

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

[Straßburg], nicht nach 9. Mai 1474

[Liber octavus]

[urn:nbn:de:bsz:31-316099](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316099)

Isti sūt tituli octauī libzi qui tractat d̄ ma-
trimonio.

- Quid sūt sponsalia et vñ dicunt̄. j.
- De q̄b⁹ p quos et q̄b⁹ v̄bis spōsalia d̄trahā. ij.
- De modo d̄trahēdi spōsalia. iij.
- In q̄ etate p̄nt d̄trahi spōsalia et m̄mōiū. iiii.
- Quo habent dissolui spōsalia. v.
- De effectu spōsalium. vj.
- De ip̄o m̄mōio. viij.
- De causa efficiēte m̄mōij. s. d̄ osensu. viiij.
- De bonis m̄mōij in cōi. ix.
- De bono fidei. x.
- De bono sacram̄ti. xj.
- De differēcijs m̄mōij. xij.
- Quis potest d̄trahere m̄mōiū et de impedi-
mentis eius in cōi. xiiij.
- De impedimēto erroris. xiiij.
- De impedimēto condicōis. xv.
- De ip̄edimento voti continēcie. xvj.
- De cōsanguinitate. xvij.
- De cognacōe spūali. xviiij.
- De cognacōe legati. xix.
- De ip̄edimentis criminis. xx.
- De disparitate cult⁹. xxj.
- De impedimēto ord̄is. xxij.
- De ip̄edimento ligam̄is. xxiiij.
- De iusticia publice honestatis. xxiiij.
- De affinitate. xxv.
- De frigiditate. xxvj.
- De artacōe. xxvij.
- De castracōe. xxviiij.
- De maleficō. xxix.
- De ferijs. xxx.
- De interdico. xxxj.
- De secūdis nupcijs. xxxij.
- Quo agit̄ ad m̄mōiū d̄trahēdū. xxxiiij.
- De accusacōe m̄mōij p̄t̄ cōsanguinitatē
vel affinitatē. xxxiiij.
- De accusacōe m̄mōij p̄t̄ fornicacōz. xxxv.
- De diuorcō p̄t̄ fornicacōz cōsanguinitatē
et affinitatē. xxxv.
- De diuorcō p̄t̄ ip̄otenciā coeūdi. xxxviij.
- De filijs. xxxviij.
- De donacōe p̄t̄ nupcias. xxxix.
- De dotibus. xl.
- De significacōibus v̄boz. xli.

Incipit titulus p̄mus octauī libzi. s. quid
sunt spōsalia et vñ dicunt̄.

Initis auxiliante deo scdm̄
qd̄ potuit exiguitas mee v̄
tutis septē p̄b⁹ hui⁹ op̄is
s. p̄ma d̄ decē p̄ceptis. scda
de v̄tutib⁹ et vicijs. tertia
de d̄tractib⁹ et volūtatib⁹
v̄lūmis. quarta de sacramē
tis in cōi. et de trib⁹ p̄mis
sacramētis ī speciali s. baptis̄mo d̄firmacōe et
eucharistia. quinta d̄ p̄nia et v̄nct̄ione extrema.
sexta de sacramēto ord̄is. et septia d̄ cēsura ec
clesiastica. Restat mō eiūsdē libzi octaua p̄l et
v̄ltima q̄ ē de m̄mōio in cui⁹ ec̄ fine subiun
get̄ ad euidentiā toc̄i op̄is titlus de v̄boz
significacōe. et titl̄ de ord̄iacōe libzoz d̄cre
taliū. et libzoz legaliū p̄ ord̄inez alphabeti.
C̄ Circa m̄mōiū at̄ d̄siderandū p̄mo d̄ spōsa
lib⁹ q̄ ad m̄mōiū d̄sponūt. scdo de ip̄o m̄mōio.
Circa spōsalia v̄o considerandū ē p̄mo.
qd̄ sūt spōsalia et vñ dicant̄. et de ar̄is spōsa
licijs. scdo p̄ quos et q̄bus v̄bis spōsalia d̄tra
hunt̄. t̄rco de mō d̄trahēdi spōsalia. quarto
q̄ etate p̄nt d̄trahi. quinto quo habent dissolui.
sexto de effectu spōsalium et coactōe eoz. q̄ cō
traxerūt spōsalia ad m̄mōiū d̄trahēdū. C̄ Cir
ca p̄mū igit̄ p̄la querunt̄ p̄mo qd̄ sūt spōsalia
s̄ d̄spōlacō vt d̄z iij. s̄m̄az di. ij. est duplex
qd̄az p̄ v̄ba de p̄nti. et h̄ p̄p̄e d̄z m̄mōiū ini
ciatū. qd̄ā p̄ v̄ba d̄ futuro et h̄ n̄ fac̄ m̄mōiū.
s̄ m̄mōij p̄missiōz. et h̄ p̄p̄e appellat̄ spō
salia q̄ p̄p̄e sūt futuraz. nupciar̄. p̄missio. xxx.
q. v. n̄rates. large t̄n spōsalia aliq̄n accipiunt̄
p̄ m̄mōio iniciato ex de spō. si int̄ vir. et sic
p̄t̄ q̄ due sūt spēs spōsalium. C̄ Vñ dicunt̄ spō
salia s̄ a spondēdo. nā mos fuit veterib⁹ s̄
pulari et sibi spōdere v̄xores vt p̄t̄. ff. d̄ spō.
l. ij. et iij. s̄ nūc nō ē necessaria stipulacō. qz d̄
trahunt̄ etiā iter absentes vt. ff. de spō. l. iij.
et v. et v̄ltia. alias si stipulacō in d̄tractu spō
salium exigeret̄ int̄ absentes d̄trahi nō possent
vt isti. de inuti. stip. s̄ itē v̄boz. v̄l opteret di
ci sp̄ale esse in hac stipulacōe spōsalium. si non
int̄ absentes d̄trahi possent. C̄ S̄ esto q̄ in d̄
tractu spōsalium iterueniat stipulacō. Nunq̄d ex
hac stipulacōe p̄t̄ agi ad it̄resse v̄l aliquā pe
naz pecuniaria. s̄ q̄ nō ar. C. e. l. j. Nā sic d̄z
ibi alicui d̄spōsata p̄t̄ renūciare spōsalibus et
alij nubere. ḡo p̄t̄ h̄ sine pena criminali l̄ civili
ar. ff. de redibit. accu. cuz aut̄. s̄ excip̄. Et est
racō qz m̄mōia debēt esse libera ī d̄trahēdo
d̄strahēdo et t̄inēdo. Vñ nec p̄ā hac occasio
ne p̄missa p̄t̄ vt. C. de inuti. stip. l. ij. et h̄
ē cōis et sc̄l̄enis op̄i. vt d̄t̄ host. C̄ Quo ḡo p̄
uidebit̄ burgēsī diuiti volētī maritare filiā su
az alicui nobili et potētī s̄ pecunia indigētī.
s̄ det magnā pecuniā p̄ ar̄is et stipulet̄ ip̄as
in quadruplū. q̄n̄ em̄ ar̄e danc̄ si p̄ donantē
stet quomin⁹ sequat̄ m̄mōium ar̄as p̄dic. si
v̄o p̄ recipientē eas restituet et de suo tantum

pro tua p̄sent

in d̄

et nō plus. n̄ spāle pactū arze stipulatū fuerit
i quadruplū. itē em et n̄ vltra stipulacō p̄t ex
tedi. C. e. l. fi. q. oia. Fideiussores etiā aliqñ
dantur ex. de eo q. co. d. sangui. venies. h̄ non
p̄t p̄tā pena. vt sup̄ dēt̄m ē nisi legib⁹ d̄ctū :
ta s. qz arza aliqñ petiē i duplū aliqñ in q̄drū
plū vt p̄dictū ē. s̄m h̄ intellige ill⁹. C. si nup̄
ex rescripto pe. l. j. in fi. h̄ host. ¶ S̄z quare lex
p̄mittit q̄druplū arze repeti et nō penā. cū ma
trimonialis d̄sensu debeat esse liber ex. e. cuz
locū. et liber d̄sensu ita videat̄ ip̄dini p̄ mes
tū p̄dicōis arza. sic p̄ metu p̄dicōis pene. et
sic in vtroqz ead̄ p̄hibicōis rō videat̄. ¶ S̄z q̄
ē diuersa rō. qz pena ē odibilis. arza fauorabi
lis. Pena em ē signum m̄monij d̄strabēdi et
d̄ficientē puniēdi. et sic p̄ vba negatiua. s.
sic. si n̄ detraheris debebis michi pena. c. liba
rum. s̄z arza ē signū m̄monij d̄trabēdi et con
sencientē remunerādi. ad h̄ istū. de d̄trabē. ep̄.
circa p̄ncipiū. et sic p̄ vba affirmatiua sic dabo
tibi istas arzas vt cū filia mea d̄trahas q̄s lu
cra. ille q̄ recepit m̄monio secuto ex specialī
pacto. alias em videret̄ reddēda cōtractu p̄
fecto. ff. de ac. emp. et v̄. exempto. q. is q̄ vi
na. s̄m h̄ intellige i⁹. C. e. l. iij. q̄ videt̄ inue
re a cōtrario sensu q̄ recipiēs sep̄ arzas lucra
nisi aliud dictū fuerit a tradēte. Tradēs em i
traditōe rei sue. s. arze pactū p̄t apponē sicut
placet. ff. de pactis in traditōib⁹. et p̄t si ma
trimoniū sequat̄ lucra. siue reticō sperari. sed
p̄ appōicōz pene nihil p̄t sperari siue retineri
h̄ poci⁹ mine p̄poni videant̄. Cōsiderat̄ ḡ
lex p̄ si recipiēs arzas d̄trahat poci⁹ inducit̄
a. h̄ causa lucri dilectōis. q̄ metu q̄druplacō
nis et sic p̄z diuersa rō in arza et pena ¶ Sciē
dum at̄ p̄ h̄ pena arza. cessat scd̄z leges q̄nqz
rōne t̄p̄is. si em spōsa spōsum in eadē puincia
degentē p̄ biennū expectauerit. et cū p̄ spon
sum stetit alij nup̄serit. nihil pene incurrit.
C. e. l. ij. Si vō spōsus se trāferat ad aliā pu
inciā debz p̄ triennū expectare. C. d̄ diuoz.
et repu. dubiū. S̄z si necessitas aliq̄ spōsum im
pediat vt infirmitas aut mors p̄ncip̄ l̄ crimia
capitalia sen lōge p̄gruacōes q̄ fiūt ex neces
sitate vt causa appellacōis. tenet̄ spōsa expe
ctare donec cesset necessitas illa. ff. e. l. sepe.
vñ iudex inspecta q̄litate p̄sonaz legale t̄p̄
p̄t abbreviare l̄ plōgare. quo elapso renuetē
p̄t d̄icabit vt dice⁹ infra titlo vj. Et q̄ hoc sit
arbitriū innuit̄. ff. d̄ spon. l. pupill⁹. d̄ h̄ etiā
habet̄ infra titlo. de d̄f. spon. casu ij. ¶ Cessat
etiā arza. p̄dicō si spōsus l̄ spōsa obierit
nisi forte defūctus causaz impedimēti p̄buer̄
ne nupte celebrarent̄. C. e. arzis. Nec distins
guo vtz osculū iteruenerit licz in donacōne
spōsalicia distinguant̄ Cessat etiā p̄t̄ d̄dicōz
vel causaz legib⁹ iterdictaz puta si nō p̄t d̄ia
re m̄moniu sequi. C. e. l. vl. q. patrē Cessat ec̄
p̄t̄ m̄ozes etate licet p̄t et mater au⁹ et aua
teneant̄ in duplū si recepit arzas si steterit p̄
ip̄os siue p̄ filiā siue p̄ neptē quomin⁹ d̄sumat̄
ret̄ m̄moniu si steterit inq̄ h̄ iusta causa. C.
e. l. fi. h̄. j. q. j. et ij. ¶ Quid si m̄moniu recu
set̄ p̄t̄ ipudicaz d̄uersacōz l̄ p̄t̄ austeritatē

vite. vt qz nō cōmedit nisi herbas crudas. vel
p̄t̄ cult⁹ d̄spantate. vt qz vñ iude⁹ alt⁹ pa
ganus. vt nō p̄t cōcipe vel gnare l̄ coire. vel
qz alterius regiōis. ¶ S̄z si h̄ erat nota t̄pe d̄tra
ctus spōsalici et repudiet m̄monium. arzas
spōsalicias reddēt in duplū et ip̄tetur sibi q̄ cō
traxit cū tali. Si at̄ erat occulta arza reddatur
h̄ pena simpli remittit̄. C. e. l. fi. q. his quoz
h̄ adicimus. h̄ host. ¶ Quid si loco arza p̄
gnora sūt data. ¶ S̄z h̄m azo. p̄ r̄nebat̄ur quia
arzas eq̄pantur vt. C. si rectoz p̄um. l. j. qd̄ ec̄
scd̄z host. p̄t admitti si m̄moniu de iure pote
rat vale. et h̄ pacto p̄gnora sūt data. alioqui
vtra ar. ex. de dona. iter vi. et vxo. si necesse.
et de arbitri. erposuisti ¶ Vtz spōsus dicatur
q̄s t̄m a spōsalib⁹. ¶ S̄z in m̄monio p̄t duo d̄
siderari. s. cōtract⁹ m̄monial⁹ et act⁹ vñ. Et
a spōsiōe p̄mi in futurū d̄z spōsus a spōsalib⁹
d̄tractis p̄ vba d̄ futuro ¶ A spōsiōe scd̄i d̄z q̄
spōsus p̄ d̄tractōz p̄ vba de p̄senti qz hoc ip̄o
sponoz actū m̄monij ¶ p̄ma spōsiōe d̄icu
tur spōsalia p̄p̄e q̄ sūt q̄dam sacramēt. lia res
spectu m̄monij. sic exorcism⁹ respectu baptisimi

¶ A q̄bus p̄ quos et q̄bus v̄bis
spōsalia d̄trahuntur. i. ij.

Postea d̄siderād̄ ē a q̄b⁹. p̄ quos et q̄b⁹
v̄bis spōsalia d̄trahūt ¶ Circa qd̄ sciend⁹
q̄ d̄trahē p̄t spōsalia p̄p̄e d̄ctā ille qui
m̄moniu d̄trahē p̄t. q̄s at̄ m̄moniu cōtrahē
possit infra dice⁹. cuiusqz ec̄ m̄moniu p̄hibē
et spōsalia p̄hibē. ff. d̄ spon. oino. h̄ tñ fallit
scd̄m leges in p̄sente l̄ rectore p̄uincia. et i. h̄
qui p̄tinet ad eū. s. filijs nepozib⁹ p̄p̄inqz ac
cōsiliarijs et domestic⁹. p̄ q̄bus opaz d̄dērie
ip̄e p̄sēs. ¶ Si em om̄s durate rectoria nō possit
scd̄z leges d̄trahere m̄moniu cū muliere ori
unda de puincia v̄l h̄ntē domiciliū in ea. p̄t
em spōsalia cōtrahere. Si vō spōsa velit finio
officō spōsalib⁹ r̄nūciare poterit sine p̄ca. ff.
d̄ ritu. nup. siqs. nō tñ tūc lucrabitur qd̄ datū
ē ei si d̄trahent spōte. si vō coacte. i. exhibito
sibi m̄nū feruore lucrāt arzas vel p̄gnora
data. C. si rector p̄uicia l. j. Nota tñ q̄ si p̄sēs
aliquā sibi desponsauerit an̄ p̄sidentū eā m̄ste
ducit t̄pe p̄sident⁹ vt d̄z ibidē. h̄ etiā iniuste du
xerit t̄pe p̄sident⁹. et postea velit p̄sidentū finio
to vxo esse. extūc incipit m̄moniu esse. C. de
nup. l. et si tūc ¶ Itē mulier q̄ vñ amittit non
sine pena infra annū a morte viri nubit. h̄
em spōsalia d̄trahit. ff. d̄ his q̄ no. infra. sol. et
h̄ d̄ctā sūt scd̄z leges. Et notat ea azo. in titlo
si rector in puincia ¶ Itē etas tñ m̄mōz attendi
tur in spōsalib⁹ q̄ in m̄monio d̄ quo etiā in
fra dicetur Cōtrahuntur at̄ spōsalia q̄nqz in
p̄ntes p̄ h̄ vba. accipia te in meā et accipia te
i meū. l̄ alia filia exp̄mēcia d̄sensū d̄ futuro ex
e. is q̄ fidē. q̄nqz p̄ l̄ras l̄ nunciū inē absentes.
Cōstat em absentem absenti despondēri posse si
absens h̄ sciat. puta qz nunciū misit v̄l de d̄sci
encia sua sic v̄l postea ratū habet licet de hoc
a p̄ncipio nihil sciret. nec refert vtz scriptura
interueniat l̄ nō. ff. e. sufficit. et ex q̄ cl̄. vel
mo. venies. et xxx. q. v. nec i⁹. Nota tñ h̄m leg
ges. q̄ licz vir possit p̄ nunciū d̄uce vxoem.

mulier tñ p pñm nūciū n̄ p̄t nubē. s; et si vir p nūciū v̄l iras dērabat nō videt̄ ei⁹ vxor esse nisi p̄ eā in dcmū suaz ducat. ff. de ritu nup. mulierē et le. se. s; sm canōes sic vir p̄t p nūciū l̄ iras vxorē ducē. ita et ml̄ ier vix. qz non ad iparia iudicat̄ cca m̄mōniū et spōsalia eē de diuoz. gaudē. q. qz v̄o. v̄. nec vll̄ vnquā i si. Et sol⁹ cōsens⁹ sine d̄radictōe m̄mōniū fat̄ vbi ali⁹ nō ipedit vt dicit̄ ifra Vbi v̄o p nūciū spōsalia dērabūt̄ h̄ v̄ba satis ogrua vidēt̄ Promitto tibi de mādato ralis dñi mei et noie eiusdē q̄ ipē ducz te in vxorē. et h̄ in aiaz meā iuro Et ecōuerso puella rñdeat. p̄mitto tibi i noie dñi tui r̄cipiēti et sibi p te q̄ ego ducā eū in vxorē n̄ l̄terit p ipm et h̄ iuro. Si ac̄ fit m̄mōniū de pñci p̄t sic nūci⁹ dicit̄ puelle. Talis dñs me⁹ te salutat. et tibi mādāt q̄ ipē p me si ue mediāte me et tibi nūciāte. accipit te et d̄sentit in te tanquā in vxorē suā Et ecōuerso sic p̄t rñdere puella. et ego te mediāte dñm tuū r̄cipio in meū vxorē. cū ipē te mediāte me i suā recipiat. et in eū cōsensō tanq̄ in dñm et ma nū. v̄l breui⁹. cō. n̄cō in his q̄ michi nūciasti

Sūt ac̄ h̄ pl̄a spōsalia. p̄mum ē q̄ nūci⁹ ad h̄ spōsalia missus v̄l qd̄ pl⁹ ē etiā negocij gestoz alienū factū p̄mittere p̄t alij stipulādo. d̄ra i m̄sti. de inuic. sup. q. si q̄s alienū. et. q. se. Scd̄z ē q̄ vbi litere mittunt̄ sine nūcō p̄t inter ab s̄entes fieri stipulacō vt sup̄ dictū ē ibid. q. itē v̄boz. nō tñ in spōsaliū necessaria ē stipula cio vt dictū ē sup̄ Tercū ē q̄ de alieno fctō iurāt ex e. ex l̄is. d̄ra illud. ff. d̄ in litē iurā. vir d̄eam⁹. s; nō tenet̄ ad i⁹ qd̄ notabi⁹ ifra h̄ boz

Filia de hac materia vide ifra e. li. i. vij. ar. vij. Contrahunt̄ eē qñz spōsalia p̄ filios filias si p̄ntes in quoz sūt p̄tate d̄sentiat q̄ cōsentire vident̄ si sciētēs nō d̄radicūt. ff. e. in spōsaliū. j. q. in spōsaliū Et sic videt̄ requirē d̄sus cōsensū p̄ceptū alioqñ spōsalia nulla vi dent̄ etiā sm canones vt p̄t. xxx. q. v. n̄fates et c. se. et ex de despō. impu. d̄tinebat̄

Idem videt̄ de tutorib⁹ vt xx. q. ij. c. j. et ij. s; h̄ sūt vera scd̄z leges. scd̄z ē sm canones ar. exp̄ssuz eē q̄ m̄mōniū ac. p̄of. videt̄. Ibi sm leges q. d̄. aliud ē scd̄z canones q̄ tñ i h̄ casu sūt sequē di. qz m̄mōnia nō iure fori. s; iure poli regū vt dicitur. ij. q. ij. q. hinc. colligit̄. vel sūt v̄a de honestate. de necessitate em̄ scd̄z cano. nō requiritur nisi d̄sensū eoz de quoz d̄tractō ne querit̄ xxvij. q. ij. sufficiat. et ex e. cū locū

Aliqñ v̄o dērabunt̄ p̄ filijs p̄ p̄ntes i quoz sūt p̄tate. Vnde et pater filia absentē despō. fat̄ ex de m̄mōnio d̄tractō d̄ra m̄. ec. ex l̄is in p̄ncipio. s; ill⁹ intelligitur qñ filia postea d̄sentit vt notat̄ ibi p̄ mgr̄os. p̄t aut̄ filia d̄sentire si p̄t turpē sibi eligat spōsum l̄ morib⁹ suis indignū. ff. de spō. l. h̄ p̄tis. Vñ sic sol⁹ cōsensū p̄ntū nō facerz m̄mōniū sic nec spōsalia nisi forte filij volūtati p̄ntū se subv̄ciāt et tūc nō d̄t liber d̄sensū ex de cōdi. ap. sup̄ eo et c. p. tuas. Vnde necesse ē q̄ is cuius noie spōsalia dērabūt̄ h̄ sciat vel cōsentiat l̄ postea ratū habeat. vt sup̄ dictū ē etiā si sit in cūnabiliū vt xx. q. ij. v̄s. n̄ ē. et li. vj. d̄ despō.

impu. si infāres. q. porro. et de hoc eē notabi⁹ infra cū agetur de spōsaliū impuber. Et idē ē de tutorib⁹. Aliqñ eim̄ p̄ v̄rosqz fil. nō p̄ se pater p̄t. h̄ host. in sumā sua. Anno. v̄o notauit ex d̄ mat. d̄tra. d̄tra int. ec. c. j. q. h̄ ē spāle d̄ patre l. p̄ noie filij p̄ntis et nō d̄radicētis pos sit spōsalia dērabē. et h̄ vide⁹ bñ. ibidē tenere fec⁹ ē d̄ tutore. ff. d̄ spō. h̄ puelle. Nec obstat illud ex e. ad id. qz ibi interuenit copula car nalis host. v̄o tenet̄ d̄trariū. vt p̄t ex sup̄dictis

Notauit etiā illud host. sup̄dictū c. q̄ sicut p̄t pater ita et quilibet alius ad h̄ idon⁹. et h̄ magis approbat jo. an. li. vj. de despō. ipu. h̄ infātes. q. porro. dicens q̄ dicta decreta. ad id nō loq̄tur d̄ cōsensu exp̄ssō qd̄ p̄bat ex h̄ q̄ v̄ba pape sapiunt̄ ibi tacitū cōsensū

Verū si pater iurēt se facturos q̄ m̄mōnio copula b̄t filios suos valeat tale iuramentū vt i fra utlo de effectu spōsaliū.

De modo cōtrahēdi spōsalia. a. ij.

O Einde considerand⁹ ē de mō cōtrahēdi spōsalia. Circa qd̄ sciend⁹. q̄ spōsalia dērabūt̄ dupl̄. v̄no mō simpliciter et absolute. alio mō sub cōdicōne. Primo igitur dicendū ē de p̄mo mō. scd̄o de scd̄o

Circa p̄mū modū nota q̄ spōsalia dērabūt̄ simpl̄ et absolute quatuoz modis. p̄mo mō d̄tis ar. spōsaliū s. aliq̄ pecunia v̄l aliis reb⁹ vt. C. d̄ spō. l. ar. scd̄o iuramento seu fide. que aliqui in duoz modos diuidūt. aliqui cōiungūt. ex d̄ spon. de illis. et c. p̄. tercō annuli immisionē q̄ vulgo d̄t despōsacō. s; p̄t subarzacō nūciū patur. vt xxvij. q. si q̄s de p̄sauerit. Eit aut̄ annuli immisio ob signū amoris mutui vel etiā p̄t cōiunctōez cordiū. vñ et i quarto digito annul⁹ inserit̄ qz in eo quedaz vena sanguis vsqz ad cor puenit. vt fertur. xxx. q. v. femine. Subarzacō aut̄ fit nō tñ p̄ immisionē annuli s; etiā p̄ donacōz aliaz rez v̄l alioz insigni um. Et qñqz fit subarzacō iterueniente cōsensu. vt ex de despō. ipu. tue. qñqz nō iterueniente cōsensu. s; siue iterueniat d̄sensū siue nō dū mō d̄ster de subarzacōe p̄sumitur p̄ spōsaliū si fiat a patre ei⁹ subarzacō ar. xxx. q. v. n̄fates et c. femine. Si aut̄ fiat a spōso distingue scd̄z gof. et host. p̄ aut̄ etas deficit et tūc p̄ subarzacōez nō fit m̄mōniū p̄sumptū. aut etas sufficit et tūc subarzacō a fit secretē et sic iducit̄ tñ spōsalia. sic ar. d̄acō signū ē vendicōis future nō facte in l̄. de emp. et v̄. in p̄ncipio. n̄ fiat cū placōe hoz v̄boz. accipio te in meā. tūc em̄ iudicat̄ m̄mōniū nō tā annuli d̄acōe q̄ v̄boz placōe. Aut fit publice ante valuas ecclie p̄sbro ar. an benedicte et viro traden te et femina recipiēte. et tūc etiā si nihil d̄icat m̄mōniū ē p̄sumptū. xxvij. q. ij. si q̄s vxorēz. h̄ host. ex de despō. ipu. tue. et gof. ibid. et h̄ ē v̄ez nisi p̄bet̄ d̄trariū. puta qz puella fuit violenter ad benedicte adducta que statim aufugit benedicte recepta. vel aliud tale. ex despō. consultacōni. Si v̄o tpe spōsalium de futuro detur annulus non potest aliud si gnificare q̄ exp̄imit cōtractus. s. spōsalia.

3. Annulo 118.

solent em̄ inter sponsos talia iocalia dari. **ex. de mat. cōtra. contra me. ec. c. 1.** Et sic anulū daco est signū m̄imonij futuri. **h. host. in su. et gōf.** Quarto cōtrahuntur nuda p̄missio ne. ut cū vir dicit. accipiam te in meaz vxore. et vxor respōdet. accipiam te in meam maritū. vel alia verba equipollētia. ut si dicat ducā te in vxore. vel p̄mitto p̄ accipiam te vel ducā in vxorem. Et iste vltim⁹ mod⁹ etiā i alijs modis p̄supponitur. p̄pter qd̄ etiā p̄ illū quasi cōmune spōsalia describunt. ut sup̄ est habitū. **¶** Quid si quis iuravit vel p̄misit alicui ducere in vxore vnaz de filiabus ei⁹ nunq̄d spōsalia sic erūt cōtracta. **h. scd̄z gōf. q. non. qz duo requirunt sicut m̄imonij. et h. etiā fuit postea exp̄ssum l. 1. vj. de spō. ex spōsalib⁹. si tñ aliqua ex eis factū illud quasi suo noie gestū approbabit et in illum cōsentiet q̄ patri p̄misit h. spōsa illi⁹ erit scd̄z gōf.** **¶** S3 cui⁹ erit electo. **h. p̄mittētis. h. em̄ est gnale in p̄missionibus gnalibus. ut isti. de ac. s. p̄terea.** **¶** Quid si cōs moriant⁹ p̄ter vnā. **h. pater illaz dare tenet. ff. de d̄trahē. c. mp. l. si emp̄cōne.** **¶** Quid si pater obtulit ei vnaz ex eis. **h. ipse nō acceptauit. h. pater est absolutus a p̄missione. ff. de v. obli. l. stipulat⁹ h. gōf.** **¶** Quid si dicat vir iuro tibi vel p̄mitto q̄ ab isto tpe habeo te vel tenebo te p̄ vxore et tibi sic vxor fidem tenebo. et illa ecōuerso s̄r dicat. iuro tē. **h. rap. dicit q̄ ē m̄imonij verum ita qz neuter eoz. alteri nubere licz. Et si alter eoz nup̄serit alicui etiā post carnale copulā sep̄dus ē et cōpellend⁹ ad p̄mā l. ad p̄mū redire ex de spō. ex p̄te e. m̄lieres.** **¶** S3 d̄tra h. esse videt⁹ q̄ in v̄bis p̄dictis s. ab isto tpe tē. ē p̄missio de futuro tñ et nō cōsensu de p̄nti sic si dicere. a crastia die ipostez. tenebo et habebō te in vxore. l. a festo sancti iohānis ip̄sterrum. ideo dicit **rod.** q̄ licet illa forma v̄borū exp̄ssa sit in dicta decre. p̄ h. tñ v̄ba nō cōtrahit m̄imonij nisi h. intendat d̄trahentes de qua intencōne d̄tare poterit p̄ sequentē cōtractacōz que subsequēta fuit in casu illi⁹ decretalia. sicut p̄z ex illo v̄bo ibi posito. q̄ factō p̄uatis. a. reliquit eā. **Innoc.** aut notat super eādē decre. p̄ licet fōz v̄borū ibi exp̄ssa sonat in tpe futuro. nō fuerūt tñ spōsalia de futuro s̄ p̄cōz m̄imonij s̄ p̄missio de fide seruāda r̄ spectat ad futurū. Et idē dicit de s̄l̄ibus verbis ḡra. p̄mitto q̄ tenebo te in vxore sensus ē em̄ habeo tecū m̄imonij v̄l accipio te in meā et p̄mitto q̄ de facto tenebo te in vxore. q̄ tñ es vxor mea de iure. ad qd̄ etiā sine p̄missione tenet. **Sec⁹** at̄ esset si diceret. p̄mitto q̄ d̄trahā tecū l. q̄ accipiam te in meā vxore. qz h. p̄missio nō tñ ad factū s̄ etiā ad ius referet. ut sit sensus. p̄mitto q̄ siā tibi legitim⁹ vir. **Alj** dicūt q̄ in ista decre. ideo p̄ v̄ba de futuro sit m̄imonij qz ibi p̄mittunt v̄ba q̄ futurū trahunt ad p̄ns s. ista ab isto tpe. vñ sensus ē modo habeo te p̄ vxore. et sic h. ab tenet inclusiue. et h. eadē repetita intelligit⁹ ex p̄te vxoris. et nō habet locū nisi vbi tractat⁹ p̄cessit de m̄imonio d̄tral. **ēdo. et hāc opionez refert cō jnno.**

et t̄git etiā **rod.** et magis placz michi. **h. ec. sup. c. ex p̄te. dicit q̄ simplr ē m̄imonij qz nō ē vis in v̄bis dūmodo d̄stet de cōsensu.** **¶** Quid si q̄s dicat p̄mitto q̄ ducā te in vxore et decetero tenebo te p̄ vxore. et postea cū scda vxore d̄trahat. **h. m̄imonij scd̄z tenebit. qz cuz v̄ba p̄cedencia sūt t̄pis futuri sequēs clausula restringit⁹ ad futurū. scd̄z ē si simplr dicat ab isto tpe i antea tenebo te tē. si autē dicat p̄mitto tibi q̄ nō dimitā te p̄ meliori l. peiori. credo tenere m̄imonij si sūt ad h. ap̄. **h. host. ex. e. sponsaz.** **¶** Quid si dicat volo te decetero habere in vxore. v̄l volo q̄ tu sis vxor mea l. volo te esse vxore meā. vel volo te accipe in vxore. vel volo in te cōsentire tan. p̄ in meā. **h. in talib⁹ et similib⁹ recurrend⁹ ē ad intencōz cōtractacōis. et scd̄z eā ē iudicand⁹ si de ip̄a cōstare possit v̄l p̄supriue. Si autē cōstare nō possit credo q̄ p̄ h. verba volo te accipe in vxore v̄l volo in te cōsentire nō d̄trahant⁹ nec spōsalia nec m̄imonij. Nō spōsalia qz si volo nullam p̄missione significat. Nec m̄imonij. qz qñ volo cōiungit⁹ cū infinitio significāte actōz. frequēti⁹ solet exp̄mere voluntatē ip̄m actū p̄cedentē. q̄ voluntatē d̄comitantē. ut cū d̄z volo bibere. Cū autē iungit⁹ cū infinitio v̄bi substantiui l. cū h. infinitio habet q̄ nō videt⁹ pure significare actū s̄ relacōz. tñ solz p̄cōz exp̄mē voluntatē d̄comitantē q̄ voluntatē p̄cedentē ip̄m actū. Vñ p̄ h. v̄ba volo te decetero habē i vxore l. volo te esse vxore meā l. volo q̄ tu sis vxor mea. l. volo q̄ ego sim marit⁹ tu⁹ cū p̄ponit⁹ ex p̄te viri et filia p̄ponit⁹ ex p̄te m̄lieris p̄sumend⁹ ē m̄imonij cōtractū p̄serti cū h. m̄oi interrogacō p̄cedit s. visne habet istaz i vxore. l. visne illā esse vxore tuā. vel q̄ sit vxor tua. et ip̄e respondit volo. et illa similiter interrogata r̄ndet volo. **h. rod.** et cū eo d̄ueniūt etiā **bn.** et **host.** **¶** Nunq̄d idē iudiciū erit si apponat⁹ ibi decetero et h. nō apponat⁹. **h. credit rod.** q̄ sic **¶** Quid de illis q̄ postq̄ dederūt sibi fidē ad inuicē de d̄trahend⁹ statu dicūt. osculem⁹ nos inuicē noie m̄imonij vel bibam⁹ noie m̄imonij. et sic se osculantur et bibūt. nunq̄d sic cōpletur m̄imonij. **h. credit rod.** q̄ non nisi p̄ certa indicia d̄stet. it q̄ p̄ h. m̄oi osculū vel potū taliter d̄trahentes velint recedere a spōsali bus de futuro et m̄imonij d̄trahere de p̄nti. Et q̄ dicūt osculemur nos et bibamus nomie m̄imonij. intelligitur noie m̄imonij d̄trahendi p̄cōz q̄ iam d̄tracti cū statim ante sit actū de spōsalib⁹ tñ inter eos nō de m̄imonio. **¶** Quid si nihil actū est ante de spōsalibus sed simplr vir dixerit mulieri et ecōuerso. et sic sequitur osculū d̄ cōi cōsensu nūquid ē m̄imonij sic d̄tractū. **h. rod.** q̄ sic si h. intendat cōtrahentes. aliter nō. Ad iudicandū autē de intencōe recurrendū est ad circumstācias v̄borū p̄cedentū et subsequētiū et cetera certa indicia q̄ si nō apparēt credit q̄ nō sit m̄imonij iudicand⁹ p̄serti si vterq̄ l. alt⁹ negat se habuisse intencōz d̄trahēdi m̄imonij tali mō. l. si alt⁹ il l. vterq̄ ad scda v̄ota transierit. **h. rod.** et cōuenit cum eo **hostien.** ex de spon. du. c. 1.****

ēca si. ¶ Quid si dicat alter illoz. accipio te i
meam vel in meuz non addēdo uxore vel vix
nūquid sufficit ad cōtrahendū spōsalia v̄ ma
trimoniū. ¶ Rod. p̄ sic Ego autē credo hoc ef
se verum si h̄ agat v̄t matrimoniū contrahat
sicut de simili caū dicit in glo. illius. c. solet
xxxij. q. ij. de quo casu vide infra. ti. viij. de cō
sensu ar. i. q. qd̄ si quis iurauerit cō. ¶ Quid si
mulier nichil respōdet. ¶ Verba in matrimo
nio vel sponsalib⁹ non sunt de substācia sac
menti. sicut sunt de substācia sacramēti in ba
ptismo et eucharistia. verba tñ v̄t nūc⁹ vel alia
indicia sunt necessaria ad h̄ v̄t cōstet de cōsensu
eoz. Vñ si puella verecundet loqui et tam
paciā se p̄ immissione anuli subarrari vel do
tari. cōsensus exprimit ip̄a taciturnitate et paci
encia vt no. hu. xvij. q. ij. c. vl. Si v̄o nō sunt
alia verba v̄t indicia de consensu ei⁹ nisi q̄ il
le ptulit verba illa. nō videt p̄sumēdum p̄o
matrimonio vel spōsali⁹ p̄pter illa v̄ba tātū.
hec rod. et ouenit cū eo hosti. et tho. Rich. ve
ro videtur velle cōtrariū vt dicit infra ti. viij.
vbi agit de cā efficiēte m̄rimoni⁹. q. ij. quia in
p̄sona que p̄t loqui requirunt in matrimonio
verba de necessitate matrimoni⁹. ¶ Quid si quis
manu iniecta vel iuxta manu mulieris dicat
do tibi fidē de te accipiēdo in uxorem et illa
nichil respōdeat. ¶ Spōsalia claudicare non
possunt dās tamē fidē tenet eaz ducere si ip̄a
voluerit. si autē nolit nō debet cogi. nisi illud
qd̄ agebat ostendet aliquo indicō illi mulie
ri placere et contractui sponsaliū acquiescere
qd̄ p̄sumit si cōtinue ante fidem sibi dataz de
matrimonio v̄t spōsali⁹ inter eos contrahē
dis tractabat ip̄a nō cōtradictē. maxie si ip̄a
requisita sponte manū dederit ad fidē recipiē
dā. Si autē non tractabat ante de spōsali⁹
vel matrimonio. v̄t si tractabat cōtradictē
licet ille subdito iniecta manu dederit ei fidē
non est p̄sumendū p̄ m̄rimonio v̄t spōsali⁹
licz illa tacuerit ex simplicitate v̄t ex verecū
dia. h̄ rod. ¶ Quid si inter aliquos spōsalia cō
trahūt et vn⁹ illoz nō intelligat qd̄ alter p̄
ponit. ¶ Hm̄ decretalē e⁹ de spō. ex l̄ra. i. In
speciēdū est iudici si m̄rimoniū cōtracturi sunt
ad faciēdum illd̄ idonei. sciēcia discrecone et
etate. Et cogitō quid sit si alter non intellexe
rit. i. dicat se nō intellexisse quod alter propo
nit cum tamē cōtrariū p̄sumat. ad om̄nes
intelligēciam verbi recurat. Intelligēciā scz
nō tantum quā importat ex v̄bi p̄prietate sed e
ciāz sibi a p̄prietatē a iure. Et cogat v̄terqz
verba p̄lata in sensu retinere quez solēt recte
intelligētib⁹ generare. Ad h̄ respōsio habetur
ex tex. dicte decretalis. et glo. jnnoc. sup̄ eam.
Notat etiā jnnoc. ibid q̄ p̄dicta decretalis lo
quitur quando aliqui sponsalia contrahere in
tendebant. sed vires vel effectus sponsalium
non intelligebāt. vel quia se ligatos per spō
salia nō credebant quin matrimoniū euz alijs
cōtrahere possint vel alia h̄mōi. Et talis igno
rācia non impedit. quia nemini licet ius igno
rare et maxime non licet ius sponsalium igno
rare. Quidam etiam intelligūt dictam decreta

lem quādo contrahētes p̄pter diuersitatē vul
gariū se non intelligebāt. Etsi dicat q̄ non
potest esse cōsensus quādo se nō intelligūt. di
cendū q̄ dicta decretalē loquitur quādo cōtra
ct⁹ de matrimonio cōtrahēdo p̄cessit et i h̄ ip̄z
cōsenciebant et h̄ agebat et tunc ex eo v̄terqz
dicit in vulgari suo v̄ba que cōsensuz sonāt p̄
tem sufficit. h̄ oino. Si vero ante de matrimo
nio vel spōsali⁹ nichil agebat non sufficit
sed op̄ret q̄ tales mutuo in seinuicē cōsenciat
et cōsensus suos mutuos intelligant v̄t per in
terptes vel p̄ nūc⁹ vel p̄ indicia verbis equi
pollencia. et hoc sufficit e⁹ de spon. ex literis
i. in glo. et c. cū apud in tex. et glo. Vnde si v
nus loquat latine et alter grece ita q̄ se non
intelligāt nō est matrimoniū. nā verbis expri
mere debent cōsensum et se intelligere alias
nec loqui vident. ff. de v̄. obli. l. i. in p̄inci
pio. alias em̄ verba p̄ nichilo interuenirent si
non intelligerētur. h̄ gōf. e⁹ de spon. du. c. ij.
De hac materia req̄re infra ti. de effectu. spon
saliū in fi. et infra d̄ m̄rimonio titulo d̄ cōsensu
ar. i. q̄a forte ibi aliq̄ inuenies q̄ h̄ quereres.
¶ Equit⁹ de sedo scz de mō cōtrahēdi spon
salia sub d̄dicōe. circa qd̄ sciendū q̄ cōdi
tio multipliciter accipit. ¶ Condico em̄ aliqua
do dicit status p̄sone. vnde dicit iste est seru
lis condicio ille liber. xxxij. q. liberi. ali
quādo condico rei. vt in seruitutib⁹ rusticoz
et urbanoz p̄dicoz. et sic sumi⁹ e⁹ de reb⁹ ec
clesiasti. non alie. nulli. Sed h̄ dicit cōdico q̄
dām spōsaliū vel cōtractuū suspēsiua p̄missio
cui⁹ effectus cōfirmacō p̄det ex futuro. Nā
donacōnes et p̄missōes recipiūt condicōnem
modū causaz et demōstracōz. ¶ Ad cui⁹ euidē
ciā sciendū q̄ d̄dicō importat siue significat
p̄ hāc dictionem si vel euz. h̄ modo dono vel
vendo vel te accipio in uxore si feceris hoc l̄
illud. v̄t cū hoc feceris v̄t illud. vt. ff. de cō
dicoe inde. l. qd̄ promisit. et de v̄. obli. l. si hu
iusmodi. in fi. Quādoqz tñ si vel cum signat
p̄cōz amocōnem q̄ condicōnem. vt e⁹ d̄ spō.
du. c. i. Modus vero designat per vt hoc mō
do. dono vel v̄do v̄t accipio te in uxorem vt
singulis annis hoc v̄t illd̄ facias. alias reuo
cet donacō vel v̄dicō vel m̄rimoniū. Causa
autē designat p̄ quia vt facias tibi illd̄. quia
tu fecisti michi illd̄ vt. C. de falsa causa adig
ēta. p̄ totū. et d̄ donacōne. que sub modo. per
totū. Demōstracō v̄o designat p̄ que. vt cū di
co p̄mittō tibi h̄uū que em̄ a ticio v̄t e⁹ fit de
mōstracō p̄ adiectiua vt cū dicit h̄uū meū sū
cū tibi d̄cedo. ar. ff. d̄ d̄di. et d̄mō. l. demō.
v̄niuersus. Scio q̄ vt mō e⁹ si d̄dicō. qz cā. De
mōstracō quem. et adiectiua subacta. i. substā
tiuis adiuncta. Itē vt aliquādo notat causam.
vt. ff. de cōtrahen. emp. et ven. cū ab eo. Sunt
autē species d̄dicōnum que apponunt in spon
sali⁹ v̄t m̄rimonio due scz generalis et specis
alis. Generalis d̄dicō sp̄ d̄z subicel ligi actu l̄
bitu ex natura ip̄i⁹ rei. vt d̄dicō quā poit san
ct⁹ iacob⁹ scz si de⁹ voluerit. etsi vixerim⁹ et
ideo h̄ nullum suspendit cōtractum. Specialis
condico est que nō de natura rei intelligitur

¶ h̄m̄ m̄rimo d̄

¶ d̄

¶ h̄m̄ m̄rimo d̄

sed ex voluntate contrahentium apponitur. et sub hac contrahi possunt sponsalia vel sine ipsa. Nec autem condicio aut est necessaria aut impossibilis aut possibilis. Conditio necessaria est de his que necessario eueniunt. ut si dicat contraham vel contraho tecum si sol fuerit in caero in estate ista. Sed nunquid contrahitur matrimonium sub tali condicione. et videtur quod statim sic ibi matrimonium. ar. ff. de condi. inde. l. q. si. S. scdm aliquos. l. fm. bn. et gof. ex. de condi. appo. per tuas. et rod. non est matrimonium antequam extet condicio. Et si medio tpe cum alia contraheret matrimonium teneret. h. idem etiam notauit jo. ex. d. fri. et male. fraternitatis. S. m. ac. ho. statim est matrimonium. non potest contrahere cum alia fm. eu. ar. in. l. supradicta. p. si. Et idem dicit th. et bon. quia talia futura iam sunt presentia in suis causis. Pro prima opinione videtur esse quod petrus et innoc. ex. e. de illis et host. ex. e. sup. eo. dicunt. quod idem iudicium est de consensu expresso per verba de presenti sub condicione futura et de consensu expresso per verba de futuro. ergo quoad hoc sic dicitur. contraho tecum si sol cras orietur. Idem est ac si diceretur. contraham tecum cras. Sed ad hoc possit dici quod illud habet locum de condicione futura possibilis et non de necessaria. Conditio vero impossibilis est de his que impossibile est euenire. ut cum dicitur accipiam te in uxorem si celum ceciderit. et talis condicio per non adiecta habetur in sponsalibus et matrimonio. vnde tenet tractatus in fauore sponsalium et matrimonij in alijs vero tractatibus talis condicio apponitur vti dicitur tractatus ex. de condi. c. fi. Conditio autem possibilis est de his que presentiter euenire et non euenire. Et h. condicio aut est honesta aut inhonesta. si honesta aut necessaria aut voluntaria. Conditio honesta et necessaria est illa que si non apponatur nichil agit. ut cum dicitur christiana iudee. contraham tecum si fueris facta christiana. et. xxviii. q. i. caue christiane. v. si christiana. et de hoc regre isra. titulo de dispari. cultu. in principio. Conditio honesta et voluntaria est que honeste presentiter apponitur et non apponitur. ut dicitur. contraham tecum si patri meo placuerit. vel si dederis michi. c. libras. presentiter ei sponsalia contrahi sub condicione promise pecunie non tenent in modum pene ut habitum est super. Et talis condicio si apponatur suspendit sponsalia usque ad condicionis euentum. Et si interim contrahatur cum alia persona sponsalia illa secunda tenebunt. quia nec prima sunt vere sponsalia ex quo deficit consensus. nec ex eis surgit publice honestatis iniuria. l. vj. de spo. ex. sponsalibus. Sciendum tamen quod predicta condicio sponsalia suspendit si statim apponatur alias ex interuallo non debet admitti. C. de donac. que sub hoc modo perfecta. Notandum etiam quod predicta condicio suspendit nisi interim consensus de presenti supervenerit vel copula carnalis subsequuta fuerit. quia tunc iter eos dicitur esse vere matrimonium eo quod videtur a condicione recessus. ex. de condi. de illis in tex. et glo. et c. sup. eo. et c. per tuas. Et hoc est presumptio quod a condicione recesserit iur et de iure contra quod non admittitur per baptismum. vnde si presentiter antequam coitu se nolle a condicione recedere propter hoc non poterit ar. ex. de spo. his qui fide et c. per tuas in glo. b. Vnde si quis contrahat cum aliquo sponsalia de futuro sub condicione

ne si modo accipiam te in uxorem si placuerit patri meo. et postea cognoscat eam antequam presentiter contradicat matrimonium presumpsum est quia videtur a condicione recessum ut dictum est. Si vero cognoscat eam postquam presentiter contradixit non est matrimonium presumpsum. ex. de condi. per tuas. Quid si dicatur accipiam te in uxorem si placuerit petro. h. quod dixerunt quod condicio in matrimonio translata in arbitrium alienum tunc valet quoniam fertur in arbitrium eorum in quorum potestate sunt persone contrahentes. ff. de ritu nup. q. nuptie et sic loquitur illud c. ex. de condi. sup. eo. secus est si in arbitrium extraneorum. S. fm. host. idem est dicendum de extraneis. de his que non habent in potestate eos de quibus agit per c. illud per tuas. Quid si quis significavit presentiter absentem quod contraheret matrimonium cum aliquo si ipse voluerit. h. antequam pater consentiat voluntate mutat. et dicitur quod nullo modo valet eam sciam si presentiter consentiat. presentiter tamen si ignoras consentit. nunquid est matrimonium inter illos. h. quod non vnde si contrahat cum alia tenebit secundum matrimonium quia non dicitur consensus nisi duret tpe quo presentiter consentit. Antequam tamen ad sedam verba transeat compelli debet ut eam recipiat ex quo semel in eam sub condicione consentit. et condicio extat ex. de condi. sup. eo. in tex. et glo. b. Conditio autem inhonesta que dam est contra substantiam siue naturam matrimonij ut cum dicitur. contraham tecum si generacois plures erites vel donec aliam inueniam digniore aut si per quod stit adulteranda te tradas. h. si apponatur nichil agit. ex. de condi. c. ult. h. huius est quod ille condiciones sunt contra tria bona matrimonij. prima est contra ple. scda contra sacramentum. tertia contra fidem. Dicit autem host. ex. e. c. vi. quod si postea vir talis condicio coram testibus remittat et sic eam cognoscat. iudicabitur per matrimonium ac si per verba de presenti consentisset a principio. Dicit etiam innoc. et host. ibidem. quod si vnde coniugum ponat contradictionem contra substantiam matrimonij. et alter contradicatur vel taceat iudicabitur per matrimonium. quia non impeditur matrimonium nisi ab eo in illa condicione consensu. ant. xxxij. q. ij. aliquando. Quedam vero non est contra naturam matrimonij. ut cum dicitur. contraham tecum si fuerit feceris vel hominem interfeceris h. si apponatur infringenda est et per non adiecta habenda. et tenent sponsalia vel matrimonium. ex. de condi. appo. c. i. ut exposit glo. ibidem et c. ult. in cuius glo. habetur quasi de omnibus predictis condicionebus. Sciendum autem quod quod dicitur est super sponsalia contrahi possunt sub condicione. et quoniam contracta sub condicione tenent. hoc est verum quod persone sunt legitime ad contrahendum simul. Sed quod si persone alique illegitime contraherent sub condicione scilicet si papa dispensauerit. h. nulla essent sponsalia quia cum sponsalia que indigent dispensatione sunt prohibite. contrahi non possunt sub condicione. ff. de v. obli. inter stipulantes. q. sacramenta. Quid de eo que contrahitur sponsalia cum aliqua sub hac condicione. scilicet si se cognoscat presentiter ab eo. nunquid sequitur carnali copula presumenda est per matrimonium. h. innoc. notat ex. de condi. appo. per tuas. quod licet huiusmodi condicio sit inhonesta. non tamen haberi debet per non adiecta sed suspendit sponsalia. que in coitu primo erunt pura et absoluta. iam statim condicione. In secundo vero coitu erit

m^o moniū p̄amp̄ū. Alij vō dicunt q̄ si intel-
 ligat̄ de coitu fornicatio. d̄dicō illa p̄o nec
 adiecta est hab̄da cū sic inhonest̄. et erit m̄i
 moniū p̄sup̄tū in coitu p̄mo. Si vō intelligat̄ d̄
 coitu legitimo multo forci⁹ est p̄sumendū p̄
 m̄imonio et p̄mo coitu sequēte d̄di. d̄ez illaz
 poci⁹ ei vī⁹ hortacō q̄ p̄mittat secū coire eum
 aut mō⁹ aut cā q̄ veri nōis d̄dicō h⁹ sine sunt
 gōf. job. rod. et bern. e⁹ de sp̄o. duo. duob⁹ in
 glo. e. **¶** Quid si quis dicat p̄mitto tibi q̄ si vn
 quā d̄traxero cū aliq̄ d̄trahā tecū et p̄mittas
 mē coire tecū. n̄ q̄d̄ ē p̄ m̄imonio p̄sumēdum
 si coit⁹ seq̄t̄. **¶** h⁹ s̄m rod. si li et p̄mittas zc. so
 net in d̄dicōz sub h̄ sensū. i. si p̄mittas idē ē di
 cēdū q̄d̄ i p̄cedētī caū. nā idē ē ac si dicaz d̄tra
 hā tecū si vnquā d̄traxero a q̄ d̄dicōe recedit̄
 p̄ copulā carnalē sequētē. Si aut̄ nō sonet in d̄
 dicōz s̄ poci⁹ sic q̄dā hortacō et p̄uocacō ad
 coitū v̄l exp̄ssio mōi aut cāe m̄l̄toforci⁹ est p̄
 m̄imonio p̄sumēdū vt dictū est in p̄rio caū. **¶**
 Nūcō idē ē iudiciū q̄n sp̄salia v̄l m̄imonioz
 d̄trahūt̄ sub d̄dicōe et q̄n sub mō. **¶** h⁹ q̄ n̄. sic
 nō est idē iudiciū i donacōe v̄l v̄dicōne q̄ fit
 sub d̄dicōe et de ea q̄ fit sub mō. Nā facta sub
 d̄dicōe nō tenet nisi d̄dicōe ex̄nte. factā vō sub
 mō statim tenet. s̄ n̄ ex̄nte mō aut pacto illo r̄
 uocari p̄t vt. C. d̄ dona. q̄ sub mō. l. i. et. ij. Vñ
 licz sp̄salia et m̄imonioz d̄trahi possunt sub d̄
 dicōe. nō tñ d̄trahūt̄ sub mō. ita q̄ illo mō v̄l
 pacto nō ex̄nte resoluāt̄ siue reuocent̄ sicut fit
 in donacōe v̄l v̄dicōe factā sub mō. Ex quo em̄
 semel d̄tracta sunt m̄imonia v̄l sp̄salia ita q̄
 teneāt̄ ip̄o iure resoluī l̄ reuocari n̄ p̄nt p̄pter
 modū n̄ ex̄ntē l̄ pactū. h̄ rod. et e⁹ d̄ adi. appo
 si. v̄ez i glo. **¶** Quid si q̄s dicat accipia te i v̄
 xozē v̄l dabo tibi. c. libras et p̄mittas v̄l si p̄
 miseris me coire tecū. **¶** h⁹ n̄ credo q̄ p̄ carnalē
 copulā subsecutā p̄sumēdū sit p̄ m̄imonio. q̄a
 ille q̄ sic dicit liberare se p̄t v̄trūlibz faciendo
 Nec recolo p̄sump̄cōz h̄mōi inductā esse a iu
 re q̄ intelligat̄ q̄s recedere ab h̄mōi op̄cōe p̄
 carnalē copulā subsecutā. h̄ rod. **¶** Quid si di
 cat q̄s. p̄mitto tibi q̄ n̄ d̄ficiā tibi ad vitā meā
 et p̄mittas vel si p̄miseris me coire tecū. **¶** h⁹ n̄
 taliter d̄trahētēs itēdant p̄ h̄mōi v̄ba d̄trahē
 re sp̄salia et nisi de h̄ d̄t̄et iudici n̄ d̄z p̄sume
 re p̄ m̄imonio et his v̄bis p̄ carnalē copulā
 subsecutā. cū p̄ illa v̄ba v̄l d̄ficiā nō soleāt̄ cō
 trahi m̄imonio l̄ sp̄salia. h̄ rod. **¶** Quid si di
 cat d̄ ducā te i vxozē āno elapso. et p̄mittas v̄l
 si p̄mittas me coire tecū. **¶** h⁹ credit rod. p̄su
 mēdū esse p̄ m̄imonio p̄pter carnalē copulā
 subsecutā. q̄z p̄pter illā videt̄ renūciāsse dila
 cōi ep̄is. **¶** Nota q̄ i his casibz q̄ nō sunt oino
 exp̄ss̄ a iure n̄ est p̄cipitāda snia nec aliter ē p̄
 tinaciter asserēdū. Et si post h̄mōi d̄tract⁹ d̄z i
 cōnales ad alia vota solēniter transeat̄ forte
 taci⁹ est dissilare aut papā d̄l. lere q̄ m̄imoni
 um cū scda solēniter d̄tractū dirimere. h̄ rod.
¶ Quid si dicat accipia te v̄l accipio te i vxozē
 rē si te inuenero v̄ginē. **¶** h⁹ tal̄ d̄dicō n̄ ipedit
 m̄imonio q̄z ē inhonest̄ et haberi d̄z p̄ nō ad
 iacta vt dicit bern. e⁹ de d̄di. c. penl. et gōf. i.
 tidē. et jnno. e. de ill. et hu. et ho. in sum. s̄z

in apparatu dicit d̄trahiā sup̄ idē c. scz q̄ licet
 act⁹ sic inhonest⁹. d̄dicō tñ q̄ntū ē de se est ho
 nest̄a et v̄lis apponētī. q̄z forte vult p̄moue
 ri. vñ s̄m eū si cōdicō deficit m̄imonio nō ē
 scz in foro cōsciēcie licz aliter iudicet̄ si sic oī
 no occultū i foro ecclesie p̄pter defectū p̄ba
 cōnū et p̄pter scādālū. **¶** Quid si vir dicat muli
 eri d̄trahā tecū si pater tu⁹ est mortu⁹ v̄l si es
 v̄go. **¶** h⁹ in v̄troqz caū. stāte d̄dicōne stant sp̄s
 alia. nō stāte nō stāt. De modo cōtrahēdi m̄i
 monio sub d̄dicōne habetur infra titulo de d̄
 sensu. ar. v.

¶ In q̄ etate p̄nt d̄trahi sp̄salia et ma
 trimoniū u. iij.

¶ Einde d̄siderādū ē de etate apta ad cō
 trahēdi sp̄salia et m̄imonio ne tractā
 do ifra p̄ se de etate apta ad m̄imonio
 plura q̄ h̄ dicit̄ op̄reat ibi r̄plicare. Et q̄z iura
 loquēdo de etate h̄mōi vtūt̄ vocabulo puber
 tatis v̄l ipubertatis. iō h̄ cōsiderādūz est p̄mo
 de pubertate et ipubertate. scdo de illa etate
¶ Circa p̄mum querunt̄ plura. p̄mo q̄s dicit̄
 pubes et q̄s impubes. **¶** h⁹ impubes est ille q̄ n̄
 dū impleuit. xiiij. ānū patre destitūt⁹. talis tñ
 p̄prie magis dicit̄ pupill⁹. et hoc est v̄ez de
 mare femina vō est impubes que nō cōpleuit
 xij. ānū. ff. de v̄. obli. pupill⁹. Pubes vō est q̄
 opleuit. xiiij. ānū. et h̄ est d̄ mare. s̄ femina
 est pubes opleto āno. xij. xx. q. ij. si puella. et
 ij. q. vj. §. diffinitia. Sūt ei tres etates q̄s iura
 attēdūt. vna est infancia q̄ i mare et femina ea
 dē die incipit scz p̄ma die ort⁹ et desinit in
 vij. āno opleto ex̄ d̄ despō. impu. l̄ras. et c. se
 quēa. scda est impubertas siue pupillaris e
 tas que in mare et femia eadē die scz i. vij. an
 no incipit s̄ diuersis diebz desinit. q̄z i. xij. an
 no in muliere. et in. xiiij. i mare vt f̄ dictū est.
 tertia est pubertas que diuersis ep̄ibz incipit
 q̄z i muliere. xij. āno. in mare. xiiij. sed eadem
 die desinit scz in. xxv. āno. vt insti. de curato.
¶ h⁹ i. Et h̄ p̄t dici pubertas semiplena. plena
 vō in mare. xvij. āno. et in femia in. xvij. ar. i
 li. de adop. §. minorē. **¶** Infāa vero et pupil
 l⁹ sub tutela cōsistunt. pubes sub cura. vt p̄z
 in dictis cōcordācijs. vñ tales sine tutoribus
 vel curatoribz esse nō p̄nt in iudicō. Et nota q̄
 pupill⁹ et impubes idē signāt vt dictū est. pu
 bes aut̄ et adolescēs et adult⁹ similiter sunt i
 dē vt patet ex̄ de despō. c. i. et c. pubes. **¶** Vñ
 dicit̄ pubes. **¶** h⁹ a pube. i. a pudencia. i. p̄udo
 re siue verecūdia qua afficiebat̄ q̄ inspiciēba
 t̄ in inferiori p̄te secreta an lanuginē duceret
 vt patz dicto c. pubes. v̄l dicit̄ pubes a p̄bi
 tate animi q̄z tuc fit ita p̄bz q̄ p̄t coire seu vi
 ruz pati. vñ p̄prie mares dicit̄ puberes et mu
 lieres viri potētes insti. de nup. **¶** h⁹ i. **¶** Quar
 liter p̄bat̄ pubertas. **¶** h⁹ tripliciter. p̄mo per
 aspectū corpis. ātiq̄t̄ em̄ inspiciēbat̄ secreta
 ps inferior an lanuginem duceret. q̄d si sic pu
 bes iudicabat̄ et nō aliter. que p̄bacō iustini
 ano impatori pudibūda apparuit. et ideo eaz
 reprobaui. C. quando tu. v̄l. cu. esse desmit.
 indecorum. et insti. quibus modis tu. fi. **¶** h⁹
 i. Nichilominus hunc modum. bern. goff. et

pubes

est h̄

pl'es alij dicūt obsuādū esse. etiā hodie q^o ad
mūmoniu drahend. vñ bern. eñ de despō. im
pu. puberes i glo. dicit q^o pubertas ex vigo:
re naturali non ex ānoꝝ numero dñiderat^r q^o
ad mūmoniu drahendū eñ e. de his. ij. et c. vl.
nisi malicia suppleat etate. ex qb^o patet q^o ipe
vule q^o mūmoniu ex pubertate nō ex ānoꝝ nu
merc dñiderat^r qz īspicit^r vir et mulier an sint
ad mūmoniu apti. s; q^o ad tutelā et curaz etas
ānoꝝ tm attēdit^r. vt patz i dētā. l. idecoz. h
bern. host. vñ h reprobāt in sūma qz leges p^r
dicte drahendū. nec ipm vidit suis tꝛib^o obsz
uari. et iō saltē ē ppter dissuetudinē obūbrat^r
Iura etiā canonica q^o p his facere vidēt^r dtra
eos ipe host. expōit q^o tñ hic omitto gēia bre
uitatis Scdō pbat^r p numez ānoꝝ scz. xij. in
feia. xiiij. i mare vt sup dictū ē et h bēc^r expōit
ex q^o mūmoniu ac. pos. isup. et. ff. de spō. i spō
salib^o. ij. et i plurib^o alijs decretalib^o et legi
b^o Incllige tñ q^o licz p numez ānoꝝ pbeur
qz pubes ad h vt i aliū possit mūmonialiter d
sentire qz talis dñensus firmat^r canonica cōsti
tucōe. nō tñ talis ē sp potēs i ope vt dicit^r in
fra de frigiditate Tercō pbat^r ad euidēciā d
peris scz q^o malicia seu viri potēcia aliqñ sup
plet qd i etate deficit. puta cū puella mior. xij.
ānoꝝ dñoscit^r pubes iudicat^r vt ex d despō.
impu. dñebat^r. mso. i. et. q. i. et c. a nobis. Et
h puēcō vocat^r aliqñ malicia ex e. de illis. ij.
aliqñ prudēcia siue idustria ex e. tue. aliqñ vi
ri potēcia. ff. qñ dies lega. cedit. l. penl. Et i
h caū si vir dicat q^o dñocuit vxozē et vxoz ne
get stat^r vbo viri iuramēto firmato. vt in d. c.
dñebat^r et c. duo pueri ad si. nisi mulier per
aspectū cozpis se vginē pbat^r s; qre exigēt^r iu
ramētū viri i c. dñebat^r cū ageret^r dtra eū cō:
tra i^o. vj. q. v. actoz Dicit qdā qz d tāta re dili
gētē est ppter aie picl'm inqredū ex d despō.
dñulacōi. vl etiā mulier de q^o agit^r ibi nōdum
dñleuerat. xij. ānū et iō d iure cōi fūdabat su
am intēcōz Nā psumptō iuris ē q^o tal nō sit pu
bes. et iō exigēt^r a viro iuramētū qd sic obtinet
de iure Dat^r etiā h alia regula. si em dñlessz
ānū. xij. mulier nullaten^o audire^r. ex q^o mūmo
niū ac. pos. isup et c. de illis Nec etiā credere
ē vbo viri et mlieris s; si dicerēt se adiucē nō
posse dñisceri Et p h s; hō. dñūdūt^r q^o dicunt
pubertatē ānoꝝ numero nō pbari. g^o s; hō. hōf.
pm^o mō^o tāq^o verecūd^o reprobāt^r. licz ad pba
dā vginitatē vl artacōz vl frigiditatē siue mē
bzī defectū admittat^r. vt infra dicit^r Per aspe
ctū tñ barbe supiozis psumpcō nō dico pbatō
iducit^r. ff. de minoz. mior. xxv. āno. Secūduz
mod^o admittit^r ppter psumpcōz iuris et de iu
re. vñ ex quo pbat^r est numer^o ānoꝝ psumit^r
q^o possint adiucē dñisceri nisi cā frigiditatis
aliud dñingat. vt ex de frigi. q^o sedē In miorē
āt h nō psumit^r nisi pbat^r h vt i d. c. q^o sedē Et i
telligē q^o est h psumpcō iuris et de iure. quā:
do nec vginitas allegat^r nec frigiditas vl ma
lesiciū pbat^r Tercō mō^o admittit^r oīno. quia
cert^o est et nūq^o fallit q^o ad mūmoniu licz dñf
30 drahendū i h caū. dixit em i sūma sua ti.
de nup. q^o sic cognacō ipedit mūmoniu ita et

etas. s; ipe male dixit vt patz ex supdictis i h^o
tercō modo hec omnia hosti.

Seqt^r videre de scdō scz de etate ad spōsa:
lia et mūmoniu Et circa h querunt plu
ra scz q^o etas ē apta ad drahendū spōsalia hē
etas. vij. ānoꝝ qz pueri et puelle dicūt^r tūc di
screcōz habē. et extūc dñueuerūt eis sponsalia
placere ex d despō ipu. lras. Cū ei spōsalia sine
qdā pmissio futuroꝝ vt dictū est. oportz q^o il
loꝝ sine q^o aliquo mō pmittere pnt qd non est
nisi eoz q^o hnt prudēciā aliquā de futuris que
vsum reqrit rōis Cui^o triplex gō^o notat^r in p
mo ethicoꝝ. pm^o ē cū qz nec itelligit^r p se nec
ab alio cape pt Scd^o ē cū ab alijs cape pt liz
ipfecte s; ipe p se nō sufficit ad intelligēdum
Terc^o ē cū hō ab alio pt cape et p seipm con
siderare Et qz rō paulatim in hoie dualescit. se
cūdū q^o qetāt^r mor^o et fluxibilitates humoz
iō statū pmū rōis obtinet hō ān pmū septēniū
et iō hō illo tpe nulli drahendū est apt^o et ita
nec spōsaliū s; ad statū scdm incipit puenire i
fi. pmi septēniū. vñ etiā tūc tꝛis pueri ponunt^r
ad scolas et iō tūc incipit esse apt^o ad pmitte
dū aliq^o in futurū pcpue de his ad q^o rō magis
naturaliter iclinat. nō aut ad obligādū se per
petuo viculo. qz nōdū hō firmā volūtate. ideo
extūc pnt drahē spōsalia et nō mūmoniu Sed
ad terciū statū incipit puenire in fi. scdī septēn
niū. qntū ad pñecia ad ei^o psonā in qb^o racō
natural^r cici^o dualescit Vñ extūc obligare se
pt ad religionē l ad mūmoniu s; qntū ad ea
que ex ipz sunt in fine terciū septēniū. vñ extūc
pt se de alijs obligare. et s; m leges dñsticuitur
eis ptas disponēdi de reb^o suis post xxv. ānuz
Sz cōtra. videt^r em lex obltare q^o dicit q^o in
spōsalib^o drahēdis etas diffinita nō est vt in
mūmonijs. ff. de spō. l. in spōsalib^o hē h dicit^r
q^o nō ē diffinita varie de spōsalib^o i mare et fe
mia sicut i mūmonijs. vl qz nō est tanta et talis
i spōsalib^o sicut i mūmonijs. hec gōf. **Q**ue
etas est apta ad drahendū mūmoniu hē i pu
ella. xij. ānuz In puero. xiiij. ex d despō. impu.
puberes et c. dñebat^r. Mūmoniu em cū hāc
p modū cuiusdā drahēdū ordinacōi legis posi
tui subiacz sicut et aliū drahēdū Vñ s; m iura d
termiatū ē. q^o ān illd tꝛ^o dñscōis mūmonia
nō drahūt^r quousqz vterqz possit de mūmonio
deliberare sufficiēter. et etiā reddere debitūz
sibi adiucē ad qd vn^o alteri i drahēdū mūmo
nij obligat^r h aut tꝛ^o vt i plurib^o ē i mascul
in. xiiij. ano i femis aut. i xij. qz tñ pcepta iur
poitui sequūt^r illd qd ē vt in plurib^o si aliqz
ad pfectōz ān tꝛ^o pdictū pueiat ita q^o vigoz
rōis et etatis defectū suppleat mūmoniu nō di
rimit^r et iō si cōtrahētes ān ānos pubertatis
ān tꝛ^o pdictū fuerint carnaliter copulati ni
hilomī^o mūmoniu idissolubile erit **V**ñ est q^o
vnū tꝛ^o nō assignat^r puero et puelle i mūmo
nio. i spōsalib^o aut sic hē tꝛ^o spōsalū deter
miat^r qntū ad dñscōz. tꝛ^o vñ dñscōis in
mare et femia idē determinat^r qre et idē tꝛ^o spō
saliū. s; tꝛ^o pubertatis et mūmonij determinat^r
qntū ad potēciā coeūdi. h āt cici^o dñple^r i feia
q^o in mare. tū qz pzi^o in ea resoluit^r viscositas

ppter meat⁹ largiores. tū qz difficili⁹ est age
 re q̄ pau. tū qz natura ip̄ctā i mliere appetit
 virū sic materia formā. vñ ppter maiore appe
 titū nature sit acceleracō maior. ¶ Quid si oīra
 hunc sponsalia de futuro infra septem annos
 ¶ q̄ nulla sunt. rōe defect⁹ consensu l. vj. de
 spō. si ifātes. vñ nec accusari p̄nt licz denūcia
 cō admittat. et de despō. impu. ad dissoluēdum
 Prohibet em sponsalia oīra an septemū. qn
 imo ec an pubertate. nisi forte p aliq̄ v̄gētū
 sima necessitate vt pote p bono pacis vt ibidē
 c. vbi n̄ est consensu i ter. et glo. vñuersus. Vt
 par huet moderame iuris habet hō hui⁹ pro
 hibicōis est qz sponsalia non p̄nt ratificari vsqz
 ad pubertate vt patebit infra Vñ si m̄imoniū
 sponsalia nō sequat⁹ adolecēs forte cū plurib⁹
 puellis oīrabere ip̄diret. et puella cū multū
 puens cū hī inde tota consanguinitas denegē⁹
 vt dicit⁹ infra de effectu sponsaliū Si tñ spōsa
 mior septē ānoz traducatur i domū spōsi et i
 bi adimpleat septimū ānū ratificat⁹ sponsalia Vñ
 licz an p̄ septimū ānū ip̄leuerit spōsa in domo
 spōsi agnouent carnaliter m̄ez spōse. nichil
 omi⁹ ratificat⁹ sponsalia. qre si post septimū an
 nū opletū cū m̄e spōse oīrabere spōsus. dz in
 ter eos diuortū celebrari. et sic affinitas p̄ce
 dēt n̄ ip̄dit sponsalia subsequēcia qn inducāt
 iusticiā publice hōestatis. ip̄dit tñ m̄imoniū
 adimpleri cū filia. vñ nō habet ic filiā ppter im
 pedimētū affinitatis p̄cedētis. nec hēbit m̄ez
 ppter impedimētū iusticie sequētis publice ho
 nestatis. et sic vñū ip̄dit aliud ex de despon.
 impu. literas. et quo ad h̄ intelligit⁹ sponsalia
 solu. vt dicit⁹ infra de dissoluēōe sponsaliū. h̄
 ho. Si aut spōsus cū m̄e spōse oīrabat ante q̄
 spōsa septimū ānū in domo spōsi oplet. mat̄i
 moniū tenet et sponsalia soluūt⁹ et sic nō possūt
 ratificari subsequēter tacite vl̄ exp̄sse. vt patet
 in d. c. literas. Idē etiā intelligēdū est s̄m jo.
 sez qz sponsalia ratificat⁹ opletō septio āno etiā
 si traducat⁹ spōsa in domū spōsi dū tñ maneāt
 simul sine oīradicōe Et h̄ intellige si sciebant
 sponsalia oīra. et aliquo mō videbāt⁹ consēti
 re. puta qz diuges se vocabāt vl̄ alio mō licz
 pueruli Et h̄ idē intellige qn spōsa traducitur
 in domū spōsi Et rō p̄t esse qz circa illā etatem
 aliq̄n tēptat ifātes qd̄ adimplere forte n̄ p̄nt
 ex de spō. iuuenis. et de eo q̄ agno. consang. ve
 nēs. Ibi ex duersitōe diuurna Idē intelligēdū
 est qn spōsus traducit⁹ in domū spōse qz q̄ntuz
 ad m̄imoniū p̄tinet nō iudicat⁹ ad ip̄aria. ex
 d̄ diuor. gaudem⁹. q. qz vō. h̄ ho. ¶ Ex p̄dictis
 patz qsi spōsa minor septē ānoz i domo p̄ris
 vl̄ m̄is sine spōso septē ānos opletuerit. nunq̄
 s̄m jo. ratificat⁹ sponsalia nisi spōsa interiz exp̄
 se consēserit septio āno adimpleto. sic itellige et
 diuersifica ex de despō. impu. l̄ras. qd̄ qdē c.
 loquit⁹ in cau p̄mo. et c. accessit. loq̄t⁹ i cau se
 cūdo. h̄ ho. s̄m aut ray. si spōsi vl̄ p̄ntes. eo
 rū nōie oīrabāt an septemū sponsalia nichil a
 gūt. sed si cū venerint ad septemū incipiat eis
 placere extūc valēt vt p̄t ibidē vbi nō ē consē
 s⁹ ¶ Itē si spōsus spōsaz an septimū ānū a se eie
 cerit cū p̄prio facto dissenciat. aut etiā si spon

sa a spōso aufugiat soluent⁹ sponsalia nisi post
 consensu exp̄ssus interueniat ar. ex. d̄ despon. i
 pu. attestacōs ¶ Supradictis oīradat bern. ex
 de despō. impu. literas. dices qz sponsalia āte
 septemū oīra. opletō āno septimo ratificā
 t⁹ nisi cōtraxerint exp̄sse. vt ex d. c. colligit⁹.
 Et h̄ est vñ qn cōhabitāt simul. tūc em̄ intelli
 gunt⁹ consētere ex quo nō oīradicūt. ff. de ritu
 nup. minorē. sec⁹ est qn habitāt seorsum. tunc
 em̄ nō intelligūt⁹ consētere nisi vbo vel facto
 puta qz ad domū ei⁹ v̄it⁹ cōsimilia q̄ solēt fa
 cere spōsi ar. ad h̄ ex d̄ despō. impu. accessit. v
 bi dicit et postea i eū nō consēserit Ray. tñ idi
 stincte scripsit qz sponsalia oīra. ad septemū
 siue p filios siue p p̄ntes ratificat⁹ tacite cō
 p̄to septio āno et m̄imoniū post coactā pu
 bertate. p̄serim si simul morēt⁹ Ho. vō repu
 tar⁹ h̄ falsum eē nisi intelligat p̄serit. i. tñ De
 cretalis aut videt⁹ distinguere inter filios pu
 beres et ipuberes. dicit em̄ qz p̄ filiū adultuz
 nō p̄t alicui mulieri diungere si fili⁹ aliq⁹ mō
 nō consenciat. q. d. tacite vl̄ exp̄sse. impubere
 aut p̄t cui vult m̄imonia iter tradere. et post
 qz fili⁹ ad etatē legitimā puenerit. h̄ oīno de
 bz adimplere ex d̄ despō. impu. c. i. Et expone
 ibi cui vult m̄imoniū tradere. q. d. licz cōsue
 uerit filia tradi et traduci in domū spōsi. vt su
 p̄dictū ē d̄ mō oīrabēdi sponsalia. tñ et fili⁹ p̄t
 tradi vt sup̄dictum est. et post qz fili⁹ puenerit
 ad etatē legitimā subaudi. sic tradit⁹ et morā
 do cū spōsa nō oīradicēs oīno dz adimplere
 q. d. cū sponsalia firmata intelligant⁹ tacite eo
 ip̄so qz simul morabāt⁹. et nō cōtradicūt ad eta
 tē legitimā puenēs p cēsura ecclesiasticā co
 gē⁹ contrahere m̄imoniū et oīsummare scdm
 ea q̄ no. ifra ti. d̄ effectu sponsaliū. h̄ ho. ¶ De
 dictis adiciēdū est qz papa bonifaci⁹ octau⁹
 cōtrouersia doctorū circa p̄dictā materiā d̄ me
 dio amputas. poicōz hosti. jo. et bern. appo
 bas sicut p̄t patere intuētū sup̄dicta. vj. de de
 spō. impu. si infātes. dicit qz sponsalia que nul
 la sunt ppter etatis defectū i vtroqz spōso vel
 in altero siue sine cōtracta p ip̄os siue p ip̄oz
 p̄ntes p lapsū t̄pis vsqz ad cōpletū septemū
 um m̄ime dualescūt nisi post opletū septemū
 maifeste appareat eos in eadē volūate pdu
 rare Appareat inquā p oīnuā cōhabitacōnez
 seu p alia vba l̄ facta ip̄oz ¶ Itē qn sponsalia
 p p̄ntes cōtrahūt⁹ p filijs puberib⁹ vl̄ impu
 berib⁹. filij nō obligāt⁹ ad illa Nec ex ill̄ sur
 git publice hōestatis iusticia. nisi filij si sine p̄
 sentes consēserint exp̄sse l̄ tacite vt in d. c. si in
 fātes ¶ Quid si ifra septemū tñ p̄te septemū
 cōtrahāt sponsalia ¶ dicit⁹ aliq̄ qz tenet. s̄m
 illō dictū p̄bi scdo phisicorū. qd̄ parz deest q̄
 nichil deesse videt⁹ h̄ aut p̄p̄m̄tas a q̄busdā
 determiat⁹ t̄p⁹ sex mēsiū. sed meli⁹ est qz deter
 minat⁹ s̄m oīcōz cōtrahēciū. qz in q̄busdā
 magis accelera⁹ vsus rōis q̄ i alijs Et h̄ sen
 tēcie sūt gef. et tho. bern. vō dicit⁹ ex de spon.
 iuuenis. p̄si aliq̄ infra septē ānos tēptauit qd̄
 cōplere n̄ potuit malicia p̄sumit⁹ etatē supple
 re et sponsalia p̄sumūt⁹ et vir ducere n̄ p̄t ei⁹ cō
 sangneā Alij dice vidēt⁹ qz i oīra sponsaliū

nō p̄t p̄ueniri septēniū. et si p̄ueniat nichil fit
quia si aliqua conplacencia est in sponsalibus
an̄ t̄p̄ illd̄ illa poci⁹ ē ex instinctu nature q̄
ex iudicō rōis. nec est simile de m̄rimonio i q̄
p̄t p̄ueniri t̄p̄ ei determinatū a iure q̄ euidēci-
us p̄t h̄e q̄s supplemtū etatis p maliciaz p̄pe
adolefcēcia q̄ circa infācia et hui⁹ snie est pe-
t̄. **¶** Esto q̄ puer et puella d̄trahāt m̄rimoniū
p̄ v̄ba de p̄n̄i nūqd̄ agit̄. **¶** h̄ aut itendūt d̄tra-
here m̄rimoniū tm̄ ita q̄ nō sp̄salia et tūc nec
est m̄rimoniū q̄ illd̄ d̄trahere n̄ p̄nt etate ip̄e-
diēte. Nec sp̄salia q̄ nolūt. Et eciā tal̄ forma
v̄boz n̄ ouenit sp̄salia. s̄ m̄rimonio. Aut in
tēdūt d̄trahere simpliciter illd̄ qd̄ p̄nt. s̄m̄ il-
lud. si qd̄ ago n̄ valet ut ago. valeat p̄t vale-
re p̄t. et sic sunt sp̄salia de futuro. n̄ m̄rimoni-
um si etate nō suppleat p̄udēcia siue malicia
Et sic intelligit̄ illd̄ ex de desp̄o. ipu. tue. et
c. a nobis. h̄ rap. Aliq̄ v̄o dicūt d̄trahū de p̄-
mo casu sc̄z q̄ sunt sp̄salia et inducūt iusticiā
publice honestatis. Et cū h̄ interpretat̄ iuris
ex de desp̄o. ipu. attestacōes. et c. a nobis. Et
hui⁹ snie sunt tācre. jo. host. gof. et bern. sup
illd̄ c. a nobis. et h̄ sentēcia fuit postea appro-
bata li. vj. de desp̄o. impu. si infātes. §. ij. Et h̄
est v̄m si d̄trahētes nō erāt p̄ximi pubertati.
nec i eis etate malicia supplebat ut ibid̄. s̄m̄
t̄n̄ bern. sup illd̄ c. a nobis. et gof. et ho. si v̄-
terq̄z maneat i eadē volūtate vsq̄ ad etate nu-
bile. matrimoniu p̄us muale p̄ rati habitōnez
exp̄ssam v̄l tacitā cōfirmat̄. ut ex de desp̄o. im-
pu. de ill. i. et ff. de ritu nup. l. micrē. Tacitū
cōsensū intelligo cū simul cohabitāt s̄m̄ bern.
vel si sit in domū traducta s̄m̄ ho. et ibid̄ ad i-
pleuerit etate legitimā. v̄l cū carnaliter d̄mi-
scēt̄. ex de sp̄o. ad illd̄. et c. is q̄ fidē. Alias se-
cū d̄ ho. cōsensū exp̄ssus necessari⁹ est ut vxor
fieret. et h̄ eciā postea vidēt̄ approbata fuisse
li. vj. de sp̄o. si infātes. §. ij. Nota eciā p̄ eūdez
§. q̄ si malicia suppleat etate m̄rimoniū d̄tra-
here potuerūt. ad h̄ ex de desp̄o. impu. c. v̄l. et
c. d̄ illis. i. qd̄ ē d̄tra illd̄ qd̄ notauerūt tācre.
et ho. sup c. d̄ illis sc̄z q̄ ad h̄ q̄ teneat m̄rimo-
niū d̄tractū inter minores in q̄b⁹ malicia sup-
plet req̄rit̄ q̄ in seinuicē cognouerint cū de h̄
aliter d̄stare nō possit. ex q̄ sunt minores. s̄z ibi
d̄trahū dicit gof. et oueniunt cum eo bern. et
juno. quoz eciā snia in. d. §. approbat̄. si em̄
duo nodū puberes iā t̄n̄ expti copulā carnis
nō qd̄ adinuicē s̄z cū alijs d̄trahāt m̄rimoniū
Nūquid nō tenet certe sic. h̄ jo. an. sup dictuz
§. **¶** Esto q̄ adult⁹ d̄trahat p̄ v̄ba de p̄n̄i cuz
puella minore. t̄n̄ etati nubile p̄xima v̄l ec̄uer-
so. v̄l āho impuberes pubertati t̄n̄ vicini d̄tra-
hāt. nūqd̄ m̄rimoniū erit. **¶** h̄ si p̄udēcia. i. car-
nalis d̄cupiscēcia suppleat etate et mutuo cō-
sensu carnaliter sine diuēt̄. aut ex habitu cor-
poris quē p̄tēdūt appareat et v̄ez sic eos pos-
se carnaliter d̄misceri m̄rimoniū tenet. ex de d̄
spon. impu. puberes. et c. d̄tinebat̄. §. i. et c. a
nobis. s̄i t̄n̄ puella inuita p̄ violēcia cognō-
sceret̄ p̄ h̄ nō vidēt̄ sibi fieri p̄iudiciū q̄n cum
alio d̄trahere possit ut in c. d̄tinebat̄. et. xxxij
q̄. v. p̄posito. h̄ rap. h̄od. v̄o dicit. q̄ si t̄p̄e d̄tra-

ct⁹ poterāt carnaliter cōmisceri. et postea cō-
gnoscat̄ inuite nō obstāte etate impubere v̄m
fuit m̄rimoniū p̄ carnis copulā d̄sumatū. Qd̄
ergo dicit rap. h̄od. dicit eē itelligendū in eo
cau quo t̄p̄e d̄tract⁹ nodū poterāt d̄misceri. et
puella p̄sūp̄ viripotēs dissensit. et durāte illo
dissensu violēter est a sp̄sō d̄gnita. licz adhuc
i etate impubere d̄sticuta. **¶** Per q̄ntū t̄p̄ ipu-
beres q̄ d̄trahūt m̄rimoniū debent esse p̄ximi
pubertati ad h̄ q̄ teneat m̄rimoniū. **¶** h̄ diuersi
diuersimode dicūt. Aliq̄ em̄ dicūt h̄ esse in ar-
bitrio iudicis ut ip̄e p̄sone q̄litate et p̄udēcia
siue maliciā meciat̄ ar. ff. de lib. l. i. et ex. de
donac. aplice et h̄ notat tā. et gof. Vñ vult e-
ciā gof. ex de eo q̄ du. iordane. q̄ etas nubilif
puenit̄ ex eo t̄p̄e qd̄ h̄z p̄tēte coeūdi. Alij v̄o
dicūt ut guil. naso. illā iudicari d̄bere p̄ximā
pubertati. q̄ est circa. xij. ānū. p̄ octo v̄l. xv. di-
es. q̄ i illo t̄p̄e p̄pēdi n̄ possit aliq̄ mutacō p̄-
sone ar. p̄ eo bonū. ff. de vsucap. rez. mixtu-
ra. §. labeo. Alij dicūt q̄ tūc vidēt̄ q̄s p̄ximul
pubertati q̄n ē in. xj. āno. ex. de desp̄o. ipu. d̄ti-
nebat̄. s̄z ibi certe d̄gnita fuit. Alij dicūt q̄ tūc
vidēt̄ q̄s p̄xim⁹ pubertati q̄n nō distat a pub-
ertate v̄ltra. vj. mēses. ex de desp̄o. ipu. d̄tine-
bat̄. et c. tue. si t̄n̄ essent de cōi cōsensu carnali-
ter copulati. tūc tūc⁹ est p̄ m̄rimonio iudica-
re. eciā si v̄ltra. vj. mēses a legitima distarent
etate. ex de desp̄o. ipu. a nobis. et c. de illis.
ij. hui⁹ sentēcie sunt rap. et bern. v̄t p̄z in ei⁹
glo. sup illd̄. c. tue. et jnoc. sup c. d̄tinebat̄.
et pleriq̄z alij doctores. **¶** Vult t̄n̄ ip̄e bern. q̄
malicia suppleat etate i eo q̄ sc̄z distat a puber-
tate p̄ septē mēses ad h̄ p̄ m̄rimoniū d̄trahere
possit aliter nō esset m̄rimoniū s̄m̄ eū eciā post
xij. ānū. **¶** v̄o dicit in sūma q̄ ille sol⁹ vide-
t̄ pubertati p̄xim⁹ i quo malicia seu viripotē-
cia suppleat etate. et h̄ nescit nisi p̄ euidēciaz
facti. et h̄ p̄z ex de desp̄o. impu. c. v̄l. Et ita
q̄ntū ad h̄ de quo querit̄ nulla nisi d̄gnita p̄xi-
ma pubertati vidēt̄. Vult eciā q̄ q̄ e. p̄pe. xij
ānū p̄ tres dies d̄cedi possit esse pubes ar. ex de
regularib⁹ ad n̄am. sic eciā p̄t intelligi illud
ex de desp̄o. impu. puberes. q̄ si puella desp̄o-
fata cognoscat̄ est m̄rimoniū. eciā si sit minor
septē ānis d̄mō discernat et sit doli capax q̄
aliter d̄sentire nō possit cum cōpet̄ furioso
Ex p̄dictis colligit̄. q̄ s̄m̄ bern. et rap. tūc ma-
licia intelligit̄ etate supplere. q̄n vidēt̄ posse
carnaliter d̄misceri. s̄m̄ v̄o ho. nūq̄ itelligit̄
i m̄rimonio malicia etate supplere nisi p̄bet̄
p̄ euidēcia facti sc̄z q̄ se carnaliter d̄gnouerūt
Esto q̄ iste qui decimūq̄rtū annū d̄pleuit talis
appareat q̄ nullo mō generare possit. nūquid
si d̄trahat m̄rimoniū erit. **¶** h̄ s̄m̄ bern. q̄ non
q̄ nō est pubes ut ip̄e notat ex de desp̄o. ipu.
puberes. in glo. bern. s̄m̄ host. v̄o sic. q̄ ip̄e
est pubes s̄m̄ eū. ut patet ex supradictis d̄ pu-
bertate. q̄ q̄litate p̄bat̄ pubertatis. **¶** Quid si in-
terim adolefcēs trāseat ad secūda vota. **¶** h̄ q̄
dam magistri dixerunt q̄ si naturaliter erat i-
potens q̄n recessit a p̄ma et sc̄dam cognouerit
tenet m̄rimoniū sc̄do d̄tractū ar. ex de fri. q̄ se
d̄. host. v̄o d̄trahū cred̄t̄ ex de d̄spon. impu.

accestacōs. nisi ali^o accider^t ex dīctū m̄bai ut
hēt^r ifra. ¶ Ad h^o nō. q^o tutor duce n̄ d^z pupil
lā añ reddita rōcinia ne malignari possit. et si
militer nec curatoz adultā. nec liberi eoz. q^o
si ctra faciūt dtrahēdo m̄moniu l^o etiā spōsa
lia guiter puniūt^r h̄m leges. aliq^o casib⁹ ex
ceptis. C. d^o interdīcto mat. si tutor. d^o h^o 330.
in titulo p̄dicto

¶ Quo h̄nt dissolui spōsalia. ti. n.

Dēinde dīderādū ē q̄liter h̄nt l^o p̄nt dis
solui spōsalia Circa quod sciendum q^o
spōsalia semel dtracta semper tenēt^r et
ligant ita q^o si sponsus contrabat postea cum
alia spōsa cogēd⁹ est ad primā redire et econ
uerso ē de spō. sicut ex lris. Fallit aut^o h^o i plu
rib⁹ casib⁹ in q^o spōsalia dirimūt^r p̄m⁹ ē cū
alter intrat religiōz q^o facere p̄t añ carnalem
copulā altero etiā inuito Tenet^r tñ ifra duos
mēses aut assumere religiōz aut redire ad diu
gē. tūc em remanēs i secl^o absoluit^r a spōsali
um viculo etiā si fuissent spōsalia de p̄nti. ex d^o
duer. diu. v̄m. et c. ex publico. ¶ Si nūq^o ap
ter simplex votū castitatis emissuz p⁹ spōsalia
soluūt^r spōsalia ¶ h̄m aliquos q^o n̄ soluūt^r
p̄mo cogi d^z q^o vouit v^l m̄moniu dtrahere l^o
votū solenizare. q^o sp̄ p̄ma fides h̄uari d^z. ex d^o
spō. ex lris. ij. et c. sicut nisi forē⁹ viculū sup
ueniat. ut patz ibidē. c. si inter. ¶ h̄m⁹ sine fune
bern. ex q^o cleri. l^o vo. nemēs. et ho. ibidē. c. iu
rauit et got. e. titulo Aliq^o vō dicūt h^o eē falsū
q^o votū simplex ipedit m̄moniu dtrahēd^o. cuz
ergo post spōsalia dtracta m̄moniu sit dtrah
hendū et nodū dtractū. seq^o q^o votuz simplex
spōsalia dissoluat. ¶ Ore. q^o emitit simplex votū
cū deo dtrahit m̄moniu. ergo simplex votum
est forē⁹ viculū q^o dtrahit spūale m̄moniu
q^o spōsalia vbi adhuc nullū est m̄monium ¶
Quid de eo q^o iurauit aliquā ducere i vrozem.
nūq^o talis intrare poterit religionē m̄monio
pus nō dtracto ¶ h̄ ut habet^r ex d^o spō. dmissuz
tuci⁹ est ei religiōe iuramtu h̄uata p⁹ dtrahes
re et postea si elegerit ad religionē migrare.
¶ Hoc aut^o h̄m quosdā n̄ est sic itelligēdū. s. q^o h^o
sit tuci⁹ h̄m veritate h̄ quo ad opionē. ne d^o
facto dicat^r ille dtra iuramtu venire. q^o nō vi
det^r iuramtu ifringere q^o dmutat illd^o i melius
ex de iureiur. puenit. ij. vñ si vult p̄t religiōz
intrare m̄monio n̄ dtracto ¶ Alij dicūt dtrari
ū. q^o p̄t vtrūq^o facere Nā añ dsumacōz m̄mo
nij. l^o vñ diugū altero inuito religiōz intrare. n̄
tenet^r tñ dtrahē m̄moniu nisi i loco tali i q^o
n̄ possit ad carnis copulā cogi ¶ Prime opioni
magis adberet rich. maxime si contrahēs m̄
moniu n̄ dtrahet illa intēcōe q^o se dtracturum
iurauit. nec sub illa q^o mulier iuramtu recepit
vñ si cū ea dtrahēt intēdēs intrare religiōz añ
debiti reddicōz eā deluderet. h̄ rich. ¶ Scd⁹
cā⁹ ē qñ alter se trāsfert ad aliā regionē et lō
go tpe expectat⁹ n̄ redit. p̄t em h̄m leges post
tres ānos dtrahere cū alia p̄sona. C. de repu
l. ij. recepta tñ ab epō p̄nia de piurio. v^l d^o p̄
missiōe n̄ h̄uata si stet p̄ eū quom⁹ dsumaret^r
m̄moniu Et h̄ siue sit certū q^o steterit p̄ euz si
ne dubiū saltē ad cautelā. ex. de spō. de ill^o ac

in ter. et i glo. et itellige q^o tenet^r eū expecta
re p̄ tres ānos et nō vltra nisi subit rōnat ilis
cā. ut dīctū ē sup ti. i. hui⁹ libri de spōsalibus
¶ B⁹ si p̄ eū stetit quom⁹ dsumaret^r m̄moni
um. q^ore dat ei ecclesia licēciā dtrahēdi spōsa
lia ¶ p̄pter piculū fornicacōis ut dicit^r in p̄
dīcta glo. ¶ Terci⁹ cā⁹ ē q^o qñ cert⁹ termi⁹ tē
poris apposit⁹ est elapsus. postea em p̄ que n̄
stetit si ad certū terminū eā ducere iurauit im
pune nubit. nec piuriū incurrit. sed alteri dat^r
penitēciā de fide mēta ex de spon. ex lris. et
c. sicut i ter. et glo. alias ibi. t⁹ frustra pone
ret^r ¶ Quart⁹ cā⁹ ē cū alter lepra⁹ v^l palisim
incurrit aut visuz v^l nasuz amisit aut ei aliq^o
turpi⁹ euenit. nō em san⁹ tenet^r h̄uare iuramē
tū q^o honestas i h̄ iuramto intelligit^r scz si ref
in eod^o statu pmanet. illd^o em tacite agit^r. sec⁹
ess⁹ si mulier facultatib⁹ laberet^r. ex de diu.
lepra. lras. et de iureiur. q^odā in ter. et glo. ¶
Quit⁹ cā⁹ ē si supueiat affinitas l^o etiā dagna
cō spūalis. ut si sponsus dgnouit danguineā
spōse v^l ecōuerso. xxvij. q. ij. si q^o spōsaz. et ex
de eo q^o dgnō. d. sang. v. ro. ex litens. et pluri
b⁹ alijs c. In quo cau h̄ spōsalia erant firmata
admi⁹ duo testes pdonei reqrūt^r. als si n̄ erāt
firmata ad dīctū vni⁹ soluūt^r. ex de testi. sup
eo. §. i. Et intelligūt q^odā firmata p̄ iuramētuz
ex de spō. p̄terea. ij. q^o d^o intel ligūt dīctū p̄pter
reuerēciā iuramēti ar. ex de iureiur. si vō et c.
vex. ¶ Ho. vō dicit firmata p̄ vba de p̄nti Nā
et si iuramētū interuenerit possz deteri⁹ illd^o d
tingere scz q^o i veritate vroz nō erit Et sic ead^o
rō remanet et id ius ar. ex de dī. trāslato. et
de d. sangui. et affinitate tua. Et sic subaudien
dū est maxime. ex de spō. p̄terea. ij. nisi iuram
tū interueniss⁹ h̄ tñ itelligas qñ vñ⁹ testis nō
est suspect⁹. Aliter dtrariū ess⁹ dīcēdū Idō bo
n⁹ iudex arbitrabit^r inspecta q̄litate p̄sonaz
vtr⁹ scz bona fide v^l maliciose suspect⁹ v^l nō
suspect⁹ h̄ pponat et sic n̄ admittet l^o admittet
ar. ex. de iureiur. iuramtu. §. vlt. Et dīulo q^o iu
dex secreto mulieri loq^o que peccatū dmississe
dicit^r et si sibi videt^r ipaz astringat iuramto di
cere veritatē Idē faciet de p̄sonis alijs si que
sint q^o possint eū instruere i hac pte ¶ Sed si q^o
maliciose obiecerit ipedimētū canonicā nō ef
fugiet vlcionē. pbat^r h̄ ex de spō. cū in tua. et
d clādēst. despō. cū imbibicō. n̄so. i. et. §. vlt.
h̄ host. Ray. tñ dicit q^o i pposito cau sufficit p
bacō p solā famā p̄pter scādalu vitādū. ex de
d. sang. sup eo. ¶ B⁹ q^o si supuemat iusticia pu
blice honestatis nūq^o dissoluet spōsalia ¶ h̄ q^o
nō Et merito. scda em spōsalia tollūt^r p iustici
am publice honestatis ex spōsalib⁹ p̄mis du
ctā. nō ergo ex spōsalib⁹ scdis p̄t esse hōestas
q^o tollat p̄ma et ē silē. di. lviij. si q^o ¶ Sext⁹ cā⁹
ē qñ mutuo se absoluūt. ex d^o spō. p̄terea. i. q^o i
tali fide p̄tica sine iuramēto intelligēda ē cō
dicō scz si in eadē p̄māserit volūtate. ar. ex de
iurur. queadmod Et h̄ fuit opio tācre. dīcētis
q^o h̄ decre. dūnet ius dñe. hui⁹ ec sine ē got.
ho. ray. bon. petr⁹ et tho. Quidā tñ n̄ r̄cipiūt
illū casū. ut hu. et bern. sup dētāz dec. l^o dtra
eos ē decre. exp̄sse. ad istar iqt eoz. q^o societate

fidei contrahunt et p^o ea eade sibi imittunt p^o i pa
tencia tolerari si mutuo se absoluunt q^o sp^osalia
contraxerunt Sz ad h^o dicunt p^o dicta decre. loqt^o de
opacia pmissioe et dispelacioe et d^onet ius co
mune Qd voluit pbare p^o vba ibi poita. s. p^o in
patia tolerari. s. ne detent^o ide d^ogat. als d^o iu
re dberet merito cogi fid^o siue iuramtu huare
Sz hm p^omos h^o n^o videt^o exeplo couenire qd di
cta decretal adduc^o Et io e^o dicend^o q^o n^o sp^o est le
ue q^o p^o firmata sunt retractare qz icerte sunt
puidencie n^ore. vt d^o i li. sapie (Septim^o ca^o e^o
altero fornicate. ex. d^o iureiura. qz admod^o. Et
ad h^o pband^o sufficit sola fama. ex. de d^o agui.
sup eo. licz ei sibi dederit mutuo p^oate sui coz
pis sp^osalia contrahetes. tñ ex h^o reddunt sibi in
uice suspecti d^o no^o huada sibi fide in futuz. et
io p^o sibi vn^o d^otra alterz. caue sp^osalia dirime
do (Quid si sp^osa de futuro iuita corrupatur
ab aliquo h^o hu. notauit. xxvij. q. ij. raptorz.
q^o n^o d^o sp^osus cogi tale ducere si p^o morte ei^o
velit ordiari. qz n^o possz si corrupta duceret. vn^o
inuit q^o ea ducere d^oz opelli si n^o vel^o pmoueri
cu illa n^o fuerit i cl^opa. h^o bern. d^o i p^o cu ea m^o
moniu^o d^otrah^o n^o te. ex d^o iurim. qz admod^o i glo
sa Soluunt^o e^o sp^osalia si alter eoz. fiat heticul
qz heres^o e^o fornicaco sp^oual. xxij. q. ix. n^o solum
(Octau^o ca^o e^o qñ alter d^otrah^o cu alia psona
p^o vba d^o pñti l^o e^o de futuro si sit carnal copla
subsecuta tuc ei soluunt^o p^oma sp^osalia ppter ma
i^o viculu^o supuenies h^o d^oz agere pñiaz d^o fide l^o
pmissioe meita. ex d^o sp^o. si iter viz. et c. is. q^o
et de sp^o. du. c. i. (Sz qd si d^otraxerit cu p^oma
sp^osalia de futuro simpli^o scz sine iuramto l^o fi
dei iterpoicoe. cu scda vo p^o vba de futuro tm
cu iuramto h^o d^oz ad p^oma redire et de piurio
pñiaz agere qd qd^o omisit iurando illicite. iu
ramtu ei n^o p^o e^o iniqtatis viclm ex de iurim.
gro. et d^o sp^o. sic ex l^ois. et xxij. q. iij. i malis p
missis (Quid si sp^osalia d^o futuro accepta
uerit n^o tñ agnouerit et postea cu alia de pñti
d^otraxerit h^o ad h^o q^o p^oma sp^osalia soluunt^o qz ni
hil obfuit conat^o sine effectu ex de sp^o. ado
lescens (Quid si p^omo agnosceret scdam et po
stea d^otraheret sp^osalia cu eo h^o nihil opa^o il
la copula pcedes ad soluend^o sp^osalia p^oma ex d^o
sp^o. venies. ij. (Non^o ca^o e^o hm host. si fama
heat q^o sit iter ipos canonicu^o ipediutu^o et d^o fa
ma l^o scadalo doceat^o ex d^o sp^o. cu i tua. et d^o co
lag. c. ij. et d^o testi. sup eo. (Decim^o ca^o e^o qñ
veit ad etate adult^o et pent a viculo sp^osalia
absolui et dari sibi licetia alij nubedi. ex d^o de
sp^o. ipu. de ill. i. et c. a nobis. licz em n^o fuerit
va sp^osalia. fuit tñ ibi mo^o sp^osalia qda. et io
ne videat^o approbare venies ad anos legitios
petere d^oz solucōz sp^osalia iudicō ecclesie faci
eda ppter bonu^o exeplu^o Et si n^o tenuerit eo q^o est
sent infra. vij. anos. petere pñt absolucōz añ tē
p^o pubertatis hm rap. et t^oo. bern. vo dic^o ex
de resti. spo. ex pte q^o vbi sp^osalia n^o tenuerunt
etate p^ohibete. nec postea cursu t^opis placue
rūt vt p^oz i p^orie d^octo c. qz añq^o puer. vij. anos
opleuerit. vl^o puella ab eo recesserit. l^o p^o vim d^o
tracta fuerit. vt ex d^o d^osp^o. ipu. ex l^ois alter p^o
recedere autozitate p^oa. qz nulla obligaco fu

it hincinde tracta. vt p^oz ibid^o c. lras. et c. ac
cessit. Si vo tenuerūt n^o d^oz recedere sine iudicō
eccie trib^o casib^o exceptis vt infra dicet^o Sci
edū tñ p^o omis ca^o p^odicti p^oter p^omū debet itel
ligi tñ d^o sp^osalib^o d^o futuro q^o p^ope sp^osalia di
cūt (Insup nota. q^o i sp^osalib^o soluēdis q^o qd
dicat leges hm canones req^o q^o is q^o sp^osalia
desiderat solui sit sane m^ois. qz sic furiosus nō
p^ote d^osentire ita nec dissentire ex de sp^o. dilect^o
et q^o sit etiā etatis l^oime. et q^o aliq^o iusta ca^o ex
supdictis p^obet^o cozā d^opetēti iudice. n^o d^oz eniz
p^oria autozitate sp^osuz relinq^ore. ex de diuoz.
p^oero. qd si fecerit g^onter peccat. et io e^o ei in
iugēda p^onia ex d^o d^osp^o. ipu. duo puer. Excipe
tres ca^o scz p^omū et scdm casuz p^odictoz. et for
nicacōz etiā notoriā. vt videbit^o de diuoz. In
his em trib^o caib^o sp^osalia soluūt^o ip^o iure In
ceteris vo caib^o soluēda sunt iudicō ecclesie
xxij. q. ij. seculares. et. v. q. vj. multoz. h^o autē
hm rich. vñ est si sūt tracta publice. si vo se
crete n^o video rōz q^ore dissolui n^o possit sine iudi
cō ecclesie cum secreta nō subsint iudicō eccle
sie. nisi quo ad forū penitencie.

De effectu sp^osalia ti. vj.

Ossea d^osiderādū e^o de effectu sp^osalia
p^omo scdo vtz illi q^o d^otraxerūt sp^osalia
d^o futuro debeāt cogi d^otrahere m^oimo
niū Circa p^oimū d^osiderādū e^o q^o effectu spon
salia e^o duplex. vn^o e^o obligaco ad m^omoniu^o
cōtrahēdū p^o pmissioz i ipis sp^osalib^o scz tñ. ni
si iterueniat aliq^os casuz sup^o p^oitoz. Et pec
cat mortaliter pmissuz n^o soluēs. nisi iteruei ac
ipediutu^o legitimū hm t^oo. magis vo peccat
pubes q^o ipubes. vt etiā notat hu. iij. q. ij. vbi
szm vo rod. ipubes dissenciēdo siue iuramtu^o
iteruenit siue n^o. nō peccat mortaliter qz p^osu
mit^o iurasse d^o d^otrahēdo sub d^odicōe scz nisi dis
senciat cu puenerit ad etate legitimā cu h^o de
da^o e^o a iure Alter e^o iusticia publice hōestat^o
q^o e^o q^o null^o d^o sanguis sp^osi cu sp^osa d^otrahere
p^o l^o ecōuerso. d^o q^o hēbit^o infra ti. iij. Circa
scdm sciend^o q^o sp^osalia d^o futuro aut pubes cu
pubere. aut pubes cum impubere. aut impu
bes cum pubere contrahit Si pubes cum pu
bere contraxerit et alter in matrimonium con
senciat et alter dissenciat. dicūt qdā q^o in spon
salib^o d^otrahēdis si iuramtu^o interuenit aut fi
des iterpoita fuit is q^o dissentit p^o cēsura eccle
siasticā coget^o. al^o nō. C. de sp^o. l. i. et exp^osum
videt^o ex e. p^oterea. ij. et c. cu i tua. et c. ex l^ois
ij. Et h^o sine videt^o eē rap. et bern. ec^o sup ill^o
c. ex l^ois. et de d^osp^o. ipu. de ill. i. q^o n^o faciūt mē
cōz de coactōe nisi qñ iteruenit iuramtu^o A
lij vo dicūt q^o etiā vbi sp^osalia sunt nuda coa
ctō locū h^oz Nā etiā pacta nuda hm can. huari
debet vn^o ex pacto caucōz dam^o ex de pactis
c. i. et. iij. Et venies d^otra simplex vbu^o mortali
ter peccat. xxij. q. i. p^odicādū. et h^o si sit licituz
et possibile. als sec^o e^o ex de pe. c. vl. Igi^o si in
fra t^oz a iudice p^ofixū n^o pareat is q^o vocat^o est
ad iudiciū excōicabi^o rōe d^oumacie ex d^o sp^o. n^o
e^o nobis Et h^o sine e^o hof. et videt^o eē gof. i lū. q^o
dicit id^ostincte q^o pubes dissenciēs cogi debet
Et scdm gof. bern. et rap. talis excōicac^o non

absolui nisi pareat qd om e eod statu durate.
Seco at e si stat mute. puta qz detrahit cu alia
p vba d pnti. tuc em inuget pnia de fide me
tica et drumactia. et absoluec licz no satisfaci
at de eo p quo fuerat excocicat qz no pt. So
luta sunt em spofalia ppter forci vnculu sup
uenies. et ide fiat si alter decedat Qd aut di
ctu est scz q talis excocicat n absolui nisi pa
reat. est hzm eos ius dne. ca qm esse pt i q
finaliter n coget ex ca puta si verisimiliter ti
mea vrozicidiu vl aliud sile piculu si coact
detrahit. qnz em ex ca detrahit seueritati. di
l. vt ostitueret. sic itelligit illd ex de spo. req
sunt. vbi dicit q talis plona moneda e poci
q cogeda. cu coactos erit. diffciles soleant
frequeter hre. Ad maiore aut euidencia nota
du q ille due pdicte decre. ex de spo. s. ex lite
ria. ij. et reqsunt. videt sibi detrahit In pnia di
cti q plona q sub iuramento detrahit ecclesiasti
ca celura cogi d; ad cotrahedu mrimoniu. In
scda vo dicit q talis plona e moneda. h aut
cotrarietas soluit vt ptz ex pdictis hzm bern.
et gof. p h q pma loqz de iure coi. scda vo d
calu spali. vl ecia hzm eosdez exponi pt qd di
in scda. scz poci e moneda q cogeda. pocius
i. pus est moneda et postea cogeda. scz nisi ac
quiescat Et similis expoico habet. xxij. q. iij
no inuenit. et tuc cocordat pdicte decre. Ali
as solucodes aliquoz bern. poit. qz ipe destru
it sup decre. ex literis. i. glo. ij. Si at pubes
cu ipubere spofalia cotrahit. tenet pubes ex
pectare donec ipubes veniat ad etatem legiti
ma. ligat em pul es intm q illd qd semel ap
probauit repebare n pt. vn p ecclesiastica ca
surā expectare coget et ecia mrimoniū cotra
bere. qn minor venerit ad etate debitam si ipe
minor voluerit. Sz qre tenet expectare cu si
ne consensu ei n possit inter eos mrimoniū esse
hē qz pt voluntate mutare interim et consensu
minor tū venies ad etate legitimā et si n consen
serit resiliere poterit interueniete auctoritate ec
clesie. vt dictū e sup i pcedenti. cau. x. ex de d
spo. impu. de illis. i. §. ij. et c. a nobis. Nec mi
reris. si ipubes no cogat. licz em post ifanci
a et an pubertate spofalia cotracta teneat n
tū sunt em effcacia vt coactoz iducāt nisi foe
te is de cui coactoe agit sit pxi puberta
ti. vt notatū est sup vl nisi is qui consensit mari
me iuramento interueniete qn ad etate legitimā
puenerit n cotradicit. Sic itellige ne cotradi
cat ex de spo. ex literis. ij. et sic vn cogit scz
puber. alter no scz ipu. et in h coueniūt eciam
tan. jo. gof. et host. Pubes em forci obligat
q impubes. qz maioris est consilij vt dictū est
sup Sepe em ipubes ignorat qd videat. C. de
falsa mo. l. i. ad fi. Vn et hzm leges sine consen
su pns vl tutoris cotrabere no pt. nā sine tu
toris auctoritate cotrabere no obligat licz ali
um obliget sibi. insti. de inui. sti. §. publi.
Quid ergo si p noie filij impuberis consensu
tis et rauficatus spofalia cotrahit hē filij a
lii nubere no d; si tū nupserit mrimoniū tenet
ex de despo. impu. duo puen. h si filij h iura
uerat ei. no pentib e dāda pnia de fide mena

na. nā et si pentes h iurauerāt ad aliud no tenent nisi q bona fide laborēt vt mrimoniū se
quat cu em alienū factū pmittat. dicēduz est
eos ad hoc tm et no pl obligari. vt insti. de i
uti. sti. §. si qz aliū. et ex de spo. et literis. ij. et
xxij. q. ij. c. i. Si vo ipubes cu ipubere con
trabat spofalia tenet dumō sint septennes vel
maiores. ius tū reclamādi manet eis saluū Sz
si abo vl ecia alter citra legitimā etate recla
mauerint cu maturitas consilij siue discrecionis
in eis deficiat mime audiūt. ex de despo. ipu.
de illis. i. rnsfo. i. Sz et si alter cu ad pubertate
primo puenerit no reclamauerit decetero non
audit hzm ho. Sic itellige illd ex de spo. ex li
teris. ij. Sz si ille tū reclamauerit vl ali q
est minor cu ad pubertate primo venerit nec
in alterz consensu voluerit ecclesie iudico po
terit separi. ex de despo. ipu. d. illis. i. §. i. et h
siue cotrahit p vba de pnti siue p vba de fu
turo vt ptz ibid c. a nobis. Dicit tū decre. d. il
lis. ij. qsi ita fuerit etati pxi q potuerit cop
pula carnis coiūgi. i. ita q fuerint carnaliter
coiūcti cu nec de hac possit aliter apparere. l.
h dicit qz n deerat nisi tridū d etate. et hzm h
expone. potuerint. i. posse psumat minoris eta
tis intuitu. no poterūt separi. si vn in aliū ni
sus fuerit. subaudi psumpcōe iuris et d iure d
sentire. scz p copula carnis ex de spo. is qui fi
de. vl p vba de pnti qn erāt pxi pubertati
vt sup notat. Sz cuiuscūqz etatis sint poterūt
se p violēcia illata excusare nisi post violēcia
accedat consensu. subaudi expsus vl ta. itē si
ue psumpt. vt si cohibēt paciēter. ex de despo.
impu. ex literis. h ho. hōd. vo exponendo di
ctū c. de illis. ij. videt itelligere q potue
rint coiūgi. i. posse coiungi psumat. vn dicit i
bi h tū considerat an possint coiugali vnculo
sociari no numerz ānoz. ex de despo. ipu. pu
beres. Ray. vo dicit. q ille q primo venit ad
pubertate tenet expectare minore donec pue
niat ad etate legitimā ad mrimoniū cotrahēd
et tū si alter eoz. l. ecia abo relaxauerint nec
consensu voluerint. poterūt ecclesie iudico se
pari. et h vt dicit rod. siue spofalia fuerint fir
mata fide siue iuramento sic itelligit illaz d
cre. de ill. i. et a nobis. Sz qre no dat ipu
beri licēcia cotrahēdi cu alio ex quo reclamat
citra ānos discrecionis cu tū tūc no lige hē p
ter infirmitate consilij vt sup dictū e Quid si
pubes cotrahit cu ipubere spofalia vl mrimo
niū. et ipubes n detradicit adueniete legitima
etate hē dicit quidā vt ray. q mrimoniū d fir
mat ita q cu alia decetero no pt detrabere. sic
itelligit dcta c. a nobis. et d illis. i. §. fi. Sz
ho. cotradicit et illd c. de ill. i. expoit qd ibi
dicit. no poterit dissentire. i. dissentiedo et cot
tradicedo tm vbis ne cotrabere cogat effice
re. et illd c. a nobis. exponit q ibi dicit cofir
met mrimoniū. i. p vba de pnti cotrahēdo coi
consensu firmet Nūq em spofalia vl mrimoniū
inter impuberes habitū qd id est vt supra di
ctum est. poterunt scdm host. solo tractu tem
poris dfirmari nisi interueniat traductō vl co
pula carnis. vt notatur supra. §. potest eciam

intelligi s̄m ho. m̄mōniū d̄firmari q̄n simul
mōrātes etate explet hi q̄ m̄mōniū nō sp̄sā
lia d̄traxerāt. et sic p̄nt intelligi d̄ctā iura. sec̄
ē si sepa t̄i mōrābāt. l̄ si n̄ m̄mōniū s̄ sp̄sālia
d̄traxerūt sic notat̄ sup̄. ergo quo ad iudiciū
ecclesie ut p̄ m̄mōio iudicet req̄rit̄ p̄ p̄sone
s̄nt n̄biles. idonee et legitime. et q̄ inter eas
interueniat d̄sens̄ tacit̄ vel exp̄ssus ut sup̄ no
tat̄. h̄ec ho. Ad h̄ nota q̄ s̄m bern. ex. d̄ de
sp̄o. impu. de illis. i. illi q̄ sub iuram̄to sp̄sālia
cōtraxerūt. m̄mōniū d̄trahē cogēdi s̄. ne n̄ t̄m
si s̄nt maiores. s̄ et si sit v̄n̄ maior et alter mi
nor vel etiā si s̄nt abo miōres. dum t̄m fuerint
doli capaces. quia etas illa plena ē p̄iuris ex̄
de delic. pu. p̄uēns. Si vero sine sacro cogēdi
n̄ s̄nt. His etiā d̄cordat ho. in s̄. u. de sp̄sālia
bus d̄cēs. q̄ et si sp̄sālia i etate pupillari s̄nt
d̄tracta. nichilom̄i t̄pe suo exercet̄ cēfura ec
clesiastica maxime si interuenierit iuramētū Et
hoc intelligit̄ q̄n inter p̄sonas de q̄rū d̄iuctō
ne agit̄ interuenierit d̄sens̄. sec̄ ē si inter pa
rētes. nisi forte filiū tacite ratificass̄. Sic intel
ligi p̄t lex quā d̄cūt correctā. C. e. l. i. et. vij.
q. ij. de sp̄sālia. h̄ ho. S̄ corā quo d̄trahit̄
ctio h̄ec sine reclamacō fieri d̄z h̄ corā ep̄o.
ex de sp̄o. impu. duo p̄uē. q. i. v̄l corāz missō
d̄nico. i. officiali. ex de frigi. c. i. q. i. l̄ alio iudice
suo idoneo sp̄aliter ad h̄ ab eo delegato.
vel corā alio iudice ad quē p̄tineat de m̄mō.
nio agnoscere. h̄ ideo dico q̄ i diuersis eccle
siis diuersa obtinet cōsuetudo. ut d̄cēt̄ infra
cū ager̄ de m̄mōnialib̄ causis. Quid si nō
p̄t haberi ep̄i copia vel officialis h̄ sufficit
tūc q̄ faciat corā p̄o p̄bitero et in defectu e
ius corā vicinō. ar. ex de appel. h̄ iust̄. et de
offi. dele. p̄storalis. q. si. ita t̄m q̄ q̄c̄ito pote
rit veniat corā ep̄o. et d̄dicōz suā p̄ponere nō
omittat. ar. ex de sen. ex. decetero in fi. h̄ ho.
Quid si n̄ reclamatur v̄bo s̄ f̄ctō. q̄. s̄. cū s̄m
mōrent̄ v̄n̄ ab altero recedit̄ an̄ legitimā e
tate nec postea d̄sens̄ h̄ talis reclamacō suf
ficere videt̄ nisi inter tales nō sp̄sālia s̄ m̄
mōniū d̄tractū fuerit sicut loq̄t̄ ex d̄ sp̄o. impu.
attestacōs. h̄ host̄. Quid si pubes q̄ d̄tra
xit cū impubere n̄ expectat. s̄ mutata volūta
te d̄trahit̄ cū alio pubere p̄ v̄ba de p̄nti h̄ q̄
s̄m m̄mōniū tenet q̄ primū nō tenuit ip̄d̄ie
te etate Forciū t̄m obligat̄ pubes. q̄ ip̄ubēs et
h̄ si n̄ ip̄uber fact̄ puber d̄sens̄iat aliter coga
t̄ d̄sens̄ire et m̄mōniū d̄sumare. h̄ gōf. et ho.
Quid si ip̄ubēs fact̄ pubes exp̄sse ratificat̄
s̄ al̄ d̄ dissentit. et vocat̄ p̄ ep̄m in iudiciū cō
trahit̄ cū alia p̄ verba de p̄senti h̄ adhuc pu
to. q̄ s̄m m̄mōniū tenet. ut p̄t in his que no
tat̄ sup̄ de sp̄sālib̄. et h̄ int̄. lligas nisi spon
sa fuerit traducta v̄l alias simul mōrarent̄ ut
sup̄ notat̄. traductō em̄ et carnis copula equi
pant̄. ex de diu. lepro. c. si. h̄ ho. Quid si q̄
coact̄ d̄trahat̄ cū aliq̄ sp̄sālia nūq̄d cogetur
ad m̄mōniū d̄trahēdū h̄ sp̄sālia debet esse
libera ab oī coactōe. ex de sp̄o. cū locū. pater
t̄m p̄t cogere filiū v̄l filiā in sua p̄tate constitu
tos ad sp̄sālia v̄l m̄mōniū d̄trahēdū modi
ca s̄ coactōe. s̄ interpretacōe p̄na. ff. de ritu

nup. l. si p̄e. et. l. nec cogit̄. p̄cise aut̄ cogere
nō p̄t. C. de nup. l. nec filiū. et in d̄ctā lege nō
cogit̄. h̄ gōf. Si q̄s igit̄ p̄ vim l̄ metū q̄ p̄t ca
dere i d̄stare virū sp̄sālia d̄trahat̄ nisi postea
ei d̄sens̄iat excusat̄ a d̄trahēdo m̄mōniū nec
cogit̄ ex de d̄sp̄o. impu. de ill. vbi de h̄. Sec̄
t̄m est si meo sic leuis. ex de sp̄o. de muliere.
vbi d̄ h̄ in glo. h̄ jo. d̄cēt. et. c. v̄mēs. Et etiā
de h̄ habet̄ infra t̄. de d̄sens̄. ar. vij. q. v̄lti.
Quid si q̄s iurauerit v̄nā de filiab̄ t̄cij d̄u
cere in v̄rore. et postea cū altera dormiuit h̄
cogit̄ debz illā ducere cū q̄ dormiuit cū altera
habere nō possit Et h̄ intelligo esse verū. si ip̄a
d̄replacōe tractat̄ p̄cederis ei i copulā carna
le d̄sens̄it. ar. ex de sp̄o. ex literis. ij. et c. is. q.
et h̄ū sentēcie s̄nt gōf. et bern. sup̄ idē c. ex
literis. et host̄. ibidē d̄cēs. q̄ incertitudo ab
inicō declarata est. p̄ carnis copulā exp̄st fa
cto. v̄n̄ sicut alia sp̄sālia ab inicō d̄dicōnalia
et incerta p̄ carnis copulā fiūt pura. ita et ista
Inno. v̄o sup̄ idē c. vult d̄trariū d̄cēs q̄ si non
interuenierit sp̄sālia nec m̄mōniū iter cof. nec
etiā iteruenire possint nisi iter certas p̄sonas.
d̄trahere cū alia sibi licz. et ē ar. p̄ eo l. v̄j. d̄
sp̄o. ex sp̄sālib̄. Quid si q̄s d̄trahat̄ sp̄sālia
de futuro cū duab̄ d̄cēs sic. iuro v̄l p̄mitto
vobis q̄ d̄trahā m̄mōniū cū altera ex vobis
h̄ cā ille filis ē p̄cedēt. ut d̄t̄ gōf. Quid
si q̄s d̄trahat̄ sp̄sālia s̄ cū duab̄ d̄cēs iuro
v̄l p̄mitto vobis q̄ d̄trahā cū v̄traq̄z v̄m̄ h̄
h̄ est d̄tra substāciā m̄mōniū. ex d̄ d̄mōz. gau
dem. q. q̄ v̄o. et iō nichil agit̄. xxxij. q. ij. ali
q̄. v̄bicūq̄z at̄ p̄bat̄ m̄mōniū et sp̄sālia. ff.
de sp̄o. oino. h̄ gōf. Quid si v̄na illaz sit ap
ta ad m̄mōniū et altera n̄ h̄ s̄m gōf. q̄ qui
sic d̄trahit̄ sicut d̄ictū est nō int̄dit̄ d̄trahere
cū v̄na s̄ cū v̄traq̄z qd̄ nō p̄t. et iō nichil agit̄
scz nec illd̄ qd̄ vult q̄ nō p̄t. nec illd̄ qd̄ p̄t q̄
nō vult ex d̄ offi. dele. cū sup̄ abbacia. h̄ gōf.
S̄ h̄ est d̄tra illd̄ generale. s̄ n̄ valz sicut ago
valeat sicut valere p̄t h̄ n̄ ē multū curādū. q̄
rar̄ est iste cā. t̄m p̄ gōf. ē ar. ex de v̄di. ap.
c. v̄lt. h̄ host̄. Quid si cū v̄na eaz d̄trahit̄ et
ea mortua sup̄stes insleat̄ p̄ iplcat̄ iuramētū
h̄ s̄m ho. p̄t d̄cēt q̄ nō tenet. q̄ q̄n h̄ iuravit
aut̄ intellexit̄ q̄ v̄traq̄z simul duceret sic gōf.
intelligit̄ et sic nō tenet. Aut̄ diuersis t̄pibus
et sic si q̄n cū p̄ma d̄trahit̄ itendebat̄ iuramētū
suare. primū m̄mōniū nullū fuit bono factū
i. indissolubilitatis deficiēte. Quid si q̄s iura
uit aliquā ducere in v̄rore scz berthā ea absenti
te. nūquid d̄trahere cū ea cogit̄ h̄ s̄m host̄.
q̄ sic si q̄n ad eā p̄uenit ratū habuit et si p̄t
le ratificacōz eā agnouerit m̄mōniū p̄suptū
est ex de d̄ner. iu. ex p̄te. et de iureiur. si v̄o
Quid si q̄s iuret. q̄ cū aliq̄ muliere cōtrahet̄ h̄
n̄ exp̄mit̄ cū q̄ et postea carnaliter v̄nā cognos
ceret. nūq̄d cū ea d̄trahere cogit̄ h̄ s̄m ho.
q̄ n̄ q̄ p̄t aliā eligere nec d̄erat̄ cū alia cōtra
hēdo. Quid si iurasti mihi dare filiā certā et
nomiatā eaz plures haberes. et si non possem
eam habere aliquo caū impediēte nunquid d̄
buisi michi aliam dare. et si nec illam an̄ ter
etiam et sic de alijs h̄ s̄m ho. p̄t p̄ decretalē

ex de spon. ad audienciam. qd ad pma dandam
mibi teneris iux posse qz nec ad aliud te obli
gat iuramentu nisi qd ea mibi dare labores.
S; nunqd teneris ad scdam. h; hm eundē
aut pma cōsensit expsse vel tacite. puta qz ea
pnce sciēte et nō dēradicēte spōsalia fuerit cō
tracta. v; ignozāte postea tñ ratificāte cū ef
fer etatū legitime. et sic tenuerūt spōsalia in
ter me et pma. ex. de spō. ex. lris. et. c. siluam
vñ scdam hōe n̄ possuz. ex. de spō. ad audienciā
Aut nullaten? i me cōsensit et sic teneris ad
scdam et similiter de alijs est dicēdum. vt pz
ex. de despō. impu. ex. lris.

De ipō matrimonio ti. vij.

Onsequēter cōsiderādū est de m̄ionio
Et pmo de ipō m̄ionio. scdo de ei? cā
efficiēte. s. de cōsensu. tercio de bonis

q̄rto d̄ differēcijs. q̄nto q̄s dērabē possit m̄io
niū et q̄s n̄ de quib? maifestabit? agendo de
impedimētis m̄ionij. sexto de nuptijs scdis.
sepimo de m̄ionialib? causis in q̄b? agi? ad
m̄ioniu diuigendū v; disiūgendū. octauo d̄
filijs quoz cā m̄ioniu dērabit?. nono de do
tib? et donacōib? factis ppter nuptias. Cir
ca p̄mū videndū ē de m̄ionij essencia sigfica
cōe et noiacōe. 2o de institucōe. 3o de obliga
cōe. Circa p̄mū q̄ran? p̄a. s. qd sit m̄ioniu
diffiniēte. h; vt habe? a m̄gō sniaz. li. iij
diffiniē. habe? etiā. xxvij. q. ij. §. j. et ex de
p̄sump. illd. m̄ioniu ē diuicō marital viri
et mulieris inter legitimas psonas indiuiduā
vite cōsuetudinē retinēs. Ad cui? euidenciam
sciendū ē qd ibi tangit? genul. s. diuicō id est
coadunacio diuioz qd ē relacō. Nec at rela
cio est multiplex ex pte subiecti et sic signat?
his noib? scz vxoz et marit?. et est vna ex pre
cāe scz final qz ad eandē numero gnacōez oz
dinat? et sic sigficat? hō noie m̄ioniu. diuicō
aut illa q̄ ē i actu carnali n̄ p̄inz ad essenciaz
m̄ionij s; ad vsuz. Tangit? etiā ibi d̄ra trahēt
in spēm scz marital qz cū m̄ioniu sit diuicō
in ordie ad aliqd vñ. talis diuicō i spēm
dērabit? p i? ad qd ordinat? et h̄ ē illd qd ad
maritū p̄inet. q. d. m̄ioniu est diuicō ad ea
q̄ officiu mariti req̄rit qz ei vt dic̄ apls. vir n̄
est ppter mulierē. s; mulier ppter virz. id̄ hec
d̄ra potius sumi? a viro q̄ a muliere Quia vō
diuicō m̄ionial implicat in se duo. s. legit
mitatē psonaz et indiuisiōnē psonaz id̄ ad
maiorē euidenciā addit? inter psonas legit
mas indiuiduā vite cōsuetudinē retinēs. vñ n̄
ē de essencia diffiniēōis s; explicacō pmi mē
bri. Et notandū qd ibi describit? m̄ioniu s; m̄
statū pfectū. Ad cōplementū aut m̄ionij tria
occurrūt. optet em̄ qd sit iniciatū p cōsensū aio
rū v̄bis expssuz et qd sit cōsumatū p cōmixiōnē
sexuū et qd sit ratū p fidē dērahenciū. i. p fidē
sac̄m. vñ sub illa diffiniēōe n̄ cōphendit? ma
trimoniū iūctū nec m̄ioniu infidelitū qz neu
trū eoz indiuiduā cōsuetudinē vite retinz. s;
i cāu separi p̄t vt habe? infra. Si tñ indiuidu
tas intelligat? s; m̄ ap̄tudinē n̄ s; m̄ actū. sic
n̄ sibile positū i diffiniēōe hois. illa diffini
cio cōplectit? vtrūqz eoz. Vtrū m̄ioniu sit

1 sac̄m noue legis. h; p sic. qd patz p hoc qd
apls ad eph. q̄nto de m̄ionio dicit sac̄m hō
magnū ē. dico aut i xpo et i eccia. qd n̄ possit
dici de aliq? sac̄o qd esset in noua lege insū
tutū Et sic m̄ioniu p̄t accipi dupli?. vno q̄n
tum ad ipi? institucōez et sic n̄ est sac̄m noue
legis. qz fuit an̄ nouā legē institutū Alio mō
quo ad eius effe? tū et sic h; fuerit an̄ nouam
legē institutū. nō tñ habuit tūc vim cōferēdi
grām sicut h; mō. In noua gō lege m̄ioniu n̄
est euacuātū s; cōfirmatū et factū grē cā tñ.
et sic m̄ioniu est noue legis sac̄m. hec rich.

Quid est i sac̄o m̄ionij materia. et qd for
ma. h; essencia huius sac̄i cōstitit in sensibili
actōe suscipiēciū ipm. vñ verbū pmo placū
ab altero eoz h; rōez materie. et verbū scdo
placū ab alio h; q̄si rōez forme eo mō qd v̄ba
sunt forma in sac̄o. sicut em̄ cū v̄bū accedit
ad elementū et sic sac̄m vt supius est habitū
sic cū ad verbū illi? qui pmo dicit accipio te
i vxozē accedit verbū alteri? dicētis. et ego
accipio te i virz v; ecōūso. sit sac̄m. et ita pz
qd n̄ est idē materia et forma. nec de necitate
sac̄i qd verbū viri p̄cedat verbū mulieris. qz
qdēūqz istoz p̄cedat nihil obest sac̄o. Nec
dicendū est p b̄ndictio sacerdotis sit forma
huius sac̄i. Illa em̄ est qd sacramentale et n̄ est
qd p̄tines ad essencia sac̄i. h; rich. Alij dicūt
qd verba q̄bus cōsensu m̄ionial exp̄mi? sunt
forma h; sac̄i. materia autē est cōsensus. et h;
dicit b̄n. ex de spō. tua nos. Obicit? aut cō
tra p̄dicta qz s; m̄ hu. de scō vic. sac̄m est ex
b̄ndictōe sanctificās. gō omē sac̄m h; b̄ndi
ctōez sibi essenciale. h; h; v̄ez ē de sac̄is in
noua lege institutis. et ē at n̄ ē m̄ioniu s; m̄ pe.

Quid ē i m̄ionio sac̄m. et qd res. h; s; m̄
ric. ibi ē sac̄z tñ. exp̄ssio cōsensū. et obligacō
mutua. qd p mutū cōsensū p verba de p̄nū ex
p̄sum ē causata. Nec em̄ est res respectu sig
ficacōis exterioris qd est p sensibilia signa. Et
est sac̄m siue signū duplicis rei scz caritatis
quā signat et dispositiōe causat. et vniōis xpi
et eccie quā signat s; n̄ causat. Ipa at caritas
est res tñ. Sedm̄ alios aut ē duplex sac̄m s; m̄
signū. vñ principale qd ē verbū v; nutus exp̄
mēs cōsensuz. alterz āncū scz copula carnal
diuicō etiā xpi et eccie est duplex scz p ca
ritatē et p nature cōformitatē. pma sigfica? p
cōsensū aioz. scda p diuicōez sexuū et hui?
snie sunt host. tho. et pe. Vtrū in suscepōe
m̄ionij grā cōferat? h; qd dērabētib? m̄ioniu
digne cōferat? grā grū faciēs. sicut em̄ natura
nulli cōfert potēciā qñ etiā cōferat dispositiō
nem necessariā ad pdoneā executōez actus il
lius potēcie. sic ip̄e de? cōferēdo alicui p̄tēte
aliquā p sac̄i suscepōez s; cōfert dispositiōz
necessariā ad pdoneā executōez actus p̄tatis
illius. p sac̄m aut m̄ionij dat? ex dina insti
tucōe dērabētib? m̄ioniu p̄tās vt vñ v̄ca?
alio ad p̄creacōez plus et ad remediū cōcupi
scēcie. cui? p̄tatis actū exeq̄ n̄ p̄t pdonee et
digne s; grā grū faciēte. gō rē h; rich. Vtrū
copula carnis sit de integritate m̄ionij. h;
duplex est rei integritas siue p̄fectio. pma in

An p̄t cōsensu p̄tēte

Alij dicūt qd m̄ioniu n̄ cōstitit p̄tēte
p̄tēte vñ m̄ioniu ḡratū p̄tēte
+ Carol m̄ioniu

3. m̄ + p̄t

Et cōsensu p̄tēte

0

esse simpli. scda in esse cōpleto consistit. pmo^o puer est cōpletus n̄ scdo mō. qz nō pōt plicere q̄ sūt hoīs. pmo^o copula carnalis nō est de integritate m̄ionij s̄ scdo^o qz l̄ sine ip̄a habeat esse m̄ionia. tñ nō h̄z pfectā significacōez et sic dicit aug⁹. n̄ ē dubitandū illā mulierē ad cōiugiū nō p̄tinere cū q̄ doce^r om̄itio sexū nō fuisse. Quib⁹ modis noīat m̄ionū. s̄ sic elicit^r ex v̄bis p̄sidozi. ix. et h̄i. tripli^r noīat scz diugiū. nuptie. et m̄ionū. In m̄ionio em̄ est cōsiderare tria. pmo^o essenciā ei⁹ q̄ ē diūctō et sic de cōiugiū. 2° ei⁹ causam q̄ ē solēnis de sponsacio. et sic de nuptie a nube. qz i solēni b̄ndictōe velant^r capita nubenciū. tercio est factū siue fructū qui est p̄les. et sic de m̄ionū. ut aug⁹. dicit de ra faustū. qz n̄ d̄z mulier ad aliū nubē n̄ ut sic mat. Vel s̄m p̄sidoz rā m̄ionū d̄z q̄si m̄is m̄mū. id est officiu⁹. qz maxime feminis incūbit educāde p̄lis officiu⁹. vñ sic possessio de p̄ionū qz p̄na solici tudie acq̄rit. sic p̄lis acq̄sico m̄ionū. et hoc est potissima inter omnes etimologias licet etiam alie inueniant^r.

Qirca s̄m articulū qui est de institucione m̄ionij q̄runt^r p̄la scz v̄bz m̄ionū sic d̄ iure nature. s̄ q̄ sic aliq^o mō. vñ. ff. de iusticia et iure. l. j. d̄z ius naturale ē qd̄ oia aialia natura docuit et p̄az. post. hic descēdit ma ris et femine cōiunctio quā nos m̄ionū appellam⁹. Ad cui⁹ euidentia sciendū q̄ aliqd̄ esse de iure nature d̄z dupli^r. vno^o illd̄ quod causat^r ex naturali necitate n̄ coopante volū tate n̄ illi⁹ q̄ naturā instituit. et sic dicim⁹ q̄ de iure nature ignis ē ascēde sursum. et sic ma trimoniū n̄ ē de iure nature. Alio^o d̄z esse de iure nature illud ad qd̄ natura inclinat p̄uis p̄ libez arbitriū p̄ficiat^r s̄m quē modū act⁹ v̄tutū dicunt^r esse de iure nature. et sic m̄io niū est de iure nature. qz ad ip̄m iclinat^r natu ra ḡnis et speciei. et p̄ cōpacōez ad p̄ncipalē ei⁹ finē q̄ ē bonū p̄lis et p̄ cōpacōez ad sc̄dā rī um q̄ ē mutuū obsequiū i reb⁹ domesticis. Q̄ ac natura ḡnis ad h̄ aliquo^o iclinet de claro sic. p̄creacō filioz. cōis ē oib⁹ aialib⁹ p̄uis ad h̄ n̄ iclinz natura vno^o i oib⁹ qz qd̄a sūt aialia quoz filij nati statū p̄nt sibi v̄ctū sufficiēter acquirē. v̄l ad quoz sustētacōz sufficiē vir p̄ se. Et id̄ p̄uis i istis natura iclinet ad coitū n̄ tñ ē in istis d̄terminacō masculi ad feiam. An ill̄ at i qb⁹ filij idigēt sustētacōe v̄triusqz p̄eūs vsqz ad paucū tps ē d̄terminata p̄ naturā cō iunctio masculi ad feiam ut p̄z i qb⁹ s̄dā auib⁹ filij aut hoīm idigēt cura v̄triusqz p̄eūs vsqz ad magnū tps. et id̄ i hoīb⁹ natura icliat ad d̄terminatā diūctōez maris et feie vsqz ad magnū tps. qz ex h̄ nō pōt cōcludi q̄ natura ḡnis inclinz ad isepabile v̄ionē p̄ tētā vitā. id̄ natura ḡnis n̄ icliat ita p̄fēe ad m̄ionium sicut natura sp̄ei q̄ ē d̄uenit hoī s̄m id̄ qd̄ est hō. Q̄ aut ad h̄ iclinz natura sp̄ei p̄fectius q̄ natura ḡnis de claro sic. Ius nature d̄m a natu ra hūane sp̄ei. ē qd̄ natural rō hoīs dicitat. Natural̄ at rō hoīs n̄ tñ dicitat filioz. p̄cu racōez s̄ ecia educacōz et instructōez. Vñ s̄m

plm. viij. et h̄i. c. xi. filij h̄nt a p̄tib⁹ esse nu trimentū et disciplinā. Disciplina aut pentuz indigēt filij ut in plibus p̄ totā pentū vitam non p̄nt aut omode filij sic instrui nisi h̄nt certos p̄tes. Et n̄ est indissolubil obligatio viri ad mulierē. si em̄ essent p̄tes cera n̄ tñ obligati n̄ est eoz tā p̄fecta et diligēs soli citudo cōa p̄lis educacōez. Vñ videm⁹ q̄ na ti de fornicacōe l̄ certos habeāt p̄tes ab his tñ ut p̄līmā negligunt. et id̄ natural rō dicitat debē esse obligacōz d̄terminati viri ad d̄terminatā mulierē indissolubil^r p̄ totā vitā q̄ obligatio est m̄ionū. Q̄ ecia ad m̄ionū iclinet natura p̄ cōpacōez ad eius finē sc̄dā rīū q̄ ē mutuū obsequiū sic pōt ostēdi. hoīs in defectib⁹ et p̄fectib⁹ h̄nt se inter se sic ex cedētes et excessi. id̄ dicitat naturale iudiciū rōis hoīs debē s̄l̄ cohabitare ut mutuū sibi inuicē suppleāt defect⁹. p̄pter qd̄ dicit p̄lis. j. po. c. ij. q̄ hō natura ciuile aial ē. qd̄ cōcor dat dicto apl̄i dicitat gal. vi. alter alterius onera por. S̄l̄ i mō dicit p̄ q̄ cū i reb⁹ dome sticis qd̄a magis cōueniant viro q̄ mulieri et ecōuerso. natural rō dicit at n̄ tñ cohabitacōez viri et mulieris i vna domo ut suos defectus mutuū suppleāt s̄ ecia cohabitacōz p̄ totā vi tā indissolubilē ut libēci⁹ et fidelis⁹ sibi inuicē subueniāt. vñ p̄lis. viij. ed. c. xij. viro et v̄ro ri amicitia videt^r s̄m naturā meristē. Ad em̄ natura cōiugale aial. V̄bz m̄ionū institutū fuerit an̄ p̄ctm̄. s̄ duplex ē vsus m̄ionij. et s̄m h̄ duplex est institucō vna i officiu⁹ nature m̄t̄pli. ade. altera i r̄mediū culpe vitāde q^o ad p̄mā p̄t dicit sac̄z lāge i rōe signi n̄ cāe. q^o ad sc̄dāz v̄o p̄t i rōe signi et cāe m̄ntū erat medicamentū cōcupie. p̄ma institucō fuit fa cta i paradiso an̄ p̄ctm̄. sc̄da v̄o ē paradisu post p̄ctm̄. vñ institucō ip̄a m̄ntū ē sac̄m p̄t p̄ p̄ctm̄ fuit n̄ ante. V̄bz fuerit institutu a d̄o imediate s̄ de m̄ionū institucōe p̄dicit. cū ut h̄c̄ gen. ij. dixit. n̄ ē bonū hoīem esse solū faciam⁹ ei adiutorū s̄l̄ sibi. m̄ionū at sc̄o instituit implicite cū d̄ costa adē dormientis forma^r mulierē et adduxit eā ad adā ut habe^r e. c. Et ip̄z m̄ionū v̄o p̄dicit. cū dicit gen. ij. crecite et m̄t̄plicami et replete terrā et sub icite eā. vñ aug. xij. de ci. c. xij. nos nullo mō dubitam⁹ s̄m b̄ndictōez dei. cre. et mul. et re. ter. donū ēē nuptiaz. q̄s de⁹ an̄ p̄ctm̄ hoīs abinico cōstituit creādo masculm̄ et feiaz. Adā v̄o deo ispirate institucōez m̄ionij speci ficauit cū dixit gen. ij. h̄ n̄ os ex ossib⁹ m̄. et caro de car. m̄. et p̄az. p̄. q̄obēē dereliq̄t hō p̄rem et m̄ez et adherz v̄ro. sue. et ērt duo in carne vna. In qb⁹ v̄bis tria bona m̄ionij ex plicauit. s̄ bonū isepabilitatis cū d̄ p̄pter h̄ reli. hō pa. et ma. i. cohabitacōz p̄ris et m̄is. Et bonū fidei cū d̄ adherē^r v̄rozi sue n̄ alie ne. Et bonū p̄lis cū d̄ et ērt duo i carne vna s̄. p̄lis vni⁹ p̄creāde. Euit at cōueniēs m̄io niū institui p̄ deū et hoīez dimit⁹ ispiratū ut cā effectui r̄nderz. In m̄ionio em̄ est v̄c⁹ sp̄ual in signādo et efficiēdo. et ad aliqd̄ carnale. Et hūanū. s̄ obligacō ad carnalē actū. Et h̄c

dicta sunt de m̄ionij institucōne. m̄ntū fuit
in officiū. Inq̄ntū etiā fuit i remediū fuit in-
stitucū a dō p̄ p̄ctm̄ ip̄licite cū dixit mulieri
in dolore p̄ies filios et sub viri eris p̄tate et
p̄pe d̄nabit tui. et ade dixit. q̄ audisti vocem
v̄rois tue r̄c. Ex quibz et sequētibz sil i v̄nū
collectis videri p̄t deū isinuasse copulā eozz
iam nō esse i officiū s̄z etiā i remediū. Exp̄ss̄
autē instituit h̄ de9 cū post diluuiū dixit noe
et filijs eius. crescite et multiplicam̄ r̄c. mul-
tiplicacō em̄ hoim̄ diunctōe maris et feie p̄-
ficat. Cū at̄ r̄ps dixit. Ma. xix. qd̄ de9 dixit
hō nō sepet p̄ illa v̄ba m̄ionij n̄ instituit s̄z
m̄ionij dudū institucū separi n̄ posse ostēdit
Et hoc dixit ad instruendū eos q̄ de sepabili-
tate m̄ionij n̄ b̄n̄ fenciebāt. vt p̄z p̄ l̄iaz ibidē
hec r̄ich. Scdm̄ at̄ scotū cū m̄ionij sic sac̄m̄
noue legis s̄m̄ qd̄ tenet eccia imediate fuit a
x̄po institutū sicut et alia noue legis sac̄a. vbi
autē i9 instituerit n̄ habet̄ plenus q̄ Ma. xix.
ibi em̄ tractū m̄ionij institucū p̄ gen. ij. ap̄-
probauit n̄ instituit. et vlteri9 tractū m̄ionij
sac̄m̄ p̄pe dictuz anēxit. qd̄ accipi p̄t ex h̄ q̄
addit qd̄ deus diunxit hō n̄ sepet. vt n̄ intel-
ligat̄ de9 p̄cise intelligēdo tractū m̄ionij
cōiungere. s̄z diunxisse extūc ḡose p̄ instituci-
onē sac̄i cū eo st̄tus m̄ionij tractū. Obi-
ciā at̄ qz c̄ca ea q̄ de9 imediate instituit nulla
p̄t fieri imutacio p̄ hoim̄ s̄z p̄ ecciam muta-
tacio sic c̄ca m̄ionij tota die. ergo r̄c. h̄ q̄
mutacio p̄ hoiez n̄ p̄t fieri circa m̄ionij q̄ntū
ad ea q̄ d̄ina institucōe determinauit. s̄z qd̄ ad
ea que in determinata p̄ ecciam determinanda
reliquit. hec bon.

Ira terciū qd̄ ē de obligacōe m̄ionij q̄
run̄ p̄la. s̄. v̄r̄z fuerit i p̄cepto an̄ p̄ctm̄
h̄ q̄ sic. vt vult mgr̄ s̄. li. iij. di. xvj. Nā cā
institucōis m̄ionij i officiū duplex est vna p̄
statu inocēcie. s̄. multiplicacio sp̄ei h̄uane p̄
ter oplendū numerz electoz. altera p̄ statu
culpe. s̄. cōsuacō sp̄ei h̄uane p̄ successioez idi-
uiduoz. p̄pter h̄ datū ē bis p̄ceptū i9. s̄. cres-
et ml̄. s̄. an̄ p̄ctm̄ i paradiso gen. j. et s̄. post
p̄ctm̄ termiato diluuiū gen. ix. Dico ḡo qd̄ an̄
p̄ctm̄ m̄ionij et v̄s ei9 fuit i p̄cepto. qz t̄n̄ fu-
it p̄ceptū affirmatm̄ n̄ obligabat n̄ p̄ loco et
tpe. Et i9 p̄mi p̄tes n̄ fuerit trāsgressores istz
us p̄cepti. l̄z nunq̄ fuerint in paradiso carnal̄
copulati. h̄o cui9 p̄t sic assignari. p̄mo q̄a sa-
tis cito post fo. macōez eue facta ē illa trans-
gressio p̄pter quā sūt eieci d̄ paradiso. Scdo qz
determinacōz t̄pis qd̄ icipient coire expectabāt
diuina auctoritate. et has duas tāgit au9. ix.
sup̄ gen. Tercia ē qz sup̄fluitas cibi terciā di-
gestione digesti. q̄ ē materia semis n̄dū erat
i eis. Si obicia qd̄ dam̄. li. ij. c. vlc. et silr li.
iij. c. xvj. sentire v̄s q̄si h̄o st̄ciss̄ deus gen9
h̄uanū ali9 q̄ p̄ coitū ml̄tiplicasset. dicēdū qd̄
i9 d̄ic̄ opinādo. v̄n̄ addit fortassis n̄ asserēdo
nec ei9 op̄io ess̄ i h̄ tenenda. v̄n̄ et aug. xiiij.
de ci. c. xiiij. reprobat eā. V̄r̄z copula cō-
iugal̄ fuerit sub p̄cepto p̄ p̄ctm̄. h̄ m̄ionij
p̄ p̄ctm̄ fuit et i officiū et i remediū. qd̄ ad p̄-
mū fuit sub p̄cepto p̄ p̄ctm̄ donec facta fuit

multiplicacō sufficiens hoim̄ ad cultū diuinū
Et tot vacātes erāt illi op̄i q̄ melius erat ma-
nere aliquos i v̄ginitate v̄l viduitate q̄ om̄s
cop̄le diugali itēde. Quo ad s̄m̄ at̄ nūq̄ fuit
in p̄cepto qz morbū carnal̄ occupie hoies ef-
ficaciū p̄t t̄pare p̄ exercitiū meditacionum
et affectionū sp̄ualū et degustacōez celestū
et maceracōz corpum̄ q̄ p̄ m̄ioniale d̄cubitū
sic em̄ d̄ic̄ b̄n̄. i. epl̄a ad ap̄rios pentes gusta-
to sp̄ū n̄cē est desipe carnē affectatū celestia
terrena n̄ sapiūt. eternis ibianū fastidio sunt
trāstozia. Nō igit̄ obitat de beata v̄gine. qz
tpe ei9 iā facta erat sufficiens multiplicacio
hoim̄ ad cultū diuinū. et i9 copula diugalis
iam n̄ erat sub p̄cepto. v̄n̄ nec jo. ba. m̄ionij
deraxit. v̄l p̄t d̄ic̄ qz p̄sone p̄uilegiatē sicut
beata v̄go. et jo. ba. erat ab illo p̄cepto p̄ di-
uinā disp̄sacōz secreta exēpre. V̄r̄z m̄o ob-
ligent̄ hoies ad i9 p̄ceptū h̄ q̄ n̄ qd̄ p̄z p̄ h̄
q̄ apl̄s. j. cor. vij. v̄ginitatē d̄salit q̄ d̄traria
tur cop̄le diugali. Nā p̄ceptū i9 fuit affirma-
tiū i9 n̄ obligat ad sp̄ s̄z p̄ loco et tpe d̄uicē
ab9. et i9 q̄ndiu fuit modic9 numerus hoim̄
deuz colēciū i9 p̄ceptū obligauit q̄ causa m̄o
cessat. qz magna est ml̄tiplicacio hoim̄ deum
colenciū. et tot vacāt copule diugali q̄ expe-
dit vt multi maneāt i d̄uicēcia v̄ginali et v̄i-
duali. Euit etiā i9 p̄ceptū satis reuocatū p̄ h̄
q̄ apl̄s d̄uicēcia v̄ginalē p̄fert cop̄le diuga-
li. vt p̄z. j. cor. vij. et p̄ h̄ q̄ cas9 i qd̄ obligat
n̄ manet. si t̄n̄ redigeret̄ mund9 ad tā puū nu-
merū hoim̄ q̄ q̄busdā castitatē s̄uantib9 alij
n̄ sufficerēt ad sufficiētē ml̄tiplicacōez hoim̄
ad cultū diuinū. tūc m̄ioniale cop̄la oibus illi
actui vacare potētib9 esset p̄ceptū. t̄n̄ iam tot
credūt̄ saluati et t̄n̄ sūt hoies p̄ m̄dū ml̄ti-
plicati. q̄ sic d̄ic̄ aug. d̄ bono diug. si oēs vel-
lēt d̄uicē ab oī d̄cubitu d̄ corde puro et d̄scia
bōa n̄ ficta ml̄tociū d̄i c̄tal̄ d̄plet. h̄ r̄ich.

De causa efficiēte m̄ionij.

scz de consensu ti. viij.

Ostea d̄siderādū ē de cā efficiēte m̄io-
nij. s̄. de consensu p̄ quē h̄z m̄ionij d̄tra-
bi. et p̄mo de cōsensu simpli. scdo de
consensu d̄firmato iuram̄to. 3o de consensu cui su-
puenit copula carnal̄. q̄rto d̄ consensu coactō.
q̄nto d̄ consensu d̄dicionato. sexto de consensu ad
t̄ps. septio de consensu p̄ p̄curatores iter absē-
tes exp̄ss̄. octauo de consensu m̄ioniale obie-
cto. i. i. qd̄ sic ille. Circa p̄mū q̄runt̄ p̄la. s̄.
v̄r̄z consensu sic cā efficiēs m̄ionij. h̄ q̄ sic
v̄n̄ cris9. m̄ionij n̄ facit coit9 s̄z volūtas. et
de sp̄o. duo. tuas dudū. cū em̄ om̄e sac̄m̄ ha-
beat aliqd̄ sensibile et aliqd̄ sp̄uale. ē em̄ iui-
sibil̄ gr̄a visibil̄ forma. op̄ret qz h̄eat aliquid
h̄uanū et aliqd̄ diuinū. In m̄ionio ergo ē aliqd̄
h̄uanū et h̄ est consensu hois. et aliqd̄ diuinū. et
h̄ est institucō dei. q̄ntū ḡo ē ex p̄te hois. sol9
consensu exp̄ss̄ fac m̄ionij v̄r̄z d̄currētē t̄n̄
institucōe diuina. cū em̄ tam vir q̄ mulier ime-
diate subsint eidē d̄no. sola volūtas eozz nō
p̄t trāsf̄re p̄tātē eozz ab vno i alterz. n̄ vo-
lūtate et auctoritate d̄n̄is d̄n̄i d̄currētē. h̄ pe.
V̄r̄z consensu tacit9 sufficiat ad eē m̄ionij

Humana Ingentia

Deum & p̄t p̄

¶ ad contrahendū m̄ionū requirit̄ consensu
mutu⁹ p̄ verba de p̄nti vel p̄ alia signa in nō
valentib⁹ loq̄ exp̄ssas p̄ verba in quā de p̄nti
vt cū dicit vir. accipio te i meā uxore. et ml̄r
dic̄. accipio te i meū. ex̄ d̄ sp̄o. si inter. vbi po
nit̄ d̄ca forma verboꝝ. vel etiā cū dicit alia
vba filia consensu exp̄mencia de p̄nti. et addit̄
vel p̄ alia signa. qz̄ multi p̄nt̄ contrahē m̄ionū
p̄ nut̄. ex̄ de sp̄o. tue fr̄nitati. Inter etiā abn̄
tes et q̄ nun̄ p̄ se viderūt p̄t̄ contrahi m̄ionū p̄
p̄curatores et l̄ras consensu mutuos exp̄men
tes. vt ec̄ habet̄ ifra articulo. vij. h̄. u. dam
tū fama vel auditu v̄l aliq̄ alio se nouerint
xxx. q. v. nec i⁹ in glo. et. xxxij. q. ij. n̄ ois. s̄.
cū d̄ i glo. h̄. aut̄ q̄re requirit̄ exp̄ssio mutui
consensu p̄ aliq̄d sensibile signū ē. qz̄ sic ē insti
tutū. cui⁹ institucōis rō cōgrua fuit. qz̄ m̄io
niū est sac̄m et de rōne factū est vt s̄ dictū est
q̄ i eo sit aliq̄d sensibile signū. hui⁹ sentēcie
sunt rich. et cōter om̄a theologi. Et ec̄ b̄n̄. ex̄
d̄ sp̄o. tue fr̄nitati i glo. v. et. c. tua. i glo. v.
vbi dicit q̄ adesse m̄ionij duo sūt nec̄aria. s̄.
substantia sine materia et forma. p̄ substantia
est ibi consensu Et p̄ forma vba ad exp̄mendū
consensu deputata. h̄ idē sent̄ etiā inno. ibid̄
S̄ obicit̄ cōtra h̄. qz̄ ex̄. de sp̄o. tue fr̄nita
ti d̄ sic. m̄ionū contrahit̄ i veritate p̄ legitimū
viri et mulieris consensu. s̄ nec̄ia sūt q̄ntum
ad ecciam verba consensu exp̄mencia de p̄nti.
s̄ vba n̄ requirunt̄ ad h̄ vt i foro dei m̄io
niū contrahat̄ s̄ t̄m ad h̄ vt ab eccia m̄ionū cō
tractū iudicet̄. h̄ i valētib⁹ loq̄ s̄m rich. liz
verba sint nec̄ia q̄ntū ad ecciam. nihilomin⁹
etiā sūt nec̄ia ad h̄ vt i iudicō dei m̄ionū cō
trahat̄. vñ vba illi⁹ decre. intelligi debēt p̄
appropacōez. qz̄ i iudicō dei p̄ncipalior ē cō
sensus interior q̄ exp̄ssio ei⁹ exterior. In iudi
cō aut̄ eccie ē ecōuerso. s̄m vō gōf. vba req̄
runt̄ t̄m quo ad ecciam n̄ q̄ ad deū nec quo
ad m̄ionij essenciā. vt vi⁹ dicē dicta decreta.
requirit̄ em̄ eccia vba vt consensu p̄bet̄. Nec
s̄m eundē sufficit si loquat̄ t̄m alter s̄ optet
vtrūqz̄ consensu exp̄mere v̄bis si loqui p̄ssit
vterqz̄. s̄m vō ho. n̄ requirunt̄ vba nec ad ma
trimonij essenciā. nec quo ad ecciam s̄ suffi
cit consensu Vñ sufficit q̄ dicat̄ consentim⁹. ff.
de re. iur. nupcias. et ex̄ de clādē. despon. q̄
nobis. Sufficiūt ec̄ s̄ aliq̄b⁹ v̄bis signa i lo
quēte Nā si is q̄ loq̄ nō p̄t̄ contrahit̄ p̄ nutum
ml̄tomas q̄ loqui p̄t̄. ff. de le. ij. nutu. Itē
vide⁹ q̄ sufficerz̄ volūtate suā scribē sine ver
bis. ar. C. de tes. iubem⁹. plus est etiā cōf. n̄
re factō q̄ v̄bo. ex̄ de ap. dilecti. vñ n̄ refert
vtrū factō v̄l verbo q̄s cōfenciat. ex̄ de diu.
ser. c. fi. Vñ si p̄ nutū v̄l signū sp̄osa sequat̄
vix et ip̄o factō sine v̄bis cōfenciat i eum erit
m̄ionū. Silr si dicat̄ volo te h̄re i uxorem si
vis me h̄re i vix. et si i h̄o cōfensus q̄ sic v̄z̄
m̄ionū osculeris me et statiz mulier osculet̄
eū erit m̄ionū sine aliq̄bus v̄bis ex̄ de m̄io
cōtra. cōtra iter. ec. c. j. Nec obstat i⁹. s̄. p̄ ver
ba sūt nec̄ia q̄ntū ad ecciaz qz̄ ibi d̄z̄ subaudi
ri v̄l signa. qd̄ p̄z̄ p̄ h̄o q̄ sequit̄. nā et mutū ec̄
Vel loquit̄ i⁹. c. tue. de m̄io vō et exp̄ssio. h̄

host. i. sū. et ex̄ de sp̄o. dudū. c. j. Obicit̄ ite
rū. qz̄ i illo. c. nō ois. s̄. cū d̄ i tex. et glo. et
in illo. c. tue fr̄nitati. in glo. habet̄ q̄ si cōtra
h̄at̄ p̄tes filijs p̄ntib⁹ et sciētib⁹ sufficit eoꝝ
rū taciturnitas. h̄ dicūt aliq̄. vt ho. et tho.
q̄ in cāu p̄dicto sufficit consensu sine v̄bis eoꝝ
rum q̄ cōtrahūt. qz̄ vba p̄ntū et taciturnitas
filioꝝ p̄ntiuz et vba intelligentiū ēqualent
sensibili signo exp̄mēti interiorē cōfensū max
ime q̄n aliq̄ gestu anuūt et ex̄ verecūdia loq̄
omittūt. si at̄ vba dicerent̄ p̄ alios quā p̄ pa
rentes n̄ sufficerz̄ p̄dicta taciturnitas p̄ em̄
i h̄o valēt vba p̄ntū eo q̄ filij sūt aliq̄d sub
stantie eoꝝ. Alij at̄ p̄dictas glo. negant. nec
em̄ in tex. ex̄ accipiunt̄ s̄m rei veritate p̄nt
h̄i. hec rich. Aliq̄ vō distinguūt ec̄ q̄ refert
an aga⁹ de cōiunctōe eoꝝ q̄ sunt sui iuris an
alieni. In p̄mo cāu requirit̄ cōfensus exp̄ssus
cōtrahentiū m̄ionū. In 2⁹ sufficit taciturni
tas cōfensus ip̄oꝝ cū exp̄ssione eoꝝ i quoz̄
p̄tate sūt cōstituti. et sic distiguit p̄. ec̄. argu
mentū ad h̄. xxxij. q. ij. s̄. cū d̄ h̄o ē inq̄t vir
ginal pudoris eligē sibi vix exp̄tita magis
d̄z̄ videri q̄m vix exp̄tisse. verecūdiā p̄mit
tat an̄ p̄ nubat qz̄ cōiugiū verecūdiā plus cō
mēdat. de h̄o vide. ff. e. ti. l. h̄. legis. s̄. cōtra
hūnt̄ quoz̄. Vtrū i m̄io sit op̄ scriptura
h̄. q̄ sic. ff. de sp̄o. sufficit. lex t̄n scripturam
de m̄io desiderat q̄n liberta cū senatoze cō
trahit̄. v̄l vbi illustres cōtrahūt m̄io p̄pter
barbaros i aut. vt liceat m̄i et auie. s̄. qz̄. s̄.
dudū coll. viij. v̄l siq̄s cōtrahat cū cōcubia
insti. de nup. s̄. v̄l. h̄ at̄ v̄lāmā intelligas q̄n
tū ad legitimacōez filioꝝ. qz̄ s̄m leges n̄ in
telligunt̄ ali⁹ legiti. h̄ host. et azo. i. a. de
nupcijs. Quid si dicat̄ viro vis talē v̄l pla
cet tibi tal. et ille r̄ndet placz̄. et postea simi
liter ml̄ieri. et illa r̄ndeat placz̄. h̄ m̄ionū
contrahit̄ qz̄ tal̄ iterrogacō et r̄nsio fit q̄n q̄s ē i
ep̄m cōsecrād⁹ vbi cōtrahit̄ m̄ionū sp̄uale.
h̄ host. ex̄ de sp̄o. sponsa. Quid si vir dicat
p̄mitto tibi q̄ p̄uidebo tibi tāq̄ vxori et illa
idē r̄ndeat. h̄ s̄m host. in sū. et ex̄. e. ex p̄te.
e. p̄ m̄io ē iudicādū nisi de itencōe cōtraria
p̄testent̄ dūmō ad h̄ venerit et ad h̄ cōtrahē
dum ap̄t̄ sine. ar. ex̄. e. ex l̄ris. Quid si dicat
p̄mitto tibi q̄ n̄ dimittā te p̄ meliozi v̄l peio
ri. h̄ s̄m ho. sup. c. ex p̄te. e. idē est dicēduz
qd̄ d̄ cāu p̄missio. In talib⁹ em̄ et sil̄ib⁹ dubijs
sp̄ ē p̄ m̄io iudicādū. ar. ex̄ de sen. et re iur.
di. c. fi. Quid si dicat̄ a viro p̄mitto tibi q̄
habebō te p̄ legitima uxore. et ml̄ier silr ecō
uerso dicat̄. h̄ p̄ h̄mōi vba cōtrahit̄ m̄ionū
ex̄ de sp̄o. ex p̄te in tex. et glo. et xxx. q. v. nec
i⁹. s̄. s̄ obicit̄. qz̄ h̄ v̄bū habeo ad p̄ns tps re
ferri p̄t̄. ex̄ de m̄io cōtrac. cōtra iter. ec. ex
l̄ris. s̄m host. et gōf. subaudiendū ē decetero
vel ab h̄o tpe. qd̄ t̄n si fuerit exp̄ssuz n̄ erit du
biū. vt p̄z̄ ex̄. de iureiurā. quēadmodū Dec⁹ ē
si dicat̄. ducā te i uxore. et idē dicit jo. i illo
c. nec i⁹. de h̄o vide s̄ i casu sil̄i. ti. ij. hui⁹ li.
Quid siq̄s iurauit q̄ velit aliq̄ retinē p̄pe
tuo secū. h̄ m̄ionū n̄ ē nisi dicat̄ q̄ velit eā
retinere i uxore legitimā. i autēti. q̄b⁹ modis

naturales eff. le. §. pnt. sec. e. h. m. cañ. xxxij.
q. ij. solet. bec. jo. xxx. q. v. c. j. intellige q. in
pdi. to. casa. erit. mñoniū. h. m. cañ. si. agatur. ut
mñoniū. dtraha. ut. ecia. d. i. glo. illi. c. solz
Vt. d. sensus. exp. p. vba. de. futuro. faci
at. mñoniū. h. q. nō. q. n. est. d. sensus. de. dtra
h. d. d. tūc. mñoniū. h. facit. sp. s. alia. q. e. p. m. f.
sio. de. cōsenciēdo. Vt. d. cōsensus. exp. p. vba.
vba. de. pñti. si. desit. d. sensus. iterioz. faciat. ma
trioniū. h. duplex. est. for. scz. pñale. et. iudi
c. ale. In. pmo. iudicat. h. m. veritatez. In. 2. h. m.
allegata. ex. de. sp. tua. nos. i. fi. Dicendū. g.
q. i. foro. pñali. nec. est. mñoniū. nec. mñonum
iudicandū. cui. rō. est. q. i. oib. sacris. requiri
tar. intēciō. volūtaria. faciēdi. illud. qd. ecclia
facit. q. 2. cal. n. intēdebat. cōtrahē. mñoniūz
iō. nō. est. mñoniū. In. foro. vō. iudiciali. aut. do
lus. p. bari. p. euidētib. signis. et. sic. ecclia. n.
iudicabit. mñoniū. aut. nō. et. sic. iudicabit. sta
bit. em. v. b. h. bon. et. d. ho. et. cōueniūt. cū. eis
cōiter. theologi. et. rap. et. hōst. Sz. obicit.
q. si. cōsensus. iterioz. requiri. i. vtroqz. cōiugū
tunc. neuter. de. altero. scire. poterit. an. sit. ver.
cōiunx. et. sic. q. libz. mñoniū. cōtrahēs. piculo
se. exponit. h. q. de. quolibz. e. p. sumēdum. ho
num. nisi. maifeste. appareat. cōtrariū. et. iō. de
omī. p. sumēdū. est. qd. corde. d. sciāt. si. ore. ex
p. mat. nisi. p. signa. euidentia. fictio. appareat.
vñ. ille. ex. pte. c. n. e. dolus. excusat. p. ignozā.
ciam. a. p. t. o. Obicit. itez. q. si. q. p. b. e. c. con
sensisse. i. aliqua. p. vba. de. pñti. cogit. p. excōi.
cacōis. finiam. ut. eā. h. eat. v. xozē. liz. dicat. defu.
isse. d. sensus. iterioz. ecia. si. postea. cū. alia. cō
traxerit. iterioz. d. sensus. v. b. is. exp. s. et. h. nō.
est. si. requireret. d. sensus. mētal. ad. mñoniū.
erz. n. requirē. h. in. tali. casa. ecclia. cogit. euz.
ad. standū. cū. p. ma. v. xozē. q. iudicat. eū. h. m. ea.
q. foris. apparēt. Nec. i. iulicia. decipit. liz. i. fa
cto. decipiat. ille. tñ. pocius. d. z. excōiacōz. su.
stine. q. ad. p. ma. v. xozē. redire. vel. d. z. ad. aliam.
regionē. remotā. fugē. h. d. ho. Obicit. ad. h.
q. in. foro. iudiciali. credit. cui. libz. d. tra. se. tes
tificāt. g. si. q. s. neget. se. corde. d. sensisse. debz.
credi. sibi. h. q. ecclia. h. z. testimoniū. i. d. rariū.
Et. q. ecia. tale. testimoniū. turpitudinis. est. i. p. iu.
diciū. cause. mñonial. q. e. fauozabil. h. cal. vi.
ri. testimoniū. n. audit. In. foro. tñ. d. scie. credi.
sibi. in. quo. hō. suā. turpitudinē. d. fite. h. bon.
Obicit. ecia. q. dolus. et. fraus. nemi. debent.
p. rocinari. g. z. h. q. ibi. sūt. duo. s. defect.
d. sensus. q. sibi. p. rocinat. i. foro. d. scie. ut. n. a. s. tri.
gat. vinculo. mñonij. licz. n. i. foro. ecclie. i. quo.
iudicat. h. m. allegata. Et. dol. v. b. o. z. et. h. i. c.
i. neutro. foro. sibi. p. rocinat. q. i. v. t. r. o. q. z. p. eo. pu
nitur. Quid. si. q. s. dicat. ita. petre. accipis. a. z.
netē. in. v. xozē. et. i. p. e. n. d. eat. d. n. e. pet. r. accipit.
a. z. netē. i. v. xozē. postea. interrogat. mulierem.
A. g. nes. accipis. pet. r. i. v. i. z. et. n. d. et. sic. n. u. q. d.
p. hec. v. b. a. inter. tales. e. mñoniū. iudicandū. licz.
pet. r. dicat. q. nun. p. d. senserit. h. nō. absurde.
dici. pōt. q. si. p. s. b. itero. interrogāte. publice. āte.
fores. ecclie. sic. fuerit. cōtractū. et. postea. se.
cuta. solēnitās. d. sueta. erit. p. mñonio. iudican
dum. ut. ecia. p. z. ex. sup. d. i. c. t. u. s. Si. aut. alio. inter

rogante et post talia vba secuta fuerit copla
carnalis adhuc p mñonio stabit ecclia. Nā
carnalis copla ecia vba de futuro trahit ad
pñs tps psumptiue. ex de spō. is. qui. et. c. fi.
et. c. venies. Idē vide. si in domo spōsi fuerit
traducta dū tñ inueni. corrupta. argumētū i
bis q dicent. infra de frigidis. al. s. mñoniūz
nō facerz traductio sola. ff. de spō. q. s. i. c. Et
h. si volūtaria fuerit traducta. Secus est si tra
ducatur i vita et fugiat q. cito habuit libera
tē. ex de spō. venies ad nos. et. d. d. spō. i. pu.
er. l. i. s. vñ. v. s. u. s. Effuge cū poteris. ne d. sensif
se. puteris. Et. sic. carnal. copula. i. v. g. i. n. e. et. tra
ductio. in. corrupta. eq. p. ant. ut. ex. de. spō. ve.
nies. et. de. diu. l. c. fi. Et. h. mēbz. distinctōis
ap. te. p. bat. l. i. a. ex. d. spō. tua. ibi. et. iter. eoz. zc.
et. ibi. q. q. l. i. c. e. q. d. tu. d. i. c. i. s. q. nun. p. cōsen
seris. i. muliere. nos. tñ. n. videm. q. l. i. c. e. r. h. a. b. i.
d. i. s. t. a. r. e. p. o. s. s. i. t. et. ex. q. e. a. z. cognouit. tū. ex. v. b. i. s.
p. c. e. d. e. a. b. z. l. z. i. n. d. i. r. e. c. t. i. s. tū. ex. carnal. copula.
subsecuta. p. c. u. l. d. u. b. i. o. e. mñoniū. p. s. u. m. e. d. u. a. r.
exp. s. u. de. d. d. i. a. p. p. tuas. Si. āt. eā. n. cognouit.
nec. traduxit. n. iudicat. mñoniū. et. h. e. q. d. d. i. c.
i. d. c. tua. in. fi. ibi. cū. i. eo. nec. substācia. zc. nec.
forma. verboz. zc. subaudi. nec. alia. indicia.
p. q. habetur. d. r. a. c. t. u. s. h. h. o. s. t. Quid. si. dicat.
alter. se. a. i. o. l. u. d. e. d. i. v. b. a. p. t. u. l. i. s. s. e. h. z. m. h. o. s. t.
papa. sup. h. e. s. z. cōsulend. q. est. casus. nouus.
de. maiorib. casib. ar. ex. de. trā. s. l. a. e. p. i. c. j.
Et. h. o. i. casu. s. i. l. i. p. b. a. r. e. v. i. a. u. g. d. e. d. i. c. i. m. i. j.
solz. q. r. i. Scdm. iura. tñ. q. mō. currūt. dici. pōt. q.
si. v. t. e. r. q. z. i. u. r. e. t. q. l. u. d. e. d. i. a. i. o. v. b. a. p. t. u. l. e. r. u. t. nō.
intēdentes. d. r. a. h. e. et. testes. q. p. i. n. t. e. s. f. u. e. r. u. n. t.
p. d. o. n. e. t. i. u. r. e. n. t. q. c. r. e. d. u. t. v. e. z. i. u. r. a. s. s. e. m. a. r. i. e. q. z.
erāt. potat. nec. erat. hora. sobria. d. t. r. a. mñoniū.
iudicabit. Nā. e. b. n. d. z. ignozās. xv. q. j. sane.
dicim. et. sic. nō. d. s. e. n. t. i. t. ar. C. de. d. o. n. a. c. nec.
innit. Quid. e. s. i. q. s. p. l. u. d. o. r. e. p. n. t. a. n. d. o. cū.
aliq. famula. vestib. alienis induta cōtraxit.
h. z. si. ambo. d. s. i. t. e. n. t. q. cōtrahē. intēdebat. m. i.
t. r. i. m. o. n. i. u. standū. est. d. s. e. s. s. i. o. n. i. e. o. z. z. ex. de. clā.
d. e. s. p. o. c. j. et. i. j. Si. aut. alter. d. s. i. t. e. a. t. et. al.
ter. neget. papa. bene. facerz. si. ius. statueret. q.
mñoniū. tenerz. in. penā. eius. q. clā. d. r. a. x. i. t. et. q.
mō. penit. Vñ. ad. instācia. ei. n. v. i. mñoniū.
sepandū. ar. ex. de. eo. q. d. u. x. i. t. i. mñoniū. c. j. et.
j. q. j. si. q. s. p. i. g. n. o. z. ā. c. i. a. z. et. sic. i. d. u. b. i. o. i. u. d. i. c. a. e.
hec. h. o. s. t. Quid. si. dica. de. aliq. q. n. fuit. v. l.
n. est. v. x. o. z. h. z. s. u. f. f. i. c. i. t. p. b. a. r. e. q. e. ā. in. ecclia.
publice. d. e. s. p. o. s. a. u. e. r. i. t. et. s. u. b. a. r. r. a. u. e. r. i. t. v. l. q. c. ā.
mñonij. h. n. d. i. c. t. i. f. u. e. r. i. n. t. et. postea. eā. in. domū.
suā. d. u. x. e. r. i. t. et. v. x. o. z. e. h. a. b. u. i. t. et. t. e. n. u. e. r. i. t. l. i. c. e. t.
nō. p. b. e. n. t. v. b. a. q. z. s. e. p. e. p. n. i. m. i. o. t. u. m. u. l. t. u. v. b. a.
nō. p. n. t. a. u. d. i. r. i. Et. frequēter. puella. v. e. r. e. c. u. d. i. a.
d. u. c. t. a. s. u. a. m. nō. exp. m. i. t. v. o. l. u. t. a. t. e. p. b. a. n. t. h. e. z.
de. spō. ex. l. i. s. i. q. d. e. v. e. z. n. i. s. i. v. i. o. l. e. n. c. i. a. a. l. l. e.
g. e. t. u. r. de. q. d. i. c. e. t. i. n. f. r. a. V. i. d. e. t. u. r. ecia. s. u. f. f. i. c. i. e.
q. p. o. s. t. d. r. a. c. t. u. m. mñoniū. eā. in. v. x. o. z. e. t. e. n. u. i. t. a. c.
t. r. a. d. u. x. i. t. v. l. q. d. i. x. i. t. q. n. u. n. q. e. ā. d. i. m. i. t. t. e. r. z. l. z. e. i.
s. p. a. d. h. e. r. e. r. z. t. a. l. e. m. v. x. o. z. d. i. c. i. pōt. d. i. x. x. i. j. .
x. p. i. a. n. o. Itē. l. z. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. a. n. u. p. c. i. a. l. i. a. s. o. l. a. a. d. p. z.
h. a. c. o. z. mñonij. n. s. u. f. f. i. c. i. ā. t. C. de. n. u. p. n. e. q. z. s. n.
n. u. p. c. i. a. v. t. ecia. d. i. c. e. t. u. r. i. f. r. a. p. h. a. t. tñ. mñoni.
n. m. p. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. i. q. u. o. s. e. cōiugēs. v. o. c. ā. t. et.

donacōez ppter nupcias mulieri factā tan. p
 vrozī cū fama et alijs iudicijs. ex de psump.
 illud. et sic pōt intelligi i. ff. de ritu nup. in
 libe. et. ff. de cubinis. i. cubiatu. alias autē
 mōniū n̄ psumit. s. stupr. nisi volūtas ppta
 suffragauerit et alia nota succurrerint subau
 di tacita vel exp̄ssa ut p3 ex pmissis. sic n̄ tra
 dicit. s. dcozdat i. d. xxx. q. v. aliter. et accedit
 optime i. d. ff. de spō. q̄sitū hec ho. Et breuiter
 etiā in sum. Vt vba requirant vel nō et
 vtz sufficiēter pbatū sit vel n̄. relinquendū
 est s̄m host. arbitrio iudicis. q̄ in p̄ecta q̄lita
 te psonaz et antiq̄tate t̄pis et copla carnis
 et alijs circūstancijs hec determinat. s. in ma
 gna pte p p̄cedēcia et sequēcia quō arbitrari
 debeat instruat. Quid si mulier veiat b̄n
 dicēda an fores eccie et postea neget se osten
 sisse. s. viro detariū legitie p̄bate n̄ auditur
 tal̄ ml̄ier sine teste. nec testis recipitur si car
 nali. s. ognita fuerit. ex q̄ mōniū accu. pos.
 insup. q. sicut. ibi si post. p̄ legitimo t̄pe acce
 dente s̄l̄ copule carnali ostenit zc. Et intelli
 go nisi cognita fuerit inuita et an et post co
 pulā carnis reclamass. tūc em̄ n̄ credere ei au
 dienciā denegandā. ex de spō. et mat. oſulta
 cōi an si. et ex de eo q̄ cog. oſan. discrecōi. re
 spō. j. ubi vō n̄ apparz de reclamacōe in fa
 uore psumit. i. vtz oſensisse si carnali. s. cogta
 fuerit. sic itellige i. d. c. insup psumit. etiā oſen
 sisse si cū viro lōgā morā detaxerit. ex de spō.
 et mat. ad i. d. qd. s. si statz fugit et vult p̄ba
 re coactōez nō est sibi audiēcia denegāda ve
 dictū ē s. h. host. Done q̄ aliq̄s p̄stet. cor
 rā pl̄ibz. et dicat q̄ oia q̄ dicet et faciet. n̄ fa
 ciet animo detrahēdi mōniū. et postea dicat
 publice oſencio i te et mulier sil̄ iter dicat nū
 quid erit mōniū s̄n̄z b̄n. q̄ ecclia d3 p̄ mō
 nio iudicare. qz recurrendū ē ad eōem in
 telligēciā verborū. ex de spō. et l̄is. j. h̄mōi
 em̄ vba n̄ possūt sue intēcioni deserui. e. Pre
 et si p̄bet p̄stacōez quā fecit. postea potuit
 ab illa volūate recedere et i eā oſentē. et vi
 p i. d. qd postea fecit publice. Et si dicat q̄ ad
 huc t̄pe detrahit. i eadē volūate erat n̄ credi
 ei qz detra eū it̄p̄taco fieri d3 q̄ dolū adhibz
 ut d3 i dicta decre. s. b̄n. ex d spō. tua nos. et
 host. s. p̄dicta forte sūt vera i iudicō eccie. se
 cus at ē i foro oſcie. ut p3 ex p̄dictis. Quid
 si dicat tenebo te i vrozē donec moriar. cā de
 cipiēdi eā s̄l̄ dicūt qdā q̄ est mōniū indisti
 cte et sic ponūt casū. ex de spō. ex l̄is. s. cer
 te si appa 3 de dissensu et dolo n̄ est mōniū
 etiā i iudicio eccie. nisi forte carnalis copla
 sequat. ut p3 ibidē tua nos. s. ho. In iudicio
 vō oſcie nūq̄ ē mōniū nisi oſeciat i corde.
 Nota t̄m q̄ siq̄s dicat. se dixisse h̄mōi verba cā
 decidiēdi n̄ audit. s. i iudicio eccie. si vō di
 cat se dixisse cā iusti timoris b̄n audit. ex de
 spō. veniēs. ij. s. ho. Quid siq̄s ut possit cog
 noscē mulierē figat se cum ea spōsalia con
 trahē dicēs. ego jo. oſencio in te cū t̄m vocet
 petr. s. s̄l̄ si tal̄ n̄ oſenciat n̄ ē mōniū. ex de
 spon. tua nos. Quid oſulendū est alteri cō
 iugū cū alter affirmat q̄ nūq̄ in eū oſensere

nec oſentit. s̄l̄ cōsulendū ē ei q̄ s̄ n̄ credat
 qz nec alteri cōiugū i s̄ credē tene. ex de p
 bacōibus p tuas. Si at temerarie credat q̄ al
 ter cōiugū vtz dicat durāte illa credulitate
 nō l3 ei cum illo carnali. s. oſmiseri nec ad pe
 ticōz p̄sam qz credit q̄ n̄ sit ei9 diuiz nec ad
 peccōez alteri9 qz i s̄ sibi p̄iudicat q̄diu se n̄
 eē cōiugē affirmat si autē postea se esse mēci
 tuz affirmat et debitū petat si alter diuiz i pri
 stina credulitate r̄maneat p̄plex9 ē q̄diu illa
 credulitas durat. qz illa credulitate p̄manēte
 nō credit alterz suū diugē esse. vñ si debitum
 redderz detra oſciam faceret qz nec credit esse
 debitū imo indebitū. Si autē n̄ reddat eē pec
 cat. qz l3 alter diuiz i dicēdo se n̄ esse cōiugem
 p̄iudicatz sibi qd a p̄tate petēdi oſbitū q̄diu
 h̄o non reuocabat. t̄m post. p̄ reuocat. credo q̄
 p̄iudiciū i. d. expirat qz reuocacō dcozdat v̄bis
 quibz i detractu exp̄ssit suū cōsensuz de p̄nci. s.
 n̄cl. **V**tz cōsensuz clādestinus faciat mō
 niū. s̄l̄ ad eē mōniū sufficiūt h̄ duo. s. legi
 timitas psonaz et vnica cōsensuū. Ad solē
 nitatē vō et decorē siue honestatē requiritur
 penū traductio. et p̄sbitōri b̄ndictō. et nihil
 lom9 h̄ duo sūt i p̄cepto ppter picl̄m vitādū
 qz sepe q̄ cōtrahūt occulte peitēt et cū alijs
 cōtrahūt d̄ facto. et cū nō possit detrahit. p̄ba
 ri ecclia n̄cōto decipit. et s̄niat cōtra veritatez
 et iō op̄uit talia p̄hiberi. hic ē q̄ siq̄s cōtra
 hit cū aliq̄ occulte l3 sit mōniū peccat t̄m sic
 fornicari9. n̄ t̄m qz fac cōtra p̄hibicōez ex
 de clāde. despō. c. n. i. glo. **A**d maiore aut
 euidentia nota. q̄ sic mōniū clādestinū d3
 tripli9 ita etiā p̄t dici clādestin9 cōsensuz tri
 pliciter. vnc9 d3 mōniū clādestinū qd cōtra
 hit sine p̄nciā testiu. ex de clāde. spō. qd no
 bis. **D** mō qd detrahit n̄ h̄iūs solēnitatibz cō
 fuerit. l3 cōtractū fuerit i p̄nciā testiu. xxx. q.
 v. ali9. **T**ercio q̄n fit sine p̄missa denūciacōe.
 ex de clādel. despō. cū ihibicō. ubi ec i glo.
 p̄dca ponit p̄dca distinctō. et quodlibz p̄di
 ctōz modoz si affuit cōsensuz mutu9 p vba
 de p̄nciā exp̄ss. verū ē mōniū s̄m dei et oſcie
 iudiciū. ex d clādel. despō. c. j. et. ij. q. v. no
 strates. **A**ld t̄m qd ita ē clādestinū qd n̄ fit in
 p̄nciā testiu n̄ iudicat vtz mōniū ab ecclia
 q̄ iudicat s̄m allegata. vñ si aliq̄s istoz i fa
 cie ecclie cū alia psona detraherz p̄cipet. ei p
 eccliaz q̄ cū ea statz et ad p̄mā n̄ accedez cui
 t̄m p̄cepto obedire n̄ d̄berz q̄ntū ad reddicōz
 carnal̄ debiti. qz magis ē obediēdū iudicō di
 et oſcie p̄ iudicō eccliasico q̄ s̄m p̄sumpcōez
 iudicat. In q̄bz t̄m s̄n̄ p̄cō po l3 obedire ecclie
 t̄m obedire sic i subueiēdo illi ml̄ieri in ne
 cessarijs si idigeret et ip̄e illi et alteri sufficē
 posset. s. r̄cl. **S** obicit q̄. xxx. q. v. al. d3
 de clādestinis mōniū q̄ n̄ sūt cōiugia. s. ad
 ulteria l̄ cōubernia. v̄l stup̄ aut fornicacōez
 s̄l̄ i. d. n̄ ē ita itelligēdū. q̄ n̄ sint legitia cōi
 ugia s̄ qz n̄ h̄nt decorē et debitā hōestacē et fi
 unt cōtra p̄hibicōez. et sic h̄nt culpā. Vel p̄
 dicta q̄ i. d. intelligenduz ē de clādestinō oſensu
 n̄ exp̄ssō i p̄nciā testiu q̄ cōsensuz n̄ effiē mō
 niū s̄ p̄sumpcōez. et iō tal̄ cōcubit9 ab ecclia

iudicat illicitus licet enim concubitus in matrimonio sic licet regulariter per accidens tamen aliquo loco et tunc potest illicitus esse. ut propter scandalum propter vel propter prohibiciones ecclesie que perhibentur alicui coniuges carnalis copulam antequam adhibeant matrimonio solemnitates consuetas quam tamen prohibiciones quodammodo esse non dicunt respectu actus debiti reddendi sed respectu actus petendi. Unde peccat exigitur sed non peccat red dens. hec rich.

Equit' vide de secundo articulo. scilicet de consensu iuramento firmato. Et circa hoc quod dicitur iuramentum adiunctum consensui expresso per verba de futuro faciat matrimonium. hoc quod non quia per verba de futuro non contrahitur matrimonium sed promittitur futurum et per iuramentum tamen confirmatur quod in verbis significatur.

Equit' vide de 3o. scilicet de consensu cui supponitur copula carnis. Et circa hoc quod dicitur primo. Verum consensus expressus de futuro cum carnali copula sequenti accedente consensu de presenti per verba tamen de presenti non expresso matrimonium efficiat. hoc quod sic licet enim et institutio sufficit ad contrahendum matrimonium consensus de presenti per verba de presenti vel alia signa expressas per carnalis copulam. Ita in relatione consensus sufficit ad contrahendum matrimonium iter legitimas personas consensus in matrimonio presentis expressus per carnalis copulam in relatione ad verba que consensus de futuro per expresserunt. licet neutrum predictorum sufficeret per se ad expressionem predicti consensus eo modo quod requiritur ad causandum matrimonium. sed rich. Verum sufficit ad matrimonium solus consensus de futuro cum carnali copula sequente. hoc quod in causa. esset matrimonium presumptum secundum ecclesiam iudicium. eo quod ecclesia per verba que precesserunt de futuro et per copulam carnalis sequente presumit consensum de presenti adfuisse. et ipsos se mutuo matrimonialiter cognovisse. tamen non esset ibi matrimonium verum nec secundum dei iudicium. quod matrimonium secundum rei veritatem sine consensu reali de presenti non potest contrahi. ex de spiritu tuo nos. sed rich. Alii distinguunt et bene ut mihi videtur quod tunc sibi copulam aut affectu coniugali. ita quod vir credit copulari cum sua. et e converso. et tunc copula sequens facit matrimonium verum. non tamen propter consensum precedentem de futuro. sed etiam propter consensum tacitum precedentem. quod. si nunc soluit quod promiserat. si se eam ducturum aut affectu fornicario. et tunc fit matrimonium presumptum non verum. Et hoc in iudicio foret quod iudicat de manifestis tamen. non autem in penali iudicabit esse matrimonium. In hoc enim iudicatur secundum rei veram confessionem. In illo vero secundum signorum exteriorum presumptiones. Et est talis hec presumptio contra quam non admittitur probatio quod est presumptio iuris et de iure. ex de spiritu tuo. quod fide. et. c. veniens. hoc quod finis est per. et vir etiam esse bonus. Quid si quis ante carnalis copulam presterit quod non cognoscat uxorem suam de futuro alio consensu. di. et postea cognoscat. hoc secundum hoc. pro matrimonio est iudicandum. ar. ex de appel. sollicitudine. et de offi. dele. gratia. sed hoc forte est verum in iudicio ecclesie secundo autem in foro consuetudinis. Quid si in presentia plurium filiarum tunc. dicat petrus. promitto quod una de vobis omnibus ducam in uxorem. et respondeat omnes placet vel quilibet per se dicat. et ego promitto tibi quod si elegeris contrahi mecum. et ego ducam te in uxorem. et ipse postea cognoscat unam earum. nunquid est matrimonium hoc secundum hoc. quod sic. quod consensum ipso facto. ar. ff.

de legibus. de quibus. et ex. de appel. dilecti et. c. ut nrm. Sed iste casus filius est casui posito in vi. hoc quod tractatus quibus. quod si quis iuraverit. et tunc dicit ut ibidem. Verum pro copula carnis solus consensus de futuro sequente alio matrimonio contrahi possit. hoc aliquid dixerunt quod quomuis primus matrimonium non fuerit verum sed presumptum tamen ex constitutione ecclesie in sic contrahitur gratia impedimentum nec cum aliis contrahi possint. et si vir contraxerit cum alia prima vivente et mulier cum alio viro primo vivente talia matrimonia tanquam nulla sunt dirimenda. unde ex de spiritu tuo. quod fide. de de matrimonio contracto post matrimonium presumptum quod neque verum nec aliquid censetur matrimonium. et hanc opinionem videtur defendere ibi de glo. in fi. Sed quis hoc opinio sit probabilis tamen non est vera. nec contra tenet a doctoribus. quod primus matrimonium cum non fuerit verum sed presumptum non gratia in sic contrahitur verum impedimentum contrahendi cum aliis personis sed presumptum. Et quod ecclesia iudicat de interioribus per exteriores presumptiones. secundum matrimonium quomuis esset verum secundum dei iudicium. dirimeret tamen secundum iudicium ecclesie. et ad portum copulam compelleret reverteri per ecclesiasticam censuram. et sic intelligitur de 3o. c. in quod fide et filia. Tamen quod secundum rei veritatem iudices non fuerunt. et tamen sunt matrimonia que cum aliis contraxerit personis de presentia promittit potest quilibet se excommunicari et quacunque pena alia subire quam communitate copulet potest. Si ergo dico de muliere respectu viri. Nec propter hoc talis propter est quod in hoc casu non obediendo ecclesie non peccat sed sustinetur excommunicatio hac de causa est sibi meritoria. Quia sed de opinionis sunt contra theologum secundum hoc. in su. et ex. e. in qui fide. Quidam vero quod sunt sed de opinionis ut per hoc sic distinguunt. et bene ut mihi videtur quod. si illa copula aut iterum affectu coniugali. et tunc fuit verum matrimonium primus et secundum nullum. aut affectu fornicario. et tunc primus matrimonium fuit presumptum. et secundum fuit verum. et sic secundum eam opinionem non ex primo matrimonio non impeditur vere. sed tamen presumptio secundum matrimonium. Unde in iudicio ecclesie que iudicat secundum presumptiones. secundum matrimonium iudicabit nullum. In iudicio vero presentis verum. Unde de presentia se potest excommunicari quod ad matrimonium primus reverteri. Sed quod si talis ad terram ignotam fugiat et de omisso peniteat hoc si in iudicio trahatur non excommunicatur videtur tunc. Si autem excommunicatur vel sine licentia. potest excommunicari et quocumque vadat de finem suare. ei enim est periculosum si se coniugali iugerat. concubantes autem sibi probabilis ignorantia excusat ex de cler. ex. in. quod illud. et. c. aplice. hoc quod host. Sed obicit contra hac secundam opinionem. quod ecclesia potest facere aliquid personis illegitimas ad contrahendum iter se ut per in machinatione mortis viri vel uxoris. ex de eo qui duxit in matrimonium. c. i. et. iij. cum igitur ecclesia copulata iudicet secundum matrimonium non posse contrahi. ex de spiritu tuo. quod fide. vir quod secundum matrimonium nullum sit. hoc ecclesia aliquid prohibet aliquid fieri decernendo implicite vel explicite irritum et iane factum contra hanc prohibitionem. et sic prohibet contrahi matrimonium presumptum quod secundum veritatem nullum est. Alio prohibet aliquid fieri non decernendo explicite nec implicite irritum si fiat contrarium. Et hoc faciens contra talis prohibitionem peccat. factum tamen tenet nisi

aliud obliet et sic ecclesia phibet dtrahi ma
rimoniu durate alio mrio psumpto qd s3m rei
veritate nullu e. Vel pt dici q eccia n phibz
s3m mtoniu nisi supponedo ex psumpcione q
pmu sit vezz. et id s3m mtoniu reali sic ve
ru s3m iudiciu di. tn s3m iudiciu eccie e nullu
et ita i eo mo est nullu quo ab eccia fuit phi
bitu. h rich. Vn in tali cau antep spofus du
cat alia tenet eam ducē in vxore si sint eqlis
codicōis. s3 si alia duxerit factz e ipotes ad
soluendu id. ad qd tenebat. et id sufficit si de
nuptijs ei pvideat. vl alr sibi satisfaciāt. Et
h ecia nō tenet vt quidam dicūt si spofus sit
multo melioris codicōis aut aliqd signū eui
dēa studij fuerit qz pbabili pē psumi q spō
sa dcepta n fuerit s3 decipi fingerit. h tho. Et
duenit cū eo hō. i sū. et in glo. ex. e. ex pte. e.
Alberz aut vi² velle q ecia si vir sit melioris
codicōis eā ducē tenet. Vtz illi q post vba
expmēcia dēnsu de futuro carnali copulā
mortalit peccēt. h hōi copula aut fit affe
ctu fornicario et tūc est pētū mortale nec fa
cit mtoniu vezz s3 psumptum. aut fit affectu
mtoniali. et tunc psonē aut sunt ignare iurē
et eccialice cōsuetudis. et tūc n est mortale.
aut n sunt ignare et tūc puto qn fit clādesti a
copla dtra phibicōez eccie sit pētū mortale
marie vbi eccie phibicio cōiter obseruat. h
pe. Vn si spōsa spofuz admittēs credat eū vel
le mtoniu cōsumare excusat a pētō nisi aliq
signa cōssa fraudis appareāt. iē si sunt mul
ti dīstāis dīcōis vl q^o ad nobilitatē vel q^o
ad fortunā vel aliud euident signū appareāt.
sed tū spofus peccat in fornicādo et qd plus
est fraudem faciēdo. hec tho.

Equi² vidē de qro. s. d. dēnsu coactō. et
circa hō qrun² pla. s. vtz dēnsu coactō
faciat mtoniu. h hō nō qz mtoniu solo dē
su dtrahit. eē de spō. cū locū. coactio vō ec
cludit dēnsu vt dē ibidē. Sciendū tū q e
duplex coactio qdā absoluta. s. p vim. Est ac
vis rei maioris impet² q repelli nō p. ff. q
me. ca. l. j. §. vlt. pura. cū qz capic. d. c. t. a
hic iuit² vl ligat² ipō reclamāte et renitēte
Et h coactio n cadit in dēnsu ai. s3 cadē pōt
in copulū carnis. vñ in q^o cau copula sequēs
facere mtoniu si sic sit copula coacta nō fac
mtoniu ar. di. l. p. biteros. et ex de spō. veni
ens. ij. et. xxxj. q. ii. c. j. et. ij. Quedā vō e co
actio dīcōnata. s. coactō p metū. Est at me
tus instāis vl futuri piculi cā trepidatio. vt
dē i sup̄dicta lege. Et hōi coactō e duplex.
qdā insufficiēs vt ea q e p metū leuē. puta cū
qz puū malū minat. vt cū dīc. nī h feceris
te nō diligā. vl nō habebis grām meā Vel cū
tal minat de q^o psumit qd imolē n possit. et h
coactio n cadit i vñ dīcōntē s3 leuē. Cōstans
aut vir iudicat vtuosus q est mēsurā i oīmb²
h ianis opib². vt dīc pbs. iij. ethi. Quedam
est sufficiēs vt illa q e p metū iustū. vt pote q
cadē possi i dīcōntē vñ. vt cū quis potēs et
velēs inferre minat vl intērat mortē aut g
uē corpis cruciatū. ex de his q vi. cū dilecti.
Aut seruitutē vel stuprū. ff. e. u. nec timore.

insti. e. §. j. ij. et. iij. Et itellige p̄dicta q̄uoz
sue i psona p̄pa. siue i psona liberoz. vel vx
oris aliqñ em affectus p̄ris magis i filijs q
in seipo terret. Nec at scda coactio excludit
et excusat dēnsu mtonij. ex de his que. vi.
platu. et. c. ad audiam. et d spō. veniēs. ij. Et
hō p̄pter defectū p̄fecti et liberi dēnsu q dē
esse i mrio. et i tali coactōe restitucio p̄ta p̄
in integz. et id repugnat indiuisibilitati ma
rimonij. Alia vō coactio. s. insufficiēs n fac
cōsensuz adeo defectū q ipediat mtoniu cō
trahendū vl q dirimat iam dtrahitū. Nō iper
erat eē restitucōez i integz. vñ n opponi m
diuisibilitati mtonij. h hōi. Quidam tū dī
cūt q si affit dēnsu liz coactō iterius e mrio
niū q^o ad deū s3 n quo ad ecciam q psumit ibi
n fuisse dēnsu interiorē p̄pter metū. P̄tius
sue vi² eē rod. et hu. q vi² h velle. xxxj. q. j. i
p̄n. S3 cōtra h est q eccia n dē p̄sumē de aliq^o
p̄tō quousqz p̄bet. peccatū at si dixit hō iē
cōsensisse s3 iudicabat illū dēnsuz extorē in
sufficiētē eē ad faciēdū mtoniu. h tho. Dōc
ecia dīc s3m aliquos q ec. lia aliquo impli
cite dstituit vt psona p̄dō mō coacta sit ille
gīta ad dtrahendū mtoniu durate coactōe
p̄dca cū illa ad quā ducēdā cogit. sic ei eccia
reddē pōt psonas aliqñ illegitimas ad cōtra
hendū mtoniu inter se p quocūqz tpe. ita p̄
reddē aliquā psonā illegitimā ad dtrahendū
mtoniu cū aliq psona dterminata p aliquo
tpe et sub aliq dīcōe. quā p alio tpe et sub
alia dīcōe cessante illa dīcōe reputat legi
timā ad dtrahendū ecia cū illa eadē psona.
h de rich. Quid g^o e dicendū si p̄cessit coa
ctio et met² q caderz i dīcōntē vñ. s3 tū sic
dūlt² fact² e volēs. nunqd tūc ent mtoniu
hūdet rod. q sic. exq^o tū dīcōntē de coactōe p̄su
me² n cōsensisse nisi p̄bet dtrahitū. Nunquid
eal postea hōbit excepōez q me. ca. fec. hū
det rod. cū hu. q n qz h excepō locū n h3 in
mrio nec ecia i alijs cōtractib² quo ad deū
S3 tū i his duab² qōnib² dtrahitū est tenēduz
vt p3 ex dīctis in solucōe q̄stionis p̄cedētis.

Ad h nota q met² aliqñ cadit i vñ q n di
ceret eadē i aliū. qz n e verisile hōiem clare
dīcōntis i vbe timuisse vl q rex metu pui mi
litis timeat. ff. q me. ca. n e verisile. et. xxxj.
q. ij. locarius. Si tū apūssimas p̄bacōes hēat
repellit p̄sumpcō q est dtra tale vñ vl regē
vt dē ibidem. Et sic iudex s3m diuersitatē p̄so
nar. et locoz iudicabit q̄lis e met². et iudi
cabit mtoniu aliqd vel nulluz esse. hec rap.
Quid si qz p̄ez alicui² puelle veht occidē
et illa metu p̄ris sui dtrahat cū eo mtonium
h hōi hōst. ex de spō. cū locū. n e mtonium
ff. q me. ca. illi quidē. et ex. de spō. veniēs. ij.
Alj dicūt cōtrariuz. Nunqd p̄t aliqñ exns
capē dtrahē mtoniu. h hōi ho. ex. de spō.
cum locū. si sit captus p pecunia extorquēda
tenet mtoniu i vincul dtrahitū qz ecia tūc p
curatorē dstitue pōt nisi sit capē ab hōstib²
et sit fact² s3m. vl nisi sit capē ad tale mrio
nium cōtrahendū. Vtz coactio dēnsu p
metū impediāt spōsalia iuramēto firmata. h hōi

dicunt quidam in sponsalia per metum cadentem in con-
stante vii. contracta et iuramento firmata tenent
et obligant contrahentes in foro conscie. in foro tamen
ecclesie non reputantur obligati. quia presumuntur non
fuisse ibi interior consensus. Sed huius rationis re-
probatio per ex predictis in solucione illius quod dicitur
vix consensus coactus est. in reprobacione scilicet
opinionis. Ideo dicunt alii quod sponsalia predicta non
contracta non tenent iure nec in foro ecclesie. nec
in foro conscie. quia nec deus nec ecclesia iuramentum
tale voluit esse obligatorium respectu eorum in
quibus maxime requiritur libertas. de quorum numero est
contractus sponsalium et professio in religione que quod dicitur
fca propter metum mortis non obligat proficentem. et
de his que vi. c. j. et. xv. q. j. non est. dicitur quod volun-
tariu militem obligat sibi xps. Vix persona consensu-
entis in alia sibi non consensiente contrahere possit
matrimoniu illa viuente. huius persona non consensu-
entis in corde aut exteriori signat se consentire aut non
si non. non est matrimoniu. quia non potest contrahi ma-
rimoniale vinculu nisi cum mutua obligacione
causata per mutua consensum. vix matrimoniu non potest
claudicare. et de spon. tua non. et sic licebit
cuiuslibet illorum cum alio contrahere. si autem non consentit
in corde significet per verba de presentia se consentire
matrimoniu est presumptu. Vix persona que consentit dicitur
reputare vix matrimoniu esse contractu etiam si illa
persona post eius intervallu notabile iuret se
non. per consensisse in corde. quia sic dicitur ex de pbaci-
onibus. per tuas. nimis indignu est in legibus
sanctiones. ut quod quisque propria voce dilucide per-
testatus est in eum casum pro valeat testimonio
infirmare. Vix non credo quod in hoc casu sit licitu
personae que consentit cum alia contrahere illa viuente
quia si contraheret se probabili piculo ad alteri ex-
poneret. Si tamen non consentiens que verbis signifi-
cat consentire incontinenti reuocet presump-
tionem ex errore primum dicitur prulic. et tunc persona que
consentit stare poterit verbis scilicet placis. ar.
et. de testibus cogendis preterea. Et in hoc casu
etiam de persona que consentit licet cum alia contrahere po-
tente viuente. Si autem persona que in corde non consentit
et consensus vobis significauit postea in corde
consentiat durante consensu alterius efficitur verum
matrimoniu. quia tunc ex utraque parte assunt omnia que requi-
runtur ad vix matrimoniu. huius ncl. Vix matrimoniu
contractu per consensum metu coactus ratificet per
sequente consensum tacitu. huius matrimoniu contra-
ctum per consensum coactus metu cadente in constantem
vix aut est contractu per co. ctioez consensus viri
vel mulieris tamen aut vtriusque fil. si primo ille que
libere consentit ligatur est alter non. si tamen postea
tacite consentiat et libere. persona ligata in consen-
su presentino persistet vix. efficitur matrimoniu. et tunc
vtriusque est ligatus. quia licet tacite consensus per se
non sufficiat. sufficit tamen cum expressione exteriori
que precessit. Si autem persona ligata reuertit a con-
sensu ante sequente consensum alterius. tunc disti-
guo. quia aut contraxit matrimoniu aliud. et tunc id se-
cundu matrimoniu tenet licet peccauerit contrahendo
si congruo tempore non expectauit consensum alterius
tacitu vel expressu. aut non contraxit aliud matri-
moniu. et tunc sicut iudiciu ecclesie presumunt in eo
dem consensu manere. quia que in alia se consentit

amplius non poterit dissentire vbi alius non nega-
uerit suum consensum prestare. et de desponsacione
impu. de illis. sicut tamen dei iudiciu non est vtrius-
que matrimoniu. quia tale non potest esse sine cursu mutui con-
sensus interioris. Si autem vtriusque persona fuit co-
actus. tunc ad hoc per se vix requiritur nouus consensus
ex vtriusque parte sed non exterior expressio noua. hec
ncl. Vix tale matrimoniu ratificet per copulam
sequente. huius per consensus aut habita prate re-
clamandi pmittat se cognosci et tunc presumitur
tacite in matrimoniu consentire aut cogit ad carna-
lem copulam aut per vim absoluta sic non est ma-
rimoniu. aut per metum. aut per insufficientem. et
nec sic est matrimoniu. aut insufficientem. et tunc pre-
sumit in iudicio fore. si tamen vere non consentit non est
matrimoniu in iudicio poli. huius per. de huius infra titulo
de di. feretis matrimoniu in fi. Vix matrimoniu
contractu per consensum metu coactus ratificetur si
iuramento firmet. huius dicunt quodam quod sic saltu in fo-
ro conscie. quia quod est contractu que non tenet nisi firmet
per iuramentu vel interposicionem fidei validu effi-
citur si per alterum illorum firmet. et de his que vi. ad
aures. vbi dicitur per renunciacione electiois facta ad
terrore lapsoz non tenet nisi iuramento vel fide
interposita firmet. Alii dicunt et probabili quod
matrimoniu contractu coactus per metum cadente in con-
stantem vix per iuramentu firmatu non tenet nec in
foro ecclesie. nec conscie. quia aut illo iuramento iu-
rauit aliquid preteritum aut aliquid presentis. aut aliquid
futurum. si primo non potest ratificare matrimoniu quod
alias est nullu. quia si coactus iurat quod vere con-
sensit tale iuramentu non potest facere consensum iam
preteritum esse validu si antea non valuit. Si 2o modo
ratificare non potest quia si contrahendo iuratur per rei veri-
tate consentit interius in corde et non consentiat est per-
iurus. Denuntiat aut matrimoniu ratificare non potest.
Si autem vix consentiat licet vix iuret id tamen iuramentu
non ratificat matrimoniu. quia tale iuramentu est ad
ferroreum. vix per id non fit nisi testificacio de presentia
consensus interioris. vix si interior consensus de se
est inualidus ad contrahendum matrimoniu. testifica-
cio presentie talis consensus nihil facit ad matrimoniu. Si
autem iuret aliquid de futuro sic iuro tibi quod consen-
tiat in te. et iuramentu non potest ratificare matrimoniu
contractu per vba de presentia que precessit. quia tali iura-
mento non firmat nisi promissio de contractu habendo
Vix autem talis promissio iuramento firmata tenet.
dictu est s. Tenentes autem huius sedam opinionem
ad id. c. ad aures. dicunt quod non est sine. quia maior
libertas requiritur in contrahendo matrimoniu quam in renun-
ciando electiois. et. e. a. abbas. i. glo. h. d. rick.
Ad hoc non. quod quilibetque sit metus vel violencia
in contrahendo matrimoniu si mulier que allegat metum ste-
terit per annum et dimidiu cum marito vel eum mi-
ori tempore si tamen iure arbitriu boni viri sit tamen tempus quod
presumptum debeat per consensum. vel etiam si consentierit
seu in carnale copulam. non debet postea audiri si
metum vel violencia allegat. et de spon. ad illud
et ex qui matrimoniu occultu. pos. insup adieci. et
et ex de eo qui duxit in matrimoniu qua poli. per ad-
ulce. significauit. huius rap. Vix aliquid precepto
presens compelli possit ad matrimoniu. huius cum in mat-
rimoniu sic quasi quodam seruitus perpetua presentis non potest cogere filiu
cum sit in libere dicitur ad matrimoniu contrahendum

vel gñaliter cū cūq; muliere vel specialiter
cū aliq̄ determinata. ex de despo. ipu. c. j. s. p̄
eū inducere ex rōnabili causa et tūc sic se h̄z
filius ad causaz illā ita se habet fili⁹ ad p̄e
ceptū p̄is. ut si causa illa cogat de necessitate
vel de honestate et p̄ceptū s̄l̄r cogat. S̄z
obici⁹ cōtra p̄dicta qz ad col. i. ij. d̄z filij obe
dite p̄tib⁹ v̄is p̄ oia. s̄l̄ q̄ n̄ icelligi⁹ simpl̄
et v̄l̄r. s̄z de oib⁹ p̄inentib⁹ ad p̄tatem p̄nā

Obici⁹ itez qz si p̄ntes n̄ p̄nt cogere fili
os ad m̄ioniu cōtrahendū v̄l q̄ temē iurent
m̄ionia liberorū. s̄l̄ q̄ n̄ iurat temē qz subin
telligi⁹ ex natura cōtract⁹ si placuerit liberis
Et ipi obligant ad inducendū eos bona fide

Obici⁹ ec̄ qz p̄ sp̄ualis. s. papa p̄ cogere
aliquē ad m̄ioniu sp̄uale. s. ad accipiendum
ep̄atū. ḡo s̄l̄r p̄ carnal̄ filiu carnale ad m̄io
niu carnale. s̄l̄ q̄ n̄ est s̄l̄e qz d̄ns papa ma
iore h̄z p̄tatez sup mēbra eccie q̄ p̄es carna
les sup filios suos Et ec̄ cōtrahēs m̄ioniu spi
rituale melioris cōdicōis efficit q̄ cōtrahēs
m̄ioniu carnale. Nec est dicendū q̄ papa nō
possit cogē p̄sonā p̄doneā ad recipiendū ep̄a
tum. s̄z q̄ h̄ possit p̄cc̄i⁹ ē asserendū. s̄m rich.
cho. et pe. Quidā tñ ut bon. dicit q̄ si subdi
tus sc̄irz se insufficientē et idignū et sibi vidē
tur iminē piculū n̄ teneret obedire. h̄ ei obe
diēcia n̄ dicitur aut nihil d̄z h̄re de suo p̄cipue
moderno tpe. Quid si filij cōactōe p̄is in
duct⁹ cōsentirz i aliquā. quā al̄s n̄ ducerz nun
qd̄ m̄ioniu est. s̄l̄ q̄ sic. ff. d̄ ritu nup. si p̄e
qz eā voluisse v̄l. cogi tñ n̄ p̄t a p̄e. ut d̄z ibi
dē. l. nō ē. v̄n ip̄tetur sibi si cōsentit qz cōtradice
potuit. Sec⁹ tñ ē d̄ filia s̄m leges Nā illa cō
tradice n̄ p̄t nisi p̄ dederit ei turpem v̄l mori
bus suis indignū. ff. de sp̄o. s̄z q̄ p̄is. s̄m ca
nonēs tñ idē dicendū ē de filia qd̄ dictū ē d̄
filio. ex de despo. ipu. c. j. et i glo. a. S̄z obi
ci⁹ qz. xxxij. q. ij. honozant. d̄z p̄ p̄ d̄z filie
sp̄suz q̄rere et ibidē. c. h̄ sane. d̄z q̄ filia n̄ d̄z
ex p̄is volūtate nubē et idē i au. xxxij. q. ij
p̄ez. s̄l̄ hec iura loquunt de honestate n̄ de
nccitate. Lex at. s. illa q̄ p̄. q̄ dicit q̄ p̄i dāi
sibi v̄nz filia cōtradice n̄ p̄t. intelligi⁹ sub
audiēdo sine vicio ingratitudinis incurrit em
gratitudinē. et poterit exheredari i au. ut cū d̄
ap. cognosca. s. alicui. col. viij. S̄z nec m̄io
nia nec sp̄salia tenebūt n̄ cōsensus filij et fi
lie. accedat. ex de despo. ipu. c. j. h̄ gof. in sū.

S̄z qd̄ si de cōactōe facti s̄ dicta iura n̄ lo
quunt. s̄z d̄ cōactōe iuris. nā ita bñ v̄l meli⁹
et familiaris p̄nt p̄ntes cōminari et v̄berare
sic exnei. ḡo m̄ioniu sic cōtractū n̄ t̄z. ex d̄ de
sp̄o. ipu. ex l̄is. nā et mine exhereditacōis p̄nt
tamen de quib⁹ forte loquit. d. c. vbi aut cō
sensus liber alie⁹ requirit. d̄z ois violēcia
et cōactōis materia remouēt ex de sp̄o. cū lo
cū. m̄ioz tñ met⁹ cōsensus mulieris ip̄edirz q̄
v̄ni. ar. xxxij. q. vj. indignant. qz ē fragilior.
et cic̄i⁹ terret. ut ibidē d̄z. s. i. s̄l̄ n̄ ē veris
s̄l̄e q̄ p̄ filia interficerz etiā si nūq̄ cōsentirz
breuiter ḡo bon⁹ iudex exaiabit et determina
bit inspecta q̄litate p̄sonaz vim inferenciū et
paciēciū et violēcie siue cōactōis loci et t̄p̄is

assiduitas m̄iaz ratificacōis tacite v̄l exp̄sse
v̄l cōnuacōis d̄s̄sens⁹ v̄l d̄cat iudicari n̄
h̄ bo. d̄ h̄ vide ec̄ s̄ ti. de effcū sp̄saliū. q. qd̄
si q̄s cōact⁹ r̄c. Ad h̄ nō. q̄ ad iustū metū n̄
suffic̄ re ḡis l̄ pentū ip̄erū. ar. ex q̄ cle. ismu
acōe i. ex. et i glo. Insup v̄roz n̄ d̄z a p̄ncipe
p̄ca. s̄z p̄ncips cōtractū faciēs meret⁹ deponi.
ut d̄z ibidē i glo. qz m̄ionia debēt eē libera.

Equit⁹ vide d̄ q̄nto. s. de desu aditōarōe
Et c̄ca h̄ q̄runt p̄l. a. p̄mo v̄nz p̄ talē d̄s̄
sū fiat m̄ioniu. s̄l̄ cōdicō appōsita i m̄ionij
cōtractū aut ē cōtra substāciā m̄ionij. et t̄c ma
trioniu nullū ē. sic ec̄ s̄ de sp̄saliū d̄cm ē ex
de cōdi. ap. c. vl. Aut n̄ ē cōtra substāciā m̄io
nij. et tūc aut ē turpis aut impossibil̄. et t̄c t̄z
m̄ioniu qz v̄traqz p̄ n̄ adiecta h̄et. ut p̄z i. c.
p̄dco. Aut ē hōesta et possibil̄. et t̄c aut ē d̄ p̄
terito. ut si dica. cōtraho tecū si vir tu⁹ ē mor
tu⁹. ā d̄ p̄nti. ut si dica. cōtraho tecū si es v̄go
et tūc ē m̄ioniu ex̄tib⁹ reb⁹ i cōdicōe appo
sitis. ali⁹ n̄. et sic icelligi⁹. ex d̄ cōdi. sup eo. l̄z
videat de sp̄saliū loq̄. Aut ē d̄ futuro ut si
dica. cōtraho tecū si placuerit p̄i tuo. et tūc
iudicādū ē sic de sp̄saliū sub cōdicōe cōtra
ctis qz ut d̄z i d̄co. c. sup eo. h̄mōi d̄s̄s̄ n̄ ē d̄
p̄nti h̄nd⁹ l̄z p̄ v̄ba d̄ p̄nti exp̄ma. eui. ec̄i⁹ qz
i aliēo arbitrio n̄dū hito s̄z h̄nd⁹ cōsistit Cū cū
substāciā cōtract⁹ i arbitrio alie⁹ p̄t cōtract⁹
ille n̄l̄ reddi. n̄ ille arbit̄. C. d̄ cōtra. ep. l.
vl. h̄ bñ. sup i. c. sup eo. Vñ si p̄ m̄ioniu
sub t̄c i cōdicōe cōtractū cōtrahat an cōdi. ois
euētū ali⁹ m̄ioniu pure. s. n̄ cōdicōe. i. d̄ m̄io
niu s̄m tenebit. nec postea ex̄ntē cōdicōe re
uocabi⁹. ex d̄ cōdi. p̄ tuas. i glo. ij. d̄ hac ma
teria vid̄ s̄ vbi agi⁹ de mō cōtrahēdi sp̄salia
sub cōdicōe Quid si aliq̄ m̄l̄r de. i v̄rozē ali
cui h̄ pacto sū cōdicōe l̄ mō. p̄ s̄z d̄eant s̄l̄ mo
rari. et i c̄ro loco forte in domo aicōz ip̄ius
m̄lieris nūq̄d vir t̄c s̄uare pactū. h̄ndet ho.
q̄ sic. in tradicōe ei rei sue q̄libz p̄t pactū qd̄
v̄l apponē. ff. de pac. i tradicōib⁹. Et cōtra
ct⁹ ex cōdicōe lege accipiūt. et. ff. d̄ re. iu. cō
tract⁹ Et h̄ n̄ ē cōtra s̄z pocius s̄m legē qd̄ s̄l̄
morari debēt. ḡo ē s̄uādū. ut d̄z. ff. d̄ pac. iur
gen. s. p̄roz ait Et h̄ v̄l exp̄ss̄. xxxij. q. ij. si q̄s
nccitate. Dico at pactū s̄uādū n̄ aliq̄ nccitas
supueiat q̄ ip̄ediēte vir n̄ possit ibi cōmode sta
re. puta p̄pter inimicicias capitales infirmitas
tē aeris l̄ a. d̄ s̄l̄e qd̄ iudic̄ arbitrio cōmittō. t̄c
ei v̄roz seque⁹ v̄nz. ne cōmitta. ad l̄teriu et tūc
pactū cōtra legē icipet eē ar. xij. q. ij. vna. q̄qz
Equit⁹ vide d̄ sexto. s. d̄ desu ad t̄ps. v̄nz
faciat m̄ioniu. ut c̄ d̄z accipio te i meā v̄z
ozē v̄s̄z ad. r. ānos. s̄l̄ q̄ n̄. ex de cōdi. ap. c.
vl. Nā d̄s̄s̄ n̄ fac̄ m̄ioniu n̄ eat⁹ q̄tē p̄sup
poit d̄mā iustitūz. d̄ina at iustitūcō respic̄ cō
gruā signacōez. qz ḡo m̄ioniu s̄m d̄mā iustitu
cōez signat idissolubile cōiūctōez. iō d̄e⁹ in
stituit ip̄z eē idissolubile. Et h̄ ec̄ d̄cat ius na
turale. et iō ut d̄s̄s̄ cōsonz iustitūcōi nccē ē q̄
sit ad oē t̄ps aloiq̄ cā p̄cl̄aris n̄ cōcordarz
v̄l. iō nihil fit nec cōsentit i talē v̄t i v̄rozē. s̄z
poci⁹ i cōcubinā S̄z obici⁹ qz. C. de cōubi
nis. l. j. d̄z nemini l̄nia cōcedat cōstāte m̄io.

penes se concubinam h[ab]ere in quo videtur inui q[ui] n[on] d[omi]nate m[er]ito tal[is] l[ite]ra p[ro]cedi. g[ra]t[is] v[er]o q[ui] d[omi]nabitur sic m[er]itoniū s[ed] d[omi]nat q[ui] n[on] ē n[isi] ad t[em]p[us] h[ab]et q[ui] lex dicta concubinatu[m] n[on] d[omi]nat s[ed] h[ab]et n[on] v[er]o rato p[ro]mittit t[em]p[or]e h[um]ana lege n[on] p[ro]m[itt]it. Nec ex h[ab]et leq[ue]t[ur] q[ui] p[ro]m[itt]i n[on] d[omi]nat lege d[omi]na. q[ui] v[er]o d[omi]nat aug[ustinus]. j. de libero arbitrio. lex h[um]ana m[er]ita relinquit impunita q[ui] r[ati]o p[ro] d[omi]ni p[ro]uidētia iudicat[ur].

Eq[ui]t[er] vide d[omi]n[us]. vij. f. de d[omi]n[us] exp[re]ssio p[ro] ver[bo] ba de p[ro]curatorib[us]. v[er]o faciat m[er]itoniū iter absentes. h[ab]et q[ui] sic. xxxij. q. ij. hono[ra]t[ur]. f. cū ergo. et ex d[omi]n[us]. diu. ex p[re]. ij. i. tex. et glo. b. Ad h[ab]et at[que] q[ui] sit p[ro]curator p[ro]done[us] p[ro] alio d[omi]nat m[er]itoniū d[omi]n[us] sup[er] h[ab]et sp[eci]ale m[er]ita d[omi]n[us] h[ab]et. Et licet alias is q[ui] d[omi]nat p[ro]cur[ator] ad ne g[ra]tia possit p[ro]curatorē aliū dare. In h[ab]et t[em]p[or]e cāu p[ro]cur[ator] magnū q[ui]d imiet p[ro]cur[ator] nec p[ro]cur[ator] dare aliū n[isi] h[ab]et sp[eci]aliter sit cōmissū. li. vj. d[omi]n[us] p[ro]cur[ator]. p[ro]curator. f[ra]n[co]. jo. an. ibid[em] r[ati]o sp[eci]ale m[er]ita d[omi]n[us] d[omi]n[us] p[ro]sona certa et exp[re]ssa p[ro] legē. ff. d[omi]n[us] nup[er]. gnali. ad h[ab]et ex d[omi]n[us] arbi. inouit. Quid si aliq[ui]s d[omi]nat i absente p[ro] verba de p[ro]cur[ator] deide mittit p[ro]curatorē ad eā et an[te] illa s[er]u[er] d[omi]nat ipse dissentit et postea illa d[omi]nat credēs eū i p[ro]mo durare d[omi]nat. h[ab]et si ille q[ui] r[ati]o d[omi]nat m[er]ita d[omi]n[us] et r[ati]o d[omi]nat p[ro]curatorē an[te] illa d[omi]nat nichil actū ē. ar. ex d[omi]n[us] p[ro]cur[ator]. in nostra. Si vero p[ro]uenit postq[ui] illa iam cōsenserat et de h[ab]et p[ro]cur[ator] erit eccie fides n[isi] tenz s[er]u[er] m[er]itoniū q[ui] nec vere nec iter p[ro]curatorē d[omi]nat d[omi]nat. Si t[em]p[or]e d[omi]nat eccie ē d[omi]n[us] p[ro]mo d[omi]nat viri et d[omi]n[us] m[er]ita d[omi]n[us] p[ro]curatoris et d[omi]n[us] d[omi]nat m[er]ita d[omi]n[us] subsecuto et n[isi] d[omi]nat d[omi]nat d[omi]nat p[ro]curatorē coget[ur] vir p[ro]cur[ator] p[ro]batōis defectū d[omi]n[us] re m[er]itoniū. q[ui] ecclesia non iudicat d[omi]n[us] ocl[us] t[em]p[or]e ex de simo. sic r[ati]o. Et sic h[ab]et diuersi mode diuersa iura loquūt[ur] d[omi]n[us] h[ab]et aliq[ui] loquūt[ur] in p[ro]mo cāu. aliq[ui] in 2[us]o. si aut postq[ui] misit p[ro]curatorē n[isi] d[omi]nat nec d[omi]nat tradēs forte factū h[ab]et iusmodi obliuioni p[ro]curatorē occupatōz l[ite]ra cāu vide[ur] simpl[er] stand p[ro] m[er]ito. tū p[ro]cur[ator] ei[us] fauo[re] r[ati]o. tū q[ui] n[isi] h[ab]et d[omi]n[us] volūtatis obicē. ex d[omi]n[us] s[er]u[er] et re iudi. duob[us]. et ex d[omi]n[us] bap. maiores i fi. h[ab]et rap. Quid si eū q[ui] d[omi]nat p[ro]curatorē ab[se]ntis d[omi]nat reuocatō t[em]p[or]e ad p[ro]curatorē l[ite]ra absēte n[isi] v[er]iat cū quo cōtraxit. nūq[ui]d tenebit f[ra]n[co] p[ro]curatoris. h[ab]et q[ui] n[isi] q[ui] ibi d[omi]nat d[omi]nat in idem t[em]p[or]e d[omi]nat s[er]u[er] q[ui] m[er]itoniū n[isi] t[em]p[or]e. xxxij. q. ij. sus[er]ficiat. Ar. ac i d[omi]n[us] d[omi]nat p[ro]cur[ator]. i p[ro]cur[ator]. s[ed] h[ab]et eē credim[us] in m[er]itoniū sp[eci]ale. f. p[ro]curatorē n[isi] tenet etiā si reuocatō n[isi] p[ro]ueniat ad p[ro]curatorē d[omi]n[us] modo de dissensu cōtrahētis cōstet. hec ino. ex de spon. iuuēis. et li. vj. d[omi]n[us] p[ro]cur[ator]. vbi d[omi]n[us] q[ui] si p[ro]curator atēq[ue] cōtraxerit m[er]itoniū a d[omi]n[us] fuit r[ati]o d[omi]nat. m[er]itoniū postea d[omi]nat ab illo f. p[ro]curatorē n[isi] licet reuocatōz h[ab]et m[er]ito tā p[ro]curator q[ui] illa cū qua cōtraxit p[ro]cur[ator] ignoz[ur].

S[ed] cū n[isi] sufficiat d[omi]nat n[isi] d[omi]nat exp[re]ssat[ur] et notificat[ur] iter d[omi]nat quō p[ro]curatorē eē m[er]itoniū it[er] absentes p[ro]curatorē l[ite]ra nūciū d[omi]nat ille ad quē mittit[ur] ep[iscop]o l[ite]ra nūciū renouificauerit cōsensu suu[us] absenti. h[ab]et q[ui] ille eni mittit[ur] nūciū p[ro]curatorē r[ati]o renouificat ip[se] nūciū suu[us] cōsensu id ē ac si renouificaret mittēt[ur]. q[ui] at litera mittit[ur] p[ro] nūciū qui nichil scit de facto s[ed] nuduz misteruz

portādi l[ite]ra ē ei d[omi]nat. t[em]p[or]e si ille vel illa cui mittit[ur] h[ab]et l[ite]ra n[isi] notificat cōsensu suū. Cre dit rod. q[ui] q[ui]ntūcunq[ue] cōsentiat n[isi] ē m[er]itoniū cōtractum sed tūc demū cum nūcio notificat[ur] ut cōsensu vel absenti qui litera misit vel ec ali[us]. ar. xxxij. q. ij. hono[ra]t[ur]. et ex q[ui] cler[ic]o. l[ite]ra vo. veniēs. et de cōuer. cōiu. ex publico. Eoz[ur] ma autē verborum qua nunci[us] debet r[ati]o. h[ab]et betur s[ed] a. ij. huius libri. quali statim post p[ro]curatorē. vbi vero p[ro] nuncium.

Eq[ui]t[er] vide de. viij. f. de obiecto cōsensu m[er]itoniū. f. in q[ui]d sit d[omi]nat q[ui] fac m[er]itoniū. Circa h[ab]et sciend[us]. p[ro] circa h[ab]et fuerūt p[ro]curatorē d[omi]n[us] cōdi quibus omissis gratia breuitatis. d[omi]n[us] d[omi]n[us] ē h[ab]et bon[us]. p[ro] d[omi]nat q[ui] fac m[er]itoniū ē d[omi]nat in mutuā corpū p[ro]curatorē. et h[ab]et sonat v[er]ba cum de accipio te i meā vel in meū. et sic cōsensit beata virgo et ioseph. S[ed] nota q[ui] alit[er] d[omi]n[us] potestas corpis i d[omi]nat m[er]itoniū. alit[er] i d[omi]nat ne. In d[omi]nat d[omi]n[us] ei illa dat[ur] vni v[er]o n[isi] possit illo viuere dari alij et v[er]o ius h[ab]et petēdi et necesse sit reddere petēdi n[isi] moriat[ur] ip[se] m[er]ito p[ro] solēni v[er]o castitatis et igressū religiōis. Qm[od] igit[ur] brā v[er]o nouat d[omi]n[us] ispiratōe vel āgelica reuelatōe. l[ite]ra fortassis ip[se] ioseph relatōe ed[omi]n[us] c[on]ta. q[ui] nūq[ui]d velle[re] r[ati]o corpis ei[us] p[ro]curatorē h[ab]et eius v[er]gitate custodire id potuit et d[omi]nat ei d[omi]nat tere siue dare. Sciebat ei[us] q[ui] si velle[re] exige[re] q[ui] possit publicādo v[er]o cōtra ire. si ergo velle[re] istā mutuā corpū p[ro]curatorē vocare cop[er]az d[omi]n[us] l[ite]ra. sic brā v[er]o cōsensit i copulā v[er]o oēs nubere[re] In m[er]itoniū at cōsumatōe trāsfert[ur] oino p[ro]curatorē. ita q[ui] nec v[er]o p[ro]curatorē nec solēni possit petenti d[omi]nat aduersari. Vn[de] brā v[er]o cōsensit d[omi]nat d[omi]n[us] c[on]ta fuit q[ui] nūq[ui]d m[er]itoniū d[omi]nat. et hoc sciuit l[ite]ra dei reuelatōe l[ite]ra ioseph r[ati]o q[ui] d[omi]nat d[omi]nat d[omi]nat v[er]o publicatōe q[ui] i lege p[ro]ceptuz. erat suare h[ab]et n[isi] fuit auf[er] h[ab]et v[er]o. Et h[ab]et r[ati]o in libello quē transtulit beatus hiero. d[omi]n[us] natiuitate beate marie. q[ui] licet sit apocrif[us] cōtinet t[em]p[or]e multa verisilia. h[ab]et igit[ur] ē m[er]ito d[omi]nat bon[us]. cui si milis eē videt[ur] m[er]ito scoti. et h[ab]et h[ab]et mod[us] brā v[er]o nūq[ui]d cōsensit i copulā carnalē nec expli cite nec implicite v[er]o aliq[ui] voluerūt. sic em[er] dicit an[te] h[ab]et. decebat v[er]o mater filij dei ea puritate n[isi] t[em]p[or]e qua maior sub deo nequit itelligi. p[ro] ipsa āgelo loquēt[ur] sibi de p[ro]curatorē ea natiuitate dixit quō fiet istud q[ui] v[er]o n[isi] agnosco r[ati]o. si at aliq[ui]d m[er]ito. f. explicite l[ite]ra implicite i cop[er]az carnalē cōsensisset q[ui] illa nulla fuisset. Vn[de] au[tem] n[isi] q[ui] sisset h[ab]et concubitura nupsisset. S[ed] obicit[ur] cōtra q[ui] au[tem] d[omi]n[us]. et h[ab]et. m[er]ito. sen. di. xxxij. q. i. cōmittēs v[er]ginitatē suā deo cōsensit in cop[er]az carnalē n[isi] illā appetēdo s[ed] d[omi]n[us] ispiratōni in v[er]oq[ue] d[omi]nat d[omi]n[us]. Ad q[ui]d d[omi]nat. q[ui] illō verbū n[isi] ē aug[ustinus]. s[ed] magistri positū m[er]ito caute. n[isi] em[er] cōsensit in copulā carnalē aliq[ui]d m[er]ito. q[ui] de cōtrario erat c[on]ta et ad ip[se]m istructa. Et ē v[er]o v[er]gitate instinctu sp[irit]u[us] sancti nullaten[us] suspicari debebat q[ui] sp[irit]u[us] d[omi]nat ispiraret et id n[isi] lo m[er]ito d[omi]nat in suo p[ro]posito vacillare et h[ab]et ē opio jo. fratris m[er]ito quondā archiep[iscop]i c[on]tauar. in postilla super matheum.

De bonis m[er]itoniū in cōmuni ti. ix.

Einde considerandum est de bonis matrimonij. et primo de ipis bonis matrimonij in communi. et in speciali de bono fidei. 3. in speciali de bono sacramenti. Circa primum primo videndum est de bonis matrimonij. in se. 2. in quantum habent excusare actum conjugale a peccato. Circa primum quoniam plures sunt deant esse aliquid bona matrimonij excusantia. scilicet ratiō docet non esse faciendum aliquid ab homine in quo iactura salutem non precipue facit. boni equi est in uoluntate. sed in detrahendo matrimonij obligat se bono salute implicita ad copulam carnis sub ditione. si si aliter duxerit. et non duxerit exacte religionis infra dicitur episcopus intravit. In carnali autem copula ratiō patet iacturam quantum ad sui usum quod in illo actu iacturam uisus ratiōis. ubi plures. vii. et h. c. viii. dicitur uenit quod furat intellectum spisse sapientis. Et. 111. q. 11. de nubia. de quod in illo tempore in quo conjugale actus gerit presentia spiritus sancti non datur et si presentia boni esse uideatur quod generat officio obsequit. 8. bono in detrahendo matrimonij. obligat se salute implicita et sub ditione. prout ad patendum iacturam quantum ad sui ratiōis. Exentes et in matrimonio iacturam patitur pro sollicitudine et carnis tribulatione. ubi apostolus 1. cor. vii. dicitur quod tribulatione carnis habent homines. Et id obauerunt esse aliquid bona presentia iacturas et copulata. et sunt illa quod coitum conjugale excusant. Quot et quod sunt bona matrimonij. scilicet secundum Augustinum. 1. de bono conjugali tria sunt. scilicet fides. ples. et salute. in. et. xxvii. q. 11. omne itaque quod sufficiens tria sumi potest ex parte cause institutionis sue efficietis et sic sumitur a triplici beneficio. scilicet a dictamine nature ut uir coeat cum muliere ad obseruandam humane speciei et sic est bonum ples. A dictamine rationis recte ut coeat cum sua et non cum alia et sic est bonum fidei. A dictamine gratie ut si gratia unio diuine nature et humane. et sic est bonum sacri. Notandum autem quod in plebe intelligitur non tantum procreatio ples. sed et educatio ad quam licet ad fine ordiat tota dicatio operum in uir et uxor et in quantum sunt matrimonio diuicti. quod presentia naturaliter thesaurisunt filijs. ut pater. 1. cor. xii. et sic in plebe quasi a principali fine aliquid finis quasi se cūdarius includitur. Potest autem queri proles triplici intentione. primo ut educentur ad cultum dei. 2. ut succedat in hereditate. 3. ut quis appareat gloriosus in plebe magnitudine. et pulcritudine. primum est bonum sub ratione boni. sed sub ratione idritatis. tertium est bonum forme sue ad malum detractum. Bonum igitur matrimonij quod est bonum simpliciter est ples cum tali intentione et tali ordinatione. si autem alius duobus modis habeatur. habetur quod aliquid bonum sed non sic est institutum. scilicet ad procurandum plebe ad cultum dei. Eides autem ut iam patet ex dictis non sumitur hic ples est uirtus theologica. sed ples est pars iusticie secundum quod fides de ex parte ples fuit deca in obseruatione promissionis quia in matrimonio cum sit quiddam detractus est promissio que quedam per quam talis uir tali mulieri dicitur tur. Ad fidei esse ples ut neutrum ad alterum thorum accedat et quod si iniuicem debent reddere. In sacro uero intelligitur diuictibilis. Et esse oia illa que consequuntur matrimonij ex parte ples est diuictio christi et ecclesie signum. Uxor ad detrahendum matrimonij necessarium sit illa tria bona esse in detractum intentione. scilicet predicta bona esse in detractum intentione potest dicitur in

relegi. scilicet aut in actu et implicita. aut in actu et explicita. dico igitur quod non potest detrahi matrimonij non bonum factum sit in intentione detractum altero deorum modo. quod oportet quod detractus detrahatur in inseparabilitate uiculi. ratiō est in matrimonio bonum factum. Quid igitur de illo quod detractum matrimonij cum una intentione detrahatur cum alia. scilicet est intentione potest esse. aut dimissa ista. sic non est matrimonij. aut ista retenta cum alia sic est matrimonij. sicut fuit de patribus antiquis. unde talis intentio primo modo siue exprimat uerbo siue non. matrimonij tollit. licet probari non possit quoniam a contrahentibus non est expressum. ut non. hu. xxii. q. 11. solet quod. sic etiam non est matrimonij ubi non est consensus aiorum. ubi. aut non. ex de regla. ut clerici. per si quis copulet mulieri eo proposito ut nolit cum ea stare et si sit paratus probare non est audiendum quod in sponsalibus et matrimonij recurrit ad eodem intelligentiam non bonum. ex de spon. ex literis. 11. Necessarium est etiam bonum fidei esse intentione detractum aliquid modo. et aliquid modo non. In bono ei fidei duo considerantur. unum essentialia quod non est negare usum corporis sui si alter eorum peccat. Alterum accidentale seu accessorium. scilicet non exhibere alteri quod suo iugum usum corporis sui. ratiōne primi necessarium est bonum fidei esse in intentione contrahentium admodum habitualiter et implicita. unde intentione contraria excluderet matrimonij. ratiōne autem alterius non est necesse ad contrahendum matrimonij. Bonum est plerumque tripliciter sumi potest. scilicet a plerumque susceptioe et educatioe absolute. a sub ditione si deus ea dederit. a non procurando impedimento aliquid plerumque primo modo non est necessarium bonum plerumque esse in intentione contrahentium nec actu. aliter nec habitualiter. nec implicita nec explicita. sed 2. et 3. modo est necesse admodum habitualiter et implicita. Ubi si detractus intentione non suscipit plebe nec educare si deus ea daret. scilicet sterilitate procreare matrimonij sic detractum nullum esse. Loquendo autem de esse in detractum intentione actualiter et explicita sic ad detractum matrimonij non est necesse aliquid presentia bonum non est intentione detractum. sufficit enim quod in detractum intentione. ubi ratiō. Uxor ad esse matrimonij necesse sit bona illa esse in obligatioe. scilicet per sic. in oia ei matrimonio est obligatio ad inseparabilitatem. ita quod ab illa diuictus se mutuo absolute non potest uita corporali durate si tamen matrimonij sit obseruatum licet si possint ante matrimonij consummationem per religionis ingressum. Est et in oia matrimonio necesse obligatio ad plerumque susceptioe et religiosam educatioe si plerumque affuit. et obligatio ad fidei obseruatioe quantum ad id quod est bonum fidei essentialia et quantum ad id quod est accidentale quod duo considerantur in bono fidei ut patet est in solone quoniam presentia. Quoniam ei detractus obligat detractum ad aliquid ad quod actualiter distat duos contrahentium si si per detractus sit irritus. et id licet sine plerumque successioe et fidei obseruatioe possit remanere matrimonij. tamen obligatio ad plerumque susceptioe si uenerit et obligatio ad fidei obseruatioe ita sunt essentialia matrimonij quod ab illa separari non potest nisi ab obligatioe reddendi debentur mutuo se absolute per contra nentem uotum ex utriusque consensu. licet non ireruetur se patet quantum ad thorum ob causa fornicatioe. ubi ratiō. Uxor ad obseruatioe matrimonij necesse sit illa esse in

m̄ionij executōe. *h̄c* q̄ n̄. Insepabilitas ei p̄ se et p̄ n̄ respicit m̄ioniales act̄. s̄ m̄ionij eētia. bonū aut̄ pl̄is et fidei r̄spiciūt m̄ioia les act̄ in quib̄ existit m̄ionij executō. non est aut̄ necessariū q̄ p̄ act̄ m̄ioiales p̄ueiat bonū pl̄. q̄ in m̄io^o cū muliere sterili p̄uei re nō potest. et tñ cū illa p̄t manē m̄ionium. Nec eē ē necessariū ad d̄suatōz vinculi m̄io n̄ij alterz diugū d̄cedē alteri diugi b̄ exi gēti v̄sū corp̄is sui l̄ negari alteri q̄ suo diugi. vñ mgr̄ sen. l. i. iij. di. xxxj. c. j. manz n̄iclm̄ cōiu : gale iter diuges eē si alijs a se discedētes ad h̄serit. b̄ n̄icb̄. Vñ iterō libidis excludat m̄ioniu. puta cū q̄s d̄sēt i aliq̄ p̄pter diui : tias l̄ p̄pter pulcritudiez. *h̄c* libido p̄t intelligi dup̄. aut p̄ mod̄ finis et obiecti ut cū q̄s n̄ : ch̄il q̄rit n̄ copl̄az carnalē extozq̄re n̄ vrozem d̄acē. aut solū p̄ modū finis. ut cū q̄s d̄sēt i aliq̄ ut eā ducat i vrozē. b̄ tñ n̄ fac̄ ad d̄suād̄ castitatē s̄ p̄pter explēdā voluptatē. Intēro libidinis p̄mo mō est d̄tra factū veritatē. 2° mō d̄tra v̄litatē nō d̄tra veritatē. ideo p̄mo mō d̄o excludit m̄ioniu n̄ sc̄do mō. b̄ bonū. De pulcritudine aut̄ viri et mulieris nota q̄ du : pliciter mouē p̄t ad m̄ioniu d̄trahēd̄. aut sic cā iducens. et sic eē potest sine pctō admin⁹ graui. q̄ pulcritudo naturalit̄ d̄trahit aim ad amorē. et si amor t̄lis sic d̄placētie n̄ multū i : tēl⁹ n̄ ē culpabil̄. Aut sic cā p̄ncipal̄. et tūc ē cā m̄i⁹ honesta q̄ b̄ n̄ d̄z itendi in m̄io^o. sed filioz p̄reatō l̄ aliq̄d s̄ile et b̄ eē p̄ut ad di unū obseq̄uz ordiat̄. b̄ bonū. Nota eē q̄ m̄lre cāe p̄nt eē iductiue que sine peccato iducūt. dum tñ nō s̄l̄tat̄ in eis. s̄. gr̄a. pulcritudo. di uita. mores. sapientia et virtus. sed vire⁹ et sapientia et mores super omnes debent atten di. b̄ bonū.

Eq̄t̄ vidē de 2° articulo. s̄. de boīs m̄io : nij inq̄ntū h̄nt excusare diugalē copl̄am a peccō. Circa q̄d d̄stinguēdū ē q̄ ad cōiugalē actū aut iducit v̄t̄. et b̄ l̄ iusticie. s̄. ut d̄bitū reddat̄. l̄ religiois. s̄. ut p̄les ad dei cultū p̄ creet̄. et sic n̄ est peccatū s̄ pot̄ ē meritoriu i eo qui gr̄az b̄z. licet eīm mor̄ in carne p̄cedat actū diugalē ille tñ mor̄ s̄m bonū. n̄ ē sp̄ pec catū. ut q̄n surgit ex d̄gtōe ordiata. puta cum q̄s cogitat accedē ad vrozē ut ex ea h̄eat plē Aut ad ip̄m mouet libido s̄l̄tēs infra bona ma trimonij siue fines. s̄. n̄l̄lo mō ad aliā velle ac cedere et sic ē peccatū veniale s̄m opioz cōio rē licz q̄dā dicāt q̄ ibi nullū sit peccatū. Aut libido efferēs eē bona m̄ionij siue fines. s̄. ut eē cū alia m̄liere idē vellz facē et sic ē pec catū mortale. Natura ei ad b̄ mouē n̄ p̄t q̄n l̄ ordiet̄ rōe et sic ē mor̄ v̄rutis l̄ n̄ ordiet̄ et sic ē mor̄ libidis. Et sic s̄ūt q̄tuoz mōi d̄gno scēdi vrozē quos ponūt cōiter doc. quoz du o p̄mi s̄ūt liciti et meritorij i h̄ntē gr̄az. 3° est venial̄. et q̄r̄t̄ mor̄. Aliq̄ vō p̄ter duos p̄mos modos licitos ponūt terciū modū licitū s̄. q̄n pietas mouz ad d̄gnosced̄ puta cū aliq̄s scit vrozē suā verecūdā eē et nūq̄z d̄bitū petiti rā et timēs de cāu ei⁹ d̄bitū peti s̄z aliq̄ op̄te h̄dāt h̄ac mod̄ sub mō q̄ vrozē d̄gnoscit̄ ut

d̄bitū reddat̄. p̄ eo q̄ d̄gnosces vrozē ut caue at ei p̄t dici rōdē d̄bitū vrozē tacite petēti ut dice⁹ i ti. se. Alij at̄ dicūt q̄ differt d̄gnosce vrozē cā fornicatōis vit̄. ide i seip̄o et cā d̄tin cie. q̄ p̄mo mō d̄gnoscat vir vrozē nō ut q̄rat voluptatē i ea. s̄z ne cadat cū alia. et tē forte s̄m eos nullū ē peccm̄. Et b̄z op̄i. vi⁹ fuisse ale xā. an. i. li. iij. s̄. Sc̄do mō d̄gnoscat eā q̄ non potest d̄tinē p̄pter m̄mū feruorē fornicis. et tē ē peccatū veniale. Magistri tñ cōiter duo p̄di cta sumūt p̄ro eodem. Quidā etiam dicunt q̄ differt cognoscere vrozē causa incontinentie et causa libidinis sat̄ande. quia in p̄mo casu p̄uenitur b̄ agens a voluptate. in 2° vero p̄re uenit voluptatem et p̄uocat eam. In p̄imo peccat venialit̄. in 2° ut dic̄ hu. peccat mor : talit̄. et b̄ no. hu. xxxv. q. v. s̄. h̄is ita. S̄z ego credo q̄ eē possit eē sine mortali. d̄mō s̄l̄tat̄ infra finē m̄ionij. In oibus tñ h̄is est s̄m op̄i monē d̄nem peccm̄ veniale licet in vltimo gra u⁹ q̄ i omnib̄z vidē⁹ iacturā rō pati s̄n recō : p̄sātōe alic⁹ boni. Et p̄nt oēs isti modi redu : ci ad. iij. et. iij. mōz. quos ponūt cōiter mgr̄i

Si dicat̄ q̄ licet homi bibere ne sitiat. 3° et s̄l̄r coire ne fornicari appetat. R̄ndē⁹ q̄ n̄ ē s̄ile. q̄ ibi ē mor̄ nature et necitatis. i coi : tu vō non nisi mor̄ nature. S̄z q̄d de viro qui d̄gnoscat vrozē mō incōsuetō tñ i vase de bito. R̄ndē⁹ q̄ si p̄pter voluptatē apli⁹ q̄ren : dā b̄ faciat. mortalit̄ peccat ut dic̄ rōdo. et d̄mō s̄l̄tat̄ doc. si at̄ faciat b̄ p̄pter aliq̄ cā : puta ut q̄ nō p̄t vel q̄ nō audet antē⁹ acce dere p̄pter imp̄gnatōz timēs d̄ aborsū. l̄ p̄pter nimā pinguedinē l̄ aliquā ifirmitatē et ideo accedat ex p̄te altera. tē ē duplex mod⁹ dicē di. vn⁹ ē q̄ aut vult d̄gnosce vrozē cā plē ge nerādi l̄ d̄bitū reddēdi et tē n̄ peccat. aut cā d̄lectādi s̄l̄tēdo tñ infra terminos m̄ionij et tē venialit̄ peccat. Permittit̄ ei min⁹ malū ut viter⁹ mai⁹. s̄. adulteriū. Et b̄z sine fuit rōdo. et tho. i. ii. j. suo. di. xxxj. cca. l̄faz. Ali⁹ ē mō⁹ dicēdi q̄ n̄l̄lo mō et nulla d̄ cā p̄t b̄ fieri sine peccato mortali nec aliq̄ cā excusat a toto s̄z a tāto solū. q̄ tal̄ coit⁹ ē d̄tra naturam. quia nō fit modo humano s̄z brutali. Vnde licz nō fit d̄tra naturā gnālē. est tñ d̄tra naturā ratiō nalē. vñ sup̄ illō ad ro. j. in eū q̄ est d̄tra natu rā dic̄ glo. d̄tra naturā ē coit⁹ q̄n vir ē vrozē dormit aliter. p̄ decet. Sed sic est i illo coitu 3° ē d̄tra naturā s̄z coit⁹ d̄tra naturā ē maius peccm̄ adulterio. ergo non p̄mittitur ut adul : teriū viter⁹. p̄. coit⁹ d̄tra naturā fit excēbilis i meretrice. xxxv. q. vij. ad l̄terij. S̄z m̄i⁹ malū ē d̄gnosce meretricē vsu naturali p̄ vsu d̄tra naturā. 3° m̄i⁹ peccm̄ ē fornicatō q̄ coitus ca : lis. Nō 3° d̄z p̄mitti cā vitāde fornicatōnis. b̄z sine fuit alex. an. ut p̄z in 2° s̄. sue. et etiā rap. ut videtur in 3°. li. sum. ti. xxxij. q. xv. vbi dicit q̄ quocunq̄ modo tale factū exer : ceatur p̄terq̄ inter hoīem et feminam ordia : te in vase debito vicium conera naturaz et so domitū iudicat̄. Tenētes h̄ac op̄ioz ad 1° q̄d tāgit̄ p̄ p̄ma op̄ioe. s̄. q̄ m̄i⁹ malū p̄mittit̄. s̄. tal̄ coit⁹ ut mai⁹ viterur. s̄. fornicatio vel

adulteriū. Hādet q̄ l3 ibi sit mai9 pccm̄ q̄ ad
h̄ q̄ ē agnosce n̄ suā. tñ i tali coitu est mai9
pccm̄ q̄ ad mod. vñ vitatō fornicatōnis ve l
adulteri9 non est causa sufficiens sic coeundi
et sic volunt q̄ manete impedimento vterqz
tenet9 d̄tine. Tenētes autem primā opinionē
ad ea q̄ tangunt9. p̄ opione scōa rñdent q̄ so
l9 ille coit9 ē d̄tra naturā q̄ n̄ est i debito va
se qz ibi totalit9 frustrat9 iterō nature. et h̄ vi
det9 h̄ri p̄ glo. sup̄ illd̄ ad ro. j. r̄l̄cto vsu na
turali q̄ dic. qd̄ ē iquit vsū naturalē mutare i
eū q̄ ē d̄tra naturā. n̄ sublato vsu d̄cesso aliter
vū q̄ ē d̄cessū cū p̄ illa corpis n̄ h̄eat h̄moi
vsū a natura sibi datū. Opio tñ scōa tutoz eē
vñ. et intelligo eā d̄ modo b̄atali. totū tñ fa
niori iudicō relinquat9. i coitu at̄ p̄dcō ē mi
noz rō eēndi d̄tra naturā q̄ h̄m̄ alios modos.

Quid si m̄lier sup̄gressa abutat9 viro. i h̄
mortalit9 peccat. qz mod9 ille ē d̄tra naturā
cū n̄ dueiat semis ifusioni q̄ ad vix. nec r̄ce
p̄cōi q̄ ad feiaz. et ita frustra9 totalit9 itēo
nature vñ et pccm̄ illud merodi9 iter cās di
luuij numerat vt̄ habet9 etiam in historijs sc̄o
laisticis dicens. mulieres in vesaniā v̄se sup̄
grosse v̄ris abutebant9 de alijs pertinentib9
ad peccatum contra naturam dictum est in se
cundo libro huius summe.

De bono fidei ti. x9.

Einde cōsiderand̄ est d̄ bono fidei i spe
ciali. Ad h̄ at̄ p̄inēt duo vt̄ dicta est
sup̄. vñ ē q̄ diuges tenent9 non acce
dē ad aliū thoz. h̄m̄ ē q̄ tenent9 sibi reddē d̄
bitū. Cōtra p̄mū possi fieri dup9. s. v̄l plures
vxoze h̄ndo l̄ d̄cubinā tenēdo. d̄ q̄9 duob9
qz n̄llā ē iā inē r̄pi fideles difficultas omit
to. Vñ restat cōsiderare d̄ 2o. s. de mutua obli
gatōe diugū ad reddēdū d̄bitū. et p̄mo d̄ hac
obligatōe absolute. 2o p̄ d̄parōz ad vxoze d̄u
nētie. 3o p̄ d̄parōz ad accēs s̄ruēienz. q̄rco p̄ r̄
spectū ad locū et t̄p9 i q̄ d̄bitū peti p̄t. Cir
ca p̄mū q̄runt9 plā. s. vxoze reddē d̄bitū sit neci
tatis. i h̄ q̄ sic. vñ. j. cor. vij. p̄cipit apl9 q̄
vxozi vir d̄bitū reddat. s̄l̄r at̄ et vxoze viro. In
cāu tñ i q̄ vir n̄ possi vxozi d̄bitū reddere sal
ua icolumitate corpis p̄rij non tē reddē qz
noluit d̄9 vix obligari m̄lieri i his q̄ sūt cō
tra rectā iclinatōz nature. Recta at̄ iclinatio
nature h̄9 hois p̄ pus ē ad actū nutritiue q̄
d̄snat9 p̄riū id̄iuiduū q̄ ad actū gnatiue q̄
ordiat9 ad d̄snatōz sp̄i. vñ natura pus puidz
d̄ nutritio qd̄ ē n̄cēm id̄iuiduo et sup̄fluū re
seruat actui gnatiue. Et iō h̄ō n̄ tē ad actum
gnatiue i notabile p̄iudiciū icolumitatis cor
pis p̄rij. Obicit9 at̄ qz h̄m̄ hiero. et habet9
xxxij. q. iij. sc̄iatiz. q̄ vxozi d̄bitū reddidit n̄ p̄t
agni carnes d̄medē. s. ab h̄ null9 excludit9 p̄
p̄t̄ ipletōz p̄cepti. 8o r̄c. i h̄ hiero. loq̄t9 tñ d̄
mistris eccie n̄ d̄ alijs q̄ sūt suo iudicō relin
quēdi q̄ p̄nt ex reuerētia d̄mittē et sumē cor
pus xpi sine peccato. V̄l p̄t̄ dici q̄ a d̄ione cō
uenit excludi nō tñ p̄pter peccatū p̄riū sed
etiā p̄pter reuerentiā sacramēti. sicut et iustus
iudex irregularis excluditur ab ordine sacro
nō p̄t̄ pccm̄ sed p̄pter reuerentiā sacri. h̄ thoz.

Vir et m̄lier i actu m̄ionij sint ēgles.

i h̄ q̄ duplex ē equalitas. s. quātitatis q̄ attē
dit9 it̄ duas quātitates eiusd̄ mēsure sic bicu
biti ad bicubitū. et ēglitas p̄portōis q̄ attēdi
t̄ iter duas q̄litates p̄portōatas h̄m̄ p̄portōz
eiusd̄ sp̄i l3 vna sit maior altera. sic dupli ad
subduplū et eod̄ sic q̄tuoz ad duo. et duozum
ad q̄tuoz. Loq̄ndo ergo de p̄ma ēglitate vir
et vxoze nō sūt ēgles i m̄ionio nec q̄ ad actū
cōiugalē in quo illud quod notabili9 est vi
ro debet9. nec quo ad dispensatōem dom9 in
q̄ vxoze regit9 et vir r̄git. Nec ec̄ q̄ ad mōz in
formatōz. qz vt̄ d̄. ff. d̄ adul. si vxoze. vir d̄z
eē m̄lieri actoz colēdi bonos mozes. et vt̄ d̄z
xxxij. q. vj. n̄ mechaberis. si vir ē cap9 m̄lierif
m̄li9 q̄ m̄lier d̄z vine. et i oib9 hois fc̄is eā
p̄cedz. at̄ vbi m̄lier m̄li9 viuut q̄ vir. caput
d̄9 deosū p̄d̄z. 3o q̄ ad scōaz ēglitate sunc
ēgles i vxoze. qz sic tē vxoze viro i actu diu
gali et dispesatōe d̄9 ad iō qd̄ ē vxoze. ita
v vxozi. ad iō qd̄ ē viri. n̄ n̄ ad ip̄ana iudicā
xxxij. q. j. si q̄s vxoze. i si. Vxoze diux peccz si se
reddat ipotentē ad d̄bitū reddidit9. i h̄ si q̄s r̄d
dit9 ipotentē reddē d̄bitū ex cā ex m̄io9 secu
ta. qz pus reddidit d̄bitū et ex h̄ ē ipotentē v̄te
ri9 solue ip̄m. n̄ h̄z m̄lier ius petēdi et i petē
do v̄lteri9 maḡ exhibet se meretricē q̄ diuge
Si at̄ reddat9 ipotentē ex alia cā si illa ē licita
sic iter9 n̄ tē nec p̄t m̄lier exigē. si nō ē licita
tē peccat. et pccm̄ vxoze si p̄t h̄ fornicat9 ali
q̄ mō sibi iputat9. et iō d̄z quātū p̄t opam da
re q̄ vxoze d̄neat. h̄ thoz. Vxoze vir teneatur
vxozi d̄bitū reddē solū si petat. i h̄ q̄ n̄. n̄ pe
tat v̄l exp̄sse v̄bis. l̄ interpretatiue vt̄ exp̄ssis si
gnis. tē em̄ licz p̄ verēcūdia taceat. tñ vir tē
sibi reddere d̄bitū. exigē vō n̄ op̄z n̄ petat9 al
tero isto9 mōz. h̄ thoz. et pe. Quid si n̄ pe
tat vxoze. s. nec v̄bis nec signis tñ vir vidz pi
culū iminē. i h̄ q̄ d̄z ei ec̄ tē nō petēt vir d̄bi
tū reddē. qz tacite exact9 intelligit9 l3 n̄ exp̄sse
erigat9. h̄ pe. Vxoze vir n̄ teneat9 reddē d̄bi
tū viro n̄ petat. i h̄ q̄ n̄ ē in h̄ d̄ viro et d̄ m̄lio
re s̄le. qz vir n̄ erubescit naturalit9 d̄bitū pe
tē sic vxoze. qz h̄z i actu diugali nobilitatē p̄tē

Vxoze vir possit vxoze petēte auertē p̄cibus
ne petat. i h̄ q̄ n̄ d̄z n̄ p̄t rōnabilē cāz. et tē
ec̄ nō d̄z cū maḡ istantia eā auertē p̄t p̄icla
immētia. h̄ thoz. Vxoze d̄bitū exigē sit aliq̄n
necitatis. i h̄ licet sit necitatis reddē d̄bitū n̄
tñ petēt exp̄sse sed ec̄ petēt p̄ aliq̄ sig. tñ ex
gē p̄pe loq̄ndo nūq̄ est necitatis. null9 ei tē
vxi iure tñ p̄ se introducto. ex de regula. ad
applicā. Nec aliq̄s d̄ suo d̄bitozē d̄bitū suū co
git9 repetē nec d̄bitū offerre si ē tē d̄bitū qd̄
nō debetur si non petatur exp̄sse vel tacite cu
iusmodi est debitu9 carnale.

Ēq̄t̄ videre de 2o. s. de obligatōe mutua
diugū ad reddidit9 d̄bitū p̄ r̄spectū ad vo
zū d̄nētie. Et cca h̄ q̄runt9 plā. s. vxoze diuges
p̄ copulā carnis sine mutuo d̄fesu possint vo
tū emitte q̄ n̄ reddat9 d̄bitū. i h̄ q̄ n̄. nouē em̄
volūtatis ē vt̄ ec̄ ip̄m nomē ondit. vñ potest
tñ esse d̄ bonis illis q̄ n̄e subiacēt volūtati.
cuiusmodi n̄ sūt ea in quib9 vñ9 alteri tenetur

Et iō in talib⁹ n̄ p̄t aliq̄s votū emittē sine cō-
sensu ei⁹ cui tenet. vñ au⁹. i. epl'a ad armēta-
riū. et c. xxiii. q. v. vna. n̄ exigit de⁹ si q̄s ex
alieno vouit aliqd. s; pot⁹ alienū usurpare
vetat. vñ cū diuges teneat iuicē sibi reddē n̄
p̄t vn⁹ sine cōsensu alteri⁹ vouere. p̄ dicitū non
reddat alteri. Et si vouit peccat nec d; votū
tenē s; d; voto malefco p̄mam age. xxxi. q. v.
vna. Vñ p⁹ carnis copiaz possit vn⁹ diu-
gū sine cōsensu alteri⁹ vouē p̄ dicitū nō petat.
Ih̄c s; m̄ aliquos q̄ sic. nō p̄t autē vouere q̄ n̄
reddat quia in primo vterq; est sui iur. sed nō
in secdo. Alij vero dicunt q̄ neutrum potest si-
ne cōsensu alterius vouere. q; si alter debitū
nūq̄ petet ex h̄ m̄ionū onerosū alteri reddet
dū optat eū s; cōfusionē debitū petēdi subire
et h̄ ē opio r̄ho. p̄ma vero ē bon. pe. et rap. et
s; m̄ rich. ē securior et dior. nō em̄ ex h̄ q̄ al-
vocat nō petere reddet m̄ionū alteri magis
onerosū s; magis leue. q; reddere dicitū sepe
ē p̄uale. et q̄ ad reddēdū dicitū q̄ vouz manz
i s;uitate alteri⁹ et ali⁹ efficiē liber. Vñ
vouē dicitū sine cōsensu diugis sic peccatur
mortalē. s; a fert' itē d; dicitū ad n̄ reddē
dū dicitū nec exi gēd et tūc sciēt iura m̄ionij
ē peccm̄ mortale si fiat ex d; liberatōe. aut i gōi
et tūc n̄ ē peccatū q; saluari p̄t i eo qd̄ licitū
ē. i. i nō ex gēdo. Vñ p⁹ copulā carnis li-
ceat viro vxore p̄hibēte accipe crucē in subsi-
diū terre scē. Ih̄c factū est p̄babile q̄ vxor de-
beat ad r̄p⁹ velle d; iere p̄ subuēiēdo necita-
ti eccie ḡnalis. Et iō i fauorē negocij p̄ q̄ si-
bi crux dat' institutū ē q̄ vir sine cōsensu vxor-
is possit accipe crucē. ex d; vo. ex ml'ta. q. ij.
i fi. sic ec̄ possit dño suo terreno sine cōsensu
militare. Nec tñ subtrahit' ius suū vxori quia
vxor p̄t eū seq̄. ex de vo. p̄ sup bis. q. si. Nec
ē simile de vxore ad viuz q; cū vir dēat regē
vxorē mag' te' vxor seq̄ viuz q̄ ec̄ouerso. xxxij
q. ij. vna q; p. Et p̄terea vxor cū maior; p̄clō
castitatis discurret p̄ terras p̄ vir et cū mino-
ri vilitate eccie. et iō vxor n̄ p̄t h̄mōi votū fa-
cē sū cōsensu viri sui. Hos. tñ vult q̄ vxor si sic
nobis h̄ns tñ p̄t dote q̄ p̄t p̄stare subsidiū
r̄ seē. p̄t ec̄ iuito marito votū i⁹ emittē. Vñ
at̄ possit votū illd̄ p̄sonaliter exēq̄ distinguit.
q; aut ē suspecta et infamata l̄ nimis iuuēla
et tūc n̄ exēq̄t p̄sonaliter. absit em̄ ut ab ec-
clesia talis recōpensatō admittat'. ex d; vñ
sup eo. s; r̄dimet votū cū sic ihabilis ad eūdū
ex de vo. p̄ sup bis. q. curs⁹. Aut ē ātiq̄ et ma-
trona bone fame et tūc ibit si ml'tos bellato-
res secum ducere possit. quia tūc eadem ra-
tio est de vxore que est de viro. ergo idē ius
C. ad. l. falci. l. fi. in fi. ar. ad hanc distinctio-
nem. ex de d̄uer. diu. cum sis p̄ditus. et. c.
vxoratus. Et secundum has duas vias varie
sunt accipiēda diuersa iura p̄dicta. Tho.
autem dicit in quadam. q. de quolibet. q̄ si
vxor sit talis que sequi non possit virum p̄t
aliquod impedimentum legitimū. et de eius
incontinentia timeatur non est viro consulē-
dum q̄ crucem accipiat et vxorem dimittat.
Secus est si voluntariē continere proponat l̄

velit et possit sequi virum suum. Albertus ec̄
dicit sup. iij. sen. di. xxxij. q. qui timet p̄ba-
biliter piculā futurā vxoris meli⁹ fac' n̄ peg-
nādo ec̄ p̄ pegnatōe terre scē. s; h̄ est scdm̄
tho. ibid. quia necessaria n̄ debent p̄termitti.
p̄ter ea que sūt p̄p̄e voluntatis. necio at̄ imiet
viro gerē curā vxoris quia vir est caput mu-
lieris. i. cor. xj. s; crucē accipe ē voluntatis. s;
zē. Vñ diuges p⁹ carnis copiaz dbeāt sil-
morari et s̄mūcē seq̄. Ih̄c cū diuges sint vna
eoro n̄ d; alt' sine altero diuiz d; morari. ex d;
diu. lepro. c. j. s; q̄ntū extendat' li diuiz ibi
nō d; termiat' et iō in arbitrio boni viri d; sūt
Et ec̄ sic d; i glo. dci. c. e. vir te' vxorē sequi-
sic ec̄ cū n̄ ad iparia iudicē. xxxij. q. i. si q̄s
vro. i fi. Et h̄ si ex iusta cā recedit alio q̄n eaz
p̄tate retieat maritali. xxxij. q. v. cū cap. Et
vxor silr te' viuz seq̄. xij. q. ij. vna q; p. n̄ eā tra-
hē vellz ad infidelitatē. ex d; diuce. q̄ sūt. vñ n̄
fiat vagabūd⁹. vñ ex q̄ m̄io. accu. pos. ruela-
tū h̄c i glo. vij. q̄ vxor tenebat' viuz seq̄ q̄ d;
ciuitate fugit metu mortis n̄ forte vagabūd⁹
discurret q; ec̄ eū seq̄ n̄ possit. Exte iō dicit q;
op⁹ ē distōne s; m̄ aliquos. aut em̄ ē vagabun-
d⁹ necitate ienitabili. et sic te' eū seq̄ aut p̄-
necitate. et tē aut tpe d; tract⁹ sciuit eū eē ta-
lez et tūc ec̄ te' eū seq̄ aut nesciuit. et sic non
te'. xxxij. q. ij. si q̄s ienitabil'. et c. vna q; p. i
glo. Tho. tñ dicit q̄ sp̄ te' eū seq̄. et p̄ i. c. si q̄s
ē abrogatū. Glo. vō sup. c. si q̄s dicit. p̄ s; m̄ ali-
quos i⁹ c. vna q; p. vbi d; p̄ vna q; p. mulier se-
q̄t' viuz suū siue i vita siue i morte ē d; siliū. vñ
si vir vult vagari vxor n̄ te' eū seq̄. al' vxor n̄
possit aliā eligere sepulturā qd̄ tñ s; m̄ ē. ex de
sepul. d; vxore. Vñ diuz d; as alteri cōmū
licentiā vouēdi possit illā postea ruocare. Ih̄c
aut dat eā i facie eccie et corā suo ordiario.
et sic datā ruocare n̄ p̄t. aut i puato et tūc an̄
q̄ voueat ruocare p̄t. sus ei h̄ d; credit q; t̄es
licētie clā scē sūt piclose. et q; licētiat' āce
votū n̄ ē nouo viclo obligat'. iō meli⁹ est q;
reuertat' ad diugē q̄ diuz i fornicatōis picu-
lo remaneat. s; vt ml'ti dicūt p⁹ vōz emissio
nē n̄ p̄t ipletōz voti impedire l̄ p̄hibē. Nec i
h̄ tene' mulier sibi obedire q; iā alio viclo li-
gata ē et d; licētia viri q̄ h̄ p̄t d; cedē. et h̄uic
s;nie d; etit bon. et pe. et mgr se. li. iij. di. xxx
ij. c. ij. et d; cretū. xxxij. q. v. maifestū. q. ex p̄
miss; vbi d; d; diugib⁹. cū q̄libz eoz alterz a
suo iure absoluit ad p̄teritā s;uitatē ipm̄ reuo-
care n̄ poterit. et ead. q. c. q̄ vxorē. d; p̄ q̄ vxorē
suā velare p̄missit aliā n̄ accipiat. s; silr cō-
utat'. Alij dicit q̄ n̄ licētiat' ab altero diuge
autoritate d; p̄c. epi. et n̄ licētiās mōasteriū i
trauit l̄ votū castitatis emittat i sc̄lo r̄manēs
et tal' etatis q̄ de ipō n̄ possit p̄babilit' oerri
suspicio. iura decernūt talē licētiā ad p̄nitōz
eiusd̄ diugis si ded' eā q̄ntū i se fuit irritādā
Et h̄ peccet h̄ petēdo tñ ad ei⁹ p̄nitōez ille q̄
itrauat religiōz p̄t et d; reuocan. Et p̄o hac
opione exp̄sse videt' esse i⁹. ex d; d;uer. diu. c. j.
vbi d; q̄ si laic⁹ de licētia et p̄missiōe vxoris
p̄fessionē fecerit i religiōe. n̄ vxor ad religiōz
trāsierit ā p̄petuā castitatē obszuarē p̄missit

vir potest et debz de monasterio reuocari. h^o
opionis vi esse rap. q^o dicit q^o diuix qui in se
culo relinq^uitur p^omittat in ma^u vel p^ontia epi
d^ontia. Ut em addit rod. talia maiora n^o des
bet expediri n^o p^o ep^o l^o aliu de m^odato ei^o. Et
sic ibi tria s^ut n^ocia. s. auctoritas epi. exp^ossa li
c^ocia diugis sue. et votu p^opetue d^ontie. cu^o
tra^oficu ad religio^o si sit suspecta. al^o p^o i se^o r
mane. Et h^o ec^o videt^o senare b^on. ex d^o d^ouer. co
iu. c. j. et ino. ibid^o in glo. p^o d^oas lic^ocia voue
di n^o ipedit^o p^opter hoc debit^o ext^ogere n^o et ipe
voueat. et id^o dic^o ho. ibid^o i glo. Si t^o p^o alia p
sona fieret inferior^o si alias rite fec^o esset p^o
pter h^o eps reuocare n^o deberet et peccar^o si de
fco reuocar^o marie si loci d^osuetudo e^ot fieri
talia p^o mior^o e^o h^o rod. Id^o videt^o dic^o in
cau d^ouerso. s. q^o v^oroz iterare p^ot religione r^oma
nere i se^o viro sene et n^o suspecto de inc^ontine
tia. q^o i h^omoi n^o ad imparia iudicant^o. ex d^o co
uer. diu. ad apl^oica. Si quis vult tene opi. p^o
ma p^ot dic^o q^o d^ou. c. loquit^o de illo q^o de lic^o
tia v^oroz ignozate e^o i religione p^oficet. et
talis reuocari p^ot s^om for^o iudiciale. q^o t^ois li
c^ocia n^o fuit d^obito m^o data nec accepta. vl^o q^o
dca lic^ocia suffic^oet p^obari n^o potuit. q^o vt vo
lut aliq^o si potuiss^o p^obari m^oter d^obit^o r^oligio^o
iterare d^opell^o si iuueis erat. ar. xxxij. q. v. qui
v^oroz. vl^o t^om castitate voue si senex erat. Qui
vo volut tene sedaz opione p^ot dic^o ad d^ore
tam allegat^o contra eam p^o illud verbum s^ol^o
conuertatur intelligendum est sic. s. nisi ma
lit suu diuge reuocare. Et sic soluit q^o d^o am. et
glo. soluit ibid^o. vl^o p^ot dici et meli^o p^o id^o dic^o
s^ol^o d^ouertat^o q^o reuocado peccat. lz ad petio
ne e^o ali^o d^oeat p^o iudic^o reuocari. q^o iura ex ca
ronabili dec^ont^o t^oez lic^ocia p^o petio^o alteri^o
diugis irritada q^o n^o h^o fier^o m^ota picla imne
poss^oet diugi i se^o r^omanet. h^o d^o r^ocl^o. Verum
diuges in se^o remanetes possint se licite ab
iurare et p^opetua d^ontia p^omitt^o. h^o quidaz
dic^ont q^o n^o. ar. ex d^o d^ouer. diu. ex p^ote tua. in fi.
lo. vo dic^o q^o imo ec^o sine aliq^o iuram^oto se pos
set ad d^ontia p^opetua obligare. ar. xxxij. q.
v. q^o deo. et b^on. ex d^o reg^ola. venies in glo. b.
ho. ec^o vult q^o possent voue d^ontia ad tem
pus et i^opetuu pari d^oesu. Et t^oic s^om rap. etia
si vir alias penitet et votu frageret. t^oic v^oroz
i voto p^oseuerare d^oberz d^ost^oat v^oz in illo. c. q^od
deo. et c. vna sola. Nec obstat ill^o ex d^o iur^o
ra. tua. ij. q^o ibi n^o fuit fec^o votu d^ontie. Con
sentit ec^o p^odcis ino. et ho. ex d^o d^ouer. diu. in fi.
glo. c. j. t^o n^o dic^o ibi ino. p^opter h^omoi v^orum
v^oriusq^o non potest vnus sine licentia alteri^o
religionem intrare. Verum ante copula car
nalem possit vnus coniugum altero nolente
continere. h^o. talis aut proponit deliberare
de religionis ingressu aut non. si sic statuen
dum est sibi tempus duozuz mensiu. s^om g^of.
ex d^o d^ouer. diu. ex publico. vel s^om hosti. et
b^on. ibidem. tempus statui debet arbitrio iudi
cis. ita q^o intret vel v^orozi adhereat. et si tran
seat quilibet recusat quantum de suo penea
alterum residebat. ex d^o conuer. coiu. ex pub
lico. et c. ex parte quod intelligitur facta p^o

fessione. h^o hosti. Si vero illo termino elapso
non transierit cogatur per executionem satis
facere coniugi. Si tamen elapso termino illo i
traret dumo an copula carnis. igressus tenet
ex d^o d^ouer. diu. ex publico. h^o rap. et b^on. Si at
n^o p^ooit d^oliberare. puto q^o exact^o ab alteo sta
ti p^o tractu d^obito m^o solenizat^o m^oioniu. d^o
bitu sibi reddere. cu^o n^o heat exceptoz leg^o riaz
ad repellendu. de hoc t^o vide ifra ti. d^o differ^o
t^ois m^oioni. q. nuq^od peccat mortaliter q^o r^o.

Et o^o q^o ifra t^opus indultu a iure inuita co
gnoscat a viro. nuquid igredi p^ot monasteriu
h^o cu^o p^o d^oesu mutuu sit ia traslata p^oas cor
por^o licz n^o oino efficaciter. copula sequens n^o
est oino violera siue iniuriosa lz i p^ote t^om. vnde
q^od^oam^o e^o vsus iure suo. ar. ex d^o elec. cu^o eccia
vulterana. et id^o d^osumat^o m^oioniu. et id^o non lz
postea altero inuito monasteriu iterare. Si vo
ea cognoscer^o p^o t^o p^o p^offessiois cu^o vinculu iam
sic solutu pateret^o pena. xxvij. q. j. siqs rapue
rit. h^o ho. Bar. vo i q^ost^ooib^o r^ondz q^o t^ois m^oter
sic violer^o opp^ossa p^ot ingredi monasteriu vi
ro inuito. quia vir delinques n^o debet esse me
lioris d^odit^ois q^o n^o delinques. ff. d^o re. iur. n^o
fraudat^o. q. nemo. Sz quare dant^o ei iducis
h^o p^o t^oria. p^omo vt possit interim d^oliberare
de religionis igressu. 2° vt p^oparent^o n^ocia ad
solenitate nuptiaz. 3° ne vile heat vir dataz
h^oac qua diu suspirauit dilata. Quid siqs co
trahat cu^o corrupta et d^omu alt^o vult igredi r^o
ligio^o et abo iurare volut q^o se mime d^ognoue
rut. nuq^od credend^o e^o eis. Ho. dic^o q^o sic an tra
ductoz. vt ex d^o d^ouer. diu. ex p^ote tua. ij. p^o tra
ductoz at n^o credet^o eis i p^oudiciu m^oioni. ex
de eo q^o d^og. d^osan. sup eo. et ex d^o diuoz. q^onto.
Ad h^o no. q^o quidquid dictu est de v^oroz qua
tum ad vocam d^ontie itelligedu e^o d^o viro.
quia in talibus secudu omnes vir et v^oroz ad
paria iudicant. xxxij. q. j. si quis v^orozem. et
q. v. p^ocepit.

Equit^o videre d^o 3°. s. de obligat^o ad red
ditoz d^obiti p^o respectu ad acc^ons frueient
puta lepra l^o furia. et circa h^o q^orant^o plura. s.
v^oroz diux san^o teneat^o reddere d^obitu diugi le
p^oo. h^o n^o est id^o q^ore v^oroz teneat^o d^obitu r^o
de. et v^oroz teneat^o ei cohabitare. cohabitare em
e^o magis d^oslu q^o p^oceptu p^oter picl^om ifectiois
Vn q^o d^oz ex d^o diu. le. p. c. j. s. et v^orozes v^oroz
et viri v^orozes seq^ont^o qui lepre morbu incur
rut et eis diugali affect^ooe m^ostr^oet. exhorta^o e^o
n^o p^oceptu. vt p^o p^o l^oraz imediate sequere. nihil
ei e^o h^oam^o q^o sp^osu et sp^osa i fortunis caib^o
esse p^ocupes. ff. soluto ma. si cum d^orem. q. si
manus. Sed reddere debit^o est p^oceptu. vnd
d^oz. e. a. q^om. p^o si v^oroz siue v^oroz^o leprosu fieri
d^ogerit. et ifirm^o a s^oo carnale d^obitu exigat
gnali p^ocepto apl^o q^o exigitur est soluenduz.
cui p^ocepto nll^o a i h^o cau excepto inuenit^o. et id^o
vt dic^o glo. ibid^o. nos ex s^osu n^oo excipe n^o d^obe
m^o. Vn s^om ho. diuges quoz vn^o e^o san^o alt^o
leproz^o s^ont monedi q^o d^obitu sibi reddant. et si
nolite moitis acq^osc^o n^o cogant^o si d^ontia vo
lut suare. ex d^o diu. lepro. si at nolut vl^o n^o p^ot
d^ontia suare cogant^o sibi d^obitu reddere. ex e.

c. ij. §. vlt. vñ d; ista ppe locum ei stare vt ei
possit mstrare et dbitu diugale reddere. vt dic
ibid ho. e. c. j. p. sufficiat le pso q suo dbi
to n fraudet. nec opes q i eod loco l lco mo
rent. Itē reddēdo dbitū nō est sic piculū d m
fectōe sic d dmanēdo assidue. qz act⁹ ille ci
to trāsit. et q̄uis ex tali d cubita ples genita
vt i plib⁹ infect⁹ lepze nō euadat maxie vi
ro exite le pso tpe coit⁹. magis tñ pōderād ē
dīnuū p̄clm fornicatōis q̄ infect⁹ plis. ma
xime cū sic meli⁹ le p̄sā eē q̄ si nū. p̄ exiūss⁹ m
eē. Vñ māz eēt dera bonū plis si le p̄sī nūq̄
gnarēt q̄ si ples nascerēt ex eis. h⁹ Inie sunt
bon. pe. nich. tbo. bñ. et alan⁹. Gof. vñ dic q̄
diugi le pso sepatū manētū te⁹ dīx san⁹ colba
bitare h⁹ manētū cū alijs le p̄sīs n te⁹. Et dicit
q̄ decretal. e. d. diu. le. c. j. loq̄t moitozie n̄
pceptoie. s. vt le p̄sī iducant⁹ ad dīnēd et n̄
fiāt im p̄bi ad dbitum exigendum vel decre
talis illa corrigi⁹ p sequentē. p̄ma op̄io tole
rabilior vī. Quid d filijs le p̄soz. h⁹ h̄m
gof. et ho. cū sano remanē debent ne ificiāt
cū ille morib⁹ sit dtagios⁹. p̄p̄ qd eē d dīue
tudie gnali app̄ata iur canoico et iure vete
ris testa. le p̄sī sepat⁹ a cōione hoim. e. d. cō
iu. le. c. j. i. ter. et glo. Vñ dīx teneat⁹ red
dere dbitū diugi furioso. h⁹ h̄m lucidū iter
uallū reddēdū ē dbitū i illo iteruallō. qz tūc
reddi p̄t sine p̄pe p̄sone piculo. Euriolo autez
actu exnī i furia n te⁹ alt⁹ dīx dbitū reddē
qz nec dbitū est p illo tpe diugi. Tñ idiote se
h̄m q̄ ad discretōz ad mod pueri reddēd ē d
bitū. qz tali eē sine piclo p̄sone p̄p̄ie p̄t red
di. Vñ error lepze ipediat m̄ionū. h⁹ q̄
nō. qz licz lepza obuiet cohabitātōi n̄ tñ obliga
tōi. Vñ nota q̄ licet lepza supueniens soluat
sp̄salia p̄cedentia vt sup dictū est. Et h̄ itelli
git ho. n̄ forez sp̄s⁹ iā traduxisset sp̄s am in
domū suā. e. d. diu. le. p. lras. et de iureiurā.
quēadmōd. h̄m tñ m̄ionū soluit. e. c. j. et. ij.
Videt⁹ tñ illd. c. lras dicē q̄ anq̄ i d m̄ionūz
sit dīuātū solui possit. h⁹ q̄ dic⁹ q̄ dīuātū expo
ne. i. d. tractū. Vñ id dic⁹ h̄. qz si eēt dīuātū.
radicare⁹ p̄sup̄tā m̄ionū. vñ dic⁹ dīuātū.
subaudi. nec d. tractū. et sic sp̄salia tñ soluit
e. d. iur. iur. quēadmōd g⁹ h̄m ho. si traducta
erat n̄ si p̄ verba d p̄nā d. raterāt. n̄ potuerit
separi n̄ an copulā carnis alter diugū volue
rit ad religionē transire. et tūc is q̄ remanet
potest in domino nabere. extra de spon. com
missam. Et h̄ intellige q̄n sp̄sā est virgo. si eī
corrupta esset post translationem separari nō
possit nisi per mortem. vt patet per supradcā
de modo contrahendi matrimonii. h̄ hosti.
Alij vero volunt q̄ etiam si sponsa esset tradu
cta nichilominus lepza superueniens soluet
sp̄salia nisi post translationem fuisset corru
pta.

Equitur videre de quarto. s. de obligatō
ne ad redditionem debiti per respectum
ad tempus et locum. Et circa h̄ querunt plu
ra. s. vtrum tempore sacro liceat dbitum exi
gere vel reddere. h⁹ dies festiui et ieiuniorz
et p̄cessio nū sūt institua p̄p̄ mētis eleuatōz

a carnalib⁹ ad sp̄salia. In vsu vō diugali mē
dep̄mī a sp̄sali⁹ ad carnalia. et id dgrue ē
istitucū p̄ diuges tē ablicat ab illo actu. Sz
eccia n̄ p̄t iuri dīno et naturali p̄iudicare. nec
itēdit filijs laqueū ponē. vñ cū reddidit debi
tū sic d iure naturali et ec dīno. debiti vō peti
tō sic licita. j. cor. vij. nolite fraudare iucez
n̄ ex dīesu ad tpe vt vacetis ordni. eccia n̄ in
tēdit reddidit aut p̄hibē aut dissuadē. petidōz
vō itēdit tūc dissuadē n̄ p̄hibere. vñ dic au⁹.
et h̄c. xxxij. q. iij. xp̄iano. q̄ a licit⁹ ē ab
stinēdū vt licita facili⁹ ipetrēt. Qz ac dic⁹ ibi
dē q̄ n̄ lz tūc xp̄iano cū diuge dūere. h̄ dic⁹ n̄
qz sit p̄hibitu h̄ dissuadē. q̄ g⁹ dbitū reddidit nō
peccat. q̄ ac petit aliq̄ ifirmitate duct⁹ in dte
p̄tu vñ irreuerentia t̄pis l ecclesiastice exho
rationis nec peccat mortalit⁹. h̄ pe. Bon. vñ
dic⁹ q̄ tūc p̄t reddi dbitū sine oī culpa dū tñ
reddat cū displicētia et dolore. peti ac n̄ p̄t
sine culpa. Et si aspect⁹ sit ad delectatōez est
cl̄pa ḡuis et mortalit⁹. h̄m alex. an. i. 2. li. Si
ac lubiciū carnis et suā ifirmitatē e⁹ ē dīuif
l dīcia rebemē tīmeat. et id petat p̄t esse cul
pa veialis. vñ tñ dūngit q̄ i dieb⁹ p̄cipuis n̄
sit culpa ḡuis. Si obicit⁹ illd grego. primo
dya. q̄ ml̄ier q̄ fuerat a viro dgnita nocte ve
niēs ad p̄cellionē arrepta est a dyabolo. hoc
ac n̄ fuiss⁹ n̄ mortalit⁹ peccat⁹ ergo eē. h⁹ h̄
n̄ fuit ex eo qz dbitū reddidit h̄ qz se temē p̄
mod ad dīna dera dīciam ingessit. h̄ dho.
Sed esto q̄ sit pasca i q̄ vterqz te⁹ dicare. nū
qz te⁹ reddē dbitū. vñ q̄ n̄ qz eccia statuit q̄ n̄
accedat q̄s ad cōionē q̄n dgnoscit vxoze. h⁹
q̄si reddat iuite et cū dolore n̄ arce⁹ ab igressa
eccie. nec a dione. possz tñ dīo dīfferri d cōsi
lio sacdotis. h̄ bon. Notād ac q̄ cū d. xxx.
iij. q. iij. apl⁹. q̄ vir nec ad tpe vxoze iuita
p̄t ozare itelligit⁹ h̄m q̄ dicit aliq̄ d sp̄sali et p̄
uata oīoe vt si tota die l nocte l mag⁹ diei p̄
te vellz i eccia eē. tñ i oīoe gnali p̄t interesse
vxoze eē iuita. vt i vespis et missis h̄m hūz.
Nec p̄p̄ oīoz gnalē l sp̄salē d; qz petēt dbi
tū dnegare eē i pasca. h̄ p̄mo reddat et postea
ad ecciaz vadat. et ea q̄ sūt faciēda h̄m exigē
tiā diei faciat. h̄ rod. et glo. sup. c. apl⁹ et cō
ueit cū his alex. an. i. 2. li. Vñ i loco sacro
liceat dbitū reddere l exigere. h⁹ q̄ n̄. n̄ ei ē
simile d loco et tpe. qz facili⁹ mutari p̄t loc⁹
q̄ tpe. Et p̄terea loc⁹ ita pollui p̄t q̄ indiget
recōciliatōe. vñ in loco sacro n̄ licet carnale
dbitū reddere nec exigere. si tñ p̄ lōgū tpe ef
sent violēter reclusi i loco sacro vidē q̄ tunc
licitū eēt eis in loco sacro exigē et reddē. In
eli ei cāu n̄ vī illa p̄hibitō dberē itelligi qz
n̄ ē penēd⁹ laq̄us aiab⁹ p̄p̄ mūdiciā loci. h̄
nich. Vñ liceat dbitū petē l exigē tpe im
p̄gnatōis. h⁹ si sine piclo abozs⁹ vir p̄t car
naliter coplari sue vxozi p̄gnatū te⁹ sibi dbitū
reddere et ab ea potest exigere sine peccato
mortali. quia concubitus matrimonialis nō
tantum est in officium sed etiam in remediū.
et mulier p̄gnans frequenter plus appetit
d cubitū q̄ q̄n nō est p̄gnans. Si ac n̄ p̄t cum
ea carnaliter coplari sine piclo abozs⁹. tūc n̄

debet sibi reddi debitum nec exigi ab ea. qz mū
moniu pncipalē ē ordiatū ad plē pcreād az
q̄ in remediū. Vñ s̄m alex. an. i. 2. si p̄sumat
vehemēter de piculo p̄t̄ petēs mortalit̄ pec
cat et alio reddere n̄ tē. Si v̄o mlier p̄abili
ter n̄ p̄sumat d̄ piclo p̄t̄ reddē tē l̄z sciat eū
peccare. cū dolore tñ. Nec dē ei d̄setire q̄ ad
peccatū. s̄z q̄ ad b̄ q̄ petit qd̄ ē suū et ne fiat
peī. s̄ alex. an. Nec obstat qd̄ dic̄ abzo. et ha
bet. xxxij. q. iij. si cā. Ipa m̄qt̄ rō d̄cept̄ et
p̄tus iux̄ legē cessare debē tempibus his vsū
carnis demonstrat. qz itelligit̄ d̄ debito bone
statis nō necitatis et d̄ exigēdo n̄ d̄ reddēdo.
b̄ pe. Quod ac̄ dic̄ auic. ix. de aialib̄. c. d̄ for
matōe embriōis i sp̄ali. q̄ mlier p̄gnās aliū
ferū d̄cipe possz. raro accidit. et qn̄ accidit.
vt i plib̄ abozat vt dic̄ ibid̄. Vñ tpe mē
struoz liceat d̄bitū petē l̄ reddere. s̄z q̄ d̄az
dicūt q̄ tpe mēstruoz nō ē licitū d̄bitū exi
gere s̄z licitū est reddē. primū em̄ qd̄ est in vo
luntate diugū lex p̄hibz n̄ s̄m qd̄ est de lege
nature. vñ ec̄ dñs n̄ p̄cipit mulieri n̄ reddē s̄z
hoi n̄ accedē. leui. xvij. ad mulierem q̄ patit̄
mēstrua n̄ accedas. et ezech. xvij. vir q̄ iusti
cā fecerit. et ifra. ad mēstruatā n̄ accessit̄ eē.
ac p̄ b̄ n̄ exat̄ mulierē a tētōe. s̄z vir obligat̄
vt sciēt̄ petē n̄ possit̄ sine trāsgressione. Et b̄
v̄i dicē m̄ḡ sen. li. iij. di. xxij. l̄z iquit̄ d̄bitū
sic petēti soluedū oi tpe n̄ tñ l̄z oi tpe petere.
Et s̄m b̄ icelligi dñt̄ autoritates d̄ b̄ loq̄tes.
tñ aliq̄ mō d̄z se difficilē reddē aliq̄ occasio
nē p̄reddēdo l̄ ifirmitatē allegādo si petat iḡ
rāt. l̄ p̄cib̄ et moit̄is autēdo si petat sciēt̄
finalit̄ tñ si vir n̄ d̄sistat d̄z d̄bitū reddē cuz
dolore si credat al̄ scādalu viro p̄stare l̄ ei pi
culū alic̄ corruptōis dānabilis iminē. Nō ē
aut̄ tutū q̄ suā passōz viro sp̄ idicet ne forte
et b̄ eā abhoereat n̄ de eī discretōe p̄sumat.
Xlij dicē q̄ si illa passio accidat naturalit̄. s̄
i sciatate sel̄ i mēse determinato tpe. tūc n̄ licet
nec exigē nec reddē. et b̄ exp̄mi v̄i leui. xx. q̄
coierit cū muliere i fluxu mēstruo et ruelauē
tit̄ t̄picudiez ipa quoqz aperuerit fōtē s̄gnis
sui interficiēt̄ abo. C9 rō ē qz tūc mulier pōt̄
d̄cipe et p̄t̄ maxiaz corruptōez q̄ ē in corp̄e
mulier̄. vt oñdit̄ fetoz eaz. illo tpe. et ifectō
specl̄ i p̄ aspectū eaz. vt dic̄ p̄hs d̄ sōno et ti
gilia. semē viri qd̄ tūc i ea recipit̄ aliq̄ incur
rit ifectōz et illd̄ qd̄ mīstrat mulier ē imūdū.
et ideo ex tali concubitu genitū vt in plurib̄
efficiuntur leprosi. vel alijs grauibz corrup
tionibus inficiuntur. vnde glo. hiero. super
illud p̄sa. lxxj. omnes inficite vestre quasi pā
nus menstruate. dicit q̄ tempore mēstruoz
viri debent ab vxozibus abstinere. tūc eniz
concupiuntur mēbris damnati. ceci. claudi.
leprosi. et h̄moi. vt quia non erubuerunt sic i
conclau amiseri eozum peccata pateant cū
ctis et aperte redarguantur in parauis. hec
glo. Talis enim concubitus est in p̄iudiciū
prolis. non licet autem v̄i concubitu coniu
gali ad remediū quando est in prolis nota
bile p̄iudiciū et probabile. quia p̄ncipa
l̄ ozoinatur ad plē pcreādā q̄ ad t̄mediū

pterea tal fluxus parz durat. et ideo si scienter
petat n̄ excusat̄ si v̄o ignorat̄ petat v̄l v̄io
lēt̄ reddat̄ excusat̄. Si at̄ mulier inaturalit̄
patiat̄ vt sit aliq̄ q̄ quasi ex ifirmitate patiūt̄
sanguis fluxū tūc l̄z exigere et reddē. tū qz al̄
cū tal fluxus sit p̄petū l̄ diut̄ n̄ optēt̄ q̄ vir
p̄petuo abstierz. tū qz mulier tūc d̄cipe n̄ pōt̄
vt dicē q̄ d̄a. qz vt dic̄ auic. ix. d̄ aialib̄. c. de
formatōe embriōis i sp̄ali. s̄z gnis mēstruus
diuidit̄ se imp̄gnata s̄m tres p̄tes. s̄. i. cibū pu
eri. et alia p̄ ascendit̄ ad mamillas. et tertia
p̄ ē supfluitas q̄ q̄scit̄ it̄ vsqz ad t̄pus p̄t̄
et tūc eicit̄. vñ autoritates d̄ b̄ loquētes sunt
icelligēde d̄ fluxu naturalī. S̄z esto q̄ vir
nesciat̄ q̄ sit t̄p̄ mēstruoz. et mlier timeat̄ d̄
lapsu e9 qd̄ faciet̄ mlier. s̄z si credat eū d̄si
ste d̄z ei ifirmitatē dicē l̄ saltē ifirmitatē sila
re. Et si nec sic d̄sistat q̄ntū p̄t̄ ei resiste d̄z. q̄ si
eā violēt̄ d̄gnoscat̄ ipa ē imunis a culpa. alr̄
at̄ p̄t̄ vitādā viri culpā n̄ d̄z ipa facē culpā.

Quid si sit mulier steril. v̄i em̄ q̄ tūc d̄bitū
peti possz et reddi qz tūc n̄ timeat̄ d̄formitas p̄
t̄. s̄z qz nesciat̄ q̄ diu mlier b̄z m̄iebria si
ue mēstrua v̄t̄ d̄cipiat. et iō mlier tal̄ obli
gat̄ d̄ino p̄cepto sic alie m̄lieres q̄ d̄cipe cō
sueuerūt. Ecce h̄es duos modos dicēdi. quoz
2. nich. maḡ adberz. p̄ v̄o maḡ adberz bon̄.
pe. et t̄ho. vñ bon̄. dic̄ q̄ l̄z scd̄ mod̄ videat̄
eē p̄babilior. p̄ tñ est securior et sanior qz ē
stādū p̄ m̄ionio. Et v̄i valde durz q̄ viro in
stāter petēti mlier n̄ reddat̄ d̄bitū qn̄ n̄ apparz
ifirmitas gnis. et timeat̄ viro fornicatōis vel
odij piculū. s̄z tūc ec̄ pmū mod̄ v̄i sentire m̄ḡ
sen. vt hitū ē s̄. et hu. di. v. ad e9. Ad h̄ no
ta q̄ leui. xv. xvij. et. xx. agit̄ d̄ eo q̄ d̄gnoscit̄
m̄struatā. diuisimode tñ s̄m alex. an. i. 2. qz i.
xv. agit̄ d̄ eo q̄ d̄gnoscat̄ ignorat̄. poterat̄ ei
talis expiari p̄ facticiū vel p̄ lotōz vestiu. In
xvij. agit̄ d̄ accedēte sciēt̄ vbi p̄hibet̄ p̄t̄
piculū p̄t̄. In. xx. vbi loq̄t̄ d̄ pena mortis lo
q̄t̄ d̄gnoscat̄ et pecm̄ suū publicat̄. Vñ d̄z
ibi et ruelauent̄ ibi carpi tudiez ei9. Et s̄t̄ d̄z
d̄ m̄liere ibi. ipa quoqz aperuerit fōtē s̄gnis
sui. S̄z qd̄ d̄ m̄liere q̄ pepit̄. s̄z si ē purgata
ab illis corruptōibz et d̄morōibz q̄ sūt i mu
lieribz aliq̄n p̄t̄ p̄tū reddendū ē d̄bitū si pe
tat. l̄z nōdū aduenient̄ purificatōis sue ab ec
clesia t̄p̄ d̄terminatū s̄z an̄ i9 t̄p̄ abstinē debz
ab exigēdo saltē d̄bitō d̄gruitans. Qd̄ aut̄ d̄z
di. v. ad e9. q̄ vir n̄ accedat ad m̄liere anteq̄
puer ablaet̄ abrogatū ē l̄ maḡ est moitō q̄
p̄ceptū. s̄z at̄ d̄ce moitōis ē vt sabbid̄ ibid̄ez
qz m̄res pueros nutrire dñt̄ qd̄ face n̄ possēt̄ si
a viris d̄gnoscerent̄ et imp̄gnaret̄ qz tūc la
ste careret. Si at̄ p̄ua d̄suetudine filios suos
ad nutriēdū tradiderit alijs. admiscen̄ n̄ dñt̄
vxozibz suis nisi post t̄p̄ purificatōis. d̄ ma
teria hui9 articuli plenius tractat̄ alexā. an.
in secundo libro.

De bono facti a. xij.

Ostea d̄sideradū ē d̄ bono facti i sp̄a
li. Et ad b̄ p̄at̄ ifolubilitas m̄ionij q̄
ē signū p̄petue diuctōnis x̄pi et ecclie
Vñ d̄siderandum est de ifolubilitate m̄ionij

Et primo de ipa i se. 2º p respectu ad ingressum religionis. 3º p respectu ad pccm fornicatõis. Circa pmu qntº vtz mñoniũ sit idissolubile. hñ q sic. ex d. ouer. diu. vtz. sic em dcm e su p mñoniũ diucto e maris et feie. indiuiduam vite reuñes dsuetudiez. n p̄t ergo solui n per m. xre. Sciend tñ q duplex est diucto ma: trimoniij. et duplex mors corrdens illi. Est ei diucto spualis p dsensu animozuz que inicit mñoniũ. Et e diucto carnal p diuctoz seruũ q dsumat mñoniũ. q̄l at e diucto p tlez mortez soluit. vñ q̄dia diucto e spual soluit p mortẽ spualẽ q mortẽ hõ mudo p igressũ religiois. Et h pbat ex d. ou. diu. ex pte tua. et c. vtz. post p vo scã e diucto carnal soluit p mortẽ carnalẽ de qº plenº ifra dicit hõ at effectiua hõ idissolubilitate pncipaliter istitutõ diuina. ordinauit em deus vt post mutuum dsẽ sũ maneat illd viculũ idissolubile p totã vitã ipoz sibi mutuo dsentientiu. vñ M. xix. qd deº diuctu hõ n sepet. Sedaria vo rõ e di: ctamẽ legis nature mñoniũ ei ex icetõe legis nature ordiat ad educatõz pl. nõ tñ p aliqd tº h p totã vitã plis. Vñ d lege nature e q pntes filijs thesaurifec et filij sũt pntũ hõdes. Et id cũ ples sit cõe bonũ viri et vxoris optz eoz societate idiuisã ppetuo pmanẽ sũm dcã me leg nature. Ratõ vo dispositiua e sigẽd eº quia signat vnionẽ idissolubilem xpi et eccie sũm dsomitãte nature. Sz obicit quia n vi det solui mñoniũ dsumatũ p carnalẽ mortez qe dicit ad hebr. xi. acceptẽ mulieres d r̄sur rectõe mortuos suos. hñ. i. filios sũm glo. Vl si d vris icelligat tuc eos receperũt d nouo cõsensu. licet em hõ resuscitatũ sit idẽ hõ non tñ p naturam sed p miraculum.

Eqe videre de scdo. f. de idissolubilitate mñoniij p respectu ad igressũ religionis. Et eca h q̄runt pl. a. f. vtz. mñoniũ inatũ qd sez est tñ i diuctõe aior solua: p religionis igressũ. hñ duplex e religiois igressus vnus ad pbãd q sit p vestiu assũptõz. Alit ad pmanẽd qui sit i pfessione tacita vel expsa. 2º n p̄mº soluit mñoniũ. qe i 2º mortẽ pmo hõ mudo. ex d. ouer. diu. nullũ. vnde relictº i sclo teº eũ expectare vsqz ad tº pfessionis sue. et si vsqz ad añũ expectare nolit eps ad req̄sitõz eiº alteri sũm canones tº duoz m̄siũ p̄fige possi ifra qd aut p̄fiteat aut mñoniũ dsuma: ret. ex de ouer. diu. ex publico. alioqn eũ ex cõmunicet. vt dicit glo. ibidem. In casu tam cõmittitur arbitrio iudicis vt temporis plus vel minus indulgeat ad p̄ficendum. vt etiã habetur ibidem in glo. scdm bern. inno. et hos. Secundũ tamen aliquos si p̄fessio fiat ante tempus determinatum a iure. scilicet ante annum pro nulla reputatur scdm nouam d cretalem. ex de regularibus. non solum. et id tunc est idem iudicium quod de voto simpli: ci. vnde sicut post votum simplex vir tenetur mulieri debitum reddere cum alia tamen nõ potest cõtrahere. ita et hic. Et hec est opinio tho. et etiam ho. qui dicit q ante p̄fessionẽ nõ soluit vinculũ et igressus habet a canone

annũ. vñ si iudex minº epus decedat supplet a lege. ff. d. re. iu. l. iij. Expectet ergo mulier n obstãte q de lapsu carnis timeat. vt ex. vt lite n cõtesta. qm frequet. q. si at d carnali. Si enim tenetur expectare virum cruce signatũ qnqz añis. ex d. spon. i p̄ntia. et ex d. voto. ex multa. mltosoraº teº expectare p annũ igressiõem religionẽ cũ h votũ vincat pmũ vt p̄t ex d. voto scripture. h ho. i sũ. a. d. ouer. cõ. iu. Ex p̄dictis p̄t q si remanẽs in seculo atẽ p̄fessõz alteriº cõtrahat cũ alio n t̄z mñoniũ. et altero añ p̄fessionẽ redeũte teº ad eũ redire n ipa velit sũr religioz intrare. h pe. Sciendũ e q qn vterqz dñetã pari voto vouet tunc neutº renũciat viclo diugali. et id adhuc manet. Sz qn alit tñ vouet tuc qntũ e i se renũciat. id r̄liqz soluit a viclo illo. h tho. et id potest cũ alia cõtrahẽ siue alit intrauit eo dsentente siue eo cõtradiceat. hu. tñ dicit qsi dsẽsũt h ipõ vñ dñentia vouisse. q tñ n credo Sz obicit cõtra p̄dca illd m. xix. qd deº cõiũt hõ n sepet. hñ dñs loq̄t de m̄io cõsumato vñ p̄mittit et ert duo i carne vna. Vel dicend q illd mñoniũ e idissolubile suo mō cũ sit sacrm nec sepat ab hoie h a deo p̄mittit solẽne dñentẽ votũ. cº sepatõis exemplũ dedit iohẽz vocãdo d nuptijs. vt dicit hiero. d q̄bº legit jo. ij. h bon. et pe. Quid si trãseat ad hemũ p̄ reclusõz. hu. no. xxvij. q. ij. ds̄psatã. q e h p̄ iuito viro dũ tñ votũ emittat cõtinẽte. qe ibi e vt ip̄e dicit artoz religio q i eccia r̄gulari. h rod. n credit q h possit n solẽntẽ renũciat seclõ ita p̄ teneat ad dñentia obiam et p̄p̄oz renũciatõz. Bñ. vo notat ex d. ouer. cõ. iu. ex pte tua. in glo. vlti. q vita heremitica sũm aliqºs soluit mñoniũ. ar. xxvij. q. ij. f. ecce scõz vero alios n soluit qe heremita p̄t habere p̄p̄iu. xix. q. ij. f. cõtra. Quid si n vult religioz intrare h qsi suatura p̄positũ castitatis i seclõ. remanẽ vult i ipa domo suscepto aliqº religionis velo. hñ n suffic h nichilomiº est mñoniũ cõtractũ dsumatũ añ hñoi p̄positũ n voto se astrigent ad obsũntia reglarẽ. In qº cãu cogi p̄t vt relecto seclõ religiois p̄positũ ex eq̄t. ex d. ouer. diu. ex pte tua. i. fi. r̄c. Si tamẽ votũ castitatis denoueret alicui religioni i p̄ria domo remanẽdo bene solẽnsaret votũ p̄. q. j. vidua. et eẽ qui el. l. vo. insuãte. et in d. c. ex pte. et glo. vlti. Quid si añp cogat p̄ exeq̄t hñoi p̄positũ siue votũ vclũtate cognoscatur a viro. nõqd mñoniũ erit dsumatũ. hñ credit rod. p sic n pus astrixerit se ita ad regularẽ obsũntia p̄ fecerit p̄fessionem tacitam vel exp̄sã sũm alicº religiois formã. Nõ em votũ qdẽũz castitatis quocũqz mō solẽnsatũ dirimit mñoniũ iã cõtractũ n sit solẽnsatũ p ordis susceptõz p̄ regularẽ p̄fessionem tacitã vel exp̄sam. h rod. Vtz p̄ iniciatuz mñoniũ statim teneat dñix exactº iddẽ d̄bitũ siue vtrum vnus coniugum ante copulãz carnis altero nolente conuere possit. et vtrum si inuita cognoscatur a viro infra tempus indultum a iure. scilicet duozum mensium nichilominus intrare possit monasteriũ. habet

sup̄ ti. de bono fidei. ar. ij. Vtq̄ m̄mōniū
iūtiatū soluat̄ eē p̄ ordiis sacri r̄ceptōz esto q̄
r̄cipiat̄ ep̄o ignoz̄ate et vroz neſciēte. Et v̄t
q̄ sic. qz idē ē ac si itraſſet religionē qz h̄ duo
eq̄pant̄. eē d̄ vi. et ho. cl̄i. cleric̄ si tōſuraz.
et. xxx. q. ij. c. ij. Nec v̄t m̄mōnij violatoz q̄
omutat illd̄ i meli9. eē d̄ voto ſēpture. S; cō
tra n̄ iuenit̄ exp̄ſſū i iure q̄ i h̄ cāu m̄mōniū
ſoluat̄. ergo n̄ d; dici. ar. eē de ouer. diu. ex
te. ij. h̄ bertrād9 dic̄ q̄ nullo mō ſoluit̄ ibi
v̄iculū. imo si h̄ fieret nec al̄ religionē itraz
te2 m̄mōniū ōſūmare. Et id̄ videt̄ ſēctire hu.
xxvij. q. ij. d̄ſponſatā. Nec videt̄ cogend9 in
trare cū ad h̄ nūq̄ intēderit ſe obligare. cū h̄
eē ſit forzi9 et arzi9 q̄ votū d̄anentie. et ad h̄
pla adducit. S; opioz iſtā tenēdo difficile eſt
ſet iurib9 d̄erarijs r̄ndē. Ideo ho. dic̄ q̄ talem
cogēt religionē itrare qz ip̄e te2 eligē viā illā
p̄ quā poſſit licite votū d̄anentie ſuare qd̄ ē a
nexū ordi ſacro. q̄libz em̄ vouēs te2 face illd̄
qd̄ p̄t ad h̄ q̄ ſuēt votū. p̄. intrare religionē
cogit̄ aliq̄s p̄pter ſuū delictū. di. xxxij. f̄rni
tate. S; esto q̄ iurauit n̄ itrare. tale iuramētū n̄
tenz. vt legit̄. xxij. q. iij. g. fi. Et adhuc cred̄
ip̄m cogēdū eē. qz v̄t autozitas ſup̄ioris eſſe
excepta maxie ne t̄i p̄tertu penā euitet et h̄
mō v̄iclm̄ ē ſolutū ſm̄ oēs. Aliq̄ tñ dicūt vin
culū m̄mōnij ſolui id̄iſtūctē et ſine dubio p̄
his ſūt potioza iura. Nec obſtat i9 qd̄ obicit̄
i d̄erariū. ſ. q̄ n̄ iuenit̄ zc. qz d̄ ſilib9 ad ſil̄ia
p̄cedē d̄em9. eē d̄ referip. iter ceteras. ml̄to
forzi9 d̄ his d̄ q̄bz min9 v̄t ad ea d̄ q̄bz maḡ
videt̄. ōſulas ac papā ſi te d̄igerit dubitare.
ſm̄ ho. S; esto q̄ diugat9 vroz ōſentēte
et d̄anentiā p̄petuā p̄ſente p̄moueat̄ ad oē
dies ſacros. nūq̄d h̄ ſufficet l̄ r̄q̄ret̄ q̄ vroz
eē religionē itret. Et v̄t q̄ h̄ ſufficet. ar. eē d̄
ouer. diu. diugat9. et d̄ cl̄i. diu. ſane. qd̄ v̄z
ē ſm̄ glo. ibid̄ qñ ē ſenex et ſterilis. ita q̄ nul
la ſuſpitiō habet̄ de iconſtētia eius. eē de
dū. diu. cū ſis. al̄ ſec9 ē. Vel ſm̄ glo. ibidem
dic̄ cū alano q̄ i cāu p̄poſito ſufficet q̄ d̄m̄ ō
ſēſu v̄terqz d̄anentiā p̄mittat vt dic̄t p̄ma iura
qz eē h̄ poſſēt face ſine r̄ceptōe ordiū i ſeclo
remanēdo. xxxij. q. v. p̄ d̄o. qñ v̄o diugat9 i
trat̄ religionē locū h̄z. c. illd̄ cū ſis. et illd̄. c.
ad ap̄licā. eē d̄ ouer. diu. h̄ glo. p̄mū d̄em̄ ma
gis plac̄ michi. Vtq̄ m̄mōniū ōſūmatuz
ſolui poſſit p̄ religionē iſgreſſū. h̄ duplex eſt
diuiſio diuētōis m̄mōnial. ſ. q̄ ad v̄iclm̄ et
quo ad thozum. Similiter duplex eſt indiuiſi
bilitas. p̄ma dependet ex ſignatione q̄ diu
enim ſignat coniuñtionem diuiſibilem ch̄zi
ſti ad fidelem animā. ſcilicet dum eſt tantum
in coniuñctione animozum tādū eſt diuiſibi
le etiam quo ad vinculum per religionē in
greſſum tanq̄ per mortem ſpiritualem. poſtq̄
vero ſignat coniuñtionem indiuiſibilem xpi
ad naturam humanam ſiue etiam eccleſiā iaz
inter fideles non eſt diuiſibile quo ad vincu
lum per religionē iſgreſſum tanq̄ per mor
tem ſpiritualem. Eſt tamen diuiſibile quo ad
thozum dupliciter. aut culpa alterius coniu
gis. ſcilicet p̄pter fornicationē. aut ex mu

tuo conſenſu per ordiis ſuſceptionē. ſiue p̄
religionē iſgreſſū. ſine vero ōſenſu diugis nō.
qz p̄ ōſūmatōz ſcā ē ōpleta et efficar̄ p̄tāz
corpis trāſlatō. Nec fieri p̄t obligā ſu donū
de aliena re n̄ ōſentiente d̄no. Si at̄ itrauerit
ad diugē redire te2 n̄ i duob9 caib9 ſm̄ rap.
v̄n9 eſt ſi illa fuerit publice fornicata et iſgre
diens vixit caſte. ſi em̄ fornicat9 fuiſſz ante iſ
greſſū l̄ p̄. ſ. ate p̄feſſionē eā r̄pellere n̄ poſ
ſet. ſi etiaz illa fornicata fuiſſz occulte nichil
omin9 ſibi reſtitui debet̄ ſi illa ōſitēt̄ ſe inui
te fornicatā fuiſſe añ iſgreſſū vel poſt. S; qd̄
ſi vir nolit excipe. h̄ bn̄. et ino. eē d̄ ouer. cō
iu. veniēs. dicūt q̄ mōaſteriū eo iuito p̄t exci
pe et eū deſēdere ne trabat̄ i malū ſtatū. ff.
d̄ liberali cā. l. j. et. ij. Licet ei p̄mo n̄ tenuerit
votū tenuit tñ q̄ ad vouētē et illa p̄ſc̄to for
nicata fuit ius p̄tēdi p̄didit et monaſteriū i
eo ius plēnū h̄uit et exceptō ōperēs viro mō
eſt acq̄ſita monaſterio. Quid ſi exiret et ex
cipe nollet. cred̄ bn̄. ibid̄. q̄ poſet̄ eā recipere
qz p̄t ei r̄m̄tē n̄ obſtate mōaſterij d̄radictōe
qz votū ex toto n̄ tenuit n̄ vroz religionem in
trare voluiſſz. l̄ n̄ vir p̄feſſionē feciſſet poſtq̄
vroz fornicata fuiſſz. Al̄ter caſ9 eſt ſi fuit in
ter eos lata ſnia diuoztij ad ſepatōz thozij. xx
vij. q. vj. ml̄toz. D9 ſniaz ei i hac cā latā nō
p̄t d̄ mōaſterio reuocari. ar. eē e. c. fi. An̄ aut̄
ſniaz n̄ p̄t irreuocabiliter iſgredi. qz ſi al̄t̄ p̄
tēt reſtitutōz n̄ obſtaret ſibi exceptō adulterij
om̄iſſi añ ſpoliatōz. ar. eē d̄ reſt. ſpo. Itē cū q̄s
Licet obſtaret ſibi adulterij om̄iſſū p̄ ſpolia
tionē. ſic itelligit̄ illd̄ eē d̄ ouer. diu. ōſitēt̄
et eē d̄ diuoz. ſiſt̄caſtū. qd̄ rap. itelligit̄ p̄ p̄
cāu. i. adl̄terio notozio. et ſic q̄ ad caſū p̄mū
gof. n̄ dueit cū rap. qz ſm̄ gof. h̄ n̄ h̄z venia
tē i p̄mo cāu. ſ. q̄ n̄ teneat̄ r̄dire ad diugē. ſz
tñ i cāu ſcdo. Ho. v̄o videt̄ id̄ ſēctire qd̄ rap.
ti. d̄ diuoz. ar. xxxij. q. j. dic̄ d̄ns. et p̄to tū et
eē d̄ diuoz. ex l̄is. et d̄ adulterio. c. fi. ō h̄ vid̄
ifra ti. xxxvj. ar. j. q. elto q̄ ſnia zc. Sed obi
cit̄ d̄tra p̄dicta qz ſm̄ legē humanā p̄ reliḡi
onē iſgreſſū ſoluit̄ m̄mōniū ōſūmatū. vt dic̄t
ḡg. et habet̄. iij. ſen. di. xxvij. ḡ multomaḡ
ſm̄ legē d̄inā q̄ ſp̄ualib9 boiſ maḡ fauet. h̄
lex d̄ina maḡ fauet ſp̄ualib9 boiſ q̄ h̄uana tñ
ſine p̄iudicō alieno. puta lex h̄uana ōſiderat
m̄mōniū tñ inq̄ntū ē in officiū et carnale. ſed
lex d̄ina inq̄ntū eſt ſp̄uale et ſacrm̄ in q̄ h̄z in
diuiſibilitatē oimodā et iō nō eſt ſilē. Sed
nūquid vir qñ vroz eſt publice adulterata ſic
licite p̄t iſgredi ordiē. ita eē in ſeclo r̄manēs
poſſit ad ſacros ordies p̄moueri. h̄ q̄ ſic
ſm̄ bn̄. eē d̄ ouer. diu. ōſitēt̄. qz vroz ius a
miſit qd̄ h̄bat in eo. eē d̄ diuoz. ſiſt̄caſtū. In
no. vero dic̄ ibid̄ q̄ n̄ n̄ mōaſteriū itret. vnde
ſm̄ ino. et ho. eē de ouer. diu. veniēs. In tali
cāu remanēs i ſeculo d̄erabere p̄t poſt mortē
itranſis quia nichil vouit. Sed ſec9 eſt de or
dibus quia non p̄t vir remanēs i ſeculo ordi
nari vroz iuita. Et rō ē qz vroz cuiuſlibz i ſa
cris ōſitūt̄ te2 d̄anē p̄t ei9 mortē. di. xx. qz
ſūt. et di. xxxij. ſeriatū. ſz ad h̄ iuita cogi n̄ p̄t.
Eſto q̄ aliq̄s p̄ ōſūmatōz m̄mōnij itrauerit

inuito coniuge et postea reddere sit illi. nun d
post ei mortē ad mōasteriū redire teneat. hē cū
vir vult ingredi religiōz aut vxoz dōsentit aut
nō. Si nō. nō debz. Nec ingressus tenet Et tūc
ab ea reuocat ipa mortua nō tenet ad monā
steriū redire. s; p̄t dtrahere qz nō potuit votuz
solēnsare. Nā si solēnsacō teneret tūc ius rō
dēdi et exigēdi debitū colleret ex de sta. mo.
cū ad mōasteriū i si. vñ ex de ouer. diu. placz.
d; p̄ tal nō ē cogendū ad mōasteriū. s; potius
ē monendū h̄ ho. Inno. vō ibid d; in glo. p̄ ad
sacros ordies p̄mōr sine vxozis cōsensu et ei
resistit. si post mortē vxozis dtraheret mīmo
niū nō tenebit. Si at cōsentit aut n̄ ē suspecta
de incōtinēcia et tūc p̄t in secl'o remanere cuz
voto dōtinēcie p̄petue. et postea vir suū p̄t vo
tū solēnsare religiōis ex de ouer. cōiu. cū sis
q̄ fctō nō p̄t ad secl'm redire Nec ē vxoz ei i
secl'o remanēs eo mortuo p̄t mīmoniu dtrahē
et si dtraheret nō tenebit ar. xxxij. di. seriatim.
et di. xxvij. qz sūt culpe h̄ host. Rod. vō dicit
ti. de voto. p̄ vxoz i tali casu nō p̄t dtrahē. et si
dtraheret mīmoniu nō tenet si votū solēnsare
f. emittēdo i^o votū in manu epi l' alteri d; mā
dato ei al' sec^o ē. Votū em̄ simplex emissus so
lēnsat i p̄fessioe n̄ ordin' cōe absoluti. qz d
iuges sibi inuicē cōicāt actōes xxx. q. iij. si q̄s
vñ scd; gof. Et h̄ ē vñ h̄m jo. qñ mulier cer
tificata fuit qz sibi p̄petuo p̄iudicabat. alia s;
simplex et ignara iuris nō intēdebat sic se per
petuo obligare. mīmoniu ab ea dtractū tenet
ret viro mortuo ar. ex de cōuer. diu. veniens
sic intellige illud c. xxvij. q. ij. sūt q. et sil'ia.
Si vō inuita licēciat nō nocet xxxij. q. v. no
tificasti. nisi tract^o ep̄is ratificz ex q̄ cl'i. rurs^o
Nō tñ sufficit qdlibz ius. ex q̄ cl'i. insinuante
h̄ host. Aut ē suspecta qz iuuecula. et tūc etiā
d cōsensu ei^o vir nō debz intrare nisi et ipa in
tret vt ex de cōuer. diu. cū sis. Et si intrauerit
nō solēnsat efficacit' oino votū. vñ ad huc co
gi p̄t ad vxozē redire. l' ipa cogat' ingredi vñ
p̄fiteri ex de cōuer. diu. significauit. q̄ tñ mor
tua qz de cōsensu ei^o intrauerat sublato oī ipe
dimēto tenet redire ad mōasteriū nec p̄t mī
moniu cōtrahē. Et in tali casu s. qñ q̄s intrauit
de cōsensu cōiugis d; ex de cōuer. diu. ex p̄te
qz tal' debz cogi p̄ ex cōicacōz vt scda vxozē di
missa ad mōasteriū reuertat. h̄ gof. pe. et ho.
Inno. at ex de cōuer. cōiu. sup. c. j. dicit qz licz
mulier iuueis et suspecta cogat' mōasteriū in
trare. nō tñ cogit' monaca fieri s; ibi custodie
ne possit vagari et luxuriari. Et e. ti. sup. c. ex
p̄te tua. dicit qz talis m̄lier debz cogi facē p̄
fessionē alicui d' regul' approbat. vt ex e. ti.
cū sis. Itē dicit inno. sup. c. qdam. qz qdā dicit
et bñ. qz votū qd fit vxozē inuita vñ ē qd pl^o
ē volēte s; nō volēte nec ordinē intrāte ē vo
tū simplex. et ideo ipedit mīmoniu dtrahendū
s; nō dirimit cōtractū vt in c. placz. Si tñ post
ingressū ratū habuerit votū ad peticōez viri
tenet ingressus. et ipa cogit' intrare. Idē ē cū
ipe vir post mortē vxozis p̄ozez igressus q̄ n̄ re
nuit ratificat tacite vñ exp̄sse. ex de bis q̄ vi.
e. p̄mo. Ratificat ec si p̄ momentū i religione

steterit post mortē vxozis. qz votū ei^o fit solē
ne etiā si ignorauit mortē vxozis. Id d; sup. c.
cōsuluit Et intelligit' h̄ ratificacō qñ ē p̄missa
p̄fessio tacita vñ exp̄ssa licet illa p̄fessio viuē
te vxozē nō teneret vt dicit' ibidē inno. sup. idē
c. Quidā tñ dicūt qz ec qñ q̄s intrat sine cōsen
su cōiugis illa mortua nō p̄t cōtrahere cū alia
qz quantuz ē in se potuit cōtinere nō tñ tenet
intrare qz potuit nō exigere s; tenebat' reddē
Et h̄ opi. sūt bon. et rich. bñ. etiā de conuer.
diu. quidā in glo. iij. dicit qz h̄ opi. vericōz vi^o
qz tñ ad continēciā seruandā votū p̄ p̄fessio
nez solēnsauit. vñ si dtrahit debz separi. ar. ex
d' ouer. diu. ex p̄te et c. cōsuluit. S; cōz vō hu
talis ec tenet' ad mōasteriū redire qz qñ p̄o
fessioz fecit q̄tū in eo fuit ad viuendū p̄petuo
in religiōe se obligauit. cū g^o sublat' i sit ill^o
qd ipeditabat votū erequi debet ipm. Et qñ d; z
in c. placz. qz nō ē cogendū redire. h̄ ē vñ se
cund' eū ad peticōz eoz ad quos intrauit q̄b^o
se subicere nō potuit. ep̄s tñ de officō suo euz
ad h̄ cogere poterit Quid si vir cui mulier
dedit licēciā fornicet' in mōasterio. nunq̄d
eū repetere p̄t h̄ndet bñ. et inno. ex de cōuer.
diu. veniens. qz nō. qz p̄didit omē ius in eo. Et
p̄ sequēs delictū seruit' amissa nō recupa' de
de. di. iij. q̄ns. s; sec^o ess; si essent ābo in secu
lo et p̄pter fornicacōez essent diuisi. ex. de di
uoz. ex l'ris. Et h̄ ideo qz ius qd mōasteriū h̄z
in eo p̄pter delictū ei^o p̄dere nō p̄t Quid si
q̄s de licēcia vxozis solēnsare p̄fiteat' in reli
gione. vxoz at nec ad religione trāseat nec d
tinēciā p̄mittat. nunq̄d tenet monacat' cuz
forma polita sup nō sit seruata. q̄ habet' ex de
cōuer. cōiu. ex p̄te pura vxozat' cū sis. ad apo
stolicā. h̄ndet bñ. sup. c. vxozat'. et sup. c. ex p̄
te. qz cred' qz talis sic mōachus et votū oimode
solēnsauit quo ad se ita qz nō posset mōasteri
riū exire nec vxoz eū repetere qz licēciāz sibi
dedit Ep̄s tñ ex officō suo p̄t eū d' mōasterio
reuocare et vxozā reddere ne ipsa fornicet' ec
sic suspecta. et ea mortua tenet' ad mōasteri
um redire. Et licet in p̄dictis c. dicat' qz alter
cōiugū nō recipiat' nisi alter ad religiōz trāseat
vel continēciā p̄mittat. Nō tñ d; ibi qz mōa
chatus nō teneat si nō seruet' mod^o ibi p̄fixus
qz m̄ta fieri nō debet q̄ tñ fctā tenet Quid
si vxoz q̄ relinq̄tur continēciā p̄mittat tñ ad
ep̄s vice viri. h̄ si post h̄mōi votū fctū vir e
ius fuerit recept^o de fctō. qz de iure nō debz.
mortuo viro potuit mīmoniu dtrahere si sic
stetit vsqz ad mortē viri. qd ideo dico qz sic no
tat hu. xxxij. q. v. vxozēz. viuēte viro d; cogi
mōasteriū intrare vñ saltē dōtinēciā p̄petuaz
vouē qd satis credit rod. si ipa fuit iuris igna
ra aliter nō esset cogēda s; postea vir reuoca
ri debz si ipa nō possit induci ad intrādū qñ ē
suspecta. l' ad p̄petuā dōtinēciāz qñ n̄ ē suspecta
Vñ inuito eo q̄ intrauit dimissus intrare po
ter'. h̄ a ruocat' ille a diuge rōijit iā ad secu
lū et tūc nō p̄t ar. xxxij. q. v. q̄ deo. ā n̄ et tunc
p̄t xxvi. q. ij. agathosa. et xxxij. q. v. q̄ vxozēz
h̄ inno. et rap. bñ. pe. et ho. S; vid' qz n̄ oblat'
te qz recōciliatus ē ipa religiōz possit intrare

eo iurto. qz ipa ia no pt ab eo debitū exigere
Et sicut ille ea iurta renūciavit exactōi debi
ti dungal. ita et ipa eo iurto renūciare pt ser
uituti quā habet i ipm. et hē vtz. quantū ad
ei9 seruitutē qz ipe debet ad monasteriū redi
re vbi fuit p̄fessus. ex de dver. diu. placz. Tñ
quo ad alia q̄ debet vir vxori et ecouerso. nō
videt q̄ eo iurto ad religiōz trāsire possit post
q̄ eū de monasterio eduxit et ē ei recōciliatus
qz diuges nō tm ad reddendū sibi debitū car
nale tenent. s3 ec ad mutuū auxiliū et obsequiū
qz i q̄busdā m̄imoniū ē legū auxiliū. xxxij. q.
j. nupciar. h̄ norat ex de couer. diu. q̄daz itra
uit i glo. e. Sedz at ho. si ipa educat eū d mo
nasterio et statū peniteat et velit itrare videt
q̄ h̄ facē possit an̄ cogulā carnalē. ar. ex d cō
iu. ser. p̄posuit. Inno. at d sup c. itrauit. q̄ ali
q̄ dicūt et vt videt m̄li9 p̄ mulier q̄ nō vout
qñ vir ē monasteriū ingressus nō pt ingredi r̄
ro iurto religiōz et igr̄ssaz pt educe ar. xxxij.
q. v. p̄ deo. qz nō tenuit i9 ressus ei9 vt h̄ sec9
at essz si in igr̄ssu viri vout qz tūc ei9 igr̄ss9
teneret. et sic loq̄tur c. agathosa. De restituro
aut̄ dicit idē cū p̄dctis Quid si vterqz nō pe
tica licēcia ab altero monasteriū itret. nunq̄
possūt se repetē. h̄ndet rōd. q̄ nō. qz neuter pt
dicere se ab alio spoliatū et vterqz renūciat
iuri qd̄ habebat in alterz. Vñ vout vtriusqz te
nuit qd̄ ad debiti redditiōz et petitiōz Quid
si vterqz credēs alterz esse mortuū intret mōa
steriū nuquid opta veritate possit abo l̄ alter
exigere et seruicē repetere. h̄ hu. nō. xxxij.
q. ij. agathosa. p̄ sic qz neut̄ itrado voluit mo
nacari nisi alter mortu9 essz sic mul. et credēs
suū vix eē mortuū nub̄ alij et opta veritate
licite redit ad pmū. S3 inno. ex de dver. diu.
sup c. q̄daz. dic q̄si abo diuges siue ignozātes
siue sciētēs alterz viuere mōasteriū sūt ingressi
voutū amboz videt ratificatū et solēnsatū p̄
p̄fessōz volūtate ingrediētis Vtz restituro
diugi debituz petere possit h̄ q̄ nō. reddē tñ
pt et tenet qz pt renūciare iuri suo ea tñ mozi
tua dūnere tē. Nō tñ cogit ab eccl̄ia ad mōa
nasteriū redire. Ipe tñ peccat si nō p̄ficiat qd̄
vout exq̄ ipedimentuz cessauit ex de cōi. er. d
iu. q̄daz itrauit. i glo. a. b. Si ec ea mortua cū
alia m̄imoniū dtraxerit tenebit vt dictum est
sup nō tñ poterit h̄m hu. debitū petere sic nec
poterat a p̄ma. et h̄ opio ē sanico. vt d̄ rap. li
cz iq. et p̄les alij dtrariū dixerint vt paruit ā
in fi. solucōis illi9 q̄stōis. Esto q̄ aliōs zc.
Vtz iā tōsurat9 vxori reddidit tēnea infirmita
religiōis vl ordis deferre. h̄ tōsurā vl habi
tū religiōis deferre nō debet p̄pter vitandū ili
gionis d̄ceptū et vxoris scandalū. Tonsuram
vo et habitū ordis cl̄icalis suscepti aut p̄r de
ferre sine ludibrio et scādalo vxoris. et tūc dz
aut nō. et tūc debet dimittere. hec pe.
Equit̄ vide de tēcō s. de idissolubilitate
m̄imoni9 p̄ respectū ad p̄ctm̄ fornicacōis
seu adulteri9. et cca h̄ d̄ringit duo cōsiderare.
pmū ē. Vtz licitū sit l̄ debitū dimittere diuge
p̄t̄ adulteriū. sedz ē q̄lit̄ dz separi m̄imoniū
siue fieri m̄ioni9 diuorciū p̄t̄ i d̄ p̄ctm̄. pmuz

respicit diuisiōis substāciaz. sedz q̄litatem siue
modū. de p̄o at cōsiderabi9 h̄. de sc. o inferius
vbi tractabit̄ quō sit p̄cedendū in causis m̄i
monialib9 Circa pmū igit̄ q̄runt̄ p̄la. p̄mo
vtx. liceat viro dimitte vxorē causa fornicaco
nis h̄ q̄ sic. h̄ac ei causaz excip̄ xps. M. r̄x.
ñ licz inq̄t viro dimitte vxorē n̄ ex cā fornicaco
tionis. h̄ at d̄cessit in penā fidē frangēns et i
fauore fidē seruātis. et iō i casib9 i q̄bus l̄ nō
ē culpa adulterātis l̄ adiūgi9 culpa alteri9 cō
iugis n̄ licz dimitte. h̄i at cā9 sūt septē d̄ q̄bus
habe9 ifra vbi agi9 quō h̄z fieri diuorciuz p̄t̄
fornicacōz Vtz vxor possit dimitte vix for
nicacōz h̄ q̄ sic. qz in cā diuorci9. ad eq̄lia iu
dicāt̄ vir et vxor xxxij. q. j. si qz vxorē i cōiu
gio et q. v. p̄cep̄ d̄ns. n̄ tñ iudicat̄ ex eq̄li cā
qz p̄t̄ peccat vxor dtra iura m̄ioni9. vno mō
s. qd̄ ad bonū x̄lis. altero mō eq̄lit̄ s. qd̄ ad bo
nū fidē. et qz h̄ ē cā p̄ se sufficiens cōiugis iō
iuite licz vterqz dimitte Quis ḡm9 peccat ad
ulterādo s. vir l̄ m̄lier. h̄ i adulterādo iuei9
de rōe p̄cti i d̄ qd̄ i fornicacōe simplici et vltē
ri9 qd̄ maḡ ḡuat lesio m̄ioni9. si ḡo cōsideretur
i d̄ qd̄ ē cōe vterqz p̄ctm̄ viri et m̄lieris h̄nt se
sic excedēcia et excessa qz i m̄liere p̄l9 ē d̄ h̄io
re et iō m̄lieres sūt maḡ ductiles a d̄cupiscen
ci9 Vñ c̄sō. d̄ q̄ p̄p̄a passio m̄liere ē luxur. a
et p̄l9. vij. ethico. d̄. p̄ m̄lieres dicūt̄ icōtūne
tes p̄te loq̄ndo p̄t̄ facile icl̄macōz i d̄cupias
qz nec bruta aialia p̄nt d̄nē qz n̄ h̄nt aliquid
qd̄ possint d̄cupiscēciaz exētat Itē sex9
mulieb9 ē m̄i9 stabil̄ p̄ naturā. vñ l̄ vō mio
rez h̄z p̄ naturā verecūdiā et m̄iorē h̄z d̄cupi
scenciā. Simplr̄ tñ loq̄ndo i simplici fornicaco
cōe vir peccat p̄l9 ceteris pib9. qz p̄l9 h̄z de
rōis bono qd̄ p̄nalet q̄buslib9 motib9 corpa
liā passionū S3 qd̄ ad h̄m s. lesiōz m̄ioni9 quā
adit adulteriū fornicacōi ex q̄ diuo r̄ciū cau
sat̄ m̄lier p̄l9 peccat q̄ vir. et ec qz maior or̄
er p̄ctō m̄lieris ifaia tā viro q̄ m̄lieri Vtz
vir tēnea9 vxorēz dimitte p̄t̄ adulteriū. h̄
vxorē dimitte p̄t̄ adulteriū ordiat̄ ad corze
ētōz adultē a ḡo m̄lier q̄ ē adultera ē correctā
et tūc h̄ tē eā dimitte. qz n̄ ē necā pena corri
gēs vbi correctō iā p̄cessit. Silr̄ si pata ē corri
gere i se vt iustā ē. n̄ tē eā dimitte qz n̄ ē necm̄
penā apponē ḡuozē ad corrigendū delictū qd̄
miciōzi pt expiari mō. Aut p̄habilit̄ p̄sumit̄ i
corrigibil̄. et tūc credo q̄ tēnea9 eā dimittere
nē suo cōi videat̄ d̄sentare dū correctōz debi
tā n̄ apponit Tūc at̄ p̄sumit̄ icorrigibil̄ qñ p̄
tinaciō se corrigē r̄cusat a qñ correctōz p̄o
mittēs ex d̄suetudie relabit̄ vñ d̄ m̄gr̄ sen. li.
iij. di. xxxv. c. v. vir dz peccatricē r̄cipe q̄ pe
nitēciā eḡ s3 n̄ sepe. i. n̄ nimis frequēt̄ s. vltra
i d̄ qd̄ sapiēs d̄terminaret eā eē recipiendā In h̄
ec̄ caū qñ vxor p̄habilit̄ p̄sumit̄ icorrigibil̄
d̄ c̄risō. sup m̄. et habē9 xxxij. q. j. sic i q̄t cru
delis et iniqu9 ē q̄ castā dimitat. ita stule9 et i
iust9 q̄ retinet meretricē Sed obicit̄ qz. j. cor.
vij. dicit glo. p̄ d̄ns p̄misit causa fornicacōis
vxorē dimitte. ḡo nō p̄cepit. h̄ p̄missio illa m̄
telligi9 p̄ p̄uacōz p̄hibicōis et sic nō diuidit̄

contra p̄ceptū. q̄z etiā qd̄ cadit sub p̄cepto nō
ē p̄hibitū. Obiect̄ itēz q̄ n̄ debz reddi malū
p̄ malo. 8° vir nō debz dimittere vxorē forni-
cātē. *h̄c* si h̄ liuore vindicte faciat peccat. Si
aut̄ ad cauēdā p̄paz infamiā ne videat̄ p̄cept̄
crimis. vel ad corrigend̄ viciū vxoris vel ad
vitādaz incertitudine plis nō peccat. *¶* **Vt̄z**
p̄t̄ p̄sūpcōz fornicacōis liceat vxorē dimitte
h̄c triplex ē p̄sūpcō v̄l suspicō. q̄dam leuis vt
cū q̄s videt m̄liere loquentē cū viro suspecto
q̄daz p̄babilis vt cū videt loco l̄ tpe suspectis
loquentē cū viro suspecto q̄dā violenta vt q̄n
inuenit nudū cū nuda. sc̄lū cū sola in eodē le-
cto iacentē loco et hora secretis et ad h̄ cōmo-
dis q̄ suspicō tal̄ ē q̄ ea p̄bata fornicacō p̄ba-
ta videt̄ q̄z semp̄ solet adherere fornicacōni
p̄ hac sola suspicōe licet diugē dimittere licz
nō p̄ alijs duabz *xxxij. q. i. c. i. sc̄d̄z host̄.* Nā
ec̄ vt habet̄ *ex de sp̄o. inter opa.* In vxorē du-
cere meretricē publicā vt a meretricō defistat
ad remissōz p̄ficat̄. *¶* **Vt̄z** vxor possit dimitte
vix et ecōuerso p̄t̄ peccatū d̄tra naturaz *h̄c*
q̄ sic *xxij. q. vii. oēs accusacōes. et c. adulterij*
m̄tionij. h̄z nō t̄n ita fit mencō de ip̄o tū quia ē
passio innoīabil̄. tū q̄z rari⁹ accidit. tū q̄z non
ita causat incertitudiez plis. Quid si vir euz
p̄p̄ia vxore faciat tale opus *h̄c* *hu. no. xxxij.*
q. ij. meretrices q̄ p̄pter quālibz pollucōez ex̄
ordinariā p̄t̄ vir vxorē dimittere et ecōuerso si
alter agat cū altero in mēbro innaturali v̄l
posteriori ar. *xxij. q. vii. oēs accusacōes. et c.*
adulterij Quid si polluat aliam q̄ vxorē ex̄
claustr̄ pudoris. l̄ si aliq̄s v̄l aliq̄ polluat iē
manibz p̄p̄ijs. nunq̄d p̄pter h̄ poterit vir ois
dimitte vxorē l̄ ecōuerso. *Arguit̄* q̄ sic. *xxxij. q.*
iiij. meretrices. vbi d̄z noīe mechie oīs illicite⁹
deubiz atqz illoz mēbroz illegit̄m⁹ v̄sul i
telligi debz. Tū d̄z *hu. p. nō cred̄* q̄ p̄t̄ hoc
dimittere possit. Io. ec̄ notat sup̄ c. oēs accu-
sacōes. Et id̄ dicit inno. q̄ p̄pter sodomīā n̄ p̄t̄
vxorē vix dimitte siue polluat eā ex̄ vasa siue
polluat se maibz p̄p̄ijs ar. *xxxv. q. ij. c. fordia-
riā* **Vt̄z** p̄t̄ voluntatē fornicacōis in actu pos-
sit diūx dimitte cū h̄mōi voluntas fornicacō di-
cat̄ *xxxij. q. v. nō solū.* *h̄c* eū d̄z q̄ p̄pter forni-
cacōz vxorē l̄ vir p̄t̄ dimitte. v̄bum fornicacōis
d̄z accipi cū effectu. ar. d̄ pe. di. iij. q. h̄z at̄ ver-
ba **Vt̄z** p̄pter fornicacōz sp̄ualē l̄ p̄pter in-
fidelitatē diūx possit dimitte *h̄c* q̄ sic. *xxviii.*
q. j. p̄dolatria. et ex̄ de diuoz. q̄siuit. Et h̄z id̄ q̄z
ē d̄tra m̄tionij bonū eo q̄ p̄les n̄ possz b̄n̄ eda-
cari ad dei cultū. S̄z t̄n aliter q̄ p̄pter fornicā-
cōnez carnalē. q̄z p̄pter vnū actū fornicacōis
carnaliter p̄cedi d̄z ad diuozciū. n̄ at̄ p̄t̄ vnū
actū infidelitatis. h̄z p̄pter dsuetudiez q̄ p̄tinaci-
am oñdit in q̄ infidelitas p̄ficat̄. de h̄z require
infra ti. *xxj. de disparitate cul. ar. ij.* **Vt̄z** ec̄
p̄t̄ alia p̄ctā mortalia saltrē q̄ fornicacōe siue
guioza diūx dimitte possit *h̄c* fornicacō ē dire-
cte d̄tra bona m̄tionij. q̄z p̄ eā certitudo plis
tollit̄. fides frangit̄. et signacō nō saluat̄ dū
alter diuidit carne suā pl̄ibz. et id̄ alia crimia
licz sint fornicacōne maiora nō t̄n causant di-
uozciū *ex de diuoz. q̄si. d̄ h̄ infra ti. *xxj. ar. ij.**

Vt̄z vxor adulterās d̄ viri licēcia nō t̄n ab
eo coacta dimitte possit q̄tū ad thozz et coha-
bitacōz *h̄c* si a viro n̄ opellit̄. nec p̄ metū nec
alio mō p̄pter tale adulterij p̄t̄ ab eo dimitte
q̄tū ad thozz et cohabitacōz p̄ ecclie iudiciū
ar. ex̄ d̄ eo q̄ d̄san. vbi d̄z q̄ vir vxori nō p̄t̄ ad-
ulteriū obicere q̄z eā adulterandā tradidit p̄-
fert̄ inuitā. Per h̄ em̄ q̄ dicit̄ p̄fert̄ inuitā vid̄t̄
dare intelligi q̄si ad h̄ nō fuissz tradita inuita
vir illud adulteriū sibi posset obicere q̄z vt d̄z
ibidē in glo. mandatū nō obligat i h̄is q̄ sine
peccato mortali n̄ p̄nt̄ dimitte. r̄n̄ d̄ eadē glo.
q̄ p̄ h̄ q̄ d̄ p̄fert̄ inuitaz videt̄ r̄ndere tacite
q̄stōni. et s̄m eandē sumit̄ ibi p̄fert̄ p̄ t̄m. hec
rich̄. **Vt̄z** vir vxorē suā quā nondū agnouit
tradēs adulterādaz iuitā d̄sangneo p̄p̄o possit
postea d̄tra illi⁹ voluntatē ingredi religionē
h̄c tal̄ s̄m aliquos religiōz possz d̄tra vxoris
voluntatē ingredi q̄z nondū vna caro sūt effe-
ctū. Alij at̄ magis aspiciētes ad iuris natura-
equitacōe et ad viri iniquitatē et ad vxoris d̄su-
sionē quā ē passā inuita. et d̄siderātes q̄z corru-
p̄cōis vxoris vir ē cā p̄ncipal̄ q̄ coegit ad pa-
ciend̄ illā corrupcōz. dicit̄ p̄ p̄ illā corrupcō-
nez acq̄siuit vxorē i corp̄z viri tantā p̄t̄atē vt cō-
tra voluntatē ei⁹ ingredi nō possit religiōz v̄n̄
ex̄ de eo q̄ cog. d̄san. discrecōi. d̄z de q̄daz mu-
liere q̄ nondū a viro cognita ab eo d̄sangneo
viri fuit inuita tradita q̄ cōcubuit cū ea iuita
et q̄c̄ito fuit tradita libertati ab eo fugit et se
p̄ori viro restitui postulauit. q̄z moita vt con-
tinenciā seruet ad h̄ induci nō potuerit vir p̄ri-
or cogat̄ ad ip̄az redire et eā affectōe marita-
li p̄tractare. h̄z rich̄. **Vt̄z** vir possit a tali vx-
ore debitū petere. *h̄c* q̄ nō p̄pter d̄tractā af-
finitatē inter ip̄m vix et vxorē suā de volūta-
te sua et p̄cepto et ip̄o ad id̄ eā cogēte. v̄n̄ nō
minus sibi p̄iudicare videt̄ affinitas illa q̄ si
iacuisset cū vxoris sue d̄sangnea q̄z nec h̄z faci-
endū t̄m p̄iudiciū fecisset vxori q̄c̄ū fecit sibi
ip̄am inuitā adulterandā tradēdo p̄p̄o d̄sang-
neo. h̄z rich̄. **Vt̄z** possit vxor a viro debitū pe-
tere si fuit ab eo tradita adulterāda d̄sangui-
neo viri sui *h̄c* illa m̄lier aut fuit a d̄sangneo
cognita p̄ coactōz absolutā a p̄ coactōez q̄ ē p̄
metū cadentē in constantē vix. aut p̄ illam q̄
est p̄ leuē metū q̄ nec coactō debet dici. S̄z p̄ri-
mo mō nullū p̄iudiciū factū est m̄lieri. ec̄ si sic
fuissz oppressa nō de voluntate viri q̄z vt d̄z ex̄.
de eo q̄ cog. d̄san. discrecōi. affinitas q̄ post d̄-
tractū m̄tionij in q̄ d̄tractū ei nō debz obesse
q̄ h̄mōi iniquitatis p̄ncips n̄ existit. Si sc̄do mō
m̄lier mortaliter peccauit p̄mittēdo se a d̄san-
guineo viri sui agnosca. et incestū d̄misit. cre-
do t̄n q̄ in detestacōz iniquitatis viri q̄ eā ad ta-
le crimē sic coegit nō sit interdctm̄ m̄lieri de-
bitū a viro petere et vir p̄t̄ēū tene⁹ reddere.
S̄z t̄rcō mō credo q̄ sibi nō licet debitū petē-
ecl̄i petat vir nō tenet̄ reddere q̄z p̄t̄ ei adulto-
riū illud obicere ar. i glo. sup̄ p̄dictū c. discre-
cionij vbi d̄z q̄si vir occasiōz adulterādi dedit̄
fec̄ vxori nihilō⁹ ip̄taret̄ ei sc̄licet vxori. h̄z
rich̄. **Vt̄z** deubiz soluti cū diugata a viro
nondū cognita sit adulteriū. *h̄c* q̄ sic. q̄z licet

nondū vna caro sine effecti. sūt tñ diuges veri
et inter ipos ē mōniū ratū. vñ in glo. sup. c.
dēt. d. discrecōi. dicit q̄ adulteriū cōmittit cū
spōsa a viro nondū cōgnita. Vñ vir p̄pō iu:
dicō possit dimittere vxorē ē adulterantem. h̄
vñ dimitte vxorē p̄pō adulteriū intelligi pōt
dupl. aut q̄ru ad thoz. tñ. a q̄tū ad thoz. et
cohabitacōz sil. p̄mō p̄t vir vxorez p̄pō arbi:
dimitte statū cū scit adulteriū eā cōmississe. nec
debitū tenet̄ exigēti reddē n̄ p̄ eccl. iaz cōpul:
sus. s̄ sic reddēdo nō i iudicaret sibi q̄n agē
possit ad diuorciū marie si p̄ testacōz p̄misit q̄
ad illā copulā accedat nō vt velit iuri suo ce:
dere. s̄ tñ ne sit inobediēs ecclie videt̄ tñ a:
liq̄bus q̄ ex q̄ p̄ponit dēt. vxoris crimē ad di:
uorciū agē. p̄ ecclia sibi nō d̄z p̄cipe vt carna:
liter cū ea copulet̄ donec cōgnuerit et d. si:
merit de cā. scdo vō mō loquēdo de sepacōe
ā int̄ vñ et mulierē ē m̄ic niū clād estinū tñ
ā dētactu i facie ecclie l̄ saltē corā testibz. p̄
mō p̄t vxore p̄pō arbitrio dimitte. qz licentiā
deduci n̄ op̄t ad iudiciū ecclie n̄ i foro p̄nie.
scdo mō n̄ licet sibi eā dimitte sine iudicio ec:
clie. et si aliter dimittat cōp̄ el. i d̄z p̄ eccl. iaz
ad cohabitacōz n̄ vir icōtinenti possit dētā v:
xore adulteriū p̄bare. cū em̄ dñs cōcessit vxorē
p̄pō fornicacōz posse dimitte ius p̄ mulga:
uit sedz qd̄ s̄na d̄z in iudicō fieri. Et qz s̄na ē
applicacō iuris ad p̄cular. sc̄t̄m id̄ nō bene
dicūt dicētes q̄ sine iudicō ecclie possit vxorē
dimitte eo q̄ dñs eā possit dimitte s̄nauit. h̄
s̄na ē nich. et cū cōuenit bon. thoz. p̄. q̄. ḡ. f.
et hu. h̄. sc̄t̄. vō et p̄. et p̄les alij sūt dētārie o:
p̄ionis dicētes q̄ p̄t dimitte auctoritate p̄pā q̄n
fornicacō ē notā. s̄ d̄z vide infra ti. xxxij.
ar. ij. i p̄n. Si obicit̄ q̄ m̄. ij. ioseph occul:
te voluit dimitte mariā qz videt̄ eā ḡuidaz. h̄
q̄ ioseph nolebat eā dimitte tanq̄ suspectā d̄
fornicacōe. s̄ qz se p̄parabat indignū ipa Nec
tñ ē s̄le qz in iudicō sinagoge agebat̄ ad la:
p̄dicacōz adultere. in iudicō vō ecclie ad cor:
r. cōz l̄ thoz. sepacōz. Vñ post diuorciū
vir alij nubere possit. h̄ dupl. lex est sepacio
m̄oni. i. vñ. ē. s̄. a quo ad vinculm a q̄ ad
thoz. et cohabitacōz. p̄mā p̄t facē ip̄dimituz
ārecedēs. et tūc licet vxorē alteri nubē. sc̄daz
vō n̄ p̄mā p̄t facere ip̄dimituz supueniēs for:
nicacō ḡ supueniēs sepacō quo ad thoz. n̄ q̄
ad vinculm. vñ n̄ licet nubē alteri vt tñ dicit
aug. l. i. de bēno diugal. manet iter viuētes
diugale vinculm qd̄ nec sepacō nec cū alio cō:
iunctō p̄t auferre. et ap̄ l. i. c. xij. r. i. p̄cipio i:
cui nō ego s̄ d̄z vxorē a viro n̄ discedere qz
si discesserit n̄ aniat iruita. Sz obicit̄ dētā p̄
dicta qz nullz p̄p̄tuo dētāre tenet̄. cū ergo
vir vxorē i adulterio p̄uerantē teneat̄ dimit:
tere p̄p̄tuo videt̄ qz possit alij nubē. h̄ p̄ se
nullz tē ad dētānciaz n̄ velit p̄ accidēs tñ et
indirecte teneri p̄t. vt si vxor talē eḡtū dētāz in:
curabilē incurrat q̄ copulā carnis n̄ sustineat
et silr eē si icōrigibiliter sp̄t̄ h̄ ifirmitate et
fornicacōe laboret. Vñ adult̄ irare possit
r̄ligiōz iusto inocēte. h̄ qz n̄ ne p̄t suū deli:
ctū a seruitutis diugal. viclo liberet̄ ar. c. x. d̄

cōsue. ex p̄t. Et si diuorciū s̄na fuerit lata. qz
adhuc p̄t veli. nolit recōciliari xxxij. q. j. non
erit. et c. q̄ at h̄. h̄. i. s̄. et id̄ d̄. ḡ. f. ti. d̄ voto
S̄ tñ tūc inocēs sep̄ admoit̄ adulteriū r̄cō:
ciliare noluerit n̄ audiet̄ si ip̄m post p̄fessōz r̄
cōciliare velit. S̄ n̄ vō s̄na lata p̄t infra biēniū
eū recōciliare h̄. h̄. i. glo. eē d̄ p̄cur. tue et d̄
duer. diu. gaudeam. et idē d̄ rap.

De dñs m̄oni. n. xij.

Dēinde d̄siderand̄ ē de diuisiōe m̄oniij
in suas sp̄es siue differēcias. Circa qd̄
sciend̄ qz m̄oniū aliū est legitimum aliū
clādēstinū. M̄oniū legitimum est qn̄ puella a
pnabz seu vicē p̄ntū gerentibz in vxore ab a:
liquo pen. desposat̄. dōtat̄. a p̄ b̄ro vt mozis
ē b̄nd. ac solēnit̄ accipit̄. si alit̄ p̄sumit̄ nō ē
diugiū. s̄ adulteriū l̄ fornicacō d̄. vt. xxx. q.
v. alit̄ et tūc d̄z clādēstinū s̄m rap. Clādēsti:
nū vō d̄z dupl. vt dēt̄m ē sup. c. de d̄sensu d̄i:
derato i se. q. vñ d̄sens̄ clādēsti. faciat ma:
trimoniū vbi eē d̄z quo. c. i. d̄ aliter itelligi d̄z.
vñ d̄sulend̄ ē ill. q. cōtraxerit clādēstine m̄o:
niū i foro p̄nie qz de nouo cōsentiāt l̄ r̄cogno:
scāt et approbēt publice i facie ecclie qd̄ se:
cerūt occulte et faciāt p̄niaz qz scādalisauerit
eccliaz dū s̄. sil. manserūt vt fornicarij. qz n̄ re:
putabant̄ diugari. et exposuerit se maḡ p̄icu:
lo et d̄sc̄mi. possit em̄ alit̄ alit̄ de sc̄tō dimit:
tere et cū alio d̄trahē et sic i adulterio p̄pter
p̄barōis d̄fct̄m ip̄one remanere h̄ rap. Debz
at̄ m̄oniū talū q̄ clādēstine d̄traxerūt et po:
stea i facie ecclie vplūt publicare n̄ cā r̄ōna:
bilis obs̄kat. vt d̄sangnitas l̄ al. d̄ sil. e. ab ec:
clia approbati tanq̄ a p̄. f. i. s̄. d̄. d̄. d̄. d̄. d̄. d̄. d̄.
spectu ecclie. eē d̄. clādē. d̄. e. n̄. et sic itelligit̄
illud xxx. q. v. q. h̄. i. a. et ill. c. adulter i. s̄.
Et h̄ vñ ē quo ad m̄oniij firmitatē qz eē an̄
approbacōz firmum erat. et quo ad ecclie ap:
probacōz. n̄ tñ d̄no q̄ ad filioz. legitacōz
s̄m h̄. h̄. h̄. aliq̄ cōtrariū serciāt eē de clādē.
de. cūmbibicō. q. h̄. h̄. vō h̄. d̄. h̄. i. f. r. a. e. n̄. i.
r̄ctabili qd̄ incipit. s̄e pena r̄. et infra ti. xxx.
vbi tractat̄ de filijs. Qd̄ si alter eoz. neget i
cūbie p̄barō viro. vt eē de clādē. d̄. d̄. d̄. c. i.
q̄ si dicat si m̄oniū p̄ testes p̄bari nō p̄t. et tñ
cōiuges sp̄salia d̄fct̄m. si vñ dicat m̄icniū
firmatū p̄ copulā carnis et mulier neget v̄ e
cōuerso. standū ē verbo viri. qz ē caput mulier.
vt d̄z xxxij. q. v. cū caput. et r̄. q. j. si q̄s acce:
pit vxor. h̄ si iuret se cōgnouisse eā credit̄ sibi
vt eē de d̄spō. ipu. cōtinebat̄. responsō. qd̄ ē
vñ nisi mulier p̄bet se v̄ginem p̄ aspectū. Et
idē ē si vir iuret se n̄ cōgnouisse. vt ibid. c. duo
pueri. qd̄ intelligas qn̄ vir p̄bat eā v̄ginē p̄
aspectū alias crederet̄ mulieri p̄ m̄onio stan:
te. vt etiā dicit̄ infra ti. de diuor. p̄pter impo:
tentiā coeūdi. Et sic clādēstina m̄onia p̄cedē
cia d̄iudicat̄ m̄onijs publicis cōtrahendis. Et
h̄ vbi abo h̄ cōfitem̄ eē si secūda sine firmata
iuramēto l̄ fide data licet sc̄dis fiat elusio oc:
culca. qz in dubijs via tucior est eligēda. Alij
cōtradict̄. ar. eē d̄ cōsan. sup. eo. s̄. h̄. c. p̄oci.
fac̄ p̄ n̄ia p̄ma q̄ d̄tra eā qz eē d̄p̄robat̄ eē d̄
sp̄o. inuenis. et ē tucior qz m̄i. malū ē d̄eierae

q̄ adulterari impetuū nec p̄sumo q̄ deieret.
ar. j. q. vij. sancim⁹. vni tñ d̄trabenciū nō cre-
dit̄ in p̄iudiciū sc̄dōz sp̄saliuz d̄mō essent
iurata s̄m quosdā. vt ex de sp̄o. p̄te rea. ij. Ma-
trimonia at̄ sc̄dō d̄tracta publice i facie ecclē-
sie p̄iudicāt in foro iudiciali m̄icnijs p̄cedē-
tibus clādestinis s. q̄ p̄ testes legitimos p̄bari
nō p̄nt. qz ecclēia diuina nō p̄t ex vt b̄nficia.
vt vestiz. sec⁹ at̄ ē in foro p̄niali. Nec ec̄ vn. p̄
ē credend⁹ sponsis si ec̄ abo d̄fiter⁹ p̄ p̄mo clā-
desano ex quo anq̄ sc̄dōz d̄trahere⁹ nō fuit sc̄tā
fides ecclēie p̄ testes l̄ d̄fessōz. et h̄ p̄t p̄ic⁹
collusōis. ex detestib⁹. sup eo. ij. h̄ bo. ¶ S3
nunq̄d ē d̄stīū l̄ p̄ceptū p̄ s. h̄mōi solēnitacō
fiat in d̄trahēdo m̄ioniu. B̄ndet rod. q̄ bāna
et solēnitates p̄dicte d̄sue. d̄mitta nō debēt
sine cā. et q̄ h̄ facit peccat mortaliter. h̄ sc̄dōm
pe. ē v̄z q̄n illi nō sunt ignari iur̄ maxie vbi
ecclēie p̄hibicō cōiter seruat⁹. sec⁹ at̄ ē si sunt
ignari iur̄. h̄ pe. seq̄tur ec̄ rod. Ex cā at̄ possunt
d̄mitti sic notat. hu. xxx. q. v. in p̄n. pura qz
forte vir ē senex et erubescit d̄trahē cū tāta so-
lēnitare aut accipit ignobilē cū ip̄e sit nobil-
ā nobilē cū ip̄e sit ignobil. et timet ei⁹ p̄ntel
l̄ forte diu manserit sic vir et vxoz et erubescit
mō adhibē solēnitare bānoz et b̄ndictōis nu-
p̄tialis. credit⁹ at̄ q̄ i t̄lib⁹ possit ex cā p̄ ep̄m
disp̄sari nec sufficite disp̄sacō mioris p̄lati
S3 nunq̄d sufficite sola disp̄sacō ep̄i. B̄nz rod.
q̄ sic si fiat aio dispensandi alit̄ n̄ Nunquid
mortaliter peccat q̄ an b̄ndictōz nup̄tiale p̄
d̄sensū de p̄nti d̄gnoscat vxozē s̄ndz rod. q̄ sic
si sine disp̄sacōe ecclēie et sine cā iusta faciat
h̄. vbi d̄sue. h̄mōi b̄ndictō adhiberi Dic⁹ ec̄
ho. p̄ vterqz peccat qz v̄it d̄tra gnālē d̄suetu
dinē ecclēie et d̄tēptor ecclēiastice cōsuetudis
punit⁹ sic p̄uaricator legis diuine. vt d̄z di. xj.
bis. ij. licz em̄ vxoz m̄ionio cōtracto de p̄nti
statū teneat⁹ reddē debitū viro et cōuerso. nō
tā tē reddere statū ita q̄ l̄ statū d̄terminat inf̄-
nitū. vñ xxx. q. v. n̄ rates in fi. d̄z q̄ d̄trahētēs
p̄us debēt i ecclēia b̄ndici q̄ carnalit̄ d̄iungi
In h̄ tñ s̄m glo. ibid̄ seruat⁹ d̄suetudo regiōis.
et de h̄ sup̄ ti. d̄ sensū. ar. j. in fi. et ar. ij. i fi.
Idē d̄ si omittant b̄nificōes et alie d̄sue. so-
lēnitates. tñ hu. notauit. xxvij. q. ij. cū inciat⁹
q̄ siq̄s sp̄saz d̄gnoscat anq̄ eā traducat vni⁹
anni ē ei penitēcia indicēda s̄m quosdā cano-
nes p̄niales q̄ tñ in canonis corpe n̄ habētur
habēt tñ in brocardo. l. xj. c. v̄gines Nun-
q̄d peccāt reges p̄ncipes et milites q̄ d̄trahūt
hodie sine bānis. h̄ credit rod. q̄ n̄ peccent
mortalit̄ vbi n̄ ē d̄suetū eoz m̄ionia banniri
Et q̄d d̄z ex de clāde. cū inhbicō. nō extēdit⁹
ad m̄ionia nobiliū q̄ i ecclēia n̄ d̄sueuerit bānis
ri. Sc̄dōz ec̄ ho. n̄ ē necesse bāna p̄poni q̄n q̄s v
xozē vocat a remotis et publice m̄itit nūciōs
sic em̄ in facie ecclēie d̄trahi poterit m̄ioniu
inter eos. nec erit d̄tra mentē ip̄i⁹ cōstōis. tu-
ci⁹ tñ ē vt in ecclēia p̄ponat⁹ publice hodie in
h̄ casu. et assignet⁹ termi⁹ vsqz in diē crastinaz
in qua d̄sponset. vt sic mēs et verba ei s̄uer⁹
Et iō ec̄ ibi d̄z d̄petētī termio. de quo vide in-
fra ti. de interdico ec. Quid de eo q̄ postq̄

cōtrahit cū vna p̄ vba de p̄nti occulte postea
cōtrahit cū alia in facie ecclēie. Nunq̄d ad pe-
tionez p̄me tenet⁹ ip̄az cognosce saltē occul-
te. B̄ndet rod. q̄ nō tenet⁹ si sit in loco vbi cō-
sueuit an̄ carnis copulā et traductōz adhibe-
ri b̄ndictō nup̄tialis Quid faciet iste talis si
non possit ab ecclēia b̄ndictōz obtine cū p̄ma
h̄ s̄m rod. cū eo ip̄o q̄ d̄trahit cū p̄ma. tenea⁹
ei cohabitare et nccia exhibere et debitū red-
dē l̄ religionē intrare. n̄ potuit se obligare se-
cūde. vñ tenet⁹ sc̄dōz d̄mittere et cū p̄ma esse
seu ad p̄mā redire. Iudicō tñ ecclēie et habita-
b̄ndictōe si fieri possit. Si at̄ nō possit qz forte
veritas p̄bari nō p̄t. dicend⁹ ē sine p̄iudicō q̄
h̄ auctē p̄pa facere possit et ec̄ tenet⁹. ec̄ si ec-
clesia p̄hibeat p̄fertū si p̄ma nō fuit in culpa.
vel si ignorauit ius q̄d p̄hibet clādestina m̄i-
monia. ar. ex d̄ sen. ex. inq̄sicōi. Nō. ec̄ hu. xxx.
q. v. aliter. q̄ q̄n aliq̄s clādestine d̄trahit cum
p̄ma. et postea manifeste cū sc̄da si excōicetur
ab ecclēia p̄ eo q̄ vult ad p̄mā redire dimissa
sc̄da. potit⁹ debz obedire d̄scie q̄ excōicacōni
ecclēie. et hoc ec̄ ē p̄habitū. q. v̄z. consensus
clādestin⁹ zc. Nec obuiat p̄dictis illud q̄d for-
let notari. xxxij. q. ij. in p̄n. et c. seculares. cū
suis d̄cordacijs. q̄ vir nō d̄z vxozē d̄mittē s̄n
iudicō ecclēie. h̄ em̄ intelligit⁹ q̄n ē inter eos
aliud impedimentū q̄ sit p̄cedēs m̄ioniu vel
solēne votū p̄pter q̄d vterqz d̄misceri nō p̄t s̄n
p̄ctō mortali cū sc̄da. Itē pena clādestine. i. n̄
p̄missis bānis l̄ d̄tra interdico ecclēie cōtra-
henciū ē q̄si d̄traxerūt m̄ioniu q̄d de iure sta-
re nō p̄t qz voluerūt forte seruare formā statu-
tā. ex de clādes. cū inhbicō. vident⁹ ignoran-
ciā affectasse. et iō eos ignorancia nō excusat
s3 filij q̄ nascunt⁹ ipediūto detecto quo ad ec-
clesia illegitimi censent⁹ de ignorācia pentuz
subsidiū nullū habituri vt in p̄dicta decretali
cū inhbicō. s. si q̄s. vbi d̄ h̄ in glo. clādestinū
Cōceptū tñ de clādestino m̄ionio post tñ d̄ce-
p̄cōz approbato p̄ ecclēiaz. s3 demū p̄t ipedi-
mentū canonicū sepato. licet post sepacōz na-
ti. debēt legitimi reputari. s̄m ho. ex q̄ si. sine
le. p̄ nobis Aliqui vō intelligūt dictā decre-
talē sic s̄a iacet et male. vt vult ho. ibidē. d̄z
cētes q̄ nō debēt legitimi r̄putari n̄ gnati p̄
approbaciōz. Itē de hac materia vide infra. ti.
xxij. ar. ij. q. v̄z. filij succedāt zc. Vterius
sciend⁹ q̄ s̄m host. m̄ioniu inciat⁹ p̄ verba d̄
futuro vel p̄ sp̄salia. ff. de sp̄o. l. j. et. xxx. q.
v. n̄ rates Cōtrahit⁹ p̄ vba de p̄nti. ex de spon-
cū locū. Ratificat⁹ in fide. i. in fidei sacramento
s. baptisimo q̄ ē fundamētuz oim sacramentoz. vt
p̄bat⁹ ex de p̄sbro nō bap. venies. r̄nso. j. et d̄
diuoz. q̄to. s. si vō alter fidē. Cōsumat⁹ p̄ car-
nis copulā. ex de d̄uer. diu. et publico ad fi.
et c. ex p̄te ij. ad fi. S3 et d̄sumatū sumit⁹ q̄nqz
p̄ d̄tracto tñ ex de diu. le. l̄ras. Sc̄dōz tñ rap-
m̄ioniu inciat⁹ p̄ sp̄salia de futuro. ratifi. a⁹
p̄ d̄sensū d̄ p̄nti. d̄sumat⁹ p̄ carnis copulam. et
sc̄dōz h̄ ratū et d̄tractū ē idē S3 h̄ d̄stinctō nō
placet host. qz m̄ioniu p̄ cōsensuz de p̄nti con-
trahit⁹ et nō ratificat⁹ p̄te qz p̄us habet cōtra-
ctus fieri p̄ ratificari Sciend⁹ tamen q̄ tria

ultima eorum que ponit host. in dicta distinctione
sua dicitur ad completum esse matrimonium. quoniam
matrimonium deficit aliquid illorum trium et solubile est
sine morte que in perfectum. Nam si et contractum et ratum
non tamen consumatum soluitur per religionis ingressum. si
est contractum et consumatum non tamen ratum est solubile per
quersum ad fidem matrimonium vero habens hanc omnia non est
solubile nisi per mortem que perfectum. Item matrimonium aliud
est legitimum et non ratum si quod legali institutione vel
punctis moribus non contra preceptum domini contrahitur.
Et hoc est inter infideles inter quos non est matrimonium
ratum que sit sine fide. s. articulo 22. et sic intel-
ligitur quod dicitur augustinus. xxviii. q. 1. non est ratum coniu-
gium quod sine deo est. Aliud est matrimonium ratum et non
legitimum si quod inter fideles et legittimas personas
sine legitima solemnitate contrahitur. de quo di-
ctum est in principio huius tractatus. Primum enim matrimonium est ratum et
indissolubile. Aliud est legitimum et ratum quod si-
ter personas legittimas et fideles cum debita so-
lemnitate est contractum. hoc distinctio per articulum 22. q. 1.
et de divortio. q. 1. et c. gaudemus.

Item matrimonium aliud videtur aliud presuntur videtur
quod inter personas legitimas ad contrahendum mat-
rimonium. interuenit consensu legitimum de propria presump-
tionem vero aliud est per carnem copulam verbis condi-
cionalibus vel indirectis vel coactis proceden-
tibus. Aliud per traditum voluntaria. Aliud per sub-
aracorum vel alias presumpciones. Aliud hinc quosdam
ut hinc rap. ut diuturnitate seu cursu temporis ut in
eo quod non reclamatur quod puenit ad legitimum etate
ut ex de despo. ipa. de ill. Quidam quidem indistincte
dictum non placet alijs ut hoc. ut dictum est super ti-
m. ar. 1. s. de etate apta sponsalibus. et tunc de ef-
fectu sponsalium. quod si pubes. ad aut dictum est per
carnem copulam causam matrimonium presumptum. Intelli-
gitur quod consensit in copula carnis. secus si puel-
la inuita et renitens defloraretur. vix si de re-
clamacione non appareat matrimonio. presumitur desensu
se. ex de ordi. ap. de ill. et ff. de cubinis. in
cubitu. de hoc est habitum est super ti. viij. ar. iij. s. de
consensu coacto. q. vix tale est. Sed autem gof. quod
interuenit tractat de matrimonio contrahendo et fit
dei daco vel subaracorum vel iuramentum vel prom-
issio si postea copula sequitur matrimonium est presumptum.
Predictis autem dicitur explanandum non insisto. que
patent ex super dictis de modis contrahendi mat-
rimonium et sponsalia.

Quis potest contrahere matrimonium et de
impedimentis eius in c. 1. n. 11.

Consequenter considerandum est quod potest contrahere
matrimonium et quis non. Circa quod sciendum quod
contrahere matrimonium potest quilibet qui non prohibetur
Edictum enim de matrimonio est prohibitorium ex de spo-
et ma. cum apud. Qui autem prohibeantur videtur
agendo de impedimentis matrimonij. Et ideo agendum est
de ipsis. et primo in c. 1. secundo in speciali. Circa primum
sciendum quod matrimonium habet plura impedimenta. s. quodam
impediunt ex congruitate. et hoc dicuntur impedire
matrimonium contrahendum s. non dirimunt contractum. Et
ista sunt duo s. ecclie interdictum et tempus feriarum.
que talia respiciunt solemnitates matrimonij. quedam
vero impediunt de necessitate que non dicitur cum eis
matrimonium. vbi impediunt contrahendum et dirimunt iam
contractum. que licet esset de facto contractum non tamen

Jurisdictione 27

erat in veritate matrimonium. et hoc sunt xij. que his
vbi dicitur tenentur. Error. condico. votu. agnaco.
crime. Cultus disparitas. ius. ordo. ligame. ho-
nestas. Si sis affinis si forte coire nequebis. Nec
facienda verat. conubia iuncta retractat. Pro. tamen
addit unum impedimentum s. defectum sensus. ut in fu-
rioso. vbi dicitur in tercio vbi. si sis ipse dicit sen-
sus et affinis. et exponit sensus s. deficientes.

De impedimento erroris in xiiij.

Quia considerandum est de impedimentis matrimonij
in speciali. Et primo de illis que impediunt mat-
rimonium contrahendum et dirimunt iam contractum et
hoc in eo ordine quod in super dictis vbi dicitur ordinantur.
Vn primo considerandum est de impedimento erroris. Et
cum hoc de furia que sub ipso dicitur que dicitur vbi
que vbi dicitur ad consensum. Defectus est etatis
ad ipsum reducitur que tunc plenus vbi dicitur non habet
hoc de hoc dicitur super vbi dicitur de etate apta
ad contrahendum sponsalia. Circa autem hoc impedimentum
primo de ipso errore. secundo de furia. Circa erro-
rem vero dicitur plura. s. vix error impedit matrimonium
hoc quod sit. Et hoc triplici iure. primo iure naturali
que dicitur in edic. can. de sui natura impedit effe-
ctum. desensu autem est causa matrimonij ut super dictum est. Et ideo
quod euacuat desensu euacuat matrimonium. Consensus autem est
actus voluntatis que presupponeit actum intellectus.
ois enim desensu et ois voluntas sequitur aliquam
gnitionem. Inuisa enim ut dicitur augustinus. diligere possumus.
incognita autem nequequam. deficienter autem primo neces-
se est defectum dicitur in secundo. que g. error agnitionem
impedit. sequitur et in ipso desensu defectus. et per
desensum in matrimonio. et sic error de iure natura
hoc per euacuet. Secundo impedit error de iure ci-
uili. sed quod ius qui error non desensu. ff. de iur-
oim iudi. l. si per errorem. Et errat nulla vol-
tas. C. de iur. et fac. igno. cum per t. sumoiz. et l. n.
idico. Et quod sequitur per que error in matrimonio contra-
hendo matrimonium non contrahitur. Tercio iure canonicum
hoc quod ius error persone l. dicitur non admittit
desensu et per desensum nec matrimonium. xxix. q. 1. his
ita. Et nonne in c. lia et iacob. fuit matrimonium
vix cum tamen error fuerit ibi. hoc matrimonium illud non
fuit perfectum ex coitu que dicitur ex errore s. ex consensu
si que postea accessit vterque tamen excusatur a peccato
ut per. iij. sen. di. xxx. Vix omnis error impe-
dit matrimonium. hoc in contractibus et sacramentis quodam
sunt substantialia. quodam vero accidentalia. Defectus
autem in substantialibus facit defectum contractum et sacra-
mentum defectus vero in accidentalibus non. vbi dicitur per erro-
rem que impedit matrimonium sit aliter eorum que sunt de esse mat-
rimonij. Duo autem includit matrimonium s. duas personas
que coniunguntur. et mutua corporis parte in inuita in que
matrimonium consistit. Primum tollit per errorem persone.
secundo per errorem dicitur que seruus non potest libere parte
sui corporis tradere alteri sine consensu domini sui. et
ideo hi duo errores matrimonium impediunt. et non alij
errores sed quod quis credit esse diues et est pauper.
et error qualiter sit. quod quis credit nobilis virgo
et filia. et non est. cum sint circa accidentalia mat-
rimonij non impediunt ipsum. xxix. q. 1. his itaq. Error
non est nobilitatis dupl. dicitur per. a que errat cir-
ca subiectum nobilitatis et hoc est error persone et
impedit matrimonium ut si cui promittatur filia reg. qua
non agnoscat et supponat filia rustici. Aut eccia

nobilitas
pode m
bi qua
No bon
palsij
te esse
ni bab
cedit it
feti mo
ar. ff. de
aliu h
luer v
dilat q
esse cred
Si vo m
fence no
koy rap
qua nob
regis v
illa m
filia reg
plene. h
eandem
us regis
linue la
et si ille
f. or. fr
nar ad
go. r. r.
no e erro
matrimo
ri exem
liu regis
raz hab
videt p
fona in
nonce m
p. lo. q.
in re. ar.
epollen
ry. s. dy
calocne
quis fil
in gne
bet no
se esse
cu illo
rod.
toa filia
vno eoz
fonia m
rem. ff.
mis. s. p.
fice noa
f. r. r. v.
m. l. m.
p. r. r. r.
vel cu
f. r. r. r.
t. r. r. r.
acc. s. p.
no p. r.
f. r. r. r.

nobilitate subiecti et h̄ ē erroꝝ cōlitis nec im-
pediꝝ m̄ioniū ut si q̄s cōfēciat in p̄sonā necā si
bi quā cred̄ esse nobilē cū sit ignobil̄ h̄ pe.
Ad h̄oꝝ at̄ maiorē euidenciā notand̄ q̄ ad h̄
q̄ aliq̄s v̄l aliq̄ erroꝝ cōfēciēdo in vnū quē pu-
tat esse aliū. necesse ē q̄ p̄ visū v̄l auditū v̄l fa-
mā habeat noticiā aliquā illiꝝ absentis quem
credit istū esse p̄ntēz. q̄ in p̄it̄ ignotū nec af-
fectū nec cōsensū dirigē possūm̄. v̄t d̄ctm̄ ē s̄.
ar. ff. de d̄trabē. emp. l. cū ab eo. §. ma. f. az. s̄m
aliā l̄f. az. v̄n̄ cū cōfēciat in p̄sonā absentē aliq̄
liter v̄t d̄ctm̄ ē sibi notā quā p̄uat esse p̄ntem
cōfēciat. p̄ nō cōfēciat in p̄ntem. h̄ in eā quā p̄ntēz
esse credit et sic n̄ ē m̄ioniuꝝ q̄ i p̄sona erroꝝ.
Si v̄o nullā noticiā habeat mulier d̄ p̄sona ab-
sente nō erroꝝ i ea h̄ ocapit̄ i p̄ntē. verbigra
scd̄z rap. si aliq̄s rusticꝝ veniat d̄ āglia ad ali-
quā nobilē mulierē dicēs se esse filiū regis. c̄
regis v̄l c̄ filij vel ip̄s loquētis noticiā n̄ h̄z
illa m̄lier et illa d̄trabat cū eo credēs eū esse
filiū regis n̄ ipedit̄ m̄ioniuꝝ. q̄ nō fuit erroꝝ
p̄sone. h̄z p̄ociꝝ q̄litas scd̄z rap. Sciend̄ at̄ se-
eundū rap. q̄ cū d̄ aliq̄s in h̄ casu. ego sū fili-
us regis. distinguend̄ ē. q̄ si filij teneat̄ sub-
stātiue sub h̄ sensu ego sū tal̄ et talis filij reḡ
v̄l sū ille q̄ ē filij regis distinguend̄ ē v̄t sup̄.
s. v̄t sit not̄ aliq̄ mō mulieri v̄l nō. si at̄ ce-
neat̄ adiectiue sub h̄ sensu. ego sū gnāt̄ a re-
ge. i. rex genuit me. et p̄t̄ h̄ illa cū eo d̄traxit
nō ē erroꝝ p̄sone. h̄z filiacois t̄m. v̄nd̄ nō ipedit̄
m̄ioniuꝝ siue rex filij habeat siue n̄. D̄red̄ctm̄
t̄m exemplū de rustico anglico q̄ dicit se esse fi-
liū regis āglie. h̄o. reprobat. q̄ cū v̄biq̄z ter-
raz habeat̄ noticiā regis āglie saltē p̄ famā
videt̄ q̄ ille sit erroꝝ p̄sone. nō em̄ in p̄ntēz p̄
sonā h̄z in p̄sonā filij regis āglie videt̄ cōfēci-
re. nec em̄ refert v̄t petat̄ seruū p̄p̄o noie ex
p̄sō. l. q̄ nat̄ ē de illa ancilla. ff. de rei ven. si
in re. ar. ex de d̄sang. tua. Ibi noib̄z p̄p̄iis vel
eq̄pollentib̄z idicis zc. Dicend̄ ḡo q̄ h̄ qd̄ d̄
rap. scd̄z h̄o. locū h̄z q̄ nō exp̄mit aliquā cir-
cūlocū p̄ quā habeat̄ noticiā p̄ntis et p̄ d̄se-
quēs filij. puta q̄ dicit se filiū regis l̄ comitis
in gnē nō at̄ d̄ c̄. v̄l si specificat et nulla ha-
bet̄ noticiā p̄ntis l̄ filij. Quid si iohes dicat
se esse pet̄z q̄ pet̄z est mortuꝝ et illa d̄trabit
cū illo. h̄z nō ē m̄ioniuꝝ q̄ erroꝝ ē in p̄sona. h̄
rod. Quid si aliqua mulier sciat aliquē mul-
tos filios habere quoz̄ t̄m nullꝝ ē not̄ sibi et
vnꝝ eoz̄z menciāt̄ se p̄mogenitū esse et illa cō-
fēciat in eū p̄t̄ sp̄e successiois p̄noꝝ bonoꝝ
rum. h̄z n̄ ē erroꝝ p̄sone h̄z fortune siue religio-
nis. s. p̄mogeniture et id̄ m̄ioniuꝝ nō ipeditur.
sicut notat hu. xxix. q. j. in p̄n̄. h̄ rod. Quid
si frater viri in quē se cōfēciat credit offerat̄
mulieri et cū eo carnaliter cōmiscet̄. nunquid
poterit redire ad illū in quē cōfēciat se credit
vel cū eiꝝ fratre stare debet̄. h̄z si añ nō cōfē-
serat in fratre eiꝝ p̄t̄ eū quē p̄ erroꝝ accepit̄ re-
tinere p̄cipue si cōgnita sit carnaliter ab eo quē
accepit. si aut̄ cōfēserat in p̄mū p̄ v̄ba de p̄nti
nō p̄t̄ habere scd̄z. h̄z p̄t̄ v̄l scd̄z relinq̄re v̄l ad
p̄mū redire. Et ignozācia facti p̄ctm̄ excusat̄
sicut excusat̄ si post cōfēciat m̄ioniuꝝ a cō-

sanctio viri sui fraudulent̄ cōgnosceret̄ quia
fraus alteri sibi p̄iudicare nō debz. h̄ tho.
Quid si q̄s desp̄sat p̄ v̄ba de futuro corruptā
quā credit esse v̄ginē. nunquid postea cōp̄to añ
carnalē copulā q̄ sit corrupta d̄pellend̄ ē cū
ea m̄ioniuꝝ cōsumare. h̄z q̄ non. sicut no. hu.
xxvij. q. ij. raptor. qz p̄ h̄ ipedit̄ eiꝝ p̄mocio
ad ordies sacros. Quare erroꝝ ponit̄ magis
ipedit̄ m̄ionij q̄ ignozācia. h̄z qz igno-
rācia de sui rōne nō p̄t̄ habere aliquē cōgnicio-
nis actū. h̄z erroꝝ p̄t̄ h̄re iudiciū rōis p̄uersum
de aliquo t̄m quantū ad ipedit̄ voluntā-
riū nō d̄nt. qz nulla ignozācia p̄t̄ m̄ioniuꝝ i-
pedire. nisi q̄ h̄z erroꝝ adiunctū. eo q̄ actus
voluntatis p̄suppoit̄ estiacōz siue iudiciū d̄ ali-
quo in qd̄ fert̄. v̄n̄ si ē ibi ignozācia opt̄ esse
erroꝝ. et id̄ erroꝝ ponit̄ ipedit̄ quāsi causa
p̄p̄ia nō autē ignozācia. h̄ thomas.

Equit̄ vide de scdo s. de furia. et cca h̄ qz
runt̄ p̄la. p̄mo v̄t furia m̄ioniuꝝ ipedit̄
at. h̄z aut furia seq̄tur m̄ioniuꝝ siue ratūz siue
cōsumatūz et sic nō d̄nimit ip̄m. xxij. q. vij. il-
li q̄ m̄ioniuꝝ. aut p̄cedit et tūc aut furiosus h̄z
lucida interualla et tūc licz dū ē in illo inter-
uallo nō sit ratūz q̄ d̄trabat m̄ioniuꝝ qz p̄lez
nescit educare t̄m si d̄trabit ē m̄ioniuꝝ. p̄t̄ em̄
tūc oia facē q̄ illi possunt. vij. q. j. p̄uis triste.
et. C. de codicillis. nec codicillos. At nō h̄z
lucida interualla. et tūc si d̄trabat l̄ ec̄ q̄ nō
habet nō erit v̄t m̄ioniuꝝ. qz nō p̄t̄ esse cōfē-
sus v̄bi deest rōis vsus. xxij. q. vij. nec furio-
sus. et xxij. q. ix. iudicab. Quid si mulier cū
furioso scienter d̄trabat. h̄z in nullo sibi p̄iud-
dicat. nisi in amissioe araz. nisi forte habuit
lucida interualla. C. de sp̄o. l. vl. Quid
si furiosus d̄trabat t̄pe furie et postea in luci-
do interuallo ratificat. nunquid ē m̄ioniuꝝ. h̄z
qz nō qz t̄pe d̄tract̄ n̄ fuit m̄ioniuꝝ et qz nihil
ē ratificari n̄ p̄t̄ scd̄z jo. qd̄ v̄t ē nisi mulier i
p̄mo cōsensu p̄seueret. s̄m ho. ex de sp̄o. intelle-
ct̄. Quid de ebrioz. h̄z ebrioz q̄ rōis vsus p̄-
didit qz nō p̄t̄ cōfēciat nō p̄t̄ cōtrahē. q̄si cum
aliq̄ cōtraxerit. et eā carnaliter cognouerit nō
ē m̄ioniuꝝ nisi postea ratūz habuerit. si v̄o rō-
nis vsus nō p̄didit tunc m̄ionium tenet.

De ipedit̄to cōdicōis ti. xv.

2
Einde cōsiderand̄ ē de ipedit̄to condi-
cionis. i. seruitutis. et p̄mo r̄spectu ip̄o-
rū diuiz adiuicē. scdo r̄spectu d̄noꝝ
tercō v̄t seruit̄ possit supuenire m̄ionio.
quarto de p̄le seruoꝝ. Circa p̄mūz q̄runtur
p̄la s. v̄t erroꝝ cōdicōis ipedit̄ m̄ioniuꝝ h̄z
erroꝝ cōdicōis ē triplex. a melioris. v̄t cū quis
cōtrahit cū libera quā credit ancillā. a parif.
v̄t cūz seruū cōtrahit cūz ancillā quā credit li-
berā. Aut deterioris. v̄t cūz liber cōtrahit cū
ancillā quā credit liberā. Primꝝ erroꝝ nō ipedit̄
m̄ioniuꝝ qz nō ledit̄ i aliquo sic cōtrahēs
s̄ilr nec scd̄us qz eq̄ ledit̄ v̄terqz v̄n̄ i neutro
erroꝝe decipitur. Nec h̄z qd̄ obiciat alteri. ar.
xxix. q. ij. p̄ totum. et ex de diuoz. significasti
Preterea edictūz d̄ m̄ionio ē p̄hibitoriuꝝ. v̄n̄
ad ip̄m cōtrahend̄ admittit̄ q̄cunqz nō p̄hibet̄
tur. ex de spon. cum apud. Tercius vero erroꝝ

impedit m̄ioniu. xxix. q. ij. si q̄s igenu. Pacō
h̄ e q̄ alter t̄m ledit sine sua culpa. et h̄ ḡui
ter. q̄ ledit in bono plis quā nō habebit in
p̄tate. Et in bono fidei q̄ nō poterit ei debitū
reddē libere et i bono sacri s. i. cohabitacōis i
sepabilitate. et iō ex eq̄tate naturali p̄uisz ē
vt errorz d̄dicōis deterioris ipediat m̄ioniam
d̄trahēd et dirimat iā d̄tractu. et h̄ ē opio cōis
cē scōz ho. s. p̄ p̄mus nec scōz errorz ipedit ma
tr̄mōniū quā tenēt bon. tho. pe. hu. gōf. et jn
no. ex e. p̄posuit licet quidā aliter dixerint vt
referūt i sua sūma. gōf. et ho. Si t̄n postq̄ ei
d̄dicōz agnouit in eā tacite vel exp̄se v̄bo v̄l
fctō s. p̄ copulā carnis d̄senserit nō poterit se
pari ex de diu. ser. p̄posuit et c. ad n̄raz. i glo.
b. vbi notat. bñ. p̄ m̄ioniu d̄trahit aliq̄n ipō
fctō sine v̄bis s. t̄nc q̄n aliq̄ v̄ba p̄cesserūt ad cō
trahēd m̄ioniu v̄l sp̄salia licz t̄nc nō habet
rēt effectū Si t̄n a p̄n̄o d̄dicōz ei sciuit ext̄nc
v̄bz m̄ioniu fuit. xxix. q. ij. si q̄s liber. Scdm̄
t̄n aliquos cē errorz d̄dicōis deterioris nō ipē
dit m̄ioniu ex sui natura sed ex cōstōne eccle
sie q̄ nisi h̄ d̄stituit m̄ioniu nō ipediret sicut
non ipedit errorz q̄litas aut fortune. Et h̄ est
opio rod. videt̄ etiā esse bon. S̄z nunq̄d pos
set ecclesia h̄ idē d̄stituere de errore q̄litas et
fortune. h̄ q̄ sic. sic nōt hu. xxix. q. ij. in p̄n̄o.
Errorz āt p̄sōe d̄ sui natura s̄ d̄stitucōe eccle
sie ipedit m̄ioniu adeo q̄ ecclesia nō possit sta
tuere q̄ tal errorz m̄ioniu n̄ ipediret. Sciēd̄ āt
q̄ si p̄pter d̄dicōez seruitutis m̄ioniu ipediet̄
vir v̄rozi reddet quidq̄d accipit noie dotis ex
de diu. ser. p̄posuit V̄bz errorz libertine d̄di
cōnis l̄ asēpticie l̄ originarie ipediat m̄ioniu
h̄ q̄ nō sic nōt hu. xxix. q. ij. in p̄n̄o. q̄ omēs
tales sūt liberi licet ad qualdā opas pl̄ ceter
ris teneant. h̄ host. Sciēd̄ ec̄ q̄ si q̄s d̄tra
hat cū filia libera nō soluit m̄ioniu p̄pter p̄
teritā seruitutē m̄is. si possit ostendē q̄ an ma
tr̄mōniū mater fuerit manumissa. ar. ex de na
tis ex libero v̄tre. indecēs. Notand̄ ec̄ q̄ rōs
seruitutis m̄ioniu solui nō debet ad peticōnē
mulieris. si vir possit ostendē q̄ pater suus cō
d̄dicōz sequebat̄ scōz legē p̄uincie seu d̄dicō
nez patrie. licet olim fuerit seru. t̄pe tam̄ sue
mortis p̄ libero se gerebat et tanq̄ liber d̄di
dit testam̄tum. et fili. ipe postea p̄ decē ānos
nec noie suo nec noie p̄ris ē passus d̄trouerhā
stat. v̄n̄ rōe t̄pis et in fauorē libertatis vir ē
liber et m̄ioniu stabit ex de diu. ser. licet vbi
de h̄ in glo. decennio. Sufficer̄ t̄n q̄nquēni
um vt de ibidē. v̄n̄ scōz host. cū dicit. x. annos
s. baudi. maxie. Vel dic scōz ho. ec̄ q̄ sufficit
q̄nquēniū q̄ ad h̄ s. ne noie p̄ris sui q̄stionez fa
ctac̄. s̄z decenniū requirit̄ si suo noie q̄stionez
mōtā voluerit vitare. ar. C. de p̄sc̄p. lon. tē. q̄
p̄ libertate. l. j. dummō bonā fidez habuerit.
et h̄ inter p̄ntes. Nā inter absentes. xx. anni
siderat̄ vt dr̄ ibidē. l. fi. Insup̄ nota q̄ puel
la habēs libezū auū et p̄rez seruū debz sequi i
napeijs d̄trahēdis poci. volūtate auū q̄ p̄n̄l.
xxii. q. ij. c. j. et h̄ intelligit̄ de honestate
Quid de illo q̄ d̄traxit ignorat̄ cū ancilla quā
d̄ns manumisit. nunq̄d ibi ē m̄ioniu cum iam

ambo sūt liberi. h̄ a manumissioz ignorat̄ ere
des t̄n eā esse liberā sicut t̄pe cōtracti m̄ionij
credebat. aut scit eā manumissaz post d̄tractū
m̄ioniu. et eā fuisse seruā t̄pe d̄tracti m̄ionij
Si p̄mo mō copula carnalis sequēs manumis
sioz p̄dctm̄ m̄ioniu nō ratificat scōz aliquos
q̄ adhuc liber d̄miscet̄ ei ex p̄mo d̄sensu q̄ n̄l
lus fuit et sibi nō p̄iudicat. Et h̄ s̄nie sūt t̄ac.
gōf. ho. in sūma sua. jmo. et bñ. ex d̄ diu. ser.
ad n̄raz. Alij dicūt q̄ ipa manumissa staci ē ma
tr̄mōniū v̄bz. q̄ sublatū ē impedimentuz. Et
h̄ac s̄niaz credit esse veriorē ipe rod. Si scōz
aut d̄miscet̄ affectu m̄ioniali aut fornicario
si p̄mo mō efficit̄ m̄ioniu racū nō p̄pter d̄sen
sū q̄ p̄cessit q̄ null. fuit. s̄z p̄pter nouū d̄sensū
tactū q̄ cū v̄bis de p̄n̄i q̄ p̄cesserāt m̄ionium
fac. Si scōz mō t̄nc licet nō sit m̄ioniu in cō
spectu dei esset t̄n h̄m iudiciū eccleie eo q̄ p̄e
sumeret interiorē d̄sensū affuisse Quid si q̄s
liber d̄trahat ignorat̄er cū filia serui et libe.
vbi scōz d̄suetudinē terze p̄les seq̄tur p̄rez ex
de diu. ser. licz. nunq̄d m̄ioniu dirimet̄. h̄
videt̄ q̄ sic. si d̄suetudo terze sit p̄sc̄p. ta. ar. ex
de d̄gno. sp̄iali. sup̄ eo. s̄m ho. Quid si li
ber cū ancilla d̄trahat ignorat̄er et illa durā
te ignorācia ei d̄trahat cū alio sciēte d̄dicōez
ei. nunq̄d valet ill. m̄ionium scōz. h̄ q̄ sic
cū m̄ioniu p̄mū nullū fuerit V̄bz liber vo
lēs cū ancilla manere quā credebat esse liberā
t̄pe d̄tract. possit ab ancilla d̄mitti. h̄ iter
libez et ancillā quā t̄pe d̄tract. credebat eē
liberā nullū fuit m̄ioniu i rei veritate q̄ licz
valuerit d̄sensu ex p̄te ancille nō valuit t̄n ex
p̄te liberi. Ad h̄ em̄ vt valeat m̄ionij d̄tract.
requirit̄ d̄sensu mutuu et iō d̄gnita d̄dicōe
seruitutis in ea. ipa nō cogit̄ stare cum libero
q̄tū ē ex vi m̄ionij. xxix. q. ij. si q̄s igenu. in
glo. V̄n̄ si d̄traheret m̄ioniu cum alio teneret
m̄ioniu. rōne t̄n fidei p̄misse bñ tener̄ ei q̄ q̄
liber tener̄ seruare qd̄ p̄mittit liber. marie si
fidē firmet iuram̄to. et si seruari p̄t sine salutis
d̄trimēto. V̄n̄ d̄pellēda ē talis de nouo in eū
d̄sentire et cū eo remanere ar. ex de eo q̄ duxit
in m̄ioniu c. j. et d̄ diu. ser. ad n̄raz in glo. Si
t̄n pendēte d̄pulsione cū alio d̄traheret m̄io
niu scōz teneret. vt ec̄ dicit ho. i sū. et gōf.
V̄bz m̄ioniu liberi cū ancilla quā credebat li
berā ratificet̄ p̄ sequentē copulā carnalē h̄ a
copula carnis seq̄t̄ certā d̄gnicōz seruilis d̄di
cionis alter. d̄iugis. aut p̄babilē p̄supcōz. a
leuē suspicōz. aut āncedit. Si oia illa antecē
dit n̄ ratificat m̄ioniu p̄dctm̄. q̄ adhuc liber
d̄miscet̄ ei ex p̄o. i d̄sensu q̄ fuit null. Si autē
seq̄tur leuē suspicōz t̄n ec̄ n̄ ratificat m̄ioniu
p̄dictū. utubā em̄ p̄ ignozāte habend. ē ex d̄
diu. ser. p̄posuit in glo. Si āt seq̄tur p̄babilem
p̄supcōz et discretaz t̄nc d̄si guo. q̄ a illa car
nalis d̄mixtio fctā ē ad p̄ceptū eccleie aut nō.
si nō. t̄nc aut fctā ē affectu m̄ioniali. a forni
cario. si p̄mo mō. t̄nc dico q̄ ratificat m̄ioniu
p̄pter p̄ntes d̄sensū de nouo. q̄ ec̄ sine carnali co
pula cū v̄bis de p̄n̄i q̄ p̄cesserūt m̄ioniu rati
ficasset n̄ alt. d̄iux q̄ ē seruū cōd̄icōis p̄ a suo
consensu p̄sūno recessisset Si āt fctā ē affectu

fornicatio mioniu nō ratificatur in cōspectu
dei quous ratū psumaret iudicō ecclie eo q p
sumeret interiore dōsensu d nouo affuisse. Si ac
liber cū ancilla carnaliter copulat e p opulsiō
nem ecclie dicit aliq q illa copula sibi nō p
iudicaret. S3 nō videt q vix dī. at. qz si car
naliter dūmiseret cū ea affectu mioniali rati
ficaret ppter nouū dōsensum. ex de diu. ser. p
posuit. si at affectu fornicario mortaliter pecc
caret. Si autē copula illa seqtur certā dōgnicōz
in libero de seruitute alteri. tūc scd3 oēs siue
cōmiserat cū ea p cōpulsioez ecclie siue nō sēp
mioniu ratificat in cōspectu dei. si illa cōm
itio fiat affectu mioniali. si at affectu forni
cario quous nō ratificaret in cōspectu dei. rati
ficaret tū scd3 iudiciū ecclie ppter causam sus
pius dictā. h nich. Vix liber q dtraxit cū
ancilla quā credebatur liberā possit ab ea separ
ri licite aliter q p iudiciū ecclie. h aut cōtra
xerūt in facie ecclie. aut nō. tū cōtraxerūt co
rā testibus p quos cōtractū p̄t pbari. aut ita
secrete q nullo mō p̄t pbari. Si pmo mō dtraxe
rūt p iudiciū ecclie sepandi sunt qz quous i rei
veritate mioniu fuent nullū tū ecclie debet
cōstare de impedimto quo in forma iudicij dō
gnitio sūbiabit mioniu nullum fuisse. Vñ nema
p quacūqz causa publica pōt ab vxore sua se
pari sine iudicō ecclie. ex de diuoz. porro s̄m
nich. S3 scd3 ho. h nō ē vix. de quo vide sup
ti. xj. ar. ij. q. vix. vir p̄pō iudicō ecclie. et ifra ti.
xxij. ar. ij. in p̄nō. Si autē cōtraxerūt scd3 mō
ecclie p iudiciū ecclie sepandi sūt. qz cause contra
ctū mionialiū q pbari possūt i iudicō ecclie
sue ad iudiciū ecclie debet referri. alias ml̄ti
posset fraudes dmittē in dimittendo vxores
suas falso eis obiciendo notā seruilis cōdicō
nis. Si autē cōtraxerūt tēcō mō. tūc distinguo
qz aut fama ē eos dtraxisse aut nō. si fama est
adhuc videt p̄babile posse dici q nō nisi per
iudiciū ecclie debet separi ad vitand scandal
lum. Si at de h nulla ē penit̄ fama nō video
qre nō possit eā p̄p̄ia auctate dmittē si certus
est de ei9 seruilis cōdicōe. h nich. Quid si q̄
occasione diuozij se faciat seruū vt p h diri
mat̄ mioniu. h scd3 legē secularē q dicit q
seruit̄ supuenies mionio dirimit ipm mioniu
um dirimeret. S3 scd3 canones talis vxorem
dimittē nō p̄t nec vxor fit serua. si sine dōsensu
suo seruū se fecit xxix. q. ij. relatum Quid
de eo qui mouet cōdicōis q̄lōz dtra vxorē. et
illa pendente lite petit sibi debitū ab eo reddi
h nō debz cōmiseri spōre ei ne piudicet sibi
scd3 aliquos tū tenet reddere debitū exactus
ab vxore. et ad h ē p eccliam dpellend. nec
ideo piudicat̄ sibi. exigē aut nō debet. Tan
cō notauit ex de diu. ser. p̄posuit et ec gof. in
sū. sua. q nec exigere debet nec reddere etiam
ad mandatū ecclie. licet ppter h excōicet. qz
si eā affectu mioniali dōgnosceret iā vxor est
et ei piudicium fieret. si at affectu fornicario
tūc mortaliter peccaret. et iō obedire nō debz
Scd3 dō aliquos vt jo. xx. q. ij. c. ad mandatū
ecclie reddere p̄t sine piudicō suo qn nō ē cer
tus de seruilis cōdicōe ei9. licet habeat inde

aliquas p̄supcōes. Et dōgnoscat eā in h caū ex
p̄mo dōsensu quo cōsenserit in eā ab inicio non
ex nouo. scd3 ē si dōstet de seruitute vxoris. qā
tūc reddere nō debet. h s̄m ē bñ. ex de diu.
ser. p̄posuit. in glo. audiuit. eiusdē ecclie sentēcie
videt esse tho. p̄to. vō dicit in sū. q liber red
dere et exigē p̄t p̄tūcūqz sit certus de seruilis
cōdicōe alteri9 dūgnis ppter dubiū euentū iu
dicij. ar. ff. de adul. denūciasse. qz nunquā in
uenit q debeat poci9 excōicacōz sustinere q̄
debitū reddē nisi ubi si redderet mortaliter pec
caret. Si querat̄ quo affectu dōgnosceret eaz.
dicend q cōiugali nō tanq̄ liberā nec tanq̄ s̄
uaz s̄ tanq̄ illa cui seruit̄ obicit. Et sic euen
tus iudicij declarabit. vix cogat̄ eā retinere
vñ nō. ar. C. de iudi. rē nō nouā. an em̄ nō debz
eā relinquere p̄p̄ia temeritate. h opio ē ml̄tū
p̄babil. h ec pl̄mū p̄babilis ad casū p̄posi
tū habi. ex dictis nich. in illa. q. vix. liber ec.
q̄ ponit̄ aliquantulū sup vt patet intueri. Idē
tū ho. sup c. p̄posuit. dicit̄ cauci9 s. q̄ si dōcia si
bi dicit̄ q nō sit ei9 vxor nullo mō eaz dōgn
scere debz. et sic videt̄ corrigē p̄us dōtm.

Equit̄ vidē de scd3 s. de impedimto mion
ni9 seruo9 respectu dñoz. Et eca h q̄un
tur p̄a. s. vix. serui et ancille possint mioniu
dtrahere sine dōsensu dñoz. s̄m. h scd3 m le
ges. serui nō p̄t dtrahere mioniu vñd lex co
pulas seruo9 dtrahat̄ l cōubernia vocat
nō nupcias. C. de inces. et inuti. nup. cū ancill
Scd3 vō canones vt p̄t ex de diu. ser. c. j. ser
uus cōtrahere p̄t mioniu ec inuito et cōtradi
cēte dñc dando scd3 scotū cōiugi tantā p̄tātē
in corpe suo quantāz p̄t scz saluo iure dñi sui.
vñ nō min9 debet debita et consueta seruicia
dño p̄stare Quid si q̄s ducat ancillā suam in
vxorē h ancilla fit libera. C. de latina liber
tate cōllēda. aurēti. ad h. Nota tū q q̄ contra
hit cū ancilla fit irreglaris. scd3 jo. xxix. q. ij.
et c. ij. di. xxij. si q̄s viduaz. et h iō qz talis p̄
sumit̄ esse vilis. vt d̄ in glo. Quid si eadem
tpe dñs seruiciū aliq̄ imponit. et vxor debitū
petit cui poci9 satisfacet. h si serui dño scis
ente et volēte. vel saltē p̄mittēte mioniu cōn
traxit. debet poci9 vxori satisfacē. qz q̄ dced
p̄ncipale cōcedē intelligit̄ et accessozium. ar.
di. viij. quo iure. et xvj. q. j. si monac9. Si autē
dño ignorante vñ cōtradicēte dicit̄ quidaz q
debet dño magis obedire nisi p̄babiliter vxor
nō fornicacōis piculū imineat vel magnū pi
diciū fiat. qz vir cum onere suo ad vxorē trans
siuit. Decretalis ec sup̄dctā dicit q debita et
cōsueta seruicia nō min9 debet p̄stare dñis p̄
stare. h ij. vō dicit̄ q vxori pus debitū reddē
debet cū p h nullū piudicium vel saltē modi
cū dño fiat p̄t̄ horā modicā nisi forte dñs i
p̄sone auxiliū seruū petat vel pateret̄ gus p̄e
iudiciū et in moza esset piculū. h opionis est
bñ. in glo. p̄dctē decretal et ec ho. h̄lic dicit̄
p̄t q in his ml̄ta picula dōsiderari debet sic et
in omib9 actib9 humanis. s. picl̄m castitatis
imminens vxori. Impedimtum qd̄ ex debita red
dicōz ḡnaret̄ seruicō dñi. Et alia hmōi quib9
rite et discrete pensatus iudicari poterit. cui

magis debeat obedire s. dño vñ vroz. hñ sñie
sūt bon. et tho. michi ec videt rōnabilis.
Nota ec qñ dñs ancillā tan. p liberam tradat
alicui libero i vrozē ei dedisse intelligitur li-
bertatē. vñ stabit mñoniū inter eos ec si vir
ignozasset eā fuisse ancillā. in autenti. d nup.
q. si vō ab inicō. coll. iij. et scdm bñ. et gōf.
ex de iur. ser. ad nñaz. Idē ec ē scdōz ho. si dñs
ancillā tradat viro in vrozē dñsribēdo dotem
qd i libe. is feis tm fieri solet. Sciend etiāz p
si dñs videat seruū cū libera vñ ancillā suam
cū liberō dñsribentē et dissil et seruū eripit in
libertatē silr et ancillā. vt patz l. p̄dicta scdm
gōf. et ho. i sū. Quid si vir sit seruū dñi vñ
us et vroz sua alteri dñi. hñ nihilō n debet
dñi illi debitis ip̄z hñcūz defraudari. ex
de iur. ser. c. j. et xxix. q. ij. dēt. Nec tñ tales
diuges sūt ita dñsribēdi q sepentur. C. cōia
verusqz iudicij l. possessionū h gōf. Quid si
sint dñi diuersoz regionum ita q diuges illi
mutuo dñoscē carnaliter se nō possint. hñ vt
euitet materia fornicacōis cogat alter dño
rū p eccliaz vendē alteri volētē emere. C. d d
iu. ser. l. j. q. et gñaliter. h gōf. Quid si neu-
ter dñoz emere velit hñ cogat alicui vendē
i puincia cōserui vñ venalem exponat. et si nō
l̄ emptoz appareat ecclia emat. di. liij. fñi-
tatē. diuges enim nō sūt sepandi. xxxij. q. ij.
quos de. et xxix. q. ij. c. vl. h gōf. Quid si
dñs vendē velit seruū suū alicui ducturo in p-
tes extraneas et remotas. hñ notat alan. ec
de iur. ser. p̄posuit. q h facē possit. et vroz eū
sequi tenet ec si libera sit. et scdōz hōf. h glo.
ibidē. h opio ē vera. qñ seruū dñsribit cū libe-
ra sciētē. Alij dicūt q vendicō talis ē p̄hibē-
da. ar. C. cōia verusqz iudi. possessionū. et ar.
di. liij. fñitātē. et ex de iudeis. c. vl. Interest
em siue expedit reipublice ne quis re sua ma-
le vtat. insti. de his q̄ alieni l̄ sui iuris sūt. q.
pnl. hñ sñie ē bñ. ex de iur. ser. c. j. et tho. et
pe. et inno. ibidē. et ho. ec in sū. Vñ iudex ec-
clesiasticus ad denūciacōz seruū dñm ex officio
suo cogere p̄t. ar. ex d̄ offi. p̄fec. vñ. l. j. q. q̄ at
scdōz at ho. in glo. h locū habēt qñ ambo sūt
serui. Aliqui vō dñsribunt qñ seruū et ancilla
dñsribat dñs dñsribentibz sibi p̄iudicant nō
dñsrib. et id si dñs indigeat p̄t eos vendē et si nō
p̄t eos vendē i terra sua siue si nō iueniat iustū
emptozē in terra sua. p̄t vendē in aliena Si tñ
p̄t eos vendere in terra sua tenet. alioqñ ma-
nifeste iniuriat diugi ei. et abutit re sua i p̄-
iudiciū alienū. Si vō dñsribat dñs dñsribentibz
bus nō p̄t vēdi aliquos eoz a dño in p̄iudici-
um diugis. et si alter vēdat alter debet d̄pelli
q̄ redimat. l̄ nō eū emere vñ ancille licenciaz
dare q̄ vix sequat. Et hñ sñie ē bon. et etiam
scot. n q̄ scot. d̄ qñ dñsribentis dñsribentibz
licet eos mittē vel vendē vbi volūt sic p̄ius
eis licebat. q̄ illi sic dñsribendo nō potuerūt
in aliquo diminuerē seruitutē Sz nūqd vroz
debz seq̄ vix si gentilibz venundet. hñ dñs
sū nō debet eū vendē gentilibz qz ē ibi picu-
lū fidei. si tñ de fctō vēdat. si vroz nō timeat
piclū p̄cti q̄ sit in dñmētia dei l̄ alicui alte-

rius fornicacōis p̄t et debet sequi vix. hñ non
video quō possit eū sequi sine fidei piclo. aut
aliq̄ alio mō sine p̄ctō h bon. Quid si non
sequatur eum nunqd diuidit mñoniū. hñ
licet colhabitacō de fctō diuidatur nō tamen
diuidit mñoniū quo ad vincm. sibi at ipuz
q̄ cū tali scient dñsribit. p̄t tñ dñs cogi vt ven-
dat emptoz bonas dñcōes afferēt nō gues-
et onerosas mñoniū h pe.

Equit̄ vidē d̄ tercō s. vix sicut mñoniū
supuenire possit. et cca h q̄runtur pla. s.
vix vir in seruū se vendē possit alij. vroz nō
lētē. hñ vir in vrozis ē p̄tate in his q̄ p̄tinent
ad reddicōez debiti carnalis. In oibus alijs ē
sui iuris. hñc ē q̄ saluo iure vrozis ec si dñs
sciāt dare se p̄t in seruitutē alteri. Nec p̄-
pter h mñoniū debet solui nec quantū ad vin-
culū qz erat legit. me dñsribit. nec q̄ ad tho. qz
seruit̄ sequēs ē acq̄sita saluo iure mñoniū.
Vñ dño aliquid p̄cipiētē et vrozē debitu p̄-
tente eadē hora magis debet obedire vroz q̄
dño. si vō vroz dñsribat tūc pleno iure transit
in dominiū alteri et sibi p̄iudicat. h bon.
Sz nūqd qñ vēdicōi vroz vroz dñsribat sit cōi-
p̄o ancilla. hñ q̄ nō h ius ei dimitatur i vix vt
iā dñs ei possit eum occupare qñ vroz vellet
debitū sibi reddi n fornicacōis p̄babile picu-
lū imneret. Aut ec in terra aliena possit ven-
dere. h pe. Vix vroz possit se vēdē viro nō
lētē. hñ q̄ nō qz licet vir et vroz quo ad carna-
le debitū ad paria iudicent. tñ quo ad regim̄
domi et familie. et alia hñdī supaddita. vir ē
caput vrozis non econuerso. et ideo eam cor-
rigere debet non econuerso h tho.

Equit̄ vidē de quarto s. de ple seruo-
rum. et circa h querunt pla. s. cui p̄ntis
cōdicōnem debet p̄tus sequi. hñ q̄ debet seq̄
dñcōnem mñs de iure cōi p̄tum ad libertatē
et seruitutem. Et hñc concordat lex diuina.
vt p̄t vroz. xxi. et ex de natis de libero ventre
c. vl. hñ hñ est vt dicit p̄b. ix. et bi. c. viij. q̄a
mñs sūt magis amatrices filioz et p̄ labo-
rauerūt in generacōe eoz et cerciores sunt q̄
sunt filij eaz q̄ p̄res. Et vt habet. xv. de ania-
libus in generacōe amministrat tēciā substan-
cie corpis materiā. Seruit̄ at et libertas sūt
dñcōes que maxia respiciūt corp̄. Magis ec
innitend est certo q̄ incerto. Conuenientius
ec ē vt iura attribuat p̄li dñcōes p̄ntis ip̄az
magis diligētis et q̄ in ei generacōe p̄ labo-
rauit. De dñsribentē tñ sp̄ali aliq̄z terraz
p̄tus sequit̄ p̄ntē deterioris dñcōis siue sit
pater siue m̄. Nō tñ si post pactū mñoniū p̄-
se vendidit in seruū vrozē nolētē. xxxij. q. iij.
liberi. Ibi d̄ q̄ p̄t sep̄ sequi deteriorē dñcōz
hñ h̄ intelligi scdōz dñsribentē lombardā h lex
romana aliud tenet. C. d̄ rei ven. p̄tus l̄ glo.
deteriorē s. feminā ex de ser. nō ordi. dilectul
in glo. Et h̄ adeo vroz ē q̄ si fuerit aliq̄ mo-
mento in ventre libero liber nascet. ff. d̄ sta-
ho. l. seruo. Si at vterqz parēs ē seruilis cō-
dicōis et sūt diuersoz dñoz fit diuisio libero-
rū s̄m numerz si p̄les sūt. Et si vñ ē tñ dñs il-
le penes quē p̄les remāeb̄ recōpensab̄ alteri

dñō p̄ciū iustū. h̄ nich. et ueniunt cū eo alij. In honorib⁹ ac munerib⁹ et nuicijs p̄ se q̄ t̄ p̄em. C. de decurio. l. eos. Et h̄ int̄m est v̄m q̄ de decurione ocept⁹ licz n̄ nat⁹ d̄dicōz seq̄ t̄ p̄is ibid. l. ij. Vt p̄r v̄dere possit plem vxore inita. h̄ filij nō p̄nt nec debēt vendi si ne culpa nisi sit paupertatis v̄l famis necessitas in quo caū vxor debz d̄sentire. Q̄ si i alio casu vendere velit nō potest q̄n vxor d̄sentit. sicut em̄ vir nō p̄t v̄dere nec alienare dotē vxoris q̄uis sit dñs dom⁹. sic et i p̄posito. Q̄ aut̄ tpe necessitatis et famis v̄di possint pbat̄ p̄ illd̄ qd̄ scribit̄ nec. v. h̄ bon. Dōt̄ aut̄ pater v̄dere filiū in necessitate vt cū p̄cio a filio v̄dito v̄l quocūqz filio emptori reddito sit ingenu⁹. C. de p̄tib⁹ q̄ si. di. l. ij. et multo forcius pignori obligare. ff. de re. iu. nō debz qd̄ p̄l⁹ est zc̄. Sed nūquid sit h̄z⁹ h̄z q̄ sic h̄m azo. Alij contra t̄n seruire debz ar. C. cōia de maū. l. i. Nec in alio caū pater filiū v̄dere p̄t qz lex p̄hibz h̄ generaliter nisi in caū p̄dicto. mater aut̄ h̄ nō p̄t qz nec lex ei d̄cedit nec h̄z filiū i p̄tate sicut pater. h̄ bo. Vtqz aliq̄s possit seipm̄ vendere h̄z q̄ ē empco l̄ v̄dicō ad obsequz h̄uas nū. Et ad h̄uiciū d̄nū. d̄no aut̄ officio n̄ repugnat obsequz h̄ois siue seruit⁹ corp̄alis. h̄ h̄z uir⁹ sp̄ualis q̄ ē seruit⁹ peccati. dicēdum q̄ qz fideles redēpti sunt et tēplū dei facti sunt nō p̄nt se v̄dere vt faciāt mala. p̄nt t̄n se v̄dere ad obsequia hec bon.

De impedimēto voti cōtinēcie ti. xvj.

3
Einde cōsiderādū ē de impedimēto voti cōtinēcie Et circa h̄ q̄rūt̄ plura. scz v̄tqz m̄moniuū impediāt̄ p̄ cōtinēcie votum h̄z duplex ē votū scz simplex et solēne. Et per v̄tqz impediāt̄ m̄moniuū d̄trahēdū. n̄ autem dirimit̄ iā cōtractū p̄ votū simplex h̄z p̄ solēne vt ex. q̄ cle. v̄l vo. d̄suluit. et c. rursus. et c. nisi nuāte. et disputat̄ h̄ questio. xxvij. q. i. vbi p̄mo ostēdit̄ q̄ m̄moniuū d̄tractū post votū nō tenet vsqz ad. q̄. his autoritatib⁹ vbi v̄o allegat̄ t̄ cōtrariū vsqz ad. q̄. v̄l. et dimittit̄ questio i soluta. t̄n soluit̄ di. xxvij. q. v̄l. Ita scz q̄ p̄ma c. intelligūt̄ de voto solēni alia d̄ simplici. et ē opio p̄dicta q̄si cōis theologoz et canonista r̄. v̄n i ea fuerūt jo. et gr̄n⁹. di. xxvij. q. v̄l. et c. v̄l. Tenuerūt̄ etiā ea bon. nich. t̄bo. et p̄. h̄z. v̄o cōtrariū sentit. v̄n h̄m eū in nullo casu est m̄moniuū post p̄petue cōtinēcie votū quo ad deū vt recitat bern. ex. q̄ cle. rursus. et h̄m bern. dictū hu. tuci⁹ videt̄. cui t̄n bern. nō est assentiēdū in hac p̄te. rō aut̄ q̄re votū solēne n̄ simplex dirimit̄ m̄moniuū d̄tractū ē h̄m sco. qz qd̄ dieāt̄ alij. qz ecclesia illegit̄auit̄ v̄uentē solēniter nō aut̄ v̄uentē simpliciter. et h̄o rōnabiliter. h̄m sco. qz ille se posuit in p̄tatez ecclesie quātū ad cōtinēdū. ille v̄o nō. qz ergo se posuit in maū d̄i ecclesia d̄sulit̄ sibi q̄ nō cōtrabat ne d̄tra votū v̄ciat. q̄si d̄tra veniat res. linq̄t eū iudicō dei. nō em̄ ecclesia om̄ia mala punit nec etiā p̄hibēdo semp̄ penas iniungit̄ eo q̄ forte mai⁹ malū sequerēt̄ ex illegit̄imatiōne taliū q̄ seq̄t̄ ex cōtrario. D̄e. h̄m bo. videt̄ excepta autoritas pape in voto sicut i iur

ramēto ex d̄ iureiur. veniēs. q̄. si. V̄n papa redit aliq̄s p̄sonas inhabiles p̄ d̄stucōz ad v̄uendū. puta pupill⁹ maior infāte nō p̄t v̄uere p̄hibete d̄stucōe ecclesie q̄ t̄n p̄t mortaliter peccare. ex de delict. pu. ergo multo forcius p̄t inter v̄uētes d̄stinguere et d̄stinguere q̄si solēniter v̄uēs d̄trabat m̄moniuū n̄ teneat. et q̄ si simpliciter v̄uēs d̄trabat teneat. Nā statuta circa h̄ac materiā in multis sunt vere poitiua et depēdēt ex volūtate sola Si em̄ veraz et naturalē rōz ecclesia d̄siderare vellet potius statueret q̄ votū simplex dirimeret m̄moniuū q̄ d̄gnacō legalis v̄l sp̄ualis. h̄ et plura alia de hac materia poit̄ host. ti. q̄ cle. v̄l vo. S̄z obicit̄ qz dicit̄ clemēs papa ex. q̄ cle. rursus. a pud deū nō min⁹ obligat̄ votū simplex q̄ solēne. si ergo illd̄ nō dirimit̄ m̄moniuū iā cōtractū nec solēne dirimit̄ h̄z v̄bū illd̄ v̄m ē i his que spectāt ad deū vt ē sepacō a deo p̄ peccatū mortale. qz mortaliter peccat̄ frāges votū simplex sicut solēne. licet iste q̄i⁹ vt sic fiat cōpacō in genere nō in d̄terminata reat⁹ q̄litate. h̄z quo ad m̄moniuū quo h̄o h̄oi obligat̄ nō oportet q̄ sit eq̄lis obligacōis etiā in genere qz ad quedā obligat̄ votū solēne ad que nō obligat̄ voto simplex. h̄ t̄bo. v̄l intelligas q̄ nō min⁹ obligat̄ zc̄. qz ab inicō eq̄liter sunt h̄z uāda V̄n glo. exponit̄ illd̄ nec min⁹. i. minor tpe. qz v̄tqz ip̄perpetuū obligat̄ Quid si simplex votū v̄uit et postea de cōtrahendo iuravit h̄z votū seruabit̄ p̄nia imposita de temerario iuramēto. ex. q̄ cle. v̄l vo. rursus. h̄ gcf. et host. Quid si q̄s iuravit aliquā d̄ducere i vxorez et postea v̄uit d̄tinere h̄z h̄m gcf. et bo. p̄ualet iuramentū quod p̄cessit votum Acced̄ ad h̄ illd̄ ex de spon. commissuz. sicut contingit̄ de duob⁹ iuramentis contrarijs valet em̄ p̄imum quādo v̄tqz est licitū. v̄n si post fidem datā de cōtrahendo. votū emittat̄ a muliere. qz votū ei⁹ nō est omnimode obligatoriu⁹. viro cui fidē dederat m̄moniuū d̄trahente dat̄ mulieri licēcia cōtrahendi ex. q̄ cleri. v̄l vo. veniēs. potest tamē et aliter hoc. c. veniēs i telligi scz de cōpauua p̄missione. q̄ scz si cōtinere nō potest mulier illa ne deterius inde cōtingat dat̄ ei licēcia nubendi in domio ab ecclesia. i. ostendit̄ nō negata. et q̄si contraxerit m̄moniuū tenebit et imponit̄ ei penitēcia de fide mentita v̄l potest dici q̄ ibi disp̄sat papa ex certa sciencia. tum p̄pter animi turbacōz. qz quodāmo p̄terita mulier illa votūz emisit tū quia h̄ nō fecit̄ ex inspiratōe h̄z i fraudem sp̄si vt scz ab eo diuertere possz. tū p̄pter mai⁹ piculū vitādū qz forsan apte dicebat q̄ pot̄ se interimeret ar. ad h̄ ex de sp̄o. iuueis Potest etiā intelligi q̄ mulier illa iā d̄traxerat cum innuit̄ ibi de fide mēta. et expone illud m̄moniuū d̄trabat. i. m̄moniuū d̄tractū teneat. cui vult. i. voluit. licēcia. subaudi. in ecclesia solēnifandi et publice d̄sp̄sandi. ex de clā. d̄sp̄o. c. ij. et sic plana est decretalis. qz cū votū simplex fuerit m̄moniuū d̄tractū tenuit̄. licz d̄trahere nō debuent. et intellect⁹ iste maḡ placet bo. h̄ oia bo. de h̄ vide sup̄ a.

qualiter sp̄salia possint dissolui in primo cau
Vt dicitur post simplex cōtinencie votum
peccet mortaliter semp quando reddit debitū
h̄c non obligat quis efficaciter p̄ m̄moniu
ad reddēdū carnalē debitū p̄ma vice aū m̄mō
mōmū d̄summatū. qz p̄t eligere mōasteriu. et
iō p̄ma vice mortaliter peccat reddēdo q̄ con
trahit p̄ simplex cōtinencie vctū. s̄ alijs vici
b̄ qz ē m̄moniu iā d̄summatū tenet reddere
nec peccat qz qd̄ erat i volūtatē fctm̄ ē sub iu
ris necessitate. h̄ tñ d̄z facere cuz dolore qz p̄
culpā suā venit i necessitatē istā. d̄z aut reddere
sive vxor exp̄sse petat sive interpretatē sive tacite
et p̄cipue si timet ei de piclō castitatis. hec
pe. Vt sic dicitur debitū petere possit sine
peccato h̄c qz nō qz ex viculo m̄monij n̄ ob
ligat ad debitū petēdū h̄m nich. et t̄ho. Quid
d̄z tñ dicūt qz p̄t petere ne nimis onerosuz red
dat m̄moniu vxori sp̄ petēti s̄ si recte ispici
at h̄ ē reddere vxori d̄bitū petēti iterptatiue.
h̄ de ho. Vt sic dicitur vxore mortua cō
trahere poterit cū alia h̄c qz ad ea i c̄b̄ n̄ est
fact̄ ipotēs h̄uare cōtinencie votuz. ordinatur
adhuc p̄ m̄moniu d̄tractū ad h̄uādū. p̄pter
qd̄ mortua vxore tē totaliter d̄tinere. h̄ t̄ho.
Quid si duo q̄ p̄mo vouerūt simpliciter cōti
neciā postea sil d̄trahāt m̄moniu. h̄c jo. xxvij.
q. i. d̄ viduis dic̄ qz m̄moniu n̄ t̄z qz neuter d̄
bitū petere p̄t Aliq̄ vō dicūt qz tenet ita qz v̄
n̄ eoz. altero viuete sc̄do d̄traherz. m̄moniu
uz sc̄dm̄ n̄ teneret maebūt igit̄ d̄iuges tñ cum
cubiculo seq̄strato. Itē si vir cōtinenciā voueat
et mulier h̄ nesciat nubit ei sine culpa. xvij. q.
ij. nos nouim̄. Et ex h̄ arguit̄ a d̄trario sensu
qz si mulier votū ei sc̄ret cōtrahēdo sc̄cū mor
taliter peccaret Quid si is q̄ simplex votū e
misit me cōsulit v̄t cōtrahere possit h̄ndēbo
secure qz n̄ Quid si dicat si cōtrahero nunq̄d
tenebit Nō r̄ndēbo. qz si r̄ndēā n̄. mēciar. si r̄n
debo sic. occasionem dō ei d̄trahēdi et p̄ d̄ns
mortaliter peccādi. ḡ ē tacēdū. xxij. q. ij. ne
q̄s arbitret̄ h̄m quōsdā s̄z certe h̄m h̄ videtur
qz papa statuēdo qz talis d̄trahat m̄moniu
teneat mortaliter peccauerit qñ n̄ t̄m asserit s̄z
autoritatē et firmitatē p̄buit s̄z dicūt qz papa
i talib̄ p̄t disp̄sare. n̄ tñ icēdit i h̄ cau ab im
cō disp̄sare et iō ē tacēdū Vt si videā qz n̄
p̄t d̄tinere p̄pter maī piculū vitādū possit sic
r̄ndere tenebit h̄c qz nō. s̄ sic de cōsilio meo
d̄tinēbis qz si d̄traheris mortaliter peccabis.
ē q̄ cleri. veniēs. p̄ tñ d̄ctm̄ ē tuā. h̄ ho.
Quid si igressus cui de iure licz ingredi assūptā
religionez sed habet necesse ingredi laxiorem
p̄ egressū p̄me et aū igressuz sc̄de d̄trahat m̄
moniu. nūq̄d tenebit h̄c gof. dic̄ qz nō. qz et si
habuit sol̄ nō solēnisat votū q̄ntū ad religio
nē assūptā. solēnisat votū q̄ntuz ad religione
in quā d̄sensit intēdēs absolute mutare vitam
et iō habitū assumpsit Si q̄ras c̄ monasterij
sic monac̄ h̄c nulli. Nā et i p̄pria domo p̄t
q̄s esse p̄fessus et erit religiosus. xxij. q. i. de
viduis. sic ille q̄ renūciat ep̄atu nulli eccle
sie ē ep̄s. est tñ ep̄s s̄z h̄ p̄t itelligi illd̄ ex d̄
regularib̄. n̄ solū vt sc̄z q̄uis p̄fessio facta in

fra anū n̄ astringat p̄fessus religioi alicui sp̄s
li d̄stitucōe p̄hibete i penā recipiēciū d̄tra p̄
ceptū pape. astringit tñ religioi i genere. d̄z
q̄s exp̄sse seculo et b̄nficō renūciat ip̄i c. ex d̄
regularib̄. statuim̄. et c. nō solū. et habitum
induit religionis. hec host.

De d̄sangnitate ti. xvij.

Oltea cōsiderādū ē de d̄gnacōe Est aut
triplex cognacō sc̄z carnal. sp̄ualis. et
legalis. Est at p̄mo d̄siderādū d̄ cogna
cōne carnali q̄ reliq̄s duas naturaliter p̄cedit
h̄ec aut d̄z cōsangnitas. et cca h̄ac plura sunt
narāda et querēda Sciēdū igit̄ p̄ d̄sangni
tas ē viculū p̄sonarū ab eod̄ stipite descēdēci
uz carnali p̄pagacōe cōtractū. ilipes at voca
p̄sona a q̄ plures descēdūt Distinguit̄ aut cō
sangnitas p̄ lineas. linea at ē ordinata colle
ctio p̄sonarū d̄sangnitate d̄iūctāz ab eodem
stipite d̄nciū diuersos ḡd̄ h̄ns Est aut q̄daz li
nea ascēdēciū. quedā descēdēciū. q̄dā trāsu
erentiū. xxx. q. v. p̄mo ḡdu Quelibz vō h̄az li
neaz distinguit̄ p̄ ḡd̄ In q̄libz em̄ eaz sunt
plures et diuersē p̄sone a seimicē distātes di
uersimode. q̄z vnī ab altera distācia deter
minat̄ ḡd̄ d̄z. q̄ sic describi solet. Grad̄ ē ha
bitudo distāciū p̄sonarū q̄ d̄gnosciē quota ge
neracōnis distācia due partes distāt inter
se. et colligi h̄ diffinicō ex d̄ cōsangnitate. ex
lris. et c. qz dilectō. s̄z p̄mā lineā ita d̄putā
t̄ ḡd̄ sc̄z p̄ et m̄. aū et auia. paū et pauia
attaū et attauia. s̄z sc̄daz sic. filij et filia
nepos et nep̄s. p̄nepos et p̄oneptis. abne
pos et abnep̄s s̄z terciā sic. duo fr̄es. filij
duoz frat̄z q̄ dicūt̄ patruales. aut filij dua
z sc̄roz q̄ dicūt̄ d̄sobezini q̄si d̄rozini. nepotes
duoz frat̄z. Et sic due linee d̄ndēciū vnā faci
ūt trāsueraliū. et filij duoz fr̄z at̄nēt sibi li
nea trāsuerali et q̄libz eoz d̄ndit ab auo cōi
et filiter itelligēd̄ ē d̄ alijs Et nota qz triplex
ē differēcia fr̄m sc̄z germani q̄ ex eodē patre et
eadē m̄re sunt natū. d̄sangnei q̄ tñ ex eodē p̄re
et vterini. q̄ tñ de eadē matre. hec bern. ex de
d̄san. tua nos. g. qz aut̄ ita sunt ḡdus d̄putan
di et distinguedi colligiē in d̄ctō. c. tua nos.
h̄ecte at̄ collectō p̄sonarū. ordinata h̄m eādēz
differēciā habitudinis linea dicit̄. qz a patre
filij et ab illo aliij filij et sic deinceps Sciē
dū at̄ qz p̄dicta diffinicō ḡd̄ est h̄m ius cano
nicū n̄ ciuile. sic em̄ h̄m canones frater et so
roz faciūt vnū ḡdū. sic h̄m leges faciunt duos
qz illa habitudo q̄ ē fratris ad sorozē nō est il
la eadē q̄ est sorozis ad frat̄r Vñ h̄m auic. iij.
met̄. c. x. fr̄nitas q̄ est in vno fratre respectu
alteri n̄ est fraternitas q̄ est in alio respectu
huī? Canones aut̄ istas duas h̄tudines acci
piūt sub vno ḡdu. et iō n̄ est realis d̄tradictio
inter canones et leges Sūt etiā hic quedaz
regule notāde viles ad sciēdū quoto ḡdu q̄s
at̄nēt alicui Prima est qz persona addita per
sone p̄ carnis p̄pagacōz addit̄ ḡdū Sc̄da est qz
quot sunt p̄sone de quibus queritur computa
tis iter medijs vna minus tot sunt grad̄ Vñ
si sunt quinqz p̄sone quatuor sunt gradus
vt persona vna subducatur. et ille due regule

locū hñc i linea descēdētī. Tercia regula ē. q̄
toto ḡdu p̄sone dñdētes a stipite distāt inter
se. quoto distāt a stipite. vnde nepos ex vno
filio et p̄nepos ex altero filio distāt a se in se
cūdo ḡdu ex vna p̄te. et i tēcō ex altera. ḡdō
tñ idē vtuosior ē i linea descēdētē q̄ i trāsuēr-
sali vt fili⁹ a p̄te distāt i p̄mo ḡdu. duo fratres
iter se attinet sibi in p̄mo ḡdu et tñ pl⁹ attinet
fili⁹ p̄ri q̄ s̄i s̄i. S̄i s̄i fili⁹ filij attinet auo in
ḡdu sc̄do. filij at̄ duoz̄ s̄m attinet sibi etiā in
ḡdu sc̄do. tñ fili⁹ filij magis attinet auo q̄ fi-
lij duoz̄ s̄m iter se. Vides ḡ q̄ idē ḡdō d̄sang-
nitatis i linea descēdētē ē forci⁹ viculū q̄ in
trāsuēruali. Quarta regula ē q̄ qñ p̄sone distāt
ieq̄līter a stipite. vbi grā vna i q̄rto ḡdu et al-
tera i sc̄do ḡdu d̄sangnitatis. d̄z op̄tari s̄m ḡ-
dū magis remotū a stipite ē de cōsang. c. vlc.
Vñ at̄ rō ē. q̄ rō d̄sangnitatis iter aliquos i li-
nea trāsuēruali ortū h̄z ab illa q̄ ē ad stipitem.
Vñ pl⁹. vñ. et h̄. c. xij. d̄ic. oino d̄gnata ami-
cicia depēdere videt̄ ex p̄na et iō i linea tran-
suēruali vñ n̄ p̄t esse p̄p̄quior alij q̄ stipiti. Et
h̄ regula et p̄cedēs locū hñc i linea collatera-
li. d̄z tñ ē de d̄san. q̄ dilectō. q̄ licz ḡdō con-
sangnitatis op̄tari debeat a remotōz̄ tñ si a
suetudo ē alij. ni op̄tari a p̄p̄quiori stādū est
d̄suetudini p̄pter sc̄dalū euitādū. Quia regu-
la ē q̄ quoto ḡdu distāt aliq̄ p̄soā a cōi stipite
toto ḡdu distāt a quolibz̄ descēdētē ab eo. et
h̄ ē vñ sc̄lū vsq̄ ad eq̄lē ḡdū. Vñ p̄nepos ali-
c⁹ sic tēcō ḡdu distāt ab eo itz̄ ab oibz̄ descē-
dētibz̄ ab eod̄ vsq̄ ad tēciū ḡdū. s̄z pl⁹ distāt
ab illis q̄ trāscēdūt tēciū ḡdū. ex de d̄sang. c.
vlc. Et has regulas p̄ox̄ gōf. in sum. Nota ē
etiā q̄ d̄ueientus d̄icūt q̄ p̄ez et m̄ez assignāt
trūcū q̄ p̄id⁹ q̄ f̄ez et soroz̄ p̄ trūcū vt h̄et
li. x. et h̄. vñ. c. vñ q̄ s̄m assignacōz̄ p̄sidi s̄m i
ḡdu tēcō s̄m aliā s̄m i quarto. Vñ d̄sang-
nitatis p̄stet ip̄d̄m̄tū m̄imoio. s̄z d̄sangnitatis
m̄imoniū ip̄d̄m̄tū. In aliq̄ ḡdu p̄pter dictam̄ le-
gis nature. In aliq̄ ḡdu ex dictamine legis di-
ne. In aliq̄ vō p̄pter statutū eccl̄ie. p̄pter dicta-
m̄ē legis nature ip̄d̄m̄tū m̄imoniū filie cū p̄te
et filij cū m̄re. Vñ et i lege nature d̄ctū ē gen-
ti. reliquit h̄o p̄ez et m̄ez et adberēbit vroz̄i
sue. Vñ apud oēs et oī tpe ob̄s̄natū ē vt filius
m̄ri l̄ filia p̄ri n̄ iūgat̄. Ius ei naturale d̄ctat
maiorē reuerēciā debēri p̄ntibz̄ q̄ diuigibus.
Et d̄ctat n̄ sic debere tractari turpiter p̄tes
sic se d̄tractāt diuges. maḡ tñ ē d̄tra ius natu-
rale m̄imoniū filij cum m̄re q̄ filie cuz p̄te qz
vroz̄ d̄z ēē viro subiecta. d̄tra at̄ ius naturale
ē vt fili⁹ m̄ez teneat subiectā. Vñ et q̄dā aima-
lia bz̄uta abhorret̄ coitū cuz m̄re sua q̄d̄iu co-
gnoscūt eā ēē m̄ez suā. qd̄ p̄z p̄ illd̄ qd̄ narzat
p̄ h̄. vñ. d̄ aial. b̄. d̄ camelo q̄ cū saltas̄ sup
m̄ez suā cooptā postq̄ recognouit eē m̄ez suā
ā interfecit seipm̄. Narzat eē d̄ quodā eq̄ q̄ cum
saltas̄ sup m̄ez suā et eā recognouiss̄ postq̄
discooperēbat̄ fugit et p̄iecit se de alto et mox̄
tu⁹ ē. Et dictamine legis d̄ine p̄hibet̄ m̄. mo-
nialiter copulari d̄sangnei i p̄mo ḡdu et sc̄do
vt p̄z leui. xvij. C⁹ rō ē qz si possent m̄imonia-
liter copulari d̄arec̄ icētiūū luxurie. eo q̄ ca-

les p̄sone solēt frequēter i eadē domo h̄itare
Per statutū eccl̄ie p̄hibet̄ m̄. moialiter cop-
ulari eē i. iij. et. iij. ḡdu d̄sangnei. qz vsq̄ tē
d̄suevit iter h̄oies satis durare amicitia p̄pter
d̄sangnitatis naturale viculū. s̄z p̄ illū ḡduz
cōcedit eos posse copulari ad aiciciā q̄si fugi-
ētē reuocāda vt sic caritas iter h̄oies dilater̄.
eo q̄ d̄iux ad d̄sangneos sui cōiugis multū af-
ficiat̄. Si q̄ vō sine d̄sp̄sacōe cō. arerit i ḡdu
p̄hibito nulla lōgiquitate defēdūt̄. Anoz̄ qz di-
ucurnitas t̄pis n̄ minuit p̄ctm̄ s̄z augz̄. ex de d̄-
sang. n̄ d̄z. Vñ aliq̄s tñ distare possz a stipi-
te q̄ licite possz cū eo d̄trahere. s̄z q̄ nō qz rō
naturalis d̄ctat q̄ ordo naturalis generacōis
d̄z p̄cedere n̄ retrocedere q̄ aliquo mō fierz̄ si
aliq̄s l̄ aliq̄ cō. iugerē suo stipiti i carnali ope
generacōis. Naturaliter eē maiorē reuerēciā
d̄z h̄o illi a q̄ effendi d̄iugi s̄m p̄s̄it̄ iniciū ge-
neracōe naturali licz̄ mediate q̄ debeat d̄iugi
ar. istū. d̄ nup. q̄ iter eas. et. xxx. q. iij. p̄geniē
Et h̄ ē opio nich. pe. hu. ho. et. azo. s̄m legē q̄
habet̄. C. d̄ nupcijs. nemi Gof. tñ d̄ic̄ q̄ neqz i
linea descēdētī ip̄d̄m̄tū m̄imoniū d̄sangnitatis n̄
vsq̄ ad illū ḡdū vsq̄ ad quotū ip̄d̄m̄tū i linea trā-
suēruali. Sciēdū etiā q̄ licz̄ cōsangnitatis q̄ ad
ius ip̄d̄m̄tū m̄imoniū n̄ p̄cedat̄ nūc vltra q̄r-
tū ḡdū nec oliz̄ p̄tēdebat̄ vltra septimū. q̄ntū
tñ ad ius succēdēd̄i i hereditate p̄d̄ic̄ vsq̄
ad. x. ḡdū legalē. xxx. q. v. ad sedē. h̄. gōf.
Quid si cōtrahāt duo quoz̄ vñ distāt a stipi-
te i. v. ḡdu alter i. iij. s̄z m̄imoniū t̄z eo q̄
rales acūnēt sibi i q̄nto ḡdu. vt p̄z p̄ tēciā re-
gula sup̄positā. Et idē d̄icēdū ē i q̄nto et tēcō
vñ sc̄do. S̄z nūq̄d̄ id̄ erit de q̄nto et p̄mo. s̄z
ho. d̄ic̄ q̄ n̄. et sic ille q̄ distāt a stipite i q̄nto
ḡdu cōtrahere n̄ p̄t cū filia stipitis. sic nec pos-
set cū stipite. vt d̄ictū ē sup̄. Id̄ d̄ic̄. d̄. vñ. et vñ
ḡdu. et sic de alijs i infiniū. Et sic cū q̄b̄ n̄ p̄t
d̄trahere stip̄es nec fili⁹ ei⁹. et ē rō s̄m eū q̄a
filia et stip̄es vna caro est. p̄bat̄ adeo q̄ s̄m
aliquos iter eos null⁹ ē ḡdū. Ego at̄ credo cō-
trariū. qz null⁹ ali⁹ doctor iuenit̄ excipe p̄ri-
mū ḡdū nec h̄ p̄ rex. h̄. p̄t. Ad h̄ nota q̄ b̄n̄-
dicit̄ ex d̄ cognacōe sp̄uali. sup̄ eo. q̄ forte d̄i-
ci possz. s̄z i aliquo loco p̄pter consuetudinez̄
eccl̄ie illi⁹ est magnū sc̄dalū et horroz̄ q̄ ali-
q̄ cōtraherēt i q̄nto ḡdu. Illd̄ n̄ toleraret̄ non
ob̄stāte d̄s̄tōe illa. ex d̄ cōsan. n̄ d̄z qz p̄pter sc̄-
dalū multa d̄tra ius admittūt̄. ḡ. multo forci-
us vbi aliq̄ alia rō subeē videt̄ ar. i d̄ctō c. su-
p̄ eo. p̄st. vñ d̄ic̄ sup̄ id̄ c. sup̄ eo. q̄ d̄suetu-
do n̄ p̄iudicat m̄imomo nisi sit approbata per
papā et i corp⁹ iuris redacta. Ice d̄ic̄ in sum-
ma q̄ cōsuetudo p̄ papā approbata p̄t ip̄d̄m̄tū
tū iducere et remoue i his q̄ papa possz vt i ḡ-
dibz̄ istitucōe canoica p̄hibuit et filibz̄ ar. ex
de d̄san. qz cca. sec⁹ ē de p̄hibitis lege diuina
i q̄b̄ loquūt̄ iura d̄traria d̄suetudo vō exq̄ p̄
papā p̄p̄bat̄ nō excusat̄ ex d̄ d̄san. p̄ sup̄ his
d̄ h̄ ē vide i se. n. i. fi. illi⁹ q̄d̄nis. s̄. iter q̄s p̄-
sonas zc. et d̄ic̄ vt ibi. Vñ papa dispensare
possit in gradibz̄ p̄hibitis. s̄z q̄ non potest
i ḡdibz̄ p̄hibitis lege diuina. In ḡdibz̄ vō p̄hi-
bitis lege h̄uana p̄t. ex d̄ resti. sp̄. l̄raa. i glo.

i. et scilicet papa h. p. t. ex de ofang. q. circa. Sz
nuq. possz eccia dispesare i scdo gdu et videt
q. n. q. leuitic. xvij. de turpitudiez sororis tue
et filie et n. reuelabis. filia filij et filia fi
lie n. fumes. et sic scdo gdu i ofangnitate et af
finitate phibit esse videt Sz extra ex de de
uoz. gaudem. de q. si pagai dtraxerit i scdo g
du p. fide recepta debet isml remanere i h. i
leuitico phibet scdo gdu i descendentibz et n. i
collateralibz. vñ i scdo gdu collateralibz possz
eccia dispesare. vt habet i glo. p. octa. Nota
q. sic de i glo. sup. detm. c. gaudem. i lege pro
hibita erat scdo gdu n. tñ ois. Erāt ei phibite
ille p. sone vt leuiti. xvij. s. m. nouerca. soror.
neptis. amita. i. matertera. vroz patris. vroz
fr̄is. nur. soror vrozis. filia puigna. et filia p
uigni. et filia puigne. Vñ dmittat icesit in
qnto gdu h. q. n. q. q. icesit dmittat h. n. pro
cedit ex natura coit. h. ex dstone eccie q. statu
it icesit uoluz fore coitū eoz q. atunet sibi vsqz
ad qrtū gdu. h. gof. Vñ ifideles q. dtrahut
i gdu phibito sine sepandi postq. sunt ad fide
couerli h. si dtraxerūt i gdu phibito a iure
nature l. dmo m̄momiū nullū ē nec fuit inter
eos. oēs em̄ subsunt dme legi et legi nature et
iō postq. couertūt ad fide sunt sepadi. Si at d
traxerūt i gdu phibito ab eccia tñ cū statuta
eccie n. extēdāt se ad ifideles q. nūq. baptisati
fuerūt legitimū fuit m̄momiū iter eos contra
ctū. et iō p. conuersione eoz ad fide non sunt
sepandi. ex de ofang. de infidelibz

De cognacōe spūali ti. xvij.

Quēde cōsiderādū ē de cognacōe spūal
li. et cca hāc qruā pla scz vñ cognac
cō spūalis sit et qd sit h. sic p carnal. z
cognacōz accipit hō esse nature. vñ contrahit
qddā viculū ad dātes illd eē ita i rgeneracōe
sacramtū accipit eē gr̄e. vñ contrahit qddā vic
culū ad ipos dātes Sic at q. ad eē nature dan
tes sunt p. et m̄sic quo ad eē gr̄e de cui? p.
sonā gerit q. sacmētū rgeneracōis tribuit et
ecclesia c. psonā gerit q. puez tenet ad reci
piendū sacm. Vñ sic i generacōe carnali cōtra
hit cognacō carnalis ex pte p̄is et m̄is ita i
rgeneracōe spūali cognacō spūalis ex pte dā
tis sacm et tenentis puez. xxx. q. i. oēs. et ex
c. c. vlc. Vñ spūalis cognacō est qdā p̄ritas p
sonaz pueniēs ex sacri dacōe v. ad illd tēcō
ne. Vñ cognacō spūalis ipediat m̄momiū
h. aut pcedit m̄momiū et tuc iped. ipz q. ad
eēnciā vñ iped. m̄momiū dtrahēd et dnm. d
tr. ctū. xxx. q. i. c. i. i. si. et ex e. veniēs. Aut ser
q. et sic nō iped. quo ad essenciā. ipedit tñ qñ
qz quo ad exactōz dbit carnal. Aut em̄ cōtra
hit ex necessitate vt qñ vir suscipit vt baptisat
i articlo necessitatis filiu ppū l. filiu n. suū sed
iū cōiugis. et tuc n. ipedit exigere et reddere
dbitū. xxx. q. i. ad legitimam. Aut sine necite.
aut g. p. errore siue p. ignoraciā et tuc eē n. im
pedit si adhibuit diligēciā ex e. si vir. Aut per
fraudē siue maliciā qz scz m̄momiū infidiat
et tuc qz fraus nemī p̄ocinari dz. vt p. i. d. c. o.
c. si vir fraudulēt ipedit exigere n. reddere.
h. bon. pe. the. nich. et jo. xxx. q. i. nosse. bern.

vo ex e. si vir. et rod. dicūt q. cū n. iueniat p.
hibitū q. tal. fraudulēt n. exigat dbitū n. ē p.
hibēt. petere dbitū ab vrozē si nō p. induci
q. cōtineat a debiti p̄ncōe. h. o. at dic. ex d. eo
q. cogno. ofan. trāsmisse. q. si n. p. cōtinere d. li.
eccia eccie p. petere cuz eē possz dtrahere. Dic
eē idē hō. ex e. si vir. q. si vterqz fraudulēt fu
it et mala fide hūit s̄m em̄ neuter dz dbitū exi
gere l. neuter subtrahere licz vterqz meli. fa
cerz si cōtinēciā voueret et suar. et h. lra di
cti c. sonare videt. Alex. ec. an. i scdo dic. q. si
vterqz sciētē suscepit cōez filiu d. sacro fōte v
terqz iure suo puat. vñ neuter petere p. et si
petat alter. alter reddere nō tenet. Ex qbus
cāis cōtrahit cognacō spūalis h. q. cōtrahit
ex tribz m̄ vt vult mgr. sen. li. iij. di. xlij. scz
baptismo. cōfirmacōe et cathecismo. vt habe
li. vi. e. p. uis. Na i carnali generacōe p. quā d
trahit cognacō carnal. sunt tria scz ad genera
cōz dispoicō. q. ē i seminū dmixtiōe. et ipa ge
neracō q. ē i fet. aiacōe. Et h. generacōis m̄i
festacō q. ē p. natitacōe ex vtero. Sic i regenera
cōe spūali tria sunt cōsiderāda scz dispoicō ad
rgeneracōz q. ē p. cathecismū. et ipa regenera
cō spūalis q. ē p. baptisatū. et ei. manifestacō q.
ē p. cōfirmacōis. s. c̄m. p. qd hō fidel. ad publi
cā fidei cōfessiōz exponit. In baptismo at et c
firmacōe dtrahit ita forte viculū cognacōis
spūalis q. ipedit m̄momiū dtrahēd et dirimit
iā dtractūz qz i cathecismo n. ē nisi qdā dispo
sitiō ad rgeneracōz. et videt ad eaz se h. sic
spōsalia ad m̄momiū iō cōtrahit cognacō spū
alis ita debilis q. vix ipedit m̄momiū dtrahē
dū. et si post cōtrahat nullo ē ppter h. dnmē
dū ex e. cōtracto. et. r. q. i. si qz filia. et c.
de his q. et. q. e. si qz. C. p. dicit. sine sunt lau.
tate. gof. rap. et doctores theologi sic autē
ferte principalis h. qz cognacō spūalis non
cōtrahit vere i cathecismo sed ei. aliq. debil
similitudo. sicut em̄ an. baptisatū nullūz aliud
sacm suscipi p. ita nec vā cognacō spūalis
flu. aut et bñ. i. d. c. o. d. c. d. dicit q. cath
ecism. impedit et dirimit matrimonium si quis
teneat i toto cathecismo. h. o. vñ dicit q. pma
opio videt sibi rōnabilior. Dredictā at dissen
sionē poltea papa boifaci. remouit dū p. mam
epioz approbavit ex. li. v. e. p. cathecismū. C.
Inter qz psonas cognacō spūalis dtrahit h.
cognicōis spūalis tres sunt sp̄s scz p̄nitias.
cōp̄nitias. et f̄mitas. p̄nitias contrahit inter
re. natū et rgeneratē. rgeneratē dico siue i
mistrādo sacm siue i tenēdo sacm. si tñ min
strās l. tenēs sunt baptisati aliter n. qz oim. sa
c̄mētōz et cognacōz spūaliū q. p. sacm cōtra
hit. baptisatū ē fūdāntū ex de p̄bitero non
bap. c. i. C. Cōp̄nitias at cōtrahat inter rge
neratē et generatē. tā em̄ sacz ministrās q. tenē
tes illū q. rgenerat. efficiūt cōp̄rēs l. om̄es
p̄cū carnaliū illi. q. rgenerat. Et qñqz trāsit
sp̄s cognacōis ad vnū cōiugū mediantē alio
aliqui n. Si ei alter d̄iugū iter quos ē d̄sumatuz
m̄momiū suscipit filiu d. sacro fōte. l. tenem
cōfirmacōe. alter d̄iugū efficiūt cōp̄rēs pentū car
naliū illius qui rgenerat. ex e. marinus.

9910 p.

9910 p. aut an impediat

9910 p.

9910 p.

9910 p.

et li. vj. e. ne dum. et. xxx. q. iij. si quis vnus
¶ rō est qz vt ibi dicit. vir et mulier effecti
sunt vna caro p m̄mōniū d̄summatū. Si tñ al
ter diuix n̄ est; baptisat⁹ n̄ trāsit ad eū d̄gnacō
cō spiritualis qz n̄ est; capax ei⁹. vt patz ex su
p̄dictis. Si aut aliq̄ efficiūt vna caro p for
nicariā copulā nō ppter h̄ trāsit cōp̄nitā ab
vno in aliū. qz p re pure carnalē n̄ d̄trahit spi
ritualis d̄gnacō s̄m nich. et rod. Quidā vō di
cūt vt tho. qz d̄gnacō spūalis trāsit etiā a viro
i vrozē p mod̄ cuiusdā affinitatis et ecōuerso
Vñ etiā pari rōe videt⁹ trāsit ad mulierē car
naliter d̄gnitā. licz n̄ sic vroz. Anno. vō vtrāqz
opioēz ifert h̄ neutriā p̄fert sup. c. martin⁹. p̄i
ma opio mag placz mihi. Si tñ aliq̄s suscipit d̄
sacro fōte filiū alteri⁹ diuigū inter quos d̄sum
matū est m̄mōniū siue fuerit nat⁹ an d̄sumat⁹
cōz m̄mōniū siue post de alia p̄sona q̄ de diu
ge n̄ efficiūt op̄. nisi illi⁹ diuig c⁹ ē fili⁹. xxx.
q. iij. q̄ spūalē i glo. ¶ rō ē qz est q̄ntū ad d̄
trahēdū d̄p̄nitatē diuiges iter quos d̄summa
tū ē m̄mōniū cōicēt sibi suas actōnes. nō tñ
suas passōes. qz h̄ induceret nimū on⁹ et per
iculosuz m̄mōniū. Et dic vt dicit glo. ibidē
qz ille diuix q̄ n̄ est p̄ p̄ueri carnalis nec spūal
p se nec p actū vrozis p̄t p regeneracōz illius
fieri cōp̄z regenerat⁹. Si aut vir v̄l vroz an d̄
tractū m̄mōniū v̄l an d̄sumat⁹ m̄mōniū d̄
tractū leuauit filiū alie⁹ de sacro fōte v̄l tenu
it in cōfirmacōe n̄ ppter h̄ ad alterz diuigē trā
sit d̄p̄nitā vñ in h̄ caū possz vñ vir duas cō
m̄es habere i vrozēs. vna post mortēz alteri
us. xxx. q. iij. post vrozis. et h̄ siue inter p̄di
ctos cōiuges seq̄t carnalis copula siue n̄. q̄a
p vniōnē carnis ad vniōnē sp̄it⁹ p̄cedētē nō
trāsit. vt habet e. ti. Et h̄ bis v̄sib⁹ continet⁹
q̄ michi. l. c⁹ mea natū fōte leuauit. h̄ mea cō
mater fieri mea n̄ valet vroz. Si q̄ mee natuz n̄
ex me fōte leuauit. Et sic p̄t d̄istōz. Geiani quā
poit e. c. q. i. notādū ē. quā etiā poit mgr̄ sen.
li. iij. c. xliij. nullā esse. vt etiā glo. dicit ibidē
dicit em̄ sic scz qz ille p̄hibet d̄m̄ vrozis cop
ulari q̄ reddidit debitū sue vroz. postq̄ eius
vroz extitit. Ille vō p̄mittit m̄mōniū copula
ri scz d̄m̄ vrozis siue c⁹ vroz alie⁹ comater
efficit⁹ et post h̄ a viro suo nō cognoscat⁹. qd̄
est falsuz. Nō em̄ refert an post cōp̄nitatē cog
nouerit vrozē v̄l nō cognouerit d̄m̄ō ātea n̄
cognouerit. ¶ Er̄nitas vō d̄trahit iter regenera
tū et filios carnales regenerat⁹. xxx. q. iij. pi
taciū. et c. se. et ex e. ex l̄. s. et h̄ siue carnales
filiū natū sint an cōtractā cōp̄nitatē iter suos
pentes carnales regenerat⁹ et pentes carna
les regeneratū siue p̄t ex e. c. tua nos. Elij at
p quos neuter ad cōp̄nitatē est puētū p̄nt in
ter se libere copulari m̄mōnialiter. Bern. tam
dicit ex e. vtr. qz cognacō spūalis impedit m̄
mōniū cōtrahēdū ec̄ iter duoz. cōp̄m̄ filios il
los p quos n̄ ē spūal d̄gnacō d̄tracta si h̄ ha
beat illi⁹ ecclesie d̄suetudo. et h̄ si sit talis cō
suetudo q̄ si fiat contrariū ei⁹ generet⁹ ex hoc
scādalu. n̄ tñ d̄imeret ppter h̄ m̄mōniū iā cō
tractū. Vñ n̄ dicit d̄ctm̄ c. sepant⁹ cōiūcti. sed
qz n̄ debet ppter scādalu diuigi. multa em̄ n̄ fie

ri p̄hibet que tñ facta sustinet. ex de iuriur.
queadmod. et huic sine cōsentit hu. et gos. in
sum. Idē tñ bern. e. ti. c. sup. eo. dicit q̄ si sic scā
dalū magnū alicubi qz tales diuigat⁹ v̄l rema
neat cōiūcti. n̄ solū ipedit⁹ iter eos contrahi
m̄mōniū. s̄ etiā d̄imeret iā cōtractū s̄m ius
ātiq̄uū qd̄ h̄et. xxx. q. iij. p̄t susceptū. n̄ obstā
te d̄stucōe q̄ postea manauit i contrariū q̄ ibidē
habet. Et sic vñ. ibidē apte cōtradicit sibi ip̄i
vt p̄t itueti duas p̄dctās glo. tñ magis cōsen
ciēdū ē p̄me glo. Nā s̄m ho. tolerabilis est a
liquos cōtra statuta hoim copulatos d̄imicte
re simul. q̄ sic diuictos cōtra statuta dei separe
ex d̄ testib⁹. licz. vñ vbiqz mgr̄ p suas glo.
m̄mōniū soluit. Nec ius exp̄sum adducit. Si
inueneris aliquē doctozē scribētē d̄trariū seq̄
ris eū. ar. ex d̄ reglarib⁹. licz ex qdā. h̄ ho. ex
e. si vir. Dicit ec̄ ibidē e. ti. c. i. qz sola d̄suetudo
approbata p papā iducit ipeditm̄tū ne m̄mo
niū d̄trahat⁹ et vt m̄mōniū cōtractū sepetur
et h̄ i q̄buscūqz casib⁹ h̄ canonica d̄stucō fac
cere possz vt patz c. sup. eo. approbacō em̄ pa
pe vim d̄stucōis h̄z. cōcordat ec̄ inno. ibidēz
¶ Pater etiā spūalis licet p̄t ducere i vrozem
carnalē sororē filij sui spūalis. et etiā filiā ei⁹
et etiā filiā spūalē filij sui carnalis. qz licet d̄
gnacō spūalis a p̄e i filiū trāseat n̄ tñ ecōuer
so. nō em̄ egredit⁹ p̄sonas cū q̄b⁹ est d̄tracta.
vñ nō h̄z ramos cū h̄ n̄ inueniat⁹ cautū. et edi
ctū de m̄mōniū sit p̄hibitoriu. ex de sp̄o. cū
apud. et. xxx. q. iij. p̄t susceptū. q. si q̄s. et c. se.
Ex p̄dictis p̄t abzogatu esse illd̄ qd̄ dicit⁹ i di
cto c. p̄t susceptū v̄l qz ibi. qz leges dicit⁹ em̄ i
bi qz q̄ ex d̄p̄e et d̄m̄re fuerint natū m̄mōniū
nō p̄nt diuigi. qd̄ p̄t ex d̄ictis ee falsuz. canō
em̄ ille corrigi⁹ p̄ alios canones posteri⁹ edi
tos. ¶ Vtr. vroz et vir simul leuare possint pu
erz de sacro fōte. ¶ Iter p̄ez et m̄rem spūales
nulla cognacō spūalis cōtrahit. sec⁹ ē de car
nali generacōe qz ad eā vterqz vni⁹ qz vtr. ul
qz cōmixtio necessario req̄rit⁹. ad generacōnez
vō spūalē alter sufficeret vñ n̄ vniūt⁹. Inō ē qz
vterqz diuix puez sil tenere n̄ ipedit⁹ d̄ necita
te s̄ ex qdā honestate vt dicit mgr̄ sen. li. iij.
di. xliij. c. solet ec̄. Qñ vō vterqz diuix sil tenet
duplex cognacō spūalis cōtrahit⁹ i vrozēz. vñ
na directā p̄ fctm̄ suū. altera indirectā p̄ fctm̄ a
lienū. Nec ē h̄ duemēs sic nec qz vna mulier qz
licui d̄sangnea sil et affinis iueiat. ¶ Vtr. ius
de⁹ licite possit cōtrahere cū sua d̄m̄re l̄ filia
spūali. ¶ hu. notauit. xxx. q. i. puenit. qz iude
us cū iudea d̄m̄re sua licite d̄trahit et ec̄ cū fi
lia spūali quā i catholicismo suscep⁹ si n̄dū ē ba
ptisata qz n̄ astringit⁹ cōstucōi ecclie. Dic ec̄ qz
h̄m̄oi d̄gnacō spūal d̄trahit⁹ iter iudeos qñ vñ
n̄ tenz l̄ suscipit⁹ filiū alteri⁹ i baptismo l̄ d̄fir
macōe. S̄z ipe errauit i h̄ qd̄ dix⁹ qz d̄gnacō spi
ritual d̄trahit⁹ iter iudeos. qz n̄ baptisat⁹ n̄ p̄t
d̄trahere aliquā d̄gnacōz spūalē. n̄ ei ē capax
ei⁹ dū car. t baptismo q̄ sic d̄ctm̄ ē sup̄ ē fūda
m̄tū oim sacroz. et d̄gnacōnū spūaliū que per
sacramēta contrahuntur. ¶ Quid si quis puellā
baptisauit in tēpore necessitatis scilicz laic⁹ l̄
in miorib⁹ ordib⁹ constitut⁹. nunquid postea

1007 dicitur

scz an arzogās velit arzogare pl'es q' n' p'mittit
t' An libertū alienū v'l maiore se v'l diuitē cū
ip'e arzogans sit pauper vel in honestate vite
v'l eū c' tutelā v'l curā gessit si sit mior. xxv. a
nis Ne forte iō arzoget v't rōz n' reddat. ff. e.
l. ij. et ex de cogna. le. c. j. In his em omnibus
denegat

Eq't de scdo articulo scz de cognacōe le
gali. Circa quā q'rūt' p'la scz q'd est agna
cō legalis s'z h' dictū ē sup in p'ncipio articuli
p'cedentis Quot et q' sunt species ei' s'z tres
vna est q'si d'scēdēciū que est inter adoptatēz
et adoptatū. scda q'si collateralū q' est inter li
beros adoptiuos naturales. h' etiā extēditur
ad nepotes adoptatis. i. ad filios filiorū. ter
cia q'i affinitas legal' q' ē inter adoptatē et vxo
rē filij adoptiuū v'l ecōuerso iter adoptiuum
et vxoze adoptatis S'z q're nō ē etiā vna sp'el
ascēdēciū s'z q'z humoz venit ad ramos a radi
ce et n' ecōuerso. q'z igit' filij sunt rami p'ris iō
cognacō legal' cōicat' a p'ze filijs et n' ecōuer
so Notādū at q' ille q' adoptat' efficit' cog
t' illis solis q' sunt i' p'ate p'ris adoptatis. ff.
de adop. q' i' adopcōe Vt'z cognacō legalis
dicat' s'm veritatē aliqd' viculū s'z q' sic vnde
nicola' papa dicit inter eos nō d'rabit' diugi
um quos adoptacō iūgit. h' aut' viculū ē trāsū
p'm et h'z originē a cognacōe carnali. sic et co
gnacō sp'ialis. p'ris em carnalis est filij edu
care possessorem dimittere h'inc est q' est ibi
p'ris affect' et officiu' ac p' h' aliqd' viculū. h'
aut' a legib' statutū est in solaciū filiorū q'd ē
inter cetera ip'is diugatis maximū. et sic pat'z
quō cognacō legalis ē viculū Vt'z adopcō
sine legal' cognacōe ipediat m'rimoniū s'z sic
cōsanguinei et affines ita et adoptiuū siml' in ea
dē familia solēt cohabitare. lex at' p'cipue p'so
nas illas excludit a cōugio rōe honestatis q's
necesse est cohabitare et ita sicut' cōsanguineos
et affines ita et adoptiuos excludit a diugio
pari S'z v't iā dicit' quosdā sp. quosdā ad t'p'
scz durate adopcōe. Lic'z aut' m'rimoniū n' subs
iaceat legi adopcōis m'qntū est lex seculi. sub
iacz tū et m'qntū ē ab ecclesia suscepta et app
bata ex e. c. vno. Q'n et q'liter impedit' s'z q'
cū sit triplex spēs cognacōis legalis v't dictū
est sup p'ma et tertia m'rimoniū impedit. scda
v'o ad t'p'. i. q'diu durat' adopcō. i. q'diu sūt i
eiusd' p'ris p'ate s'z quoqz soluta morte l' emā
cipacōe filij adoptiuū vel naturalis l' alio mō
quo adopcō h'z solui postea n' impedit. q'z h' p'
hibicō t'm introduc'ta ē rōe cohabitacōis S'z p'hi
bicō respectu adoptatis et vxoze ei' introdu
c'ta est rōe reuerēcie quā eis sp' debet. h' cōfir
mat' insti. de nup. q. i. scdo et t'rcō. et ex. e. si q'
in tex. et glo. et. xxx. q. iij. ita diligere. et c. p'
susceptū Vt'z cognacō legal' trāseat ad nepo
tē. i. filij filij adoptiuū s'z q' sic scz p'pter co
habitacōz. nec t'm p'pter h' h'moi cognacō habz
q'd' q'z i' eodē g'du atinet p' filio et nepoti
Vt'z adoptiuū q' n' trāsit i' p'atē adoptatis cō
trahere possit cū filia naturali legitima p'ris
adoptiuū h'nderi p't s'm hu. q' notat h. xxx. q.
iij. in p'ncipio q' adopcō q' nō est arzogacō nō

impedit m'rimoniū iter filijs. h' etiā vult ho.
In h' etiā jnno. magis videt' d'sentire Arzoga
cō v'o ipedit dū durat' s'z ea soluta nō impedit
Scdm alios v'o non p't adopcōe durate. q'z et
si nō trāseat talis i' p'atē adoptatis acq'rūt' t'm
ei iura q'dā ex adopcōe q' dissoluūt' p' emācipa
cōz. C. de adopcōe. l. penl. q. sup at. Iura etiā
canonica indistincte loquūt' de adopcōe nō di
stinguēdo scz iter arzogatū et adoptatū. vnde
idē ius innuit quo ad h' esse i' vtroqz cau' ex e.
c. r'nico. i glo. et. xxx. q. iij. c. i. h' etiā veri' re
putat ho. Vt'z filij alic' naturalis et legi
tim' d'rabere possit cū filia mulieris arzoga
te a suo p'ze s'z q' sic. cū ei mulier nemiez har
beat i' p'ate sua. filia filie arzogate trāsire nō
p't i' p'atē arzogatis. et iō nulla agnacō orta ē
inter ip'm et illā ex arzogacōe m'ris sue. ff. de
adopcōe. si p'z Nō poss'z t'm talis cōtrahere cū
filia viri arzogati a suo t'pe si habebat eam in
p'ate sua q'n fuit arzogat'. h' ho. Vt'z filij
adoptiuū possint cōtrahere iter se s'z q' sic. sic
notat hu. xxx. q. iij. ita sic. Et sp'iales filij ali
q' iter se d'rabere p't et eō sp'iales cū adopti
uis. ex e. c. si q' i glo. q'z h' n' iueni' p'hibitū Ser
cū d' v'o ho. distiguēd' ē iter arzogator et ados
ptatis p'hibēt' nupcie celebrari vsqz ad g'
dū p' legē p'hibitū. et iō iter duos arzogatos
ab eode nō p't d'rab' m'rimoniū. s'z iter duos
adoptiuos filios eiusdē p'ris adoptatis. p't cō
trahi Quid si adoptiuū durate adopcōe con
trahat m'rimoniū cū filia legitima adoptatis.
nūqd' m'rimoniū soluet'. s'z q'dā dixerūt q' nō
eo q' ipeditū ē t'pale. v't refert glo. e. c. vni
co. et si q'. S'z h' n' ē v'm q'z lic'z illō impeditūm
sit t'pale s'm se Inducit t'm p'petuū effectūz Et
ponit' exēplū i glo. illa scz q' iste nō p't m'rimo
niū d'rabere cū hac diugata c' v'ro mortuo
poterit d'rab' cū ea. et h'z snie fu' hu. ric. h. et
rod. Vt'z filij adoptiuū d'rabere possit cū
filia illegitima p'ris adoptiuū s'z credo s'me p'
iudicō q' sic. q'z sicut' notat hu. iij. q. iij. in p'nci
p'io cū dicit' q' filij adoptiuū d'rabere n' p't
cū filia naturali. Naturalis filij et filia q' ad
h' legitim' filij v'l legitia filia scz de legitio
m'rimonio nati Et cū eo queniūt ho. jnno. b'n.
e. c. vno. Nā filij illegitim' n' est i' p'ate p'ris
v't p'z insti. d' nup. c. vl. et iō p't copulari filie
adoptiue p'ris. n' tamē copulari poss'z filie spi
rituali. xxx. q. iij. c. i. in glo. A.

De impedimēto c'minis ti. xx.
Ostea d'siderādū ē de impedimēto c'mi
nis. vbi vidēdū est p'mo p'pter q' c'minia
impedit' m'rimoniū d'rabēdū. scdo p'p'
ter q' c'mia dirimit' m'rimoniū iā d'tractū. t'rcō
de ipeditūto incest' i' sp'ali. q'rto de impedimē
to p'roci'dij Circa p'rimū notādū q' q'dā cri
mina ipediūt m'rimoniū d'rabēdū p'pter ipoz
enozmitatē s'z nō dirimūt iā d'tractū quoz p'ri
mū est incest'. v't cū q's sciet' agnoscat suā cō
sanguineā v'l affine vsqz ad q'rtū g'dū inclusi
ue. xxxij. q. viij. si quis viduam. et c. qui dormie
rit et ex de eo qui cogno. consang. c. i. et. ij.
Secūdū ē interfectō p'zie vxoze. xxxij. q. ij

cōtractū tenerz Tercū emē ē cū q̄s adulterā
p̄ncialiter ducit et cū ea cōtrahit. qd ē p̄ q̄ r̄i:
de dducēdo dare eē d̄ eo q̄ duxit. cū h̄et. et c.
erulare. facit ei p̄mū m̄rimoniū q̄ n̄ valz sc̄d̄z
q̄n̄ p̄mū m̄rimoniū fuit legitimū et om̄. nā si n̄
fuit om̄ s̄z t̄m̄ putatiū n̄ ipedit sc̄dm̄ m̄rimoni
uz. eē de sp̄o. veniēs. et de m̄rimonio cōtra iter:
dictū ex l̄is i fi. Si t̄n̄ p̄mū m̄rimoniū fuit i fa
cie eccl̄ie cōtractū et alter añ diuorciū p̄ eccl̄ie
siā celebratū et cōtra eccl̄ie iterdictūz cū a
lia cōtrahat peccat et p̄niaz agere d̄z s̄z nihil
omin̄ m̄rimoniū tenet vt d̄z i decretali p̄xio
allegata Quid si q̄s cōtrahat cū aliq̄ de p̄nū
et eā n̄ cognoscat qz p̄uenit̄ morte vl̄ religioē
sed anteq̄ illa moriatur vel religionem̄ incret
cū alia cōtrahat vl̄ aliq̄ fidem̄ det eāqz agno
scat. nūq̄d illā poterit ducere in vxore i h̄z s̄m
iuno. q̄ sic. s̄m̄ ac ho. q̄ n̄. eē d̄ eo q̄ duxit i ma
rimoniū si q̄s Si v̄o null̄ sup̄dictoz t̄m̄
cauz iteruenerit et adulter mortua vxore sua
vel viro adultere cōtraxerit cū ea quā p̄ adul
teriū polluit tenet m̄rimoniū eē de eo q̄ duxit
sup̄ h̄ significasti. veniēs Qd̄ ac dictū ē sup̄ q̄
q̄n̄ adulter fidē dederit adultere l̄ cōtrahit cūz
ea viuere viro adultere l̄ vxore adulteri d̄z se
pari Intelligēdū ē v̄troqz sciēte ipeditūz q̄n̄
sic cōtraxerūt Si ei alter ignoraret credēs eum
cū quo cōtraxit esse solutū possz cū eo esse legiti
me si vellez et h̄ i odiū alteri et fauorem̄ isci
q̄ adulteriū n̄ dimittit p̄pter bonā fidē quā ha
bit eē de eo q̄ duxit. p̄p̄itū. et c. veniēs. et d̄
sp̄o. cū i ap̄lica Nūq̄d mortua vxore legitia
cōfirmat̄ eoi p̄o m̄rimoniū iter isciā et adulter
rū i h̄z q̄ n̄ s̄z p̄m̄ d̄sensu s̄m̄ iura fuit adulter
tūz et iō noū d̄sensu requirit̄ ad h̄ vt m̄rimo
niū d̄firmer̄ Et valebit nō a tpe p̄m̄ s̄z noui d̄
sensu Est igit̄ in p̄tate mulieris inscie a viro
putatiuo separi. l̄ ip̄ozare opelli ip̄m̄ publice
d̄sentire si v̄cat. sp̄ote vt i d̄ct̄o c. veniēs. et eē
de dia. ser. p̄posuit Si t̄n̄ illa q̄ p̄ isciā fuit p̄
morte vxoris certificata de morte eī semel ca
pule carnali d̄sentit postea reclamare n̄ pote
rit s̄m̄ ho. ar. i d̄ct̄is c. Quid si q̄s vxore p̄ri
ma viuere cū pluribz cōtrahat eis insciis i h̄z
s̄m̄ ho. loc̄ erit ḡustificatū. qz quacūqz certifi
catā de morte p̄me vxoris agnouerit p̄o. vxor
eī erit. ar. i d̄ct̄is. c. De h̄ ec̄ infra vide ti. d̄z
ipeditūto ligamis i q̄stioibz vltis Quid si q̄s
h̄m̄o adulter nouū d̄sensu cū sc̄da p̄ueniēs cō
trahit cū alia de p̄nū i h̄z illd̄ sc̄dm̄ m̄rimoniuz
tenet. ar. i illo c. veniēs s̄m̄ gof. Quid si q̄s
mulieri diugate cū q̄ nōdū adulteriū d̄misit d̄
dic̄ fidē dducēdo eā p̄ morte viri sui legitimi
et vxoria sue si ip̄e ē diugate l̄ cōtrahit cū ea d̄
facto. nūq̄d si cōtraxerit p̄ morte vxoris sue l̄
viri adultere sūt sepandi i h̄z determinatū est in
nouo iure. q̄ siue añ sine p̄ fidē datā l̄ m̄rimo
niū d̄ sc̄t̄o cōtractū sup̄stite t̄n̄ legitia agnouerit
r̄ eā oino separi d̄bet Si v̄o nec añ nec p̄ iter
uenerit carnal̄ copula. licz v̄tri q̄s eozz qz ḡur
ter d̄li q̄rūt sic p̄nīa iniūgēda. m̄rimoniū t̄n̄ qd̄
cū ea cōtrahit p̄ vxoris obitū n̄ ē dirimēdum
C̄ t̄n̄ cōtrariū hu. notauit. xxxj. q. i. relatū. s̄z
ius ē exp̄l̄e cōtra eā. eē d̄ eo q̄ duxit. si q̄s vxorē

et h̄m̄ci sine sunt rap. host. et gof. q̄ dicunt q̄
forte opinio hu. saluari p̄t de m̄rimonio inter
tales cōtrahēdo n̄ ac d̄ m̄rimonio dirimēdo.

Eqt̄ videre de terco sc̄z d̄ emē icest̄ quo
q̄s cognouit cōsanguēā vxoris v̄t̄z ipedi
at m̄rimoniū i h̄z talē icestū dup̄ icelligi p̄t q̄s
cōmittere sc̄z aut añ m̄rimoniū cōtractōz. et eē
p̄ sp̄salia d̄ futuro. et tūc nullū ē m̄rimoniū
cōtractū p̄pter affinitatē. v̄n̄ sunt iudicō eccl̄ie
sepandi et m̄lir nubere p̄t. vir ac q̄ntū ē d̄ iur
rigore n̄ p̄t nubere. Aut p̄ cōtractōz m̄rimoniū
et h̄ eccl̄ia dū p̄t icelligi sc̄z aut d̄ m̄rimo iā cō
tracto. aut d̄ cōtrahēdo p̄ morte vxoris. p̄mo
mō n̄ solū viculū m̄rimoniū. t̄n̄ icestuos̄ amie
tit ius petēdi debitū ab vxore accinēte illi cūz
q̄ cōmisit icestū. eē d̄ eo q̄ cōg. cōsan. c. i. Et es
ciā ab vxore n̄ accinēte ei cū q̄ cōmisit icestuz
e. ti. trāsmisse. tenet̄ t̄n̄ reddere debitū vxori
petēti. vt habet̄. e. c. quia p̄ctm̄ eius p̄iudici
care vxori nō potuit nisi sceleris cōscia fuerit
Si t̄n̄ ignorat̄ vxorē vxoris agnouerit nō p̄
tās eā esse vxorē suā iurabit q̄ h̄ inscī fecerit
et reddet et exiget. Illa ac sine cōiugio manere
d̄z. xxxij. q. i. in lectū. Si sc̄d̄o sic n̄ licz sibi
p̄ morte vxoris m̄rimoniū cōtrahē. vt habet̄
eē d̄ eo q̄ cōg. cōsan. c. i. et c. trāsmisse. qd̄ ē in
telligēd̄ nisi cūz eo fuerit disp̄sacū. disp̄sac̄
ei cū iuvene. e. ti. c. i. i glo. et ar. ad h̄. xxxij.
q. ii. i adolescēcia qz tali t̄me d̄ icōtinēcia Si
t̄n̄ sine disp̄sacōe cōtraxerit m̄rimoniū tenebit
qz n̄ est p̄hibicō cū statuto ir̄icite s̄z cōtrariū
fctm̄ fuerit. t̄n̄ ab illa vxore sibi debitū petere
n̄ licebit tenebit̄ t̄n̄ reddere. vt i c. trāsmisse.
S̄m̄ t̄n̄ ho. secū disp̄sac̄ari p̄t si sit iuuenis d̄ de
bitū peticōe. cū eccl̄ia d̄ licēcia eccl̄ie possit cō
trahere. et sic s̄m̄ eū si n̄ possit cōtinere petere
p̄t d̄bitū d̄ licēcia eccl̄ie. Volūt eē qd̄a q̄ ta
les ad tpe separi d̄beāt ad p̄niaz factēdā. pec
cāt ei sine licēcia eccl̄ie cōtrahēdo. jo. t̄n̄ no
tat. xxxij. q. ij. i adolescēcia qz iuuenis sine di
sp̄sacōe p̄t cōtrahere s̄z senex idigz disp̄sacōe

Eqt̄ videre d̄ q̄rco. s̄. d̄ crimie vxoricidij
et circa h̄ q̄rūt̄ plura. s̄. v̄t̄z in aliq̄o c̄ su
liceat vxorē occidere i h̄z v̄t̄z iterficere vxorē
cōtingit dup̄. v̄no p̄ iudiciū civile et sic nō ē
dubiu q̄ sine p̄ctō p̄t vir zelo iusticie n̄ liuore
vidicte vl̄ odi, mor̄ vxorē adulterā i iudicō
seculari de adulterio emialiter accusare et pe
nā mortis a lege statutā petere. n̄ ac in iudicō
ecclesiastico. qz eccl̄ia n̄ h̄z gladiū materia
lē sc̄z q̄ntū ad execucōz. xxxij. q. ij. inter h̄. v̄t̄z
liō p̄t ip̄az p̄ seipm̄ i iudicō cōiūctam et sic eē
actū adulteriū q̄ntūcumqz sciat eā adulteraz.
nec s̄m̄ legē civile. nec s̄m̄ legē cōscie licz. s̄z
lex civilis q̄ si licitū reputat q̄ i ip̄o actu iue
nēs eā iterficiat. xxxij. q. ij. iter h̄ i glo. ar. e
ciā ad h̄. C. ad. l. nuliā d̄ adulterio. l. ḡt̄. Sed
illa lex loq̄t̄ q̄ntū ad pene iterficiēns mitiga
cōnem. nō quasi nō p̄hibens sed quasi h̄m̄o
homicidij penā nō infligēs p̄pter maximuz in
citamentuz. sed eccl̄ia ad h̄ nō est astricta le
gibz humanis vt iudicet eum sine reatu pene
eterne vel pene ecclesiastico iudicō infligēde
et iō i nullo cau licz vxorē occidere viro p̄a

Vix mioniu esse possit inc infideles diuers
 forz neuu. puta iudei cu pagana. hē hu. nōr.
 xxvij. q. j. s. vix. q. sic. Et q disparitas cultus
 nō ipedit mioniu nisi inc fidelē et infidelem
 Et q phibicō iuris gē. de q dē di. i. ius gēciū
 nō ē adeo efficac qn dtrahi possit mioniu in
 ter tales. Alij dicūt q licet mioniu sit de iu
 re naturali pfectū. recipit tñ determinacōz a iu
 re sc̄pto l̄ diuio l̄ hāand vñ licz tal n̄ ipediā
 dtrahere p ius natarale nec p ius diuinū nec
 p ius canonicū. qz ecclia nō iudicat de his q
 foris sūt. j. cor. vij. possūt tñ ipediri p pp̄ia et
 sp̄alia statuta ipoz. qz et si nihil statue possūt
 ēca mioniu inq̄tū ē sacramtū possūt tñ inq̄
 tū ē ibi fed⁹ hūanū. et h̄ ē postēd pe. Ello q
 in mionio infidelīū iterueniret pactū h̄. s. q
 qñ vellēt dato libello repudij abinuicē sepa
 rent. nunq̄d mioniu esset inc eos. hē q n̄ qz
 talis dōicō ē dtra substāciāz mionij. si vō in
 teruenit. licet h̄ postea dtingat de fetō. est g
 mioniu inter eos. ex de diuoz. p̄ro. h̄ i glo. ex
 de ofan. de infidelib⁹ Vix mioniu infidelīū
 excuset actū diugalē a pctō. hē tria bona ma
 trimonij sc̄d⁹ q sūt in mionio excusant actum
 diugalē a pctō. qz igit i diugio fidelīū sūt cō
 plete. excusant dplete. qz vō in diugio infideli
 um sūt incōplete excusant incōplete. In m̄io
 em̄ fidelīū ē bonū plus in gnacōe et educacō
 ne ad cultū dei. bonuz fidei nō tñ hūane s̄ ēc
 diuine qz diuges seruāt adinuicē sibi fidem et
 ad deū. bonū sacramtū q̄ ad signacōz verā. et
 n̄ tñ verā s̄ ēc pfectā qz ppetuā. qz illud ma
 trimoniu ē idissolubile Est ēc ibi signacō actu
 nō aptitudie tñ. In infidelib⁹ aut̄ dest̄ educa
 cio p̄olis ad cultum dei et fides diuina. si
 sit ēc ibi fides ad hoiez nō refert̄ ordiate ad
 deū. Dest̄ ēc ibi ppetuitas actualitas signa
 cionis Ideo t̄le mioniu ē ipfectū et ipfctē ex
 cusat diugalē actū. Vñ nota q fideles in illo
 actū vitare possūt penā et acquirē glam. quia
 ipis cū pp̄ meritū fidei. tñ ppter bndictōz ec
 clestie nō tñ dat̄ remediū qd̄ pseruat a clpa s̄
 ēc dat̄ ḡa q̄ remittit dcpiaz. Infideles vō q
 dem qz diugunt̄ sc̄d⁹ instōez diuinā vitāt cul
 pā et p d̄ns penā n̄ affectō libidinosa iteueni
 nt q̄ ec̄ apud xp̄ianos actū diugalē fedat. non
 tñ acq̄rūt culpā. qz nulla dat̄ eis gr̄a pp̄ de
 fctm̄ fidei sine q̄ ipossibile ē place dō. h̄ bonū.
 Eqtur vide de sc̄do s. de diuozcio mionij
 infidelīū. Et ēca h̄ q̄zunt̄ pla s. vix. fides
 lis d̄uers⁹ teneat̄ discedē ab infideli. hē d̄ di
 sc̄ssu fidelis diugis ab infideli alit̄ ē iudicād
 p tpe p̄mittue ecclie aliter p tpe d̄stāni im
 patoris et t̄pib⁹ illi pp̄mqs. alit̄ p moderno
 tpe D̄rio em̄ tpe passim d̄uertebant̄ ad fidem
 iudei et gētilis. et iō d̄iux fidelis poterat h̄re
 sp̄e pbabile d̄ d̄uersiōe diugis infidelē ēc si cō
 uersioez n̄ p̄mitteret. Et iō tūc erat cōsiliuz n̄
 p̄ceptū cōmanē infideli cobabitare volēte siue
 iudeo siue gētili. p q̄ tpe d̄ apl̄s. j. cor. vij.
 sanctificat⁹ ē vir infidel p mulierē fidelez. et
 sanctificata ē mulier infidel p virū fidelē. Sc̄
 cūdo vō tpe erāt obstiati iudei. gētilis vō sa
 nis defacili d̄uertebant̄ ad fidē. et iō tūc non

erat tutū fideli cū infideli iudeo cobabitare
 nec spes erat de d̄uersiōe ei⁹ sic de d̄uersiōe
 gētil. et iō tūc ēc d̄siliū erat cōmanē infideli
 gētili n̄ tñ iudeo n̄ p̄mitteret d̄uertū Vñ p̄ his
 duob⁹ debz icelligi d̄sile apl̄s. j. cor. vij. si q̄s
 fr̄ h̄z vrozē infidelē et h̄ d̄sentit habitare cum
 illo n̄ dimittat eā. Nūc vō vterqz p̄ maiori p̄
 te obstiati vident̄. Et iō vbi infidel diligeret
 et sufficient̄ moit⁹ d̄nti ncluerit n̄ p̄mitteret fu
 del cobabitare ei siue sit gētilis siue iude⁹ p̄
 pter corrupcōis picl̄m euitandū. qz semp p̄sur
 mit̄ vbi nolūt cōuertī q̄ nolint cobabitare s̄n
 d̄umelia creatoris. Et p̄ illo tpe intelligit̄ iō
 xxvij. q. j. iudei. n̄ p̄t inq̄t infidel i ei⁹ d̄iuctōe
 manere q̄ iā m xp̄ianā trāslata ē fidē. Si at̄ vō
 luerit d̄uertī. a h̄ vult et p̄mittit l̄ offert anq̄
 p̄ d̄uersiōz sui diug exercuerit aliquē actū fi
 deli d̄tratiū. a p̄. p̄. d̄iux d̄uers⁹ n̄ tē ab eod̄
 discedē. s̄ tē suū diugē maritali affectōe tra
 ctare. Nō em̄ sibi p̄t obicē sp̄ualē fornicacōez
 quā abo piter exercuerit. Sc̄do mō ē i p̄tate fi
 delis ab infideli discedere q̄tū ad cobabita
 cionē et thoz n̄ tñ q̄tū ad vincū m̄ionial so
 lucōz h̄ rich. Quid si infidelis d̄uers⁹ habe
 at p̄les vrozēs. hē cū h̄re p̄les vrozēs sit con
 tra legē nature cui ēc infideles sūt astricci nō
 ē vix mioniu infidelis n̄ cū illa cū q̄ p̄mo d̄
 traxit. Vñ si ip̄e cū oibus vrozib⁹ suis d̄uerta
 tur. d̄z manē cū p̄ma et abicere alias. Si at̄ p̄
 ma d̄uertī noluerit. et aliq̄ eoz d̄uertat̄. idēz
 ius h̄z d̄trahēdi de nouo cū illa qd̄ h̄ret cum
 alia. d̄ q̄ post dice. h̄ t̄ho. Id̄ d̄. ho. d̄ diuoz.
 gaudem⁹. i casu q̄ p̄ma ē moztua Quid si eo
 dē moitō infidel d̄traxit cū duab⁹ dicēs. acci
 pio vos abas i vrozēs. q̄ erit vroz ex istis. s̄n̄z
 roz. q̄ neutra. n̄ forte altera illaz sit talis q̄
 cū illa d̄trahere nō posset in q̄ casu m̄ioniu
 cū reliq̄ teneret. sic hu. notauit Vix m̄ioni
 um infidelīū in ḡdu phibito d̄tractū qñ con
 uertunt̄ sit sepand. hē vt sup̄ e. ti. d̄ d̄sangni
 tate Vix d̄uers⁹ ad fidē possit d̄trahere cuz
 alia p̄sona. infidelī viuētē. hē d̄iux infidel. a
 vult habitae cū conuerso ad fidē sine d̄uelia
 creatoris et sc̄adalo ip̄i⁹ d̄uersi. a n̄. p̄mo nō
 licet d̄uerso d̄trahē cū alia p̄sona viuētē cōiu
 ge infideli licz n̄ sit cogend⁹ cobabitare sibi
 xxvij. q. ij. si infidel. s̄. h̄ distinguend. c̄ rō ē
 qz in h̄ casu n̄ ē solutū inter eos vincū m̄io
 niale. qz q̄ ad h̄ infidel d̄iux nō iniuriat̄ ma
 trimonio nec m̄ionij d̄dicōni nec marito. Si
 vō n̄ vult cobabitare soluit̄ vincū m̄ionia
 le inter eos. qz iniuriat̄ m̄io. et tūc d̄uersus
 aliā ducē p̄t. Et sic p̄t intelligi iō. j. cor. vij. si
 infidelis discedit. discedat. n̄ ei seruitutē sub
 iect⁹ ē fr̄ a foroz in h̄mōi. Dicit̄ ēc i d̄ctō. s̄. q̄
 discedentē nō optet seq̄ et ea viuētē aliā ducē
 licet. vix h̄ nō ē intelligend⁹ n̄ de his q̄ i infi
 delitate sibi copulati sūt. Si at̄ vult cobabita
 re n̄ tñ sine blaffemia xp̄iane fidei adhuc i h̄
 casu soluit̄ vincū m̄ioniale inter eos. qz di
 recte iniuriat̄ m̄ionij d̄dicōi. In quo casu in
 telligit̄ ill⁹ qd̄ d̄z in c. sup̄dctō s. q̄ d̄umelia
 creatoris soluit ius m̄ionij. et tūc fidelis p̄t
 aliud m̄ioniu d̄trahere. Si at̄ vult cobabitae

Q

sine blasfemia xpiane fidei nō tñ sine scādalo
diugis fidei. qz cona² ipm puertē adhuc in
h casu ouer⁹ pē aliud mōniū cōtrahē qz so-
lutū ē vinclm mōniū pmi p h p infidelis iu-
riat⁹ enozmiter fideli diugi. Et sic p³ qz vicu-
lū mōniū fidelis cū infideli soluit⁹ in tribus
casib⁹. vñ v. Desere spernere l⁹ blasfemae vo-
lente. Vel decredente scel⁹ ad mortale trahē-
tē. Nā sūt absqz moza tūc vinclm r⁹ pta pōza.
Propter tñ causas p³dictas nō soluet⁹ mōnia
le vinclm qz essz ratū. s³ m⁹ infideles nō ē ma-
trimoniū ratū vt dētū est sup. et habet⁹ xvij.
q. j. eca pncipiū h rich. Et p³dictis p³ qz eo ipso
qz alter infideliū diugū cōuert⁹ ad fidē altē
i infidelitate remanete. nō soluit⁹ iter eos vñ
clm diugale s³ qz nō ē ratū ē dissolubile et p p³
dictā ouersacōz disponit⁹ ad dissoluendū. S³ in
fidelē nolle cōhabitare cū fideli. ā nō sūt blas-
femia fidei xpiane. ā nō sine scādalo diugis fi-
delis. vinclm p³dictū dissolu⁹. h rich. Nec opz
illā solucōz fieri p iudiciū ecclie. cū ecclia nō
iudicet d infideli. xvij. q. ij. si infidel i glo.
Alij at dicūt qz debz fieri p iudiciū ecclie. p³
infidel nō vult opare ecclia p³ et d³ sūiaē. Alij
aut dicūt qz nō soluit⁹ vinclm mōniū iter eoz
donec cōuersus detrahāt aliud mōniū. qz si i
fidelis post illas blasfemias ouerteret⁹ ad fis-
dē anq⁹ ouersus ali⁹ mōniū detrahissz. pmo o-
uer⁹ aliud mōniū detrahē nō possz. Et hu⁹
sūie videt⁹ esse rap. et ho. et scōz rich. difficile
ē vidē si pmi mōniū vinclū nō ē pmo solutū
quō sequēs mōniū sit legitmū. vñ scdm ipm
anq⁹ detrahāt mōniū s³ soluit⁹ i mū vt d³ i
glo. illi⁹ c. si infidel. Et tñ si an detrahūz scōi
mōniū ali⁹ diūz ouert⁹. nō liceret pmo cō-
uersio s³ mōniū detrahē viuēte alio nō qz p
cōuersiōz alteri⁹ restitueret⁹ vinclm pmi mō-
niū q³ iure p³limini vt qdā dicūt. qz ad cau-
sandū vinclm mōniū requirit⁹ consens⁹ mutu⁹
s³ qz impedimentū causaret⁹ quo ali⁹ alio viuē-
te cū alia p³oa mōniū detrahē phibe⁹ xvij.
q. ij. si infidelis in glo. Ibi tñ d³ qz restituit⁹
vinclm mōniū. s³ exponend⁹ ē vt dētū ē. hec
rich. Rod. at notat q³ aliqz sup³dictōz trium
casuū sit notoz⁹ poterit fidel⁹ detrahē cū alia
nō expectato iudicō ecclie nō ad habend⁹ solē-
nitates institutas ab ecclia. si at dubitet⁹ d il-
lo casu. dicend⁹ ē sic hu. notat. xvij. q. ij. si i-
fidelis. s. p ep³ sūe ecclia debet ad eā m⁹ c⁹
tere aliquel q³ volūtate ei⁹ requirant sup illo
casu l⁹ recipe p³bacōez sup h si possit haberi et
illa voluerit r⁹ p³dere. Aut si forte nō iueniat⁹
ali⁹ aliā ducere nō debet. si tñ ducat mōniūz
erit v³. dū tñ ibi sit aliqz illōz triū casuum
Laudat at gof. qz fidelis testes adhibeat cuz
infidelis requisit⁹ cōhabitare recusat vel co-
h. bicāl blasfemat. l⁹ cū eū trahē nū⁹ ad mo-
tale peccatū. alias si dubitaret⁹ de scōo mō-
niū nō us s³ p³bacō deficeret et ecclia s³ m al-
legata iudicaret. Quid si fidelis pus s. dum
essz infidel⁹ scōz ritū suū repudiauit legitmam
vxoze. s³ cū tale repudiū detra legē nature sit
et dñs reprobaueit. M. xvij. nunq⁹ ea viuē-
te accipe aliā poterit nō i trib⁹ casib⁹ sup³dictis

et de diuoz. gaudē. q. qat. h ray. S³ nūqd
vir iā ouer⁹ ad fidē vxozi r⁹stitui debz iuste
p hmoi repudiū spoliare si h petat. s³ qz nō si
adhuc remaneat infidel⁹. qz scōz aplm. j. cor.
vij. ff a soro: nō ē in hmoi seruitute subiect⁹. s³
si v³ cōuersū et ipa cōuersa seqtur anq⁹ p³
aliquē triū casuū sup³positoz ille aliā legitiā
ducat vxoze eā recipe opellet⁹ vt p³ i dētō. q.
et ibidē. q. p³si cōuers⁹. Donat⁹ qz p³ credat
v³ et alter discredat et nolit cōhabitare et
fornicet⁹ et postea ouertat⁹. nunqd postea rō
dend⁹ ē ei vir su⁹. an ille p³ excipe iniurias di-
missiōis v³ fornicacōis. s³ si diuges veniant
successiue ad fidem si neut⁹ alterz dimisit nec
fornicacōz cōm⁹ sit cōzēdi sūt i sil cōhabitare
et se affectōe mōniū adinuicē tractare. Si
at alter ab altero discesserit. aut fidelis disces-
sit ab infideli. et h libere potuit et sine culpa
vñ in n⁹lo sibi p³udica⁹. Aut infidelis discessit
a fideli. et tūc p³ fidel⁹ eē post⁹ venit ad fidē
excipe etsi vult post eā accipe tñ cogi nō debet
qz statū ē ab ea absolut⁹. s. q³ ad cōhabitacōz
nō p³ tñ ea viuēte cū alia cōtrahē. S³ de for-
nicacōe intelligend⁹ ē. qz pmo ouersus aut d³
dit et occasiōz fornicacōi vt qz repudiauit eaz
vel noluit cōhabitare et volēt cōhabitare sūt
cōtumelia creatoris. ā nō si dedit nō p³pter
fornicacōez excipe. si nō dedit p³ excipe. hec
rich. V³ vir pus cōuers⁹ ad fidē vxozi a
se r⁹puatate postea ad fidē cōuerse fornicacōz
obicere poterit p eo p alij p³ repudiū nupse-
rit. s³ qz nō. ex. de diuoz. gaudē. in fi. qz ibi
d³ in glo. intelligit⁹ detrahisse legitie qz legis
sue contraxit auctate. et xvij. q. iij. q peccat.
ar. ex. de sta. f³nitatis. Nunqd ei fornicacōez
obicere poterit quā alias an bap³smū omisit
s³ bap³smū omē crimē atea cōmissū tollit q³
ad deū. nō tñ tollit fornicacōz illā q³ in⁹ r⁹spi-
cit v³ qz crimē i⁹ cōm⁹ aculat nō tā r⁹rozez q³
mantū. xvij. q. j. i cōiugio. Et sic ius quod ex
illo p³cto opert viro remanet ei salnū et sic p³
excipe detra illā. h nota⁹ ex. de diuoz. gaudē.
in glo. vl. flu. vō d³ qz p³ xvij. q. ij. s³ male-
zē. Quid si talis talē recipiat et eā cognoscat
nunqd postea p³ ad sacros ordines p³moueri
s³ hōz rod. qz sic scōz hu. xvij. q. ij. s³ certe di-
cend⁹ ē qz nō. qz vt habitū ē sup bap³smū irze-
gularitate nō tollit vide de h sup li. iij. ar. j.
q. ij. V³ cōuersus ad fidē possit ingredi
religiōz vel subdiacn⁹ fieri inuita vxoze re-
manete in infidelitate volēte tñ cōhabitare.
s³ opi. hu. ē. xvij. q. ij. si infidel. qz infidel⁹
moneri debet vt conuertat⁹. etsi dicat se velle
cōverti tūc ē expectāda. si vō dicat se nolle o-
uertū nō expectabi⁹ si cōtradicat. Alij at dicūt
qz ea inuita p³ monach⁹ vel subdiacn⁹ fieri
et ipūter sibi qz nō cōuertit⁹ h⁹ opionis esse vi-
det⁹ ho. ar. ex. p ea. de ouer. cōiu. c. vl. Tho-
vō notat in quarto q³ p³ cōuersionez viri sit
aliq³ spes p³abilis de vxozi cōuersione nō d³
vir emittere potū cōtinēcie vel ad aliud mō-
niū trāsire qz difficili⁹ vxoze cōuertē⁹ sciēs se
viro suo priuatam esse. si autem non sit spes
potest ad sacros ordines vel ad religionem

accedere prius requisita uxore q̄ duertat. Et si postq̄ aliqd̄ p̄dictōz fecerit. cōuertat̄ vxoz nō ē vir ei⁹ sibi redded⁹. s̄z ip̄tare sibi debet i penā tarde duertōis q̄ viro suo p̄ua. Vt dicit infidel̄ dimissus possit illo viuere cū alia p̄sona d̄trahē. s̄z h̄ fuerūt opiones diuerse vt accipi p̄t ex d̄ctis. xxviii. q. ij. si infidel̄ i glo. q̄daz em̄ op̄matū sūt infidelē posse d̄trahē ali⁹ m̄ioniu nō tñ an̄p̄ fidelis aliud m̄ioniu con trahat l̄ solēne votū d̄tinēcie faciat. s̄z p̄. qz postq̄ fidel̄ cōtraxit l̄ solēniter vouit sibi non remanet aliqd̄ ius i diuge infideli. Vñ vir ifi del̄ nullo iure obligat̄ ad nō d̄trahendū. qz ex q̄ m̄ioniale vinc̄m ē inter ip̄m et fidelē solu tū ius nature nō p̄hibet infidelē cōtrahē nec ius diuinū. qd̄ ego sciā. nec statutū eccl̄ie qz statuta eccl̄ie nō ligāt infideles nō baptisatos. Alij dicūt q̄ infidelis manēs infidel̄ i uita al teri⁹ nō p̄t d̄trahē n̄ p̄ vitā. qz licet int̄ ip̄m et fidelē sit solutū diugale vinculū q̄tū ad ef ficiā. remanet tñ q̄tū ad obligaciōis effica cū i infideli p̄pter culpā suā. Nec ex h̄ sequit̄ q̄ obliget̄ ad p̄petuā d̄tinēciā. qz si cōuerta tur ad fidē d̄trahere p̄t postq̄ alter cōtrax̄ v̄l solēnit̄ vouit. Et h̄ videt̄ esse op̄io tho. et pe. h̄ rich. d. Gof. v̄o ēca h̄ notat q̄ m̄ioniu solui d̄z ēca fidelem. qz ip̄e i trib⁹ casib⁹ sup̄d̄ctis sine p̄ctō d̄traxit. Infidel̄ v̄o q̄ in m̄ionialib⁹ peccat odio nois xp̄iani sine p̄ctō n̄ cōtraxit. l̄ eccl̄ia nō curauit dicere de infidelib⁹. qd̄ ei ad nos de his q̄ foris sūt. et iō dicit tñ de fi deli. Vt soluat̄ m̄ioniu si fiat infidelis al ter diugū sp̄aliter q̄ ad fidelē. s̄z q̄ n̄. ex de diuoz. q̄iui. Et h̄ duplici rōe. vna ē vt p̄cluda tur malis via silaciōis et deceptōis. q̄ q̄nqz he resim fingerēt. et ab ea postq̄ relicta nup̄sset resiliēt. et nuberēt cui vellēt. Scda rō est qz m̄ioniu fideliu oino ē indissolubile. tū qz p̄fectā h̄z signacōez et signat vnionē diuine na ture et hūane vt indissolubile. tū qz ē fūdatuz sup̄ baptisū q̄ ip̄mit caractere indelibile Vñ jnno. ex de diuoz. q̄to. dic̄ q̄ sac̄m fidel̄. i. ba ptisū qd̄ semel admissū nunq̄ amittit̄ ratū ef ficie diugij sacram̄tum. Vt cōiunx fidelis teneat̄ discedē ab alio diuge i heresim lapsō s̄z q̄ sic. si obliate p̄seueret i h̄si. et h̄ p̄pter subuertōis picl̄m ne p̄on⁹ turpitudis ei⁹ eē videat̄. Si at̄ redeat ad fidēz tūc distingue ve cōtinet̄ r̄nsio sequētis q̄stōis. de h̄ ec̄ vide sup̄ e. li. ti. xj. ar. iij. q. v. p̄pter fornicaciōz sp̄ua lē r̄c. Alio q̄ diugū fideliu alt̄ labat̄ i infi delitate et p̄pter h̄ fidelis sepe ab infideli. nunq̄d infideli ad fidē reuertēti d̄z alter diuḡ fidelis resitui. et nunq̄d religiōez intrare po terit inuito infideli ad fidē redeūti. s̄z a sepa ti sūt iudicō eccl̄ie a n̄. si sic tūc fidelis reli gionē intrare poterit altero inuito. licz redeat ad fidē. si nō s̄z fidelis ab infideli p̄a aucte r̄ cessit. sine cōsensu alteri⁹ religiōz intrare n̄ po terit. ex d̄ diuoz. de illa. In vtroqz tñ casu s̄m bñ. et ho. in sū. ti. de diuoz. siue fuerint sepati iudicō eccl̄ie siue sine iudicō eccl̄ie si no s̄ lit fidelis r̄ligiōz intrare. cogi debz ad alterz redire. ex de diuoz. q̄to. nō obstatē sp̄uali for

nicaciōe ei⁹. cū iā sit emendat⁹ et incipiat esse qd̄ nō fuit. di. l. ferzū. laur. tñ dixit q̄ qñ sepa ti fuerit iudicō eccl̄ie fidelis nō ē cogend⁹ r̄ cipe infidelē. Sec⁹ at̄ ē de fornicaciōe carna li p̄pter quā siue sepati fuerint iudicō eccl̄ie siue sine iudicō eccl̄ie. dummō illa fornicaciō sit publica nō tenet̄ innocēs nocentē recipere nisi velit. licet se correxerit ex de d̄uer. diuḡ. gaudē. Et h̄ sepacō fit tñ q̄ ad mutuā serui tutē qz vinc̄m m̄ionij nō dissoluit̄ cū alt̄ fi deliu infidel̄ efficit̄. vt patz in d̄ctō c. q̄to. h̄ bñ. ex de d̄uer. diu. ml̄ier. et in c. q̄to. Sed quare tenet̄ siue cogit̄ vxozē recipere emenda tā de fornicaciōe sp̄uali nō tñ d̄ carnali. s̄z qz si vir vxozē post ei⁹ fornicaciōz carnalē d̄gno s̄ceret ea mortua p̄pter defectū sac̄ri p̄moueri nō posset. et sic ei p̄iudiciū fieret. xxiii. di. si laici. qd̄ nō d̄igit in fornicaciōe sp̄uali qz per p̄nāz ē purgata. Itē i fornicaciōe carnali pol luit̄ corp⁹ et aia s̄z i sp̄uali solū aia. Et i carna li fornicaciōe nō tñ fit i aia qd̄ displiceat viro s̄z ec̄ in corpe. qd̄ n̄ fit in sp̄uali. Et vir maḡ scā dalizat̄ et offendit̄ ex eo qd̄ fit in corpe q̄ ex eo qd̄ fit in aia. et ita ē ei maioris scandali cā h̄ bñ. in d̄ctō c. mulier. Quid si q̄s n̄ excōica tus d̄trahat cū excōicato. s̄z q̄dam dicunt q̄ nō tenet̄ m̄ioniu. p̄ q̄bus facit q̄ talis ē a sa cramētis eccl̄ie sepati. ex de c̄li. ex. mi. si ce lebrat. t̄lib⁹ ec̄ sūt om̄s act⁹ legitimi interd̄i cti vt hitū ē s̄. de effectu excōicaciōis. Ma. tñ sc̄psit q̄ licet n̄ debeat d̄trahi cū t̄li m̄ioniu tñ d̄tractū tenet̄. ar. xviii. q. j. caue. et ex d̄ di uoz. q̄to. qd̄ ē veri⁹ sc̄dz iura q̄ nūc curzūt. vt d̄ ec̄ h̄of. Vt p̄pter qd̄cunqz p̄ctm̄ possit vxoz dimitti. s̄z d̄ns vxozēz dimitte p̄hibuit p̄ter cām fornicaciōis. s̄z triplex ē fornicaciō et p̄ d̄ns triplex dimissio. Est em̄ fornicaciō p̄te di cta sc̄z p̄ctm̄ carnis. Et d̄ctā cōiter sc̄z p̄ctm̄ in fidelitatis p̄ quē modū p̄p̄he p̄dolatas mere tricib⁹ fornicatib⁹ d̄parat. hiere. ij. Et dicta cōsime. s̄z qd̄cunqz p̄ctm̄ q̄ de⁹ relinquit̄. Di missio v̄o ē triplex. s̄z vel q̄ ad vinc̄m m̄imo nij. vel q̄ ad cohabitaciōz p̄petuā. v̄l q̄ ad co habitaciōz t̄palez. p̄pter fornicaciōz p̄te dictā p̄t vxoz dimitti. nō q̄ ad vinc̄m. s̄z quo ad coha bitaciōz p̄petuā. p̄pter infidelitatē v̄o si infide litas p̄cedat dimitti p̄t quo ad vinc̄m. si seq̄ tur dimitti p̄t quo ad cohabitaciōz t̄pale s̄. q̄ usqz corrigat̄. Vñ ip̄o reuerso ad fidē d̄pellit̄ cohabitare is q̄ in fide remāsit n̄ an̄ d̄uersionē fuisset p̄ s̄nāz eccl̄ie sepati ex d̄ diuoz. gau dem⁹. in fi. s̄z p̄pter aliud p̄ctm̄ si ē p̄ctm̄ tñ vxozis. dimitti nō p̄t ex de diuoz. q̄sui. Si v̄o ē scandalū viri. vt qz n̄ vult cū eo quiete viuē n̄ cōsenciat malefacere. et sic ē sibi magis occa sio ruine. et vehementer timet̄ de lapsu vt si p̄rabē ad mōle n̄cat̄ l̄ in mortē viri cū effe ctu machinet̄ vt e. c. j. et i glo. p̄t dimitti quo ad cohabitaciōz t̄pale s̄. quousqz corrigat̄ vt ha bet̄. xxviii. q. j. p̄dolatria. et v. v. si ocul⁹ tu us scandal. te r̄c. p̄ ocl̄m d̄extrū. s̄m glo. itel ligunt̄ sp̄uales amici et p̄pinq̄. p̄ et mat̄ fili⁹ et soroz et hm̄oi. et tūc dimitti vt scandaluz n̄ vt sc̄ozū et cessante sc̄dalo d̄z recōciliari.

Et quod videtur de tercio s. de ple infidelium et
etiam si querit que pntē debeat sequi ples i-
fidelium. Et ples a puenit ad etate adultā. aut
n. si sic cū i ei9 voluntate ppa dpedeat sua sal9
ei9 ē requirend9 dēfens9 et que vult libere seq
ē pmittend9 pntē s. fidelē l infidelē. Si at est
minor cū sal9 ei9 dēpēdeat a pntib9 pcurāda
seq debet fidelē i fauorē fidei et salutis puuli
et boni mōnii. n. obstāte q idigeat ad educa
cōnem obsequio mris. et h totuz pbat. ex de
cōuer. infideli. ex lris.

De impedimto ordīs. ti. xxij.

Ostea dīderand ē d impedimto violēcie
sue met9. s. d h vide s. ti. viij. b9 libri
ar. iij. de dēfensu coacto. Et iō restat d
siderare de impedimto ordīs. Et cca h pmo dī
derād ē. vtz ordo ipediat mōnii. scdo vtz
mōnii ipediat ordiez. Circa pū sciendū q
ptās sacri ordīs pncipaliter ordinat ad mini
steriū altarīs. Ad i9 vō duo pncipales act9 re
quntur s. dīcere sacm et dīponē poplm ad
cōicād. Et pmo dēferuūt tres ordies supiores
Vn in ipō sacm dēferuūt imediate. qz subdia
con9 patenā et calicē qsi a poplo acceptaz of
fert diacono. diacon9 p̄sbro. p̄sbr̄ deo. Et hi
tāgūt sacra. iō sacri dicunt. p̄t h ē ec eis spe
cialiter dīnēcia annexa. qz maxia mūdicia rē
necur ad tractādū digne sac. Et iō ipediūt ma
trimoniū dērahēd. et dīrimūt tā dētractuz. di.
xxij. siqs eoz et c. lēdōres et c. placuit. et ex
q clerī. l. vō. dērahē p̄t c. j. et. ij. In scdo vō
actu dēferuūt qtuor minores ordies vt dētū
ē sup iō nō dicunt sacri. Hinc ē ec q n ē eis i
sepabiliter anexa dīnēcia. vñ nō ipediūt mō
nii dērahē. di. xxij. si q vō. et c. seriatī. et
di. xxvij. de his. et ex de cli. diu. c. j. et. ij.
In h tū ē dīa inter clicos oriētales et occide
tales. qz clici oriētales in minorib9 ordib9 d
stutu dērahūt et i officijs suoz ordmū mini
strāt. vñ et bñficia ecclīastica obsequūt. Occi
dētales vō dērahūt qdēz. h in officijs ordmū
suoz nō ministrāt. Vñ bñficia ecclīastica q p̄t
officia sunt data reuēt nec assequūt. h pe. q
vterqz dērahē possint di. xxij. siqs eoz lecto
res. placuit Quid si clic9 in sacris dīstitut
dērahāt de scō mōnii. h a dērahāt cum vi
dua vel corrupta. et tūc cū eo tanq cū vidue
marito nō licet dispēsare n. p̄pter sacm dēfctm
s. p̄pter intēcōis affectū cū ope subsecuto. ex
de big. a nobis. Aut dērahāt cū vīgine et tunc
illa dimissa et dpleta iniūcta p̄nia si vica lau
dabil appereat et correctā poterit cū eo ep̄s
dispēsare iure suo vt in susceptis ordib9 mini
stret ex de cli. diu. sane. et ec vt ad ordies su
piores ascēdat ex q cli. c. j. Et h vid9 velle te
xt9 ibidē exp̄sse. Ho. vō d9 q ad h vt ad supio
res ordies ascēdat nēcīa ē auctas pape si i se
culo remaneat. si vō religiōz itret ep̄s suo iur
re dispēsare possz ex q cli. l. vō. c. j. et. ij. Si tñ
appereat incorrigibil ep̄s cū eo nō dispēsab
n in minorib9 ordib9 si in seculo rmaneb. si vō
ad religiōz trāseat p̄ laudabile dūerfacōz ec
in maiorib9 poterit dispēsare ex q cli. c. ij. et
ex de apōsta. c. ij. Et fm aliquos ex q cli. c. ij.

papa loquitur dīsulēdo si iure suo dispēsare pos
set cū ipō. vt videt e. ti. c. j. h d occidētalib9
clicis. Oriētales at clici ec in sacris vūt ma
trimonio dētracto i minorib9 ordib9 vt ex d vi.
et ho. cli. mores. in fi. et de cli. diu. cuz olim.
Oriētal em ecclīa votū dīnēcie n admist qz
p oib9 pbanucī9 dēfessor dēradixit cui merito
credend fuit cū nūq̄ copulā nupciaz exp̄tus
fuerit vt ptz di. xxxj. aliter. et c. nicena. h ho.
Pōt at h queri vtz clic9 dīngat9 gaudeat
pūilegio clicali. h oīs clic9 vīuēs i statu ec
mō clicali d3 gaude pūilegio clicali aliter n.
vñ d3 li. vj. de cli. diu. clericī. q cleric9 q cuz
vnicā dētrax vīgine si tonsurā et vestes dferat
clicales pūilegiū retinet illius c. siqs. xvij. q.
iij. qd ē dētra p̄cussōres clericoz d3 ec ibid q
hmōi cleric9 dīngat9 p dmissis ab eo excessi
bus vel delictis nō p̄t criminaliter a ciuilit ad
seculare iudiciū trahi nec vllatē psonalit a
p̄cunialit a seclārib9 iudicib9 dēnari. et
sic ec retinet pūilegiū illi9 c. null9. ex d fo. d
pe. In ceteris at n gaudet pūilegio clicali.
S3 nec ec i p̄missis gaudet pūilegio clicali.
n vt p̄dētū ē tonsurā et vestes dferat clerica
les. In ceteris inq n gaudz vt ptz in pūilegio
qd hnt clici ne vteret exactōib9 et collectis
ex de vi. et ho. c. vlt. Nec obstat ill9 c. iohes
ex de cli. diu. qd videt eē dētraniū dētō c. cle
rici. qz vt d9 jo. an. ex delacōe tōsure siue hī9
nō retinet cleric9 pūilegiū illud vt ptz ibidēz
Vel loquitur de alio pūilegio s. d pūilegio emu
nitatis ab exactōib9 et collectis. Vtz vō bi
gam9 gaudeat aliq9 pūilegio clicali q̄stuz
ē s. c. vj. li. ti. vj. S3 vñ h3 sacer ordo q ma
trimoniū ipediat. h ordo sacer n ipedit mō
nii inq̄tū ordo h inq̄tū sacer. Hmōi at rō
nē aliq dicit eē p̄pter statutū ecclīe. s. auctas
gg. di. xxvij. c. nullū. d9 exp̄sse i ordinis susce
pcoe p̄missōz fieri debē. Alij dicit h eē p̄pter
votū h3 p h n differret impedimtū ordīs ab ipe
dimto votū. Iō dicend q ordo sacer impedit et
dīrimt mōnii ap̄ nos et ap̄ grecos. s. ap̄
grecos p̄ statutū in dēlto niceno edictū. d q
habet di. xxxj. c. nicena. Ap̄ nos vō p̄ sta
tutū et p̄pter votū tacitū anexū. ar. ex de cli.
diu. cū olim et h ec vult i glo. Iō greci i sacm
dīstutū n dērahūt de nouo mōnii qz obuiat
statutū tñ p̄us cōtracto mōio vūt. ex de vi.
et ho. cli. vt vō clicoz. qz votū dīnēcie n re
pugnat. n em dēfēret in obligacōz dīnēcie
mīstroz sacroz vt d3 i dētō c. oli. et di. xxxj.
aliter. Latini vō nō dērahūt qz statutū obuiat
nec vūt mōio dētracto. qz votū obstat. Sed3
at scotū dīstut9 i sacris dērahē n p̄t. qz ecclē
sia fecit talē psonā simplr illegitimā p̄ rōez
s assignatā S3 nunq̄ cleric9 ad sacros ordi
nes p̄mor9 et postea dēposit9 mōnii cōtra
bere p̄t. hndet ho. q n qz tal retinet caracte
rez cui ē anexū dīnēcie votū. di. lxxxv. cū i p̄
tento. caracter em p dēpositōez tolli n p̄t. qz
anime idelibilit imp̄mīc. talis em clericatē
vīuē debet di. lxxxj. dīctū Quid siqs clicus
fuit p simoniā ordinat9 cū caracterez habeat
violatū. j. q. j. quib9 narzātibus. hndet host.

q̄ delictū omiſſū nō dabit eī d̄trahēdi p̄uilegi-
um. ff. ad. l. fal. p̄c̄da. et. xvj. q. j. legi.

Equit̄ vidē de ſc̄do ſ. v̄x̄. m̄ionū ipedi-
at ordinē ſiue v̄x̄. ſacer ordō m̄io^o ōſū-
mato ſupuenire poſſit. iſt̄ in ordinis ſuſcep̄ō
ne ſūt duo ſc̄z p̄t̄s ord̄is et execucō p̄t̄is. ā
g^o ord̄iat̄ diugat̄ ōſenciēte v̄roze et tūc reci-
pit v̄rūq̄z. et v̄roz cū eo intelligit̄ d̄nenciāz
p̄fiteri di. lxxvij. ep̄s. ā v̄roze neſciēte l̄ nō cō-
ſenciēte et tūc recipit p̄t̄ē ord̄is. i. carac̄terē
ſz nō execucōz v̄t p̄t̄z in c. p̄oētō. Et h̄ dico de
ecc̄lia occidētali. ſec̄^o ē d̄ oriētali in q̄ p̄ ord̄i-
nē nō p̄iudicat̄ diugio di. xxvij. diaconus. et
di. xxxj. nicena. Nō tñ q̄ ſic p̄babil̄ v̄id̄ lic̄z
q̄daz d̄trariū d̄ixerit v̄t hu. Greci ec̄ nō debēt
ad ſacros ord̄ies accēdē ſine ōſenſu v̄roze. qz
admin^o tpe ſui miſterij fraudarēt̄ reddicōe
debiti. di. xxxj. qm̄. q^o fraudari nō poſſēt ſc̄dm
ord̄iez iuris ſi iuri ſuſcipēt̄ ord̄inē d̄trahēdi
bus ā ignorantiū ip̄is. h̄z ſine ſūt hoſ. laur.
jo. et ray. Sciēd̄ ec̄ q̄ ep̄iſc̄o ſm̄ p̄oētōſ q̄ ma-
lier ōſenſit ap̄ grecos q̄ vir ſu^o ord̄iez ſcipiat
ad h̄ ſe obligat̄ q̄ p̄petuū alteri n̄ nubat. v̄t i
d̄c̄to c. qm̄. Alias ſiḡcō m̄ionij n̄ ſeruaret̄ qd̄
maxie i m̄ionio p̄ſbri rēq̄ritur. Si v̄o ſine ōſe
ſu et̄ ord̄inet̄ ad h̄ teneri n̄ videt̄. Nō ē ec̄ p̄
termittend̄ q̄ ap̄ latinos ord̄o ſacer m̄ionio
ſupueniēs ſoluit vinclm̄ eius ex p̄te viri quo
ad p̄t̄icōz debiti. qz n̄ p̄t̄ debiti petē nec v̄roz
tenet̄ ei reddere. ſz n̄ ſoluit ex p̄te alteri ſi n̄
ōſenſit vel neſciuit qz tūc tenet̄ v̄roz reddē de-
bitū ſi n̄ poſſit eā inducē ad d̄nēd̄. di. xxvij.
diaconi. et xxvij. q. ij. m̄l̄toz. Et ā ſi ſit factus
ep̄s vel papa. v̄t nōt. hu. xxxvij. q. ij. agatho
ſa. Et repetet eū v̄roz corā ōſilio vel cardina-
lib^o l̄ ec̄ corā ip̄o papa. qz ius debet facere d̄
ſep̄o. h̄ rod. Sz eſto q̄ aliq̄s i inferozibus
ord̄ib^o ōſtitutus v̄roze tacēte et ſciēte p̄mo-
ueat̄ ad ſacros ord̄ies. nūq̄d̄ qm̄ reclamab̄ de-
bitū ſibi reddet. iſt̄ ex^o habuit tps et locū r̄
clamādū p̄ſumit̄ ōſenſiſſe et ampli^o nō p̄t̄ recla-
mare et ex ōſenſu ſuo indicit̄ ſibi lex d̄nēcie
nec p̄t̄ v̄x̄ rēq̄rē h̄ bon̄. In h̄ caſu taciturnitas
habet̄ p̄ ōſenſu. et h̄ p̄pter dignitatē ord̄is ſacri
ſec̄^o āt̄ ē de mōachatu vbi n̄ ē dignitas tāta. Se-
cundū tñ. hu. idē ē iuḡ i v̄troq̄z caſu. h̄ rod.
Sz nunq̄d̄ tal̄ mulier mortuo viro tenet̄ p̄pe-
tuo d̄tinere vel p̄t̄ d̄trahē iſt̄ ſic d̄z di. xxxj. c.
ſeriatū q̄ poſt̄ viri mortē tenet̄ p̄petuo d̄tinere
Sz quō h̄ ſit intelligend̄ diuerſi diuerſimode
ſenciūt. Quidā em̄ dicūt q̄ ſi v̄roz viro ōſenſiat
q̄ ord̄inē ſac̄z ſuſcipiat l̄ q̄ religioz̄ intret in
ōſpectu p̄ſone p̄ quā ſc̄d̄z eccl̄ie formā diuoz-
ciū fieri poſſit ip̄a obligat̄ ad p̄petuā d̄tinē-
ciā cū viro q̄ ē ead̄ caro cū ip̄a. nec excuſat̄ p̄
ignoranciā iuris ſm̄ bon̄. nō tñ religioz̄ intra-
re tenet̄ n̄ tumeat de picl̄o caſtitatis. ſec̄^o aut̄
eſt̄ ſi vir ſimplex vocū emiſiſſit ſm̄ tho. et ho.
Nec ē diuerſimode iudicand̄ de clericis et re-
ligioſis p̄t̄ū ad h̄ eo q̄ v̄trobiz̄ corp^o viri p̄-
petuo d̄no d̄dicet̄. et h̄ exp̄ſſe dicit in c. ſeria-
tim. Et iō p̄babil̄ d̄z q̄ viro vouēte et vocū
ſolēniſſante ip̄a intelligit̄ vouiſſe. ar. ij. q. iij.
c. j. et vl. et ex d̄s ōgna. ſp̄uali. martinus. et h̄

ep̄i. ē ſanior ſm̄ bon̄. et tho. Alii dicūt q̄ n̄ p̄t̄
d̄trahē voto ſimplici ipediēte. et ſi d̄traherit n̄
valet v̄t ōſtōis dirimēte. Et inter hos eſt ray.
di. xxvij. qz ſūt culpe. v̄trāq̄z iſtaz opionum
ponit ho. Sz nunq̄d̄ cogit̄ itrare religione
Ray. d̄^o q̄ nō niſi ſit v̄roz i ep̄m p̄mouēdi. ex d̄
ouer. diu. diugat̄. ſane. Et inno. idem dicit e.
ti. ſup. c. ex p̄te tua. Sz dicend̄ v̄t ſi ti. de bono
faci. ar. de idiffolubilitate m̄ionij p̄ reſpectū
ad ingreſſū religiois. q. eſto q̄ aliq̄s. zc. qz i^o
eſt melius d̄ctm̄ v̄t dicit hoſtie.

De ipediēto ligaminis. ti. xxij.

Einde ōſiderand̄ ē d̄ ipediēto ligami-
nis ſ. cū q̄s alteri diugi ē obligat̄. qd̄
ipediētu^o ſep̄ valid̄ fuit ec̄ an̄p̄ aliq̄d̄
ſup̄ h̄ ab ecc̄lesia ſtatueret̄. nunq̄ em̄ obliga-
t̄ v̄rozi aliā dūcē p̄t̄ vel potuit. nec vnq̄ licu-
it. et q̄ h̄ fecit adulterū omiſit. n̄ cū eo a deo
diſpenſatū fuit v̄t cū p̄iarchis. et d̄ diuoz-
gaudē. q. j. Circa h̄ aut̄ ipediētu^o q̄runtur
p̄la ſ. v̄x̄ alligat̄ alicui p̄ ſp̄ſalia d̄ futuro
d̄trahere poſſit m̄ionij cū alia p̄ſona iſt̄ v̄t ſi
ti. quō habeat̄ ſp̄ſalia ſolui caſu. r. ij. V̄x̄
alligat̄ m̄ionialit̄ alicui d̄trahē poſſit m̄io-
niū cū alia p̄ſona. iſt̄ tales ſi nō ſūt p̄ carnis
copulā vna caro effectū p̄t̄ alter altero inuito
ad religioz̄ trāſire. Et q̄ remanet̄ p̄t̄ cū alio cō-
trahere. ex de ouer. diu. nllū. et c. ex publico
et de ſp̄o. du. licet p̄ ſolutū. Si aut̄ ſecuta ſit
copula carnalis iter eos. nunq̄ n̄ p̄pter ſoeni-
cacōz̄ p̄t̄ alter alterz̄ d̄mittē. et ſi p̄pter ſoeni-
cacōz̄ dimiſerit nō p̄t̄ cū alio d̄trahere et ſi cō-
trahat̄ mechāt̄. Vn̄ ā reconciliet̄ diugi aut̄ re-
maneat ſi diuge xxij. q. vij. c. j. ij. et ij. Qui
aut̄ noie ſuo nō iuſſu ei^o in c^o eſt p̄t̄e. l̄ eius
noie quē vel quā habet in p̄t̄e bina ſp̄ſalia
l̄ binas nuptias d̄traherit ſit infamis ip̄o iu-
re. ff. de his q̄ no. infa. l. j. in ſi. Excusant̄ aut̄
ab hac infamia filij ſi iuſſu p̄ris in c^o ſūt p̄t̄e
d̄trahāt et p̄res infamia denotant̄ v̄t p̄t̄z ibid̄
l. bib. Sz hodie forte ē d̄trariū cū filij n̄ teneā
tur ſeq̄ voluntatē pentū i m̄ionis d̄trahēdis
v̄t d̄ctm̄ eſt ſi. Incurrit ec̄ talis aliq̄n̄ bigamiā
de qua d̄ctm̄ ē ſup̄ tractatu de ord̄ie. et p̄ d̄nſ
irregularitatē. Itē q̄ ſciēter dūcit alteri deſp̄o
ſatā agere debet ſeptē annoz̄ p̄niaz̄. ieiunan-
do carenā ſic d̄ictā quia caret cibis ſ. p̄ q̄dra-
geſimā quolibet anno i pane et aq̄. ex de ſp̄o.
du. accepit h̄ ho. V̄x̄ mulier credēs v̄x̄
mortuū licite d̄trahere poſſit. iſt̄ v̄t habet̄ ex
v̄t lite nō d̄ct̄. qm̄ frequēt̄. q. ſi aut̄ de carna-
li. qm̄ alter diugu ē abſes tādū a relicto expe-
ctet̄ donec de ei^o obitu veriſit̄ p̄ſuatur. glo.
p̄ſuatur ſc̄z p̄ famā. l̄ qz ſenex erat vl̄ qz i acie
fuit nec redijt. qz p̄ſuatur ex his caſibus q̄ ſit
mortu^o. Et ſi d̄trahat credēs ita eſſe ec̄ ſi viuat
p̄t̄ ignoranciā ab adulterio excuſat̄. xxij. q. ij.
cū p̄ bellicā. qz adulterū ſine dolo non
omittitur. ff. de adult. l. p̄nl. vel ſi l̄as eoz̄
recepit cū quib^o militauit. C. de repudijs. au-
ſc̄ti. hodie. h̄ bn̄. Quidā aut̄ v̄t ec̄ dicit eadem
glo. dicūt q̄ nō debet d̄trahere m̄ionium do-
nec certa ſit de morte viri quātūcunq̄ de icō-
ſinēcia tumeat et ec̄ q̄tūcunq̄ manſerit ſine eo

Carmina q̄t

nullaten⁹ scdo dtrahas nec dtra iuramentuz
tuū venias qd si feceris mūd⁹ sum a sanguine
tuo di. xliij. emphiteosif. Quid si aliq mlter
putas vix suū viuere q tñ mortu⁹ ē vē dtrax^t
cū alio nunqd ē vix mōniū illud. hē hug.
sup i^o c. cū p bellicā. distix^t p si illa credebac
sibi licere viuere pmo cū alio dtrahē mōniū
ē. si nō mōniū nō ē. qz nō maritali affectu s3
adulterino cū scdo dtraxit. Idē ec nota d eo q
dtraxit cū aliq quā putabat esse dsanguinea suā
et nō erat. Alij credūt q in h casu sine puidi-
cio ē mōniū. nō distincto vix dtrahentes
h sibi licere credāt. vel nō. h rod.

De iusticia publice
beneficentis. a. xxiiij.

Qstea dconsiderand ē de publice honesta-
tis iusticia. Et cca hac qruē pla sez qd
sit et vñ causet^r et qre sic noiet^r. hē sic
spōsalia nō hnt pfectā rōez mōniū. s3 sūt qdā
pparacō ad mōniū. ita ex spōsalib⁹ n causa^t
affinitas sic ex mōniō. s3 qd affinitati sile qd
dē publice honestatis iusticia. Que sic descri-
bit^r. publice honestatis iusticia ē ppinquitas
ex spōsalib⁹ puenies. roboz ex instōne ecclie
trahēs ppter ei⁹. s. ecclie honestatē. Et sic p3
rō nois et cā. qz s. talis affinitas ē instituta p
pter ecclie honestatē. Vix publice honesta-
tis iusticia mōniū ipediat. et scd3 quos gō⁹
ipediat. hē q ipa ipedit et ec dirimit tā mō-
nia p ec spōsalia sequēcia nō aut pcedēcia im-
pedit. Impedit inq ex statuto ecclie. li. vj. de
spō. ex spōsalib⁹. Et ecclia statuit h ppter ho-
nestatē vt pdictū ē. Et cū sit quedā sile affini-
tati ipedit scd3 illos gō⁹ scd3 quos ipedit af-
finitas s. vsq3 ad quartū gradum inclusiue.

Sciend tñ q antiquitus fuerunt ei⁹ spēs due.
vna que dtrahēbat^r ex scd3is nup. vbigā. pe-
tr⁹ vxorē habebat quo mortuo ei⁹ relicta cuz
alio dtraxit ples nata de scdo viro oli nulli
dsanguinea pmi viri poterat dūgi. Et h spēs ē
hodie sublata de medio. ex de dsang. et affi-
nō debet. Alia ē q dtrahit^r ex spōsalib⁹ de fu-
turo. vt siqs aliqua despōsavit licz eā nō gno-
uerit. null⁹ tñ ei⁹ dsanguine⁹ vxorē illā et nē
la ei⁹ dsanguinea vix eū habere poterit. ex de
spō. iuuenis. et c. ad audiēciā. Et h si tpe dspō
facōis seprē l ples annos habebat. ex d spō.
spōsam. in tex. et in glo. a. Quid si nō tenuit
rūt spōsalia. puta qz nō de iure s3 de fctō con-
tracta fuerūt. puta aliqs despōsat dsanguinea
suā vel aliqs monach⁹ vel clie⁹ in sacris oz
dimib⁹ vel frigid⁹ vl ppetuo maleficiat⁹. vl
sect⁹ sc3 vtroq3 testicō despōsat aliquā de fa-
cto. nunqd ex hmōi spōsalib⁹ ipedit^r mōniū
dtrahendū et dirimit^r iā dtractū inter spōsam
et dsanguineū spōsi. hē d^r hu. et ples alij cuz
eo sentiūt q sic. de pmo casu habet^r ex d spō.
ad audiēciā. Et videt^r expssum de oib⁹. xxxij.
q. ij. siqs vxorē. et c. qdaz despōsavit Et nunc
habet^r expssus li. vj. de spō. ex spōsalib⁹. Exci-
pit^r tñ casus in quo spōsalia nō tenet p^r etas
tis defectū. qz deficit ibi dsens⁹. li. vj. d spō.
si infātes. qz si añ septenniū spōsalia sūt dtra-
cta nō ipediūt n post septenniū q añ dtraxerūt

approbauerit ex de spō. ipu. lras. et c. accessit
Vel n post septenniū eos in eadē voluntate p
durare manifeste appareat p mutua cōhabita-
ciōez vel alias vbo vel facto eoz. puta qz vo-
cāt se spōsōs. l sil iacēt. se inuicē osculāt^r tā-
q spōsus et spōsa et silia. li. vj. de spō. si in fā-
tes. qz forte ē spēale in illo casu. qz in pueris
añ septenniū tā corpis q animi ē defect⁹ qz n
dū dsueuerūt discrecōz habē. Idē videt^r si ille
q dtraxit sic pxi⁹ septennio et capax doli. ex
de spō. iuuenis. qz tūc malicia supplet etatem

Quid si spōsalia fuerit dtracta sub cōdicōne
vt si dicat^r accipiā te i vxorē si dederis michi
centū libras. vel si possū de iure te hē i vxorē
nunqd hmōi spōsalia publice honestatis iusti-
ciā introducūt. hē q nō añ ddicōis euentum
Vnd q dtrahit cū aliq spōsalia sub ddicōne et
postea cū alia ei⁹ dsanguinea dtrahit añ ddi-
cionis euentū p vba de pnti cuz scda remanē
debet. scd⁹ esset si dtraheret post ddicōis eue-
tū. qz tūc nō deesset dsensus. Vñ idez esset acti-
a p^o dtraxisset pure li. vj. de spō. ex spōsalib⁹
Et idē est iudicand de spōsalibus in ceteris vt
p3 ibidē. vt qn pmissit ducere vnā de filiab⁹
petri. Quid siqs dtrahat sic spōsalia cū aliq
pmitto tibi q te ducā in vxorē si placuerit dō
et postea inueniat^r dsanguinitas inter eos. nun-
qd p^t postea dtrahere cuz sorore sue spōse na-
ta ex matre nihil sibi actinēte. hē q sic. qz spō-
salia fuerūt ddicōnalia. S3 nōne dētā cōdi-
cio intelligit^r e c si nō apponat^r. hē q sic tam
qn ddicō nō expmit^r manet pur⁹ dsensus. Idō
ex hmōi spōsalib⁹ honestatis publice iusticia
gnat^r. h ho. ex de spō. ad audiēciā. Idē etiā
d^r jo. an. li. vj. de spō. ex spōsalib⁹. Ad h tñ
nota q si apponeret^r ddicō clis q habet^r p nō
adiecta idem esset acti essent pure dtracta
Et ex eis surgeret honestas publica. vt p3 ex
d ddi. ap. c. vl. Quid si spōsalia nlla fuerūt
dsensu deficiēte. hē n generāt h ipediētuz. li.
vj. de spō. ex spōsalib⁹. Et sm h dsanguine⁹ fu-
rici diuē spōsaz ei⁹ ducē p^t cū dsēl⁹ dsfecerit
ex d spō. dilect⁹. et xxxij. q. vij. neq3 furiosus.

De affinitate. titulus xxv.

Emde dconsiderand ē de affinitate d qua
pla qruntur s. qd sit affinitas. hē vt di-
cūt iurispitū. Affinitas ē pproximitas per
sonaz ex copula carnali puenies omni carēs
pentela. Ad c⁹ euidēciā sciend ē q natural
amicicia sup naturali cōicacōe fundat^r. h aut
cōicacō duplr fit sm plm. viij. et h. vno mō
p carnis ppagacōz siue pcreacōz. Et h dē con-
sanguinitas. Alio p diuētōz ordiatā ad car-
nis ppagacōz. Et hec dē affinitas. vñ affinitas
mediāte dsanguinitate et carnali dmixtiōe p-
pagat^r. Idō dsanguinitatē imitat^r. S3 in h^o dte
qz psona diuēta siue addita alicui psonē p p-
pagacōz fit piceps eiusdē nature licz i dmi
gradu vñ nō mutat gen⁹ actinēcie s3 tñ gdu.
s3 psona addita siue diuēta alicui psonē p co-
pulā carnalē nō fit piceps eiusdē nature. sed
qsi diungit^r ab extrinseco. Vñ diungit^r alio gne
coniunctionis. sed in eodem gradu mutat em
genus actinēcie sed non gradum. vnde v.

Mutat nupta gen⁹ s³ generata g⁹ dum. Hec ac
meli⁹ p³ p³ exemplū. Ecce petri⁹ et soror eius
bertha actinēt sibi actinētia cōsanguinitatis in
p³mo g⁹du. siq³ aut berthā agnouerit carnal^r
erit p³sona addita cōsanguinitati petri p³ copulā
carnis. et actinebit petro et petri⁹ ecouerso si
bi. nō q³dez eod⁹ g⁹ne actinētie quo actinet ber
tha ipi petro s³ alio g⁹ne tñ in eod⁹ g⁹du. q³ sic
bertha est cōsanguinea petri in p³mo g⁹du. ita et
ille erit affinis petro et ecouerso in p³mo g⁹du
Et idē intelligend⁹ est de alijs cōsanguineis petri
Dicti sūt aut affines q³si ad fines alteri⁹ acce
deres. l. affines q³si p³pinqui. ex e. sup. eo. imo
dicti sūt affines ex eo q³ vna agnacō ad fin⁹ ef
alteri⁹ cognacōis accedat. ff. de gradib⁹. nō
facile. s. affines. h. ho. Notād⁹ ec⁹ q³ antiq⁹
solebāt eē tñ g⁹na affinitatis. s³ sublauf scdo
et terco de medio. p³ p³ q³ ec⁹ ea notificare nō
curo. remāsit solū p³mū gen⁹. s. q³ d⁹ surgit ex
cōsanguinitate et p³ma carnis cōmixtiōe. Vt
affinitas remaneat post mortē viri vel v³as
inter sup³stite et cōsanguineos defūcti. h. q³ sic.
Est em⁹ vinc⁹l⁹ m⁹ p³petuu q³diu p³sonē viuūt int⁹
quas ē d⁹tracta sic et cōsanguinitat⁹ ex q³ causa⁹
Vt coitus illicet⁹ causet affinitatem. h. q³
affinitat⁹ mediāte cōsanguinitate d⁹trahi⁹ et eā
imitat⁹ vt d⁹ctū ē sup. Et hinc ē q³ p³ oēz actuz
sufficiens ad carnis p³pagacōz ordiatu p³ quā
cōsanguinitas d⁹trahi⁹ possit affinitas d⁹trahi⁹
tur et nō p³ aliū vñ d⁹trahi⁹ p³ oēz actū in quo
ē cōmixtiō seminū nō at d⁹trahi⁹ p³ pollucōz ex
ordinariā. i. q³ sit ex ordinem nature. i. ex l. cir
ca vas debitū xxv. q. ij. ex ordinariā. et ex d⁹
eo q³ d⁹g. cōsanguinitatis. talis em⁹ pollucō nō
facit sanguinis cōmixtiōz nec carnis vnitatem
p³ quā affinitas d⁹tr. hic. xxv. q. x. f⁹mitati
Quid si videat⁹ dici d⁹trariū. ex de eo q³ d⁹g. cō
sanguinitatis. Dicend⁹ q³ illa sepacō nō fuit p³
p³ affinitatē. s³ p³ publice honestatis iustis
ciā q³ d⁹trahi⁹ ex spōsalib⁹ p³ria. Illa ec⁹ decre
talis ex de spō. iuuenis. non obstat p³dictis q³
loquit⁹ d⁹ illo q³ accēptauit i naturalib⁹ et m⁹z
moniali affectu. vt d⁹ glo. ibidē. et innoc. et
ho. sup. c. f⁹mitatis. Et ec⁹ q³ v³q³q³ nō plene
fuit certū vt ex vas naturale semiaffer l. itul
vt ec⁹ l⁹ra sonare videt⁹ Nō tñ q³ ex affinitate
q³ d⁹trahi⁹ ex coitu fornicario deferri nō p³t be
reditas vel tutela. ff. de gradib⁹. nō facile. s.
sciend⁹. Nec p³t excipi d⁹tra testē. s³ ex illa sola
q³ ex nuptijs surgit h. ho. in sū. et ex de eo qui
d⁹g. discrecōz. Quidā tñ vt d⁹ g⁹of. reputāt ab
surdū q³ affinitas q³ ē vinc⁹l⁹ legitimū ex dam
nato coitu oriat⁹ et iō d⁹ q³ p³habilitat⁹ dici p³t
q³ affinitas ex tali coitu nō oriat⁹. q³ affinitas
ē quedā p³mitas p³ueniēs ex nuptijs vt patz
in d⁹ctō. s. sciend⁹. Oriē tñ inde publice hone
statis iusticia. Cōtrariū tñ cōmunitat⁹ tenet⁹ q³a
affinitas naturalis et illegitima bñ d⁹trahitur
ex coitu tali s³ nō d⁹trahit⁹ ciuilis et naturalis
legitima nō nuptijs interuenientib⁹ vt d⁹ h⁹of.
Quid si claustr⁹ pudoris inuasit nō tñ semē
emittit h. rod. q³ nō d⁹trahit⁹ affinitas. sic nec
p³ pollucōz ex ordinariā. et p³pter eandē causaz
Quid si vas nō intret in eo tñ semiet. nūq³

p³ h⁹ affinitas d⁹traheret⁹. h. q³ sic. q³ p³ h⁹ fit
cōmixtiō carnis sic cuidā in fracia d⁹igit q³ cuz
nō posset vxore suā p³ n⁹miā aratudinē cor
rūpe eā i vase debito polluit et ip³gnau⁹ quaz
incidi tpe p³us optuit. h. abbas Quid si mu
lier nō tñ vir semē emittat. h. p³ h⁹ nō causa⁹ af
finitas. q³ p³ q³ frigid⁹ puocare p³t muliere
palpitādo ad semis effusioz. tñ p³ h⁹ mōi cōpu
lā spōsalia p³mo fctā ratificat⁹. ec⁹ si neut⁹ emi
tat. dūmō sint ap³ l⁹ p³ami m⁹io. ex d⁹ despō
ipu. d⁹nebat⁹ Quid si in vase debito vir se
mē emittat nō tñ m⁹ier emittat. nūq³ ex h⁹ affi
nitas d⁹traheret⁹. h. q³ nō scōz j⁹no. sup. c. f⁹mi
tatis. et tho. et ho. in sū. et ec⁹ hu. q³ notat sup
i⁹ c. ex ordinariā. p³ nō ē ibi feminū cōmixtiō nec
fuit vna caro vñ cōsanguinea h⁹ illā posset h⁹e
vxore si de fctō posset d⁹stare. nō em⁹ ess⁹ credēd⁹
iuramētis eoz vt d⁹. Nec vir secure iurare pos
set illā nō emis⁹se. et q³ i dubijs via certior est
tenēda copula ipi⁹ m⁹ieris ē cōsanguineis illi⁹
viri ex toto p³hibēda. Rod. vō credit q³ sine p³
iudicō siue m⁹ier emittat siue nō affinitas ex
tali coitu cōsurgit. ex q³ vir emittit. h⁹ ec⁹ s³nie
sūt j⁹no. et ho. in apparatu ex de eo q³ d⁹g. fra
ternitatis Vt affinitas d⁹trahat⁹ p³ m⁹imo
niū nō d⁹suatū. h. q³ affinitas p³t accipi p³pe et cō
munit⁹. p³mo nō d⁹trahit⁹ nō mediāte carnali cō
mixtiōe. scdo mō d⁹trahit⁹ ec⁹ p³ m⁹ionū nō d⁹ua
tū. et ec⁹ p³ spōsalia vt habitū ē sup. p³ m⁹ionū
em⁹ nō d⁹suatū d⁹trahit⁹ aliq³ p³pinq³tas cū cōsang
neis diugis ipediēs m⁹ionū. vñ i effectu ipe
diēdi m⁹ionū duenit cū affinitate p³pe dicta.
et q³ d⁹ em de aff⁹ nitate p³pe d⁹ctā d⁹z. xxv. q. vlt.
f⁹mitati De cōit⁹ vō d⁹ctā habet⁹ e. cā. ij. de p³
pinq³tas. et ex de cōsan. c. i. h. n⁹ch. Vt affi
nitas p³ seipam habeat grad⁹. h. q³ carnis p³pa
gacō p³ se d⁹pat⁹ ad cōsanguinitatē. q³ ex ea ime
diatē vinc⁹l⁹ m⁹ cōsanguinitatis d⁹trahit⁹. et ad affi
nitate nō d⁹pat⁹ nō mediāte cōsanguinitate q³ ē cau
sa ei⁹. vñ cū g⁹du actinētie p³ carnis p³pa
gacōne distinguat⁹. distinctō g⁹duū p³ se et ime
diatē d⁹petit cōsanguinitati et mediāte cōsanguini
tate affinitati Vt g⁹ affinitatis exten
dant⁹ sic g⁹du cōsanguinitatis. h. q³ sic q³ ex q³
g⁹du affinitatis sumit⁹ scōz g⁹du cōsanguinita
tis optz q³ tot sine g⁹du ei⁹ quot sūt g⁹du illi⁹.
tñ q³ affinitas ē vinc⁹l⁹ m⁹ q³ cōsanguinitas.
facilius olim et nūc dispensat⁹ in remotis g⁹
dibus affinitatis q³ in remotis gradibus cō
sanguinitatis Vt affinitas impediāt m⁹io
niū. h. q³ affinitas ipedit m⁹ionū i aliq³
g⁹du de iure diuino. p³hibet⁹ em⁹ leui. xvij. si
lius d⁹trahere cū vxore p³ris. et nepos cū vxore
patru. et p³ cū vxore filij. In aliq³ vō g⁹du
de iure posituo. vñ ex de cōsan. et affi. nō debz
p³hibet⁹ ne q³ d⁹trahat cū affine i⁹fra quintum
g⁹du. Ad hāc ec⁹ questionem plenius dissoluen
dam valent aliqua que dicta sūt supra ti. de
impedimento criminis in solucōe questōnis d⁹
incestu Vt linea recta descendēs intelli
gat⁹ p³hibita in m⁹ionū sic d⁹ctū ē sup de con
sanguinitate. h. q³ sic ar. i. h⁹is d⁹ctā sūt ē de
cōsanguinitate. ff. de nup. s. affinitatis. s. m. ho.
De frigiditate. u. xxv.

Ostea considerand est de impotencia coeū
 di q̄ obtinet maximū locū inter impedi
 metā m̄ionij. qz m̄ionij ipedit poci⁹
 ex natura sua q̄ ex d̄stucōe eccl̄ie. cū ei om̄e
 m̄ionij fiat cā plis suscipiēde vel incōtinen
 cie. ipotēcia coeūdi utrūqz tollit. et iō merito
 m̄ionij ipedit. Est at̄ impotēcia coeūdi viciū
 animi v̄l corpis vel vtriusqz quo q̄s ipeditur
 alij carnaliter d̄misceri. s̄m ray. Spēs aut̄ ei⁹
 sūt due. vna impotēcia naturalis vt frigiditas
 in viro. artacō in m̄liere. et defect⁹ etatis in
 vtroqz. De h̄ at̄ tercō dictū ē s̄. s̄. d̄ etate apta
 ad d̄trahend m̄ionij et sp̄salia Altera tñ ē i
 potēcia accidētalis que puenit ex causa ext̄i
 seca et accidētali. vt castracō et maleficiū. Di
 ceud̄ igit̄ p̄mo de frigiditate. sc̄do de artacōe.
 tercō de castracōe. quarto d̄ maleficiō Circa
 at̄ frigiditatez querunt̄ pla. s̄. vtr̄ frigiditas ex
 pte viri impediāt m̄ionij. s̄. frigiditas viri
 a supuenit m̄ionio iā legitime d̄tracto siue d̄
 sūmato. et sic nō ipedit m̄ionij sc̄d̄z d̄munez
 opionem. licet aliqui dicant q̄si sit p̄petua et
 āncedat m̄ionij d̄sūacōez poterit p̄pter eam si
 poterit p̄bari m̄ionij dirimi. Aut p̄cedit m̄i
 monij d̄tractōez. et tūc si ē ep̄ialis cui p̄t adhi
 beri remediū p̄ naturā l̄ p̄ artē nō dirimit m̄i
 monij si d̄trahat̄. tñ male facit homo d̄trahē
 do dū ē i statu illo n̄ maḡ necessitas l̄ vtilitas
 h̄ r̄quirat. Si at̄ sit p̄petua sc̄z cui nō p̄t subue
 niri p̄ medicine b̄nificiū nec p̄ etatis p̄cessū. qz
 ē a p̄ma d̄plexione naturali vt ē in his qui sūt
 infesibiles p̄ naturam. tunc ipedit et dirimit.
 xxxij. q. j. c. j. et ij. et ex de frigidis. c. j. et ij.
 et c. laudabile. c. rō ē. qz i d̄tractu m̄ionij
 d̄trahētes obligāt se implicite ad reddenduz
 debitū sibi mutuo si petat̄. null⁹ at̄ se p̄t ad i
 possibile obligare Et intellige q̄ n̄ p̄t esse per
 petuū impedimentum naturale frigiditatis r̄spe
 ctu vni⁹ p̄ sone et nō respectu alteri⁹. S̄z si n̄
 possit actū carnis exercere cuz v̄gine et possit
 cū corrupta tūc medicinalit̄ possit aliq̄ instru
 mento frangere claustrū pudoris et ei diungi
 h̄ rich. et tho. S̄z obicit̄ qz si frigiditas im
 pedit m̄ionij tūc videt̄ qz senes n̄ possint cō
 trahere cū sint naturaliter frigidis s̄. qz p̄t d̄
 trahere. xvij. q. j. nupcialz. et ex de frigidis. qz
 sedem. in glo. qz senes habēt caliditate suffi
 cientē ad copulā carnis. Preterea frigiditas
 senū iuuari p̄t aliquo b̄nificō s̄z nō quelibz fri
 giditas natural̄. p̄t ec̄ in eis defectus iuuari.
 vñ d̄trahēs cū eis non decipit̄ sic cū alijs. Di
 cūt tñ aliqui q̄si esset frigiditas tal̄ rōne senes
 ctutis qz nullo iuuari possit. dicend̄ esset sic
 de naturali frigiditate qz talis cōtrahendo se
 obligaret ad impossibile. h̄ rich. Vtr̄ cali
 ditas impediāt sic frigiditas. s̄. caliditas su
 p̄flua vix p̄t esse impedimentū p̄petuū si tñ in
 ueniret̄ qz p̄ trienniū copulā impediret carnis
 iudicare p̄petuū. qz tñ frigiditas maḡ et sepi
 us impedit. tollit ei nō tñ d̄mixione seminū
 s̄z ec̄ rigore mēbroz quo fit d̄mixio cozpoz.
 ideo frigiditas magis ponit̄ impedimentū qz
 caliditas. ois tñ defectus reducit̄ ad frigidit
 atem. h̄ tho. Quid si m̄lier dicat qz vir eaz

agnoscere nō p̄t sup h̄ allegās mēbzi defectū
 Rndet host. vix esse inspiciend p̄ viros exper
 tos et honestos. sic ec̄ dicitur de muliere arca
 qz eadē est racō ibi et idē ius. ex de d̄san. tua
 nos Quid si mulier alleget magitudinē mē
 bzi viri dicēs qz nō p̄t eū sustinere. Dicit aliq̄
 eā audiendā dicit ec̄ auic. qz mulier qnqz nō ē
 arca s̄z vir ei⁹ nō d̄uenit ei. vñ vterqz indiget
 p̄mutacōe. Dicit aut̄ ho. se audiuisse a femina
 expta qz h̄ vix aut nunq̄ accidere p̄t. quidaz
 aut dicit talia esse relinquēda iudicō exptoz.
 Ho. vō dicit qz ip̄e d̄suleret papā in h̄ casu.
 Quid si vir habeat mēbz multū carnosū. s̄z
 sp̄det hosti. se audiuisse ab exptis qz hec p̄t
 esse iusta causa dirimendi m̄ionij. Nam infir
 mitas elephācie occasio posset esse que reddit
 ec̄ nasum grossum. Et h̄ ip̄e host. de factō fuit
 exptus vt ip̄e dicit ad hanc questōz p̄cedētes
 facit illud ex de frigidis. fraternitati. ibi cui⁹
 fili. r̄c. et c. qz sedem

De artacōe. ti. xvij

Einde considerand est de artacōe. Et de
 hac querunt̄ pla. s̄. vtr̄ artacō ex pte
 mulieris impediāt m̄ionij. s̄. artacō
 aut nō est tanta qn̄ ei subueiri possit sine piclo
 p̄ naturā siue p̄ artē chirurgie vel p̄ d̄sorciz vi
 ri d̄ueniētis nature et statui ip̄i⁹ mulieris. Et
 sic nō impedit licet male faciat mulier cōtra
 hendo dū ē in tali statu. Aut est tanta qz nō p̄t
 ei aliquo mō subueniri sine piculo corpis. et
 tūc aut talis artacō supuenit m̄io legitime
 d̄tracto siue d̄sūmato vel non d̄sūmato. et sic
 m̄ionij nō dirimit sc̄d̄z opi. d̄munem licz aliq̄
 dicāt q̄si sit p̄petua et āncedat m̄ionij d̄sūma
 cione poterit p̄pter illam m̄ionij dirimi si po
 tuerit legitime p̄bari. Aut āncedit m̄ionij cō
 tractōz. et sic impedit m̄ionij d̄trahendū. Et
 si de facto d̄trahat̄ poterit impedimento legi
 time p̄bato dirimi p̄ eccl̄ie iudiciū. vñ illud
 qd̄ habetur ex. de frigidis. d̄sultacō. vbi d̄z qz
 ecclesia romana d̄suevit in d̄silibus iudicare
 vt que tanq̄ vxores haberi nō possunt. vt foro
 res habeant̄ d̄siliū est nō p̄ceptū sc̄d̄z glo. ibi
 dem. matrimoniū tñ nō est inter tales. Sepa
 cōe aut̄ facta dab̄ licenciā d̄trahēdi cū alia
 Mulier vō debet sine diugio remanere. ex. c.
 ti. ex lris. et c. f̄mitatis. h̄ rich. Ad h̄ nota
 sc̄d̄z host. qz sicut impeditur m̄ionij p̄ hoc qz
 mulier est ita arca qz nō potest a viro agnosci
 ita etiā impeditur si sit ita lata qz nō possit cō
 gnosci sicut accidit de facto in p̄uincia apud
 grassam. Et breuiter qualitercūqz sit impotens
 reddere debitū impeditur m̄ionij. qz non di
 stinguatur. ex de frigidis. qz sedem. Secus est si
 sit agnoscibilis quoquomō licet d̄cipere non
 possit vel in lecto migat vel mortuū pariat l̄
 alias viciosa existat. qz h̄ edictū est p̄hibito
 rium. ex de spon. cum apud. nisi forte papa cō
 trarium responderet Quid si mulier p̄pter
 aritudinem sepetur et postea ab alio cogno
 scatur. s̄. aut cognoscitur fornicarie. et tunc
 p̄mo viro nō reddet̄ si d̄tra eā excepit de for
 nicacōe. Aut legitime qz cuz eo contraxit. Et
 tūc secundum gos. et plures alios distingue.

quia aut secundus vir est in statura filius primo viro et tunc redditur primo viro. quod apparet ecclesiam fuisse deceptam in iudicando impedimentum perpetuum. quod sic fuit cognoscibilis a secundo ita et a primo. Aut est dissimilis. et tunc aut per usum secundi non est facta apta primo quod accidit propter inaequalitatem membrorum vel propter aliquid aliud. et sic stabit cum secundo. aut facta est apta et sic secundo quosdam est reddenda primo. Sed bene. rap. gos. tan. inno. hu. et jo. distinguunt. Aut enim a primo nullo modo cognosci potuisset sine periculo. debet enim violenter sustinere modicam. sed quem cum periculo mortis non tenet. Et tunc non redibit ad primum licet sibi facta sit apta quod non fuit matrimonium inter ipsas et primum. Aut potuisset sine periculo cognosci. et tunc reddet primo. Et hoc inuitur ex de frig. firmitatis. in si. sed bene. et gos. ibidem Host. ubi dicit in summa. papa esse consulendum. sed in apparatu super dictum continentis. notat cum inno. quod quando cognoscitur a secundo viro debet reddi primo. quod quod est cognoscibilis vni est cognoscibilis alii. procedens opinio. sed bene. magis placet michi. Sed cum dictum sit quasi per unum usum secundi viri facta sit idonea primo. debet ei reddi saltem in aliquo casu. quod stabit quod sit idonea. i. cognoscibilis primo. hoc forte ostendit per iuramentum matronarum a quibus inspiciuntur tam vir quam mulier vel administratio ipsa hoc ostendit. Quid si primo reddita fuerit et ea apta non inuenerit. hoc restituetur secundo. si tamen ea primum repuerit restituetur ei et secundo et tertio et sic usque ad infinitum. sed bene. jo. Tan. aut dicit quod restituenda est primo viro bis non tertio. quod nec licet tertio appellare ex de appel. sua. Sed bene. vero host. si secundo cognoscitur eam est restituenda primo. cum quo per triennium remanebit quasi presumptum maleficiatum fuisse. Et si interim ea cognoscere potuerit cum eo remanebit alias elapsis triennio restituatur secundo sine spe restitutionis faciende primo. Et hoc est casus in quo prout quis iure suo sine culpa sua sed non sine causa. et hoc opinio magis placet michi. Vtrum matrimonium contrahi possit ante incisionem cum arta. quando per incisionem potest fieri apta hoc bene. dicit quod non credit sed post incisionem credit quod possit. Ego autem credo sine iudicio quod cum tali possit esse ante incisionem contrahi si sine periculo potest apta fieri. Quid si ante incisionem facta ea duxerit. t. nunquam facta incisione ab ea recedere poterit. hoc bene. dixit quod est opus nouo sensu ad hoc ut sit matrimonium quod tamen sensum intelligit interuenire si postea carnaliter copuletur. Vnde inuitur quod nisi interueniat nouus consensus post incisionem potest ab ea recedere et aliam ducere. Alij dicunt ut red. sine iudicio quod si duret adhuc primum sensus facta incisione non est opus nouo sensu. sed sublato impedimento propter quod sensus primum inefficax erat ad efficiendum matrimonium iam efficax est ad illud efficiendum. Donec quod sit arta vni et apta alteri. nunquam est persona legitima ad contrahendum matrimonium hoc bene. dicit quod sic respectu eius cui potest sine periculo commisceri hoc red. Quid si quis de facto contrahat cum arta quod per incisionem potest fieri apta. nunquam cogi potest ad sustinendam incisionem. Respondet bene. quod non cum timore de periculo mortis. et hec omnia notat bene. xxxij. q. vij. quod propositum.

De castracione. ti. xxvij.

Ostea considerandum est de castracione. Et circa hanc queruntur plura. scilicet. castracione impediatur matrimonium. hoc castracione secundum aliquos dicitur qui habet virilia secta ita quod uterque testis est abscisus. Secundum vero gos. et bo. castracione dicitur quasi caste natus. i. naturaliter frigidus. unde de tali castrato idem est dicendum quod super dictum est de naturaliter frigido. Spado vero dicitur qui spata vel aliquo gladio virilia amisit. Eundem autem se habet contra ad utrumque. Et accipitur ex utroque nomine. dicitur quod frequenter. sed si ubi aliter videtur tamen ut dicit idem host. predictis tribus nominibus promiscue. sed vera significatio eorum se habet predicto modo. Si ergo loquimur de eo qui amisit virilia apprehendendo testiculos et virgam talis cum non possit reddere debitum non potest contrahere matrimonium sic nec puer. ex de frig. quod sedem. et ff. de iure do. si serua. si si spadoni. Et si contraxerit est sepandus cum nullum sit matrimonium. si tamen matrimonium precesserit factum non separatur. licet vir sit factus impotens ad reddendum debitum. xxxij. q. vij. illi qui habet intelligit gratia. et jo. de matrimonio summatim. Et per eis est ar. xxxij. q. i. diuigiū ique confirmatio officio carnalis secundum glo. sed ut dicit ibidem par. post annum confirmatio impossibilitatis officij soluit vinculum diuigi Gos. ubi et bo. habet intelligit videtur de matrimonio contracto non tamen de matrimonio consummato sed et de non consummato. Vnde dicit in summis suis quod ex quo matrimonio semel tenuit nullo impedimento superveniente tollitur. sic intelligitur de c. quod sedem. et illud qui nulli. et filia. non religioe pueniente copulata carnaliter ex de duer. diu. ex publico. Et hoc opinio est tucior secundum rich. in quarto suo di. xxxij. q. vij. Si tamen saltem unum testiculum haberet contrahere possit. sic potest intelligi de ff. de lib. et post. sed est questio. Si vero loquimur de eo qui testiculos ambos amisit. ubi ergo tamen ei remansit. talis secundo aliquos contrahere potest dummodo virginem erigere possit. unde xxxij. q. vij. his qui matrimonium dicitur in glo. de spadone quod virginem habet erectam siue sperma resoluat siue non sit ibi matrimonium quod talis satisfacit mulieri sic mulier viro siue sperma resoluat siue non. Nec requiritur semper in matrimonio quod sit spes filiorum. sed sufficit quod plures non euitent. Vnde et secundo legistas spado potest contrahere et adoptare. licet non possit gnare sic notat hugo. Sed cum spadonis erigatur virga. et semine emittat ut vult. auic. licet sit invalidus ad gerendum quantum bene. ut per tale continentem affinitas contrahatur. Et respondetur quod tunc dicitur quod sic. licet forte ibi non sit commixtio feminum sine qua contrahitur affinitas aliquando ut dicitur licet videatur notasse contrarium. xxxv. q. ii. exor. dinaria ut dictum est de affinitate. Ad hoc nota quod omnia super dicta de impedimento impotentie coeundi debent intelligi quando matrimonium inter potentem et impotentem est ignoranter contractum. si enim ambo impotentia sciunt et sic contrahere vel post contractum scilicet manere volunt possunt. non tamen inter eos est matrimonium. ex de frig. laudabile. Quid si scilicet potest sciuit. hoc idem est quod in premissis casu. ar. ex de diu. lepro. proposuit. Tho. ubi dixit in quarto suo quod si per se cum qui contrahitur impotentia reddendi debitum cum factum sciat esse in altero et contrahat matrimonium erit nec separari poterit. Secundo est si non possit reddere de iure ut

si solennizasset votū otinēcie. tūc em̄ siue h̄ sciret
siue nō. nullū esset m̄n̄ moniū. Quid si vterq;
ignorat. h̄ locū h̄z d̄morciū. Quid si solus
potēs ignorat. h̄ i p̄tate ei⁹ est vt diuorcium
celebret. ar. ex de eo q̄ dur. c. i. potens tamen
sem̄ p̄sumit̄ ignorās. ff. de p̄bac. ven. Nec
est em̄ credibile q̄ potēs sciēt. d̄trahat cū i⁹
potēte ex de frig. d̄sultacōi. si tñ sciēcia p̄bet̄
coget̄ eam vt sororē retinere. vt dicit̄ in d. c.
laudabile. qz ecclesia romana sic d̄suevit iudi
care. sic illa d̄cretal. d̄sultacōi. p̄t̄ intelligi p̄ci
piēs q̄ h̄m̄ altius cōiter ē d̄sulēs ar. ex d̄ sen. et
re in. in causis. Nec obstat illd̄. xxxij. q. i. inter
gritas. vbi dicit̄ q̄ castitas nec suaderi nec i⁹
pari p̄t. qz illd̄ ē ven. ab initio. h̄ sec⁹ ē expect
facto. ex q̄ cle. vl. vo. c. vl. Pōt̄ tñ dici q̄ ista
d̄cretalis debz̄ intelligi qñ tale m̄n̄ moniū d̄
trahit̄ publice in facte ecclesie. Nec illd̄ p̄bi
ter d̄z̄ omittere nisi potēs voueat publice q̄ a
lij nō adherbit̄ ea viuēte. Et iō postea coget̄
p̄t̄ ar. ex de frig. frigiditas. Pōt̄ etiā dici q̄
licz̄ m̄n̄ moniū n̄ rescindat̄ ad peticōz̄ sciētis q̄
l̄ votū emisit̄ exp̄ssuz̄ vl̄ saltē p̄sumit̄ emisisse ta
citū. tñ si talis cū secūda muliere d̄traxit̄ m̄n̄
m̄ tenebit̄. qz licz̄ votū simplex impediāt m̄n̄
moniū d̄trahēdum tamen nō dirimit̄ iam d̄tra
ctum vt dictum est supra. Nullum tamen ius
dicit̄ p̄ aliq̄s cogat̄ talē retinere. sed qñ cons
fenciat̄ simul morari. h̄ p̄nt̄ facere. mulier tñ
nō p̄t̄ vxor esse. h̄ p̄t̄ retineri tāq̄ soror. sic ei⁹ ex
p̄sse loq̄t̄ ex de frig. d̄sultacōi. et c. laudabile
h̄n̄so. i. ad si. q. d. siml̄ morātes caste p̄nt̄ viuere
h̄ nō cogēt̄ votū emittere. xxxij. q. i. integri
tas. Intellige igit̄ q̄ q̄d̄m̄ eis placebit̄ sic mo
rabūt̄. Et ecclesia virū licz̄ peccātē cū alia cog
rigere poterit̄ de occultis. xxxij. q. v. c̄liana.
sed nec vir nisi p̄mo ex cā puocoz̄ ad diuorcium
cū effectū ipetrabit̄ ab ecclesia licēcia cū alia
d̄trahēdi. Et h̄ ē h̄m̄ host. tenēdū et tota h̄ solu
cō accepta ē ab host. Nota ē h̄m̄ bern. q̄ ad
h̄ q̄ possint̄ fil̄ esse optet̄ ābos d̄sentire. vj. q.
ij. scriptū ē qz cū nullū sit m̄n̄ moniū alter alter
nō tenet̄. ex de frig. laudabile.

De maleficō ti. xxix.

Einde d̄siderādū est de maleficō. Et cir
ca h̄ q̄rit̄ vtz̄ maleficiū impediāt m̄n̄
niū. h̄ q̄dā dixerūt q̄ maleficiū nichil
erat in mūdo nisi in opione hoim̄ qz̄ naturales
effect⁹ quoz̄ cause sunt occulte malefici⁹ i⁹
putabāt. Sz̄ h̄ ē d̄tra sc̄tōz̄ q̄ dicūt q̄ d̄moēs
h̄nt̄ p̄tate sup̄ cor̄ pa et sup̄ imaginacōes hoim̄
qñ d̄p̄ p̄mittit̄. vñ p̄ eos malefici aliq̄ signa fa
cēre p̄nt̄. vñ illi q̄ ipos̄ iducūt ad talia facien
da malefici dicūt. Et iō alij dicūt q̄ p̄ malefici
cia copule carnali p̄ran̄ p̄t̄ impedimētū sz̄ nul
lū tale est p̄petuū. vñ n̄ dirimit̄ m̄n̄ moniū iam
d̄tractū. Sz̄ h̄ ē d̄tra exp̄mētū et d̄tra iura an
tiq̄ et noua. Et ideo h̄m̄ cōem opionē doctoz̄
d̄stinguēdū est p̄ impotēcia coeūdi ex malefi
cio aut est t̄p̄alis aut p̄petua. si t̄p̄alis nō ip̄e
dit̄. tūc aut̄ p̄sumit̄ esse t̄p̄alis. qñ infra spaciū
triū ānoz̄ cōhabitātes. et q̄ntū p̄nt̄ opam dā
tes siue p̄ ecclesiastica sacra siue p̄ alia r̄media
sanari possunt. Si vero nō sanetur aliquo rem̄

dio extūc̄ p̄sumitur esse p̄petua. Aut precedit
matrimonij cōtractōne et cōsummacōne et sic
impedit̄ matrimonij cōtrahēdū et dirimit̄ iaz̄
cōtractū. aut sequit̄ matrimonij cōtractionē
sed nō cōsummacōnem. et sic etiā vt dicūt ali
qui dirimit̄ matrimonij iam cōtractū. Dicitur
em̄. xxxij. q. i. c. i. q̄ cōiugiū confirmatur of
cio saliciz̄ carnis vt dicit̄ glo. Et parum post
dicit̄ q̄ anteq̄ cōfirmit̄ impossibilitas officij
soluit̄ vinculū cōiugij. Aut sequit̄ matrimonij
cōsummatū et tūc vinculū matrimoniale
nō dirimit̄. Cōmunis etiā opinio tenet̄ qñ cō
tum esset q̄ esset secutū matrimonij cōtractum
nō tamē cōsummatū non p̄pter h̄ dirimeretur
vinculū matrimonij. Et hui⁹ sentencie videt̄
esse bern. ex de frig. fraternitati. in glo. Sz̄
quomō potest̄ sciri q̄ p̄cedat vl̄ sequatur. h̄ li
cet vix possit̄ sciri vtz̄ p̄cedat cōsummacōnez̄
matrimonij vel sequat̄. facile tamē potest̄ sciri
vtz̄ p̄cedat cōsummacōz̄ matrimonij. Et h̄ suf
ficite h̄m̄ aliquos. quia tūc dirimit̄ ip̄m̄ secūdū
eos. Vel potest̄ dici q̄ in fauore m̄ alterius ma
rimonij valioz̄is p̄sumitur. Et si p̄cedit̄ matris
monij cōsummacōnem p̄cessit̄ et d̄tractōz̄. h̄ de
nich. Secūdū etiā glo. et hostien. si dubitac̄
vtrū impedimētū p̄cessit̄ matrimonij l̄ ecō
uerso p̄sumet̄ q̄ impedimētūz̄ p̄cessit̄ ar.
C. de edili. edic. l. ij. Ad h̄ nota q̄ maleficiūz̄
p̄petuum vel est respectū omnis mulieris. et
sic reddit̄ inhabilē ad omēs. vel respectū vxor
nis et sic reddit̄ inhabilē ad illam sed nō ad al
ias. vñ tales sep̄atū secūdū iura possunt alij
copulari. hec bon. Sciendū etiā qñ male
ficiū fuerit̄ generaliter respectū omniū tunc
si nupsit̄ alteri ostendet̄ maleficiū nō fuisse
perpetuū vñ redire debz̄ ad p̄mum̄ matris
monij. Si vero fuerit̄ respectū specialis p̄sone cū
detur vterq̄ licēcia nubendi alteri. non pōt̄
redire. potēcia coeūdi redire ad p̄mū ma
rimonij qz̄ scdm̄ matrimonij n̄ lū fuit. Insuper
nota q̄ h̄m̄ ho. qñ vga n̄ laren⁹ mouet̄. h̄ ē si
gnū frigiditatis. sz̄ qñ mouet̄ et enq̄ p̄ficere
ac̄ n̄ p̄t̄ ē signū malefici. Dicūt ac̄ aliq̄ q̄ nō so
lū sit maleficiū ne q̄s core valeat h̄ ec̄ aliqñ
sit ne ml̄r̄ d̄cipiat l̄ vt aboz̄sū faciat. Quicūq;
ac̄ p̄t̄ vidit̄ libidīez̄ explēdā l̄ p̄t̄ odiū ali
q̄ fecerit̄ viro l̄ ml̄r̄ p̄t̄ qd̄ n̄ possz̄ generare l̄
d̄cipit̄ p̄putat̄ homicida ex d̄ homicidio si aliq̄s. Itē
sup̄ i. c. si p̄ forciarias. xxxij. q. i. di. glo. qñ
ml̄r̄ p̄curauit̄ maleficiū n̄ p̄t̄ petē diuorcij qz̄
ad h̄ sua culpa d̄ueit̄ vt p̄t̄ di. l. si euāgelica.

Sed videtur contra p̄dicta q̄ nullum ma
leficiū sit p̄petuum quia omne maleficiūz̄
videtur posse remoueri. vel per aliud malefici
um vel per exorcismos ecclesie qui sunt ordi
nati ad rep̄mēd̄ vi d̄monū vl̄ p̄ verā p̄nāz̄ euz̄
d̄yabol⁹ n̄ h̄eat p̄tate n̄ sup̄ p̄ctōzes. h̄ male
ficiū ē ita p̄petuū q̄ n̄ p̄t̄ h̄re h̄uanū remediūz̄
qz̄ si h̄z̄ remediū n̄ ē h̄oi notū l̄ licitū. licz̄ d̄us
p̄stare possit̄ r̄mediū d̄monē cogēdo et d̄mō d̄a
sistendo non eniz̄ semper optet̄ vt id quod est
per maleficiū factum destrui possit̄ p̄ aliud
maleficiū vt ipi malefici cōfiteat̄. Et tñ si possz̄
p̄ maleficiū adhiberi remediū nichilominus

reputaret ppetuū. qz nullo mō p̄t hō p̄ maleficiū inuocare demonis auxiliū. Similiter exorcismi ecclesie nō valēt ad rep̄imēduz demones. sp̄ quo ad om̄s molestias corpales. h̄ dei iudicio exigere. Sēp tñ valent cōtra illas demonū infestacōs. d̄tra q̄s sunt p̄ncipaliter istituti. Si militer non ex̄tet. p̄si p̄pter p̄ctm̄ dyabolo sic p̄tās i aliquē data cessante p̄ctō cesset p̄tās. qz interdū trāseūte culpa remanz pena. h̄ bon. et t̄bo. D̄re. maleficiū h̄m gōf. n̄ p̄t solui sp̄ p̄ illū q̄ fecit. l̄ qz ē mortuū. l̄ qz nescit delere ipm̄. v̄l qz maleficiū ē p̄ditū. Si ei sciret̄ dic̄ scōt̄. q̄ liceret illō destruere. p̄mo etiā est meritoziū opa dyaboli delere. Nec i h̄ ē infidelitas. al̄i q̄ destrues n̄ assentit opibz dyaboli. h̄ cre dit eū posse et velle fatigare dū durat tale si gnū. qz ex pacto n̄ assitit ad h̄ nisi dū illō durat. Et sic destructō illi signi iponet finē tali veracōi. h̄ sco. Verūcū summu remediū contra maleficiū est p̄ntē sac̄m. v̄n̄ ē de frig. d̄z. diu ges q̄ n̄ p̄nt diūgi p̄pter impedim̄tū maleficij. de om̄s p̄ntiam agāt. Et sic forte deo placebit q̄ m̄mōniū instituit ut op̄ m̄mōnij p̄ficiant qz ut ibi dicit̄ i glo. infirmitas corpalis aliq̄ p̄uenit ex p̄ctō. Et sic cā cessante forte cessabit effect̄. c̄t̄ d̄ pe. cū infirmitas. S̄z quare maḡ h̄z diabol̄ posse sup̄ actū generac̄ie q̄ alteri v̄tutis. h̄ q̄ sic dyabolo maḡ ē p̄missa p̄tās sup̄ sp̄eres. q̄ sup̄ oia aialia i p̄oas facti memoriā. V̄n̄ serp̄tes maḡ p̄ aues p̄ incā tacōs capiūt. Sic etiā qz act̄ ille est viciōsus et qd̄mō fecid̄. et h̄oies i actu illo libidino se iūgūt̄ ut i pluribz. Iō actu illū magis ipedi re p̄mittit̄ dyabol̄. Et h̄ p̄bat̄ exēplo qd̄ h̄et̄ de thobia sc̄z q̄ demō noie asmodei d̄ iter fecisse viros i lecto n̄ in cōiuiō. h̄ bc̄n̄. S̄z q̄re act̄ ille aliq̄n̄ impedit̄ respectu vniū mulieris n̄ respectu alteri. h̄ h̄m bon. h̄ ē v̄l qz for̄tleḡ ad h̄ respectu p̄sone determiare dyabolū inuitauit. v̄l qz de? respectu p̄sone cuius libz ipedire nō p̄mittit̄. Occultū em̄ iudiciū di h̄ latz v̄t̄ i vxore thobie. S̄z quō dyabol̄ h̄ facit. dicēdū q̄ ipedit generatiūā. nō impedit mēto ir̄iseco ledēdo organū h̄ extriseco ipes diēdo vsqz. Et ē impedim̄tū artificialē nō naturale. Iō p̄t impedire ad v̄nā ita q̄ n̄ ad alias. Vel tollēdo excitacōz occupie ad illā v̄l alias. Et h̄ p̄ v̄tutē p̄p̄riā v̄l p̄ herbā v̄l p̄ lapidē l̄ p̄ aliquā naturā occultā. Et d̄ueit cū p̄dictis pe. V̄t̄z sep̄ati p̄pter maleficiū si postq̄ alia ma trimoia d̄traxerint carnaliter se agnoscat̄ sūt ad m̄mōniū p̄mū reuocādi. h̄ sic. ar. ex̄ de frig. f̄n̄itatis i tex. et glo. f. et. xxxij. q. i. q̄ ac vbi dicit̄ d̄ sep̄atis p̄pter frigiditātē q̄si frigidō reddat̄ potētia coeūdi coget̄ reuertī ad p̄mū diūgiū. q̄re siliter dicēdū est de sep̄atis p̄pter maleficiū. Nā sentēcia diuorciij lata fuit inter eos p̄ errozē qz impedim̄tū qd̄ fuit iudicātū p̄petuū n̄ dirimit m̄mōniū nisi h̄m rei veritātē sic p̄petuū. V̄n̄ tales añq̄ sciāt maleficium cessasse agnoscedo sc̄d̄az. excusant̄ a peccato p̄pter inuincibile ignoraciā. h̄ postq̄ sciūt illō cessasse si cognoscāt sc̄d̄az mortaliter peccant. Nec obstat qd̄ dicit̄ d̄ talibz. xxxij. q. i. si p̄sca

ciarias sc̄z q̄si possibilitas coeūdi fuerit ei red dita recōciliari neq̄būt. qz illō decretum fuit gnari remēsis archiep̄i. qd̄ n̄ tenet̄ in caū p̄dis c̄to. v̄n̄ dicit̄ ibi glo. h̄ p̄oci? dicēd̄ ē ignar̄ q̄ gnar̄. S̄to q̄ post p̄dictā sep̄acōz vir recipi at aliq̄e sac̄z ordinē et postea mulierē a qua fuerat sep̄at̄ carnaliter agnoscat. nūqd̄ est re stituēd̄ mulieri ad peticiōnē ei? h̄ q̄ sic q̄a sep̄acō facta fuit p̄ errozē. Inq̄ntū fuit estiatuz maleficiū p̄petuū. qd̄ non erat p̄petuū. V̄n̄ p̄ d̄tractū m̄mōniū sp̄ māserūt diuges veri h̄m dei iudiciū. V̄n̄ vir suscipiēdo sac̄z ordinē vxori p̄iudicare nō potuit suscipiēdo tñ nō peccauit. qz p̄ ignoraciā inuincibile siue p̄babilē excusat̄ fuit. S̄z nūqd̄ sibi p̄iudicauit recipiēdo ordinē sac̄z. q̄ntū ad h̄ q̄ sibi nō liceat petere debitū ab vxore. h̄ videt̄ aliq̄bus q̄ sic qz notū qd̄ ē ānerū sac̄o ordinē tenuit q̄ntum ad illō qd̄ erat i p̄tate viri qd̄ ē debitū exigere. licz nō quo ad illō qd̄ erat in p̄tate mulieris qd̄ ē debitū reddere. Alij dicūt q̄ ille suscipiēdo sac̄z ordinē n̄ p̄iudicauit mulieri nec sibi q̄ntū ad h̄ q̄n̄ liceat sibi d̄bitū reddere et petere qz ignoraciā inuincibile siue p̄babilis eū ab vxore excusauit p̄iudicō. nisi ei solutū ē m̄mōnij viculū existimass̄ sac̄z ordinē n̄ recepisset. nec se ad votū d̄nec̄ie obligare itē debet nisi cū hac d̄dicōe iplicita sc̄z si estz totaliter. et h̄m veritatē ab i° diūgio liberat̄. h̄ rich̄. Si v̄o q̄rat̄ de abhoiacoē vx̄z ipediat m̄mōniū. h̄ndz th̄o. q̄ idē est iudiciū de ea qd̄ d̄ maleficiō. cū sit cā acc̄ntalis extriseca sicut et maleficiū. h̄ th̄o. Bonū aut̄ estz in tali caū q̄ vxor i q̄ntū possz viro m̄dis tñ licit̄is et d̄gruis se ḡ cōsam et amabile exhiberet.

De ferijs ti. xxx.

Ostea d̄siderādū ē de his q̄ impediunt m̄mōniū d̄trahēdū. h̄ nō dirimit iam d̄tractū. q̄ sunt t̄p̄z feriaz et interdicitū ecclesie. Et p̄mo de p̄mo d̄ quo querunt̄ plura sc̄z v̄trū liceat celebrare tribz t̄p̄ibz sc̄z a. lxx. vsqz ad octauā pasce. et tribz ebdomad̄is. āre festū beati jo. bap. q̄ quidē h̄m glo. ibidē inc̄i piūt tercō die ān̄ ascensioz et durāt vsqz ad octauā pente. exclusiue ut volūt aliq̄. qz illō festū n̄ habz octauā. V̄n̄ h̄m h̄ in d̄nica p̄ pent. possent nuptie celebrari. h̄o. āt sup̄. capellā. et de ferijs exponit̄ inclusiue. Ita q̄ n̄ in illa d̄mica q̄n̄ agit̄ festū trinitatis h̄ i crastino liceat nuptias celebrare. Itē ab aduētū vsqz post eph̄iam. qd̄ intelligūt̄. i. p̄ octauā eph̄ie. h̄e. putāt em̄ t̄p̄z qd̄ est eph̄ia et octauā ei? totuz ad eph̄ie festū p̄tinere. qz illō festū h̄z octauā. S̄m aut̄ romane ecclesie d̄suetudinē a. lxx. vsqz ad septimū diē pent. nuptie nō celebrāt̄. c̄t̄ de ferijs capellan̄. h̄acō aut̄ dicte p̄hibicōnis est qz in tribz t̄p̄ibz p̄dictis debet fideles plusq̄ alio t̄pe sp̄ualibz occupari. maxie q̄a i tribz festis maximis que t̄p̄ibz illis occurrunt d̄suerunt fideles cōicare. In solenni āt nuptiaz celebracōe p̄pter maiora gaudia carnalia q̄ sūt ibi p̄pter nouitatē rei multū retrahūtur a sp̄ualibz aimi. Intelligēd̄ āt. p̄ t̄p̄ibz p̄dictis p̄hibent̄ t̄na sc̄z solēnitās nuptiaz. c̄t̄ d̄ ferijs

capellan⁹. et. xxxiii. q. iiii. n. optet. Traductio
solennis vt. e. q. nec vxor. Et copula carnalis.
fm ray. et jno. et bern. sup illd c. capellan⁹.
vbi dicit q solenitates nuptiar⁹ illis dieb⁹ p
hibentur ne carnaliter copulentur Gof. vero
d carnali copula non omnino admittit. Illis
tñ t⁹ib⁹ vt quidam dicunt licz. nisi cōtradicat
dsuetudo p⁹ie. m⁹imoniū maifeste dtrahere p
simplicē aior⁹ dsensū sme solēni bñdictōne et
traductōne ad cobitādū vt i c. capellan⁹. sed
exp⁹ssi⁹ i glo. Cui dcozdāt gof. ray. et pe. quia
sic m⁹imoniū dtrahere n̄ ita p⁹hibz aim spūa:
lib⁹ itēdere sicut celebracō nuptiar⁹ q solēne
bñdictōz dphēdit et traductōz ad cobitādū
f⁹lo. at dicit i summa q ipe credit q hodie cō:
sensus et solēnitaz iterdicat. Nā ill dieb⁹ n̄ i
terpōit ecclia autoritatē suā sic iqt d fctō s⁹ua
ri vidē⁹ nec sme autoritate ecclesie m⁹imoniū
est dtrahēdū Alias penā hz et clādestinuz in:
dica. ex d clā. d⁹spō. cū ihibicō Et sic p d⁹seq⁹
oia sequēcia p⁹hibet. licz m⁹imoniū teneat si
dtrahat. h̄ tñ i glo. sup c. capellan⁹. nō asser⁹
sed tāq opioz recitat aliquoz. Vt m⁹imo:
um dtractū tpe p⁹hibito ab ecclesia sic sepan:
dū h̄ q m⁹imoniū sic dtractū ppter h̄ sepani
nō dz quo ad vīculū nec quo ad thozz simpli⁹
h̄ ad t⁹ i penā sic dtrahēciū eo q d⁹cepterunt
ecclesie p⁹cepta. ex de m⁹imoio dtracto dtra in
terdic. c. i. et de tali sepacōne intelligit illd
xxxiii. q. iiii. nō oportet. ij.

De interdicto ti. xxxj.

Emde d⁹iderādū ē d interdicto ecclesie
qd ē qñ q⁹ p ecclesiam p⁹hibet dtrahere
cū aliq q⁹ forte dicit esse ei⁹ dsangnea
v⁹l affinis v⁹l alteri⁹ spōsa l ppter aliqd aliud
Et circa h̄ qrit⁹ Vt m⁹imoniū dtractū dtra
ecclesie interdictū sit oino dirimēdū h̄ cum
matrimoniu iterdicat ab ecclesia aut cā p⁹hi:
bicōis ē ppetua aut t⁹pal. si sit ppetua dz statū
scz pēdēte lite sepani a cobitacōe Et h̄ ē verū
fm ho. n̄ dsuetudo q generat scādālū et mlēti
tudo dtrahēciū l d⁹fect⁹ p⁹bacōis l idulgēcia
pape i impedimētis ppetuis canonica i⁹stucō
ne iductis dispēfacōz dcedat ar. de d⁹. spūali
c. i. in fi. h̄ ho. Et si vellēt abiucem recedere
sunt excōicādi donec legitime dgnitū sit d im:
pedimēto quo p⁹bato sepanē ex toto lata snia
diuozcij inter eos Eo vō nō p⁹bato sil remaē:
būt ex de ma. dtrac. dtra iter. de muliere. vbi
dicit i glo. q p⁹dētā sentēcia excōicacōnis est
ad t⁹ vñ ex tpe tollit sme alia absolucōe Sz
tuci⁹ ē vt absoluat⁹ ec p⁹ sepacōz ad cautela:
licz videat⁹ excōicaci dū sil manēt Si at sit tē
pal⁹ puta t⁹ i quo m⁹imoniū dtrahi p⁹hibet⁹
ob reuerenciā dierū cū dsensu d futuro cū ali:
quo tūc nō debēt sepani. p⁹nia tñ semp dz impo:
ni siue cā sit ppetua siue t⁹palis. est sit cā ppe:
tua siue p⁹bet⁹ esse vera siue nō ppter d⁹ceptum
ecclesie ex e. c. ij. Et fm dictā d⁹stinctōz d⁹bēt
intelligi diuersimode diuersa iura. h̄ notatur
ex de spōsa du. tua nos. i glo. b. Ne eiam p⁹ce:
p⁹ū ecclesie delusciū videat⁹ p⁹nt ad t⁹ abi:
nicē sepani et vtriq⁹ p⁹t copula carnalis inter:
dici. si tñ vterq⁹ malā habuit fides. alias illi

soli cui iterdictū erat factū et sciēs dtraxit vi
det. iterdicēdū ne debitū exigat et p⁹ciēdūz
vt soluat Et sic intellige illud ex e. c. i. ij. et
ij. et filia. Quo tpe elapso p⁹nt sil libere dmi:
sceri Et ē t⁹ arbitrarū hz decretal ponat mē
sem vnū ex e. c. i. i. fi. b⁹ at scz ad t⁹ sepani p⁹t
fieri qñcūq⁹ dtrahit⁹ dtra iterdictū ecclesie ex
cā factū siue sit ppetua siue t⁹palis. vā l falsa
Et fm h̄ p⁹t expōi separet⁹ scz ad t⁹ ex d spō.
du. tua nos. i. fi. et. xxxiii. q. iiii. n. optet. Qd at
dictū ē pēdēte lite diuges abiucē sepanoz
ex postea ad t⁹ Intellige vñ eē qñ ab inicō d
tra iterdictū ecclesie exp⁹se factū ne dtrahāt
dtraxerūt sec⁹ est si sme p⁹hibicōe aliq dtraxit
sent iter se l i facie ecclesie. qz ex q⁹ ius semel
est acq⁹itū n̄ ē turbāda ipa possessio l q⁹ nisi p
hibicōe facta Et sic soluit illd ex vt lite pen.
laudabilē. et ex q⁹ si. sme le. cū iter veterē Vel
illa. laudabilē. locū hz qñ dtraxerūt ab inicō
i facie eccleie. alias si clā et opponat⁹ ipedi⁹
tū ppetuū eia pēdēte lite sepani poterūt et d:
bebut qz tūc ab inicō dtra ecclesie interdictū
generale dtrahit⁹ qd p⁹hibet cōtrahi m⁹imoia
clādestina. qd veri⁹ credit ho. ex d clā. d⁹spō.
cū ihibicō rñso. i. et. q. si q⁹ at. et. xxxiii. q. iiii.
nō oportet et ex. e. c. vl. Et h̄ locū h̄nt qñ m⁹io:
niū dtrahūt dtra iterdictū d⁹stucōis ecclesie
scripte v⁹l cōtra iterdictū iudic papa iferiozis
h̄ ho. Quid si dtra iterdictū pape iterdicēt⁹
et p⁹nūciātis iritū si dtrahat⁹ h̄ fm ho. In h̄
cau recurēdū ē ad intecōz pape qui ex cā p⁹o
nas reddit ilhabiles ad dtrahēdū Nā sicut ge:
neralē sup h̄ cōdit d⁹stōne sic et spālē et localē
et p⁹sonalē Ad h̄ di. xxix. sciēdū Si ergo inten:
dat q tale m⁹imoniū nō valeat nullū erit. h̄
vero dicit q illi q sic dtraxerit sepanūt ad tē
p⁹ donec dgnoscat⁹ de impedimento ar. ex. de
m⁹imonio dtra. ex l⁹is. et c. de muliere. forci⁹
em vīculū ē m⁹imonij q pape iterdictū. h̄ no:
tat⁹ ex de d⁹spō. impu. ad dissoluēdū. in glo.
fi. Sciēdū aut q h̄moi interdictum aliqñ sit
ex canone pape et h̄ inducit aliqñ t⁹palē impe:
dimētū. aliqñ ppetuū. p⁹mo mō ipedit m⁹imoni
ū h̄ nō dirimit. secūdo mō ipedit et dirimit. d
quo loqt⁹. xxxv. q. ij. dtradici⁹. et ex. d. con:
sang. nō dz Aliqñ aut a iudice illo scz rñ. qui
de cā m⁹imoniali p⁹t dgnoscare. et h̄ fm dam.
Sz fm ho. p⁹t ec fieri a p⁹sbitero p⁹ochiali. ex
de clā. d⁹spō. cū ihibicō Quis tñ de cā m⁹imo:
niali dgnoscare n̄ possit. q⁹ vō d hac dgnosce
re possit. dicit⁹ ifra ti. xxxiii. in p⁹n. Sane vt di:
uersa cca m⁹imoniū picula euitet⁹ statuit d⁹li
ū generale vt cū fuerit m⁹imonia dtrahēda ā:
te p⁹ dtrahāt p⁹ p⁹sbiteros i ecclesia publice p
ponat⁹ dpetetū termio p⁹fnito. vt infra termim
illū q voluerit et valuerit legitimū impedimē
tū opponat et ipi p⁹sbiteri nichilomi⁹ p⁹q⁹ant
vtz aliqd ipedi⁹ntū obsistat Cū apparuerit p
babilis d⁹ctura dtra copulā dtrahēda⁹ iter
dicat⁹ cōtract⁹ exp⁹se. donec qd fieri debeat
fuerit maifestū scz p testes l p iusticiaz. ex de
clāde. d⁹spō. cū ihibicō circa p⁹ciēciū. vbi a
git⁹ de bānicōib⁹ faciēdis l p⁹mittēdis añ m⁹i
moiz dtrahēdō Nota ad euidēciā d⁹ctē d⁹stōis

q̄ dicitur subaudi scdm̄ mentem cōstitucōnis
ipiꝝ licz nō s̄m v̄ba. aliter n̄ p̄uideret̄ picul
animaz s̄m hostien. Et sic nullꝝ debz contra
bere eē sp̄salia sine licētia ecclesie. i. p̄sbiteri
prochial. Si t̄m h̄ n̄ seruet̄ sic nec cōsuetudo s̄z
uat taliter d̄trahēs nullā penā ordiariā pacie
ar. ff. d̄ penis. si p̄ses In pluribꝝ t̄m vl̄ licētia
ep̄i req̄r̄ p̄ p̄sbiteros prochiales l̄ p̄ aliquos
d̄ mādato ip̄oz i ecclesia vl̄ aliquo loco pro
chialibꝝ s̄l̄ vocatus et coaduātis vt i p̄dicaci
ombꝝ Quid si petētes publicari sint excōica
ti excōicacōe maiorē i h̄ p̄sbiter eos n̄ audiet
cū nō debeat cū eis p̄cipare. ex q̄ me. cā. sa
ctis. Quid si d̄trahāt tales et postea legiti
mā impedimētū appareat. nūq̄d p̄les cēsebit̄
legitima i h̄ q̄ n̄ si excōicacō fuerit iusta. ar.
ex. de d̄ces. p̄ben. q̄ diuersitatē. Cōpetētī ter
mio scz maiorē l̄ minorē vno l̄ bino l̄ trino ad
arbitriū p̄sbiteri prochialis nisi forsan inhibi
cō superioris obstat l̄ statutu aliq̄d simodale. Cō
tractꝝ sp̄saliū scz n̄ firmatorū iureiur. vl̄ fide
data m̄romagis nullomō d̄tractoz. h̄ ho.
Seq̄r̄ i p̄dicto c. scz cū inhibicō. si ac̄ p̄sbiter p̄
rochial tales diuētōs scz q̄ fiūt n̄ p̄missa d̄nu
ciacōe vl̄ d̄tra q̄s appareat p̄babilis d̄iectura
maxime i ḡdu p̄hibito d̄tēpserit p̄hibere aut
quomōlibz eē eis p̄sumpserit interesse scz i b̄ndi
ctōe nupciali clādestine celebrata. p̄ triēniū
ab officio suspēdat̄ si etiā culpā q̄litas exigat
ḡuiꝝ puniēdꝝ ibidē. q̄. sane. Et ē ille canō non
late inie s̄z ferēde s̄z nūq̄d penā miorēz ista
imponere p̄t i h̄ q̄ n̄ videt̄ ab inicio. ar. ex. de
offi. dele. de causz. s̄z ea inflicta p̄t dispensare
et diminuere s̄m q̄d exigit q̄litas p̄sone ar. ex.
de iudi. acti. cler. h̄ host. Notād̄ aut̄ q̄ p̄sbi
ter prochial puniē̄ hac p̄ea n̄ t̄m si interlit s̄z
etiā si d̄tractū fieri debē sciat et n̄ p̄hibeat. X
lij. v̄o p̄sb̄n̄ n̄ tenēt̄ h̄ p̄hibere. omēs t̄m p̄sb̄ri
secularēs et etiā regulares q̄ iter sunt puniūt̄
Et h̄ videt̄ notare cū dicit aut q̄libz etiā regu
laris. q̄. d̄. aut q̄libz scz p̄sbiter nō solū secula
ris s̄z etiā regularis. Et i h̄ etiā inuit q̄ etiā ex
emptꝝ p̄t ab ordinario puniri si d̄tra h̄ delin
quat. h̄ ho. s̄z nūquid eadē pena puniēdus
est si cōtractū m̄rimoniali interfuerit i h̄ vo
lūt aliq̄ q̄ sic si sciat edicta siue bāna in eccle
sia nō fuisse p̄p̄ita. q̄ m̄rimoniu n̄ t̄m d̄trahit̄
cū b̄ndictō nupcialis exhibet̄. s̄z etiā q̄n̄ d̄sen
sus p̄ v̄ba de p̄nti exp̄mic. h̄ rod. Seq̄r̄ ibidē
his v̄o q̄ taliter copulari p̄sumpserint etiā i ḡ
du d̄cesso d̄diḡ p̄nia imponat̄ Et etiā supple
oibꝝ suā p̄nciā exhibētibꝝ cū omnes peccēt
Qui si p̄sbiter filiū l̄ filiā sic d̄trahere coegit
i h̄ iter coactōz et coactōz arbitrat̄ bonus
iudex. ar. ex. de sp̄o. de muliere. vt etiā dicitur
est sup̄ de cōsensu coacto. h̄ ho. Qui ac̄ d̄trahit̄
nuptias cū ea cū q̄ de iure n̄ p̄t d̄trahere fit in
famis licz nuptie n̄ habeāt effectū. ff. de his
q̄ no. infa. l. q̄d ḡ. q̄. ij. Ad h̄ nota q̄ p̄dctā
p̄b. bicō scz ne q̄s clādestinis interlit diugijs
s̄m ho. i. sum. et i glo. sup̄ c. inhibicō. exēdit̄
eē ad lapcos Pena t̄m ordiaria nō videt̄ ip̄o
nisi p̄sbitero prochiali et regulari Siq̄s ac̄ ad
impediēdū legitimā copulā maliciose ipediūt̄

tū obiecerit p̄pter p̄nias quā d̄z agere de p̄ctō
canonicā nō d̄z effugere vl̄cōz vt. i. d̄ctō c. cū
inhibicō. q̄. siq̄s aut̄ h̄ec aut̄ vl̄cō s̄m glo. ibidē
arbitrio iudic̄ d̄mittit̄ ex quo c̄ta pena nō sta
tuit̄. ex. de offi. dele. de causis. clericꝝ t̄m qui
calūmiose denūciat ab officio et b̄nificō suspen
dit̄. ex. de calū. c. ij. h̄ec glo.

De secūdis nupcijs ti. xxxij.

Ostea d̄siderādū ē de m̄rimonio siue d̄
scōis nupcijs. Et circa h̄ querūt̄ plura
scz Vtz secūde nupcie sint licite i h̄ q̄
sic. q̄ p̄ morte alteriꝝ diug. tollit̄ alteriꝝ p̄mi
m̄rimonij impedimētū. v̄n. i. cōz. vij. aplꝝ d̄ce
dit mortuo viro vxorē eius nubere cui vult in
d̄no. Et hieronimꝝ i epla ad p̄maciū. et h̄c̄
xxxj. q̄. i. ap̄iat̄ Dic̄ ego nūc libera voce p̄la
mo nō d̄nari i ecclesia bigamiā. p̄mo nec tri
gamiā et ita licere v̄o. et. v̄j. et vltra quō et
scōdo marito nubere. Scti t̄m vitupant eas du
plici rōe scz p̄pter sacri defectū q̄ p̄stāt ordini
sacro impedimētū Et p̄pter incōtinēcie signum
q̄ pluriū m̄rimonioz exp̄iēcia ē signū incon
tinēcie vt dicit p̄bus. iij. et h̄. Nec obstat q̄d
dicit crisostomꝝ. super M̄. et est. xxxj. q̄. i. hac
rōne. q̄ scdm̄ virū accipe s̄m apl̄m licz s̄m ac̄
veritatis rōne vere fornicacō ē. q̄ sic d̄z expo
nere fornicacō est. i. signū incōtinēcie. vl̄ d̄z in
telligi q̄n̄ n̄ d̄stat sufficiēter de morte cōiugis
p̄mi illd̄ ac̄ q̄d dicit mgr̄ sen. li. iij. di. xlij. q̄
bigamꝝ indigz p̄nia d̄z exponi. i. videt̄ indige
re p̄pter signū incōtinēcie Vtz scōde nupcie
sint honeste i h̄ honestū p̄t aliq̄d dici duplici
ter. vl̄ s̄m se et absolute. sic omē rōnabile fa
ctū q̄d n̄ est p̄ctm̄ ē honestū. l̄ in op̄acōe ad a
liud et sic n̄ omē factū licitū est honestū. s̄z il
lud q̄d ē laudabile et honore dignū. p̄zio mō
scōde nupcie sunt honeste sc̄o mō nō sunt ita
hōeste s̄c̄ p̄me ceteris p̄ibꝝ p̄pter signū aliq̄d
p̄nitatis ad incōtinēciā. p̄pter q̄d dicit abro. q̄
carēt gloria i p̄nti Nec obstat q̄ mgr̄ sen. iij.
li. di. xlij. dicit q̄ p̄sbiteruz in nupcijs bigami
p̄radere n̄ d̄uenit q̄ illd̄ itelligi p̄t d̄ bigamo
q̄ putat̄ i h̄diat̄ vxori p̄me desiderio scōde.
Vtz terciē nupcie rōez habeāt sacri i h̄ q̄ sic
q̄ntū ad omia q̄ sunt d̄ essencia et d̄ necessitate
sacri. aliq̄ t̄m accidēcia desunt scz p̄fectio sig
cōis. significacō nāq̄ diuētōnis xpi cū ecclesia
est de necessitate sacri m̄rimonij s̄z significacō
diuētōis vniꝝ cū vna est de eiꝝ p̄fectōe q̄ de
est scōis nupcijs Vn̄ nō reddūt̄ iēptū ad rece
pcōz ordis q̄ nō sint sacri s̄z p̄pter p̄fecte sig
cōis defectū q̄ t̄m nō p̄tinet ad essencia sacri s̄z
ad decorē et acc̄ntalē p̄fectōz Vtz vno cō
iugū mortuo liceat alteri statiz nubere i h̄ q̄
vir n̄ solū s̄m canones. s̄z etiā s̄m leges statiz
p̄ morte vxoris d̄trahere p̄t Mulier v̄o q̄ post
obitū viri nubit infra ānū scz cōputādū a mor
te viri i curzic ifamiā s̄m leges. ex. e. cum s̄m
h̄oc em̄ testat̄ lex. tū ne d̄sanguinei turbent̄
tū ne de ple dubitet̄ scz c̄ sit. tū eē ne mali
gne suspicōis cā viro scōdo p̄ste. eo q̄ tā cito d̄
trahere festiauit. C. d̄ repudijs d̄sensu. q̄. si v̄o
Et h̄ itelligi s̄m ho. q̄n̄ m̄rimoniu sine culpa
m̄lieris solui. si ei eiꝝ culpa solua p̄ q̄nquēniū

abstinere iubet. C. d. diuoz. d. sensu. sic ergo n:
xor lugere cogit. vix n. econuerso qlitercuqz
solua. mrimoniū siue p. diuoz. siue p. obitu. In
cau. tamē spāli indulgēt leges ut mulier post
tres mēses elapsos a morte viri nubere possit
Si ei mulier pgnās remāsit et pepit et vir tal
fuerat. q. lugēd. n. erat ut hostis pduellionis
statim nubere p. ff. d. his q. no. infra. liberosū
Si vō sit pgnās vxoz talis viri tūc elapsis tri
b. mētib. a morte ei. nubere p. cū em. neces
se sit ut decepto p. ex pmo viro piat infra. no
uē mēses et dies. viij. si nubit p. tres menses.
nūq. ex scdo viro parere p. ifra nouē menses a
morte pmi. cū p. ex scdo viro deceptū opteat
hōe in vtero mētib. viij. ut patz. ff. de sta. ho.
viij. S. talē mulierē. s. q. statim nubit p. morte
viri liberat apl. i. co. vij. dicēs. mulier mor
tuo viro so. ē a le. viri sui cui vult nubat tātū i
dno. Et cāones. c. e. cū h. m. et c. sup. illa. libe
rāt i. q. n. tū ab ifamia s. ē a pēa i. reb. q. s. lex
expmit. C. d. scdis nup. l. i. vbi dicit q. tal. mu
lier puat. oib. a viro sibi relicto. Et de rebus
p. n. n. p. vltra terciā p. scdo viro i. dotem
dare nec i. vltima voluntate relinqre. Et ab alijs
penis q. s. lex expm. alibi. ut i. autē. ibid. p. oit. f.
scz. isde. p. m. Itē ea. et i. autē. de resti. et ca
q. parit. s. vnu. Vn. nec dicit d. ifamis i. foro ci
uili ex quo p. ecclesia et apl. m. licēcia ē remissa
Quidā tū dicit qd. n. euadz. penā illā q. puatur
donacōe annupciali i. s. p. xime d. c. q. vix. su
uz. ita cito dehonestaui. ut appareat eē eo vi
uete n. calle. vixisse. ut dicit. ibi. Et iō d. p. d. ere
q. qd. ad eā ex libertate viri potuit puenire.
Nec ecclesia i. h. illā pēaz. potu. tollere. q. v.
quādā ingrudinē omilisse. h. bern. c. e. cū h. m.
aliq. tū sunt ibi d. sum. host. Prima opt. fuit da
mali quā eē se q. g. et eā d. veritate et rigo
re iur. idillincte credit esse verā. Host. aut dicit
q. nichil ad leges de mrimonijs v. se q. n. tibus
ex eis. Ore. q. re. mul. ir. puiret. si licēcia apli. et
ecclesie vūt. Ad h. nota q. vxoz. dig. tate a vi
ro scdit. v. vxoz. regis d. appellari regina. et
ciā p. morte regis donec nupserit viro. digni
tatis inferioris. ff. de senatu femie. Vtrum
scdm. mrimoniū debeat bndicti. h. scdm. mrimo
niū licz. i. se d. sideratū sit p. fectū sacz. respectu
tū pmi. mrimoni. h. aliq. d. defectu sacz. q. d.
est sibi p. fectio sig. cōis ut dictū ē sup. et rōne
h. defect. bndictō. s. n. b. r. a. scdis. nup. i. f.
xxxj. q. i. d. his. et e. vir. ac. vbi eē alia rō. al.
signat. scz. q. cū alia vice bndicti sunt scz. scdo
d. r. h. e. s. e. o. n. bndictō. iterari n. d. v. r. se.
cūde. nup. cie. tā. ex. p. te. viri. q. ex. p. te. mulieris. d.
beāt. bndicti. pura. si. mul. ier. aliq. q. nūq. alias. d.
traxit. d. r. h. e. s. e. o. n. bndictō. iterari n. d. v. r. se.
dicūt. aliq. q. qn. scde. nup. cie. sunt. scde. ex. p. te. v.
triusqz. v. ex. p. te. mulieris. tū. nullo. mō. d. bent.
bndicti. S. qn. sunt. scde. ex. p. te. viri. tū. tunc. p. n. c.
bndicti. q. aliquo. mō. s. uat. ibi. significacō. eci.
a. z. in. ord. ine. ad. p. mas. nup. cias. q. z. x. p. us. et. si. ha.
beat. vna. eccl. i. a. z. h. z. tū. in. vna. eccl. i. a. plures. p. o.
nas. d. s. p. o. l. a. t. a. s. S. z. a. i. a. nō. p. t. esse. alteri. s. p. o. n. s. a.
q. x. p. i. q. z. cū. demone. for. n. i. c. a. t. nec. ibi. ē. m. r. i. m. o.
niū. spū. ale. Et. iō. qn. nup. cie. sunt. scde. tū. ex. p. te.

viri bndicti n. aut qn. sunt scde. ex. p. te. mulier
p. t. e. r. defectū. sacri. Et. h. ē. opio. t. h. o. et. credo. q.
cō. i. t. e. r. s. uat. cui. opio. n. i. d. e. n. t. i. c. b. e. r. n. i. g. l. o. s. u.
p. r. a. d. i. c. t. i. c. v. i. r. a. u. t. d. i. c. e. n. s. q. t. a. l. e. s. s. c. d. e. nup. cie.
bndicti. p. n. c. si. h. habeat. cō. s. u. e. t. u. d. o. l. o. c. i. Et. h. si.
p. a. p. a. t. a. l. e. cō. s. u. e. t. u. d. i. e. z. s. c. i. a. t. et. n. d. r. a. d. i. c. a. t. a. l. i. a. s.
n. l. i. c. z. Cō. s. e. n. t. i. t. e. c. i. a. g. o. f. d. i. c. e. s. q. i. t. e. r. a. r. i. p. t. t. a. l.
bndictō. sicut. extrema. v. n. c. t. o. q. z. bndictō. q. s. i. c.
s. u. p. hō. i. e. s. nō. p. h. i. b. e. t. i. t. e. r. a. r. i. i. q. i. m. a. n. s. f. l. o.
a. u. t. i. n. s. u. m. s. e. n. t. i. t. q. s. c. d. e. nup. cie. i. n. u. l. l. o. c. a. u. d. e.
b. e. t. bndicti. dū. mō. a. l. i. a. s. d. r. a. b. e. r. e. s. v. l. ā. b. o. v. e. l.
a. l. t. e. r. e. o. z. f. u. e. r. i. n. t. bndicti. q. z. nup. cie. nō. d. i. c. u. t.
ē. bndicti. p. p. e. s. z. p. s. o. n. e. q. z. cū. a. l. i. a. v. i. c. e. s. u. t. bndi.
c. t. i. nō. d. z. e. o. z. bndictō. i. t. e. r. a. r. i. v. t. i. c. v. i. r. a. u. t. d.
m. u. n. i. s. ē. e. m. i. l. l. a. bndictō. v. t. r. i. u. s. q. z. n. e. c. v. n. s. i. m. e.
a. l. t. e. r. o. e. ā. p. t. r. e. c. i. p. e. et. iō. si. a. l. t. e. r. e. o. z. d. r. a. b. a. t.
s. c. d. o. nō. d. a. b. i. t. bndictō. Et. ad. illd. qd. a. l. l. e. g. a. t.
g. o. f. q. bndictō. q. s. i. c. s. u. p. hō. i. e. s. n. p. h. i. b. e. t. i. t. e. r. a.
r. i. s. i. n. d. e. z. h. v. m. e. e. n. i. s. i. f. i. v. i. r. p. h. i. b. e. a. t. i. i. u. r. e. Ad. il.
l. u. d. vō. qd. d. i. c. i. t. b. e. r. n. d. cō. s. u. e. t. u. d. i. e. d. i. c. i. t. q. i. s. a.
c. i. s. et. s. a. c. r. a. m. e. t. a. l. i. b. s. n. e. x. e. c. u. s. a. t. cō. s. u. e. t. u. d. o. n. i.
s. i. p. p. a. p. ā. l. p. i. u. s. a. p. p. r. o. b. e. t. Si. vō. d. u. o. d. r. a. b. a. t.
m. r. i. m. o. n. i. ū. et. ā. b. o. bndictō. d. e. i. n. d. e. a. n. c. o. p. u. l. a. z.
c. a. r. n. i. s. p. p. t. e. r. i. m. p. e. d. i. m. e. t. ū. a. l. i. q. d. p. p. e. t. u. ū. s. e. p. e. n.
ē. et. ā. b. o. d. r. a. b. a. n. t. s. c. d. o. n. bndictō. i. nup. cie. s.
s. c. d. i. s. Si. vō. d. u. o. t. r. ā. s. e. ā. t. a. d. b. i. g. a. m. i. ā. q. tū. nū. p.
f. u. e. r. ū. t. bndicti. p. o. t. e. r. ū. t. bndicti. i. n. s. e. c. u. n. d. i. s. n. u.
p. c. i. s. et. s. i. c. nō. ē. v. i. s. d. e. b. i. g. a. m. i. ā. s. z. p. o. c. i. t. i. n. b. n.
d. i. c. t. o. e. q. u. e. i. t. e. r. a. r. i. nō. d. z. v. t. d. i. c. t. ū. ē. h. s. m. h. o.
C. a. p. e. l. l. a. n. s. i. g. i. t. q. bndictō. z. d. r. a. p. m. i. s. s. a. d. a. b. i. t.
a. b. o. f. f. i. c. i. o. et. b. n. i. f. i. c. o. s. u. s. p. e. s. u. s. c. u. m. l. i. s. e. p. i. p. p. r. i. j.
a. d. s. e. d. e. a. p. o. s. t. o. l. i. c. ā. e. s. t. m. i. t. t. e. d. s. e. t. e. c. i. Et. v. i. d. e.
ē. s. m. h. o. e. x. h. q. a. l. i. s. q. p. a. p. a. d. i. s. p. e. s. a. r. e. nō. p. o. s.
s. i. t. D. e. o. bndictō. e. a. u. t. p. d. i. c. t. a. n. i. c. h. i. l. e. r. i. g. i. t. d. z.
a. c. l. e. r. i. c. i. s. s. i. c. n. e. c. p. a. l. i. j. s. s. a. c. r. i. s. L. a. u. d. a. b. i. l. t. ū. e. t.
p. i. a. cō. s. u. e. t. u. d. o. d. z. s. u. a. r. i. a. d. q. u. ā. s. u. a. d. ā. p. n. t. l. a. y.
c. i. p. e. m. c. o. g. i. e. t. d. e. s. y. m. o. a. d. a. p. o. s. t. o. l. i. c. a. m. D. e.
b. e. t. a. u. t. s. p. o. s. i. t. u. s. et. s. p. o. s. a. cū. bndictō. illa. n. o. c. t. e.
d. i. n. e. r. e. x. x. x. i. j. d. i. c. v. l. t. et. x. x. x. q. v. d. i. c. i. t. q. d.
b. e. t. b. i. d. u. o. l. s. i. d. u. o. d. i. n. e. r. e. v. t. r. ū. q. z. tū. ē. d. s. i. l. i. n. z.
s. e. c. ū. d. ū. 10.

Quo agit ad mrimoniū d. r. a. b. e. d. ā. xxxij.

Onsequēter d. s. i. d. e. r. ā. d. ū. ē. d. c. a. u. s. i. s. m. a. t. r. i.
m. o. i. a. l. i. b. s. i. q. b. s. a. g. i. t. a. d. m. r. i. m. o. n. i. ū. d. i. ū.
g. e. d. ū. E. s. t. e. m. m. r. i. m. o. n. i. ū. m. a. g. n. ū. s. a. c. r. i. m. i. n.
e. c. c. l. e. s. i. a. d. e. i. et. iō. d. e. o. et. d. c. a. u. s. i. s. e. i. s. d. o. g. n. o. s. c. e.
r. e. n. p. t. d. e. i. u. r. e. d. m. u. n. i. n. i. s. i. i. u. d. e. x. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. u. s.
v. t. e. p. s. l. o. f. f. i. c. i. a. l. e. i. s. q. d. i. c. i. t. m. i. s. s. u. s. l. a. l. i. q. s. a. b.
e. o. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. d. e. l. e. g. a. t. v. t. e. x. d. e. f. r. i. g. c. i. s. e. d.
et. c. a. p. i. t. u. l. ū. a. r. c. h. i. d. y. a. c. o. n. s. a. r. c. h. i. p. s. b. i. t. e. r. a. b.
b. a. s. v. l. a. l. i. s. m. i. s. t. e. r. e. c. c. l. e. s. i. e. e. x. s. p. ā. l. i. p. u. i. l. e. g. i. o. l.
s. p. ā. l. i. m. ā. d. a. t. o. e. p. i. v. l. cō. s. u. e. t. u. d. i. e. p. s. c. r. i. p. t. a. h. p. t. a.
l. i. t. e. r. nō. S. i. c. i. n. t. e. l. l. i. g. e. i. l. l. d. e. x. d. r. e. s. t. i. b. s. a. l. b. e. r. i.
c. s. et. d. t. e. s. t. i. c. o. g. e. p. t. e. r. e. a. et. q. i. l. l. e. d. u. e. d. e. c. r. e.
d. i. c. ū. t. c. a. p. i. t. u. l. ū. p. o. s. s. e. d. o. g. n. o. s. c. e. r. e. p. t. i. t. e. l. l. i. g. e. z.
n. e. r. a. l. i. t. e. r. s. e. d. e. v. a. c. ā. t. e. t. ū. q. z. s. u. c. c. e. d. i. t. i. i. u. r. i. s. d. i. c. i.
o. n. e. t. ū. p. p. t. e. r. p. i. c. u. l. ū. a. i. e. S. z. i. u. s. a. l. i. j. s. s. u. a. t. cō.
s. u. e. t. u. d. o. l. p. u. i. l. e. g. i. ū. s. p. ā. l. e. v. t. e. x. d. e. f. r. i. f. r. i. t. a. t. i. s.
r. i. s. o. i. h. o. e. t. cū. e. o. d. u. e. n. i. t. b. e. r. n. e. x. d. e. r. e. s. t. i.
s. p. o. i. g. l. o. a. et. d. e. e. x. c. e. s. p. a. c. c. e. d. e. t. i. b. s. i. n. g. l. o.
v. l. i. i. j. S. z. q. d. d. e. p. s. b. i. t. e. r. o. p. r. o. c. h. i. a. l. i. h. e. b. n.
p. t. m. r. i. m. o. n. i. ū. i. t. e. r. d. i. c. i. t. v. t. p. t. z. e. x. d. e. c. l. ā. d. s. p. o. cū.
i. h. i. b. i. c. o. n. tū. p. t. d. e. o. d. o. g. n. o. s. c. e. v. t. p. z. e. x. p. d. i. c. t. i. s.
v. n. m. a. l. e. d. i. x. t. d. a. m. d. i. c. e. s. q. n. p. t. i. t. e. r. d. e. t. m. f. i. e. r. i.

nisi ab eo q̄ p̄t agnoscere d̄ hac materia scdm
ho. Nota ec̄ q̄ iudex m̄rimoialis d̄z h̄e iu-
risdicōz ordiaria et delegata d̄z ec̄ canonū ha-
bere sciaz. d̄ pe. di. vi. c. i. et ex̄ de san. c. i. f.
ceterz i. tex. et glo. Ita q̄ h̄m host. p̄tatem h̄e
d̄z d̄ necessitate aliter finia n̄ valeret. et sciēciaz
de agruitate. sic intellige illd̄. ex̄ de sang. c.
i. in fi. Et aut̄ h̄ p̄mo cōsiderādū q̄liter agatur
ad diūgendū m̄rimoniū. Circa qd̄ vidēdū est
p̄mo d̄ duplici mō agēdi et formacōe libelli.
scdō d̄ casibz in q̄bz vir nō ē restitūd̄ m̄lieri
petēti ip̄m sibi restitui. terciō d̄ casibz i q̄bz nō
obstat excepco adulterij q̄ vir sit restitūd̄
m̄lien. q̄rto de p̄stacōe iuramētū calūnie. q̄nto
de p̄ciū interrogacōe et sine lacōe. sexto d̄ cau-
cōe p̄standa a viro q̄ m̄lier timz sibi. Circa
p̄mū sciēdū q̄si m̄lier petat aliquē i virū l̄ ecō
uerso vidēdū ē vtz ille q̄ agit intētare velit pe-
titorū l̄ possessōriū iudiciū. i. an m̄lier dicat
aliquē esse suū virū. q̄ cū ea d̄traxit et petat eū
adiudicari sibi i virū. qd̄ ē agere petitorio q̄i a-
gat d̄ p̄tate. An petat eū sibi restitui tā p̄ ab
eo iuste sit dimissa quē dicit secū d̄traxisse qd̄
ē agere possessōrio q̄z petic sui viri possessōz ad
iudicari sibi d̄ q̄ dicit se iuste expulsaz licz ac̄
h̄m cōsuetudinē aliq̄z ecclesiaz nō porrigat
libellū. tñ meli⁹ ē et tuc⁹ h̄m ho. q̄ de ita q̄
is q̄ ipetit sciat a q̄ et sup quo et q̄liter et sic
deliberz. q̄z libell⁹ ē d̄ substācia iudicij ar. ad
h̄ ex̄ de libel. ob. c. i. et. ij. q. iij. libelloz. A-
liter aut̄ d̄z formari libell⁹ si agat⁹ petitorio.
et aliter si possessōrio si em̄ agat⁹ petitorio d̄z
sic formari agit bertha d̄tra petz dicēs. cum
ipe eā p̄ vba de p̄nā despōsauerit. et i eā tanq̄
i vxore d̄senserit et ipa i eū dicit⁹ peti⁹ i vxore
re tenere renuit q̄re dicta bertha petic petruz
i maritū sibi adiudicari et cogi q̄ cohibet sibi
tā p̄ vxore et eā tractet i lecto et ex̄ lectū affe-
ctōe maritali Et h̄ forma p̄bat⁹ ex̄ de spō. c. i.
et c. ex pte Sz et i h̄ cau iudex aliq̄n p̄cedit ex̄
efficō suo. vt ex̄ d̄ spō. ad illd̄. qd̄ p̄t etiam sic
formari. Agit bertha d̄tra petz dicēs. q̄ cum
spōsalibz iter eos d̄tractis eā carnaliter agno-
uerit eā vt vxore tenere renuit. q̄re dicta ber-
tha petic zē. vt peti⁹ Si vō agat⁹ possessōrio sic
d̄z formari. Agit bertha d̄tra petrum dicēs. q̄
cū dicit⁹ peti⁹ cū ea legitime m̄rimoniū d̄traxit
et eā i domū suā traduxerit id̄ peti⁹ ipam ber-
thā p̄a temeritate a se abiecit. et q̄i possessōie
m̄rimoialis viculi siue sacri spoliavit. vñ peti-
tū ip̄m sibi restitui et se i eādē possessōz reduci
in q̄ erat p̄sūp eā abiecit. ad h̄ ex̄ de diuoz.
p̄oro. et de resti. spo. ex̄ d̄q̄stioe. h̄ host. D̄nt
aut̄ duo p̄dicti mōi agēdi q̄z si mulier agat pe-
torio. i. petat aliquē dicēs eū esse virū. et
ille neget. et excipiat d̄tra eā dicēs nō p̄t esse
vxor mea q̄z est d̄sangnea mea v̄l affinis v̄l a-
liud silē impedimētū legitimū obiciat. p̄ tra-
ctabit⁹ excepco viri quā mulieris petico q̄z p̄-
bata excepco viri q̄stio p̄cipalis vxoris p̄-
mit⁹ et absolued⁹ est vir ab ei⁹ peticoe. ex̄ de
oz. d̄g. c. i. Si vō agat possessōrio scz petens si-
bi restitui virū. licz vir dicat nō potes eē vxor
mea q̄z ea mea agnata l̄ aliud ipedimētū l̄ ec̄

aliquē em̄ obiciat p̄ fieri d̄z restitucō mulieris
ri q̄ agnosca⁹ d̄ excepco viri. ex̄ d̄ diuoz. p̄o-
ro. et ponit⁹ h̄ distinctō ex̄ de resti. spo. l̄ras.
Circa scdōz sciēdū q̄ h̄ scz q̄ vir d̄z restitui
mulieri nō obstat aliq̄ excepco fallit i
q̄busd̄z casibz. p̄m⁹ est si mulieri obiciat⁹ ad-
ulteriū. vt ex̄ d̄ diuoz. gaudem⁹. f. sane. qd̄ tā-
cre. rap. et bern. ex̄ de appel. tua. vbi in glo.
plura de h̄ dicūt esse vtz si sit notoriū l̄ si mu-
lier d̄fitea⁹ vt ex̄ d̄ diuoz. significasti. et c. ex l̄ris
alias si fuerit occultū nō obstat talis excep-
pco petēti restitucōz. vt ex̄ de resti. spo. itē cuz
q̄z. h̄m rap. et c. ex l̄ris. et ex̄ de diuoz. p̄oro.
r̄iso. i. licz obstatet i petitio. xxvij. q. ij. aga-
thosa. h̄m ala. et bern. ex̄ de diuoz. significasti
i glo. bern. Alij dicūt q̄ in vtroqz obstat excep-
pco adulterij ecia occultū dū tñ p̄bati possit in
breui ar. C. de d̄pē. l. fi. Sz aut̄ ho. excepco
adulterij cui⁹ p̄bacōes offerūt⁹ p̄t petēti res-
titucōz quo ad thoz ar. ex̄ de resti. spo. l̄ras.
f. p̄trea. si em̄ infra octo dies p̄bati possit d̄
notoriū li. vj. de sen. ex. solē. f. i. p̄ma. q̄bz el a
p̄s fiet restitucō plena si fides n̄ fuerit facta
et sic itelligi p̄t illud. xxvij. q. ij. ecclesiastica
historia Et h̄ intellexit gōf. et rod. ecia de ad-
ulterio d̄missio p̄ eiectōz Cōmissuz em̄ an non
obest petēti restitucōz cū q̄s autoritate p̄ria
dimissis vxore vt d̄icit⁹. ex̄ de diuoz. significasti.
Et de adulterio intellexim⁹ Et sic h̄m eum
viro n̄ licz vxore d̄mittere p̄ria autoritate ec̄
ob eāz fornicacōis Sz d̄tradicit ei qd̄ dicitur.
xxij. q. i. dixit d̄ns et p̄ totū h̄m ho. vñ h̄oll.
distinguit sic scz q̄ quo ad debitū carnale vxor
ri reddēdū n̄ recōciliat. Sz ipenitēti iubet d̄ns
vxore d̄mitti. sic intelligūt illa capla p̄ iterp̄-
tacōz scdōz q̄ fecerūt ipa. xxij. q. i. dixit d̄ns
Ad idē ex̄ d̄ eo q̄ d̄g. d̄san. d̄srecōz. f. nā est
alias si sciēter eā agnosceret puniri d̄beret vt
dicit⁹. xxij. q. i. si q̄s vxorez. et c. se. Permittit
aut̄ d̄ns ec̄ nō iubz quo ad aliā mutūa h̄uitutē
sic intelligit. xxij. q. vij. apl⁹. Et quo ad hoc
intellige q̄ licz viro et nulli aliq̄ subandi eo i-
uito i vxore vidicari. vt. vij. q. i. sicut alterius
Nō iubz aut̄ nec p̄mittit q̄z nec de h̄ loq̄t⁹ quo
ad lucrādā dotē l̄ aliā penā q̄ n̄ est infligēda
sine iudice. xxij. q. ij. f. in h̄ caplo. h̄m jmo.
Si tñ dimittat⁹ sine autoritate ecclesie obstat
ip̄i agēti fornicacōis excepco tñ Nec tñ pat⁹
aliquē p̄iudiciū sibi quo ad h̄ vt ecclesia n̄ audi-
at ipaz imo sp̄ audiet eā donec d̄ crimie fides
facta fuerit sibi Quid ergo si vir sit cert⁹ de
adulterio vxoris. et eā quicere nō possit et id̄
ab ecclesia q̄ de occultis nō iudicat excōicēd⁹
is̄l sustineat excōicacōz si fenciat eā incorrigi-
bilē v̄l recōciliat corrigibilē. vt ex̄ de sen. ex.
inq̄sicoi. et d̄ resti. spo. l̄ras. f. penult. si em̄ sci-
at eā incorrigibilē puta q̄z eā cū adultero dep̄-
hēdit et ei effrōs dixit q̄ p̄pter eū nō d̄mittere-
rēt q̄n cū illo et alijs suā volūtate faceret. il-
la sentēcia nō ligabit eū quo ad deū. ad h̄ ar.
ex̄ de adulterio. si vir sciēs. et. xxij. q. i. si quis
vxore. Iq̄t⁹ si d̄tra autoritate ecclie licz eā d̄mitte-
tē vt petz ex̄ p̄dictis. m̄ltofozē l̄z h̄ sine auro-
ritate ei⁹ q̄n. f. n̄ d̄tradic. licēcia ei a d̄no data

nō p̄t auferri di. xxviij. d. his ad fi. Dōt g^o vir
ob cāz fornicacōs ab vxore omisse eā dimitte
re iudicō ecclesie et p̄a auctoritate Nec mirū
qz ip̄a adultera h̄ facit. vt ex de dona. iter vi.
et vxō. pluriū. Et i vtroqz caū obstat mulierū
exceptō. eē quo ad dotē nisi et viro obstat re
plicacō vt ibidē d̄. et ex de adulterio. itellexi
m^o q̄ d̄cretalis h̄ac satis determinat q̄stioz. hec
bo. i. sū. et d̄cordat ibidē. flo. et jnno. ex d̄ sen.
ex. in q̄stio. d̄ hac q̄ōne vide etiā sup. e. li. ti.
xj. arti. iij. q. v. iure p̄pō rē Sz videt^r qz etiā
si adulteriū vxoris omissū ab ea p̄ dimissioz
sit notoriū vir d̄eat restitui sibi qz dedit ei ma
teriā adulterādi. q̄re ip̄tetur sibi ar. xxviij. q. ij
si tu abstines Sz d̄ctariū ē v̄m qz mulier ad h̄
nulla d̄dicōe d̄ adduci. xxviij. q. v. ita ne Nec
ei d̄z ignosci q̄ p̄textu paupertatis vitā turpissi
mā ducit. ff. d̄ ritu nup. palā. §. nō ē. h̄ bn. ex
d̄ diuoz. significasti. i. glo. a. Secōd^o cāz est si v
xoz recesserit p̄pria volūtate. ex d̄ adul. itelle
xim^o qz tūc n̄ ip̄a s̄z vir d̄z poci^o spoliat^r. xxviij.
q. i. d̄ b̄ndictō. s̄m ray. et jnno. jnno. t̄m et ec
bn. notat ex d̄ diuoz. significasti. qz eē i h̄ caū d̄z
vir restitui mulieri. qz eo ip̄o qz r̄diēs n̄ admittit^r
d̄ possessiōe expelli^r. ff. d̄ acq. po. clā possidere.
§. vl. h̄ id vult jnno. et s̄l̄r s̄m bn. ex de resti.
spo. l̄ras. Et ec s̄m bo. si vir vxozē a se ip̄uler^r
nichilomi^o eā repetere poterit qz eo ip̄o qz eaz
repetit et ip̄a n̄ vult ad eū redire eū itelligit^r
spoliaste. ex d̄ adulterio. itellexim^o. Sz nun
qd̄ a viro petere p̄t expēsas q̄s facit postq̄ ab
eo recessit s̄ndz bern. ex d̄ diuoz. significasti. qz
n̄ cū vir n̄ repulerit eā. s̄z si eā reuertentē n̄ ad
mittat postea tenet^r s̄z ad expēsas q̄s fecit ex
quo eā veientē n̄ admittit idē d̄ic host. Terci
us cāz ē qn̄ vir p̄leq̄t mulierē odio capitali et
tāta ē seuitia viri qz mulieri n̄ p̄t securitas suf
ficēs p̄videri. tūc em̄ n̄ d̄z mulier viro restitui
s̄z poci^o i domo alic^o honeste m̄one vsqz ad fi
nē cāe seq̄strari. vt ex d̄ resti. spo. l̄ras. §. vl. et
c. ex trāsmissa Quare^r cāz ē si mulier dicat se
v̄giz eē et r̄ligioz velle iterare. tūc ei d̄z restitui
cō differri. ita t̄m qz infra t̄p^o certū iteret. petēs
em̄ restitucōz necessariō h̄z duo p̄bare. s̄. qz cū
ea d̄traxerit. vt ex d̄ resti. spo. ex p̄te. Et qz eaz
d̄gnouerit vt ibidē. c. ex trāsmissa. et d̄ sp̄o. cuz
locū Quare^r cāz est qn̄ obicit^r exceptō rei iur
dicare a q̄ n̄ est appellatū. tūc em̄ n̄ d̄z restitui
nisi p̄mo de illa snia d̄gnoscat^r. ar. ex d̄ offi. d̄
le. cām m̄rimonij. Sz qd̄ si ecclesia decepta
diuozciū celebrauerit deide h̄o sacros ordies
recepit et postea iuenit^r qz ecclesia decepta fu
it nūqd̄ restituet^r vxori eū repetētī. s̄l̄ qz sic n̄
si potuerit ad d̄tinēciā iduci. qz ec̄ monachus
restituet^r ei. ex. de fri. f̄nitatis. et de sen. et re
iudi. latoz. Et tenebit^r iste vxori debitū petētī
reddere s̄z n̄ d̄z petere. qz q̄ntū i se ē solēnsau^r
votū de h̄ vide s̄. x. arti. ij. et ti. xj. arti. ij.
Quid si n̄ r̄petat illū. nūqd̄ ille repetere pote
rit eā s̄ndz rod. qz n̄ qz p̄iudicauit sibi p̄ susce
pcōz ordis sacri Quid si et ip̄a sit igressa mo
nasteriū aliter n̄ igressura n̄ qz credebat diuoz
ciū iuste celebratū. nūqd̄ d̄pta veritate poter^r
repetere vix. fctm̄ subd̄paconū l̄ monachū s̄n̄

det rod. qz n̄ qz cā fl̄ a n̄ ipedit monach^o vo
tū ar. ex d̄ votis magne. et de d̄uer. diu. ex p̄te
flu. t̄m notat. xxviij. q. ij. agathosa. qz vterqz
diugū p̄ eo qz credit alterz eē mortuū intrac
monasteriū d̄pta postea veritate repetere p̄t
vterqz reliquū. qz neuter eo aio itrauit vt mo
nach^o fieret si alter viueret Et p̄oit exēplū de
vxore que credēs virū suuz esse mortuū nupsit
alteri a q^o tenet^r recedere d̄gnita veritate po
stea d̄ vita p̄mi viri Secōd^o cāz ē si obicit^r cō
sangnitatis ḡd^o i d̄ma lege p̄hibet^r s̄z leuit.
xviij. et pat^r sit icōtinēt p̄bare. In h̄ em̄ casu
licz restituet^r q^o ad cohabitacōz n̄ t̄m q^o ad co
pulā carnalē. recipi t̄m d̄z ad tutelā iuramtu
ab excipiente qz ip̄e h̄ n̄ obiciat maliciōse Si at
nō sit pat^r p̄bare incōtinētī tūc d̄z plene resti
tui. et ad h̄ d̄z p̄ excōicacōz cogi quam t̄m vxoz
d̄z h̄uilit̄er tolerare negādo viro choz. si sci
at eū esse d̄gnatū suū donec p̄bacōes offerat
et tūc absolui d̄z p̄st̄ito iuramto qz p̄bit man
datis. Sz an̄ p̄ mādet^r illi aliqd̄ sub debito iur
ramētū debēt p̄bacōs recipi et snia ferri Et idē
est d̄ quocūqz ḡdu d̄sangnitatis s̄m bern. ar.
ex de resti. spo. l̄ras. ad fi. de h̄ ec̄ bern. ex de
diuoz. porro. i. glo. Sep̄im^o cāz ē qn̄ excipi
t^r de alia spoliacōe. tūc em̄ p̄mo d̄gnoscat^r de
exceptōe Et si illa p̄bata fuerit nō fiet restitui
cō nisi p̄mo ille restituat. ex de ordi. d̄g. c. vl.
Modie t̄m cautū ē iure nouo p̄ jnno. qz si vxoz
excipiat d̄tra vix. petētē restitucōz vxoris de
spoliacōe rez. oim ab eo fctā. nichilomi^o t̄m ē
restituēda. sicut et petētī restōez rez. ecclesia
sticariū ablatāz n̄ p̄t obici spoliacō rez. priua
tāz ex de resti. spo. frequēs Vn̄ optet qz spolia
cō p̄p̄oita i modū exceptōis sit eiusdē generis
cū spoliacōe p̄p̄oita i modū actōnis Octau^o
cāz ē qn̄ p̄ponit^r spoliacō i modū exceptōnis.
tūc em̄ n̄ fiet restitucō. qz i h̄ nō agit^r sed t̄m a
ctoz ab agēdo repellit^r. ex d̄ ordi. d̄g. cū dile
ct^r Non^o cāz ē qn̄ mulier cui^o restitucō pe
tit^r ē mior. xij. an̄oz. ex d̄ resti. spo. ex p̄te.
Decim^o cāz ē si cohabitare nolit sine cōtume
lia creatoris l̄ si p̄ralbat eā ad peccatū morta
le. tūc em̄ negat^r ei restitucō. vl̄ si sit spoliat^r
d̄tra ordinē iur̄ ex de diuoz. q̄nto. et c. gaudes
m^o. §. q̄ aut̄ Et idē ē s̄m host. si vehementer de
heresi sit suspect^r P̄dictoz casuū aliquos
p̄oit bern. ex vt lite n̄ d̄estata. ad h̄ in glo. d̄.
p̄oit em̄ ibi casuz p̄mū. terciū. q̄rtū. sextū. et de
cimū. In oib^o alijs casib^o vir est restituendus
mulieri petētī ip̄m restitui sibi et ecōuerso sine
aliq̄ exceptōe. d̄mō fuisse se p̄bet i possessiōe
et a viro spoliatā sine iuris ordie Et qz h̄ duo
p̄bare debeat p̄bat^r ex de offi. dele. d̄sultacō
nib^o. et q̄ si. sunt le. causam. sedo.

Quare^r terciū sciēdū qd̄ h̄ qd̄ dictū ē i primo
caū s̄z qz diugi petētī sibi diugē suū resti
tui obstat exceptō adulterij fallit i plurib^o ca
sib^o ¶ Prim^o ē cū is q̄ agit obiciēs s̄z aduice
riū ipemet etiā d̄micit^r de fornicacōe. ex de
diuoz. significasti. ¶ Secūd^o cum vir p̄st̄ituit
vxozē vt ex d̄ eo q̄ d̄g. d̄sā. d̄screcōz ¶ Terci^o
ē cū m̄l̄r credēs vix. mortuū alteri nub^r quā
vir rediēs r̄cipe te^r sine fornicacōis exceptōe

nisi sciēter cū scōo viro stete post p̄ de p̄mo sci
nt. vt. xxxij. q. ij. cū p̄ bellicā. et c. si vgo. Et
in h̄ cau h̄m host. credit sacro vxoris hito re
spectu ad honestatē et alias pbabiles dictu
ras vt eadē. q. in lectū. ar. xxxv. q. iij. ex ordi
naria. **Quare** cū q̄s flō simulās se vix alic
mulieris lectū ei⁹ intravit et eā agnouit. vt i
dicto c. in lectū. **Quit** cū vi fuit oppressa
xxxij. q. v. p̄posito. qd̄ itelligi h̄m rap. et gōf.
de vi absoluta nō de cōdicōnali. vt. xxxij. q.
vij. oēs accusacōes. **Sex** e q̄n vir vxore p̄
adulterū dmissu sibi recōciliavit v̄l eaz publi
ce adulterantē sciēter i d̄orcio m̄imoiāli re
tinuit. vt. xxxij. q. i. c. i. et. ij. Nemo ei mores
reprobabit quos sel̄ approbavit. vt. ff. de ad
ulterio si vxor i si. In quo cau vir ē re⁹ lenoci
nij scz q̄n sine recōciliacōe sciēter retinet talē
Et q̄n recōciliat eā sibi ip̄a d̄z duob⁹ v̄l trib⁹
ānis penitē. et q̄ diu penitet vir abstineat ab
ea. vt. xxxij. q. i. si q̄s. et c. cū apud. Et si n̄ p̄se
uerat i adultero h̄z penitet p̄t vir eā p̄ p̄niam
retinere. vt. e. q. n̄ erit. Nec eo iuito p̄t mulier
religione itrare qz p̄t eā iuitā ec̄ si snia sit lata
recōciliare. et eā ifra duos annos a religione
quā itravit reuocare. vt. ex d̄ duer. diu. gaude
m⁹. Nec tñ d̄z eā sepe r̄cōciliare. vt. ex d̄ adul
si vir sciēs. h̄m host. jo. ecia notat. xxxij. q. vij.
c. i. q̄si vir sibi recōciliavit vxorē adulterā. et
ipe vir postea adulteret⁹ vxorē en̄ p̄t de adulte
ro accusare. et vir cōtra eā n̄ p̄t excipe qz licz
sit adulterata tñ p̄ recōciliacōz excepō est re
missa. ff. d̄ edil. edic. q̄rit. §. v̄ditōz. **Septi**
m⁹ ē. q̄n aliq̄s infidelis diugē ifidēle dimitit
q̄ recepto libello repudij h̄m suū ritum alteri
nubit vtroqz em̄ postea ad sidē duerso vir te
net⁹ eā recipe nō obstatē q̄ ab alio cui nupsē
rat cognita fuit. sec⁹ ē si cū alio fornicata fue
rit. vt. ex d̄ diuoz. gaudem⁹. §. penl. et vl. **Q̄s**
aut̄ p̄dicti cā⁹ p̄ter septimū. notat⁹ ex d̄ adul
terio. intellexim⁹ i glo. si.

Irca q̄rtū scz p̄stacōz iuram̄ti calūnie no
ta q̄ ois agēs h̄z pbare necessario suā in
tēcōz ex vt bñ ec̄. vt nrz. Et iō porrecto libel
lo dari d̄bent iducie d̄liberatozie. vt. iij. q. iij.
offera⁹. Die āt adueniēte aut ec̄ anq̄ dies assis
gnet⁹ iurabit q̄libz mādatis ec̄cie stare et veri
tatē dicere sicut d̄suetudo general̄ obsuat vt
ex d̄ appel. q̄stiōz. licz sacm calūnie i his spi
ritualib⁹ nō p̄stet. vt. ex d̄ iuram̄. calū. l̄is.
Nā h̄ iuram̄tū scz d̄ veritate dicēda putat ho.
esse v̄z i oi cā. vt. i. q. ij. si v̄z ē. et ex d̄ iur
reiu. ex l̄is. et tñ q̄libz d̄z r̄ndere h̄m q̄ credit
esse v̄z. nec deierat si res aliter se h̄eat. De h̄
tñ scz v̄z i cā m̄imoiij sit deferēdū iuram̄tū
est d̄rouersia inter iurispitos. dicūt em̄ q̄dam
q̄ nō qz iute nupsie tristes exi⁹ consueuerūt
h̄e ex d̄ spō. cū locū. Et optie facit ad h̄ ex d̄
testi. sup eo. cū ibi nō p̄sit testiōniū mulieris
in assercōe filie alteri⁹ ex nec femie. ex d̄ iur
iur. mulieri. Ho. aut̄ dic q̄ nō ē deferēdū iura
mētū ltatim d̄tra m̄imoiū qz nō ē credēdū ec̄
si ābo d̄fiteat⁹ d̄tra m̄imoiū. sec⁹ est si r̄et p̄
m̄imoiū. nisi pet⁹ alij m̄imoiū p̄iudiciū v̄l
p̄bati possit legitimū ipediētū. tūc em̄ est eis

credēdū. ex d̄ eo q̄ d̄g. sup eo. et ex d̄ clā. def.
c. i. et. ij. et d̄ san. c. i. Vñ dic q̄ meli⁹ ē et tur
ci⁹ q̄ deferat⁹ iuram̄tū ei q̄ asserit m̄imoiū
eē d̄tractū. h̄nti testē vnū bonuz. Nam et si vir
valde diues eēt et potēs et nobil. et mlr pau
p̄ h̄z pulcra petēs eu h̄zēt vnū bonū testē et oī
excepōe maiorē deferēdū eēt sacm h̄m hos
mleri h̄dēste licz paupi. maxie alijs admicul
iterueienub⁹. vt si sepi⁹ eā de stupro sollicitat
h̄z. vt. ex d̄ sepul. ex p̄te p̄cū l̄ si testē vnū h̄zēt
testificatē q̄ iurassz eā ducere vxorē certo tpe
et ex d̄fessioe v̄riusqz d̄staret q̄ p̄ illd̄ tpe co
pula carnalis secuta fuisset n̄ cū alia an̄ copu
lā illā d̄traxissz. ad h̄ ex d̄ spō. is q̄ fidē. et d̄ d̄
di. appo. p̄ tuas. Plāc opi. fulcit ho. iurib⁹ ex
de spō. iuuenis. et q̄ m̄imoiū ac. pos. videt⁹.
et de sen. et re iu. c. fi. et d̄ re. iur. estote. Et rñ
d̄z ad d̄traria d̄d̄ i⁹ ei scz q̄ iute nupsie r̄c.
dicūt q̄ poci⁹ erūt volūtariē qz cogē⁹ vir nolē
caritatiue p̄ excōicacōz vt d̄ nolēte fiat volēs
vt. ex d̄ spō. ex l̄is. ij. Et qd̄ d̄z i c. mulieri. p̄
bacōs alias nō h̄nti subaudit scz p̄ter p̄p̄iū la
c̄mētū. v̄l n̄lla pbacōe facta v̄l simplena q̄a
mi⁹ honesta l̄ suspecta. p̄ h̄ac opioz i dubio p̄
m̄imoiū stat⁹ tucioz via eligit⁹ et piclm̄ aie
vitat⁹. h̄ et plura alia adducit ho. p̄ ista opioz
ne i sum. sua rubrica de iuram̄to asstōrio

Irca q̄rtū scz p̄cū ierrogacōz et snie la
cōz nota q̄ p̄mo d̄z ierrogari agēs. scōo
re⁹ v̄z sine v̄a q̄ d̄tinēt in libello Et si v̄terqz
asserat planū ē q̄ eis iūge⁹ p̄ sil reuertat⁹ nisi
obstat aliq̄d ipediētū legitimū. vt. ex d̄ d̄fā.
c. i. Et ierrogabi⁹ alteruter adultero p̄ntē ar.
ex d̄ iudi. acti. Aliter d̄fessio n̄ p̄dēssz. Sz qd̄az
sm̄illati secreto siue seorsuz ierrogāt eos et
male si ierrogāt i forma iudicij. nisi forte iur
dex caue⁹ hoc faciat ad extorquēdū meli⁹ ve
ritatē. Nec aduocat⁹ r̄ndere d̄z ad sc̄m. vt. ex
d̄ iudic. pastoral̄ Et si qd̄ē pbabiliter dubita
uerit iducias ipetrabit. h̄ host. Si g⁹ re⁹ d̄fesi
sus i iudicō fuerit qd̄ actor p̄p̄oit stādū ē eius
d̄fessio. nisi p̄ d̄fessionē illā fieret p̄iudiciū
m̄imoiū time⁹ ei tūc colludiū. vt. ex d̄ clā. de
q̄ nobis. et de eo q̄ d̄g. sup eo. Vñ si ibi agitur
ad dissolucōnez m̄imoiij tūc credit⁹ d̄fessio
p̄cū. xxxv. q. vj. si duo. Si v̄o agat⁹ ad sepacōz
thoz p̄textu fornicacōis stat⁹ d̄fessio ei⁹ q̄ d̄
sua fornicacōe d̄fiteat⁹. ex d̄ diuoz. ex l̄is Sz
q̄re i h̄ cau stat⁹ d̄fessio diugū et n̄ i p̄dicto.
h̄ndz gōf. q̄ i h̄ cau n̄ timet⁹ de collusiōe cum
diuges maeant sep̄ati occasiōe adulterij ita q̄
neuter altero viuente cōtrahere p̄t. xxxij. q. i.
dixit. h̄ i p̄cedētī cau timet⁹ vt sup dictū est
Sz nūqd̄ id ē si fiat p̄iudiciū m̄imoiū sp̄uali
vt si mulier facta moial d̄fiteat⁹ se eē vxorē ar
lic⁹ eā repetētis. h̄l jnno. notat. ex d̄ rap. cū
cāz. et ecia bern. et gōf. q̄ i h̄ cau stādū ē d̄fōi
mleris. et d̄z restitui viro repetēti Per h̄ ei n̄
li sit p̄iudiciū nisi sibimetipi nec credēdū ē eof
imemozes eē sue salutis. xij. q. i. scim⁹. Aliud
tamen debet esse de rebus quas h̄mōi mulier
monasterio dedit Sed cōtra h̄ obicit ho. q̄si
credere⁹ d̄fōi diugū i p̄iudiciū m̄imoiij sp̄ua
lis et pro carnali ml̄a et ml̄te religioz extrent

Et id dicit q i c. cu cam. est alia ro scz qz dila:
bat d mrimonio tracto anq intrassz monaste:
riu. subaudi et d traductoe in domu. subaudi
eē et fuit inspecta et iueta corrupta. et psumē
dū ē ab eo sic corrupta Ideo i h dubio tucius
ē solue mrimoniū spūale q carnale. breuiter
tū illd putat bern. arbitrariū esse vt scz bon?
iudex accēdat zc. vt in c. se. i. q. illa. esto q cō
iuges zc. et i. q. illo. epus ec ex officio zc. Qui
dā vō exponit i pdctō c. cu cāz l pcedētes q
sic nō credit diugibz cōfiteūbz tra mrimoni:
uz carnale sic nec religioso tra mrimoniū spi
rituale quo ligat ē religioni. ex de regulari:
bz vidua et. xvij. q. ij. q. iterrogasti. Cui ei in
ferior erit lex dina. xij. q. ij. cū deuotissimā. Si
vō re? interrogat? i iure neget qd pponit? p
bare dz q pponit. et si n pbet succūbit. ex d iu
renū. c. vl. et re? oīno absoluit. nō tū dtrabe
re cū alio pphibet nec eciā licēciat? h sue con
sciēcie relinqt? scz a iudice q dubitat de facto
vrx. dtrahat l n. vt ex de iureiur. mulieri. Et h
est vō i foro iudiciali. In foro vō pñiali di:
cet? ei. q nllaten? dtrahat tra dsciaz. h dico
qn ē qstio de dtractu Si vō pbet dtractū et a:
gat petitorio dz cogi copulari sibi re?. nisi ha
beat aliquā legitimā excepcoz Si vō agat pos
sessorio et n excipiat? tra eū restitui dz ad oia
qb? se spoliatū pbanerit et ita vt scz gaudeat
pacifica possessione et plena securitate. vt. iij.
q. i. reintegrāda

Ira sextū scz cancoz pñtādā a viro qn mu
lier timet sibi nota qsi mulier dicat se ha
bere vix suspectū q eā i psona l reb? ledat dū
mō verilez cam ostēdat qre suspectū eū hēat
spectat ad iudicis officiu? iudere cauere sibi
caucoē sufficiētē q vir eā tractabit i lecto et i
mēsa et i alijs sicut vir tractare dz mulierē. et
q nō ledat eā i psona l reb? l aliq? mō deho:
nestabit eā. salua tū correctōe honesta et ma
ritali Et hāc caucoz dz vir pñtare p iuramētum
xxij. q. i. de bñdictō. Eozma aut iuramētū ē h
diez em iudex viro. ab hac die i ātea istā cōiu
gē tuā quā iniuste dimiseras ita tenebis sicut
vir dz vxozē suā tenere i dilectōe debita et di
sciplina. nec eā a te p aliq? malū igeniū sepa
bis. nec ea viuēte aliā accipies sic te deus ad
iuuet et h sancta di euāgelia. xxxv. q. vj. ab i
sta die Si vō mulier n dñdat de iuramēto viri
qz forte paz? timet iuramētū caucoz illā vir p
stare dz quā magis timet scz pignozaciā vl fi
deiussoriā sub pmissa pēa. ar. ex vt lite n dtes.
qm frequēter. q. vl. et. xxij. q. iij. ea vindicta
Et i his iudex ex psonis dētā et fctā pensabit
vt. C. si qis impa. maledi. l. vna. Quid si mu
lier egit possessorio et succubuit i cā. nunquid
p agere petitorio? h? q sic. h si egit petitorio
et succubuit n p postea agere possessorio. si ve
ro incepit agere petitorio. nō tū pegit et non:
dū est renūciatū testibz nec plene liquet d cā
p dimittere iudiciū petitoriu et icipe possessō
riū. ex de eā pos. pastorat

De accusacōe mrimonij ppter
dsanguinitatē vl affinitatē c. xxxiiij.

Einde dñderādū ē qliter agit? ad diri:
mēdū mrimoniū Et qz accusacō pcedē:
re dz diuozciū Ideo pmo dñderādū est
de accusacōe Et pmo de accusacōe q fit ad di:
rimēdū totaliter mrimoniū ppter aliq? ppetu
uz ipedimētū. scdo de illa q fit ad sepandū cho
rū ppter adulteriū Impedimētū aut mrimonij
ppetuū aut ē sine peccato diugum. vt frigidit:
tas artacō. maleficiū et erroz Et i tali impedi:
mēto soli diuges admittūt. ar. de erroze ex d
diu. ser. pposuit ar. de alijs ex de frīg. dsulca:
cōi Et de diuozcio ppter tale ipedimētū vltio
aget? ifra Aut ipedimētū illd iducit peccatuz
vt dsanguinitas et affinitas. et d hoc p? dicitur
Circa h aut pmo vidēdū ē q mrimoniū accu:
sare pnt ppter tale ipedimētū. scdo q testificari
pnt tra ipm. terco quo hmoi accnsacō fieri d
bet Circa primū sciēd q accusare pnt mrimo
niū ppter ipedimētū ppetuū qd iducit pctm
diugū ad plenū diuozciū qsqvis nō pphibetur
pphibēt? aut generaliter omnes exnei quousqz
sunt aliq? de dsanguinitate diugū qui velint et
possint accusare ipm Deficiētibz aut dsagneis
admittūt? ātiqozes et veneracōzes vicini qb?
eadē ppinqzitas sic nota Et est illd spāle. p ad
accusacōz mrimonij admittūt? dsanguinei. vt
pē et mī sozoz et fr. patru? et auūculus. amica
et matertera hō hui? ē qz qlibz genealogiam
suā testibz. istrumētis. et recitacōe maiorz. sci:
re laborat. ex q mrimoniū ac. pos. videt? nobis
Sec? ē in causz crummalibz et in alijs contra
ctibz In his em p n recipi? in testimoniū pro
filio nec ecouerlo. pdictū tū c. videt? h m bñ.
ibidē nō loqt? d testificādo p ipō dtractu. qz
si exne? interest? ita bñ sciret sicut pē et mater
an tūc adiucē dtraxissent. h loqt? de testificā
do vrx. assit dsanguinitas. dsueuit tū a pluribz
induci q pater et mater admittūt? ad pband
ipm dtractū mrimonij. h bern. hodie tū vt di
cit rap. exnei admittūt? ad accusacōnez mrimo
nij i mltis loc et i ppinqz exnibz q h pnt qd
tū male fit h m hof. dū tū supfme ppiq? hōesti et
āiq? et bone fame. qz tūc exnei sunt suspecti. h
si tales deficerēt. tūc eciā vicini bone fame d:
beret admittū. sic intellige illd ex de cog. spi.
tua nos qd intelligit hof. nisi fama crebzece
ret tūc em eē exnei essent admittēdi Vir eciā
et vxoz accusare pnt mrimoniū ex de dsang. n
debz. q. pphibitō Done q aliqs tpe dtract?
mrimonij scz qn bāna h m dsuetudiez in eccle
sijs debēt tacuit et postea vult accusare nūqd
p h? sup h ex q mrimoniū ac. pos. cū in tua.
distinguit? qsi tpe denūciacōis pmissē is q iaz
diuctos ipedit ex d pōc. erat vl alias denūcia
cō ad ei? noticiā puenire nō potuit qz sana m
te nō exitebat. vl tā puer erat q talia nō d p:
hōdebat vl alia cā legitima eum impediēbat
Eius accusacō dz audiri. alioqn si rōnabiliter
psumat? q denūciacōz publice factā idē exnō
in ipsa d pōc. non ignorauerit. tanp suspectus
debet repelli. nisi iurauerit q postea didice
rit ea que obicit. et ad hoc ex malicia non pro
cedat. qz tūc etiaz si didicisset ab illis q denū
ciacōis tpe siluerūt nō debet ei claudi aditus

accusandi. qm̄ et si illos silēcij culpa repelle-
ret. ille tñ remoueri nō possz cū culpabilis nō
essz. sic tñ illi r̄pellerēt a testificādo sic et iste
ar. ex de testib. licz. ij. Racō hui⁹ diuersitatis ē
qz̄ accusator nō pbat. s; test. et ita testis p̄iudi-
ciū m̄imonio pat. h; ho. et bern. sup dictuz c.
cū i tua. et glo. fi. S; nūq̄d taciturnitas tal
impeditz statim elapso termino ab accusando l
denūciādo. s; 10. die. q; h; taciturnitas cū q̄
daz t̄pamēto d; intelligi. ar. ad h; ex de loca. c.
vlt. et p̄nl. Bñ. vō credit q; q̄diu res ē itegra
potest et d; admitti. Cōtracto vero m̄imonio d
p̄nti nō videt̄ audiet̄ tamq̄ suspect⁹ si prius
potuit ipedimētū denūciare. ex q; ma. ac. pos.
cū i tua. in glo. h; idē vult hos. Taciturnitas
vō ip̄ozz d̄trahēciū n̄ p̄iudicat eis ex de testib.
spo. ex cōquestione Quid si iō tacuit qz̄ p̄bacō
nēs patas n̄ hūit. v; q; n̄ sit repellēd⁹. ar. ex
de d̄sang. c. i. S; cōtra qz̄ nudo v̄bo potuit im-
pedire. vt ex de spō. p̄terea. ij. s; h; ho. et bern.
sup illd c. cū i tua. Esto q; abo diuges cōfi-
teat̄ q; erāt inter se affines anq; d̄traherēt m̄i-
moniu et de h; ec̄ sit rumor siue clamor vicinie
nūq̄d ex h; m̄imoniu dirime⁹. s; q; n̄ nisi affine
p̄bacōs fide digne. ex de eo q; cogno. d̄sang.
sup eo Et rō reddit̄ ibidē vt colludij piculuz
euitet̄ Et intelligit̄ h; s; h; ho. in foro iudiciali
nā in p̄niali stabit̄ d̄fessio diugū v̄l diug. et
iniūget̄ eis ne inuicē misceat̄ vt ex de eo qui
d̄g. veniēs. Vñ videt̄ s; h; ho. q; bon⁹ iudex
attēdere d; v̄t bona fide fiat d̄fessio d̄tra ma-
trimoniū scz̄ ab eo qui stat p̄ m̄imonio Et tūc
et stat̄ vt i c. veniēs. al' d̄tra. vt in c. sup eo. et
de eo q; cog. veniēs. et de diuoz. ex l̄ris. Et in-
tellige s; h; q; inuit̄ i c. sup eo. i tex. et dicit̄ i
glo. a. et dēt̄m ē s. li. iij. a. xij. q. v. l. Aliud ē
rumor et aliud ē fama. vñ si fama publice cō-
fessio diugū d̄fentiret bñ dirimere⁹. vt dicit̄
in eadē glo. ar. xxxv. q. vj. si duo Quid si in-
ter diuges sit pentela publica et notozia nun-
quid p̄nt abinuiē separi auctoritate p̄ria s; h;
q; nō ex de diuoz. porro. qz̄ diuozciū est pena
et pena nō est nisi p̄ iudicē inferēda. xxxij. q.
ij. s; in h; Quid si inter eos sit pentela maife-
sta l' publica et nō sit q; accuset̄ s; h; ep̄s d' offi-
cō suo tale m̄imoniu dissoluerē d; adhibita ḡ-
uitate. vt in c. porro. s; ij. Quid si parēcela n̄
sit maifesta l' publica et tñ fama s; h; s; h; glo.
ibidē. ep̄s ex officio suo inquirere et d̄pellere
possz vt q̄cūq; veritate sciret testimoniu p̄hibe-
ret. xxxv. q. vj. ep̄s i smodo et ex d' testib⁹. p̄-
terea. p̄mo q̄libz denūciare tenet̄. ex de coā.
s; p̄. tua. S; nūq̄d is q; ab accusando repellit̄
ad denūciācōz admittet̄ s; h; s; h; ho. vbi cū-
q; q; i matrimonio p̄pter suspicōz repellit̄ ab
accusando. repellit̄ et a denūciādo. ex de ac-
cusa. cū opozreat. et c. sequētib⁹. h; idem vult
gof. Quid si m̄imoniu sit d̄tractū nulla p̄-
missa denūciācōe aliq̄bz p̄ntib⁹ qñ d̄trahitur
et sciētib⁹ ipedimētū et nichil obiciētib⁹. nū-
quid isti postea debēt admitti ad accusand et
testificādū d̄tra ip̄m p̄ mortē v̄l ecia iuita. s; h;
spōd; bern. ex de clādest. d̄spō. cū inbibicō i
glo. e. q; nō. qz̄ nō videt̄ suspicōe carere. dñū

ciacō ei nō fit nisi p̄pter ignorātes Ep̄s ecia ex
officio suo p̄t inq̄rere qñ aliq̄s accusat et n̄ l' d'
defesoz apparet ar. ex de offi. oz. c. i. Iudex at
qñ ex officio suo p̄cedit actozē apparēte et de
feseze nullo d̄pente d; esse caut⁹ Debz em̄ at-
tēdere v̄t. cōiuges se diligāt adinuiē vere
et tūc cōfessio a' hozz cū alijs admiculis p̄iudi-
ciū p̄stat. v̄l ficte et tūc ecia nullā p̄sumpcōez
indacit s; h; ho. Attēdere ec̄ d; v̄t. accusa-
tor l' testis sit notoziz. excōicat⁹. sacleg⁹. for-
nicator. v̄surari⁹. et sic eū ex officio suo repel-
let. ar. ex d' testib⁹. testimoniu. repellit̄ ecia eū
si accuset p̄pter turpē q̄stū. ex q; m̄imoniu ac-
pos. significāte. Attēdat ecia si sit fama q; sine d'
sangnei. qz̄ ad h; admiculū p̄bz ex de spō. cum
in tua. Et sp̄ i dubio p̄ m̄imonio iā d̄tracto iur-
dies. ex de testib⁹. licz. ij. Testis at repellit̄ si
iurare nolit. ex q; m̄imoniu accu. pos. a nobis
q̄ntecūq; sit religionis. ex de testib. nup. Nec h;
p̄tes renūciare valēt ar. ex de eo. q; d̄gno. sup
eo. D; at testis iurare q; veritate d' v̄traq; p̄-
nec grā l' pecunia l' amore l' odio mot⁹ dicit. vt
ex d' testib. quociēs Alia ecia q; p̄nēt ad testiū
receptōz et exaiat̄ d; diligētē ibi s;uari d̄bet.
Eq̄t̄ videre d' sedo. s. q; p̄nt testificari. et q;
n̄ d̄tra m̄imoniu p̄pter h̄moi ipedimētū
Circa qd̄ sciēd. q; om̄s q; admittūt ad accusan-
dū admittūt ec̄ ad testificand. dūmō sint a' a
p̄sone legitie ad testificand Et ecia q; p̄hibēt̄
ab accusando. s. q; erāt i d̄poc. qñ bāna fiebat
s; h; fozmā ill. c. cū in tua. p̄hibēt̄ et a testifi-
cādo Notādū vō q; si fiat accusacō sup fede-
re m̄imonij scz̄ p̄ diugēdo v̄l dirimēdo vt qñ
nullū m̄imoniu eē d; p̄pter d̄sangnitatē l' ad
p̄petuū ipedimētū p̄t d̄tra d̄tumacē lite nō d̄-
stata p̄cedi ad testiū receptōz et ecia ad sniaz
d' s;nitūā p̄pter piculū fornicacōis. sec⁹ aūc
ē si fiat accusacō de adulterio ad thozū sepacō-
nē. qz̄ tūc nō ad testiū receptōz nec ad diffini-
tinā sentēciā p̄cedi p̄t an̄ litē d̄testatā. ex vt li-
te n̄ d̄test. c. i. et c. qm̄ frequētē. s. porro. Itēz
licz p̄t et m̄ sint p̄donci testes p̄ filio et filia
vbi agit̄ de federe m̄imonij. i. v̄t. sit tal' cō-
sangnitas inter eos d' q̄bz agit̄ q; m̄imonium
impediat l' dirimat l' n̄ vt ecia dēt̄m ē sup i
p̄ncipio h; u. tñ si de ip̄o d̄tractū. i. v̄t. m̄imoi
v̄t sit iter eos d̄tractū q̄stū n̄tulet̄ tāq; suspe-
cti debēt repelli vbi alter est supior. diuicij.
nobilitate. potēcia l' honore. Et h; iō qz̄ p̄tes
videt̄ icremtū et honorem diligere filioz. a.
lias vbi ē eq̄litas l' ecia modica excellēcia in
altero sunt admittēdi ex de testib⁹ sup eo. in
tex. et glo. Et licz ibi fiat mēcō de m̄re tñ Idē
tñ credēdū est de d̄sangneis vt dicit̄ ho. ar. C
de trāfac. de tutela. et ex q; m̄imoniu ac. pos.
videt̄ in glo. Itē i cā m̄imonij id p̄t esse accu-
sator et testis ar. ex de testi. co. p̄terea.
Seq̄t̄ videre d' tercō scz̄ quō d; fieri accu-
sacō m̄imonij p̄pter ipedimētū d̄sangnita-
tis l' affinitatis. Circa qd̄ sciēdū q; talis accu-
sacō m̄imonij imp̄e d; accusacō. qz̄ h̄moi ac-
cusacō et si sit de crimine n̄ tñ ē c̄mialis. s; mi-
xta inter criminalē et ciuile. et ecia qz̄ ibi nō fit
inscripcō i quo accusator obligat se ad t̄lionē

Sed de ca
renij. si pe
p̄ctm̄ inq̄
sp̄m̄ qm̄
de testib. s; p̄
bōi s; m̄
ego p̄t
tracta' m̄
d̄sangnit
et talis. S;
d̄tractū m̄
toleran d'
calif. Nec
quirit̄ qñ
p̄ntib⁹
ere. vt ex
d̄sangnit
m̄rimoniū
in his lib
cū de p̄c
p̄bet. Mo
Ego p̄t
m̄rimoniū
d̄fessio m̄
m̄rimoniū
dar. cū al
berba act
et h; offer
forma ex
ebicūq; a
gibus in
moniu m̄
ho. s;
fene acc
Nec denū
Nij d̄tra
tūc d̄tra
fere ex vt
die q; tūc
ip̄. ad di
ber diug
em̄ debet
testi. spo.
do iudicia
fi. sit le. p̄
pareat tū
h; d; h; a
q; qñ v̄t
ne adul
cōicat⁹. p̄
dere m̄im
testes reci
ē ablen m̄
ē capus l'
tas. cūc s;
videt̄ et c
si d; d; a
re i ad; p̄
vlt. et tū
q; m̄imoi
volūtatē
tra eū. ar.
porro. s;
ali et in l'

Sed de canonica denunciatio scilicet illud. Mathe. xviii. si peccauerit in te frater tuus etc. quod dicitur sic propter peccatum inquit homo permanet. Et ad denunciacio quibus in scriptis. quibus sine scriptis. si tunc fit in scriptis. unde resti. spo. lras. et ex quibus mioniu ac. pos. a nobis sicut ray. De nunciacione autem libellus sic fieri potest ego petrus denuncio vobis domine episcopi mioniu quod tracta in tunc tunc et bertham dicitur non debet quod sunt consanguinei et affines in quarto gradu et hoc scit talis et talis. Si autem sit tractum dicitur mioniu quod est tractum inter tunc et bertham de facto non debet tolerari de iure propter tale causam quam scit talis et talis. Nec est hoc scilicet hoc. nec tria monico quod quiritur quoniam alia crimina denunciantur. et ro est quod quiritur quod moneretur non possit ea propter auctore dimittere. ut ex de diuoz. porro. et. c. se. Quidam autem distinguunt gradum in libellis. Scilicet hoc. hoc non est necrium in libello sed tamen in testimonio. Et prout in his libellis indistincte ponit plures causas. quod cum de piclo aie querat non refert ex quibus causa picloz pbat. Accusacionis autem libellus sic potest formari. Ego petrus consanguineus tunc in tali gradu accuso mioniu et puoco ad diuozciu quatenus de facto consistit inter tunc et bertham. Et peto pronuciari mioniu inter eos nullum et verisimiliter licenciam dari cum alio dicitur. pro eo quod predicti tunc et bertham actinent sibi in quarto gradu consanguinitatis et hoc offero me legitime probatur et probat hec forma ex quibus mioniu ac. pos. c. j. et c. insup. Nam ubi quibus agit de perpetuo impedimento siue a coniugibus siue ab extraneis petend est ut pronucietur mioniu nullum et ut dicitur nepharie sepe. hec hoc. Sciend autem quod per scripturam non potest absens absente accusare. ex quibus mioniu ac. pos. a nobis. Nec denunciare ex de accu. in quibus scilicet hoc. Alii dicitur ubi de fede mioniu agit. quia tunc otumacia exigente recipientes testes contra absente ex ut lite non dicitur. c. j. et c. qm. q. j. et ij. Vnde dicitur tunc locum habet denunciacio ar. ex de dno. ipu. ad dissolued. h. ho. Oblato autem libello quilibet coniugum iurabit stare mandatis ecclesie. citari enim debet cum factum eos principaliter tangat ex de resti. spo. ex lras. aliter scilicet non valeret si hoc ordo iudicari non seruet. Sic intellige illud ex quibus si. sicut le. p. venerabile. q. j. Si si otumaces appareat tunc non vsqueque seruat iudicari ordo. Ad hoc autem maiore euidentia distinguit sic hoc. quod quoniam vir est absens ex otumacia et agit de crimine adulterij testes non recipiuntur sed otumax ex coicatur. ut ex ut lite non dicitur. c. j. quoniam autem agit de federe mioniu. s. v. de iure stare possit vel non testes recipiuntur ut ibidem c. qm. q. porro. Quoniam vero est absens non ex otumacia sed ex necessitate ut quod est captus et infirmus et alio iusto impedimento detentus. tunc subdistingue. quod a sperat de eius proprio reditu et tunc non procedit contra eum ut de ibidem. q. si vero. si autem in primo. Aut desperat ut quod venire non audez propter homicidium quod commisit et ideo exulat. et tunc possunt recipi testes. et sic loquitur ex quibus mioniu ac. pos. c. j. Si autem sit absens ex sola voluntate. et voluntas sit maliciosa procedi potest contra eum. ar. a contrario sensu predicti. v. si autem et. q. porro. Si vero non sit maliciosa et citari non potest de facili et in breui non procedit contra eum. ut in dicto v.

si autem Si autem citari potest de facili et in breui legitime citari debet et requiri antequam procedat contra eum ex ut lite non dicitur. accedens. ij. in fi. et si legitime citatus et requisitus non venerit. nec aliquis eum de fedat procedi contra eum. sic intellige illud ex quibus si. sicut le. platu. Sed esto quod appareat legitimum impedimentum iter viam et uxore dirimens mioniu tractum et assint legitime accusaciones et testes nescit autem de viro ubi sit et quo ierit et diu vel propter plures annos expectat non venit. Nunc quod eo absente non aut citato et ita non absente per otumacia possunt testes recipi et scilicet ferri. h. q. sic ex quibus mioniu ac. pos. relatu. In hoc enim casu iuris ordo non est vsqueque seruandus. ut ex ut lite non dicitur. c. j. Sed contrario videtur ibidem. c. qm. q. ij. cum ille ex otumacia non sit absens ut de ibidem. Ad quod potest dici quod cum iste pro sua culpa absens fuerit et inueniri non potuerit. culpa illa loco otumacie habet ut contra eum procedat. nec mulieri debet obesse quod in culpa non fuit. unde contra eum procedi poterit. Nec dicitur illud c. qm. quod ibi dicitur cum sine culpa sit absens etc. quod hoc est absens ex sua culpa et malicia. Quidam tamen dicunt quod illud c. relatu. corrigitur per illud qm. et stand est ei. hoc notat in glo. v. illi capituli relatu. Si vero queratur de mionio dicitur dicens est sic dictum est super e. li. ti. j. s. quod sunt sponsalia. q. qre lex. v. cessat tamen hoc pena. et tamen quilibet habet dissolui sponsalia casu. ij. Citaciones autem debent scribi et taliter fieri quod possint probari. ar. ex de sen. ex. sacro. Et si hi quos tangit prout. negocium defendere nolint accusacio est in ecclesia publicanda. Et si quis affinis et cognatus velit defendere mioniu audiet. Et demum his deficientibus quilibet extraneus admittitur. ar. ff. de dam. ife. l. iij. quoniam diugibus nuntis defensor audiri debet. ar. ff. de ap. non tamen. Et hoc approbantur. ex quibus si. sicut le. platu. Si ergo appareat aliquis defensor audiet et poterit repellere accusatozem antequam lite contestata ex de despon. ipu. ad dissolued sed lite contestata minime. cum hoc exceptio sit dilatoria ar. ex de sen. et re iudi. inter monasterium. Si autem nullus defensor appareat iudex de plano inquit et si coram eo probat impedimentum inter diuges diuozcij scilicet feret. Potest enim hoc facere nullo accusatore apparente nimia infamia orta. semper tamen sunt citandi quos res tangit. et publicand est si aliquis velit accusare vel defendere. Sic intellige illud ex de diuoz. porro in fi. et de accu. quilibet. ij. q. d. hec hoc. Donec quod duo consanguinei vel duo fratres habeant duas consanguneas vel duas sorores in uxores et inter alteram eorum et eius uxorem ferat sententia diuozcij ab ecclesia propter consanguinitatem. Modo queritur utrum alter propter hoc separari possit ab uxore sua vel quomodo se debet habere cum ea. h. q. propter hoc non potest separari ab ea. quod res iter aliquos acta non proiudicat alijs ex de fide instrum. inter dilectos. prout autem ad copulam carnis distinguitur. quod a scit certitudinaliter consanguinitatem vel aliud impedimentum perpetuum esse inter se et uxorem suam et tunc debitum non petat nec reddat sed humiliter excusacionem sustineat si propter hoc excusetur. Aut credit et tunc a creditur ex causa probabili et discreta licet non manifesta puta quod videtur vix.

R

suu loco et hora suspectis cu sanginea an ma
 trimoniū. l. qz h publice dz a bonis psonis. et
 tuc reddat h nō petat. ne in alterutro vl tra
 legē diugij l tra iudiciū dscie offesam omie
 tat. Aut credt ex causa leui et temeraria vt qz
 audiuit ipedimentum a leuibz psonis forte a
 paucis et tuc reddat. Et sic postea dsciaz erro
 neā ad dsciliū plati sui deponat qd facere debz
 ar. xxij. q. j. qd culpat. Idē credo de consilio
 alioz bonoz viroz et postea petat ex d sen.
 mōlicōi. ubi habet distinctō pdctā Nunqd
 cū aliqs audit ipedimentū esse ppetuū iter se
 et vxozē suā tenet inquirere veritatē maxime
 si credat q illud in iudicō pbari non possit.
 Bndet rod. qsi audiuit illd a fidedignis et n
 suspectis cū nō debeat saluē suā negligere te
 net veritatē inquirere nec debz dissimulare q
 si min⁹ peccet p h q nescit veritatez qz h esset
 ignorācia affectata q nō excusat. Et si ad testi
 moniū alicuius fidedigni iurati vel nō iurati
 pbabilē opionē dapiat debitū petere n debz
 licet reddere debeat Sz nunqd credē tenet
 viro fidedigno maxie iurato dicēti se scire veri
 tatē. nunqd ec tenet credere dprī suo h dicen
 ti vel pbro suo l ec publice fame. Bndz rod.
 q nō tenet ita q mortalit⁹ peccet si n credat
 licet peccet venialiter ex hūana tēptacōe si n
 credat ubi pbabiliter credend sit. et p̄t pecca
 re venialit⁹ credēdo nimis defacili ubi nō est
 credend Nunqd peccat p̄br l alter diugū
 vel ec quicūqz ali⁹ insinuādo hmoi impedim
 tū alteri diugū vel vtriqz. Bndet rod. q si cre
 dat q pbare nō possit idiscrete agit n credat
 q assentare ptoz dscilio velit Quid si pbare
 possit impedimtum et h credat vel sciat p̄bit
 prochia l vel ec alter diugū Bndet rod. q tuc
 tenet tā iste q ille agere solēnter ad diuorci
 um n possit ipetrari de cōi dscensu diugū q cō
 habitet sil tanq fr et soroz Nunqd pp quā
 cūqz pbabilē opionē ppetuo sine tñ certa sci
 entia tene alter vel vterqz diugū alteri nega
 re debitū Bndz rod. q nō nisi illa pbabil op
 nio surgat ex tali facto sup quo canō inducat
 psūpōz. vt cū dstat vxozī q vir ei⁹ an mōiom
 um cū ea dtractū iacuit nud⁹ cuz nuda soroz
 vel sanginea ipi⁹ vxozis Ad h nota q ac
 cusacō locū habet in mōionio iā dtracto non
 at in dtrahendo. cū nō sit qd accusare legitie
 possit. h denūciari p̄t ipedimtum p quo p̄hibe
 mōionū ex de despō. ipu. ad dissoluend. Item
 anq dtrahat mōionū vel spōsalia sufficit de
 nūciacō sola sine pbacōe si nō interuenerit iu
 ramentū et h si denūciās nō sit suspect⁹. si vō
 sit suspect⁹ debet iurare de calūnia scz q dnu
 ciat bona fide. alias. l. si interuenerit iuramtu
 necesse ē pbari saltē famā exp̄sse ex de spon. p
 terea de ml iere. et de sang. sup eo qd h rap.
 Gof. at dicit q ad ipediendū spōsalia de futu
 ro dtrahendo sufficit denūciacō. stabi ei sim
 plici assercōni denūciātis ipedimētū Ad impe
 diendū aut post spōsalia dtracta mōionū dtra
 hendō nō sufficit sola denūciacō nisi p̄bet sal
 tē p famā loci. vt ex de sang. sup eo qd. h id
 d. bñ. ex de spō. cū i tua i glo. d. Ad h tñ bene

sufficit fama qn dstat de ea ex d sang. sup eo
 qd i glo. e. et h siue interuenerit iuramtu siue
 nō vt de ibidē. qn vō n dstat de fama n ipedit
 n alia pbacō assit. ex de spō. cū in tua in glo.
 b. Vn⁹ ec testis sufficit. vt ex de testibz. super
 eo. q. j. de san. sup eo qd i glo. c. et de spō. p̄
 terea de ml iere. in tex. et glo. Quid aut hosti
 sup h dicat. vide sup ti. de mō dissoluēdi spon
 salia casu quinto.

De accusacōe mōionij
 ppter fornicacōz ti. xxxv.

Einde dsciderand ē d accusacōe que fit
 ppter fornicacōz qn agit de sepacōne
 thozī et relaxacōe mutue seruitutis. Et
 talis accusacō magis p̄t dz accusacō q illa d
 q dctm ē s. qz h fit p̄t crimē adulterij. et fit
 cū isēpōe. i. cū sc̄tura. n tñ vir vl mulier ac
 cusans obligat se ad talionē vt infra dicitur.
 Circa vō hmoi accusacōez dsciderāda sunt tria
 pmo q admittit ad ipaz. scdo qūo fieri debz
 tercō qn vir p̄t vxozē accusare de adulterio et
 qn nō. l. ecouerso. h alia p̄tinecia ad accusacō
 nē adulterij. reqre s in scdo li. ti. de adulterio

Circa p̄mū dsciderand q licet tā scdm can.
 q scdz leges qlibz bone fame admittat ad ac
 cusacōz adulterij cū agit ad penā legalē l ca
 noicā infligendā. tñ cū agit ad sepacōz thozī
 null⁹ admittit n vir l vxozē modū. f. accusan
 tis. i. modū at denūciātis qlibz admittit. qz d
 nūciacō criminū ad omē spectat ar. ex de dō.
 spī. tua nos in fi. vt de ibidē i glo. de q accu
 sacōe ad p̄ns intendim⁹. Vxoz aut vix p̄t ac
 cusare sic econuerso vt ex de diuoz. gaudē. q.
 sane. Sz dtra xxxij. q. vij. qd in oibz et c. se. Sz
 ibi ē lra falsa vt d. ho. Vir tñ facili⁹ auditur
 habet em p̄uilegium q iure mariti sine inscri
 pcōe metu calūnie infra. xl. dies vtilēs. f. cō
 putādos a tpe diuorci. vt. ff. d adulterij. his
 cui⁹ accusare p̄t vxozē. qd tñ negat vxozī. vt
 xxxij. q. j. q. h in mulieribz. et l. se. q aut vxoz
 accuset in hac cā q ad penā canonicā habet
 ex vt lire nō dtes. q. j. Sec⁹ aut ē q ad penam
 legalē. Sic intellige scdz ho. dictum. q. h in
 mulieribz Sciend at q ius mariti siue p̄uile
 giū infra. xl. dies dstitit in quatuor. pmo q ex
 sola suspicōe adulterij reā facit vxozē ex d ad
 ulterio. mariti. qd intelligit gof. de suspicōne
 violēta ex de psup. lris. scdo q p̄fert alijs vo
 leuibz accusare. vt. C. de adul. q̄uis. tercō q
 non inscribit saluo eo qd dz ex de pcura. tue.
 Nouo tñ iure cū vir agit ad penā legalē in fo
 ro seclari dtra vxozē inscribere tenet. vt in au
 tēti. vt li. mñ et auie. q. cās. Scdz tñ can. nō vi
 det q pena talionis locū habeat siue agatur
 criminalit⁹ vt. xxxij. q. v. h imago. siue civili
 ter vt ex de pcur. tue. scdz gof. quarto q d ca
 lūnia nō punit nisi sit euides. vt. C. de adul.
 iur mariti Sz esto q vir vxozī iuret q eā sup
 nullo crimie accusabit. h tale pactū ul etiā
 iuramentū ē temerariū. qz si vxoz fieret infide
 lis et nollet cohabitare viro sine contumelia
 xpi l nisi eū p̄traheret ad infidelitatē eā apud
 iudicē ipetere deberet vt nisi respisceret eam
 dimiteret. vt extra de iuriur. queadmodum.

Quid si ei iurasset qd ea sup adulterium no
ipeteret. h. vt habet i dco c. tle iuramentu
seruand no est qz p rion e turpitudis q crimē
celat vxoris. Et scd3 euangeliu si pmo et scdo
correcta desistere nolle. ecclie dicend est vt
tanq ethnica vitaret vt in c. queadmod. No
em valet pactu qd aliqs paciscit cu aliqz q
eu no accusabit de crimie nodu omisso. ff. de
pac. si vn9. q. pacta. et. q. i. Et h ideo ne dol9
pster. ff. de re. iur. tract9. pt tn qs pacisci d
crimine iaz omisso vt in. q. pacta. et in dco c.
queadmod ad fi. v. n. tm septies. h. bn. ibidem
Dicit tn in fine eiusd c. q. tuc9 videt in casu
de quo querit vt pp sacri reuerencia n accusz
vxore ad diuorcium licz eaz denuciare possit ad
pniaz Quid si ipa corrigi nolle nec d excōi
cacōe curet. h. ad h dicit jo. q. licite ea dese
ret. qz ia creatori d rueliosa est xxviii. q. j. si ifi
delis. Tanē. vo d q no debz ea ec tuc deserē
ec si insidiet et vite. xxxi. q. v. quidqd mlier
sz ea dz in vinculis tenere et castigare cu pmit
tatur a iure. xxxi. q. ij. placuit. bec bn. super
illud c. quemadmodum.

Irca scd3 f. quo accusacō debet fieri scien
dū q vir volēs accusare vxore d adulte
rio corā iudice seclari ad penā legalem debet
iscribere. i. libellū accusacōis face et ad penā
rationis se obligare. nec p pcuratorē agere sz
debet ea p seipm pntē accusare. Sz si corā iu
dice ecclastico velit eu ad thori sepacōz accu
sare tenet ei libellū accusacōis dare. tenet in
q de iure scpto licet aliter fiat alicubi d osue
tudine. Et in h casu sustineri pt q agat p pcur
atorē si sit necesse. qz et si de crimie sit accusa
cio no tn e criminalis sz q si media int crimia
le et ciuile licet in pncia psonaz pncipalium
securi9 pcedat. No at debz obligare se ad pe
nā taliōis qz sine pbarē qd obiceret siue no
haberēt qd velle. i. puaret vxoris amplexu
ex de pcur. tue fmitatis. h. rap. et ho. Libell9
aut dūnere dz nomē viri accusantis et vxoris
accusate et ei9 cu quo dz adulteriu ppetratuz
et locū et annū et mēsz i q e omisso et sub q
osule. h. nō e necesse ponē diē l. hora. Sz et no
mē iudicis sub q accusator dz apponi saltē ap
pellatm licet n p m. vñ v. Cōsule mēse die co
rā ptoze ofessus. Te deserere reū crim loca pōe
sodalē. Et licz dies hora mēsz nō ptereat. q.
d. n. teneē diē et hora omisso crimis ponē in li
bello sz mēsem. diē tn institute accusacōis ex
pme dz. Eozma igit libelli accusacōis dz esse
tal. Anno dñi. Mcccxiij. residēte dño papa g.
g. ix. in aplica sede et dño h. epō astaniē. id i
bus septēbzif indcōe. v. Ego petr9 accuso vx
orē meā berthā de adulterio ap te dñe h. epō
astaniē. qz dico eā omisisse adulteriu cū. c. in
villa tali et in domo tali mēse tali pntis ani
nup trāfacto qd parat9 sū legitie pbarē. Vnd
pero ab ei9 obligacōe et seruitute q sū ei ob
ligat9 absolui et dotē. cc. libr. quā ab ea ose
cuc9 sū cū centū libris q faciūt terciā pte quā
titat9 dotis cū ipa mlier liberos n habeat michi
adiudicari et i his eā michi ddenari. Si autē
mlier liberos habeat n petet nisi dotē quā re

cepit sibi adiudicari. Et h forma pbat ex de
pcura. tue fmitatis. et ij. q. vij. libelloz. et
ex de doñ. int. vix. et vxor. plerūqz. h. host.
Et nō p si petat dotem dz se inscribere quo ad
ipaz vt i autēti. vt li. mri et anie. q. qz vo pluri
mas. coll. viij. als at ei9 substācia applicabi
fisco vel monasterio i quo rertudetur vt ibid
q. adultera. coll. ix. bec hostie.

Irca terciū sciend q gnaliter vir pt accu
sare mlierē et dimitte ppter fornicacōne
et ecōuerso s m i. Ois q dimiserit vxore exce
pta cā fornicacōis fac ea mechari Sūt tn ples
casus in qb9 vxor adultera n pt accusari a vi
ro de qb9 hitū e s e. li. ti. xxxiij. ar. iij. Sed
nūqd vxor adultera p pniaz vix repellē pōt
ab accusacōe l ecōuerso. h. scd3 omis docto
res dicit q n. qz pnia n tollit ius accusandi l
excipiēdi l replicādi in foro iudiciali di. xxv.
pmū. et ex d testi. testim. Onia em tollit adul
teriu q ad deū. n at qten9 rēpiciat vix. ex d di
uoz. gaudē. i. glo. vl. Quid si vn9 fornicē
carnaliter et alter spūaliter et an sniaz nūqd
recōpensacō fiet. Vid9 q sic qz ille fornicacō
nes sūt siles et idē opant q ad diuorcium. vt
xxvii. q. j. ydolatria. et c. ia nūc. Et ml tomag
idē opari debet q ad recōciliand qz leges de
bet esse pniozes ad diugend q ad sepand ar.
ex vt lite n dtes. c. j. in fi. Sz otra qz ille forni
cacōes sūt diuersaz spēz. et res diuersarum
spēz n veniūt in recōpēlacōz. qz spēs cū quā
titate n recōpēlat. vt. ff. de pig. ac. l. si vene
rit. h. s m gof. recōpēlacō fiet. h. s m host. sic
distingue. a accusat9 qz de spūali et excipiat
de carnali. et tuc nihil9 pcedit in accusacō
ne. et si quincat9 accusat9 et reuertit noluerit r
cōpensacō nō admittit9 sz post ouerhōz locuz
h3. Si at accusat9 qz de fornicacōe carnali et
excipiat9 de spūali exceptō admittet9 et super
eā pmo pcedet. et si d ea p° appareat et laps9
n peniteat vltē.9 minime audiet9. Et s m h in
tellige iura predicta p et cōtra. Ad h fauoz
fidei et aiaz picl m inducūt q ec dprobāt9 ex
de ouer. in fi. ex lris Nūqd lite pēdente te
net9 vir vxori adultere debicū petēti reddere
h. dicit gof. et bn. ex de adulterio. tua. q n.
f. qn crimē ei9 e notozū. vt ex de diuoz. sigfi
casti. n vir fuerit fornicat9 vt ptz ibid. et hitū
est s. Si vo n sit notozū nō exiget sz exactus
reddet. qz an sniaz suā vxore iure suo puare n
debz vt ex de diuoz. porro. et ex vt lite pē. lau
dabile Nūqd sibi p iudicat si dbitū ei rddat
h. si spōte reddat sibi p iudicat vt eā accusat9
n valeat di. xxxj. c. j. iij. et iij. Si at ad māda
tū ecclie non p iudicat sibi qn accusare possit.
irreglaris tamen fit. ar. ex de resti. spo. lras.
et di. xxxiiij. si cui9 vxorem. bec gof. et bn. ex
de adulterio cum in tua.

De diuorcō ppter fornicacōnem
osangnitatē et affinitatē ti. xxxvj.
Ostea d iudicand e de diuorcō. Et pmo
qd sit et vñ dica. scdo qb9 modis et ex
qb9 causis fiat. terco quo testes debet
examiani anq ferat9 snia diuorcij. quarto vix
attestacōib9 publicatis p duci possit testes alij

Divorcium qd

qui o qualiter ferri debet inia divorcij Effectus
at inie patebit ex his q dicet ex ca divorcij p
pter fornicacoem Sciend e qd qtu ad pmu q di
vorciu e viri ab vxore l econverso legitia sepa
cio legitia io dico qz quos deo diuix ho n se
pet l violer sine lege absqz rone vt xxxi. q. ij.
quos deo. de aut divorcium a diuersitate men
cium. l qz hi q mioniu distrahunt in diuersas
ptes eunt. ff. de diuoz. l. i.

Qirca h m sciend q divorciu fit du. vno q
ad thoz et cohabitacoem tm vt qn alt co
iugu fornicat xxxij. q. j. dix dñs. Alio q ad
fedo iugale vt qn adest aliqd ipeditum di
rimens mioniu oiode s. q ad fedo. Snt autem
ples cae pp quas fit divorciu scdo dcm. s.
quo ad fedo q patet ex supdictis de ipeditis
mionij. Snt ec ples cae alie divorcij hm leges
vt i auter. d nup. p occasioz. et i auter. vt li
ceat mri et auie. q. qz vo. Sz ille leges et sil es
n tenet pter cas canoical. qz mionia iure po
li n fori regut vt ij. q. iij. hic collr. Snt autez
due cause divorcij canoice q ad thoz et mur
tua seruitute l religio et fornicaco. de p dcm
e s. e. li. ti. xj. ar. ij. Scda vo s. fornicaco e du
plex scz spual d q ec dcm e s. ti. xxi. et carnal
de q ad pns. Sciend igr q pp fornicacoz coz
pale licite dimittit vxoz et vir vt xxxij. q. j. di
xit dñs. et q. vij. licite. h m fallit i septe casibz
supdictis n. xxxij. ar. iij. Vn si vir pber qd i te
dit licz vxoz h ofitea. c. s. ofessioi oera se e re
dit in h casu n ipa rpliaz oera vixz aliqde d il
lis septe casibz absoluit ab ei cohabitacoe
et seruitute q sibi tenebat et ei dos adiudicat
si h i libello petat qz scdz peccois formā inia
formari dz. vt ex de simo. licz heli. Et hie re
ligiois ea iura pt sume vt xxxij. q. ij. agatho
fa. Vel i seclio sine ea pt viuē. Tenet tm p diu
illa vnit dñgals cogit ea recupare ec si in
rass n recupare. vt ex d iurur. tua. Est ac sciend
q exceptoes pdctoiz casuu septe cu sint pem
ptorie. pnt obici qnz an iniaz vt. C. iniaz rsci.
n pos. p ptozias. qnz ec p iniaz hm aliquos
puta si d nouo emergat. ar. ex d offi. dele. i. si
nuare. qd ho n cred ee vez saluo eo q de in
casu q seqt. **E**sto p inia sic lata ad sepacoe
thoz pp adulteriu vxoris. postea vir adultea
tur. qrit vix vxoz possit eu repetē inia n ob
stare. **E** l. 10. et rap. dixerit q n. h id ee. **G**of. sent
tre vi. qz inia pp dlictū supuenies n rtracta
tur. et actō sel exacta n rnasce. **D** ofe. di. iij.
qris et vj. q. iij. qd sel bn diffinitu e rtractari
n dz. **S**i at inia nō sic lata tuc renasceit seruit
illa. **B**n. vo cred q ec si inia sic lata rcpa s
me illa. qz alt illi inie rnuciauit qn p iniaz
adulteriu omis ex d diuoz. ex lris. et d adulre
no. tua. vbi h bn. not. Et h inie e ec ho. et sic
delictū supuenies rei iudicate p iudicat ei p
q e inia lata. qd e vez ec si iurassēt se vlten
n rcepturos. vt nōt bn. sup dcm c. ex lris. ar.
d iurur. tua nos. **R**ap. tm d q iudex ex offico
suo cogē dz talē ad vxozē redire ar. ex de iur
iur. tua nos. ij. d diuoz. ex lris. h id sent host.
in su. **S**z gof. cred d rtrariū. ar. ex de diuoz. de
illa. et d duer. diu. c. vl. Nec obstat hm eol i

c. ex lris. qz ibi nō fuit scda sepaco p iniaz h p
puidencia ad rpl. vt interi eps inqret an ex
colludio mlr adulteriu ofiteret. vn postea de
tecto colludio sepaco reuocat. Done q vir
velit ea sibi rcociliare p iniaz. illa vo n velit
nunqd cogi dz. a illa peccat si non redeat. **H**l
scdz ray. ho. et bn. ex d diuoz. ex lris. i glo. d.
si vir sic innoces. qz nō fuit adulterat pete pc
ea inuita sibi recociliari inia nō obstare qz qd
fauore meo introductū e i damnū meū retozq
ri n debz. C. d legibz. qd fauore. **E**sto q aliq
diuges iurauerit nunq se mutuo petituros. et
postea alt alterz rpetat qd fieri dz. **H**l vterqz
dz ad dñciaz iduci quā si seruare pmiserit d
bent habitare diuisim. **S**i at alt noluerit cōti
nere tuc alt dz p excōicacoz cogi cohabitare
sibi. qz iuramtu illicitū fuit. et vterqz piuriuz
omisit. ex d iureiura. tua. ij. Vn hm bn. ibid n
obstare iuramto dz ppa aucte redire. nec optz
aucte supiozis expectare. **V**tx alter intrare
possit religioz muto inocete. **H**l vt s. e. li. ti.
xj. ar. iij. i fine. Quid si illa sit ia igressa mōa
stertū ipo n d rradicete. nunqd ea poterit recu
pare. **B**ndz rod. q n. Done q vir sit adultera
tus occlte. vxoz vo maifeste. nuqd vir sn pec
cato pt eu accusae et p iniaz dimittē hñz ray.
et gof. q n. qz nō deficit vxoz ius excipiendi
h paco ar. xxxij. q. vj. p totū. si tm vir pnam
egit et vxoz mōta piaz agē nollet. sed i ad
ulterio pseueraet sn pctō ea accusae et p iniaz
dimittē possz xxxij. q. j. c. j. ij. iij. et quarto.

Dostea dicend e d terco. s. de examnacoe
testiu. et p de ca divorcij pp fornicacoz
scdo pp ofangmitate l affinitate. Quātū ad p
mū sciend qsi nlla supdictaz exceptōnū ha
bet nec vir pt repelli. lis d rtabit et paco
nes fiet. **E**th mlr ofiteat ad h. bibit ei fides
oera se. vt ex eod ex lris. et d adulterio c. pnl.
qz nec iugali vinclo pat p iudiciū. **E**t sic nō
obstat i d de eo q dg. ofan. vro. l. sup eo. **T**
Quid si d ofilio alie ofessa essz. nuqd ofessioz
hmōi reuocare possz. videt q sic. cu h ca sit q
si criminal l mixta. ofessio em emil nō p iudicet
n p seuerz. ff. d quessioibz l. j. **S**z lex illa loqē
de ofessioe q p tormentū extozqur. **L**aur. dicē
q pt reuocari. **S**z scdz bn. si fiat ex deliberacō
ne et n ex caloze iracūdie n vi q r uocari pos
sit qz n possz erroze pbare ex e. ex lris in glo.
bn. **S**i vo neget testes recipient quos iudex
diligent examiab qrens a quolibet eoz vbi
et qn vidit. si vidit nudū cū nuda eod lecto
si se agitates si vterqz erat apte etatis ad actū
illū. et si q secrecioza putet inqreda si d nocte
vidit eos intrare cameram et exire. si ples h
origit si fama loci h hz si strepitū carnalez au
diuit distās tenui piete cū eos vidit intrare.
Si solz erat et tuc n pba. l si aliqs cū eo erat
et tuc pbat dūmō et ille aliq in hocipo iura
tus dcozdz. si p obscura loca et suspecta vidit
eos sil sepe d uersari l vagari solū cū sola si fa
ma loci h hz ffec em admicla sūt licz n faciāt
plenā pacoz. h oia pbant ex de p sup. illud
et c. lris. et c. ij. de testi. p rrea. rbi notat in
glo. c. ad fi. q fornicaco n videt satis p bari

p testim de tali auditu f. qz audierunt eos omni
fieri distates tenui pietate. h. si fama publica d
fenciat et alia admicla suffraget. put d. i. c.
pterea. tuc oia insil collecta sufficiter pbac
qz q no psunt singla iuuat insil dsiderata. Ex
his at oibz iudex discreet firmabit metū an
mi sui vt pz in c. pdictis. et ex de pbacōibus
cū causam. ubi de h. **Nota** ec qd d. sup i. c.
lis in glo. q. cū act⁹ carnis nō plene pateat
visu. sufficit ferre testim d. hoc q. psupcōez vi
olētā iuducit q. in h. casu sufficit vt pz ibidez
in lra. Caueat at iudex ne lenonē vl sociū siue
picipē criminis eiusdē putet idoneū testē qd qn
qz ex ofessioe eiusdē testis ppendit. picipes
em repellunt. vt ex de testibz veniēs et qd d. z
e. ti. c. pteera. Cōscios. flo. exponit. i. ctos
qz distabat tenui pietate. bñ. vō d. q. d. scij erāt
qz forte a fornicatore audierāt xxiij. q. v. h. vid⁹
vl qz viderāt solū cū sola in lecto vel nudū cū
nuda. nō tñ viderāt eos carnaliter omisceri. ex
d. psup. tercō. Vñ in c. pteera. sequit⁹ in lra. h.
de visu n. affirmāt. Si at accusans i pbacōe d
ficiat absoluet⁹ accusat⁹. Et erit iudex cautus
q. si testis dicat d. adulterio omisso alio mēse l
alio loco q. cū eo de quo dicit⁹ i libello nō
faciat scribi. qz nec d. illo agit. h. poci⁹ dicat
talis testis iurat⁹ sup tali fctō nihil scit de eo
sup quo pducit⁹. si at clare pber⁹ qz tales pro
bacōez requirunt⁹. vt. C. de pbac. l. vl. sniam
dinozci feret. h. ho. Deinde dicend⁹ ē de ex
amiacōe testiu in causa diuozcij pp. dsangni
tatē et affinitatē. Circa qd sciend⁹ q. iudex dz
pmo facē testē in pñcia pñu iurare. et postea
eū interrogabit seorsum quō scit pntela. c. si
testis incipiat a stupite l. germanis dsiderabit
quō distiguet gdnus. debz em icipe a stupite ee
gmanis. singlōs gdnus ex vtroqz latere pxiij
noibz l. circulo cucuibz eqpollentibz suffi
cientibz expmēdo. Ideo qz scdz ho. i. su. et bñ.
si decē testes pbac vñū latus. et decē alij ali
lat⁹. nō videt⁹ sufficē licet qlibet de gmanis
faciat mencōz. pñis jo. d. tradixerit. et ec hof.
in apparatu. ex de testi. licz. Et debēt dcludē
q. ita accepēt a maioribz suis. et q. ita credūt
esse. Hodie tñ n. sufficit testimoniū d. auditu n.
ab hoibz bone fame seniores et antiq. h. audi
erint post litē motā et ples a plibz. ita q. qui
libet de plibz loquat⁹. Nā si singli d. singlōz
auditū loquerent⁹ essent i suo testio. singlōz
et ideo nō admitterent⁹. vt ex d. testi. q. quoz
numer⁹. Sz nec illud sufficit n. dicāt se vidisse
gmanos l. dsangnecs scdos l. tercios p. dsan
guineis se hē. Vñ queret ab eo si vidit omēs
gdnus. si dicat q. sic queret si tenebāt se p. con
sangneis. et sufficit q. dicat q. vidit psonas g
dus pmi vel scdi vl terciij p. dsangneis se tene
aliter nō valz. Si dicat q. vidit psonas eaz. h.
de alijs audiuit. queret a quo l. a qbus et qn.
Eti ab accusatore vel testibz didicit n. valet.
Si decē testes didicerunt ab vno nō valet. Si
duo bone fame a duobz l. decē male fame nō
valet qz nō debēt illi recipi quoz repellēt⁹
actōes. Si decē male fame et leuis opionis a
duobz male fame nō valz. Necesse ē g. q. sal.

te duc bone fame et gues p sone didicerit h a
duobz bone fame Queret ec an añ litē motaz
didicerit testificata l post. si dicat q. p. repel
litur. Si q. añ. queret an pñs fuerit tpe spōsa
liū. si sic an tacuerit. si sic. an si d. tradicē potu
erit. si sic tuc repellēt alias admitter⁹. Item si
sciuerit spōsalia d. trahi et n. d. tradixerit qliter
h. sciuerit. q. tñ testis rprobe⁹ ex h. q. pñs fuit
et tacuit nō ē expsum h. m. ho. qz ex q. mñoniū
ac. pos. cū i tua. loqtur de teste suspecto ar. ex
de frig. c. j. Et suspect⁹ repellēt ex de testi. ml
ti. Queret ec si scit vel credit vā esse testificata
Si odio timore vel pñcio inducēt⁹ testificat⁹. vt
h. oia pbant⁹ in d. c. cū i tua. et ex d. diuoz.
tua. et de clā. d. spō. cū ibibicō. et de testi. quo
ciēs. et c. cū in tua. et c. licz. Si sit de pntela
viri l. mulieris vel exne⁹ vt xxxv. q. vj. dsang
neos de q. pleni⁹ hitū est s. Et sic restringit⁹
facultas pbadi et tolerabili⁹ ē aliquos con
tra statuta hoim dimitte copulatos q. diuga
tos legitie d. trā statuta dñi separe. sic itellige
illud ex de testi. licz. ex quadā h. hof.

Equit⁹ videre de quarto l. v. attestacōi
bus publicatis pñci possint alij testes i
causa mñonij Circa qd sciend⁹ q. dicūt quidaz
q. sic et ē spāle h. in cā mñoniali. vt dicūt et h.
in fauorem mñonij ex d. testi. series. et c. ex te
noze. et c. cū in tua. et c. sic. Et h. snie vid⁹ ee
bñ. ex de pbac. cām in glo. e. Scdz vō gof. h.
nō ē fauere. h. viā falsitatibz apire ar. ex de te
sti. q. qz vō ml. ti. Scdz at ho. dicend⁹ q. i causa
mñonij nō pñt testes pducī sup eisde articlis
ex quo pres testificata didicerit ex de testi. d.
sūtutis. ij. Nec obstat i. c. series. qz ibi testes
pducūt⁹ ad aliū gradū approband⁹ Nec istud
ex tenore. qz ibi pbac⁹ negatia. et p. dñs rpro
bant⁹ testes indirecē. Nec i. cū in tua. qz ibi
pma pductō facta fuit cū pdiceret⁹ in ecclia
de mñio d. trahendo ex iudiciū scda in iudicio
Et iō caute subdit in fi. cū h. excepō locū nō
habeat i h. casu. quidā tñ habēt ibi i hac cau
sa h. lra. pōz ē verior Nec i. d. dsang. ex lra. i.
qz pma pductō fuit facta ibi ex iudiciū. scda
in iudicō. terciā ad nouū articlū pband⁹ Sup
bac at questōz cū inter gof. et alios doc. distē
sio est. dsulta curia romana sniaz scdz gof. ap
pbauit vt d. ho. Ad saluand⁹ vō opiones istas
et nra dco. dand⁹ distinguit ho. h. mō. f. p. arti
culus ille de quo querit⁹ a tangit piclū ani
me. a ē de apicibz iuris Si pmo. et ē tale qd
in quo ecclia dispēsare nō p. vt qz est in pmo
gdu dsangnitatis siue sit dclusuz siue nō. siue
fniatum siue n. siue p mñio siue d. trā. indistin
ctē admittunt⁹ testes vt ex de re iudi. tenoz. et
ar. ex de frig. fñitatis c. vl. et d. diuoz. pōzro
Si at sit tale qd in quo ecclia dispēsare n. solz
vt scdz gdnus in linea trāspersali l. cognacō spi
ritualis. pñcūqz añ sniaz pbacō admittit⁹ ec
attestacōibus publicatis ex de testi. cū in tua
et de ds. spi. c. vl. idē ē si d. trā mñoniū snia fe
rat⁹. qz tuc nunq. trāsit in re iudicatā ex d. sen.
et re iudi. latoz Sed solis verbis ml. ieris cre
ditur n. alit⁹ fiat ex d. sen. et re iudi. dsangnei
Si at snia fera⁹ p mñio bñ trāsit i re iudicatā

Et sic decetero nullus audiet cum ecclesia videatur tacite dispensare Et hoc totum potest dici in fauore matris monij et ut aliquid sit finis litis ar. ex de testi. licz ij. i. fi. et ex q. m. rioniu ac. pos. videtur et de se. ex. c. vl. Et sic ubiq. exceptio potest opponi pro sniaz ut ex de pbac. licz. g. j. Alias autem ubiq. impedimentum perpetuum oppositum videtur quod volens probare semper sit audiendus ar. ex de sang. no dz in fi. Si autem illud de quo queritur sit de apicibus iuris. ut quod m. r. dicit sniaz contra m. rioniu lataz non valere ex eo quod ordo iuris non est seruatus. puta quod licet confiteatur se citata. dicit tamen quod pro vix. fuerit impedita quomodo cito poterit venire. cuz de apicibus iur. dicitur merito et apices iur. contra se dz approbare Ideoq. obest renunciacio et publicacio est in eadem instacia ex d. testi. d. l. i. i. i. Nec obstat id ex de pbac. iuravit. quod loquitur de strabedo non de stracto. l. dic. meli. p. scz ibi ideo non audiet quod directe astruebat probare negatiua dices quod nullo modo sanguinitatis actinebat sibi. et non distinguebat gradus. et ideo non auditur ex de spo. d. l. i. i. Si enim distingueret. et sic conderet quod indirecte probare vellit non audiret ex de testi. series. et c. cuz i tua. et in strabedo ex de spo. cum i tua. h. i. ead. instacia.

Quia dicendum est de quibus debet fieri snia diuorci Et quidem solus esse controuersia inter doctores vix. valeat si non sit lata in scriptis Dicit enim aliqui quod sic. ut ex d. testi. alberti. cus. S3 contra quod snia retractat propter ordinem iudiciarium non seruatum ex q. fi. sicut le. p. venerabilis. g. videbat. v. p. terea Nec obstat c. alberti. cus. quod ibi non dicitur quod in scriptis non fuerit recitata snia sed quod non fuit in publica scripturam redacta Et ideo videtur sic distinguendum scd3 host. s. q. a altera pars est otumax. et tunc valet. aut est pns et tunc non valet. ut iij. q. j. in pms in fi. Vl. dicitur dum quod non refert dummodo de veritate constat quod nec ista snia transit in re iudicata Aliter potest dici quod aut procedit s. in ipa figura iudicij s. ob lato libello. et tunc si ordo iudiciarius non seruatur snia cassatur non cassa denunciatur ut in c. p. venerabilis. et ar. ex de testi. d. l. i. i. Aut ex officio. et tunc valet Et sic intelligi potest id c. alberti. cus. et ar. ex de clades. d. spo. cum in hibico Et huic solucio est standum s. m. ho. q. tunc q. tunc iudex ex officio procedat semper seruare debet ordinem notatum super ut dicit host. Debz autem iudex probare tradere sniaz in publica scripturam redactam ne filijs susceptus ex scdo m. r. o. deficiente pbacoe ne p. iudicium generetur. et si hoc fecerit. testes qui interfuerint snie poterunt publicari Et ne aliquid dubitacio l. intricacio oriat debet ibi iudex totum processum ponere s. quo libello oblatus fuerit eos ad quos pertinebat citauerit. licet ipis presentibus attestari fecerit. quod viderit iurare testes eis denunciauerit diligenter auditis hincinde propositis et allegacionibus et deliberacione habita atq. consilio cum patris et studio librorum sniam tulerit. vel quo libello oblato accusacione in ecclesia publicauerit. et his ad quos pertinebat otumacibus et nullo defensore appente ex officio suo processerit et testes recepit et diligenter examinauerit. sic consilio habito sniam tulerit.

De quibus omnibus erat a testibus qui interfuerint snie requirendum Et si non probatur processum snia non valebit. probantur h. ex d. testibus. significauit. et c. albenc. Si autem processus in nullo impugnetur nec aliud fuerit cautum omnia presumuntur solemniter acta. ut ex de testi. sic Ad hec nota quod quoniam celebratur diuorcium propter sanguinitatem vel aliud perpetuum impedimentum tunc vir sub hac forma mulierem abiurare debet s. quod decetero non accedet ad eam nec cum ea ad vnam mensam comedet nec bibet nec stabit sub vno tecto nisi in ecclesia l. in alto loco publico ubi nulla mali possit esse suspicio. nec est ibi cum ea nisi coram testibus idoneis loquatur et nisi pro necessitate certa. xxx. q. vj. ab ista die.

De diuorcio propter impotentiam coeundi. c. xxxvj.

Et inde considerandum est quo et quando debet fieri diuorcium cum allegatur impotentia coeundi Et primo quando allegatur frigiditas l. maleficiu. scdo quando seculo l. artaco Circa primum sciendum quod quidam dixerunt quod cum allegatur frigiditas vel seculo vel artaco statim potest diuorcium celebrari quod hec sunt manifesta ut ex de frig. c. j. Cum autem maleficiu allegatur triennium expectatur ut in autenti. de nup. g. p. occasioz Tanquam vero dicitur quod indistincte triennium est expectandum nisi manifestis sumis signis et pbacionibus ostaret de frigiditate et artaco Sic intellexit id ex de frig. c. j. in glo. viij. Ho. vero utrosque probas sic distinguit s. si diuorcium propter impotentiam coeundi celebrari petatur et frigiditas allegatur. a vir h. petat aut mulier Item aut vir expleuit. xxvij. annu aut non. si vir maior xxvij. annis h. petat. et femia confiteatur h. idem quod vir asserit. tps debet esse arbitrarium scz vnus mensis vel triu mensium l. anni quo sicut debet morari Et posthabetur factum de quo dicitur infra cum agitur de diuorcio propter maleficiu Quo tpe elapso si per rectum ecclesie iudicium probari poterit quod vir sit ipotes statim diuorcium celebrabitur. et mulier nuber in dno S3 viro interdicitur quod non ducat aliquam nisi duxerit subaudi et cognouerit habebit reus p. iurij et primum matrimonium repandum erit esse muliere tradicente si fuerit scia fraudis ar. ff. ad l. iul. de adulterio. si vxor. g. iudex et. g. vlti. si vero non fuit scia potest eum repellere obiectu adulterij ar. xxxij. q. j. de benedicto. et q. vj. nihil scd3 da. et ala. Bn. vero ex de frig. c. j. in glo. c. dicit quod non credit quod hoc obstat quoniam matrimonium primum debeat restaurari Est autem hoc rectus iudicium s. istud. vir iurabit se esse naturaliter frigidu. i. se non posse cognoscere aliquam mulierem nec moueri ad voluntatem coeundi Si enim aliquociens moueretur sed proficere non posset naturaliter frigidus non esset. mulier vero iurabit quod nunquam vidit ipsum moueri nec ei vgam erigi licet omnem diligenciam habuerit ut ex carnale sequeretur infra tempus elapsu a iudice statutum Et quilibet habebit septem annos quos. vel si non supsumt vicinos bone fame qui iurabunt se credere vix esse quod diuges iurant. et sic celebrabit diuorcium Sic intelligitur id ex de frig. c. j. rns. j. et c. laudabilis. g. si aut.

Et isti purgatores agnosce debet ouersacoꝝ
diugū ar. ex d purga. ca. quociē s3 et mēbz
viri debet inspicī sic dicit expti. jo. āt xxxij.
q. j. c. j. dicit qd qd dē qd debet iurare cum se
prima manu p̄p̄inquoꝝ intelligit qn̄ mlr n̄ ē
vgo si autē sic vgo debet p̄bati p̄ aspectū corꝝ
poris. et p̄ iuramentū n̄triusq3 diugis s3 gof.
et ho. dicit d̄erariū. et h̄ ideo qz sepe fallitur
ocul⁹ et manus vt ex de p̄bac. causam s3
nunq̄d necessario requirit q̄ iurēt septē h̄ndz
ho. p̄ nō putat i tā solēni cā p̄ictōsa a statuto
iure recedendū cū h̄ sit ius exp̄ssū ar. ex q̄ m̄io:
niū ac. pos. n̄. et de sen. ex. c. fi. Idē dicendū ē
si mlr petat fieri diuorciū et vir idē d̄fitea⁹ Si
tū vir cū alia d̄traxit iurātes nō d̄purgatores
si bona fide iurauerūt vt dicit bñ. sed diuges
rei p̄iurij habebūt et p̄niaz agēt et in h̄ reuer
tent. apparet em̄ mō p̄ cā odij et suggerente
dyabolo id̄ fuit sc̄m ex de frig. c. j. q. si āt sta:
tutū et c. laudabile i fi. Nec h̄ videt sc̄d3 ho.
distinguenō v̄m̄ sc̄ia sic vgo l̄ corrupta et q̄
vterq3 ipotenciā d̄fite⁹ vt ec̄ p̄z ex de frig. c.
j. r̄n̄so. j. et c. laudabile. q. si āt Sec⁹ ē si alter
neget vt dicit statū infra Quid si mlr dicat
v̄m̄ impotentē nō p̄ponendo cām impotēcie
et h̄ p̄bz et sn̄ia lata sic diuorciū. et vir postea
cū alia d̄traxerit. nunq̄d restituet p̄mū m̄imo
niū Dicit jo. xxxij. q. j. c. j. p̄ nō. qz totum ius
suū deduxisse videt in iudiciū Vñ idē est ach̄
p̄pter frigiditatē l̄ maleficiū separati essent ar.
ex de cā pos. cū sup̄ electōe Sciendū āt q̄ in ca
sibus p̄dictis s. qn̄ vterq3 diugū d̄fite⁹ ipedi:
mentū videt p̄ c. id̄ ex de frig. l̄e. q̄ requirā:
tur iuramenta diugū et m̄ionaz. et ec̄ p̄p̄iquoꝝ
rum Et quare hoc qz vt dicit ibi glo. ibi ē cau
cius agendū vbi ē aie p̄ictm̄ Si tū omittet al
terz istoz s. vel iuramentū m̄ionaz l̄ iuramē
tum p̄p̄inquoꝝ nihilō valeret s̄m glo. ibidē
vt ex de p̄bac. p̄posuisti et c. cām m̄ionij Si
autē viro petētē diuorciū ex hac cā sc̄ia se asse
rat esse d̄gram ab eo standum ē in casu isto ei⁹
vbo s. sc̄ia. tum qz sic crederet vbo viri mlr p̄
iuraret vt possent ab vrozibus separari. imo si ā
ho diuges d̄fiterent d̄tra m̄ionij nō essz p̄p̄
h̄ sepandum p̄p̄ colludij p̄ictm̄ Et ideo e l̄ so
lis nō credit sed septia man⁹ p̄p̄iquoꝝ adici
tur. quare mlr minus credit soli viro d̄tradi
cente vrozē. tum p̄p̄ fauorem m̄ionij ex d̄ se.
et re iudi. c. vl. cum qz vir ē actor et si n̄ p̄bac
vt dicit mlr cum sit rea d̄z absolui ab ei⁹ ip̄e
ticōe ec̄ si nihil p̄bauerit ex de iuriur. c. vlti.
Tum ec̄ qz vix aliqua inueniret q̄ hoc asserēt
nisi v̄m̄ essz cū sibi gn̄ari p̄iudiciū sc̄iz. vt ec̄
de eo q̄ d̄g d̄sang. iordane. Sic exponit ala. id̄
ex d̄ clādes. despō. c. ij. h̄ intelligo nisi vir eaz
diuinceret p̄ aspectū Nec obstat s̄m h̄of. ex de
despō. ipu. duo pueri. v. fi. v. d̄z p̄ standum ē
vbo viri. qz ibi siue eam agnouisset siue n̄. nō
poterat m̄ionij d̄firmari ipediente publice
honestatis iusticia Si āt vir se asserat agnouisse
se vrozem ea d̄tradicente et diuorciū petente
standum ē verbo viri qz ē caput mulieris vt ex
de despō. ipu. d̄nebat. nisi d̄icatur eum mlr
p̄ aspectū corꝝ puta si ipa h̄ iuret et septez

mulieres que eā aspexerūt vt ex de p̄bac. p̄po
sisti. et c. p̄nl. h̄ āt intelligit sc̄dm̄ innoc. qn̄
vir simplr negat. h̄ si vir cum septima manu
p̄p̄inquoꝝ p̄bare possit q̄ eam agnouerit au:
diri debet. g⁹ si mlr sit corrupta caueat cui nu
bat qz statur verbo viri nec se vginem oñdere
p̄. sc̄dm̄ h̄ intellige id̄ ex de frig. c. j. q. illa āt
Et cum dicit cur tādū tacuit subaudi maxie
qz idem fuisse si ab inicō d̄tractus matrimonij
reclamasset Sed et qz tādū tacuit magis p̄su
mit d̄tra eam Alij dicūt q̄ ille. q. illa āt. corri
gitur p̄ sequētem qd nō approbat host. Nā et
posset alit̄ seruari vt sc̄z mlr corrupta d̄trahēt
audiatur si in nouitate s. infra duos menses p̄
clamauerit. etiam si vir asserat se eā cognouisse
vt ex de frig. c. j. q. fi. Si autē p̄ annum et dimi
diū taceat postea nō audit ar. ex de spō. ad
illud et sic exp̄sse loqui videt ille. q. illa autē
Potest ec̄ dici q̄ ille. q. illa āt intelligit d̄ cor
rupta. sequens vō de vginē. licet in vtroq3 vir
asserat se cognouisse vrozem. sed virgo eum p̄
aspectū d̄icit qd nō p̄t corrupta facere. hec
ho. sc̄dm̄ āt bñ. et inno. tacens de impotēcia
diugis r̄clamaē p̄ vsq3 ad trienniū et n̄ vltra.
vt in autē. de nup. q. occasiōz. coll. iij. et ex
de frig. laudabile. Vñ nō tenet sc̄dm̄ eū illud
de frig. c. j. vbi d̄z q̄ post annū et dimidiūz re
clamare nō p̄t Nec tenet ec̄ id̄. C. de repudijs
in causis. q̄ post duos annos reclamare n̄ p̄t
h̄ bñ. ex de frig. c. j. in glo. viij. Abbas vō d̄t
q̄ mlr q̄ corrupta erat eo tpe quo d̄traxit m̄i:
monij aut gerebat se p̄ virgine aut p̄ cōru:
pta. si p̄ vginē tunc si dicat mō se p̄us ab alio
fuisse corruptā nō audiet qz allegat turpitu
dinē suam ex de d̄ces. p̄. cū sup̄ Si āt p̄ corru:
pta qz erat vidua. vel aliter corrupta et de h̄
d̄stat. vir debet inspicī. qz forte poterit d̄stare
statum. vt qz non habet lāceam vel accessoria
lancee et tūc p̄t statim m̄ionij separari Si āt
vir dicat se moueri ad coitum. vt qz mulieres
alias cognoscit p̄z q̄ maleficiū allegat. et id̄
p̄ trienniū d̄tinuū debet sil̄ morari ad p̄ceptū
iudicis Gof. tñ d̄t q̄ non est vis de p̄cepto iur
dicis. qz h̄ nō inuenit̄ cautū in iure sc̄dm̄ vō
ho. quo ad mentem videt h̄ satis cautū ex de
frig. laudabilem. in p̄n̄. ibi. indulgendum sic
subaudi a iudice Nec obstat sed d̄cordat illō
ex de frig. l̄e. quia licet post septimū annum
videat̄ peticō facta. tñ intelligendū ē q̄ causa
fuerat antea diu ventilata. et q̄ ad p̄ceptum
iudicis p̄niaz egerūt et simul cohabitauerunt
sicut maifeste innuit in p̄mo r̄n̄sc. ad fi. ibi. q̄
post plures annos subaudi a iudicibus datof
Ad p̄ceptum g⁹ iudicis debet sil̄ morari h̄ mō
vterq3 cōfitebit̄ p̄ctā sua. qz aliqñ infirmitas
p̄uenit ex p̄ctō vt ex de pe. cum infirmitas Et
inunge⁹ eis sacro recepto q̄ sil̄ habitēt et bo
na fide dent opam cum omni diligēcia ad d̄
bitum reddēdum Et si sic p̄ d̄tinuū triennium
simul cohabitauerint et in fine triennij iterūz
ad ep̄m venerint dicētes et iurātes q̄ sicut p̄:
miserūt fecerūt nec diugi potuerūt. tūc rece:
pto iuramento eoz et p̄p̄inquoꝝ m̄ionij dirime
tur et vterq3 licencia contrahendi dabitur.

ut ex de frig. c. vl. et xxxij. q. j. si p forciarias
Vex pt dicit qd est fil' cohabitauerit p septem
annos l' circa et sine pcepto iudicis. et no re-
peria' qd vir aliqua cognouerit tps arbitrariu
erit qd psumit' vir esse frigid' ut ex de frig. c.
vl. sic gof. intellex' Sedz tñ ho. tuci' e semp
q a tpe pcepti iudicis trienniu dputet' ut pz
ex pdctis Sz quo intelligit' qd dcm e de co
tinuo trienio hñz ho. i su. et sup c. lre. q suffi
cit q p maiore pte ani marie p ver dnuu q
soler hoies ad luxuria forci' incitari sil' coha
bitauerit. et bona fide opaz dderit ar. ex d aq
quon. et est. l. j. q. duo at gna. qsi infirmitate
l' alio casu ipedian' tps restituend' videt' ar.
ff. de itinere actuqz pua. l. j. q. ij. iij. et iij. ar.
otra. ff. de sta. libr. cu heres. q. l'ich' Quid
si vir l' mlr nolit cohabitare hñz host. q dz
excōicari et idonea caucō exigi q cohabitent
ar. ex ut lite nō tel. qm. q. vl. et addit idē hof. i
glo. sup c. lre. l' allringat' p curia seclare ex d
diuoz. cū nō ab hoie Et idē fiat si cohabitent
et nō attēptēt Quid si vir nō sit maleficiatus
nec naturaliter frigid'. sed quasi naturalit' fri
gidus. puta qz vgam mouet et erigit h' non p
ficiet vel dual' habet vgas et vna altera ipedit
l' q'cito vgam apponit semē spergit l' imitit h'
nō pficit. m'la talia in iudicijs et ofessōibus
repiunt' hñdet ho. qsi p' medicinis aliquibz
iuuari non debēt diuidi Si at nō p' in aliqbus
ex his quatuoz d'ulendus estz papa. tñ si feia
sit vgo vel vterqz d'iteat' in oibus expectā
dum erit trienniu quo elapso qsi naturalit' fri
gidus forte poterit diuidi sedz sup dcta de na
turaliter frigidō. tuci' tñ e q papa d'ula' sup
his q merito dubitabilia videbūt. Si at mas
sit maior xiiij. an. l' xv. h' minor xvij. licet sic
pubes nō tñ habet plenā pubertate ar. ex de
regl'aribz. qz insul. plena em pubertat' e xvij.
annoz. in mare et xvij. in feia. ar. isti. d' adop.
q. minorē Et ido tūc semp e trienniu expectā
dum. l' quousqz xvij. anni sint d'pleti vl' vltra
Et debet dari tps ad arbitriu boni iudicis. sm
q videbit qualitate psonaz et tps q' sil' stete
rūt ut ex de frig. c. fi. quidqd allegat' quidqd
d'iteat' Et ideo correctā e lex q dicit tñ bien
nium expectand'. C. de diuoz. l. in causis hec
ho. et d'uenit cū eo inno. Si tñ biennio elapso
iurauerit se nō posse carnalit' d'ungi et dixerit
q vir nullatenus mouebat' nec infra hoc tps
fuit motus apparet q frigiditas allegat' Ido
si hac de causa m'ionium dirimitur et postea
vir d'rabat sepabunt' sedo d'rabentes. sm h'
intelligi p' qd dicit lra de frig. laudabilē. re
sponso pmo Vñ de ibi si frigiditas pus pbari
nō possit subaudi. qz vir erat xvij. l. xv. an. se
cund' hof. Sz tanē. aliter glosauit dicēs. puta
qz maifesta sig et pbacōes extāt parate Et se
cund' ho. nō videt' lram intellexisse h' errasse q
em alie pbacōes existere possent nisi q effica
cem opam darēt Doc. tñ senciūt cuz tanē. q nō
ignozauit ho. Sz ho. exponit qd d'z in lege il
la in causis inbecillitate nature s. q tandem
pubescat ut ex de despo. ipu. puberes Et si ibe
cillitas nature. i. simplicitas siue mollicies q

puenit ex defectu etatis nō e ipediūctum ppe
ctū. Sz est in h' casu bñ vga mouebat et erige
bat h' pficere nō poterat tūc apparet q e male
ficiatus de quo dcm e sup Ad h' nō q scdm
inno. ex de frig. c. j. ad pbacōnez frigiditatis
tria sūt inuēta s. aspect' corpis. iuramta septe
ppinquo. et trienniu cohabitacōis Sz discre
tus iudex pvidebit vtz vnū solū l' duo l' oia
tria faciāt p'itari et cū i snia diuozcij vcat' pi
culū aie meli' est ibi pbacōnes supabundare
q deficere.

Equit' vidē d' sedo l. qūo et qn' debz fieri
diuozcij qn' allegat' sectō l' artacō Scien
dum igit' qsi sectō allegat' p' statū diuozcij
celebrari et mlr in dño nube. qz pbabitur p
aspectū Si vō artacō allegat' tūc ec statim p'
diuozcium fieri h' mō vocabunt' matrone fide
digne et in nupciali ope expte ar. ff. de vete
inspi. l. j. v. igit'. et p'lestabunt' sub piclo ani
maz suaz et sub fide sua. q eā scz artā manu
et oculo diligenter pquiret an sit corrupta et
an possit fieri mlr Est dicit eā corrupta d'uin
citur accusans m'ionium. et sedz qd dicit bñ.
ex de frig. frmitatis. nō est eis remittēdum iu
ramctum ne quid in fraude matronij dicāt ar.
ex de eo q d'g. d'lang. sup eo Sz qz sepe fallit
man' l' ocl' poterit itez et alie mag' experte
vocari q diligencius hec d'siderēt ut ex de p'
bac. c. pnl'. Si at dicāt eā vginēz et posse fieri
mlrē tūc e impedimctū ex pte viri. et idē iudex
diligent' pquiret an vir moueat' p coitū l' nō
et sic psumet frigiditate l' maleficium. et p'ce
det mō sup dcto Si vō mulieres asserāt eā non
posse fieri naturaliter mulierem. tūc statim p'
diuozcij fieri et dabit' viro lnia cū alia d'ra
bendi sed indicet' d'tinencia mlrē. qz que est
arta vni psumit' arta omibus donec p'bet' cō
trarium. ut dicit ray. ut ex de frig. frmitatis re
spōso j. Nec obstat qd d'z in pñ. ibi. cū p mul
tos annos. narzat em scēm. naz nec anni p'sūt
sedz ho. nisi sint p iudicē assignati ut dcm e
sup. et epl nullū tps assignauit h' statū sniaz tu
lit. et tñ papa dicit q iuste p'cessit hez d'cep'
fuerit. ut ibidē. q. j. v. nos tñ Ad h' nōt hof.
in apparatu ex de frig. frmitatis. q anq' mlr
inspiciat' faciat eā iudex p medicinas mulierēz
in aq calida diu balneari. ut si glutinū aliqd
apposuit liqfiat. et interi sit sub fida custodia
ne possit itez apponere medicinas ar. ff. d' vē
tre in spi. l. j. Nā quedā mlr vas suū adeo con
strinx' q et viro et oibus alijs inhabil' facta
fuit nec postea p aliqz medicū iuuari potuit
Quid si mlr arta post diuozcij d'gnoscat' ab
alio viro. nunqd p'mus vir p' ei fornicacōnez
obicere et repelle. h' q nō si cognita fuerit
legiue qz d'raxit cū illo sedo viro legitie sedz
sua credulitate. ar. ex de diuoz. gaudem'. Si
at fornicane. qz. s. nō d'raxit cū eo. p'mus vir
si voluerit p'rtu illi' fornicacōis eā p' ipel
lere. ex de frig. frmitatis. qz sic ibi dicit glo.
sup i' fornicario. sic ex futuro enētu apparet
retro fuisse m'ioniu. sic ec apparet fuisse factā
iniuriā p' viro Alia p'inecia ad qstōez et ma
teriā istā req're sup li. e. ii. xxvij. s. de artacōne

Quid si mlti arta post diuorciuz et tractu
mioniu cu viro scdo anq̄ redeat ad pmu igre
diat religionē Rndz bn̄ sup dēt̄ c. fr̄nitauf
q̄ si sit ingresa et p̄fessa stati fuit mioniu so
lutu si qd̄ fuit inter eos ex de ouer. diu. ex pu
blico. sec̄ e si sit ingresa ca p̄bacōis qz tunc
si rediret ad seclm redire coget̄ ad pmu viruz
Ex his q̄ sup̄dctā sūt i diuersis locis d̄ m̄i
monio p̄t i vnu b̄: euit̄ recolligi q̄ valde fauo
rabilis ē ca de mionij federe Primo qz i du
bio p̄ eo iudicabit̄ ex de sen. et re iudi. c. fi.
Scdo q̄ lite n̄ d̄testata recipiuntur testes ex
vt lite n̄ d̄tes. c. j. Tercō qz minor ē i iudicio
p̄ pcuratorē ex de resti. spo. ex pte. iij. ml̄ ieris
Quarto qz nō trāsit in re iudicatā ex d̄ sen.
et re iudi. latoz Quito qz p̄ et m̄ i bi testifi
cant̄ ex q̄ mioniu ac. pol. vi. Sexto qz nō p̄t
sup eo trāsigi nec d̄promitti ex de trāfac. c. fi.
et de resti. i. mte. cā. q. fi. Septio qz nō appo
nit̄ in eo pena ex de spō. gemma Octauo qz
filiū agit d̄tra p̄rez ex d̄ spō. n̄ ē nobil̄ Nono
qz d̄fessio nō p̄iudicat̄ ex d̄ eo q̄ d̄g. d̄san. sup
eo. qd̄ ē v̄ez in p̄iudiciū mionij vt d̄z ibidez
alias d̄tra ex de clādes. d̄spō. c. ij. Decimo
qz sub d̄dicōe ipossibili d̄tractū tenet vt bituz
ē s̄ Vndecio q̄ testes testificātes de auditu
admittūt̄ ex de d̄san. tua Duodecio q̄ aliqu
vn̄ et idē ē accusator et testis ex de testi. co
p̄terea Tredecio qz in fauorē eiū p̄fert̄ op̄io
veritati et aliqu ecouerso ex q̄ fi. sūt le. ex te
noze. et c. p̄ tuas. p̄a ex his ponit̄ bn̄. ex vt li
te nō d̄tes. c. j. in glo. n.

De filiis. a. xxxviij.

Onsequēt̄ d̄siderand̄ est de filiis quo
rum cā d̄trahūt̄ mionia Et p̄mo quot
sunt ḡna filioz. scdo d̄ successiōe eoz.
in heditate p̄ntū. tercō d̄ eoz educacōe. quar
to d̄ illegitiōz legitiacōe. quinto d̄ filiacōis p̄
bacōe Circa p̄mū nō q̄ ḡna filioz sūt septē
Nā aliqui sūt legitimi et naturales. vt suscepti
ex legitio m̄io siue v̄o siue putatio Alij legi
tami et ciuiles vt adoptiui Alij legitimi et spi
rituales de q̄bus sup̄ ti. de cognacōne sp̄uali
Alij naturales et nō legitimi vt nati ex d̄cubi
na vnica in domo et in dubitato affectu retē
ta et tali q̄ possz vxoz esse vt. ff. de d̄cubi. l. j.
ij. et iij. et. C. e. l. j. Larze t̄n̄ oēs filij p̄ter ado
ptiuos et sp̄uales appellāt̄ naturales vt xxx.
q. iij. c. j. et ex e. p̄ venerabilē i glo. c. Alij na
turales et illegitimi. s̄z expost̄ facti legitimi et
hi possunt dici legitimi ex e. tāta Alij spiri
tuales t̄m̄ Et sic oēs sum̄ filij pape. l. q̄si ex d̄
cri. fl̄i. p̄ ḡui Alij nec naturales nec legitimi
vt sp̄rij. manseres et notbi. quoz d̄raz req̄re
sup̄ l. vj. ti. de filiis p̄sbroz.

Irca scdm̄ sciend̄ q̄ p̄nibus legitimi filij
et naturales succedūt̄ et oibz p̄ferunt̄ vt
C. de ff. et le. p̄ totū Et dicūt̄ legitimi ex q̄ p̄
tes publice d̄traxerūt̄ in facie eccl̄ie. licz int̄
eos nō possit mioniu esse. dū t̄n̄ al̄ d̄iugū ha
beat bonā fidē ex e. cū int̄. io. c. ex tenoze Se
cus ē si sciāt̄ abo ipediūt̄m vt ex e. inferente
sec̄ e ec̄ si clā d̄traxerēt̄ ec̄ ipediūt̄m ignoz̄ates
qz tūc nō excusant̄ filij nati ex t̄li m̄io anq̄

esset p̄ eccl̄iaz approbatū Putat t̄n̄ ho. q̄si na
scant̄ post approbacōz mionij licz antea sint
d̄cepti erūt̄ legitimi Sic itelligit̄ i d̄ ex e. q̄ no
bis. sic ecouerso d̄cept̄ ex m̄io putatio s̄z pu
blice d̄tracto an̄ sniaz s̄z post sniaz diuorciuz na
tus reputat̄ legitim̄ vt ex e. cū int̄ alij t̄n̄ h̄
largi itelligūt̄ dicētes q̄ ec̄ nati an̄ approba
ciōez cēser̄ legitimi p̄ approbacōz s̄. si postea
aliqd̄ d̄tra mioniu nō approbet̄ s̄z si nati sint
p̄ approbacōz tūc legitimi manebūt̄. ec̄ si ex
iusta cā sep̄t̄ Et h̄ opionis fuit bn̄. vt p̄z ex
q̄ fi. sūt le. q̄ nobis. et facit p̄ eis fauoz plis
et ex e. tāta. et d̄ clādes. d̄spō. c. ij. S̄z h̄m ho.
d̄tra eos ē odiū p̄ntum et d̄tēptus statutorum
eccl̄ie ar. ex e. de filiis p̄sbi. l̄fal. et mēs et v̄.
ba d̄ciliij ḡnalis ex d̄ clādes. d̄spō. cū ibibicō
q̄. si q̄s et sequēti Nec obstat c. tāta. qz loquit̄
de filiis natis ex d̄cubina S̄z nūqd̄ filij na
ti ex m̄io tali s̄. c̄ ipediūt̄m abo p̄ntes scie
bāt heditatē restitue tenent̄ hereditibus veris
Rndz rod̄ q̄si p̄sperūt̄ cū bona fide restitue
nō tenent̄. si at̄ p̄scripcō legitia nō sit d̄pleta
tenēt̄ totā heditatē cū fructibz d̄sup̄tis resti
tuere q̄tūcūqz eos opteat indigere l̄ medicāe
n̄ q̄tū hedes veri remiserūt̄ eis sp̄ote Sciēd̄
at̄ q̄si alter d̄iuguz ipediūt̄m d̄dicōis seruil̄
sciat et al̄ nesciat l̄ clādes. d̄trahāt et postea
sep̄ent̄ mioniu p̄pter errozē d̄dicōis seruilis
ples inde genita erit legitia scdm̄ gof. ar. ff.
soluto m̄io. sic dotē. q. fi. Nec obstat i d̄ ex e.
de clādes. d̄spō. cū inhbicō. qz loquit̄ de im
pediūt̄m d̄gnacōis vt p̄z ibi in ḡdu p̄hibito
S̄z ho. d̄tradicit̄ ex e. q̄ fi. sūt le. ex tenore No
ta t̄n̄ q̄ filij seruoꝝ nati ex legitio m̄io n̄ sūt
legitimi nec quo ad ordines. nec quo ad hedi
tatem Cōmissio ec̄ criminis lese maiestatis m̄io
nium nō soluit et t̄n̄ filij nō succedūt̄ vj. q. j. q.
v̄ez. v̄. si q̄s Idē ē de crimine hesis ex de hēti
cis. v̄gentes Legitimi v̄o et ciuiles. q̄n̄ et quō
succedāt d̄ctm̄ est sup̄ ti. de d̄gnacōne legali
Sp̄uales at̄ et legitimi q̄ ad successiōz sūt ex
nei Naturales v̄o et illegitimi ex testō nō suc
cedūt̄ ex necitate iur. sic legitimi et naturales
qz n̄ lū ius cogit aliqz suos filios h̄mōi hedes
instituere vel ex hēdare vel eis aliquid int̄ vi
uos dare vel in vltia volūtate relinque vt. C.
de naturalibz liberis l. vl. Sed succedere p̄nt̄
ex volūtate p̄ris. et si q̄dem p̄ legitimaz p̄lem
habuerit. licet eis et eoz matri vnciā. i. duo
decimā p̄tem heditatis sue relinq̄re vel soli d̄
cubine semi vnciā nō vltra Nam qd̄ vltra reli
quit̄ descendētibus si sup̄sunt applicat̄ Et si
descendentes desunt et ascendētes sup̄sunt re
licta legitia p̄te s̄. tercia bonoz suoz ascen
dentibz qd̄ iliquū fuerit licz distribue natura
libz S̄z si vtriqz desunt s̄. ascendētes et descē
dentes. licet eos insolidum instituere Abinte
stato at̄ nō sup̄sunt p̄le legitia nec d̄iuge suc
cedunt naturales vna cum sua m̄re in duabus
vncijs Si v̄o p̄les legitia vel d̄iunx sup̄sit nō
succedunt in aliquo. t̄n̄ debent saltem alia suc
cedentibus arbitrio boni viri Sicut at̄ et iquā
cum et quando succedūt̄ filij naturales p̄nti
bus ita et int̄m et tūc succedunt parentes eis

Et idem est de nepotibus naturalibus. ut. C. de naturalibus liberis l. vltia. et autenti. ibi posita l. 3. Naturales at et illegitimi s. exp. facti legitimi eq. pat. i. oib. naturalib. et legitis. Spuri. at. maseres et no. bi. n. succedunt p. nec alicui d. linea p. rna. S. z. et. si. q. d. talib. obuener. r. h. tui. d. z. p. li. legitie. a. f. ri. a. foroz. a. p. ri. aut. m. ri. Et. si. p. d. t. n. extat. l. si. extat. v. l. dissilent. v. l. ta. ceat. infra. duos. m. eses. iuadit. f. i. s. c. res. t. les. et. corquet. amasi. a. vt. veritate. dicat. de. reb. s. i. b. i. l. alijs. relictis. vt. C. d. naturali. libr. l. j. Bes. ec. insitutu. s. i. talib. legatu. r. i. ctu. tacituz. d. ferat. sua. quart. p. d. it. ff. d. v. s. ur. cu. q. d. a. s. tacito. Se. cus. at. e. d. m. re. et. asc. ed. et. b. p. ea. q. z. ip. s. ta. ite. statis. q. r. e. l. l. a. t. i. s. p. d. t. i. filij. succedunt. o. i. o. d. e. p. i. t. cu. filijs. legitijs. p. n. o. t. m. dixit. q. s. p. u. r. i. ex. ince. s. tu. nat. n. succedit. ec. m. ri. vt. C. ad. o. r. f. i. si. q. il. l. u. s. t. r. i. s. Sec. e. de. vulgo. q. s. i. t. o. q. z. tal. succedit. m. ri. et. m. l. t. o. f. o. r. o. c. i. natural. Id. e. intellige. d. p. r. i. m. i. o. r. i. b. l. i. n. e. e. m. r. i. n. e. sic. ite. l. l. i. g. e. b. a. t. i. d. i. s. t. i. d. e. s. e. n. a. d. s. u. l. o. r. p. h. i. s. n. o. u. i. s. s. i. m. e. Alij. dicunt. q. illa. lex. si. q. s. p. a. l. i. s. e. de. f. e. i. a. illu. s. t. r. i. q. p. c. i. p. u. e. casti. tate. seruare. d. z. vt. d. z. ibi. v. n. d. i. c. u. t. q. nat. ex. in. c. e. s. tu. succed. m. ri. n. sic. illu. s. t. r. i. s. Et. h. s. i. n. i. e. v. i. e. e. h. o. a. r. r. e. p. v. e. n. e. r. a. b. i. l. e. s. v. l. i. n. f. i. v. b. i. d. i. c. i. t. t. a. l. e. s. p. u. a. n. d. o. s. s. e. d. z. l. e. g. e. s. h. e. d. i. t. a. t. i. s. p. r. i. n. a. n. d. i. m. i. n. a. Et. s. i. l. i. c. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. e. q. m. r. i. et. asc. ed. et. b. p. ea. succedunt. filijs. illegitijs. et. e. o. z. l. i. b. e. r. i. s. t. e. s. t. a. t. i. s. et. i. n. t. e. s. t. a. t. i. s. s. i. c. succedunt. legitis. p. r. i. l. l. u. s. t. r. e. vt. i. s. t. i. d. e. s. e. n. a. d. s. u. l. t. e. r. c. u. l. i. a. n. o. s. v. l. S. z. n. u. q. d. p. r. s. p. u. r. i. s. succedunt. i. p. s. i. s. h. e. d. i. t. a. t. i. s. p. l. a. c. q. sic. S. z. a. z. o. d. i. t. r. a. r. i. u. q. z. nec. tal. p. r. nec. filij. est. no. i. a. n. d. i. s. t. i. d. n. u. p. s. i. a. d. u. e. r. s. i. s. Ex. p. d. e. t. i. s. p. z. q. p. l. e. s. c. e. s. e. t. i. l. l. e. g. i. t. i. a. s. i. p. n. t. e. s. c. l. a. d. e. s. t. i. n. e. l. d. t. r. a. i. n. t. e. r. d. i. c. t. u. e. c. c. l. i. e. d. r. a. h. a. t. l. i. c. z. a. b. o. i. p. e. d. i. m. t. u. i. g. n. o. r. e. t. et. id. e. s. i. a. b. o. s. c. i. e. t. e. s. i. p. e. d. i. m. t. u. c. o. t. r. a. h. a. t. e. c. i. f. a. c. i. e. e. c. c. l. i. e. Et. h. e. v. e. z. s. m. h. o. s. t. s. i. m. n. o. n. i. u. v. i. u. e. t. i. b. p. n. t. i. b. a. c. c. u. s. e. t. et. d. i. r. i. m. a. t. N. u. n. q. d. g. o. p. z. m. o. r. t. e. p. n. t. u. l. a. l. t. e. r. i. s. e. o. z. q. z. e. t. d. e. h. m. i. o. v. i. q. s. i. c. e. x. q. s. i. s. u. t. l. e. l. a. t. o. z. et. c. a. m. S. z. o. q. z. p. z. m. o. r. t. e. n. e. o. p. t. a. c. c. u. s. a. r. i. x. x. i. i. j. q. i. j. a. d. m. o. e. et. d. i. x. x. i. i. j. q. u. o. z. u. d. a. et. C. s. i. a. c. c. u. s. a. t. o. r. l. r. e. m. o. z. f. u. l. i. j. et. i. i. j. A. d. h. d. i. s. t. i. g. u. i. t. h. o. q. a. m. n. o. n. i. u. f. u. i. t. i. p. e. t. i. t. u. i. p. i. s. v. i. u. e. t. i. b. et. t. u. c. n. i. h. i. l. o. z. q. r. e. t. d. e. e. o. p. z. m. o. r. t. e. r. o. e. h. e. d. i. t. a. t. i. s. Et. s. i. c. i. t. e. l. l. i. g. i. p. t. i. d. c. l. a. t. o. z. et. s. i. l. i. a. a. r. C. i. n. d. e. t. o. t. i. l. v. l. l. i. c. e. t. n. q. o. a. d. d. e. t. e. g. e. n. d. d. e. l. i. c. t. u. p. n. t. u. l. p. u. n. i. e. d. e. o. s. q. z. m. o. r. t. u. i. n. o. p. o. s. s. u. t. p. u. n. i. r. i. nec. d. u. e. n. i. r. i. e. x. d. e. r. e. s. p. s. i. g. n. i. f. i. c. a. u. t. A. u. t. f. u. i. t. i. p. e. t. i. t. u. a. l. t. e. r. o. v. i. u. e. n. t. e. et. t. u. c. e. c. p. t. q. r. i. d. e. e. o. i. n. f. r. a. q. u. i. q. u. e. n. i. u. r. o. e. h. e. d. i. t. a. t. i. s. et. s. i. c. e. c. p. t. i. t. e. l. l. i. g. i. i. d. c. l. a. t. o. z. q. o. e. l. a. p. s. o. n. p. t. q. r. i. C. n. e. d. e. l. i. c. d. f. u. p. z. q. u. i. q. u. e. n. i. u. et. s. i. c. i. t. e. l. l. i. g. e. c. a. s. u. e. x. p. s. i. u. p. h. a. c. v. i. a. e. x. e. p. u. e. n. i. t. q. d. a. t. d. e. d. e. c. e. a. n. n. i. s. e. x. d. e. d. i. u. s. f. e. r. l. i. c. z. I. n. f. e. t. o. d. i. s. t. i. t. i. s. s. i. c. e. i. d. e. f. e. t. o. d. i. g. e. r. a. t. S. z. i. d. e. e. s. s. z. d. e. q. u. o. z. a. n. n. i. s. v. t. p. d. e. t. m. e. S. e. c. a. u. t. p. u. r. a. t. e. e. h. o. d. e. h. i. s. q. c. l. a. l. d. t. r. a. i. n. t. e. r. d. i. c. t. m. e. c. c. l. e. s. i. e. d. r. a. x. e. r. t. I. b. i. e. i. p. p. e. t. u. u. q. r. i. p. t. l. i. c. z. p. e. t. e. s. m. o. r. t. u. i. s. i. n. t. I. n. q. o. c. a. u. m. a. i. f. e. s. t. e. l. o. q. r. e. x. e. c. a. m. q. d. e. v. e. z. z. n. e. t. i. p. m. m. n. o. n. i. u. c. l. a. d. e. s. t. i. n. u. z. f. u. i. s. s. e. e. p. o. s. t. e. a. a. n. q. s. t. o. z. m. o. r. t. a. i. f. a. c. i. e. e. c. c. l. i. e. p. u. b. l. i. c. a. t. u. et. s. o. l. e. m. n. i. z. a. t. u. q. z. t. u. c. s. e. c. e. s. s. e. t. v. t. h. i. u. e. s. i. N. o. t. a. e. c. h. q. s. i. e. p. s. d. i. u. o. r. c. i. j. s. n. i. a. z. l. i. c. e. t. e. r. z. o. n. e. a. i. n. t. e. r. d. u. o. s. t. u. l. e. r. i. t. et. a. l. t. e. o. z. s. e. d. o. d. r. a. x. e. r. i. t. a. u. c. t. e.

eiusdē epī ples ex h. scdo mrio suscepta iu dir. cari d. z. legitia ex e. p. latoz. s. fi. qd itelligas ec. si postea iueniat eccliam decepta fuisse ar. ex de frig. frmitate. s. j. ad fi. Qd intelligas n. et diuges scdi pbent fraudis scij vt qz cor. ruput testel l. iudice vel alias sciut sniam iniq. lata ex de clades. despō. cu. inhbicō. s. pari. Et sic intelligi pt illud ex e. p. venerabile. s. j. v. l. ibi n. fuit ordo iudiciari. seruat. sic obest pli. pntu scia mala. s. h. n. psumit. n. pbe. ar. ex d. psu. c. fi. h. ho. S. z. quis agnoscat de successio. ne. h. d. i. n. n. o. p. i. u. d. e. x. s. e. c. l. a. r. i. s. n. i. u. d. e. x. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. e. x. q. s. i. s. u. t. l. e. t. a. t. a. h. o. n. o. d. i. c. i. t. d. r. a. r. i. u. q. z. s. i. c. d. o. s. a. c. c. e. d. i. t. m. r. i. o. i. t. a. h. e. d. i. t. a. t. i. s. p. e. t. i. c. i. o. q. q. d. e. m. n. o. o. p. e. t. i. t. a. l. i. c. u. i. n. s. i. t. d. e. l. e. g. i. t. i. o. m. r. i. o. d. q. o. g. n. o. s. c. i. t. e. c. c. l. i. a. q. n. t. n. a. g. i. t. d. h. e. d. i. t. a. t. e. et. n. i. h. i. l. o. b. i. c. i. t. d. e. i. l. l. e. g. i. t. i. a. c. o. e. t. u. c. o. b. t. i. n. e. t. q. d. d. i. n. n. o. h. h. o. e. x. d. e. d. o. n. a. c. d. e. p. r. u. d. e. n. c. i. a.

Ira terciū sciend q n. sūt alēdi a pntibus filij nati ex incestu de rigore iur. ciuil. qd i. ductū vt. p. detestacōz. criminis vt. ex. e. p. v. e. n. e. r. a. b. i. l. e. s. v. l. s. e. c. e. s. d. z. c. a. n. o. n. e. s. v. t. e. x. d. e. e. o. q. d. o. n. c. u. h. r. e. t. i. n. f. i. Et. m. l. t. o. m. a. g. a. l. i. j. f. i. l. i. j. et. h. c. o. s. o. n. a. t. u. r. i. n. a. t. u. r. a. l. i. q. o. e. c. a. i. a. l. i. a. b. z. u. r. a. f. e. t. s. u. o. s. p. a. s. c. u. t. d. i. j. u. s. n. a. t. u. r. a. l. e. V. n. i. u. s. c. a. n. o. n. i. c. u. m. m. e. r. i. t. o. p. f. e. r. t. c. i. u. i. l. i. S. z. a. p. q. u. e. d. z. p. l. e. s. a. l. i. f. e. t. o. d. i. u. o. r. c. i. o. h. e. l. i. s. i. t. i. n. f. r. a. t. r. e. s. a. n. n. o. s. r. e. g. l. a. n. t. e. r. d. z. a. l. i. a. p. d. m. r. e. z. s. i. v. l. t. r. a. a. p. d. p. r. e. z. a. r. f. f. d. e. l. i. b. e. r. i. s. a. g. o. s. i. q. s. a. l. i. b. e. r. i. s. s. n. t. m. S. e. d. et. i. u. d. e. x. d. e. t. e. r. m. i. a. e. d. z. a. p. q. u. e. o. m. o. d. i. m. o. z. e. t. i. t. a. t. n. q. p. z. t. r. i. e. n. n. i. u. a. p. d. m. r. e. z. e. x. p. e. s. i. s. p. r. i. s. a. l. a. t. v. t. C. s. o. l. u. m. a. l. j. Et. i. d. e. o. m. i. o. z. t. r. i. e. n. i. o. a. p. d. d. u. e. r. s. u. z. f. i. d. e. l. e. n. u. t. r. i. t. i. f. i. d. e. i. f. a. u. o. r. e. v. t. h. i. t. u. m. e. s. t. i. d. i. u. o. r. i. n. f. i. d. e. P. o. t. e. s. t. t. n. p. r. e. c. u. s. a. r. e. f. i. l. i. u. a. l. e. r. e. i. u. s. t. a. d. e. c. a. u. s. a. p. u. t. a. s. i. e. u. a. c. c. u. s. a. u. i. t. v. t. p. z. i. n. d. i. c. t. a. l. e. g. e. s. i. q. s. a. s. i. q. s. e. x. h. i. s. i. n. f. i. v. b. i. a. t. p. a. t. e. t. f. i. l. i. j. e. g. e. t. m. a. t. e. r. c. o. g. i. t. e. o. s. a. l. e. r. e. v. t. i. n. e. a. d. e. l. e. g. e. s. v. t. z. s. z. e. t. f. i. l. i. j. p. n. t. e. s. s. i. e. g. e. a. n. t. a. l. e. r. e. d. e. b. e. t. v. t. i. n. e. a. d. e. l. e. g. e. i. n. p. n. o. P. h. o. d. i. e. t. n. d. i. s. t. i. g. u. i. t. q. a. u. t. p. r. p. s. i. t. i. t. c. a. m. d. i. u. o. r. c. i. o. a. u. t. m. r. i. a. v. t. e. r. q. z. s. i. p. r. t. u. c. i. p. e. p. s. t. a. b. i. t. e. x. p. e. s. a. l. m. a. t. r. i. q. n. p. u. e. i. t. a. d. s. e. c. u. n. d. a. s. n. u. p. a. p. u. d. q. u. a. m. f. i. l. i. j. a. l. i. c. u. r. E. t. s. i. p. r. h. n. o. n. p. o. s. s. i. t. f. i. l. i. j. p. a. u. p. e. r. e. s. a. m. a. t. r. e. d. i. u. i. t. e. d. n. e. a. l. i. Et. q. u. o. d. d. i. c. t. u. m. e. s. t. d. e. f. i. l. i. j. s. e. t. p. a. t. r. i. b. u. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. e. a. s. c. e. n. d. e. n. t. i. b. u. s. e. t. d. e. s. c. e. n. d. e. n. t. i. b. u. s. i. n. i. n. f. i. n. i. t. u. m. S. i. a. u. t. e. m. m. a. t. e. r. c. a. u. s. a. m. d. e. d. i. t. a. p. d. m. a. t. r. e. m. d. e. b. e. n. t. a. l. i. e. x. p. e. n. s. i. s. m. a. t. r. i. s. e. t. i. a. m. s. i. s. i. n. t. t. r. i. e. n. n. i. o. m. a. i. o. r. e. s. h. e. c. o. m. n. i. a. p. r. o. b. a. n. t. i. n. a. u. t. e. t. i. v. t. l. i. m. a. t. r. i. e. t. a. u. i. e. s. i. l. l. u. d. q. u. o. o. z. c. o. l. l. t. n. j. S. i. a. u. t. e. m. v. t. e. r. q. z. d. e. d. e. r. i. t. c. a. u. s. a. m. t. u. n. c. v. l. q. z. s. i. b. i. s. e. c. u. n. d. u. m. q. f. a. c. u. l. t. a. s. s. u. p. p. e. t. i. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. m. i. n. i. s. t. r. a. b. i. t. e. x. d. e. e. o. q. u. i. d. u. x. i. t. c. u. m. h. a. b. e. r. z. D. i. s. t. i. n. g. u. i. t. u. r. t. a. m. e. n. s. e. c. u. n. d. u. m. l. e. g. e. s. q. p. a. t. e. r. e. t. l. i. n. e. a. e. i. u. s. d. e. s. c. e. n. d. e. n. s. a. l. e. r. e. t. e. n. e. t. u. r. f. i. l. i. u. m. v. t. s. i. t. l. e. g. i. t. i. m. u. s. m. a. t. e. r. a. u. t. e. m. e. t. e. i. l. i. n. e. a. c. o. g. i. t. u. r. e. i. a. m. s. i. v. u. l. g. o. c. o. n. c. e. p. i. t. I. t. e. m. m. a. t. e. r. n. o. c. o. g. i. e. u. r. a. l. e. r. e. f. i. l. i. u. m. l. e. g. i. t. i. m. u. m. n. i. s. i. p. a. t. r. e. e. i. u. s. l. f. i. l. i. j. e. t. s. u. p. i. o. r. i. b. u. s. d. e. f. i. c. i. e. n. t. i. b. u. s. v. t. f. f. d. e. l. i. b. r. a. g. o. s. i. q. u. i. s. a. l. i. b. e. r. i. s. s. v. t. z. s. e. d. e. t. m. a. t. e. r. e. x. p. e. s. a. s. r. e. p. e. t. e. r. e. p. t. a. p. a. t. r. e. p. t. e. r. p. a. q. a. f. f. e. c. t. u. e. r. o. g. a. s. s. z. m. r. i. n. o. e. c. s. i. a. p. u. d. p. r. e. z. n. u. t. r. i. r. e. t. v. t. i. d. i. c. t. a. l. s. i. q. u. i. s. s. i. m. a. t. e. r. S. e. c. u. n. d. u. m. a. t. c. a. n. o. n. e. s. p. r. t. e. n. e. t. u. r. o. m. n. e. s. f. i. l. i. o. s. s. i. u. e. s. u. n. t. l. e. g. i. t. i. m. i. s. i. u. e. i. l. l. e. g. i. t. i. m. i. e. d. u. c. a. r. e. v. t. e. i. a. m. d. i. c. t. u. m. e. s. t. s. u. p. z. a.

Quid iuris e d ill q nolūt alere s3 exponūt
an ecclias filios suos vt aliq mia moti colligāt
eos h3 cca h sic distinguit gōf. sc3 qsi aliquis
exponit. i. ex ponit aut a pze l dño vl pōno
aut ab exneo. si a pze l dño l pōno. aut spōte
et tūc n p̄ apli3 eū recolligere vt. C. de ifātis
b3. l. i. et. ij. Aut necessitate et tūc qñcūq3 re
petit eū dabit sibi vt ibidē. et tūc h3 locū de
stacō d q di. lxxxvij. si expoit3 Et h3 locū h se
cūdū mōbz d filio n de h3uo. quē vt vi3 dēret
poci3 vēdē q̄ exponē si ēptozē iueniret. et qñ
exponēs eū mittere n p̄ i aliq3 hospitale. Qñ
aut infās exponit3 ab exneo. aut exponit3 dño
pze l pōno sciēte l postea ratū hñte aut igno
rāte In pmo cau in trib3 caib3 liberat3 fili3 a
p̄ia p̄tate. libert3 eripit3 i igenuitatē et h3uo
in libertatē. imo ecclā i h3 cau p̄ h3m leges dca
pita3. C. e. ti. l. vl. Deim3 cā3 ē cū ifās expoit3
scd3 cū exponit3 lāguid3 cuiuscūq3 etatis. ter
ci3 est cū alicui illoz infātū l maiori alimēta
negāt3. hos tres cā3 numerat. et eq̄pat decre
talis ex d infan. h3m gōf. Vñ gōf. rep̄hēdit in
no. q̄ secū3 azonē dixit q̄ vbi infās vl maior
expoit3 h3 ei alimēta negāt3 i libertatē n eripit3
h3 p̄ derelictō h3i vi3. et iō occupātū dcedit3. ff
p̄ derelictō. l. vl. h3 em vt dicit gōf. ē dtra pze
dictā decretalē Alan3 aut dicit q̄si alimenta
negāt3 sano occupātū dcedit3 vt in legib3 anti
qs si vō langdo i libertatē eripit3 sic et qñ ex
poit3. et sic maifeste loq̄t3 i autē. d nup. q̄ si vō
ab inico. et opio h3 magis plac3 ho. In scdo ac
cau sc3 qñ exponit3 ignozāte pze dño l pōno
nō p̄iudicat3 ei i iure suo h3 repetit infantē red
ditus expēsib3 nisi repetat a fure vt. C. e. ti. l. i.
vl nisi expēsē cā pietatis sint facte vt. ff. d re
lig. et sump. fu. l. si q̄s. q̄. interdū Il li ac q̄ expo
sitos colligūt nichil iuris sc3 p̄ie l dñice p̄tā
tis i eos acq̄rūt ex e. c. vno i fi. Si q̄d aut expē
dit is q̄ colligit in puro erudiēdo i aliq̄ pte re
petit a recolligēte. C. e. ti. l. i. nō tñ repetit a
limēta nisi fuerit p̄testat3 q̄ sc3 expensas h3e
velit vt. ff. de ne. ge. ne segus vl nisi collect3
nolit filiā colligētis ducere i vxozē. h3m gōf.
vl si p̄z recollecti tali m̄rimonio dtradicat3 Si
q̄s em n̄ req̄rēs expēsās filiā expōitā aluerit.
et eā filio suo copulare velit. p̄z autē defacto
dtradicat3 qz nō p̄t de iure. tene3 p̄z expēsās rd
dere et nichilom̄i3 m̄rimoniū fiet si filia d̄fense
rit. C. de nup. p̄zēz. Sciēdū aut q̄ vbi q̄s expo
nit3 ignozāte hñte ius i eo is q̄ recolligit eum
d̄testacōis epl̄az ponet i loco publico q̄ pat3
est reddere purū cui lib3 q̄ pbauerit esse suum
et si ifra. x. dies a tpe sciē n̄ fuerit q̄sit3 postea
repeti nō p̄t h3m hu. et jo. di. lxxxvij. c. vl. Et
nota ad euideciā p̄dētōz q̄ h3m decretales ex
poni dicūt3 filij a pze. serui a dño et liberti a
pōno Et dicit3 libert3 q̄ ex h3uo fact3 ē liber
p̄ maūmissiōz Maūmissiōz ac ei3 pōn3 dicitur
Dicit3 aut i cau sup̄dicto libert3 eripi i igenu
itatē. qz iā extūc n̄ tenet3 in aliquo obligatus
suo pōno. igenuus ei d̄z q̄ nat3 ex libero ven
tre nullas alicui operas ex condicōne sua te
netur p̄stare.

Irca q̄rcū sciēdū q̄ filij illiimi lāmāt3 ml
tipliciter p̄mo si p̄z inter viuos offerat fi
liū h3uicō curie ciuitatis ex q̄ est oriūd3 Idē ē
si sit oriūd3 de veteri vl de noua roma. i. d̄stā
tinopoli et offerat eos curie ciuitatis cuiuscū
qz metropol. vt isti. d nup. q̄. vl. Scdo si p̄z fili
am suā naturalē copulauerit officiali curie ci
uitatis de q̄ ē oriūd3. vl ecclā officiali ciuita
tis metropolis si sit oriūd3 d̄ altera p̄dictaz
ciuitatū vt. C. de naturali. liberis. l. iij. Et in
tellige q̄ p̄z filios et filias p̄dicto mō lāmā
tas p̄t instituere heredes isolidū vl p̄ pte si n̄
sup̄sint alij filij naturales et lāmī. tūc ei sc3 qñ
sup̄sint instituet eq̄liter legitimos et lāmātos
vt in autē. quib3 mōis natura. ef. sui. q̄. et qñ
hoc ac ē veyz qñ naturales ex libera sunt su
scepti. si em ex acilla lic3 maūmittāt3 nō tñ of
ferūt3 si lāmī sup̄sint vt patet ibidē. q̄. si q̄s igi
t3 fuerit et. q̄. et iste mod3 Tercō si ipe natura
lis seipm offerat curie qñ n̄ sup̄est lāmā p̄les
alias ei n̄ liceret ei quīs liceret p̄z. vt i autē.
q̄b3 mōis natura. ef. sui. q̄. et iste mō3 coll. vij
Et itellige q̄ filij p̄ oblacōz legitimatū succe
dūt p̄z abtestato nō tñ alijs cognatis ex pte
p̄z nec ipi eis vt i d̄ctā autē. q̄. filiū vō Quar
to si deficiēte p̄le lāmā p̄z offerat p̄ncipi p̄ces
p̄ filijs naturalib3 vt sint sibi lāmī successo
res ecclā sine m̄rimonio. et mulier d̄cubia sit d̄fū
cta l̄ occultet3 vl aliter venire p̄hibeat3 l̄ m̄ri
moniu quoquomō ipediat3 vt ordine sacro dū
tñ p̄nceps p̄ces admittat vt i dictā autē. q̄. i
tñ. Quito si p̄z i testō dixit se velle eū sibi suc
cedere. si tñ fili3 post mortē ei3 p̄ncipi suppli
cauerit et testamētū oñderit. tūc em dono p̄z
cipis et legis heres erit. dūmō volūtate p̄z
seq̄tur vt ibidē. q̄. si vō is qui Sexto si p̄z in in
strumēto publico. i. p̄ manū publicā d̄fecto l̄
ecclā maū p̄pā tūc triū testiū successiōe d̄scripto
dixerit eū esse filiū suū nec adiecit naturalem
et si sint plures filij ex ead m̄re nati et testimo
niū dederit tñ vni eoz3 sufficit alijs ad legiti
macōz Et h̄ itellige qñ p̄les legitima n̄ sup̄
est. et m̄ est talis que p̄t vxoz esse et que in p̄
p̄ia domo tenetur. vt in autē. vt li. mat̄ri et
aue. q̄. ad h̄ coll. vij. et. q̄. si vero non habes
Septimo per sequens matrimonium. quia si q̄s
habet filios naturales de muliere aliq̄ et po
stea cōtrahat cum ea filij iam nati legitimatū
sc3 quo ad omia sc3 ordines honozes et alia.
et si spurios habet ex ea nō legitimantur vt ex
e. d̄questus. et c. gaudem3. et c. tanta est ius
Octauo p̄ indulgenciā domini pape ex e. per
venerabilē. et iste mo3 et p̄cedens habent3 se
cūdū canones. alij vō h3m leges. p̄dictos mo
dos legitimandi. et p̄dicto modo ponit ho.
in sum. Et bern. ex qui fi. sunt legi. per tuas po
nit quatuoz ex eis sc3 terciū q̄rtum et quintum
et sextum Sed nūquid papa potest legitima
re quo ad hereditariam successionem h3 ad h̄
dixerunt quidam sc3 lauren. tancre. jnnoc. et
bern. q̄ non nisi in patrimonio sancti petri vt
ex e. per venerabilem. in fi. responso. i. ibi be
ati petri. johan. vero dixit q̄ non p̄t directe n̄
i p̄rimonio sancti petri. scdario vō et idirecte

siue p̄ consequentiā h̄ p̄t. qz eo ip̄o q̄ legitimat̄
est aliq̄s q̄ ad act̄ sp̄uales p̄ conseques legitia
t̄ videt̄ q̄ ad t̄pales. si em̄ maiora c̄cedūt
ergo et minora. vt in c. p̄ venerabilem r̄iso. i.
Sic et alias indirecte p̄ d̄nciaz c̄cedi q̄ dire
cte negat̄. ff. de p̄cis moris c̄ca p̄ncipiū P̄of.
v̄o dicit q̄ papa et sol̄ papa legitimare p̄t q̄
ad sp̄itualia et t̄palia. vt innuit̄ in c. p̄ ve
nerabile. r̄iso. i. ibi p̄ferim̄ r̄e. Naz cui negat̄
cognicō multo forci⁹ disp̄facō ar. iij. q. vi. q̄
uis. et ex̄ de sen. ex. cū illoz. cognicō at̄ cause
m̄tionial̄ specialiter p̄tinet ad ecclesiā adeo q̄
iudex secularis de eo agnoscere n̄ p̄t. etiā si in
cidat. nec etiā d̄ l̄ima filiācōe. vt ex̄ e. latoz.
et c. cām. ḡ de l̄imacōe nō p̄t se intrromittere
Dicit̄ t̄n̄ ip̄ator aliquos l̄imare nō qz vere le
gitimz. s̄ qz p̄ eū tāq̄ l̄imi ad act̄ l̄imos ad
mittūt. vñ et i h̄ p̄t cū filio p̄p̄io nō tāq̄ cum
filio s̄ tāq̄ cū subdito disp̄fare. s. vt succedat
alijs nō vt succedat sibi. ar. ex̄ e. p̄ venerabile
. q. i. i. fi. i. tex. et glo. et. ff. d̄ adop. si d̄sul. pa
pa aut̄ vere l̄imat et illegitimat. cū em̄ h̄m le
ges filij duoz. s̄z r̄ite d̄trahāt vt insti. d̄ nup.
. q. itē duoz. Et etiā h̄m legem diuinā veteris
testam̄ti vt ex̄ d̄ cōsan. d̄ ifidelib⁹. papa h̄mōi
m̄tioniu legitimū fecit. et sic filij natū ex̄ tali
m̄mōio hodie et h̄m leges et h̄m canones il
legitimi c̄sent̄ et ab hereditate repellūt. vt
ex̄ de d̄sang. n̄ d̄z Plures etiā alie p̄sone d̄tra
here p̄hibet̄ lege canōica q̄ n̄ p̄hibent̄ lege
d̄ina vt ex̄ d̄ resti. spo. l̄ras. q. opioi. Si ḡ ille
gitimauit q̄ntomagis l̄imare poterit. h̄ itelli
ge d̄ filijs natis i m̄tonio in quo disp̄fare p̄t
scz q̄n̄ impedimētū a iure canonico ē iductum
vt p̄t ex̄ e. c. vlt. vbi papa c̄set filios ifideli
um ad fidē d̄uer soz l̄imos fore licz d̄traxerit
in sc̄do et i t̄rcō ḡdu et ex̄ de d̄san. n̄ d̄z. ibi re
stringit̄ inbibicōz vñ mō sunt l̄imi q̄ oliz cen
sebāt̄ illegitimi vbi ergo papa disp̄fare p̄t i
m̄tonio vt sic legitimū ibi etiā p̄t filios legiti
mare vt i t̄rcō et q̄rto ḡdu Nūq̄ ḡ cum filio
adulterino v̄l etiā nato ex̄ m̄tonio d̄tracto in
ḡdu p̄mo l̄ sc̄do i linea descēdēte p̄t disp̄fare
qz nō possit i p̄ncipali scz i m̄tonio in tali ḡ
du. vt ex̄ de trāfac. e. vlt. h̄ bñ possz cū filio p̄
sb̄teri qz tal̄ m̄toniu d̄trahere d̄stōe canōica
p̄hibet̄ Et sic itellige illd̄ ex̄ e. p̄ venerabilez
r̄iso. i. Et exp̄ōe adulterinis. i. sacerdotalibus
vt. loj. di. cenonien. et ex̄ d̄ filijs p̄sbi. c. penl̄
et vlt. sec⁹ ē de sp̄urij et māserib⁹ qz h̄mōi le
gitimare nō p̄t vt ex̄ e. p̄ venerabile. q. vlt. t̄n̄
cū talib⁹ disp̄fare p̄t. et sic l̄imare. i. eos ac
si legitimi essent ad honores suos sp̄uales ad
mittere. sicut d̄ictū ē sup̄ de ip̄atore licz autē
h̄ facere possint p̄ncipes vt papa et ip̄ator nō
t̄n̄ d̄uēnt eis vt c̄cedāt p̄uilegiū i p̄iudiciū eo
rū ad quos hereditas d̄uenire d̄z si disp̄facō
nō fieret ar. ex̄ de offi. dele. sup̄ eo et. C. d̄ mā
cipa. nec aug. q̄uis ḡ ip̄ator sit d̄ns oim̄ t̄pa
liū. C. de q̄d̄rien. p̄scrip. bñ a zenone. nō tamē
i p̄iudiciū alteri⁹ c̄cedere d̄z p̄uilegiū vt p̄t
i d̄icta lege. nec aug. p̄t t̄n̄ si vult disp̄fare si
ue legitimare Idē dico de papa quo ad ecclesi
astica et secularia vbi t̄pale h̄z iurisdicōz et in

q̄busōā certis casib⁹ ar. ix. q. iij. cūcta. et c. p̄
p̄ncipalē. et ex̄ de appel. si duob⁹ h̄ intello
ita p̄ nō p̄iudicet̄ ei scz ad quē iā ē hereditas
deuoluta. eo t̄n̄ q̄ ius h̄z d̄fenciēte p̄derit l̄i
macō quo ad oia ar. C. d̄ pac. l. fi. aliter nō p̄
derit nisi quo ad sp̄ualia et honores seculares
et act̄ l̄imos i q̄b⁹ n̄ v̄t̄ p̄uatū iteresse Sec⁹
autē ē si hereditas n̄ ē deuoluta s̄ ē deuolueda
vt ex̄ d̄ d̄san. qz circa. et. v. q. viij. de ḡdibus
Per sp̄alē ḡ l̄imacōz neuter p̄nceps p̄iudica
re d̄z vt acq̄sitū auferat s̄ vterqz impedire p̄t
ne acq̄rat̄ ar. C. d̄ codicill. l. vl. ad fi. p̄t ec̄ i
p̄ator auferre ius acq̄sitū s̄ n̄ sine peccato nisi
h̄ ex maḡ cā faceret. l̄ nisi aim̄ donadi h̄eret h̄
em̄ facere possz sic ad p̄ns supponi⁹ cū oim̄ sic
d̄ns. s̄ h̄ n̄ p̄t papa nisi caūaliter. licz p̄ gene
ralē d̄st̄itucōez sol⁹ papa l̄imet et illegitimet
Et sic p̄tās generalis ē sol⁹ pape. sp̄alis at̄ q̄
ad secularia i q̄b⁹ v̄t̄ p̄uatū iteresse ē sol⁹ i
p̄atoris nisi i h̄ caū. s̄ quo ad ecclesiastica ē soli
us pape. d̄mūnis v̄o ē v̄triusqz q̄ ad secularia
i q̄b⁹ n̄ p̄iudicat̄ alicui. h̄ saluo q̄ p̄ papā ali
q̄s vere legitimat̄ p̄ ip̄atorēz nūq̄ licet aliq̄s
p̄ eū tāq̄ l̄im⁹ admittat̄. vñ qd̄ d̄ictū ē sup̄ d̄
mōis l̄imadi p̄terq̄ de v̄t̄io d̄ictū ē ip̄oprie
vñ d̄z sp̄ exponi l̄ saltē itellige legitimat̄. i. tā
q̄ l̄imi admittūt. h̄ solucō si p̄ta ē d̄ ho. Ad
h̄ nota q̄ inno. p̄ c. venerabile. d̄ hac materia
iter alia d̄ic. bñ. s. p̄ l̄imat⁹ et restituit̄ fame
et cū q̄ dispensatū est i quocūqz foro siue ec
clesiastico siue civili oia facere poterit sup̄ qz
b⁹ h̄z p̄tātē ille q̄ l̄imauit l̄ fame restituit vel
disp̄saut̄ n̄ sint talia q̄ p̄iudicat̄ alteri. Dre.
nō c̄btineb̄ ab̄estato b̄ōa hereditaria in ter
ra l̄imati n̄ subdita Et l̄imat⁹ a iudicia secula
ri n̄ erit l̄imat⁹ ad ordines. l̄imat⁹ t̄n̄ ab vno
ep̄o p̄t i alia diocesi p̄moueri. qz disp̄fare in
ordib⁹ cū illeimo ē d̄ iurisdicōe cuiuslibz ep̄i
et ec̄ h̄ nulli p̄iudicat̄ Quid si ip̄ator legem
faceret l̄ rescriptū c̄cederet q̄ sp̄urij succede
ret n̄ obstātib⁹ legib⁹ d̄trarijs b̄ndz ho. q. li
cz ip̄ator illegitimos possit ad hereditatē admit
tere tāq̄ l̄imos vt d̄ictū ē. t̄n̄ p̄t sup̄ h̄o legē
generalē d̄dere qz m̄tū n̄ curaret vñ filios h̄e
rent d̄mō sibi succederēt. et sic lex talis esset
cā multoz mortaliū p̄ctōz ergo abolēda es
set. ex̄ de p̄scrip. c. fi. et de p̄t̄icij. cū ifirmis
tas. ḡciā t̄n̄ p̄t facere p̄ scrip̄tū vt d̄ctm̄ ē sup̄
Nūq̄d is que papa l̄imat ad dignitates p̄t in
ep̄m p̄moueri b̄ndic̄ gōf. et d̄sentit ho. q. n̄ qz
cū h̄ indulgēcia sit odiosa ē restrigēda. ex̄ d̄ cō
san. cū dilectō. et iō ad p̄sonat⁹ et alias diḡ
tates m̄iores ep̄atu t̄m̄ ē extēdēda ex̄ de d̄ces.
p̄bē. cū dilect⁹. Nūq̄d is quem papa l̄imat
simpliciter et i foro d̄muni itelligit̄ legitima
t⁹ q̄ ad dignitates b̄ndic̄ gōf. q. nō. s̄ ho. dicit
q̄ sic qz talis ē p̄idē acti ab inico fuisse ex̄ legi
timo m̄tonio nat⁹. h̄ em̄ facit lex mortua ex̄
e. t̄ato. multo forci⁹ lex viua. ff. d̄ d̄sti. p̄n. bñ
ficia Sic em̄ simpliciter restituit̄ ad oia restitu
it̄. C. d̄ sen. pas. l. i. sic simpliciter l̄imat⁹ in
telligi d̄z ad oia l̄imat⁹ ex̄ d̄ p̄uil. qz circa.
Ircā q̄ntuz sciendum q̄ maternitas legit
ma et naturalis probari potest per testes

scz p obstetricas que interfuerūt vt. ff. d. ven.
inspi. §. d. inspiciendo et. §. se. paternitas autē
pbat p nupcias qz legitm⁹ filius est que nup
prie demonstrant vt. ff. de ius. vo. quia semper
Stat aut in h. cau vbo vin l. mulieris scz p⁹is
et m⁹is. si eū filiū nōient et appellēt. et affe
ctū p⁹nū gerāt erga eū. talib⁹ em psumpcōni
b⁹ violētis pma facie stabit nisi dtrariū pbe⁹
vt eē d psump. astate et c. illd maxime si i. pos
sessioe filiacōis iueniat. p⁹t tñ pbari dtrariū
et sic soluit illd C. d. pbae. nudis et filies le
ges. grādē ergo psumpcōez facit p filio p⁹is
d⁹fessio vt. ff. d. libi. agno. l. i. §. iulian⁹ Et licz
ab inicō negauerit. si tñ postea deuict⁹ p⁹ib⁹
aliquoz eū tā p filiū tenuerit dnegare postea
nō poterit vt eē de pbae. p tuas sz dtra eē e.
p tuas sz poci⁹ ē silē certe qz ibi l⁹at vbo vi
ri et nō tñ ei sz testib⁹ iō vt ples legitima repu
tet⁹ Nā et si q⁹s aliqū filiū nōiauerit stat vbo
eoz dtrario nec credit⁹ fili⁹ i cau que habes
eē e. trāsmisse. h. dicta sūt h⁹m ho. szm at g⁹l
licz pentū p⁹fessio et affectō p filio iducat p
sumpcōz nō tñ pbae⁹ faciūt quo ad successiōz
sic intelligit illā legē nō nudis et filies. sic et si
pater filiū neget psumpcō ē dtra filiū sz nō cō
uicit⁹. vñ nec negacōi stat. ff. de libi. ag. l. iij
p⁹nitaz at naturalis pbat p testes et famā et
recognicōz et affectōz eē de pbae. p tuas C.
de nup. si vicinis sz qd d spuria p⁹nitare cer
te vulgo dcept⁹ oñdere nō p⁹t p⁹ez vt. ff. d. sta.
ho. vulgo Nat⁹ vō d adulterio oñdit. sz nō licz
nōiare vt d⁹ ibid sz h⁹ pbat p famā affectōz
et nōiacōz siue d⁹ez filij ar. eē de fili. p⁹sbite.
michael. et p totū. p⁹t tñ fili⁹ p⁹sb⁹ se purgare
si laboret ifamia sola vt eē d purg. accedes. et
d h⁹ reqre sup li. vj. de sacro cordis ti. xxij. vbi
agit⁹ de filijs p⁹sbiteroz.

De donacōe ppter nupcias ti. xxxix.
Consequēter d⁹iderādū ē de donacōib⁹
ppter nupcias siue eciā de dōacōnibus
iter vix et mulierē et d dotib⁹ d qbus
tractat⁹ eē e. l. iij. ci. penl. sūt em accessorie
m⁹onio. nā sine m⁹onio nō sūt. vñ et dos p⁹mis
sa p vim l. p merū nō tenet sicut nec m⁹oniū. ff.
qd me. cā si mulier. §. dos. q⁹ at agnoscat d p⁹
cipali agnoscere d⁹ d accessorio. et ideo ex q⁹
iudex ecclesiastic⁹ agnoscat de m⁹onio d⁹ eē
agnoscere d p⁹dictis Et h⁹ ē vñ qñ pncipaliter
agit d m⁹onio. si vō mulier d⁹stāte m⁹onio ar
gat d dote qz vir forte facultatib⁹ labit⁹ l. sua
bōa dissipat l. decessit tūc cā illa d⁹ agi coram
iudice seculari. et tūc cā dotis ē pncipalis eē
e. d p⁹udēcia i tex. et glo. bern. In plerisq⁹ tñ
regioib⁹ eccia idistincte cās istas audit eciā
si pncipaliter moueat⁹ qd p⁹t de d⁹uetudie h⁹m
bern. i glo. p⁹oicta ar. eē d pigno. ex l⁹is. et d
iudicijz nouit Et eciā d iure vt dicit ho. et jn
no. qz ad eccliaz p⁹inet d⁹fessio dociū Primo at
d⁹iderādū ē d p⁹dictis dōacōib⁹ Et pmo q⁹ est
dōacō ppter nupcias. scdo q⁹liter et ad qd fiat
terco q⁹ dōacō ē licita iter d⁹uges Circa p⁹is
m⁹ sciedū q⁹ donacō p⁹ nup. ē illa quā spōsul
l. ali⁹ noie ei⁹ facit spōse l. ei⁹ noie alij vt. ff.
d iure do. p⁹fecticia Sic g⁹ dos da⁹ viro sic et

dōacō ppter nupcias vxori Vñ et h⁹ dōacō vō
cat⁹ anuferna ab āti qd ē cōtra et ferna qd est
dōacō siue dos q⁹ donacō dtra dōacōz vt. C.
e. l. fi. et eē e. nup. i fi. Vocat⁹ eē dōacō ppter
nupcias spōsalicia largitas. imp⁹roprie tñ vt i
autē. vt spōsal lar. rñso. i. coll. ix. Vocat⁹ eciā
et dos ip⁹roprie eē e. nup Et eciāz dotalicium
eē e. plerūq⁹ Eiebat aut oli h⁹ dōacō an nupc.
sz hodie dcedit⁹ fieri eē post nupcias Et iō vt
nom d⁹ueniat rei mutatū ē nomē et dicit⁹ dona
cō ppter nup. vt isti. d. dona. §. e. et aliud Et sic
hodie et an et post nup. fieri p⁹t. si at fiat an p⁹t
sup et ifra dotis q⁹ntitatem subsistere vt C. de
pac. d⁹ue. ex morte. qñ at fit p⁹ m⁹oniū dtra
ctū nō d⁹ dotis q⁹ntitate excedere iā p⁹stira ipsa
dote vt C. e. l. vlt. §. si g⁹ Et ē rō ne qd i fraud
donacōis p⁹hibite iter vix et vxore acceptet⁹
sz hodie aliter se hñt nā et i q⁹ntitate et i pa
cto eq⁹litas d⁹ esse vt i autē. de q⁹litate do. §. h
igit⁹ coll. vij. Vñ si nō sit pactū eq⁹le sp maius
pactū de lucro reducit⁹ ad m⁹ vt C. de pact.
d⁹ue. sup dote ex morte Si eē apponat⁹ de dote
pactū d lucrādo eā In dōacōe vō p⁹ nupcias
mime pactū sup dote factū ad donacōz exten
det⁹ Vñ si vir paciscat⁹ de pte dotis lucranda
vxore p⁹moztua. tñ d⁹ vxoz lucrari d donacōe
ppter nupcias p⁹moztuo viro vt C. e. l. vlt. §. si
aut dōacō et eē e. dōacō. §. sane in tex. et glo.

Ira scdm sciedū q⁹ dōacō ppter nupcias
fit viro dicēte dono tibi tale qd ppter nu
pcias l. i dotaliciū Et sufficit q⁹ mulier i possel
siōz inducat⁹. nō tñ fruct⁹ p⁹cipiet sz vir ad su
stētacōz sui et vxoris. alias cū eq⁹litas hincin
de requirat⁹ vir nullū dmodū dsequere⁹ ex do
te recepta cū rātudem mulier p⁹cipet de suo et
sic dos nō fetzet onera m⁹oniij qd esse d⁹ vt. ff.
de iur do. his. §. i. et eē de d⁹ur. salubriter qñ
mo eciā sufficit q⁹ nudo solēm tñ vbo fiat do
nacō qz requirit⁹ sola stipulacō vt in autē. de
eq⁹litate dot. §. h⁹ igit⁹ coll. vij. jn hac ac dona
cōe si excedat summaz q⁹ngētoz aureoz non
req⁹rit⁹ insinuacō quo ad vxore sz quo ad viruz
aliter vir nō lucrabit⁹ dote eciā pacto locū hñ
te vltra q⁹ngētos solidos Vñ si pactū sit factū
iter vix et vxore de donacōe et dote lucran
dis vxoz lucrabit⁹ i donacōe vltra q⁹ngētos
aureos sine insinuacōe. vir aut i dote nō lucra
bit⁹ vltra q⁹ngētos nisi cū insinuacōe in autē.
vt spō. lar. rñso. i. coll. ix. Sz qd ergo fit hec
donacō mulieri ex quo ipa nō p⁹cipiet fructus
sz vt dos ei saluet⁹ p ipaz qz soluto m⁹moio
de reb⁹ donatis satisfiet mulieri p dote si vir
nō habeat aliūde Vñ si sit immobilis vir nō pōt
eā alienare nec obligare vt pote alienā. vt in
dicta autē. §. h⁹ igit⁹ Et licet mulier renūciare
possit tacite p⁹othece eciā m⁹onio d⁹stāte nō
tñ p⁹sumi⁹ qd h⁹ i donacōe ppter nupcias vt. C.
ad velle. eciā d⁹stāte. l. i. iubem⁹ Si tñ d⁹sciat
nō tñ semel. sz bis alienacōi donacōnis ppter
nupcias parat p⁹iudiciū sibi maxie si pecūia cō
uertat⁹ i vsus d⁹nes. vt eē de emp. puenit. et h⁹
mel⁹ habet⁹ i ti. se. ar. iij. q. v. vir alienare
possz rem dotalē immobilē p⁹ipue in casu. v. et
vj. quod em ibi dicitur de dote est eciā verū

de donacōe ppter nupcias. vt p³ p glo. dicti
capituli puenit. et p c. vj. de iureiuran. licet.
Equit' videre de terco scz que donacōes
inter vi. et vx. sunt licite et q̄ illicite Cir-
ca qd̄ sciendū q̄ donacō inter vi. et vx. aut fu-
it facta qn̄ m̄mōniū fuit d̄trahēdū. puta iter
spōsum et spōsam. aut qn̄ fuit cōtractū. si p̄mo
modo aut nupcie sequebant' aut non. si sic do-
nacō tenet eciaz si alter inde sit paupior alter
dicioz. ecia si spōsa deducta fuerit i domū spō
si que ppter etatē n̄ poterat vxoz esse qd̄ est ve-
rū nisi sit p̄xima pubertati s̄m host. ff. de do-
nac. inter virū et vxozē. iter eos Si aut nupcie
nō sequebāt'. aut h̄ est a pte donatoris aut nō
si sic aut donauit spōsus spōse aut ecōuerso. si
p̄mo mō aut osculū nō interuenit. et sic reuoca-
tur donacō tota. licz em̄ donacō illa simplici-
ter fiat. iust tñ d̄dicō tacite scz si matrimoniuz
seq̄tur. aut interuenit. et tūc medietas reuoca-
tur Si vero donauit sponsa sponso reuocat' to-
ta siue interuenit osculū siue nō. C. e. si a spō-
so Si aut nō remāsit a pte donatoris qn̄ m̄mō-
niū sequeret' tūc donator totū recupat p̄ d̄di-
cōnē sine cā. vel totū retinet si nōdū dedit. C.
de donac. ppter nup. cū vxozē. Si vero donacō
sit facta post matrimoniū d̄tractū. aut dās
sit paupior. recipiēs tñ nō sit dicioz. puta si e-
mat inde vngueta. et sic tenet. ff. e. q. i. et filr
si vir det vxozī ornāmēta. ff. de auro et ar. le-
argenti. §. ornāmēti eē. donacō. i glo. bern.
Aut dās nō sit paupior. et recipiēs nō sit dicioz.
et tūc etiā donacō tenet. vt qn̄ quis vix he-
redē suū instituit. tūc em̄ vir p̄t hereditatem il-
lā donacōis causa repudiare nisi deferat' vxozī
substitute. nō em̄ paupior sit qui nō acqui-
rit' s̄ qui de suo p̄mōnio deponit. Idē est d̄ le-
gato viro relicto et postea vxozī restituendo.
tūc em̄ si vir istud statz restituat aimo donādī
tenet Idē est si vir legatū repudiet qd̄ vxoz q̄
heres instituta fuit soluere debuit Idē est ecia
si vir fuit rogat' hereditatē vxozis restituere
certa q̄ncitate deducta et restituat n̄ la deduc-
tōe facta d̄acōis cā vt. ff. e. si spōsus. Idē est
ecia est si vir donet vxozī rē alienā. ff. e. sed et
si d̄tate. hec p̄dicta exempla habent' eē. do-
nacō in glo. bern. Aut dās sit paupior et reci-
piēs dicioz. et tūc nō valet eē. donacō i tex.
et i glo. vij. nisi in trib' casib' p̄mo si dās sit i
eadē volūtate vsqz ad mortē. et si donacō legi-
timū modū excedat n̄ tñ fuerit insinuata vsqz
ad legitimū modū valebit si p̄māserit in ea vs-
qz ad mortē. C. e. donacōs. vt p³ i d̄ctā glo.
vnde cōfirmat' mortē dātis. mortē inquā nar-
turali nō ciuili. ff. e. cū h̄ statz. §. si donator.
vbi dicit' q̄ licz seruit' mortū cōpet' tñ si do-
nator priuati sit seru'. vel ecia si p̄sona cui do-
natū est sit serua. donacō est extincta Secdo si
donacō sit facta cā mortis. tūc em̄ res donata
n̄ fit donatarij. s̄ vsqz ad mortē differt'. ff. e.
si eū. §. vl. et eē. donacō. in tex. et glo. bern.
Tercō si dās dedit pecuniā ad refectōz edium
succēlarū. ff. e. q̄si vir Quid si dubitet' vtz
donacō facta fuerit añ matrimoniuz vel post
Respōdet ho. et azo. q̄ aut spōsus donauit in

domo spōse aut in domo sua. scz cū iā eam tras-
duxiss'. p̄mo modo facta videt' añ m̄mōniū
uz et ecia donacō tenet. scdo mō videt' facta
d̄stante m̄mōnio q̄re nō tenet Et addūt q̄ licz
m̄mōniū solo d̄sensu d̄trahat' tñ forte q̄ntuz
ad hāc p̄hibicōz nō videt' d̄stare donec sit tra-
ducta q̄re in itinere poterit ei dare. vt. C. e. l.
penl. §. i. Quid si m̄mōniū de iure nō tene-
at. nūquid tenebit donacō i h̄ q̄ sic d̄ iure scri-
pto. sed nō est fas eā ratā habere ne sit melior
d̄dicō delinquēis vt. C. e. si volūtate. sic g^o
dabit' repetitō donātī si putabat vterqz matri-
moniū tenere si aut vterqz sciebat nō tenere. l.
sol' donator filc' repetz. quia indign' est do-
natori' i habē vt. ff. e. cū h̄ statz. §. vl. ar. d̄tra-
eē. et si necesse. h̄ ho. S̄z papa disposc' ibi ali-
ter p̄ bono pacis vt dicit bern. in glo. vlt. vl-
tra mediū Ad h̄ nota q̄ licz heres accipiēt
nō teneat' si accipiēs in vita sua rem donataz
d̄sumpserit in rem vtilē vl' necessariā sibi tene-
e' nō ip̄e heres si ip̄emet d̄sumpserit vt. ff. ad
l. fal. qd̄ de bonis. §. donacōib'. h̄ ho Nota
etia q̄ oia p̄dicta de donacōib' iter vi. et
vxoz. sunt vera si vn' diugū donauit p̄ se vl' p̄
interpositā p̄sonā. vt. ff. e. l. iij. §. nō tñ. h̄ host.
Nota itez q̄si m̄mōniū morte ei' q̄ est fact'
d̄ dicioz soluat'. donacō facta nō reuocatur
Si aut soluat' morte ei' q̄ est fact' dicioz dōa-
cō sibi facta reuocat' vt. ff. e. q̄ aut. §. si vir et
vxoz. h̄ host. Nota ecia q̄ fruct' rei donate
restituuntur vbi donatori' sciuit donacōz nō
tenere Si aut credidit eā valere lucrificet et
os vt. ff. de usufructu. h̄ host. Insup nota s̄m
bern. eē. donacō i glo. e. q̄ donacō facta in-
ter vi. et vxoz. dupliciter euanesct Vno mō si
donatori' p̄mōnat'. si ei simul moriāt' vt nau-
fragio l' ruina donacō tenet. ff. e. cū h̄ status.
§. si abo. Idē ē si simul capiūt' et neuter reuer-
tat' Si aut vn' redierit alter nō. nō videt' sup
uixisse is q̄ redijt s̄m ho. Alio mō si a dante re-
uocet' reuocat' autē dupliciter scz tacite vt p̄
diuocciū nisi voluerit i diuoccio donacōz va-
lere. ff. e. a marito Et exp̄sse. et hoc dupliciter
p̄mo vbo vt cū reuocat' eā nisi p̄teat eum re-
uocasse vt expectē ei' sup mā volūtatez. ff. e.
cū h̄ statz. §. p̄nia Alio mō facto vbi ea que d̄-
dit postea alij donet l' pignozī det. l' eē aliter
alienet. C. e. si marit'. reuocat' aut donacō vt
dicit' eē. donacō i glo. bern. i si. q̄tin' dās ē
fact' paupior et recipiēs dicioz. ff. e. si spōsus.
§. vl. S̄z q̄re est p̄hibita donacō iter vi. et
vxoz. ex q̄ sit alter paupior et alter dicioz i h̄ p̄
mo ne mutuo seiuicē spoliēt nō t̄pando dona-
cōnes. scdo vt inter diuges essz amoz honest'
q̄ p̄det ex aio nō ex lucro. terco ne melior in
paupiatem incideret et deterior dicioz fieret
q̄ro ne mutuo a more se spoliēt d̄acōib' nō
obtpādo eē. d̄acō i glo. a. et. ff. e. l. i. et. iij
De donib' ti. xl.
Einde d̄siderādū est d̄ dote Et p̄mo qd̄
est dos. scdo quoz et que sunt spēs eius
tercio ad quem pertinent dominium et
periculum rerum dotaliū et parafernaliū. q̄r-
to d̄ alienacōne ip̄az. q̄nto d̄ dōtis repetitōe

et redditiōe. sexto de priuilegio dotis Cir
ca p̄mū sciendū q̄ dos est donacō a p̄re mulie
ris facta p̄i viri p̄ sustinendo onere m̄rimoni
Et ē dotis natura. vt durate m̄rimonio durz ap̄
vixz n̄ i caū. vt d̄z ifra Eo v̄o soluto soluat̄. Et
est q̄i p̄rimonium mulieris. ff. de minoribus
deniqz. §. p̄inde Et ad h̄ q̄ sic dos optet q̄ ma
trimoniū sit d̄tractū nō t̄cū de facto s̄z eciam
de iure. vt. ff. de iure docium. l. ij. Nec p̄t dos
nec ecia donacō p̄pter nupcias d̄stici nisi in
liberis p̄sonis et a liberis. ex de p̄sump. illd̄ i
glo. d. Paraferna aut̄ est illd̄ qd̄ mulier habet
post v̄l p̄ter dotē v̄ncūqz. et dicit̄ a para qd̄ ē
iuxta et ferna qd̄ est dos. v̄n̄ paraferna. i. iux
dotem.

Irca sc̄dm sciendū q̄ sp̄s dotis sunt due
qz vna est p̄fecticia. alia aduēticia. p̄fe
cticia est q̄ a patre v̄l a supioze aliquo d̄ linea
patris tanq̄ a patre est p̄fecta scz d̄ bonis ei⁹
Nec refert an filia deinceps sit in p̄tate l̄ emā
cipata. qz nec ius p̄tatis s̄z nomē p̄tatis dotēz
facit p̄fecticia. p̄fecticia ergo est si ip̄e dede
rit v̄l ali⁹ ei⁹ mādato v̄l nōie eo ratū h̄ntē v̄l
cū curatore ei⁹ si sit p̄dig⁹ v̄l furiosus. ff. de
iure dociū. p̄fecticia Si v̄o p̄t̄ n̄ t̄cū p̄t̄ s̄z t̄cū
ex̄ne⁹ dederit illd̄ qd̄ dederit ex̄ne⁹ sibi vt d̄z
ret in dotē filie nō erit p̄fecticia. s̄z aduēticia
hec em̄. i. aduēticia est quā mulier dat p̄ se v̄l
ali⁹ a p̄e et alijs ascēdētib⁹ ei⁹. siue sit frater
siue auūcul⁹ v̄l quilibz ali⁹. ff. e. p̄fecticia.

Ad h̄ nota q̄ si filia q̄n nuptiū tradit̄ cū p̄e
paciscat̄ qz dote d̄nta nullū habebit ingre
sum ad p̄ris bona tale pactū nō tenet s̄m le
ges ciuiles. C. de pac. pactū dotaliū. et. l. vl.
si t̄n eadē pactū illd̄ iuramēto nō vi nec dolo
p̄st̄to firmauerit om̄ino seruari debebit. li. vj
de pac. q̄uis. cū n̄ vergat in eterne salutis d̄i
sp̄ndiū nec in alteri⁹ d̄trimētum vt p̄t̄z ibid̄
qd̄ est v̄x̄ p̄cipaliter. sc̄dario em̄ ibi possz de
trimētū esse filijs vel viro vel veniētib⁹ abin
testato vel similib⁹. h̄ jo. an. in d̄ctō c. q̄uis.

Irca terciū querūt̄ plura scz ad quem spe
ctat dominiū rez dotaliū et p̄afernaliūz
v̄rois h̄z s̄m jo. q̄ dominiū dotaliūz spectat
ad mulierē de iure naturali. hoc p̄ r̄ato dicit̄
qz ex eis alicur vt dicit̄ ho. in sum. Ad vixz v̄o
p̄tinet de iure ciuili. C. e. de iure do. in reb⁹
V̄n̄ q̄ntū ad eas vir agere p̄t iure suo t̄cū d̄ns
et inuita v̄rore. C. de rei vendi. dote. nisi vir
ad inopiā v̄gat vt dicit̄ ibidē In p̄afernalib⁹
aut̄ vir nullū ius h̄z nec d̄tra volūtate v̄rois
de eis introumittere se p̄t. C. de p̄cura. marit⁹
v̄n̄ q̄ntū ad ea n̄ potest agere sine mādato v̄ro
ris. C. de pact. d̄uen. sup dot. l. vl. Si t̄n vir p̄
fuerit caucōz d̄ rato potest agere in reb⁹ v̄ro
ris etiā sine mādato ei⁹. et cū mādato ei⁹ age
re nō p̄t nisi s̄m qd̄ d̄ntat̄ in dicta lege. mari
t⁹ h̄ bern. ex de p̄cur. consti. Ad quē p̄tinet
piculum rei dotalis scz ad vixz v̄l v̄rorem h̄z
res date in dotem aut sunt estimate aut non.
si sic piculū spectat ad vixz. nisi res ex toto p̄
iert̄ an nupcias Nā estimacō v̄dicōz facit. in
hoc casu tam lucrum q̄ d̄nū spectat ad virū
ficiū ad rei emptozem. ff. de iure do. plerūqz.

et. l. res in dotem. Si vero n̄ sunt estimate tūc
ad vixz non spectat periculū rei dotalis vel e
uictōnis vel deterioracōnis s̄z ad v̄rorem. ff.
e. plerūqz. Et ponit̄ ibi exemplū q̄si vestis sic
estimata et mulier eam attruerit vir estimacō
nem reddit. nō aut̄ si estimata aialia vel vestes
acceperit. fruct⁹ tamen dotis p̄tinent ad vixz
p̄pter on⁹ m̄rimoniū sustinendū si tamen sustinu
erit onus matrimonij. alias sec⁹ est. ff. e. dot.
fruct⁹. et. l. plerūqz. §. si serui. vbi dicit̄ q̄ fec⁹
pecoz dotaliū p̄tinent ad vixz quia cōputan
tur in fetib⁹. sic tamē vt suppleat p̄rius capi
ta p̄morteua ex fetib⁹ iā natis V̄n̄ ibi fallit h̄
regula cui⁹ est emolumētū ei⁹ debz esse picu
lū Et hoc est verū nisi res dotalis d̄stiat i nu
mero pondere et mēsurā. quia piculum talium
spectat ad vixz. Eet⁹ tamē acillaz dotalium
nō cedit viro. ff. e. plerūqz. §. serui Idem est d̄
lapidinis vbi lapis renascit̄. nisi em̄ sine ta
les q̄ lapides ibi renascāt̄ cuiusmodi sunt in
gallia et alia fruct⁹ eoz p̄tinent ad vixz. Idē
est de fundis argentifodinis et similib⁹ et d̄
arborib⁹ nō cedendis. ff. solu. ma. diuoz. §. si
fund⁹. h̄ bern. ex de vsuris. salubriter. Si vero
dos sit estimata electio tamē est reseruata viro
ex̄p̄se vel tacite nisi vel re vel estimacōez p̄re
staret. idem est acsi nō estimata esset nisi actuz
sit in contrariū. vt. ff. e. plerūqz. §. vl. Idem est
si dos sit estimata nō vt estimacō p̄stet̄ sed vt
appareat q̄ntū sit deteriorata matrimonio so
luto. vt. C. de iure do. si inter vixz. h̄ host. Ad
hec nota q̄si in estimacōe decipiat̄ alter ecia
maior. xv. anis. eciam sine alteri⁹ dolo ecia
non vltra dimidiū iusti p̄cij succurritur ei quia
nō duenit aliquē lucrari cū alteri⁹ d̄ano vt. ff.
e. l. i. §. vlti.

Irca q̄rum querūt̄ plura. s. vixz vir ali
enare possit rem dotalē immobilem puta
domū vel agrum h̄z talis res aut est estimata
aut nō. si sic vir eā alienare potest qz est emp̄i
cia nisi estimacō fieret vt sciret̄ quantum res
valeret. C. de iure do. si inter Si autem non sit
estimata tunc nō potest alienare nisi in his ca
sib⁹. p̄mo si puocet̄ ad diuisionem fundi do
talis a socio qui om̄nē habz illū fundū cum
ip̄o. ip̄e t̄n ad diuisionem puocare non potest
sociū. C. de fundo dotali. l. si. sc̄do si alienet
cum vniuersitate vt ibidem. l. i. t̄rcō si aliēz
ex necessitate vt in eadem lege. q̄rto si d̄uerca
tur in vtilitate v̄rois vt ibidem. l. vl. q̄nto si
v̄roz alienacōni d̄senciat sc̄do post biennium
ex de iureiurā. d̄tingat. in glo. a. b. dummodo
sint alie res viro ex quibus ei consulere possit
C. ad vell. auten. sum auie. sexto si tantum ses
mel d̄senciat et cum hoc iuret. licet em̄ nō va
leret talis d̄tract⁹ s̄m leges valeret tamen se
cundum can. vt patet in dicto. c. cum contin
gat. in tex. et glo. quia iuramentum quasi p̄ se
cundo consensu esset. et cōtra illud venire nō
liceret Et ad hoc ius canonicū seruandum iur
dex ecclesie ordinari⁹ cogere debet per censu
ram ecclesiasticā iudices seculares. li. vj. d̄ iur
reiran. licet. Et secundum joban. an. ibidem
hoc intelligitur siue mulier iuret per se siue

p pcuratorē cui dederit ad h spāle mādatum
eē de pcur. c. vl. et d. lxxij. tibi. vbi de hoc
Esto q mulier pmo iurauerit dotē vl donacōz
ppter nuptias nō alienare nec alienacōni con
sentire nisi ex cā rōnabili et auctoritate iudicis
qd si postea cōsenserit n̄ auctoritate iudicis et iu
rauerit nō dtra venire h̄m ho. sup dictum
c. cū dtingat. p̄mū iuramentū h̄uabit. ar. eē d
iureiurā. ea te et c. intellectu Sed contra e. ti.
tua nos. h̄ndz jo. an. in c. licz. q ibi p̄mū iura
mentū fuit illicitū. et iō nulli p̄iudicauit scdm

Quid si mulier iuret rē dotalē alienatā non
repetere. nūquid tale iuramentū erit seruādum
videt. p sic qz seruari p̄t sine interitu vite eter
ne. et mulien tm̄ obest illd iuramentū. nec habe
bit auctorem p̄iurij papā. vt eē c. cū dtingat Et
idem ē de adulto rem suā alienate et iuramen
to cōfirmate vt. C. si aduersus v̄di. l. i. in cōsti.
feu. hac edictali. q. sacra. flo. aut intelligit il
lud c. cū dtingat. hoc mō scz cū ibi dicit. h̄ua
re d̄bet subaudi mulieres qz p̄p̄a temeritate n̄
debēt venire dtra. s̄ papa restituet eas p̄p̄io
motu si interuenerit iuramentū vi vl dolo p̄stis
tū Et iō seq̄tur siue vi siue dolo rē. et similiter
loquit̄ aucten. sacramēta puberū S̄z quomō
stabit de metu vl dolo h̄m ostabit h̄m host.
ex p̄spicuis insidijs cōsiderata p̄sonaz q̄litate
aut em̄ mulier est quedā virago. et sic nō p̄su
mitur coacta. aut est nature debilis et vir dū
re ceruicis et factei ferocis. et tūc iudex atten
dat an exigēte necessitate vera res dotalis sic
alienata et tūc bñ est ar. eē d emp. et vendi. p
uenit. aut vicio p̄digalitatē viri. et tunc alie
nacō est suspecta Itē an ex pte creditoris fue
rit adhibita cautela iuramentū. qz vir in h̄mōi
p̄sumit sp̄ote p̄stare vt eē d renū. sup h̄. Itē mu
lier p̄babit minas viri et forte verbera eē de
sp̄o. veniēs. et d̄ d̄sp̄o. ipu. ex l̄is. bis oibz d
curētibz mulier absolucōz potēt ipetrare

Quid si vir suauē eloq̄o mulierē inducat ad
cōsentiēd h̄m ho. cōsensus valet ar. C. si q̄s
aliquē testa. p̄bi. l. vl. S̄z ar. dtra. ff. de don. i
ter virz. et vxozē. l. iij. s̄ illd̄ intellige qn̄ nō i
teruenit iuramentū Quid si mulier inducatur
ad iuramentū corā iudice et veniat ad aures iu
dicis et dicat sibi q̄ iuita cōsentiit et iurat h̄m
host. iudex nō d̄z h̄ suscinere. s̄z etsi suscinu
erit p̄sumit p̄ muliere. ar. eē d̄ his que vi. c. i.

Quid in dubio h̄m videt̄ tenēdū iuramen
tū. qz in dubijs via tucioz est tenenda et eli
gēda eē de sp̄o. iuuenis Vel relinq̄t̄ arbitrio
pape. qz qd̄ ip̄e voluerit tucioz erit nec aliter a
gere poterit nisi p̄ eū absoluta fuerit vt dictū
est sup Cōsiliū aut generale gracia mulierz.
et pentū eaz̄ videt̄ h̄ esse scz qz qn̄ mulier nu
bit faciāt eā iurare qz nūq̄ cōsentiāt alienacōi
rei dotalis nisi corā iudice cā coḡta et p̄bata
scz necessitatis vere instātis tūc em̄ si aliter cō
sentiāt eciā si iuramentū faciāt cū sit cōtrariū p̄i
mo licito et honesto. nō tenebit. vt eē de iure
iurā. ea te Et p̄t addere qz si vnq̄ cōtra venerit
nō valebit. vt eē de p̄ben. cū dilecto. q. i. o. qn̄
q̄ sub p̄textu tm̄ talis iuramentū videt̄ qz quili
bet rem alienatā expetere possit. h̄ hostie. ti. d̄

iureiurā. Quid si vir alienet rē dotalē imo
bile h̄m aut alienat eam m̄rimonio cōstāte aut
matrimonio soluto Si p̄mo mō vir vendicare
p̄t ip̄am veniens dtra p̄p̄iū factū. qz nō p̄ces
sit de iure. C. de agri. et censi. quēadmodū Si
sc̄do mō aut pacificat̄ mulier qz nō veniet dtra
aut n̄ Si n̄ mulier alienacōez reuocabit. si sic
nō reuocabit Et idē est si heres viri extiterit et
de duct. legatis q̄ntitate dotis habuerit d̄ be
reditate viri Nā a possessore vendicare poterit
qd̄ ex hereditate sibi defecerit. ff. de fūdo do
ta. dotales. h̄ ho. Quid si vir alienet res mo
biles h̄m h̄ facere p̄t. qz nō est p̄hibitū. h̄ ho.

Vt̄ vir alienare possit p̄fernalia h̄m qz sic
h̄m jnno. si dominiū eoz̄ sic trāslatū in viruz
alias nō. ff. de iure do. si ego.

Ira q̄ntū articulū q̄ ē d̄ repetitōe et red
dicōe dotis querūtur plura scz vt̄ muli
er cōstāte m̄rimonio dotem petere possit h̄m
aut vir est suspectus de dilapidacōe aut non. si
sic. scz qz male vtiē sua substācia. puta qz ē lu
sor vel tabernari⁹ tūc dos ē sequestranda scz
qn̄ vir p̄sumit eam dissipatur⁹. ff. solu. ma. sic
dotem. q. si vero dotē. Et in h̄o casu p̄t mulier
dotē petere m̄rimonio cōstāte. C. si cōstāte m̄ri
monio. l. vna. Nō p̄t tamē eā alienare. s̄z debet
v̄ti fructibz ad sustentacōz sui et viri et filiozuz
C. de iure do. v. S̄z qn̄ mulier petat dotē solu
to matrimonio qd̄ vult facere p̄t de dote Si
vero vir non sit suspectus aut labitur facultatis
b̄ aut non. si sic prestare debz caucōz quā p̄t
p̄ dote h̄uāda. vñ si nō p̄t p̄stare p̄doneā cauci
onē fideiussoria prestabit iuratoriā Et in hoc
casu nō p̄t mulier petere dotē nisi dos fuerit e
stimata. vt in dicta lege. v. si vero non labit
sic nō debz caucōz prestare. et hec solucō eli
cit̄ ex dictis bern. eē. p. vestras Si aut̄ muli
er esse suspecta vel eciām vir esset ignotus et
suspectus de fuga cōmendari debz pecunia do
tis alicui mercatori. vt de parte honesti. l. lucri
supponent̄ onera m̄rimonij eē. p. vestras. h̄
ho. Notat eciā h̄ ho. p̄ caucōz fideiussoriaz
p̄ dote seruāda vel restituenda non debz muli
er petere nec vir dare. etsi dec eā siue añ matri
monij siue cōstāte matrimonio dacō nō tene
qz est dtra ius vt innuit exp̄sse rubrica. C. d̄ si
deus. vel mā. dot. debet. l. i. et. ij. ar. eē. p.
vestras. qd̄ aut̄ sit dtra iura nō valet. C. de le
gibz. nō dubiū Aliq̄ vō distinguūt qz si vir re
nūciat legi ex certa sciēcia dacō valet. si autez
ex ignorācia nō valet. ff. si q̄s caucō. q. si q̄s Ad
h̄ respōdet h̄o. qz illd̄ non est v̄t̄ in p̄hibitis
ex cā m̄rimonij qd̄ esse debz libez. eē de spon
gēma. Dictū tm̄ c. p. vestras. velle videt̄ qz dos
sub ea caucōne tradat̄ quā vir p̄stare p̄t. ergo
sub fideiussoria si eā p̄stare p̄t. sic videt̄ bern.
intelligere flo. vero exponit sub ea caucōe sci
licz nuda quāz p̄t subaudi de facili p̄stare. vel
quā p̄t. i. debz quia aliā iure p̄stare non potest
Et sic facit p̄ eo qd̄ loq̄tur de potēcia iuris n̄
facti Et ei duplex potēcia eē d̄ f̄scrip. sciēcia.
eē Si ac vir dedit fideiussoria soluto m̄rimonio
dacō tenet. ff. solu. ma. si cōstāte. q. quociēs
Qn̄ diuorcio facto dos sic petēda et reddēda

¶ Si iuges aut sepantur ppter cāz licitā vt ppter
ter d' sanguinitate vel affinitate. vel aliud hmoi
aut ppter cām illicitam si pmo mō aut d' traxerunt
ignozāter et tūc debz reddi quicquid ha
buerit alter ab altero. si ecia3 sciuerunt d' sang
nitate. sed ignozauerunt g'dum fore p'hibituz
rpeti p't dos et donacō ppter nupcias. h'm jo.
Aut cōtraxerūt sciēter. et tūc p'dere debēt qd
qd alter alteri dedit. et debz fisco applicari n̄
excusent' errore vl' miori etate. vl' ecia3 nisi pa
pa aliter disponat p' bono pacis. ex e. mulie
res. in tex. et glo. a. et c. si necesse in glo. e. Si
vero alter sciuit et alter ignorauit qntū ad sca
entē locū h'z p'dicta pena. vt dicit host. Si aut
sepant' ppter cām illegitimā vt ppter adulteri
um ab altero d'missum. aut sepant' ppter adul
teriū vxoris. et tūc mulier p'dit dotē et vir eaz
lucrat'. p'dit ec' dotaliciū. i. donacōz p' nup.
si supple eā ex pacto deberet habere e. c. vlti.
vl' dotaliciū. i. p'feralia ad quoz restitucōz
nō tenet' vir in tali casu. C. d' pac. cōuen. l. vl.
et ex e. pluriū in tex. et glo. fi. Si tam' vir occi
dat vxorē ppter adulteriū nō lucrificat dotem
ecia3 si pactū de lucrādo eā p'p' fuit factū. ff.
solu. ma. si ab hostibz. §. i. Vñ tunc dos redit
ad filios vxoris occise in autē. vt liceat matri
et aue. §. si de adulterio. h' jo. xxxij. q. ij. ad
monere. Aut sepāt' ppter adulteriū viri et tūc
vxor lucrat' donacōz ppter nupcias. qz vir et
mulier n̄ ad iparia iudicāt'. si tñ extant filij ex
eoz m'rimonio ad eos spectat dos siue dona
cō. ex e. vt lite nō d' est. ad h' in glo. vij. Si vō
d' tractis spōsalibz m'rimoniū n̄ seqt'. si qd nōie
dotis traditū fuerat repeti p't et fruct' ei'. sp
em intelligit' si m'rimoniū subseqt'. ff. de iure
do. stipulat'. Idē ē de ācilla et ptu ei'. ff. d' d'
di. cā data nō secuta. l. qui se debere. §. fūduz
Qua actōe aget mulier p' dote recipiēda so
luto m'rimonio iusta de cā nō ppter d' sanguinita
tē vel aliud hmoi. h' non aget actione de do
te. qz nullū fuit m'rimoniū ergo nulla dos. h'z
aget d' d'icōne sine cā. ff. de d' d' sine cā. l. vlti.
quia cā nō fuit secuta ppter quā dos dabatur
ex e. de prudēcia. in glo. a. h' nūquid fruct'
debz restitui. h' qz nō nisi illi qui añ m'rimoni
um obuenerūt qz illi ipō iure dotē augent. sed
qui post matrimonii obueniūt ppter onus ma
trimonij sustinendū viri fiūt ex e. mulieres. in
glo. b. ff. e. dotis fruct'. Quid si vir onus
m'rimonij sustinuit añ nupcias. puta qz puellā
nōdū nubile duxit et aluit h'ndz ho. et azo. q
d eqtate p't dici q' retinere p't fruct' pceptoz
epe quo eā sustētauit. Ad h' nota q' vir dotē
lucrat' tripliciter. Vno mō ex pacto vt si pacis
scat' de dote tota vl' pte lucrāda. et vxor d' do
nacōe ppter nupcias. pactū em hincide debet
esse eqle. vt ex e. donacō. in tex. et glo. et. C. d'
pac. cōuen. l. ex morte. Scdo ex lege et h' dupli
citer. vno mō ppter adulteriū vxoris. vt supra
dictū est. Alio mō si vxor instituta decesserit p'
religionē intrauerit deficiētibz liberis et p'p'
quis. tūc em vir succedit vxori et ecōuerso vt
C. vñ vir et vxor. l. i. In omibz alijs et dos ad
mulierē et donacō ppter nupcias ad virū red'

soluto m'rimonio. nisi d' rariū obtineat d' suetu
do approbata. ex e. mulieres. et c. donacō. §.
sane in tex. et glo. e. Oia ecia3 empta de d' muni
bz bonis viri et vxoris dimidi debēt inter eos
factō diuozcio ppter cāz licitā si h' d' stet. alias
omnia p'summūt' esse de bonis viri. ex e. c. i. et
ij. Done p' vxor d' uicta de adulterio sit f'z
liafamilias. nūquid vir lucrabit' dotē p'fecti
ciā. h'ndet host. q' sic si dos nō sit recasura ad
patrem. alias sec' est. ff. solu. ma. l. ij. Videt'
tñ q' viuēte filia pater nequeat recuperare dotē
Et habes optimū exēplū in p'lato vasallo ali
cui' p'cipis qz si p'lat' d' m'it' felloniā d' tra
dīm ecclesia feudū p'dit q'diu ille p'lat' viuē
h' post mortē ei' recuperat illd. vt in li. feudoz.
de capitulis regis cōradi. §. si cleric' velut e
piscop'. h' ho. Quid si mulier amisit dotem
suaz ppter fornicacōz sentēcia diuozcij lata q'
ad sepacōz thoz. et postea p'bata d' sangnita
te inter eam et virū sepentur oino p' ecclesiam
data vtriqz licēcia contrahendi. nūquid muli
er dotē repetere poterit tanq' adulteriū nō fe
cerit. h'z tācre. dicit q' sic. qz ex quo nullū fuit
m'rimoniū nō fuit adulteriū. nec vlla dos. et
quia ecclesia in illa sentēcia d'cepta fuit reuo
care debet veritate p'bata ar. ex de fri. f'imita
tis. Laurē. vō dixit q' nō est decetero audiēda
licet mō appareat q' nō fuit m'rimoniū nec adul
teriū. qz est puniēda ppter intencōz cū oye sub
secuto. ex de biga. nup. et c. si. et vt p' h' aufe
rat' ceteris materia deliquēdi. et ne excogite
p'bacō falsa cōtra m'rimoniū ppter dotē recu
perādam Et hui' sentēcie est host. g'of. jo. et
bern. ex e. plerūqz. in glo. e. Cui debz dos
reddi m'rimonio soluto. h'z si sit dos p'fecticia
patri debz reddi mortua filia. vt. C. solu. ma.
dos a patre. et h' ē v'z. si decedat sine liberis
alioqn penes liberos remaēt. licz qdā d' rariū
dicāt vt ibid. l. post mortē. Si vero fiat diuoz
ciū viuente p'ze et filia. dos p'z et filie est red
denda. vt ibidē. l. ij. et. l. penul. vl' saltez filie
ex e. c. i. Si aut' sit aduēcia debz reddi mulie
ri. vt. ff. solu. ma. l. ij. nisi ille qui dedit p' mu
liere dotē stipulat' sit eā sibi reddi. vt ibidem
l. quociēs. §. i. h' nūqd soluto m'rimonio d'
bet dos statim reddi. h'z q' sic si dos d' stet i re
bus imobilibz inestimatis. Si autem in rebus
mobilibz vel se mouētibz. vel ecia3 in corpali
bus. vt pecunia vellimentis animalibz infra
annū vt. C. de rei vxorie actione. l. vna. §. cuz
autem. quod tñ est ad fun' necessarium statim
exigit'. vt. ff. solu. ma. si filia Si ergo immobi
lia statim soluto m'rimonio nō restituunt'. tene
t' vir et heres ei' ad fruct' et ei' p'ensiones In
mobilibz aut' et se mouentibus tenet' ad vsus
ras post annū et vecturas nauium siue iumen
toz et opas seruoaz. vel quest' ciuiliuz ānona
rum. vt C. de rei vro. actione. §. exactō. h' ho.
Ad hec nota q' vir totā dotē reddere debz
si potest. Alias inquatūm facere potest. i. ha
bita racōne eius ne egeat. vt dicit' in dicta le
ge. nisi dolo diminuerit suaz substanciā. Si tñ
venerit ad pinguiozem fortunam restituet to
tam Sed si vir paciscatur vt reddat totam non

valet tale pactū cū sit extra bonos mores. si tñ
soluerit repetere nō p̄t. ff. d. cōdi. inde. nā et si
hec bern. ex. e. mulieres i glo. bern. Et transit
dictū puilegiū etiā ad filios eiusdē m̄rimonij
n̄ at ad heredes exneos. vt. ff. solu. ma. maritū

Nota etiā q̄ expēse facte in reb⁹ dotalibus
a viro aut fuerunt necērie. et he minuūt dotem
ip̄o iure. aut vales et ille repetūt actōne mā
dati. v̄l negocijs gestis aut negligēter v̄l vo
lūtate vt picture et h̄mōi. Et in his nulla da
tur actio etiā si fuerūt facte volūtate mulieris
s̄ p̄mittunt̄ abradī siue deduci sine lesiōe po
ris stat⁹. C. d. ipensis in reb⁹ do. factis. l. i. et
l. qd̄ dicit̄ Et hoc est verū cū fit separacō quo
ad fed⁹ m̄rimonij. sec⁹ est si quo ad thoz. pp̄
adulteriū ex. e. plerūqz. vbi de h. h. bern. ex. e.
mulieres. in glo. b. ad fi.

Ira sextū articulū q̄ est d̄ puilegio dotis
nota q̄ dos est multū puilegiata Nam p̄
ea oīa bona viri tacite sūt vxoz obligata. Vñ
si q̄s hereditatē viri possidz m̄lieri de dote rñ
dere dz ex de pigno. ex l̄is. h̄z etiā vxoz p̄ pa
fernalib⁹ tacitā p̄p̄thecā nisi sibi puiderit p̄
spēale et exp̄ssaz. qz tūc alijs renūciare videt̄
C. de pact. d̄uen. sup. dotē. l. fi. Et hoc puile
gium extendit̄ ad heredes vxozis pp̄rios. i.
ad filiū nepotē nō autē ad heredes ei⁹ extra
neos. C. de puil. do. l. vna. h̄ tñ puilegiū non
habēt mulieres heretice. C. de here. l. i. Vnde
vxoz quo ad dotē p̄fert̄ oib⁹ creditorib⁹ etiā
tpe pozib⁹. actōnes p̄sonales v̄l etiā tacitas
p̄p̄thecas h̄nūb⁹. nō aut p̄fert̄ pozib⁹ credi
torib⁹ p̄p̄thecas exp̄ssas h̄nūb⁹. sicut nec fi
sc⁹ q̄ simile puilegiū habz cū muliere. ex d̄ pi
gno. ex literis. i glo. c. e. In donacōe at̄ p̄pter
nupcias p̄fert̄ m̄r posteriorib⁹ tñ. C. e. l. fi.
Icē bona vxozis nō sunt distrabēda Nec etiāz
p̄pter delictūz viri. distrabūt̄ tñ p̄ viro qñqz
in caū Nam i cā p̄mipilarij sunt p̄ eo obnoxia
si oīa bōa ei⁹ sunt exhausta. C. ne vx. p̄ mari.
l. i. et. iij. et. C. in q̄b⁹ causis pign⁹ tacite cō
trahit̄. l. satis. h̄ ex de d̄sue. ex pte i glo. d.
Sed nūquid dos p̄mi m̄rimonij d̄uertū dz i ma
rimoniū sequēs h̄z q̄ sic nisi p̄bet̄ aliud due
nisse. ff. e. dotē. Et h̄ est verū si mulieris erat a
ctio pura. nam si erat exnei nō d̄uertit̄ nisi cō
senciente stipulatoze dotis. ff. e. stipulacō do
tis. h̄ etiā intelligit̄ si pater ei⁹ nō viuit. Nāz
si p̄te viuēte nō nupserit d̄stituta heres cū ex
neo dotē percipiet. Constituta vero cū fr̄ibus
dotem cōferet. C. vt d̄munia v̄triusqz. l. fi. Si
vero pater viuit tunc aut mulier contraxit vo
lente patre. aut nolente Si volēte nō licet pa
tri aliqd̄ diminuere d̄ dote p̄mi m̄rimonij ni
si forte eius substancia sit aliqua clade fortui
ta diminuta. quia tunc dare non cogitur ultra
virtutem substancie sue. Si autem patre nolē
te. tunc secus est. vnde imputet sibi qui cum
ea sine dote cōtraxit. maxime si pater iusta de
causa contraxit. vt quia vir erat vilis p̄sona. i
autē. de quali. do. §. quia vero coll. vij. h̄ bo.
Aliiter dicitur. ff. de ritu nup. q̄ si filia inuito
patre nupserit pater eam dotare tenetur nisi
virum indignum elegerit.

De significacōib⁹ verborū. ti. xli.

Consequenter quia in aliquib⁹ pmissis
capiculis siue titulis nōnulla repiunt⁹
quāq; iuris tā ciuilib⁹ qm canonici vo-
cabula q̄ lectorib⁹ eorū ignatis tediū i legē
do et etiā difficultatē in intelligendo p̄bere
possent. Ideo hic est aliq̄lis doctrina breuis
et vtilis de significacōib⁹ hōmōi vocabulorū
s̄m ordinē alphabeti supponēda. Illoz tam
vocabulorū quorū noticia i titulis hui⁹ sum-
me tradit⁹. in eisdē titulis significatio requi-
rat⁹. sup̄ q̄bus etiā vocabulis et alijs dētis
in ip̄is titulis. tabulam oposui s̄m ordinē al-
phabeti. Exordiu⁹ g⁹ istū tituli sumem⁹ a vo-
cabulis incipētib⁹ ab a.

Abigeus dicit⁹ ap̄e qui pecora a pascu-
is et armis subducit. ab abigēdo. ff.
de abigeis. vñ dē ibi q̄ fur dē q̄ pecu-
dem vnā surripit. abige⁹ vero qui gregē.

intestato. id est sine testamēto. et est adū-
biū. et intestat⁹ tā. tū. nomē. i. sine testamēto.

bolicio est accusacōis p̄picio.

brozare ē destruere. s̄ derogare est i pte
tolle. vñ lex dē q̄z abrogata. vt. ff. d. v. sig.

ceptilacio est quidā actus iuris ciuili in-
uent⁹ regulariter ad tollēdū tm obligacōez
verborū. i. stipulacōz q̄ etiā est de iure ciuili
et sicut in d̄tracta obligacōe p̄ stipulacōez q̄
da; vñ a sūt certa a iure ciuili introducta. pu-
ta p̄ interrogacōez et r̄nsionē vtriusq; partis
q̄b⁹ p̄cedit obligacō. sic etiā eodē iure i ac-
ceptilacōe introducta sunt certa vba interro-
gacōis et r̄nsionis mutue. p̄cis vtriusq; a qui-
bus p̄cedit eiusdē obligacōis dissolucō. pu-
ta debitor stipulacōe obligat⁹ interrogat cre-
ditore suū sic. qd̄ ego tibi p̄ stipulacōez p̄mi-
si habes ne acceptū. et creditor r̄ndz. habeo
acceptū. q̄si dicat p̄. de habeo ac si accepit.
sem a te p̄ verā solucōez. et sic vera solucione
liberat⁹ esse ita hac acceptilacōe liberariā
vñ acceptilacio est imaginaria solucō. in h̄ si-
milis vere solucōi q̄ sic p̄ verā solucōez oīno
collitur ip̄o iure obligacio natural⁹ et ciuilib⁹
ita etiā p̄ acceptilacōez q̄ ē solucio imaginaria
p̄ eo q̄ lex imaginat⁹ debitorē absolucum
p̄ eā sicut p̄ solucōz verā. vt insti. q̄b⁹ modis
tollit⁹ obligacio. q̄. est autē acceptilacio. Sic
ergo acceptilacio regulariter n̄ tollit nisi ob-
ligacōes verbis. s̄. p̄ stipulacōez d̄tractas.
obligacōes vero d̄tractas re vel cōsensu vel
l̄ris de quib⁹ vide s̄. li. iij. c. iij. ar. ij. n̄ tol-
lit nisi deducant⁹ i stipulacōz acq̄ilianā. de
qua vide s̄. li. iij. c. iij. ar. ij. b.

ccipe differt a cape. infra in cape.
coz et mucor sunt vicia vini. qz q̄q; acer-
scit et q̄q; mucescit. vñ dē acidū vl̄ mucidū.
est ec̄ mucor viciū panis cū panis mucescit.

cta dicunt⁹ publice scripture negociorū
que gerunt⁹ ordinē cōtinētes.

ctio vt dicit⁹ insti. de actōib⁹ in p̄nō ē ius
p̄sequēdi in iudicio qd̄ sibi debet⁹. Est autē
actio alia p̄sonal⁹. h̄ ē i p̄sonā. alia real⁹. id ē
in certā rem. vt q̄n peti⁹ res certa. vñ actio i
rem dē v̄dicacio rei q̄n scz aliquis dicit rem

dē qua agit⁹ suā. et aduersari⁹ dicit eam etiā
esse suā. Actio autē in p̄sonā dē cōdicio q̄n ali-
quis contendit aliqd̄ dari vl̄ fieri sibi. q̄n vero
agit vt res sua restauret⁹ sibi. et negociū cer-
tu et spēale nomē incidit. vt in deposito tunc
nō dē cōdicō s̄ p̄sonalis actio simpli⁹. Hoc ac-
nomē cōdicō descendit inde qd̄ oliz erāt iudicia
ordinaria et certa. et quedā solēnia vba opoe-
tebat cōdicō. i. s̄l̄ dici vt si quis d̄ficere; i vna
sillaba cadebat a causa. Nō debz ac̄ actio i re
moueri cōtra v̄ditore. s̄ cōtra p̄sidentē i loco
in quo res est. C. vbi in rem actio exerceri de-
beat. h̄ insti. de actionib⁹. Itē actionū alie
dicunt⁹ bone fidei. alie actōes stricti iuris.
Actōes bone fidei sunt iste. s̄. ex empto. ex v̄-
dito. ex locato. ex cōducto. depositi. cōmoda-
ti. pignoratitia. et ex p̄mutacōe. et d̄ his acti-
onib⁹ oīmb⁹ habitū ē s̄ in titulis suis. Sūt
etiā plures alie actōes bone fidei q̄s sub silē-
cio trāseo grā breuitatis. Actōes ac̄ stricti
iuris sunt actio ex mutuo. ex arbitrio et ex sti-
pulacōe. Actio redibitoria est q̄to mioris
que dat⁹ emptori cōtra v̄ditore si seruū vici-
osū sibi v̄dat. s̄ d̄nter. qz si fuerit viciū coz-
poris vt si seru⁹ vel aial sic morbosū dat⁹ re-
dibitoria emptori infra sex m̄ses val. vt v̄-
ditore aut seruū vel aial recipiat et p̄ciū resti-
tuat. Si v̄o sic viciū ai da⁹ actio estiatoria vl̄
q̄nto mioris infra annū valē. q̄nti est empto-
ris seruū n̄ esse ebriosū vl̄ luxuriosū. ff. de
edil. ed. l. ij. Actio p̄scriptis v̄bis q̄ d̄petit
si ita cōduri equū tuū vt postea dē q̄nta nos
d̄ueniet vl̄ q̄ntū est iustū vl̄ q̄ntū videt⁹ bono
viro vel silia. insti. de. l. q̄ de cā. Actio
de inofficioso testamēto q̄ d̄petit liberis c̄ca
testamētu pentū. et penāb⁹ c̄ca testamētu li-
berorū. et c̄ca testamētu fr̄is si curp̄e p̄sonā
instituat heredē. Actio legis acq̄lie q̄ cōti-
net duo capla. p̄mū ē de occis; s̄uis vl̄ q̄dru-
pedib⁹ q̄ nūo pecudū d̄tinēt. q̄o casu sit d̄dē
nacio q̄ntū p̄ci; ea res fuerit eo ano retro. Se-
cundū capl̄m est de eisdē vulneratis et feris
et bestijs occis; ceterisq; reb⁹ ruptis. veluci
veste. vase. et silib⁹. quo cau tāi cōdēna. qui
dānū dedit q̄nti res fuit. xxx. diebus retro. h̄
actio dat⁹ cōtra cōfidentē i simplū et negantē
i duplū. Actio de dolo q̄ cōpetit q̄n dānū
mihi dolo datū ē. vl̄ q̄n aliq̄s cōtra me dolo
v̄sa. nec sup̄est aliq̄ alia actio q̄ possz expiri.

Actio in f̄cm q̄ dat⁹ cōtra iudicē q̄ p̄igno-
rāciā male iudicauit ad restituendū dānū qd̄
p̄ eius sniam ē illatū. Actio certi q̄ cōpetit
q̄n res certa in stipulacōz ē deducta. Actio
indebiti q̄ d̄petit ei q̄ p̄ errore indebitā pecu-
niā alij p̄soluit. Sūt ec̄ p̄ter p̄d̄cas m̄te alie
actōes stricti iuris q̄s reliquo grā breuitatis

Sciēdū autē p̄ p̄me actōes dicunt⁹ bone fidei
n̄ qz tm̄ in eis deat bona fides s̄uari. qz etiā
i actōib⁹ stricti iur̄ et ni quolibz d̄tractu bōa
fides d̄z seruari. s̄ qz i ip̄is bona fides exube-
rās ē s̄uanda. et iudex pleniorē h̄z p̄tārez ad
oia exequēda q̄ suadet eq̄tas vel fides bona.

Actōes v̄o alie dicunt⁹ stricti iuris qz non
venit i eis n̄ qd̄ strictē exigat natura actōis.

vel qd pncipaliter est in obligacoe. vn in co
tractib9 stricti iuris no veniunt vsure nisi sine
spcialiter pmissis Illud em tm venit in iudiciu
de quo e actu ex pte p pacta inter ptes habi
ta vt veniret s3 in contractib9 bone fidei veni
unt vsure ex moza. si. f. aliqs sit i moza soluē
di. que tm pprie no sunt vsure s3 interesse. Non
veniunt ecia i contractib9 stricti iuris fruct9 vt
si petā qd aliqn n fuit meū nisi a tpe litis co
teltate. s3 si petā qd aliqn fuit meū veniunt fru
ctus ex moza. vel ecia an moza qnqz. ne quis
locuplete cū alteri9 iactura. ff. d. vsucap. l.
11. Nō venit ecia i eisdē interesse si rē dari mi
hi sit in obligacoe. sec9 e si rē tradi vel p̄ari
vel fieri certo die sit in obligacoe. In his em
tribus casib9 si p me ltererit qd min9 impleā
pmissuz teneoz ad interesse ex moza si ille in
currat dānū. ff. de v. cbl. vbi at. §. vl. et. l.
si fundū. Itē i contractib9 bone fidei veniunt ea
de quib9 nō est cogitatu vt rupta. cesa. qz ibi
nō tm veit pncipale sed ecia accessoria. s. frus
tus In ipis em oia veniunt in iudiciu. p̄ter illa
de quib9 actu e vt nō veniret. oia inqm veni
unt q sub natura actōis q ppon. includant
qmimo et in actōib9 stricti iuris p̄litē dresta
tam veniunt fructus et alia accessoria. s3 b̄ sit
officio iudicis poci9 q iure actōis. ff. de aq
pluvia. arceda. aruis. ex de excep. cū venera
bilis. in glo. Actōes q infamat sunt q̄tuc
actōes descēdentes a contractib9 q̄tuoz. s. mā
dati depositi. tutele. p socio. qd intelligit de
actōe directa. et q̄tuoz descēdentes ex q̄tuoz
delictis. s. iniuriar. bonoz. raptoz. furtū et
doli. ff. de his q no. infra. l. furtū. p̄dicta ecia
de actōibus patēt insti. de act. et trib9 rubri
cis sequētib9. Actōes qdam sunt p̄tozie vt
q̄ sūt ānuales. qz et ipius p̄tozis infra ānū ex
pirat impium. vt actōes iniuriar. et alie p̄to
rie actōes et penales. insti. d. ppe. et rpa. ac
circa pnci. elapso aut āno a tpe i quo inceper
rūt opece n̄ p̄nt intētari nisi fuerit ācea morte
Quedā ciuiles vt q̄ ex ciuili p̄ficiuntur
ctoꝝ est q̄ agit et pulsat aliū. rē aliquā ab
eo petēs dcedi vl̄ iustitū. d. actōze et infra i cu
ccusatoꝝ e q̄ aliquē accusat et emi. rator.
nale mouz q̄oēz. et d̄z accusatoꝝ q̄i adcausato
qz ad eāz no. at eā q̄ appellat ex d. v. h. g. fo. 9
ccusatoꝝ e ali9 d̄ emie delaco. s. m. gōf. d̄
dēpta dicunt illa legata b̄ infra i d̄ferre
q̄ testatō admittit legatario volūtate mutata
duerfio e cuiuscūqz opus certa d̄terminacō
s. m. quā q̄s p̄ cta mercede certū op9 et deter
miaris suis ip̄sis suscipit dirimēdū l̄ faciēdū.
ffirmatā q̄n3 expo. p̄ negatiuā. ex d̄ testi.
b9. et at. veniēs. vbi d̄z i ore duoz vl̄ triū. i.
n̄ paucōz q̄n3 ecōuerso. vt di. i. ius naturale
vbi d̄z. trāsire p̄ agz alienū. i. n̄ tuū fas e. iu
re em nature nihil e alienū. qz oia sunt onia
galo d̄z custos equoz. s3 p̄pe asinoz. ide
dicūt equicius. equiciū vero d̄z grex equoz.
la s. m. accursiū d̄z. xxx. equites. sic dicti qz
vice alaz tegūt. Cohoz habz. x. alas. legio
x. cohortes.
lbu p̄tozis dicebat tabula q̄dā dealbata

sta in rostris in q̄ p̄ponebant edicta p̄tozis.
vt facile ex eminenti d̄spicerent et legerent.
rostrū aut dicit for9 causaz. id e vbi cāe tra
ctāt. sic dictam qz augustus fecit de rostris
nauū fieri sedes causaz.

llegare. allegādi mod9 in iure tā canonis
co q̄ ciuili tradit infra in iuris cozp9.

lienacio cā mutādi iudicij fca de q̄ tracta
tur ex. i. l. i. a. 9. xli. locū h3 cū q̄s credēs se cō
ueniendū sup re aliq̄. alienat eā dolo malo.
cā iudicij mutādi a se. et suscipiendi ab eo in
quē trāsferre possessionē illius rei s. m. gōf.

limēta. alimentoz. noie intelligunt ciba
na vestit9 et habitacō. qz sine his corpus ali
nō p̄t. vn̄ alimētis legatus p̄dicta debentur
ff. de ali. et ciba. leg. l. legatis.

innotacio est bonoz p̄scriptio. vt cū quis
in ius vocat absentat se vt re9 emis pa. iat
annotacōz bonoz. vt si infra ānū venierit et
a emie se purgauerit bona suscipiat. et si n̄ ve
nerit in fiscū d̄zregent9.

ppitozes sunt illi qui ptes citāt et eas in
iudicio faciūt apparē inde sic dicti.

ppellacio est a miozi iudice p̄ inuocacōez
maiozis iudicis p̄textu in q̄taas p̄me snie la
te d̄. c. i. s. m. host.

pices iuris de his sunt q̄ ad merū p̄tinent
imperū et q̄ nō vt dic̄ rod. sup ti. de p̄cis. de
his. et est q̄ ordo iuris est seruandus vt vule
ho. ti. de dimoz. p̄pter fortitudinē.

poteca est scrip. ura quā debitor accipiens
pecuniam loco caucōis dat creditori. et reci
pit eā debito p̄soluto. et d̄z ab apo. qd e re et
capcō q̄i recepco. et d̄pō. ec cū anti qd e con
tra et d̄z antipoteca. ce. q̄ e scriptura in q̄ de
bitoz d̄fite se recepisse pecuniam quā credidit
et tradidit eam debitori. vn̄ v. Apoca soluen
ti dat antipoca recipienti.

casti.
pocfan9. i. nūci9 secretus. ex d̄ elec. sigfi
polidēs dicunt q̄ sūt sine ciuitate. ab a qd
est sine et pol. qd e ciuitas. uenictib9.

pplūbarij sūt nūcij pape s. m. jo. i. q. vij. cō
postoli dicunt in iure l̄re dimissioze et appel
lantib9 date ab illa q̄h9 appellat. ex d̄ cle.
poteca d̄z loc9 n̄ resi. cū ad b̄ i glo. d.

vel archa in q̄ reponit aliqd custodie cā.
rbitriū e s. m. ho. p̄tās alicui volūtate data
et recepta ad p̄nūciādū i lite put fuerit ei vi
sum aliqn certa pena vallata et c̄tis termin li
mitata. Scdm vō abbatē p̄missa e p̄tās arbi
tris data. arbitriū aut e ei9 snia. Sūt at arbi
troz duo ḡna. s. d̄promissarij q̄ p̄pe dicūt ar
bitri. et arbitratozes. p̄mi eligunt vt indices
vt. s. p̄cedāt s̄uato ordie iudicario i subltā
cialib9 sedī n̄. Itē p̄mi dan9 s. m. abbatē ad co
gnoscēdū et diffidēdū. vt si petas a me domū
et ego d̄negē et fiat d̄pmissio i aliqz ille e v9
arbitr. qz eligi vt cognoscat et diffiniat c9
sit dom9. s3 sedī eligunt a p̄tib9 n̄ sup re liqz
giosa. s3 vt d̄ponēdo vel diuidēdo inter ptes
diffiniat em. vt si duo socij res societatis d̄z
uidere velint ad arbitriū petri petr9 erit arbi
tratoꝝ. ar. ff. p̄ socio. l. si societate.

rchimādnita est p̄nceps ouium. ab archos

qd est princeps et mador qd est ouis.
 rebis biteroz duo snt gna. s. ciuitatez. et
 rural. ex. e. offm. et hi vocant decani. h. ho.
 rgumtu qd argute inuetu. ex. de v. sig. for.
 Vex ab exepis geniliu sic agumtandu. de
 cose. di. j. q. j. Quod resistendu sic argumen
 to a simili. i. q. i. q. cu igit. sm hieronimu.
 rma hostis ant. q ad miserat aias captuan
 das snt. ociositas et voluptas ex d renu. n. cu
 misteriu est dom? monialiu. pde. q. vex.
 sicut monasteriu monachoz.
 ut qnz ponit distiuctiue ut qn altero posi
 to necesse est alterz tolli. ut cu de dies aut nor.
 Qnzqz subdistiuctiue. Subdistiuctiuarz duo snt
 gna. vnu sm qd n pnt ambo esse simul. ita tñ
 q vtruzqz pe esse. ut cu dz aut sedet aut ambu
 lat. alterz sm q ambo pnt simul esse ut cu dz
 omz aial aut fac aut pati. ff. de v. sig. h. vba
 Annire dicit sub pena ad cam vocare.
 iarcha est princeps militu. lx. a bis vi
 ginti et archos quod est princeps.
 ona ecclesiaz. infra in ecclesiaz.
 ona vacare est ea dnm no hre.
 oues n dñent sub appellacoe iumtoz h
 pecoz. ff. de edil. edic. l. ediles. q. iumtoz.
 alumna est falsi crimis impositio.
 ancillari? dz cui? officiu e rscripta et
 rnsa impatorz respice et male scripta
 danare. et bn scripta sigillare. et dz a caceilla
 do. i. danado lras linea p mediu ducta. sup
 puctare vo e lram puctis suppositis danare.
 Anon. i. decretales.
 Ape e aliud qm accipe. cape em e cape ita
 q cu capis fiat tuuz. accipe at potes qd acci
 piculu fac maior ps pido n fiat tuu.
 capitli. ex de elec. qz ppter i glo. n. et qnz ps
 sanioz liz sit nio mioz est iudicanda maior et
 pponeda. puta qn ps altera n e sana. s. qz m
 dignu eligit vl otra ecciam aliqd fac. sec? e
 qn vtraqz e sana. ex de his q fi. a p. ea nosci?
 i glo. d. Itē qd facit maior ps capitli totuz
 caplm intelligi? face. h e vex i his q opetue
 eis vt collegiatis n vt singul. et in his q snt
 de necessitate faciēda. vt i electōibz. aliena
 cōibus et similibz. hec et plura alia de hac
 materia. ex de oñi. cum oñs in glo.
 apcio e deceptio. vñ capciosu e deceptuosu
 ardiales dicti snt a cardie. qz sic hostiu re
 gie cardie. sic p eos regit? eccia vñ is di. xxx.
 psbiteri. Dicuntur ec cardiales psbiteri. i. pn
 cipales. qz p eos dz officiu in eccia regi. vt
 ex de offi. archipsbiteri. misteriu in glo. et
 vij. q. j. pastoral. Itē cardo oim ecciaz dz
 papa. xxv. q. j. q. his. inde et cardinales
 dicuntur. extra de consue. cum venerabilis.
 Nota q psbiteri cardinales habent titu
 lum dyaconi vero n hnt dicunt. ex de arbi
 tris. cu nobis. et liz i decretalibz sepe ponā
 tur psbiteri sine titulo. tñ in lris pape nunq
 ponit psbiter sine tuelo nec dyacon? nec eps
 cu tuelo. vñ si lraz ballatā i q h n huet? iuene
 ris ipaz iudices e flaz ar. ex. de crimie falsi
 qua gni. h. ho. i. su. ti. de officio archipsbiteri
 afitare est minutam stillare.

alcul? est rō. numer? snia. carbo.
 aula dicit a casu quo venit qz sepe casuali
 ter occurrit homi otra volutate eius. e em ca
 materia et origo negocij necdū discussōis ex
 amie patefacta. q du pponit? ca e. dū discuti?
 iudiciū dū diffinit? iusticia. ex de v. sig. for?
 Est at ca qdā spūal vl ānera spūali vt si sit
 de iurepronat? qdā ciuil vt cu agat? de rei ve
 dicacōe vl cā pecumaria. ex de libel. obla. c
 pl. et vlt. Quedā criminalis vt cum agat? dire
 cte de crimie et actōez dz inscribē. ex d accu.
 veniēs. Quedā mixta vt cu agat? de crimie ci
 uili? vt de adulterio ad sepacōz thoz. In his
 tribz casibz vltimis iura? de calūnia. In pma
 vō cā n iura? de calūnia s de veritate d cēda
 h bn. ex de iur. calū. c. j. et. ij. si tñ agat? pos
 sessoz p re simplici iurat? de calūnia. et snt
 in expōsicōibz ppositis i re spūali. vt ibidem.
 Causa mima dz duoz aureoz l. x. aureoz.
 vl. l. solidoz. vl illa q n suffic ad sup? iudi
 ciales. vt ex. de appel. d. appel. i. glo. Cāe
 fauorabiles snt qtuoz. s. de libertate. mrio?
 dore. et testamto. ex de re iud. duobz. Cau
 sa aut argumto. s. natural rōis. aut pbacone
 restiū vel tablarz. i. istrōz. d. itat. ex de v. sig.
 for? fac ec pbacone? ofessio. vt ibidē i glo. j.
 auicio est generale nomē oim securitatum.
 Caucionū at alia e fideiussoria. s. qn iterne
 nerit fideiussor. alia e pignozatoria siue ppo
 recaria. vt cu pignus dat? aut ipotēca suppo?
 alia iuratoria. vt cu pmissio iuramto firma?
 alia apotecaria si ciro ppharia. alia pmissio
 nuda. et dz pollicitiua duencō Noie at cauci
 onis nuda pmissio itelligit? cu vō addit? i
 nea vel sufficiens intelligit? pignozaticia vel
 fideiussoria. h bern. ex vt lite nō dresta. qm.
 Scdm aate canones qnz caucio sufficiens dz
 caucio iuratoria. extra dz sen. ex. ex sacro.
 Caucio ex euictōe est securitas emptoz p
 stita a venditore qd si res empta euincat? ab
 alio venditore ei restituat estimacōez rei in du
 plum vel in simplū sm qd iter eos duenerit.
 edit bonis q onerat? debitis cu n hēat vñ
 soluat oibus creditozibz oia q hz ill dcedit.
 edere die debiti est pecuniā incipe debere
 elicole dicuntur qui colūt planetas. C. de
 iudeis et celicolis p totum.
 ensere est iudicare. ptepe et ofentire.
 ensor est iudex. et cēlara iudiciū. Itē cēsari.
 dicunt? p dia q pbent cēsum. ff. de v. sig.
 ensitor est qui censam erigit.
 ensiti q censent? id e cēsum p dēt. et dicūt?
 tributarij a tributo. tributū vō dz a tribucōe
 effio est iuris et actōis traslacio. Notandū
 at p i mltis cessōis dz q cedēs eū cui cedit
 ofituit pcuratorē vt i re suā. Ad cui? euictō?
 ciā sciendū p si cū petro ex mutuo vel ali? cō
 traxisti. tibi opete otra eū actio directa et p
 sonal qz cū eo i tua psona contraxisti. tibi ecia?
 opetit actio vtilis. q vtil? et cū effectū debi
 tu ipz tanqz re suā psequis Si aut mlti iura et
 actōes otra ipz debitozē tuū ex cā redicōnis
 vel alia cā cēsaris. trasfer? i me vtil? actō
 q possū vū ad ipm meū debicū tanqm re meā

exigendā. Directa vero et psonalis remaneat
apud te cū a te p cessioz n̄ potuerit separari etiā
si velis. adeo inherz tibi. vt. ff. p socio. l. iij.
vñ ad eā itēdā debes me d̄stituē pcurato
rem tuū lz in rē meā. i. ad exigendū ip̄m debi
tū factū meū. Ad qd̄ fac. ff. de pcur. si q̄s i rē
suā. et sic p̄z q̄ i actōe directa et psonali sū p
curator tuus q̄ alī n̄ poterā vñ. lz em̄ directa
nō possit cedi p̄ tam mādari. et ei⁹ exercitiū
ibariōz noie nō intelligunt⁹ om̄iti.
vestes. sed noie alimentoz.
iminilia dicunt⁹ pelues. inde ciminiliare⁹
id ē thaurari⁹ siue sacra q̄ custodit thesaur.
qui in peluib⁹ colligi solet. et inde ciminili
archiū. id est loc⁹ vbi thesauri custodiunt⁹.
inic⁹ ribald⁹ replēscōz a cinos qd̄ ē canis
ircūdūcē l̄raz ē eā ecūdūcta linea dānare.
ircūmumatores dicunt⁹ qui ecūdāt priam
a nūdinis ad nūdinis venalia deferētes.
istellū dicit⁹ loc⁹ i qd̄ collēca vsui reseruant⁹
itacio ē i ius vocacio. si vō i edicto preco
vel iudex addat h. s. si die p̄scripto n̄ veneris
adēnaberis. tūc d̄z edictū pemptozū. Et ac
citacio a iudicib⁹ ecclīasticis p l̄ras a seclari
bus p nūcios cōitatis.
iuitatis noie nō d̄p̄bendi⁹ d̄pocēs nec ecō
uerso. ex d̄ eta. accepim⁹ i glo. d. Ciuitas mu
roz. ambitu terminat⁹. ex de sen. ex. si ciuitas.
lausula. qd̄dam alij. p hāc p̄nt t̄m q̄tuoz cō
ueniri li. vj. de rescrip. cum in multis.
lericoz nom̄ sumit⁹ aliqñ cōiter vt d̄p̄ben
dat om̄s nō canonicos et canonicos. ex d̄ v.
sig. cum tibi. aliqñ stricte p clero cathedral
ecclesie. vt ibidē cū clerici.
oboz qui est supra in aula.
liens d̄z cui⁹ causam aduocat⁹ tuet⁹.
ognau dicunt⁹ om̄s d̄sanguinei p sexū sine
virilē sū femineū. agnati vō t̄m p virilē sexū
ollegiū faciūt tres.
ōgregacōez faciūt duo. p̄m. x. turbā rō.
gregē. v. porci. l. x. oues. ex d̄ elec. c. j. i glo.
olimiarche. id est limiarche.
ollusio ē iter actorē et reū latēs et fraudus
lenta cōuencio. p quā alter in iudicio se sup
ari p̄mittit. ex. e. audiui⁹ in glo.
ōmēdare ē deponē. ff. de positi. l. uci⁹ tici⁹
om̄itatenes milites. dicunt⁹ milites stipen
dianj a comitatu dā. eo qd̄ sp̄ militāt in comi
tatu. comeat⁹ et comeata d̄z remuneracō eoz.
ōmentū id est decepcō vel occult⁹ et mali
ciosus tractat⁹ s̄m jo. an. ex de rescrip. in inte
grū. si ecclesia.
ōmes sacraz largicionū est p quē impator
suā munificenciā exercebat Comes rex p̄
uataz erat qd̄ p̄uati om̄odi et rex fiscaliiū ha
bebat admistracōez vt eas d̄seruarz et in eis
negociaret⁹. Comes sacri p̄ionij erat qd̄ p̄cu
rabat p̄ioniiū impatoris.
ōmpromissam qd̄ est supra in arbitriū.
ōmpendiū infra in dispendiū.
ōncessio simpli⁹ et idiffinite facta. intell
gnali⁹. et respicit futurū. tps. ex de p̄uic. qz.
Qui mihi excipit et excipe potuit totū ius
suū d̄cessisse vñ. ibi d̄. Cui d̄cedit⁹ mai⁹ et

minus ex d̄ deci. ex pre. iij. et h̄ ē vez gnali⁹
nisi phibeat⁹ mi⁹ ex cā. ex d̄ tozno. c. j. i rex. et
glo. vbi d̄cedit⁹ occis⁹ i tozno. c. j. i rex. et
ticū et phibeat⁹ ecclīastica sepultura. Cōcessio
p̄ncipali d̄cedit⁹ accessozū ex d̄ of. de. p̄terea
Quod vni d̄cedit⁹ nulli est denegandū di
n. ad eus. S3 d̄tra. vj. q. j. hinc etiā. h̄ p̄mū
est verū de eo qd̄ d̄cedit⁹ de iure d̄ni. s̄m autē
vez est de eo qd̄ d̄cedit⁹ ex p̄uilegio sp̄ali.
ex de iura. calū. c. j. in glo. g. Cōcessio vñ p
hibito aliq̄. oia q̄ ex illo sequunt⁹ cōcedunt⁹
vel phibent⁹ ar. ex de d̄su. nā d̄cupiam. In
d̄cessione gnali veniūt q̄ q̄s sp̄ali⁹ cōcederz
et n̄ ea q̄ nō est venisile in sp̄iali d̄cedi. ff.
de peculio. q̄ peculij. et de pigno. obligacōe
Si alicui d̄cedat⁹ via p fundū alienā sine
cerū loci diffinicōe. lz illi p quālibz ei⁹ p̄e
ter agē ciuili mō. nā qd̄ā i sermone tacite ex
cipiunt⁹. n̄ em̄ p ip̄am villā. aut p mediam vi
neā. viā facē sinend⁹ ē. s3 q̄ p̄mū viam direxit
ea demū ire debebit. ff. de hui. vr. p̄di. si cui
oncia q̄tuoz p̄ncipalia fuerit q̄ ita venerat⁹
ecclesia sic q̄tuoz euāgelia. s. nicenū. cōstanti
nopolitanū. ephesinū. s. p̄mū. et calcedonēse
Disp̄sat t̄m papa i illis et d̄tra illa d̄z t̄m n̄
bil statuat d̄tra fidē. ex de renū. post trāslaci
onē. s. vez. et in glo. v. et vlt.
ōncussiois crimē. infra i crimē d̄cussionis.
ōndicōes gnales sp̄ in pactōib⁹ subintelli
gunt⁹. s. si deus voluerit. si res in eodē statu
p̄m̄serit et similia. ex de rescrip. c. ij. in glo.
d. Cōdicio quid est supra in actio.
ōnfessio fit i iure tripli. s. ore. factū enidē
cia. et interpretatiue. s. d̄tumacia ex de p̄sump.
nullus dubitet i glo. d. Preiudicat autē cō
fessio si fiat in iure. h̄ ē si fiat i iudicio corā
iudice cōpetēte et adūfario p̄ntē. Requirit⁹
autē qd̄ā alia ad h̄ qd̄ cōfessio p̄iudicet. s. qd̄ si
at sp̄ote. sciēter. d̄tra se. p̄ l̄te d̄testatā. et qd̄
cōfiteat⁹ se debē ex certa cā. et p̄ n̄ sit contra
naturā. vt si dicat se occidisse eū qd̄ viuit ne cō
tra ius. vt si iudeus dicat se eū xp̄iana d̄trā
isse m̄fioniiū. nec de re litigiosa. nec i cā fauo
rabili. et qd̄ d̄fites sit maior. rrv. ānis. h̄ bñ.
ex de d̄fess. ex pre. et got. i sū. Cōfessio autē
sez iudicial est c̄ra et clara asseueracō. i. r̄n̄sio
eius de qd̄ q̄rit⁹ in iure corā legitimo iudice sca
onfima dicunt⁹ qd̄ adeo sūt sibi p̄ria vt n̄ll⁹
pies sit medi⁹ inter ea. vñ p̄dia vobana qd̄ cō
fueuerūt p̄ntib⁹ distigui. p̄pe n̄ dicūt d̄fima
s3 poci⁹ vicina. Predia vō rustica p̄nt cōfi
ma dici. qz sola p̄tis final d̄terminacōe sūt di
sticta. ff. de leg. i. l. p̄ i rex. natura. s. si q̄s p̄
ōfirmacō vno ē sacm̄ ecclīe. s. p̄uc ē in frō
te crismatis d̄signacō. alio ē iuris p̄tis habiū
corroboracō. Cōfirmacō ē i his vbi s. cō
firmam⁹ te sic rite possides vñ sic sine p̄uitate
facta est vñ sic p̄uide facta est. qd̄ clausula po
nitur i d̄firmacōe d̄posicōis. vñ b̄nficij. et su
mit⁹ sic p̄ h. Sec⁹ at ē i p̄uilegijs qz p̄uilegiū
est lex p̄uata. ido sp̄ aliq̄d ponē d̄z Qñqz tam
ponit⁹ i d̄firmacōe cāli. vt cū papa suaz ali
quā ex certa scia cōfirmat. vt ex d̄ of. del. qm̄
abbas. vel cū vidit aliquā d̄posicōez et i l̄ras

confirmacōis iserit tenore cōpōnis eē de dīfir-
 c. fi. i. ter. et glo. et silr cū iudex q̄ tulit sniaz
 mādat eā alicui exequendā dicēs sic rite lata
 est tūc tenetur loq̄ cālī. sec⁹ eē si ali⁹. h̄ host-
 onfiscari est i fiscū induci. fise⁹ eē m̄ eē sacce⁹
 regi⁹ i quē inducunt bona dānatorū et p̄scri-
 ptōrū. vñ dē bonorū oim facta est dīfiscacio.
 onzregacōez faciūt duo s̄ in collegiū.
 onnuere est p̄pe oculos claudere et caret
 supino. et cōmūtia q̄n̄z ponit p̄ cōsensū.
 onūctio q̄n̄z p̄ dīstinctōe ponit. ut cum
 dē mibi herediqz meo. ff. de v. sig. cōiūctio.
 et dīstinctio q̄n̄z ponit p̄ dīstinctōe. ff. e. sepe.
 onsequēcia lraiz dē dñs ordo scriptare. s.
 onfensus ē q̄duplex. q̄n̄ scribit sine titul.
 scz negligēcie. consilij. coopacōis. et auctis
 siue defēsiōis. eē de offi. del. c. iam i glo. b.
 onfiliū. si q̄s sit obligatus req̄rere dīfiliū al-
 ten⁹ n̄ valz qd̄ agit nisi req̄rat dīfiliū. eē o ar-
 bi. cū olim n̄ tū tene⁹ sequi cōfiliū. et d̄z petē
 cōfiliū tpe d̄petēti. et expectare r̄nsum. eē de
 elec. cū in veteri cōfiliū reuerēcie obligat
 sic p̄ceptū di. vj. c. j. cōfiliū vō p̄fectōis non
 obligat eē de eta. ad aures in glo. Que de
 nouo emergūt de nouo indigent cōfiliū et re-
 medio. ff. de ven. inspi. l. j. Vbi magis pi-
 culū v̄tīc̄ ibi magis est cōsulendū. ff. de car-
 bo. edic. l. j. §. ij. Nō est p̄cipitandū dīfiliū q̄n̄
 indigem⁹ ut aliqd̄ maturi⁹ agam⁹. di. l. pon-
 deret. cōfiliū a quib⁹ et exptis est req̄ren-
 dam. j. q. j. estore. Qui fraudulēter dat dī-
 fiū tene⁹ actōe et dolo. et d̄tra eū agi pōt q̄n̄
 ti eius interfuerit i⁹ factū n̄ esse. ff. de dolo.
 l. arbitrio. §. dolo. qd̄ v̄tīc̄ ē si sit soluedo. si
 ac sit n̄ soluedo ad ius p̄stinū restitui n̄ d̄z. ff.
 d̄ dolo l. elegār. §. fi. l. bñ. eē d̄ renū. c. p̄nl.
 onfistōriū est tribunal. vñ p̄corium. s. loc⁹
 in quo ius dicit̄.
 onstitutio infra in decretales ep̄le.
 onfularis femia est vxor cōsulis.
 onfules sic dicti sunt qz ut plimū reipubli-
 ce cōsulebāt eū oportebat.
 onignacio. uignoz dīunctō. et q̄n̄z dē rectū
 vñ dē due edes sūt sub vna dīgnacōe. i. sub
 oract⁹ in limie dē esse q̄n̄ vno recto-
 res est tradita. et p̄ciū nō ē solutū. qz d̄tract⁹
 est iniciat⁹ sic limē ē iniciū introit⁹ domas.
 onumacia est s̄m gōf. inobediēcia et d̄cem-
 tus. cū q̄s trib⁹ edictis vñ vno p̄emptorio p̄
 oibus citat⁹. p̄nciā sui facē cōtemnit vñ veni-
 ens mādato n̄ obedit. Cōtamax est qui vō-
 cem iudicis exaudire cōtemnit.
 onuenire mibi ē d̄gruē mibi. d̄uēire me ē al-
 loq̄ me. cōuēire iter aliquos ē placē iter eos
 orā ticio dicit̄ fieri i⁹ qd̄ fit eo p̄nte et scitē
 te. ff. de v. sig. coram.
 onnicularios dicit̄ illos q̄ i bello cornua
 alax regenda habuerūt.
 orp⁹ q̄n̄z dē tota eccia. i. oim̄s fideles p̄ fi-
 dem et caritatē dīucti. Sūt em̄ vnū corp⁹ mi-
 sticū c⁹ caput est xp̄s eē de sū. tri. c. ij. q̄n̄z eē
 dē corp⁹ collegiū siue vniūfitas c⁹ caput est
 p̄lat⁹. eē d̄ his q̄ fi. a p̄. nouerit. et t̄le corp⁹
 p̄t h̄e vnū sigillū eē. d̄ excef. p̄la. dilecta. dē

ecia cōgregacio cuiuscūqz ciuitatis vel ville
 vel castri h̄e corp⁹. Itē qlibet cōgregacio p̄
 iusticia faciēda. ut cōgregacio scolariū vel co-
 ciaz vniuersitatis. Itē societas cā religionis
 Quib⁹ at p̄missa est vnū corp⁹ h̄e. debent
 istar reipublice h̄e res dñas. areā cōmanē.
 actōez su s̄ndicū dñez p̄ qz agē possint. ff. p̄
 cuiuscūqz vniūf. l. j. Itē ep̄s cū suo ca⁹ fa-
 cit vnū corp⁹ cui⁹ ip̄e est caput. s̄ cū clero ci-
 uitatis vel d̄oce z n̄ dē facē vnū corp⁹. Silr
 nec abbatissa cū clericis suis liz ip̄a sit caput
 fac vnū corp⁹. Dicit̄ ecia vnū corp⁹ qd̄ vno
 clau dit̄ spū. ut aial. lignū. Dicit̄ ecia vnum
 corp⁹ i⁹ qd̄ h̄z p̄tes ite gles su sibi coherētes
 ut dom⁹ et ecia qd̄ h̄z p̄tes distātes. v. grex
 pp̄a colle ziā. h̄z h̄z. eē. dē excef. p̄. dilecta.
 orpati siue collegiati dicunt̄ q̄ sit d̄ aliq⁹
 rimē ē p̄t̄m. q̄rela. corpe siue collegio
 id ē accusacōe et dānacōe dignissimā. di. xv
 §. nūc at Criminū capitales. erāt carceris
 custodes q̄ ecia stratores dicebant̄ a sternē
 do. qz d̄enatos paniebāt. Crimia excepta
 scz ad quoz accusacōez et testificacōz admit-
 tunt̄ cōtra clericos eē layci si bono zelo p̄ce-
 dant sicut h̄. s. symonie h̄sis lese maiestatis.
 fraudati cēfas. fraudate annōe. dilapidacio-
 nis et saclegij s̄m aliquos. xvij. q. iij. q̄ at. d̄
 p̄mis trib⁹ h̄z. eē de accu. cū p̄. Crimē lese
 maiestatis ē q̄n̄ q̄s cōtra v̄bē aliqd̄ mol. vñ
 q̄ p̄fugit ad hostes vñ q̄ hostes qlitercūqz iu-
 uat. s. armis vñ pecunia vñ cōfiliū vñ q̄ subie-
 ctas p̄uicias nitit̄ facē rebelles. vel q̄ sedi-
 cōez mouet i ciuitate. vel q̄ m̄gratū occidit.
 vel p̄ncipē. vñ eos q̄ circa lat⁹ eius militant.
 vel qui arma ferūt vñ occupāt loca cōtra rē
 publicā. et idē dē cōmē p̄duellōis. i. hostile.
 p̄duelles em̄ dicunt̄ hostes. ff. a. d. l. acq̄l. l.
 i. ij. et. iij. l. 310. Crimē fraudati cēf⁹ ē
 cū q̄s furat̄ publicā pecuniā sibi cōmodatā
 Crimia alia sit puata ut illa quoz execu-
 cio. i. accusacio vñ denūciacio p̄inet ad illos
 em̄ q̄b⁹ inferunt̄ ut furca et dāna illata et in-
 iurie. alia ac sicut publica. ut illa quoz exe-
 cicio d̄at̄ cuiuslibz de p̄plo ut hoicidia. adul-
 teria. cōmē lese maiestatis et h̄mōi. Itē cōmia
 alia sūt capitalia. s. p̄ quib⁹ pena sanguinis
 inferit̄. alia nō. s. q̄ pena pecuniaria p̄uimunt̄
 Crimē fraudate anone ē cū poratores furā
 tur victa alia a republica ad exercitū missa.
 Crimē saclegij s̄m pe. et abbatē dē exceptū
 in ca. s. q̄n̄ q̄s hoiez extraxit de eccia i caū n̄
 cōcessō. C. de his q̄ ad ecciam cōfū l. ij. Cri-
 mē piaculare dē qd̄ morte expiat̄. Crimen
 cōcussōis cōmittit̄ q̄ p̄textu officij sibi d̄mis-
 si. ectoz quet cōminādo aliqd̄ ab inarco. reij
 q. j. m. licaris eē. Crimia siue culpe q̄ d̄i sūt
 in quib⁹ ē culpa relaxare vidictam. eē de po-
 stul. p. c. i. §. nos g.
 uculia. infra in flocci noie.
 urator d̄at̄ adulco m̄oz. xv. anis. tucoz
 vroz d̄at̄ pupillo infra. xij. annū. et pupil-
 le infra. xij. an. i. d̄r̄ eē pupill̄ curator ad lites
 Iconom⁹ est cui res ecciastica gubernāda
 mandat̄. ut qz admittat res canonicorū. qui

eciam in quibusdam ecclesijs ppositus dicit. vñ
constituit tñ in rebus ecclesiasticis et eciam aliqu
defedit in ca. et eciam ponit qñqz in aliq ecia
vacate ad pcedendū et cōseruandū puent ad
opus futuri plati sñm gōf. Vicedñs ē q gu
bernat res epi. Sincie dicitur a qualibz
vniūitate et a pluribz tñ. vñ dē sīdicus qñ
cām singulorū dicēs. et cōstituit ad vnā cām
et ad plēs vl ad omēs. et ad pñtes lites et fu
turas et sine decreto. et i. videt lex facē dif
ferēciā vt dicit gōf. inter sīdicū et defēsozē
Actoz vñ cōstituit ab epō. Cōstituit eciam
a corpe vl vniūitate et cōstituit ab vno et
a pluribz. ff. q. cuiuscūqz vniūitatis. l. j. et d3
cōstitui cū decreto iudicis. et dat ad vnā cāz
et plēs. s3 datur ad lites pñtes non futuras.
Procurator at cōstituit ab vno et a pluribus
sñm host. et s3 a vñ dño ab imicō. et ad vnā li
tem et ad plēs. et ad lites pñtes et futuras.
et cōstitui pōt sine iudice. et cōstituit i rebus
ecclesiasticis et puatis. Et dicit host. a. de sīdi
co q dñā pñdicta inter h noia accēdit sñm les
ges. s3 sñm canones. n ē faciēda vis de nomie
dñmō cōstet de cōstituentis mēte. h gōf. et ho.
Et cōstitui pōt pcurator pñs et absens nō tñ
inuit. et de pcur. nō iniuste i glo. b.
irogphū est cū duo pacificētes faciūt duas
scripturas sub eadem forma verborum et ma
tuo sibi tradunt.
Annū. q dat occōes dñi dñū dedit
se videt. et iō tenet. s. si det opam rei
illicite vel eciam si det opam rei licite.
et nō adhibz diligēciā quā pñt. et de testi. et
attē. sic in glo. c. Itē dāna dñt ab expēsis
infra. in expēse. Dānū dē a demēdo. vñ dā
nū pateris qñ de rebz tuis aliqd decreuit. n
qñ nō accrescit eis. qre qñ lucz amittis. non
ideo dānū pateris. Dānū siue interesse est
ēca rē. puta subtraxisti instrūta. hua pōt
sio mea firmat. teneris mihi ad dānū qd con
tigit m h3 ppter absēciā instrūtoz. qd dāz
est ex rē. et c. vt infra in vocabulo interesse. de
hoc ex de iniurijs. in nra. in glo.
ardanarij dicunt qui falsas mēfarias tenēt
a quodam dardanario dicti.
are intelligi q remittat ex de testi. et attē.
venies. i. in glo. Itē dare solz dupli sumi i
instris. vno ppe vt cū res data trāsit i de mi
niū accipiētis. alio impropo vt qñ deditur
solus vsus vel sola possessio rei. Itē dare iso
lutū qd solz poni in instris est dare i solucōez.
ebz et opozz aliqñ dicūt necessitatē. aliqñ
honestatē. xi. q. j. c. j.
ebitū intelligi remitti i cirogphi reddicō
ne vel instrūti. n sic i reddicōe pignozis. ex
vt lite pēden. ecia sicte marie i glo. vlc.
ebiti diē venire est debiti posse pēa.
eclinare ē aliqñ rē paulatim ifirmare et eā
declinantē facē. vñ dē sñiaz iudicis decliare
ecretales eplē. nota sñm jo. q cōstitucio ec
clesiastica dē canō. decretal. eplā. et decretū
Dicit eciam canō qd statuit in cōcilio gnali.
Decretū dē qd papa ad nulli dūltacōez sta
tuit de cōsilio cardinaliū. Decretalis eplā dē

qd papa statuit vel solz vel cum cardinalibz.
onstōnū alia ciuili q dē ius forēse vl ciu
le. alia ecclesiastica q dē canon. di. iij. inter.
Itē constō dē dupli. vno cōiter et sic cōp
hēdit oēs decretales et leges et decreta. alio
mō stricte. et sic dōtes dicunt pñcipū. leges
ppli romani. edicta ptoz vl iudicu. vñ dē iu
dex citare tribz edictis. h jo. di. iij. plebiscita
ecretum diuidit infra iuris corpz.
eductio. i. sepacio. vñ deducē. i. separe. et
efēdē ē vicē dñi subire. idē ē deductō.
vel illud facere qd dñs facerz in lite.
eferre est aliqñ accusare. differt tñ. qz ac
cusare fit reo pñte. deferre vero reo absente.
efūctio ē liberacio. vñ defungi. i. libera
elegare est assignare creditori debitorē p
se solutūz ipi.
elezatus est is cui vel a papa vl ab ordia
rio vel a delegato pñcipis causa dmittit. nā
et subdelegat est delegat. Dicit aut subde
legat respectu delegati. h gōf.
eponere est simplici vbo aliqñ suspendē.
egradare vō ē cū solēnitare. s. insignia cu
iuslibz ordinis. put i ordinacōe sunt tradita
auferēdo sepe tñ vnū ponit p alio.
epoztare ē aliqñ in ppetuū exiliū dānare
erogare quid est ā in vocabulo abrogare.
eterminant qñqz pcedēcia sequēcia. qñqz
econuerso. qñqz mediū vtraqz. ex de v. sig. ni
colaus. q. in pñis. et de appe. ij.
etestacio ē cū testibz scā denūciacō. vt. ff.
de v. sig. s3 et detestari et execrare.
icere. vñ q dī vnū dicat pla q sequunt
ex illo. di. viij. quo iure. dictabāt.
Dictatores erāt q i causis maioribz sñiam
ies pñsti dicunt illi dies i qbz fiūt dmes
mozacōes scōz. loco festi vt i sabbatis beate
marie virginis. sñm host.
Dieta est cenaculū i quo qz magis die qm
nocte solet residē. est eciam diei spaciū. est eciam
vni diei opacō. ē eciam vni diei cca dmezio
Cōtinet at dieta legal. xx. miliaria. ff. sig
caucōez. l. j. Dieta vulgaris dē illa q hē sñm
dñuetudinē regiōis ex d rescrip. nñli i glo. d
ietanj sūt illi q se ad aliēa cenacula dñi gūt
aio furadi a dieta dicti. Itē sūt gñatores.
ignitas dē qñqz qdā progatiua i ecia q ec
dē pñonatus. qñqz secularis progatiua. qñqz
pñs. qñqz dicitio. ex de cleri. nō resi. qz non
iminucio capitis. est pōzis nulli i glo.
status mutacio insti. e. i pñ. Et ponit h sñm
arō. statz p ciuitate et libertate. vel ciuitate
em. vel pñna pñte. vel pñna pñte siue media
tria em pñcipua sūt q h3 hō. s. ciuitas. libertas
et familia. et sñm h tria est triplex capitis di
minucio. s. maxima. media. et minima. Maxima
est cū qz amittit ciuitatē et libertatē. vt si qz
dānet i metallū vel opz metalli. vl si maior
xx. ānoz patit se venūdari ad pñciū pñcipan
dum. vel si manumissus i sñuitatē ex ingēta s
dine reuocet. Media ē cū libertas retinet. s3
ciuitas amittit. vt si qz in insulā depoztetur.
Mima est cū vtrūqz retinet. s3 statz boīs cca
faiiā mutat. vt qz pmo erat i aliena potēcia

et mancipat. vel erat pmo sui iuris et postea
adoptat vel arrogat. seru9 cñ manumissus n̄
dicit capite diminui. qz ante p̄ manumittat
p nullo vl p mortuo reputat. hodie em̄ ice-
pit statū h̄re. h̄ oia p̄bant insti. e. Ad h̄ nō
q̄ p̄dicta descriptio itelligi d̄z cū p̄muta⁹ sta-
tus hoīs factō ei⁹ iterueniēte. vl i adēnādo
vel i emācipādo. vel arrogando. vl adoptan-
do. vel ecia reuocādo ex ingratudie. vel indi-
gnitatis collacōe. et siq̄s statū mutet digrate
vñ liz mortuo p̄re alic⁹ mutet stat⁹ eius. q̄a
sui iuris ē factus n̄ ideo capite est diminut⁹.

ictice sunt colūne eccie in q̄bus imagines
patrū in suo cathalogo ponunt. xxij. q. ij.
p̄fert. v. et in sacris dipictis zc.

ispēdiū d̄z longū et inutile. cōpēdiū breue
et vtile li. nj. d̄ rescrip. dispēdia i glo. jo. an.
istrabere. id est v̄dere.

iucius vbi nō determinatur q̄ntū extendat⁹
arbitrio boni viri relinq̄t. ex del. de causis.
et de cōiu. lepro. in glo.

oli p̄xi⁹ d̄z q̄ ē p̄xim⁹ pubertati. ff. d̄ reg.
iur. l. pupill⁹. vñ dicitur pueri dolo capaces
qñ sūt p̄xim⁹ pubertati. ff. d̄ reg. iur. pupillū
vñ qñ mas h̄z decē ānos et dimidiū. tūc em̄
p̄t delinq̄re p̄terq̄ i adulterio. h̄ accur. Aug⁹
vero i epla ad renatū di. p̄ puer d̄z doli ca-
pax cū est. vij. ānoz. qz tūc p̄t mētiri et veruz
loqui. Dolus mal⁹ ē calliditas ad decipiē-
dum aliū adhibita. Dolus bon⁹ est idē qd̄
solercia. maxime scz aduersus hostes et latro-
nes ne q̄s machinet. vñ d̄z q̄s bone indolis
q̄si bonū doli intus h̄ns. i. solercia vel inge-
niū. ff. l. j. Itē bonus dolus est q̄ fraudē ex-
cludit. ff. de. l. ij. l. cū p̄. host. tñ fide s̄uati
fides est seruāda. xxij. q. j. nouit. nemo autez
videt eos fraudare q̄ sciūt et cōsciūt. ff. de
reg. iuris nemo. Si doli adhibeat re⁹. in-
telligenda sūt verba s̄m q̄ actor intelligit.
si aut vterqz. debent intelligi in p̄po sensu. ex
de spō. ex lris. in tex. et glo. Itē qui dolum
obicit doli p̄babit. ff. de p̄ba. quociēs. hoc
fallit i pastore q̄ negat suo dolo vel negligē-
cia ouē pisse et in custode carceris. ar. ff. de
eden. l. siq̄s ex. s. vlt. h̄ innoc. Itē oīs doli⁹
est fraus n̄ ecōuerso. ff. de pac. iuregeniū. s.
dolo. s̄z d̄tra. ff. de reg. iuris. l. fraud. vbi
d̄z q̄ fraus n̄ fit sine dolo. h̄ fraus fit du⁹.
vno⁹ de re cū cōsilio. alio⁹ de re sine cōsilio vt
cum q̄s decipit aliquē. re ip̄a ignorata. p̄mo⁹
nun⁹ fit fraus sine dolo. scdō⁹ fit sine dolo.
onū infra in vocabulo mun⁹.

romōes dicunt⁹ qui p̄rāt nauib⁹.

vbiū siue obscurū verbū interpretandū ē p̄
reo. nisi i q̄tuoz casib⁹. s. qñ agi⁹ d̄ cā liberali
de inofficioso testam̄to. de m̄rio⁹ et de dote.
ex de fide instru. inter dilectos in glo. vl. et
de sen. et re iudi. c. vlt. in glo. Dubia sunt
in meliore p̄te interpretanda. ex d̄ re. iur. estote.
Dubius in fide. ifra i vocabulo. infideles
ucētarij dicunt⁹ m̄gñ militū ducentoz.
uplonia v̄t⁹ qui duplicata v̄t⁹.

Ceclesia mutipli⁹ d̄z. s. p̄o malignancium
p̄s. odiui eciam malignanciu. scdō col

lectio fidelū de cōse. di. j. eccia. tercio muro
rū ambitus. de cōse. di. i. de fabrica. q̄rto cor-
pus xp̄i. de cōse. di. i. i eccia. q̄nto p̄latura ec-
clesie ex. ne p̄lau vices suas vel eccias. id est
placōes. vt exponit bñ. ibidē. sexto ep̄alis ec-
clesia et h̄ac despōsat ep̄s qñ cōsecra⁹. vij. q.
i. scire. septio obuencōes ecciastice p̄ueniē-
tes romane eccie. ex. ne pla. q̄relā. h̄ bñ. ibidē
octauo viri ecciastici. lxxij. di. c. j. nono cano-
nici m̄ricis eccie. di. lxxij. s. fi. x^o. maior pars
capitli. di. lxxij. applica. vñ decio q̄libz eccia p̄-
uicie ex de vsu palij Cū sup. h̄ bñ. ex d̄ v. sig.
cū clerici. Ecclesie matricis noie intelligit⁹
eccia cathedralis. ex de v. sig. venerabili.

Ecclesie cathēdral noie intelligit⁹ ep̄s et
capl̄m illius eccie et nō alij clerici. vt in. c.
cum clerici in glo. Ecclesiaz bona sūt dei
vñ licz oia sint ei⁹. h̄ tñ sp̄ali⁹. ex de v. sig.

dilis d̄z qui edib⁹ p̄est qui cā glo. b.
ecia d̄z edic⁹. qz edes tue. ne scz dom⁹ ciui-
tatis essent ruinosē vl inordiate posite. Dicū-
tur ecia ediles curules. qz in currib⁹ ire sole-
bāt. ff. de edil. edi. l. j. Edilis cereal d̄z a ce-
rere. qz p̄fuit ānone. Idē ec d̄z p̄fect⁹ ānone.

dictū pemptozū qd̄ ē s̄ i vocabulo citacio
dicta s̄ in vocabulo decretales.

lectio s̄m q̄ de ea tractat⁹ ex. est alic⁹ p̄so-
ne ad dignitatē vocacio.

mblema est eminēs scriptura vl ornat⁹ va-
sōz vel varietas colorū in pauim̄to.
mergere est subito accidere.

mptoz bone fidei vi⁹ cē q̄ aut ignorauit re
esse alienā. aut putauit eū q̄ vendidit h̄re v̄-
dendi p̄tatem. puta tutozē esse vel curatozē.
ff. de v. sig. bone.

quus emissari⁹ est q̄ salit sup eq̄s. Equicius
est custos equoz. Equiciū grex equoz.

rgasteriū d̄z ab ergos grece qd̄ latie ē op⁹
et sterō grece qd̄ latie ē stacō. idē ergasteriū
q̄ stacō op̄osa. C. d̄ ep̄is et clericis. l. ij. i glo.

rrō ē qui oberrare solz. et frequēter sine cā-
st signat p̄ns et p̄teritū. vt cū d̄z vagat⁹.

ticus est solut⁹ ab obligacōe Et silr erit sigt
futurū et p̄teritū. vt cum d̄z q̄ in codicill scri-
ptū erit do vel lego. li erit p̄teritū et futuruz
demonstrat. Nō fuisse vi⁹ q̄ n̄ durauit. ex de v.
sig. nā et ego. in tex. et i glo. c. sic ecia n̄ esse
qui min⁹ ē p̄done⁹. ex de trāll. inter.

mittē aliquā rē ē eā p̄ sniam iudicis cōseq̄.
xcādescere ē subito irasci h̄ita silitudie in-
ter furozē. et ferri estuātis candozē.

xceptio est rei defēsiō p̄ quā q̄s tuet⁹ se ab
actore. Et p̄t exceptio sumi dupli⁹. s. p̄prie et
imprope p̄prie cū actio op̄etit actoz. vt qz mu-
tuauit tibi. x. lib. s̄ h̄ actō excludit⁹ exceptōe
vt qz feci tibi pactū de nō petēdo. et tunc d̄z
exceptō actōis exclusio. et tunc est exceptio
iuris. Imprope vō d̄z exceptio cū actoz n̄ d̄z
actio. s̄ calūniōse petit. et talis n̄ p̄t de iure
exp̄iri sine actōe. qz nemo p̄t exp̄iri sn̄ actōe.
Vñ cū tūc nulla sit actō. dici n̄ p̄t actōis ex-
clusio. s̄ d̄z d̄tra intencōez actōis defēsiō
et tūc p̄t dici exceptō facti. Vñ qñ q̄s i aliq⁹
instro se obligat ad aliq̄d sn̄ exceptōe aliqua

Excepção

iuris vel facti. sensus e qd dicitur nullam facere
defensionem de iure vel de facto. Est autem ex
ceptio alia pemptoria q. s. actioe oino pime
puta petebat a te. c. li. et tu excepisti dices q
pepigi tecum de non petendo imppetuum. Alia de
clinatoria puta conuenio te coram iudice non tuo
et tu dices te non esse de foro eius. Alia est dis
latoria soluciois puta peto a te c. libras et tu
dices q non debes eas usqz ad annum. ex de ex
cep. exceptione in glo.

reconsul infra in vocabulo exqstoz.
executores sunt illi p quos iudex suam suam
mandat executioni. dicuntur etiam executores illi q
illucunt i testamentis ad pficiendum ordiata i ipis
renia dicuntur pue res domesticas q a vltimo
pntaciones dicuntur et marie diuitibus afferunt
hibere est rez in publicum ostendere vt adusa
rius copia habeat re sua esse ostendendi vt cu
quis dicit hec res est mea.

expense. impense sunt vales et necerie. expense
vero sunt voluntarie non necerie q ex pensu. i. de
bitu. Expense differunt a danis. Vn iuramentu
factu sup vnu non extendit ad alteru. Expense
em sunt q ca lris fiunt. dana vo q ex discordia
pveniunt. vt destructio domus et silia. ex d in
iuris. in nra in tex. et in glo.

xpiti qnz ponit p rinde sine defede. ex d
iud. c. j. qnz p age. ex de ca pos. pastoralis.
xpilatores sunt q de rebz vacatis hereditatis
aliquo expilat et surripit. d. pe. di. i. aut facti
xplicacio. nota q exceptio adiunat reu. Re
plicacio vero e illa allegacio q exceptioez in
firmat et actore adiunat. Supplicacio est illa
q replicacioez infirmat et reu adiunat. Expli
cacio vero e illa q supplicacioez infirmat.

reqltoz e q offm et admistraco; pecunie qre
de et obseruade deposuit sic excofus q osulere
xtuc tpa extremu signat. ff. de delict.
codi. et dem. l. si is. q. si ita.

culabit sine spe pte reditusqz rei qz. Inscris
ptus manet in pna sz re spolia. Amittit pferi
ptus opes. non posse reuiri. Quinqz relegate. sua
cum remeabit habebit.

Acere de ille cuius aucte fit. ex. d. sen.
ex. ml. ieres. Eace qz de statiz incotinē
ti. mor. ilico. qd facit sine interuallo
nullo actu dtrario vel impnēte intermedio
ex de elec. qz ppter vbi dicit p p collacionem
mor dicit electio celebrari. Silt cu vis infert
pstone incotinēti repellit dicit. i. sine interuallo
q bello dtriuato. Itē qd fac in triduo.
C. de erro. aduo. l. vlt. vbi dicit p aduocat p
reuocare erroze suu stati. i. infra triduu. et h
intelligit placē. sic sonat. sz accur. intelligit
h qn ca durat p erroze tm p tres dies. Itē
qd fac in. x. dieb. ff. de costi. pecu. l. pml.
soz. vbi dicit q si qz sine die dstituerit se solutu
ru pecunia alicui dtra eu aq p si stati non sol
uat. i. infra. x. dies. Itē qd fa i vno ano re.
q. i. puella. vbi dicit q si inscijs penabus infra
xij. anu asspserit vel u petes et tutozes pnt h
irritare statiz. i. ifra anu. Itē qd fac cu quo
dam tpmēto tpa. ita q nec mimu nec maxie
mu tps assumit. qd magis p intellectu papi

qz dicit. ff. de solu. l. raturum. et. l. de codicibz
vbi dicit q heres fideiussor testatoris. h qd an
adita hereditate soluit p defucto stati solue
dicit. i. cu quoda tpmēto tpa. non ei stati cu fac
co venire dicit. Itē qd facit cu pmo pot ex de
rest. spol. oliz ca; vbi dicit q vim illata rebus
p qz repellit incotinēti. i. p cito poterit col
lectis amicis. ita q id incotinēti non extendit
vltra anu. h. bñ. ex de elec. qz ppter. Itē qd fa
cit i vno mese. i. q. i. stat vbi dicit q si aliq sine
ordiat ab hēacis p vim. si statiz renunciaues
rit doliabulo hēacoz. tuc excusan. i. infra
mese. Itē p cito scit. xxxij. q. ij. mulieri.

Itē qd facit qnz. ff. si certu petat. l. j. vbi
dicit q cuicuzqz asseam aliena fide secuti mox
recepturi ex hoc contractu credim.

alsarij dicunt q crimis falsi tenent.
ama. opio. et esumacio idē sūt s3m jo. iij. q.
vij. porro. de fama e ifra vocabulo pbaco.
amilie noie liberi dantur. et e dñs failie
ff. d. v. sig. l. failie. vnic. vo s3m noie failie
non dantur. nec duo faciunt familia vt dicit ibide
ermecacio e eiusde gnis metalloz. solida
cio siue coniunctio.

erri dicim ppe qd qz suo ppo corpe baius
lat. portari vo ea q qz i iumero secū duc. agi
vero siue duci aialia. ff. de v. sig. ferri.

ideiussor est q p alio se obligat vt scz eo non
satisfaciete satisfaciat. et dicit fideiussor q ius
su alteri ponēs fide sua. Fideiussor in rem
sua datus e q fideiubz p re aliq i ca illa in q
res e futura sua. vt si fideiubz p suo pcurato
re. in causa rei sue rem iudicata solui.

ides. dubi i fide e ifidel. ex d s3m. trini. fir
ieri. h vba fit et fiut non tm respi. miter.
ciut pns tps sz eia futuz. xxv. q. j. gnali in
tex. et glo. Eteri incotinēti qd dicit h p omie
ti arbitrio iudicis vt dixit ala. ex de ap. an. sic
in glo. Vel fieri incotinēti dicit. i. in actu se tes
nentu. i. ante q dtraheret ad alios act et ne
gocia diuertat. ff. de v. obli. l. dtriuuis.

ilius familias est q e in pte pns.
ilius emancipat est q est ex manu vl pte
ilij infra i vocabulo liberi. pns.

iscaria sūt tributa. C. de epis. l. iij. in glo.
loci noie intelligit hie hns maicas logas
et amplas. Cuculle vo noie habit long et
ampl s3m maicis li. vij. d. sta. mo. ne i agro. q.

ozesta e loc vbi fere includunt. vey.
quibz hz alijs vsu venadi. ex de dona. cu di
oz est loc rebz venalibz lect i glo.
deputatus. est eia tribunal s3m gos.

ozus e loc exercedis liub in pna iudis
cis assignat. a fando dictus vl a foroneo re
ge q pm greis legē dedit. ex de v. sig. forz
Et dicit dpetes. f. alicui qz foritur roe delicti.
vel dtract vel domicilij vl rei de q agit.

ozane e q forz sz vt ibide vl de foris veit
ozita qnz est dubitacm. iij. q. vij. pegna
vt ex de voto magne. fres.

rm nomie dunt foroz. ff. de pactis. l. tres
raus fraudare. s in vocabulo doli pprim.
ruet dicunt q supsunt deductis expensis

que sunt gracia fructuū. Eructus quidā sunt
industriales ut frumentū. vinū. et silia. qdā
naturales ut fructus arborū. ex de resti. spo. §
unctio est usus consuetus. uis in glo.
undus est mansio alicuius cum accessi omnibus
Eundem diuidi in certas regiones est diuidi
in determinatas partes.

ur et abigeus i q^o dicitur i vocabulo abigeus
Generalis s^o mone persona loquens q^oz intel
ligit excepta. q^oz n. nec est familia eius
ex de iur. ur. peticio. Gnale vbu n e
sp gnalr itelligendū. ibidē ad nraz i glo. vlc.
Qd gnaliter dicitur. imo etiā qd indefinite dicitur
gnalr est intelligendū. ex de diu. lepro. qm i
glofa. de h infra in vocabulo indefinita.

generalia verba sunt ad civilem modum referenda
da. ff. de hui. vr. pd. l. si cui. d. h s i vocabulo
landis noie omis fructus dicitur accessio
ff. de glande. l. vna. bulo collegiū.
regē faciūt. v. porci. vl. r. oues. s in voca
aust^o e ius haariēdi aqz d putes vici
abere actōes est min^o q^o hē re. et hoc
est etiā qd dicitur. meli^o e pignora incūbē
q^o in psonā age. ff. de reg. iuris. l. min^o.

habere. tenere. et possidere. qn h tria ponunt
in aliquo iustro sic debet exponi. s. q^o recipi
ens hēat. s. de iure teneat naturalr de facto.
possideat civilr et de iure. qz civilis possessio
e ca acq^oredi dñij. liz aliqn possessio sic tm na
turalr n civilis ut illa quā hz vasallus.

erisco. i. diuido. et inde iudicium familie
hereditate. id est diuidēde.

Erotoniū e loc^o i q^o paupes alūt s^o m
accur. C. d. sacrosactis eccl. ijs. l. illd.
gnorācia l^o s hīcū sic i multis locis d
multiplici ignorācia. tm ad pleniorē euiden
ciā ponēde sunt h pleni^o diuisiones ignorācie
et est hic dicendū q^o ignorācia excusat et que
magis excusat et que minus.

Sciendū igit^o pmo q^o ignorācia est triplex
Prima e ignorācia negōis q. s. scia nega^o nec
debitū sciēdi ponit. et h simplr excusat Secū
da est ignorācia puacōis. s. q^o scia nega^o. ap
tūdo tm siue debitū sciēdi ponit. et h in eis
q^o panent ad salutē excusat a tanto s^o nō a to
to. Tercia est ignorācia disposicōis. s. q^o poit
errozē siue ocepōz ocraria scie recte. et h in
his que pānet ad salutem accusat nō excusat

Itē ignorācia diuidit^o ex pre matene cca
quā est. qz alia est iuris. alia facti. et ignorā
cie iuris si aliquos excuset. min^o tm excusat q^o
ignorācia facti. Ignorācia vō iuris. alia e
iuris naturalr. alia iuris diuini. alia iuris ca
nomici alia iuris civilis. Ignorācia iuris
naturalis nullū hntem vsum rōis excusat. qz
h ius e in corde hois scriptū. i. q. iij. notādū

Ignorācia vō iuris diuini qntū ad aliq^o sim
plr excusat lapcos. qntū vō ad aliq^o excusat a
tāto n a toto. Legē em et pphetas et euāgel
um et doctrinā aplicā scire tenent^o epi et pla
ti maiores q^o tenent^o omni pscēti reddē rōez
de ea q^o e i eis fide et spe. vñ ab eis req^ori scia
nouī et veteris testamēti. Layci vō tenent^o ad
nouiciā decalogi et fidei puz in apl^oz s^o m

7
bulo dicitur. Ignorācia aut iuris canonici
excusat aliquos et aliquos nō. dicitur em ius
canonicū dicitur p q^o discernunt pcta et
has tenent^o scire p^o biteri curā aiaz hntes et
cōfessores. n aut ita tenent^o alij clerici et ml
tominus layci. Sz et ipi p^o biteri et alij cl^oci
s^o m q^o sūt i maiori gdu dicitur. s^o m h pla sci
re tenent^o. Ignorācia aut eoz q^o publice p
mulgant^o ad lapcos penentiū. nō excusaret
eoz pcta qd p ignorāciā ppetrarēt. di. xvij
q^o dicitur. Ignorācia vō iuris civilis aliqui
bus pdest. ut miliab^o. rusticiis. mulierib^o. et
minorib^o. maxime in dāno vitādo. nō sic aut
in maleficijs Ignorācia facti. alia e facti
mōris ad salutē vel ad officiū et hec excu
sat. j. co. x. O. ne qd i macello vendit^o man
ducate nihil interrogātes ppter dicitur. Alia
est facti necessarij ad offm vti i p^o bitero q^o sic
fca manuū iposicō. et h nō excusat. Alia e fca
necessarij ad salutē vti q^o rps est passus et h nō
excusat in hntib^o vsum rōis. Itē ignorācia
facti. alia est facti p^orij. alia facti alieni. si
p^orij. aut ergo q^o opaz dedit rei illicite et tē
nō excusat. Aut rei licite et tūc aut habuit di
ligenciā. et sic nō excusat a toto sed a tāto. si
aut sic facti alieni. aut est ignorācia pbabil
scz ad quā nō requirit^o p sic nimis diligēs et
curiosus in inq^orendo. nec etiā q^o sic nimis ne
gligēs. et h excusat aut e crassa et supina. ut
cū q^o dicit se ignorare ea q^o sūt publice coraz
p^oo facta. h nō excusat Itē ignorācia alia
est simplex ut cū q^o tene^o scire qd nescit et fa
cit ad h p sciat s^o nō qd p^o Vel s^o m aliquos
pōt dici ignorācia simplex illa q^o puat sciam
nec ponit debitū sciēdi et h e in his q^o nō hnt
vsum rōis. Alia est crassa ut cū negligit scire
i^o qd tenent^o scire nec tm vult se nescire Alia
est affectata ut cū q^o negligit scire qd tenent^o
scire et placz ei nescire. pma excusat a tāto et
a toto. h sedā adhuc excusat s^o min^o q^o pma.
tercia vero accusat et nō excusat Itē ignorā
cia alia vincibil^o alia inuicibil^o. Inuicibilis
aut. aut est introducta pter oēz culpā. aut p
ter culpā pambulam. Si pmo^o. aut simplr^o co
gnicōz puat ut in his q^o carēt vlu rōis oio et
h excusat a toto. aut nō tollit oino vlu rōis. s^o
plenu. et tūc nō excusat a toto ut in his qui nō
sūt plene furiosi s^o hnt aliq^o mō lucida inter
ualla et in pueris q^o sūt capaces aliquo mō p
ceptū licz nō plene. Si aut p p^oriā culpā ut
in ebrioso et furioso quoz vterq^o se p^ocipita
uit in h p suā culpā. sic excusat saltē a tanto.
Si aut sit vincibil^o. aut est crassa et supina. aut
affectata de qbus est s^o prime dictum. s. §.
Itē ignorācia alia est simplex zc.

ncorpalia dñr iura actōes et s^ouitates.
ncola est q^o i aliq^o regiōe domiciliū oera
bit vel trāstulit q^o h ibi sedē habitur^o. ff. d. v.
sig. ita q^o trāstulit. x. anis domiciliū retinuit
liz etiā cā studij ibi steterit. C. d. incolis.

ndefinita eq^o pollet vli. ex. de p^ouil. qz circa
hoc est v^oz de indefinita legis vel canonis
ius tradē incendēas. talis em indefinita equi
pollet vli si lege vel canone nō diffinitur.

xxxj. q. i. q. si dormierit l. et plura alia de hac materia. ex de diu. lepro. qntu in glo. Ad hoc nota s. m. jo. an. q. q. n. e. eade ro et codicio ppter aliqd accidens oim piculariu in vniuerso dphensoz indefinita no eqpoller vli. verbigra si leger lana indefinite n cotinet i legato lana tincta. ff. de le. iij. l. si cui et si leger ois lana tincta lana eciam cedit legato ff. de au. et ar. lega. l. pediculif. tincta em lana n pcedit ex ei9 origie. s. ex accidentali ei9 opacoe. S. qn oim piculariu est eade ro et odico qz n variat p accidens liz forte sint ipa na ex origie. qz vna lana e melior alia ab origine. tuc indefinita eqpoller vli. ff. de le. ij. l. si plib9. l. jo. an. vj. l. d. elec. vt cca i glo. g. ndictio e nis anoz dstitēs ex trib9 lustris est ac lustr9 qnqueniū qd quō vō possit iueni n habet ex. d. fide instru. iter dilectos i glo. ndoles. s. in vocabulo. doli pimus. infamia est aliud qm scādalu et pl9 impoztat graue scandalū qm infamia. qz l. p purgacione tollit. sed i illo purgacō nō indicit ex de homicid. ex lris. i. in glo. ngenus est ptrie is qui statim vt nascit est liber. instru. de ingenuis in pncipio. tñ ali quādo sumit p eo qui plenā h3 libertatē. ex de seruis nō ord. c. j. nscribere e se obligare si nō pbauerit ad eā penā quā re9d3 pati si pbauerit accusator ex de fide instru. sup his in glo. b. n inceg2 restituerē. e reducē in eū statuz in quo erat an lesione. ex de relli. in integrū auditis. i. glo. fi. p. que modū subuenit miozi b9 q n dpleuerūt. xv. anos et eccie iure mio ris. et qnz ecia maiorib9 ex iusta et legitia cā ff. ex qb9 causis. maiores p totū s. m. gof. n iuria d3 vno9 gñaliter ome qd n iure fit. Scdo spēaliter iniqtas et iniusticia iudicātis qsi ius iniquuz ex eo dicta qd iure et iusticia caret. Tercio d3 culpa. vt in. l. acquil. Quar to d3 contumelia vt instru. e. in pñ. Et ac in iuria tripli. s. re vt cū man9 inferunt. verbis qn. s. cōuiciū d3. lris vt cū ad infamiā alic9 libell9 vel carmē famosuz dicit dscribit vli edit. ff. e. l. i. et. l. apud labionē. hec gof. ti. nofficiosum testamtu d3 qd de iniurijs e factū dtra pietatis officiu. s. i. quo exne9be res dstituit et fili9 iniq pterit vli exhereditat nseruire frequēciā notat. ex de fideiuss. c. i. in glo. n solidū qn ponit in instris e idē qd in torū. n solutū. i. in solucōez. s. i vocabulo dare. nstituere infra in vocabulo inuestire. nstrumentū publicū d3 instrm manu pub lica factū. i. notarij q est psona publica. Sūc aut illa q faciūt instrm publicū et autenticuz regulariter. vj. s. ann9 domi. iudicio. dies. lo cus. testis. et nom notarij. liz alicubi addat septimū. s. nom pape vel impatoris regnātis tpe quo dditum est instrm. ntencio siue caplm in iure d3 illud qd intē dit pbare p testes qui pducit eos. ntelligencia dictoz ex causis e assumēda dicendi. ex de v. sig. intelligēcia. non ex opi

nionib9 singuloz sed ex omi vsu sunt intelli genda noia. ff. de suppl. l. labeo.

nterdictū e idē qd actio i iure civili. vñ d3 interdicitū. qz iter duos dictū n ab interdiciē do vli phibēdo Est ac multiplex interdicitū qd hic dice omitto grā breuitatis. et quidem de quibusdā interdicitis habet infra i vnde. nteresse e dānuz emergēs et lucz cessās ex eo q aliqd fieri cessat. C. de sen. que p eo qd coiter iter est. l. vna. in glo. Interesse e qnz circa re qnz ex re. Itē qnz loco rei. qnz loco pene succedit. Itē aliq e i bone fidei iudicijs s. aut in stricti iuris iudicijs seu arbitrarijs. vli i maleficijs. Itē aliq i lucro. aliq i dam no. Itē aliq ex dūecōe d eo habita. aliq ex natura dtractus seu dūencōis estimandū est. Interesse qd e cca re iuste pt peti et habitū re tineri puta vēdidisti mihi vinū qd nō valet. xx. p. cio. xx. p. ciū solui. nec vinū vis tradē mi hi. et postea vinū fit maioris p. cij. s. lx. id pze stādū est qz saltē hodie dandū est. si em fuissz mihi traditū eram habitur9 tantū. ff. de act. emp. et ven. l. si sterilis. s. cū p venditorē. Ex re e interesse. vt vēdidisti mihi vinū pze cio. x. solid. n est carius vinū factū. s. si tradi disses potuissē ex eo lucrari. vli vēdidisti mihi granū nec tradis. et iō s. zui mei fame interie rit. hic qz lucz vli damnū ex re vēditā dū git n estimat nec petat. s. peti res vēdita vli interesse dñe. s. p. ciū gni vel vini. vt ibidem. Qnz tñ euenit vt i9 ecia interesse qd est ex re pster tam i dtractib9 qm i maleficijs. in cō tractib9 vt si sciēs s. zui furem vel fugiuum mihi ignorati vēdidisti teneris mihi de oib9 dānis et iurijs ab eo mihi illatis. vt ibidem l. i. iulian9. s. j. In maleficijs vt si pmisisti mihi bouē aut asinū. et asinuz occidisti q erat p. cij. miozis. teneris ad dādum bouē cū te po tuissēs liberare p. stādo an asinū. ff. d. soluc. l. scitū Loco rei succedit interesse qnz. puta fui in macello et emi carnes s. ad meū interesse te neris m. Itē si pmisisti facē domū vsqz ad cer tum diē nō ad ipam domū diē trāfacta. s. ad interesse mihi teneris. C. de act. empt. et vē. l. cū p vēditore. et tle interesse peti vt ib id Succedit ecia interesse qnz loco pene. vt si pmisisti m soluere quendā equuz certa die et loco quē ego alteri eodez die sub certa pena tradē pmisi et soloz seu tradicōez progasti. et iō diē q pmisi tradē n potui. et sic penā ici di n tñ ad equū s. ecia ad interesse pēe teneris mihi. ff. de eo qd certo loco. l. ij. s. de offō. In bone fidei iudicijs dsiderat interesse ex natura dtractus. ex natura actōis. et ex offō iudicijs. Ex natura dtract9 vt vēdidisti mihi fundū iux fundū petri. et dixisti q fundus pe tri debebat s. zuitatē fūdo qz mihi vēdebat cū in veritate n deberet. vli vēdidisti mihi equū et dixisti q i stabulo erat māsuēt cū esset fe rocissim9. Et gñaliter si n pster qd conuenit. siue dixeris aliquid adesse qd abest. vli aliqd abesse qd adest. interesse meū petē possū. ecia si hoc ignorās ita credens esse dixisti. quia q

ignozabas asserere n̄ d̄buisti. ff. d̄ act. empt. et
v̄. l. iulian. §. iterest et. §. si venditor. Ex
natura actōis d̄siderat̄ iterēē q̄n̄. ut v̄didi
sti mihi domū et n̄ tradis michi eā teneris mi
chi ad meū iterēē eē singl̄ae. ut ibid. l. j. In
dic officio veit iterēē i iudicijs bone fidei ut
v̄sura et fruct̄. v̄sura ut d̄posui ap̄ te pecu
niā et eā d̄uisti i v̄sus tuos nec istituis eam
michi s̄ es i mora. michi teneris ad v̄surā. C.
d̄ pos. l. v̄sura. et peti. §. iterēē n̄ v̄sura. et ist̄
iterēē peti p̄t cū peti. cā dāni vitādi nō lucrū
captādi. et ido caute dixit canō incremēta su
scepit. xiiij. q. iij. si q̄. Eruct̄ ut v̄didiisti vi
neā p̄ciū solui n̄ tradis michi. teneris ad fru
ctus quos p̄ d̄tractū p̄cepisti q̄ veniūt iudi
cis officio. ut. C. d̄ act. emp. et v̄. l. fructus.

In stricti iuris iudicijs q̄n̄ q̄rit̄ d̄ estitacōne
rei petite. iterēē cā re veit a tpe more. v̄biḡ
ta d̄di tibi vinū mutuo qd̄ tpe d̄tract̄ vale
bat. v. sol. ex iudiciū d̄gruo loco et tpe d̄nū
ciaui tibi ut michi vinū reddēs et tē vinū va
lebat. xx. sol. p̄ea passus es me litē cōtestari
et tē valebat. ix. In q̄ estitacōne debes d̄denari
c̄te i. xx. sol. q̄ t̄m fuit tpe d̄nūciatōis a quo
tpe iccepisti eē in mora. ut. ff. si certū petatur
l. vinū. In arbitrarijs actōib̄ d̄siderat̄ iter
eē et i lucro et in dāno. v̄biḡra. ex aliq̄ cā cā
p̄misisti michi solue aliq̄s merces loco certo
puta rome cā die l̄ pecūiaz. n̄ solū dānū qd̄
sustinui si n̄ fuit solutū qd̄ fuit p̄missū suo lo
co et die. l. eē si negociator su i d̄ qd̄ ex merci
b̄ lucrū michi potui ē restituēdū. ut. ff. d̄ eo
qd̄ certo lo. l. arbitraria. In maleficijs con
siderandū est iteresse. et circa rē et extra. cā
rem ut si me d̄ seru d̄ erat istitutus heres quem
ante adicā hereditatē occidisti. teneris enim
michi ip̄i corp̄is p̄empti et q̄nto pl̄imi fuit
eo āno vel. xxx. diebus retro. Extra rem quia
nō solū p̄ciū serui heredis occisi sed etiā p̄ciū
hereditatis q̄ morte adueniente nō habui fa
cto tuo michi dabis. ff. ad. l. acq̄l. l. si s̄u d̄.

Ex d̄uētōe p̄sta iteresse. v̄biḡra. vendidi ti
bi domū et tradidi. pactū fecisti michi i d̄tra
ctu ut eā michi locares i āno seq̄nti et p̄missi
sti q̄ si n̄ faces michi dares c. sol. noie pene
n̄ facis teneris michi ad penā q̄ pena ē meū i
terēē ex eo q̄ n̄ locasti. ut. ff. d̄ act. emp. et
v̄. l. p̄dia. Interēē d̄siderat̄ r̄gl̄a i dāno t̄m
casualiter aut in lucro. et sūt hi cas̄ in qui
bus lucrū cōsideratur. Prim̄ est q̄n̄ agit̄ ar
bitraria actōe. s. cū quid certo loco p̄missū ē.
quia ibi cōsiderat̄ lucrū et dānū ut sup̄ di
ctū est. Secundus casus cū agit̄ iure locati
et cōducti. v̄biḡra. locasti michi vineā v̄l ali
quā coloniā vsq̄ ad q̄nq̄ annos. nō pateris
me frui re locata forte p̄ ānū. s̄ q̄uis alijs ā
nis me patiaris ut. t̄m teneris michi ad iterēē
meū i quo d̄tinet̄ lucrū q̄ntū ide factur̄ erā.
ff. locati. l. si fūd̄. Tercius est q̄n̄ agitur in
maleficio ut sup̄ dictū ē in exemplo de seruo
herede istituito occiso ante adicā hereditatē.

Quart̄ cas̄ ē q̄n̄ agit̄ rē ratā h̄i. v̄biḡra.
agebas d̄tra me noie petri c̄ te dicebas eē p̄
curatorē ego dixi q̄ dubitabā d̄ mādato et tu

dixisti q̄ p̄mittē volebas q̄ petri ratū habu
erit et p̄missi. p̄ea petri noluit ratū h̄i. et
sic d̄missa ē stipulatō i q̄ stipulatōe veit iterēē
meū et i lucro et i dāno. i dāno i eo qd̄ michi
abest p̄ litē a te michi mōtā. i lucro qd̄ luc
ri potuisses. ff. rē ratā h̄i. l. si d̄missa. Q̄nt̄
cā ē cū agit̄ tutele. v̄biḡra. petri mior erat
an. xiiij. Ioh̄es e d̄ tutor fuit et cepit admistra
re bōa sua fact̄ ē petri maior. an. xiiij. et sic
finita ē tutela. agit̄ petri d̄tra ioh̄es. petens
sibi reddi rōnē tutele. i q̄ actōe iterēē d̄siderat̄
ut i lucro et i dāno. q̄ pupillus āte erat he
res istituit̄. Ioh̄es vero sua culpa hereditatē
tenuit l̄ cū aliq̄ possit querē noie pupilli sua
culpa n̄ q̄sinit. luc̄ ei qd̄ dolo l̄ culpa tuto
ris pupill̄ amisit tutor eius restituere tē. In
dāno v̄o quia male admistrauit. Et qd̄ dixi d̄
tutore locū videt̄ habere etiā de curatore ut
ff. locati. et d̄duc. l. tutele. Sext̄ cā ē cū
agit̄ iterd̄cō neq̄d i loco publico fiat. puta
p̄hibitū ē a iure ne aliq̄s d̄eat edificare i lo
co publico. et si q̄s h̄ faciat q̄libz d̄ p̄plo p̄t
agē d̄tra eū n̄. s. p̄nceps d̄cedet q̄ edificaret.

S̄ p̄ea q̄ ioh̄es ipetrauit h̄ a p̄ncipe et edi
ficauit marci d̄o vale p̄hibē nūquid p̄t. h̄ si
marci d̄nū patit̄ agē p̄t n̄ obstāte r̄sc̄pto. q̄
p̄nceps i d̄ d̄cedendo videt̄ cōcedere sine dā
no alterius. et in hoc casu dānū patitur qui
cōnodū amisit. ut si marci domū habeat iu
xta locū publicū in q̄ alius edificat. et p̄p̄
edificiū i d̄ adit̄ seu p̄spect̄ dom̄ marci fiat
d̄terior. ff. ne qd̄ i loco publico fiat. l. ij. §. me
rito. Ad h̄ nō s̄m b̄n. et ho. ex d̄ iur. i n̄a
q̄ triplex ē iterēē sic et p̄ciū. s. cōuentū d̄ne et
singl̄are. ff. d̄ act. emp. et v̄. l. j. iterēē siue
p̄ciū est triplex. de quo p̄tes cōuenerūt inter
se. et i d̄ est p̄standū sic ē cōuentū. Iterēē d̄ne
ē i d̄ qd̄ res d̄nit. v̄. puta d̄bebas michi dare
x. mnas tritici tpe c̄co et n̄ dedisti. iō teneris
michi dare t̄m p̄tā valebat d̄ic̄ illo tpe. In
eē singulare est illud q̄ res plus valet vni q̄
alteri. puta amisti lib̄z meū que michi cor
rexerā in quo multo tpe studuerā. et ido pl̄
valebat michi q̄ alijs.

interlocutoria est q̄n̄ iudex residens p̄ tri
bunali p̄nunciat aliquid de plano.

interpellare ē q̄n̄z icerrūpe. v̄n̄ d̄ p̄ litis cō
testationem interpellari. iō est rumpi legis
p̄scriptionem.

interpretatō dubioz. ē i vocabulo dubium.
n̄trusi d̄nr q̄n̄ p̄ electōz canonicā s̄ p̄ violē
tiā occupat honores l̄ officia l̄ b̄nficia eccia
nūciariū ē scriptura quā h̄es ichoa. stica
re d̄z ifra. xxx. dies a morte testatoris l̄ p̄p̄
scit se istitutu h̄edē et ibi scribē oēs res d̄fun
cti sub testib̄ et eū p̄ficē d̄z ifra. xl. dies vel
ifra annū si res sint remote et tūc nō tenebit̄
creditorib̄ v̄ltra i d̄ qd̄ iuentū fuerit i heredi
tate. Si autem non fecerit inuentarium tene
bitur insolidum.

inestire et istituere iō sonāt. ē aut istituere
s̄m p̄prietatē vocabuli ponē in possessiōez q̄
inestituere. s̄ i h̄ d̄nt. quia istitui quis d̄z
p̄ncipa. iuestiri autem in absentia s̄m hosti.

hinc ubi dicitur est dicitur auctoritate. institueret est spiritualis iuris beneficii vel dignitatis corporalis possessionem tradere. Inuestire autem est ius canonice vel dignitatis tribuere quod fieri potest per anulum libere. id est renarche dicitur remanere tamen unum per alio sunt. qui discipline publice et corrigendis moribus sunt ut milites qui volunt perquirere latrones. ff. de mu. et ho. l. xl. §. renarche.

repe. i. latens iualesce. jo. an. li. vj. de ex. tinerarche dicitur itineris cultodes. cep. pia nteremptor est mediator in emptoribus. di. iij. nterdu. i. in die. c. j. et pal. ubes infra in vocabulo precaria.

udices domestici sunt ex quibus per magis pre iudicio maioris pendet et consilium.

pro standum est generaliter. nisi in certis casibus. est de re iudicium dicitur quod iuris scrip. pasto. i. glo. b. dicitur. est de v. sig. for. Iudicium contradictum dicitur si dicitur habere esse consuetudine. et tu adulari me diceret non esse consuetudine. et iudicaret esse consuetudine. est de v. sig. abbate. in glo. f.

udex dicitur quasi ius dices pro se iure disceptat. est autem iure disceptare iuste iudicare. non est igitur iudex. s. bonus si non sit in eo iusticia. ut in c. iudices assessores sunt qui assistunt iudici forus. in cognoscendo causa sunt presentes consilium.

udices pedanei erant qui de causis minimis cognoscuntur dicitur quasi iuris garrius. eo quod hi sciebant quod causam dicitur iure disceptare. ut in c. forus.

ius est genus. lex autem species est. di. lviij. ius. Ius est ars boni et equi. ff. de iusticia et iure. l. j. Ius autem est naturale quod est dicitur omni naturali. eo quod in ista et in nature non aliquid dicitur ubique habere. ut maris et femine diuinitas. liberorum successio. s. in bonis petu. puerorum educatio. dicitur omni possessio. quod iure naturali omnia sunt communia. et omnia una libertas acquiruntur eorum qui in celo et terra marique capiuntur qui in nullius bonis cedunt occupanti cedunt rei depositae vel commodate pecunie restitutor. violente per vim repulsi. Aliud est civile quod est quasi quasi populus vel queque ciuitas sibi proprium constituit diuina humanaque causa.

Aliud genus est ut sedium hostiliu occupatio. edificatio. munitio. bella. captiuitates. sicuturtes etc. quod id dicitur gentium. quod eo omnes fere gentes videntur.

Aliud militare ut solennitas belli iheredi. ne quis federis facienda sig. dato cum hoste dicitur etc. Aliud publicum. et istud dicitur in sacris et publicis biteris et magistratibus. Aliud quicquid quod est proprie romanorum. quod nulli tenet nisi in quibus. i. roma. nisi in quo agit de legitimis hereditatibus. de curationibus. de tutelis. de usufructibus. que iura apud romanos tantum reperiuntur. di. j. et dicuntur hic romani omnes qui romano imperio subsunt. s. jo. di. j. Ius civile inuenitur accipi diuersimode in iure. dicitur enim vno modo ius civile quod quisque populus vel ciuitas constituit sibi. ut in ista. de iure naturali. §. j. et dicitur civile ad dicitur iuris naturalis et iuris gentium Secundo dicitur lex. xij. tabularum. ut ff. de iustis. et iuris. l. ius civile. §. h. ergo. Tercio dicitur omne ius quod non est proprium. ut ibid. l. ius civile in principio. Quarto dicitur disputatio prudentium que fuit facta super legem. xij. tabularum. ut ff. de orig. iuris. l. ij.

§. h. disputatio. Quinto quid quod habet septem dicitur iure. ut ff. de var. cog. l. j. §. pm. Sexto quod quid iuri naturali et iuri gentium subtrahit habet accur. i. glo. et in ista. de iur. natu. §. j. Ius proprium est quod proprie introducere adiunadi et sup plendi et corrigendi iuris civilis gratia. ff. de iur. l. ius aut. Ius quicquid constat ex legibus et plebiscitis. et senatusconsultis. et dicitur principum. et edictis senatorum. et rursus prudentium Est autem lex dicitur populi que maiores natu cum plebibus quod sanxerunt. Plebiscitum vero est quod plebs tantum dicitur. et quod ad partes populi dicitur. Euerit autem plebiscita primo facta propter discordiam que fuit inter nobiles et plebeios. ff. de orig. iur. l. ij. §. hiso Senatusconsultum quod seatur tamen populi consulenti docuerunt. Costo l. edictum est quod tamen rex vel imperator dicitur et edicit. Rursus prudentium qui iuris respectu rudent consulenti. di. ij. dicitur. Ius publicum est quod spectat ad publicam utilitatem.

Ius privatum quod principaliter pertinet ad utilitatem privatam.

Iuris corpus diuiditur in canonicum ius et civile. Ius autem canonicum diuiditur in decretales et decretales. Decretales quarum volumine dicitur etiam ex magister diuiditur in v. libros quarum materia his vltimis habet. Pars prior officia creat ecclesiarum ministros. Alia dat testes et cetera iudiciorum. Tercia de rebus et vita presbiterorum. Nubendi formam dat rite quarta decenter. Vltima de vicis et penis tractat eorum. Quilibet autem liber habet plures rubricas siue titulos in quibus premitur materia de qua tractatur in capitulis sequentibus. Sub qualibet autem rubrica sunt plura capitula que dicitur decretales et dicitur. et aliquando in capitulis sunt paragraphi vni quoniam allegabis aliquid de decretalibus non aliter leges libere sicut et capitulum in eo. et si sit capitulum longum. dices. c. tali circa principium vel medium vel finem vel versus finem. vel si sine paragraphi in capitulo alleges capitulum et paragraphum

Post autem dicitur dicitur duo alij libri. s. sextus et septimus. i. quibus quod de prima dicitur materia et sub eiusdem rubricis cum v. libris precedentibus apponuntur. Decretum vero diuiditur in tres partes. prima vocatur distinctio. quod est distincta per particularem et vna. quarum quilibet vocatur distinctio. et habet quilibet distinctio plura capitula. et plures. §. quoniam igitur allegas aliquid de hac prima parte allegas quodam distinctio et c. vel. §. et si sit capitulum longum. dices tali capitulo circa principium vel medium vel finem. et quoniam allegas capitulum non alleges. §. et quoniam allegas. §. non alleges ca. Secunda pars dicitur causa. eo quod est distincta in casibus. s. xxxvj. quoniam quilibet habet plures quod et quilibet quoniam habet plura capitula et plures. §. habet autem. xxxij. circa quoniam quoniam. v. quarum. iij. quoniam habet vij. distinctio et quibus tractat de prima. unde illa quoniam quoniam intulatur de prima. habet autem quilibet illarum distinctio plura capitula et plures paragraphos. quando ergo vis allegare aliquid de secunda parte decreti debes allegare quodam causa et quodam quoniam quoniam tacendo causam et nominando quoniam quoniam et allegare ca. vel. §. sic. j. q. v. tali capitulo vel. §. et subintelligit causa

Qñ aut allegat aliqd de illa qñsiõe que in
lat d pnia d3 allegari. sic d pe. di. j. c. tñ vñ
q. vñ noiari d3 distinctõ. cū sua quota. Ter
cia vñ ps hui9 libri mtrular d dsecratõ. et
h3. v. distinctões qñz quelibet habz pla capi
tula. vñ qñ aliqd allegat de hac pte d3 noia
ri distinctõ cū sua quota dicẽdo sic. d. dse. di. j.
tali. c. vñ. q. tali. Ius vñ ciuile diuidit i q
tuoz. f. codicẽ. digestũ. autẽtica et institutã. Co
dex h3. xij. libzoz. quoz. ix. pmos tñ mgn le
gẽ solẽt. et qñ allegat aliqd d pms. ix. libzif
nõ noia9 liber nec e9 quota s3 tñ codex et ti.
et pncipiũ legis l lex cū quota sua. et si lex sic
lõga dice9 lege tali cca pncipiũ mediũ l fiez
l si lex sic distincta i ples. q. dice9 lege tñ. Qñ
vñ allegat d trib9 vñ libzoz noiari d3 liber
cū quota sua et noiari eẽ dñt alia vt i pms
ix. libzif. Et nota q qñz i codice allegat au
tẽtica. Est at autẽtica h qd e additũ iuri atiq9
et ponit i margine inter glosas s3 d lra gros
siozi et qñ allegat aliqd d h autẽtica d3 no
miari. C. et tñs i q e autẽti. vt. C. d epis et
cleri. aut. gñalic. Digestũ at diuidit i di
gestũ nouũ. digestũ ifoziatũ. et digestũ ve
tus. Nouũ h3. xxiiij. li. Inforiatũ. xij. Vetus
xiiii. et sic sũt libzoz. l. et qñ allegat aliqd d di
gest. quocũq3. noiari d3 digest. et tñs vt lex
sicut i. xij. libzoz pms codicis. Autẽtica
vñ diuidit in. x. collones et qlibz collatõ h3
ples tñs sũ rubricas. et qlibz tñs vñ. q.
vñ qñ allegat aliqd de hac aut. pmo d3 no
miari aut. p9ea tñs. deide. q. et vñ collõ
sic vt in aut. de mādato pncipis. q. si tñ. col
latõ. iij. Instituta aut h3. iij. libzoz. et ql
bet liber h3 ples titulos. et qlibz tñs h3 plu
res. q. vñ i allegādo instituta d3 pmo nomiari
isti. p9ea tñs. tercõ. q. sic. istu. de fideicõ. q.
usfratratõ e autoritas seu in heredez.
potestas pueniens ex bñficijs añ dsecratõem
ecclesie collatis. puta ex fūdātõ. edificatõ
et dotatõ. vt. xvj. q. vij. filijs. et c. qñq3. et
xvj. q. ij. abbatẽ. vñ v. patronũ faciũt dos e
dificatõ fūd9. h. gof. Dñ ec iuspõnat9 qñz
aduocatõ. qñz vicedñatus vel custodia. vel
guardio. vel ius frequetationis vel pcessio
nis. quandoq3 gratia. ex de iurepatro. qui cle
rici. in glo. a.

ure ppe d3 res aliq vendi in istrumẽtis vñ
ditõis qñ ppietas ei9 trāsfert in emẽtem.

ustio infra i vocabulo mandatum.

usticia d3 qñ iuris stat9. ex d v. sig.

ex qd e. dcm e s i vobulo ius quiritũ.
ex alia publica q a scis pñb9 scripturis
e dfirmata vt lex canonũ. Alia puata
f. q ex instictu spiritussancti in cordibus fidẽ
lium est scripta. f. caritatis que dignior est q
pima. xix. q. ij. due.

ex quandoq3 dicẽt cõsuetudo. j. q. j. c. ij. qñ
q3 regula. j. q. vij. c. ij. quādoq3 ratõ. di. j. cõ
suetudo. quandoq3 ius scriptũ siue cõstõ qñ
q3. quādoq3 cõstitutõ ciuilib tantum.

ex. xij. tablar d3 lex i. xij. tablis scpta. cū
ei leges pp dñsordia plebeiorũ cū nobilib9
fere p. xxx. an. in dissuetudinẽ abissent. creati

fuẽt. x. viri qui trāstulerũt leges grecoz in
latinũ et eas i. x. tabulis eburneis scripserũt
et ijdẽ. x. viri p9ea vidẽres i ill. x. tablis mlz
tas leges deẽ. accepta pñte corrigẽdi et sup
plẽdi. duas alias tabulas addiderũt. et inde
dicta e lex. xij. tablar. h. jo. di. vij. c. j. D9ea
cũ pdicti. x. viri sibi mgnatũ usurparẽt sunt a
pplo icarcerati. et sic dñsules sũt fci q senatus
dñsulta cõposuerũt. postea ptozes dñstituti sũt
qui edicta fecerunt. h. azo.

ex mñcipal e lex quã aliq ciuitas dñstituit
sibi. et e ius ciuile. instu. de iur. natu. q. j. i. tex.
eges ciuiles feia si nescit et et glo.
miles. clic9 et cultoz pñt sibi iudex et vltõz
ex mñplex est. f. falcidia sic dicta a falcid
dio tribuno. qui legẽ fecit q null9 tñ legar3
i testamto qñ saltẽ admin9 qra ps superesset
heredib9. di. ij. qdã. Satira. f. q d plib9 sil
reb9 loquit9 dicta a comia rex. et a saturitate
vñ et satirã scribẽ e poemata varia ddẽ. vt ora
ti9 et iuuenalis. Rodia que. f. nauiliũ con
mercõz. e. ab insulã rodo dicta. h. iniqñssima
e q patẽtũ naufragiũ ibitatorẽs oia auferẽt
hodie at excõicati sũt. di. ij. qdam. et c. se qñz
tub9. Orcẽtia fca. f. iter plebẽ et pplm. qua
dñstituit vt n valeret plus plebiscita q leges
popli Acqñlia s3m plebiscitũ e. q loquit9 in
eo cãu i q9 qñ culpa sua dñũ alij dedit. velu
ti si equũ suũ occidit vel vulnerauit. l. vñ
suã scidit. Et i hac lege veit culpa leuissima
vt si quis ex alto se pñcipitavit et sup aliũ ve
nerit et ceciderit te9 lege aquilia. vel si puta
toz ramũ deiecent et n pclamauerit et sic ali
quẽ occidat tene9 lege aquilia s3 nõ tene9 le
ge cornelia dñs i qua veit tñ dol9. ff. ad. l.
acquil. i lege. Iulia lese maiestatis. h. pñt
eos qui in rempublicam aut in pñcipez aliqd
machinari moliti sũt. Cornelia dñs iurij. h
loquit9 d hoicidiz qui cū telo ambulãt cã oc
cidendi homines. in hac lege venit tantum
dolus. Sant et plures alie leges qñ omit
to causa brenitatis.

egio de h s in vocabulo ala.

egare e mitte. e etiã in vltima volũtate rez
aliq alicui reliquere.

ibell9 e pu9 liber. i. modica scriptura. et e
duplex libell9. f. duẽtõis et accusatõis. p9 in
ciuilib9. scda i cñialib9 locũ h3. In p9 dñeri
debet nomẽ actoris et rei et iudicis corã quo
agit9 et res que petit9. et dies i q9 libell9 da9.
In secundo vero contineri debz nomẽ accusa
tozis et rei et iudicis et cñm de q9 agit9. et qñ
dcq3 pñõa cū qua cñm dñmissũ eẽ d3. et loc9 i
q9. et dies accusatõis. pñfessio accusatõis co
rã iudice. et mẽsis i q9 e dñmissũ. diẽ aut et ho
rã ibi ponere nõ est ncẽ. h. gof.

iberi vel filij dicũt omẽs descendẽtes vñ
q3 ad trineptes. et vltẽri9 dicũt iferiores. Si
milit9 pñtes dicũtur omẽs ascendentes vñ
q3 ad ternariũ et vltẽri9 dñr supiozes. ff. e. li
beroz. et. ff. de grad. l. vna.

ibertas e natural factas e9 qd cuiq3 libz
facẽ. isti. d iur. pñõ. Liberi sũt q nascũt ex ige
nis. Liberi vñ sũt q maũmictũt. isti. d ige.

iceni est appreciari.
icitarij dñr q̄ rē ali. p̄ emēdo vel adducendo
l̄ alit̄ negociādo appetūt et alt̄ alterz supā
imiarche dicūt̄ re d̄cedit pl̄ offerēdo.
p̄ncipes locoꝝ i q̄b̄ sūt diuersaz. p̄uitiaz
ā diufoꝝ regnoꝝ limitū termi. Et id̄ colimi
arche dñr. q̄. s. d̄finia custodiūt vt hoies ter
imitanei dñr q̄ sūt inter ciuita rā colāt.
tes et castra d̄stituti vt limites d̄fēdāt vt ho
is a d̄ctōe limitis nom̄ mies terrā colāt.
p̄us sumpsit. ex̄ de v. sig. forus.

itē d̄testari d̄ ille qui corā iudice cū testi
moio et publice litē ichoat cū adūsario. Se
cūdū gof. litis d̄testatō ē hincinde negocij p̄n
cipal̄ apud iudicē fca narratō. Itē q̄i litis
d̄testatō ē q̄n aliq̄s d̄uēt̄ i iudicō sup reb̄ i
mobilib̄ q̄s possidet noie aliēo. noiat domi
niū i iudicō. et accipit induciat ad denūciād
dño vt ad iudicē veiat l̄ mittat. at si ip̄e dñs
n̄ d̄pet i termino sibi dato tē em̄ ē lis q̄i d̄testa
ta d̄tra ip̄m dñm siue habet̄ p̄ d̄testata ad in
terrūpendā longi t̄pis p̄scriptōz. ex̄ vt lite nō
d̄te. quoniam frequenter. ē dubius.

itē p̄edere. ē lite i incerto eē dū ei d̄ euētus
itere de rato dñr p̄curatorū. q̄ d̄stituens
p̄curatorē sp̄ adicit i fine q̄ quidq̄ ip̄e p̄cu
rator fecerit sup cā ad quā e d̄at̄ ratū habet
ex̄ de reli. do. cum dilectus in glo.

agones siue v̄ularij sūt q̄i i suis emē
dis vel vendēdis mercatōz exercent.
ḡri scrineoz idē sūt q̄d̄ scrinearij siue
scrineoz custodes siue p̄gmatarij. sic d̄icti. q̄
p̄gmaticas sanctōes scribebāt et eoz. exēpla
in scrineis ad memoriā recondebant.

aleficiū ē hoicidiū furtū et h̄mōi. Sed q̄i
maleficiū ē cū iudex p̄ iexp̄iētiā iudicat. l̄ cū
d̄ domo alic̄ ē eiectū l̄ effusū aliq̄d̄ q̄d̄ nocu
alleatores fl̄e. monere adul̄ it̄ trāseunt.
terine sunt qui malleāt falsam monetam.

andatarij ē qui suscipit mandatū.
ādatōz ē q̄ aliq̄d̄ alicui mādāt vt i d̄ faciat.
andatū p̄ mādātū gnale posterij datū non
derogat̄ puilegio nisi de illo faciat mētōem
ex̄ de offi. oz. graue. Itē p̄ mādātū gnale n̄ p̄
hibēt̄ nisi illicita. ex̄ d̄ v. sig. l̄ quibusdam.

Itē tm̄ valet mādātū gnale q̄ ad oia q̄ntūz
sp̄eale quo ad quedā. ex̄ de vo. magne. Itē
rei turpis mādātū nullū est. ff. mād. l. si r̄mu
nerādi. q̄. rei. Item q̄n mādātū vel pactum
vnū d̄tinet in se duo. quoz vnū ē possibile al
terū ip̄ossibile n̄ obligat i d̄tractib̄. vt si ego
ex̄is rome p̄mittā tibi hodie dare colonie c.
Sed bene obligat in iudicijs. vt si iudex mā
det alicui q̄ compareat corā se die impossibi
li sibi tenet̄ compere die possibili sibi. scdm̄
h̄c. ex̄ de dolo. cū dilecti. Item qui exequi
tur mandatū nō debet excedere fines mādātū
insti. de mādatis. q̄. is qui. Itē mādātū sp̄eā
le derogat̄ gnali. etiam si de eo nō faciat mē
tōnem. ex̄ de rescrip. pastoralis. h̄ autem s̄m
bar. in q̄onib̄ p̄mo fallit i mādatis gnalibus
que sūt effectū sp̄ualia. ex̄ d̄ offi. del. ex̄ p̄e.
Scdo in puilegijs. ex̄ de rescrip. cū ord̄nem.
Tercō q̄n res n̄ est integra. Quarto in legatis

ff. d̄ suppellect. leg. Mādātū et iussio diffe
rūt. q̄ iussio ip̄ortat necitatē nec finit̄ morte
quia successor tenet̄ illd̄ facere. mādātū vero
ip̄ortat liberā obseq̄ndi p̄tātē et finit̄ morte.
Quidā tñ dicūt q̄ tā p̄ceptū q̄ mādātū finit̄
morte si noib̄ exp̄s̄ sc̄ba. h̄ jo. xiiij. q. ij. du
dū. d̄ mādato eē h̄es infra i vocabl̄o p̄caria.
appula ē ornamētū q̄d̄ ip̄ator d̄stāun̄ card
nalib̄ cōcessit. di. xxvj. constan.

appa ē ornamētū eq̄. et sūt mappē lithēami
na alba quib̄ coopunt̄ eq̄ cardinaliū cum fa
ciūt p̄cessiōz. Alij dicūt mapp̄az eē ep̄alē mi
trā. h̄ jo. d̄ hoc h̄er. di. xcij. q̄. compazis.

aterfailias ē q̄ honeste viuit quā nulle nu
ptie nec natales faciūt matrēfailias. s̄ tm̄ bo
ni mores. ff. de v. sig. p̄nūciatio. q̄. matrem.
arie aliq̄n poiēt̄ d̄patie. aliq̄n p̄ tm̄. vt ex̄ d̄
fi. p̄sbi. ad abolēdā. Aliq̄ eē legat̄ maxie p̄zo
mag. et sic tē p̄zie s̄m b̄n. ibid̄. aliq̄ p̄ tm̄.
enia p̄e dñr edificia muroꝝ ciuitatis. sic
dicta. q̄ manūt ciuitatē. et iterdū dñr abusi
ue menia oia edificia. a mūio nis. i. edifico.
ercis nomē ad mobilia punet. ff. de v. sig.
erum impiū. ē habere gladij mercif.

p̄tātē ad puniendū facinorosos. vñ merum
impiū ē quedā sūma potestas p̄ quā ea q̄ sūt
iurisdicōnis maxie explicāt̄. et d̄z mezz. quasi
sepatū a cogtōe pecuniaria eo q̄ nullū ide se
cōmodū pecuniaz. ar. insti. de publi. iud. in
p̄n̄. Nec aut̄ sūt meri impij facinorosos puni
re. delinquētes violare vel incat̄cerare. mem
bra mutilare. penā capitalē ip̄onē. h̄ ac ē tri
plex vt d̄i. h̄o. ex̄ d̄ iuriū. veiens. s. mores. exi
liū. et relegatō. ff. d̄ publi. iudi. l. ij.

etus d̄z q̄i mentē tenēs siue ip̄ediens. q̄ em̄
timet n̄ sp̄ gerit in corde q̄d̄ h̄z i ore. et ide d̄z
meticulosus. i. metu plen̄ qui. s. timet timen
da et non timenda.

inores q̄b̄ succurrūt p̄ r̄stōz i integz sūt q̄
nō cōpleneūt. xxv. an. ff. d̄ in itegz r̄stū. l. iij.
issalia l̄ missilia dñr q̄dā p̄statoēs q̄s nou
p̄toz solebat mitte in vulgū. vt q̄d̄ q̄lqz app̄
iti in possessionē h̄deret fieret suū.
noie ventris ē mitti i possessionē noie ei q̄ vel
ittere aliq̄e i pos que est i ventre
fessioz est aut facē eū possessore vt quādo p̄ba
uit rē eē suā. aut eū ducere i possessionem vt
custodiat eā et i ea maneat non vt eaz posside
at. vt re q̄ citat̄ noluit d̄pere tādē veiens
litē suscipiat donec p̄bauo eam esse meam.

ixtū impiū ē p̄cās media p̄ quā ea que sunt
i iurisdicōe media explicāt̄. et dicitur mixtūz
quasi ex iurisdicōe et mero ip̄io. eo q̄ h̄z com
modū pecuniaz. et p̄tiet ad ip̄m bonoz. pos
fessorē dare. i possessionē mitte. iubē. cauere.
pupillis tutores dare. et oēs alie pene ḡues.
p̄t̄ penā capitalē et mutilatōz. vt ē relegatio
vel fustigatō vel grauis correctō. ff. de iur.
oim iud. l. i. et. iij. in tex. et glo. h̄c guil. et
pe. de sam.

ozbus sortitus est qui perpetuo nocet nisi
sit curatus.

oztuariū d̄z q̄d̄ q̄s r̄linq̄t i morte. ex̄ d̄ offi.
iud. oz. conquirente in glo. s.

alio dicitur custos mulozum.
ulctare est punire. et dicitur mulcta a pena. qz
pena e certa et a iure iducta. mulcta vo a iu-
dice p sniaz irrogat. unde appella a mulcta
no aut a pena. ff. de v. sig. si q pena.

unicipiu de a munere et capio. e aut muni-
cipiu opidu i quo pacis obliuade ca milites
snt dstituti. et muncipes dnr q muncipia custo-
diut. et qui pnt eis de municipal. Dicitur ec
municipales q in municipio nati sunt.

unimeta dicitur pbatos et istra. qz causam
muniut li. vj. d. elec. q. uis i fi. et i glo. jo. an.
un? de cu aliqd dat causa pcedere. donuz
aut e sine ca. ex de v. sig. inter donu.

ulio est idem quod fatu.
ancisci est aliquid consequi.
aufragiu e nau fracta submersio rez-
egatia pbari n pt. s. b. siue cozpoz-
infra in vocabulo probatio.

egligetia e a? qd fieri pt et dz emissio.
egociu aliqn sigt actu alic? rei cui dtrariu
e ociu. Aln actoz cae q e iurgiu litis. et dz ne-
gociu q negas ociu. dz at negociu i causis.
et negociat i comercijs. et requit i omi nego-
co. s. n. notorio iudex. accusator. re? et testis

ocio. i. noticia ex de v. sig. forus.
iudicialis. et ptinet ad eos q hnt iurisdicem
pt ec sumi not? p dgnitoe. ex de excep. pia.
ctari? dz psona publica. qz ei? officiu e ad
publica utilitate iuetu. et dz notari? a notia
q. s. e. negocia hoim publice et autetice nota-
re. i. i. publica et auteticam forma redigere.
Et ide dz scriba a scribendo. dicitur etia tabel-
lio. quia in tabulis olim notabant.

ouale. i. terra de nouo ad culturam redacta
de qua no est memoria q alias fuerit culta.
ex de v. sig. quid p nouale.

ouato e obligatois additonal in obligatoz
pura. s. sine addicione translatio.

ouu opus facit q aut edificando aut dtra-
hendo aut fouea faciendo pstinat facie imutat.
secus est si vetus deficiat. ff. e. l. j. §. nouu. et
§. si quis edificium.

ouu opis iniciatio e s. m. hof. illi qui de no-
uo edificat i puidicium alteri? facta legali? p-
bibitio. et ptinet ad ea tm que snt solo diucta.
vt p i dicta lege. Eit aut triplr. pmo solo
verbo. s. dice? nut? nouu op? et b i loco edi-
ficij l. etia ipi dno opis. 2o p iactu lapilli. 3o p
iudicis pibitioz. pmo nucijs pdir possessioz
et fac adufariu possessore. nucijs vo sedo et
terco mo retinet possessione. b. b. ex de v. sig.
ex pte. et e. c. ij.

ora est corpus nocens non seruus est ipsuz
maleficium. Noxia vero est delictum. vnd v.
Noxia delictum delinquens noxia vocatur.

obducere est quasi de mente subduce-
re. s. m. jo. an. libro sexto de elec. fun-
damenta.

omnia si episcopus dicat. do tibi tale villa et
omnia q habeo ibi. n. itellr dare decias l. alia
iura mere spualia. qz li oia non extendit se ad
ea q peit? snt alteri? nature et iuris q ea que
pncipaliter trāfferut. S; qn dat aliqd qd b3

ryalia et spualia iura cu oib? pnticijis suis.
vt pbenda possessiones hns et dcimas. te omnia
trāfferunt simul. b. hof. ex d iurepro. lras.

melogare idem est quod confirmare.
pntates snt meliores et ditores de ppo ab
potz aliqn dicit neitate opib? sic dicti
iij. q. ix. n. optet. aln honestate. vt. xv. q. j. c.
j. Itē optebit tā futurz q pns sigt. ff. d. v.
sig. verbu.

raculu. i. rnsu. qz pendo impetrat. C. de
rdinaria onera snt illa q de dsuetudie obē
t. exordinaria vo q isolica neitate emergūt.
rdinarij vero snt nō tm epi sed etia quicu-
qz inferiores q hnt institucem et desitutio-
ne. ex d offi. or. cu ab eccia. et li. vj. e. c. j. §.
rphanatrophus est or in conferendis
phanoz et pupillor tutor et adolefcentiu cu-
rator. q eos q pentib? dilictos suscipit alē-
dos vñ orphanatrophiu e loc? b? admistra-
tionis.

ragani snt hoies puati a pago. i. villa
agan? na. nu. i. villan? et dicit.
quicuqz habitat in villa dz pagan?.

ralatin? comes dz q curā gebat pcpiaz vt
missis notarijs suis iudicū negligetia argue-
ret. et a puicialib? dsueta tributa exiget.

Rapa quod sit auctate pape dz fieri auctate
dei. et b e vey si faciat iusta de ca. ex de trāf-
la. inter cozpalia. in glo. ix.

rabolarij dicitur medici. sic dei qz pla pro
arces s i voblo liberi. mittūt q faciūt.
arus idistite plate noie ps dimidia dsigz.
t. ff. d. v. sig. l. nomē filioz. §. ad opatōis.
aterfailias dz bō cumfucqz etatus sit. dum
mō sit sui iuris et ppe potestatis.

racic? dz que ipator eligit sibi in ptem.
racicij ec dicti snt qd i nobiles in ciuitate.
aupies dz dānu sū iuria vt cū equ? pcurie
ecoz noie dānet boues. s i vo aliquoz.
cabulo boues. in vocabulo mulctare.

enā comicti est penam deberi. de pena sup
esitatio e pēhois solo. C. d. epis. l. iij. i glo.
erduelles s i vobulo emē lese maiestatis.

ersone qdā dnr puate imppe vt ille q sunt
expte a coi iure. di. iij. puilegia. vbi dz q p-
uilegia snt leges puatoz. Quedā vo ppe di-
cūt puate psona vt illi q n hnt dignate. xxij
q. j. qui dtra. vñ clerici nō dnr puate pfoe cu
beant dignitate. i. ordiez ecciallicū. di. iij. p-
uilegia. et di. iij. dei qz. b. jo. Itē s. m. abba-
tē pfoe quedā dnr publice. q. s. i. officio publi-
co sunt vt tabellio. iudex. et baliuus. Quedā
dicuntur puate que scilicet non sunt in offi-
cio publico.

ertine ad nos dnr illa que spectant ad nos
aliquo titulo. nō ca pignozis et q nostra non
sunt. sed esse possunt. ff. e. verbu pntere.

ign? contracti e in eū statū venire nisi debi-
toz pignus comictat. i. amittat.

lagarij snt q liberos hoies surripiūt et vā-
lebs dnt a dnt a plaga maris sic dei
ppo vt spēs a gne. qz ppls dnt maiores et
miores nobiles et ignobiles. plebs tm mio-
res et ind plebiscitū. i. p plebē statucū. inli.

de iure naturali. §. plebs.

Male qñz poit p singlar. di. j. omnes leges aut sūt diuine aut hūane. i. ois lex aut ē diuina aut hūana ut di. jo. ibid. qñz poit ad exclusi onē maioris l' minoris nūi. ex d' diuoz. gaudē

l'alis locutō duoz nūo ē d' rēta. iij. q. iij. opulū faciūt. r. s. §. Item ubi min. i vocablō collegiū. Itē d' p'lo s' i vocabulo ortari s' in vocabulo ferri. plebs.

possessor. bonoz possessor ē nom iuris sicut bonoz possessio. ff. d. v. sig. hereditatis. et da bonoz possessor ille q' tm d' iure p'ozio succedit ut fili' emācipat' l' cognat' q' dñr bono rū possessores. ex bonoz possessioe edictali et decretali. nā statū ut hñt edcāz et decretā pos sessorz hñt. h' iterdictū d'cretū ad h' ut d'fēqñt' hereditatis possessioz qd' d'z quoz bonoz. isti. d' iterdictis. §. r'itutoria i glo. d' hac ec' hēc' d' cā possessiois. pastoralis in glo. Dñt ei

hēs et possessor bonoz. qz heres succedit d' iure civili. bonoz possessor d' iure p'ozio vñ aditō hereditatis n' d'siderat auctatē iudic. s'z bonoz possessor rēqñt auctatē et pñciā iudic' insti. de bonoz pos. §. quos aut. Item bo z noz possessio aliqua d'z s'z tablas testamēti ut qñ p'oz p'mittit heredi s'p'to possessioz bo noz. Aliq' etiā d'ra tabulas testamēti ut qñ dat' possessio liberis a p're i testamto p'ertis ro herede possidē ē aliqūe ita possidē q' se ro possessore possidēre putat herede ec' ē ita possidēre q' n' putat se iuste possidēre.

possessio ē corpalis rei detentō. corpis et ai mi et iuris amiclō d'currēte. Corpalis rei dic' quia sola corpalia possident'. Incorpalia vō dicūt' q' possidēre et q' tradi p'patiaz ad vsuz

Itē dic' corpis. qz n'ccē ē ut q's corpe l' sal tē oculis adipisca'. Itē d' animi. quia pos sessio ei' solo aimo p'dic'. Itē dicit iuris. qz opret q' sit s'z viā iuris. Possessio et quasi possessio d'nt. quia corpalia possident'. vnde dicta est possessio quasi pedum positō. Incoz palia vō ut iurisdicō et s'uitates n' possidēt' s'z q' possident' qz n' pnt corpali' apphēdi. ex d' fo. d'pe. d'quest' i glo. b. Possessor bone fi dei i iur' p'dioz. tādū d'z q'diu ignorat se alie nū possidē. q' vō h' sciūt nec ab aliena possesi one r'cessit male fidei possessor phibe'. xxxiij. q. j. si vgo. Possessor male fidei d'z p' q' mer cat' d'ra leges. C. d' agcol. queadmod. 2º q' p' denūciatōz sibi fēaz q' res n' ē distrabētis. C. d' rei vē. fūd'. 3º si emit a pcuratore meo p' collusioz rē meā p' p'cio ml'tū miori q' de bunt vēde et h' sciēt. q' rto si emit a furioso. vº. si a p'digo. vjº. si a luxurioso cū scirz eū pe cuniā cōsūptuz l' scorto datuz qd' vnz ē cū p'p' h' bois ē iterdictū a iudice ut ibidē. l. si quis h' bñ. ex de p'scrip. si diligenti.

possessorium iudicium est triplex. s. p' possesi one adipiscenda vel recuperanda vel reti nenda. ex de causa posses. pastoralis. i. glo. d. possidet' hoc iure qd' iuste. h' iuste qd' bene. qd' aut male possidet' alienū est. male aut po sidet qui vel suis male vici' vel aliena p'sumit ex de v. sig. ius.

offidere p' idiuiso ē ita possidē rē aliquā ut in ea nullā p'tem hēat ab alijs sepatā quaz si mul cum alijs non possidēat.

ostliminiū ē ius q' restituit' res vsucapra v' p'scra ab alio alicui q' p' capritatē amise rat. xvj. q. iij. p'terea. recuperat em' eā quasi p' .i. iur' limē dō' sue sp' fuisse et possidisset.

ostium et posthūa q' vel q' nascit' p' hūa ostulare est suum vel tōem patriā alteri' desiderū i iure corā iudice exponē v' alteri' d'siderio d'radicē. ex d' postul. cū fac' doris i glo. d. Est etiam postulatō petitō qua petit' ex grā aliqūe ieligibile licēt' eligi. d' p' ma postulatōe tractat'. ex d' postul. d' scda ex ragma. tis. i. causa. d' postulatōe

et inde p'gmatic'. i. causidic'. vñ pragmati ca sanctō ē cā i cōsistorio pñcipis ventilata. corā p'cerib' sacri palatij. Est ec' cōstō princi pis ex aggregatōe cause facta. qñz tm dicitur cōfirmatio siue s'p'tura ab ipatore facta cum cāe cognitōe sap' d'tractu pmutatōis ex de rez p'm. c. j. in glo. Et p' pragmaticū sacz est pñcipis r'fēptū. et p'gmaticū sūt qui scribunt recaria vba sūt p'gmaticas sanctōes

h. s. rogo. volo. mado. fidei cōmitto. Iubeo at ē p'ceptuz. C. cōia. de leg. l. ij. in pñcipio. ar. ij. q. iij. mādasti. vbi eps mādāt pape. qñz tm mado ponit' p'ceptiue. C. d' act. et obl. si qdē. Silt' rogo qñz ponit' p'ceptiue. xj. q. iij. rogo qñz mādatiue. vñ. ff. d' neg. gest. si serui mei rogatu. i. mādato suscepisti zc. qñz d'p'ctiue sic ponit' ut frequēt' hic. xj. q. iij. rogo.

redia rusticana sūt illa q' sñ edib' sūt siue sint i vrbib' siue i agro ec' si sint ibi edes ad vsū rusticanū. s. ad fructus recolligendos et oues et boues custodiendos.

refect' vrbis dicebat' q' ceteris m'gratib' q'cūqz ex cā p'ficiscētib' ab vrbē relictiis ius dicebat. et oib' i ciuitate dignatib' p'celle bat q' cū egredere' vrbē n' hēbat iuridicōz. iu bē tm et iudicare poterat i ciuitate. ut. ff. de offi. p'toris. Prefect' p'ozioz ad vicē m'grū eqtū ē creat'. Prefect' augustalis d'z p'fē ct' egipti. Prefecti vigilū sūt p'fēcti noct' ni q' excubias agebant. et malefactores no c'turnos puniebāt. n' esset p'sona tam famosa ut ad p'fēctū vrbis mitteret' puniēda. ff. de reiudicare est p'fēctis vigilū. aliquid alicui p'ferre. d'z etiā q's sibi p'udicāe dū i iudicō d'fiter' aliquid rōe cui' d'fessiois damnificatur. dicitur etiam q' res iudicata p' iudicat veritati.

relati nomie intelligitur ecclesia et miste riū ppli et ecclia ē in epo et ecouerso nō tamē noie p'elati semp intelligit' ecclesia. ex d' re r'posic' p't dicit' s'ep. edoceri i glo. quilibz q' alijs p'fēct. vsus tm r'auit ut p'p'ic' dica' q' qndā p'ozat' curā sup' alios gerit. ex r'esentes dñr q' in eadē p' d' v. sig. q'uis. uincia sunt. C. de p'scrip. r. an. l. fi.

referam aliqñ ponit' i iure p' maxime. ut ec' d' homi. ex literis. ij. et aliquādo p' tm ut ibi dem c. petrus in glo. tem olim gerebat. reses p'uite alic' p' ipatorez sūma potesta

Presumptio hinc gōf. ē alicui facti dubij qñz se
impleta qñqz plena iuestigatō. **S**ūt autem
tres spēs p̄sūptōis. s. temeraria. et h̄ reproba
ut. ij. q. j. p̄. p̄babil̄ et h̄ admittit̄ ad sūple
nā p̄batōz. ut ex d̄ p̄sūp. i. m̄l̄is c. vñ coadiu
uat ad p̄batōz si assint alia amict̄a. ex q̄ ma
tri. ac. pos. a nobis. i. glo. admittit̄ ec̄ ad pur
gatōz idicēdā. ut ex de purg. ca. si q̄s de gra
du. Et uolenta. et h̄ ad od̄m̄nādū sufficiēs
reputat̄. ut ex e. l̄is. h̄. bn. ex e. quanto. **D**ic̄
sūptō uolēta quedā est iuris et d̄ iure ut cuz
ius fingit et statuit aliq̄d sup̄ fictō. et contra
hāc n̄ admittit̄ p̄batō. ex d̄ sp̄o. nec q̄ fidez.
ubi d̄ p̄ si q̄s dederit fidē mulieri de strabē
do m̄ionū cū ea et postea cop̄la seq̄t̄ m̄io
niū eē p̄iūit̄. et p̄batō i d̄trariū n̄ admittit̄.
Quedā ē iuris s̄ nō de iure ut cū ius p̄iūit̄
s̄ nō statuit aliq̄d ut si vir diu mulieri colba
bicauit. p̄sumit̄ ab eo cognita. xxxij. q. j. dir̄
et d̄tra hāc p̄sūptōz admittit̄ p̄batō. Quedā
ē hois. ut cū p̄sumit̄ d̄tra aliq̄d p̄ malā fa
mā et d̄tra hāc eē admittit̄ p̄batō. ut ex e. cū
i tua. **Q**uedā ē vera. ut cū exheredito filium
meū. p̄sumit̄ d̄tra me p̄ iniuste exherede eum
et h̄ p̄p̄ naturā vñ heredes mei tenēt̄ p̄baē
q̄ eu exheredaueri iuste. C. d̄ ioffi. tel. aut. ut
n̄ liceat parēti. **Q**uedā ē facti. et h̄ ē duplex
quia quedā ē facti p̄cedēns cca futura. ut si
fel̄ sis calūniat̄. et itēz me uelis accusare. p̄
sumit̄ q̄ itēz me uelis calūniari. ex e. māda
ta. **Q**uedā ē facti subseq̄ntis circa p̄terita ut
si qui p̄us d̄ adulterio accusat̄ q̄d ip̄i repelle
bāt p̄teritu p̄mitatis. sūnt postea m̄ionali
ter diuicti. p̄sumit̄ illō de quo p̄us fūit ac
cusat̄. C. d̄ adul. si qui adulteriū. bn. ex d̄ sp̄o.
is qui h̄idē. S. i. io. di. l. ferrā. nō multum cu
rat de p̄dca distictōe. s̄ dicit q̄ contra omēz
p̄sūptōz admittit̄ p̄batō n̄ ubi ius d̄ iure ali
c̄ n̄ t̄m̄ p̄iūit̄. s̄ ē certū qd̄ statuit. qz p̄ fictōz
iuris ueritas nō delet̄. C. d̄ iure do. l. i. rebz.
retor ē q̄ i uerbe ordiabat̄ ad disceptādoz
actus dubios et cās. **D**etoz uerbanz d̄z q̄ ius
i ciuitate dicebat̄ **D**etoz fidei cōmissarij d̄z
qui de fidei cōmissis iudicabat. **D**etoz pe
grinus qui iter pegrinos ius reddebat.
retorū est locus in quo iudex exercet iusti
ciā. ē etiam locz habitacionis p̄sidis.
rimates officioz sūt qui officij p̄sunt.
rimiceri d̄z p̄m̄. vñ i chozo. vñ i cātu. vñ
in aliq̄bus eccl̄ijs d̄z cātoz vñ etiā succētoz.
rimipilarij dicūt̄ q̄ p̄mi actōz officij sui ad
mistrāt et q̄ p̄m̄ pilū porrāt. C. d̄ p̄mipil. l. j.
rimogenicum uocat̄ scriptura diuina. non
quem fratres sequūtur sed qui p̄mo fuit nat̄
ex de v. sig. ioseph.
riuata delicta sunt que ciuilit̄ tractātur.
publica delicta quasi populo publicata dicūt
tur quoz p̄secutō est cōmissa cui libet de po
p̄lo. quale ē cri mē lese maiestatis et accusatō
d̄ suspecto tutoze vel curatoze i quibz omēs.
accusare possunt.
Processus de plano et sine strepitu iudicij
quando habet fieri. l. i. vñ. de uer. signi. sepe
Probatio hinc gōf. est rei **C**ūngit

dubie p̄ testes vñ instā et plēz qz p̄ idicia et
p̄sūptōes oñsio. plēz qz iō d̄z. qz et si i caulis
pecuarijs et ciuilibz p̄sūptōes et idicia p̄
bēt ut si fūit certe l̄ uolēte ad sniam p̄cece
datur. ex de p̄sūp. l̄is. non tamen i crimi
nalibz sufficit ad od̄m̄nādū. quia in crimia
libz nō p̄cedit̄ ad penā p̄ p̄sūptōibz utz ibi
d̄. c. l̄ras. n̄ eēnt idicia idubicata et luce cla
riora. C. de p̄bac. l. sciāt. **D**icitur autem pro
batō a probe aduerbio. quia p̄be facit qui p̄
bat quoz itendit. qz p̄ h̄ p̄eal̄ n̄ p̄batiū euad̄
Nota etiā ad maiore euidētiāz p̄ p̄ba^o fit
m̄l̄a^o p̄ aspectū ut i notorio qd̄ p̄ba^o p̄ fci
euidētiā. ex d̄ accu. euidētiā. in atroci iuria.
ff. d̄ iur. l. j. In etate. ff. de mio. l. mio. xv.
a. In terminis. ex d̄ p̄ba. ex l̄is. h̄. gōf. **S**cōo p̄
testes et h̄ p̄ testes plures. uel enā p̄ unū cuz
alijs p̄sūptōibus uehemētibz. p̄ instim̄ q̄r
to p̄ cōfessionē. et h̄ quatuoz ponūtur ex d̄ re
su. spol. ad sedem. q̄nto p̄ scripturā antiquoz
libz. ex e. cū cā. s̄serto p̄ uolentā p̄sūptōz
xxxij. q. j. dicit domin^o septio p̄ famā cū alijs
p̄sūptōibus. ex de p̄sūp. t̄rcō. et etiam
per famā cū unō teste. ar. ex de p̄ba. sicut. Et
si iudex dubitet de fama querat a vicinis. ff.
de magi. dup. l. j. potest tamen fama p̄bati p̄
duos testes. ex de testi. et attestā. in l̄is. et
magis p̄bat fama q̄ unus testis. ex de cōlan
fr eo. h̄. jo. iij. q. iij. §. sepe. **S**z nūqd̄ p̄ famā
et unū testē p̄t q̄a de crimie od̄m̄nari. dicit bn̄.
ex de p̄batōibz. ueniens. q̄ nō. qz i crimie d̄ic
esse p̄batōes ap̄ssime. secus est in causa ciui
li. C. de p̄ba. l. vñ. p̄ iuram̄tū. nā soli fac
m̄to credit̄ qn̄ d̄ scia alicui q̄nt̄ siue dubi
tat̄. ex d̄ sen. ex. si uo aliq̄s. d̄ hac materia s̄ i
uocablo cā. **N**egatiua p̄bati n̄ p̄t. ex d̄ e. c.
bone. **N**ota p̄ m̄l̄a p̄ler ē negatiua. s. facti.
dicit̄. iuris. et qualitat̄. **N**egatiua vñ fci q̄
dā ē pure negatiua. qd̄ ē mixta. s. cū affirma
tiua. **N**egatiua fci pure negatiua. aut h̄z de
terimarōz loci. l. t̄pis. l. alteri^o rei. et h̄ p̄bati
p̄t indirec̄te ut si istim̄ exhibeat̄ d̄iens sup̄la
tōz facti i tali die uel loco. ar. ex d̄ testi. ex te
noze. ac n̄ h̄z. et t̄ p̄bati n̄ p̄t. nec d̄icē nec
indirec̄te. vñ onz p̄bati trāsfert̄ ad adūsariū.
et hoc ideo quia negatōnum non sunt cause
nec circūst̄ ite que sūt necessarie i p̄batione.
ut si q̄a dicat se nāq̄ d̄traxisse cū berta. **M**i
xta vñ. s. cū affirmatiua ē illa q̄ h̄z affirmatōz
ip̄licitā. ut si dicat̄. ego nō renūciaui sp̄ore. q̄
si diceret coact̄ renūciaui. et h̄ d̄z p̄bati ab
eo qui negat. ex de renū. sup̄ h̄. **N**egatiua
vero dicit̄ probari debet h̄m̄z. ar. ex de p̄
bac. t̄rcio. tamen dicit̄ i h̄. q̄ negatiua p̄
bata fuit ubi indirec̄te. Et jo. vñ. q. vñ. in fine
dicit̄ p̄ illa p̄batō magis fuit p̄sūptiua
q̄ uera. **N**egatiua autem iuris potest proba
ri ut si dicat quis alicui. non potes esse testis
debet hoc probare. **N**egatiua uero quali
tatis. aut est negatiua qualitat̄s intrinsece. i.
ex d̄ cū qui nascit̄ h̄z. ut cū quis negat̄ eē pa
ciē. s. b̄z. et h̄m̄z. et t̄ p̄sūit̄ affirmatiua
n̄ p̄bet̄ negatiua. ā est negatiua q̄l̄itatis extrin
sice. i. ex d̄ cū qua homo non nascitur et tunc

de l̄is

probatio p̄ m̄l̄a

h̄m̄z p̄ba q̄nt̄ ad d̄icē p̄m̄z

de m̄l̄a p̄ba

de l̄is 8. 11

presumptio negativa non probatur affirmativa. unde si negetur scilicet probandum est per examinatorum iudicium. ex de pbe. cum secundum apostolum. Si etas per aspectum corporis. ex de spso. impuberes. Si legitimitas autem secundum id cuius illegitimitas opponitur est de his infamatis et tunc cogitur se purgare. ex de pur. ca. accedens. aut non et tunc qui sibi obicit tunc probare ar. ex de elec. si forte habet abbas. et gual. et bñ. ex de elec. bone. et gof. rocosul ordiat est in sum. ti. de proba. iudex a populo constituitur non a principe nec ab alio delegatur sed est auctoritate dignitate ipsa creatus habet officium erat in puitas ut per eum puitiales sua negotia expediret. Procosul legatur est cui per consulem puitiam ingressus mandat.

procurator est nomen generale ad quilibet admistratores. et per sequentia que continentur in constitutione restringitur ad illud de quo agit ex de procur. peuto. in glo. c. in vocabulo curator. Procurator causa est qui causam defendit absentis. sed aduocatus causa est qui causam tuetur presentis. uterque vero de potestutulare. Debet autem officium procuratoris esse gratuitum. et si quod recipit facit contra bonos mores. C. de procur. lite. et hoc intelligitur quod pacifice. et ut habeat certam partem eius de quo est questio quod non licet tamen licite recipere salariam suam pro labore li. vij. de roberes. et fo. ope. romana. l. jo. an. qui se putat heredem esse cum non sit. ff. de peti. here.

prohibita intelliguntur. l. per heredem esse omnia que non sunt accessoria. ar. ex de trasla. iter corporalia. Ar. contra quod omnia intelliguntur accessoria que expressis non sunt prohibita. Ideo nota quod ubi aliqua constitutio promulgatur affirmatiue se intelligitur accessoria quod non inuenitur prohibita. exemplum. xxj. q. j. c. vl. ubi dicitur quod si dormierit vir eius cui uult nubat in domino. non dicitur duobus vel tribus vel quatuor unde potest contrahere cum his omnibus. Vbi vero promulgatur negatiue se intelligitur prohibita non inuenitur accessoria ubi fuit eadem ratio ut cum dicitur non occides. habet nulli licet non inueniatur concessum vel expresse ut de iudice cui lex hoc ceditur habet bñ. i. c. inter corporalia in glo. xxvi. Dicitur etiam dici secundum quod notat ibidem quod hec regula. scilicet quod non est accessum intelligitur esse prohibita. habet locum in iudicijs et contractibus stricti iuris et in arbitris et puilegijs et in scriptis literarum. habet autem regule. scilicet accessum esse intelligitur quod non est prohibita expresse locum habet in iudicijs et contractibus bone fidei et in beneficijs et absolutiōibus et in edictis prohibitijs. in illis enim quilibet admittitur quod non prohibetur ut in edicto de procur. testu. de matrimonio.

proiectum dicitur quoddam genus edificij quod nulla columna supposita in edibus vel mensuris appendet.

promissio in genere mediocritate respicit. ex de fi. pbi. literas in glo. c.

promissio est que promittit negotiationem ichoat se promissio vero est que repromittendo ratificat.

promissionem committit est in eum casum venire ut ex ea possit aliquid haberi.

proprietarius est qui cuiuscumque rei proprietatem habet. et est idem quod dominus.

propagare est producere et extendere.

proscriptio est contra absentem iudicialis pronuntiatio ut in posterum procul agat ab impio.

roseneta dicitur mediator in contractibus et mercibus dicitur preseneticum.

rouitales dicitur non illi que sunt oriundi de puitia sed que in puitia domiciliu habent. ff. de u. sig. p. publicam sunt que publica vecti uiciales. galia exigunt vel tributa adducunt. ff. de publicari dicitur que ob aliquod delictum in publicum erarium deducuntur.

ruer dicitur filij et non filie. dicitur etiam pueri omnes serui et sexagenarij. dicitur etiam tertio modo pueri dicitur omnes qui sunt in etate puerili ut maiores infra. xiiij. an. et puellae infra. xij. ff. de u. si pueri quoniam tamen legantur pueris alimeta tunc puer dicitur puella usque ad. xiiij. an. ff. de ali. lega. mela. Item quoniam pueri dicitur doli capaces que re super in vocabulo doli proximus.

urgatio est de obiecto criminis ostensio innocentie. et hoc est duplex. scilicet canonica que fit per iuramentum et hoc approbat. et vulgaris. scilicet quam sibi vulgus inuenit. et hoc fit per duellum et candes ferru et per aquam frigidam vel bullientem. et hoc reprobat. ex e. ex tuarum.

uamcitu hoc tempus est ad arbitrium boni uiri cum lege vel canone non terminetur. ff. de uasi. ex de dec. p. iure dicitur. l. j.

romanos. est qui expressum ueritatis sicut jo. j. q. si unigeniti a patre.

uestio dicitur oratio interrogatiua. dicitur etiam tormetur que tormetur ueritas inquiritur. unde tormetores dicitur uestiores erarij dicebantur questionarij. que pecunie publice petende et consuade causa creati fuerunt. Questiores uero sacri palatii idem officium gerebant in domo ipsiali. Questiores paricidij erant causas capitalibus precepti.

uirites. romani dicitur sunt qui uirites a quiri no qui fuit rex eorum dicitur a quiris quod est hasta quia magis hasta utebatur.

uithabitio retro trahitur et mandato opera hoc est uerz si sit tale factum quod ab initio mandari potuit et cedere qui ratu habuit. alias non. ut ex de reglaribz significauit. et c. cum uiz. unde quasi reglare uidetur ut ratu habitio retro trahatur et confirmet precedentia. ex de his que fi. a p. cum nos. et. ff. de re. iur. l. j. in iure et hoc locum habet in maleficijs. negocijs. contractibus. sacramentis. et his que per exceptio nem annullari possunt. ut electio que facta est aliquo contemto que est annullanda nisi ille postea consentiat. ex de elec. cum nobis. Eall.

habet autem primo in illis que per alios expleri non possunt ut per vicarij. Secundo in his que contra naturam sunt vel fiunt que sine peccato deturri vel fieri vel possideri non possunt que nulla sunt ipso iure. Tertio in filia que nubit tempore lucet que si faciat habet patre iubere. per infra. ma. non autem si patre postea ratu habente. Quarto in pupillo ubi non ualeat ratu habitio tutoreis non sit presentis in negotio pupilli. istitu. de aut. tutorum. c. tutor. Quinto in seruo qui iussu domini adiens hereditate acquirat domino. domino uero per aditiam hereditate ratu habente non acquirat ei ut ibidem Sexto in his que per se habent iuris que facti ut sententia. talia enim sunt que confirmari non possunt per ratu habitioem. unde o. nulla pupillare ius expler

filia seru⁹. Sol⁹ tñ pñcep⁹ pōt sentētiā que
nulla est confirmare. qz ipse mutat subām rei. ij.
q. i. i. primis. Si tñ aliq⁹ alteri⁹ nomie sniam
tulit rata haberi potest. h. bñ. ex de pac. c. ij.
ino. vero dic⁹ q⁹ snia noie alteri⁹ lata nō pōt
rata haberi. Silr siq⁹ noie alteri⁹ iudicis iu.
dicet i illi⁹ terra n̄ p̄t eius snia rata haberi.

Rationales cesaris. i. pcuratores.

Reda de. est qddam gen⁹ vehicli ad eūdum
et redeundū habile et est quatuor rotarū.

Redibē ē facē h̄re aliq⁹ qd p⁹ hēbat vñ rōi
bitō q̄si reditō. ff. d. edil. edic. l. redibere.

Refere⁹darij sūt aduocati q̄ referūt hoim ne
refragari ē nc̄itare et ipedire. gocia.

Relegare ē aliq⁹ in isulā mittē p̄t aliq⁹
delictū ad standū ibi p̄ quinquēnum.

Remuerare. de⁹ n̄ r̄muerat bonū qd fit s̄ qd
bñ fit. iō dixit quidā q⁹ de⁹ n̄ ē remuneratoz
noim s̄ adūbioz. ex d. collu. sc̄pta. in glo.

Renūciatō p̄t de ea tractat⁹ ex. ē pp̄ie rei
vel iuris spontanea refutatio.

Replicatō. sup̄ in vocabulo explicatio.

Res iudicata dicitur cū elapsis. x. ānis snia
nullius iuris remedio potest attenuari.

Res scē sūt q̄ ab hoim lesione munite sūt scē
ve porte ciuitatis vel muri. que res scē dicun
tur. qz delinquentes i eis pena sangnis puniū
tur vt si q̄s aliq⁹ in lesionē ipozum iferret.

Res sacre sūt q̄ deo sūt p̄ ep̄os cōsecrate.

Res de i. tractata veditōis adhuc eē itegra.
qñ res n̄ ē in toto l̄ in p̄te tradita et p̄ciū i to
to vel i p̄te n̄ ē solutū l̄ tractatus sit factus.

Rescripta pape l̄ p̄ncipis sūt mādata q̄ ad istā
traz aliq⁹ vel aliquoz seu p̄p̄rio motu vel

ex relatōibus absentū vel suggestiōib⁹ p̄e
fētū. l̄ ad cōsultatōem facit. l̄ cū aliq⁹ ali
cui l̄ aliq⁹bus corpi. collegio. vniūsitati. l̄ ci
uitati mādat seu indulget. etia ei ius faciūt n̄
gnale s̄ spēale i negocij et it̄ p̄fōas i q̄b⁹ et

it̄ q̄s p̄mulgata sūt. vt. C. d. le. et cō. l. ij. In
rescriptis s̄ p̄ intelligi si p̄ces veritati imitan
tur. et si ita ē ex de rescript. c. ij. i glo. d. et si po
nat⁹ ibi hec clausula si ita ē. referri debet ad

oia p̄cedentia s̄m bñ. ex. e. olim. ponit tñ ibi
opiones i glo. c. Itē clausula h̄ sc̄z et quidā
alij talis d̄poc. nō extendit se ad illos d̄ ciui
tate nisi dica⁹ et quidāz alij ciuitatis l̄ d̄poc.

sec⁹ est si diceret talis ep̄atus. extra e. radul
fus i glo. Itē clausula h̄ sc̄z si p̄o alio non
scripserim⁹. d̄z s̄ intelligi in rescripto quādo
papa scribit q̄ p̄uidat⁹ alicui d̄ bñficō i aliq⁹
eccia et si n̄ apponat⁹. Si vero papa velit ali
cui facere gratiam plenā scribit sic. non ob
stante q̄ p̄o alijs direrimus scripta nostra

extra e. mandatū. in glo. b. Item per hanc
clausulam non possunt plures q̄ quatuor ci
tari. quoz etiā noia d̄nt i p̄mo citatōio exp̄i
mi. li. vj. de rescript. cū in m̄tis. in ter. et glo.

Itē in rescriptis seruari debet ordo scriptu
re. ex. e. cum dilecta. in glo. d.

Restitutio que fit ecclesie iure minoris dif
fert a restitutione que fit iure maioris. quia
prima datur sibi officio iudicis deficiente a
ctōe. sc̄da vō qz tūc h̄z actōem suo iure. s. r̄t̄

litate officio iudicis accedēte. ex d̄ i integz
restit. cūz venisset. in glo. n. Restitutō quoz
petit⁹ vbi nulla possessio p̄t esse vt cū p̄t⁹ res
stitutō cōsangnee. ex de in integz resti. cū ve
euocare domū. ē dicē nissent. in glo. d.
nō te debere litē pati in illo loco in quo con
uenis. sed in illo vbi habes domū.

ius ē defensor in cā. qz rē d̄z h̄re. a re dcūb
que ab ipso peritur. ex de v. sig. foras.

ostz quid est supra in vocabulo albu.
ogo supra in vocabulo p̄caria.

udera sūt fordes dom⁹ cū scopis mādate.
ura cesa dicunt⁹ q̄ cedunt⁹ et eruuntur.

accularij sūt q̄ veritas artes exercēt et
ex saccul⁹ p̄es subducūt et p̄tē distraz
hūt. vt. ff. de exōrdi. crimibus.

acerdos. h̄ noie itell⁹ inferiores. et noie
clericozum superiores. ex de colli. cleri. c. ij. in
ter. et glo.

ac̄ anoratō d̄z rescriptū qd ipatoz indulget
alicui pp̄rio etiā motu. orādo ipetratum.

ac̄ oracl⁹ m̄ dicit⁹ ipatoz rescriptū quasi
anctō ē pp̄e d̄tō cui addit⁹ p̄a. di. iij. i sū.
atidare siue cauere est securitatem p̄ fidei
iustozem p̄bere.

crinearij s̄ in vocabulo m̄gr̄i serineoz.

enatores dicūt⁹ m̄gr̄atus ppli q̄i seniores.

Senatores ei sūt qui a patricijs et cōsulib⁹ r̄f
qz ad viros illustres descēdūt. qz hi soli sole
bāt dicē sniaz i senatu. quoz eē cōsul d̄z sena
toz m̄gr̄atū. vt. ff. d̄ senato. et insitu. de iur
re naturali. Senatores eē dici debent sc̄atoz

filij et nepozes ex filijs nati. n̄ ac̄ nati ex filia
bus. ff. de senatozib⁹. l. liberos. Senatuscō
sultū d̄z i⁹ qd senatores hito cōsilio d̄stituer⁹.

enodoch⁹ ē qui senonē alicui⁹ ciuitatis p̄
curat. Sit aut⁹ senō dom⁹ in qua ifirmi alūt⁹.

et m̄d̄ dicitur senodochium.

enecia ē diffinitō iudicial⁹ detrouisē finē i
ponēs. ff. e. l. j. Sme spēs sūt due. s. diffini
tua p̄ quā. s. p̄ncipal⁹ qd diffinit⁹. et iter locu
tozia q̄. s. n̄ s̄ p̄ncipali qdē s̄ s̄ alijs q̄stioib⁹
fert⁹. l̄ quia iudex it̄ p̄es loq̄ndo sine solēni

eq̄la d̄z omē quod tate p̄nūctat scripture
naturalit⁹ seq̄t⁹ vt pupill⁹ m̄rez. vitul⁹ vaccā
eq̄ster d̄z ap⁹ que res de q̄ ē detrouerha de
ponit⁹ et ide seq̄stz. vñ d̄z aliq⁹ rē aliq⁹ ponē
i seq̄stro sicut i depoito l̄ ap⁹ depositariū.

ens⁹ sapiētis. nota q̄ qñ alt⁹ detrahetū pa
ciscit⁹ aliq⁹ facē ad sēsū sapiētis alteri⁹ detra
hetis tē ea facē q̄ d̄ iure fieri d̄nt s̄ illo detra
ctū. nec p̄t sapiēs ille aliq⁹ arbitrari detra iur
ra. quia tunc sapiens non esset.

erutus est cōstitutio iuris gentiū p̄ quam
quis contra ius naturale subditur d̄no. Ser
uitus iducta est iure naturali. di. xxxv. sexto
die. iure gētiū. di. j. ius gentiū. et iure canoni
co. ex de iudeis. ifra. et iure ciuili. s. serui ac̄.

erui dicūt⁹ a s̄uādo n̄ a s̄uie⁹ qz ipatoz iur
bebat eos s̄uari n̄ occidi q̄ erāt ab hostib⁹ ca
pti. Id d̄nt et mācipia qz māu capiebant⁹.

eruz⁹ corrupt⁹ d̄z s̄uz q̄ p̄ aliq⁹ iductōnem
fact⁹ ē de bono mal⁹. vel d̄ malo deterior⁹. s.
in animo vel in corpe. Seruz⁹ publicus d̄z

tabellio n̄ q̄ sic h̄u⁹ s̄ q̄ publicū exercz offi
ciū. li. vj. de vsur. q̄ s̄m jo. an.
eruitutes p̄diorz rusticorū sūt iste. s. it. a.
ct. via. aq̄ duct⁹. haust⁹ aq̄. pecorū appuls⁹
ad aquā. Iter ē ius q̄ ex ede mea p̄ agros
tuos possiz agros meos intrare et i vias publi-
cas ire. et dicitur h̄ ius seruitus. quia p̄ediū
tuū in m̄ michi seruit. Act⁹ ē vt n̄ tm̄ possū
ire s̄ ec̄ iūntū ducē. Via est vt etiā possiz ve-
hiculū ducē et lignū vel lapidē trahē. Aq̄
duct⁹ est vt p̄ agrū tuū possiz ducē aquā ad
irrigādū agrū meū. Haust⁹ aq̄ ē vt haurire
possiz aquā d̄ puteo tuo. Pecorū appuls⁹ ē
vt pecora ducē possiz ad aq̄ ad aquādū. Ser-
uitutes v̄o p̄diorz v̄ebanorū sūt vt possū h̄re
tignū i pietē tuo. et vt sullicidiū tecti mei ca-
epulcrum est loc⁹ sicut in fūdo tuo
i quo est corp⁹. monumentū v̄o est sepulcrum
icarij sicut h̄oicide dei a sica sine corpe.
qd̄ sigt ferrū siue cultrū l̄ telū. isti. de pu. iu.
diē. s. sicarij. Sicarij etiā p̄nt dici q̄ vice ali-
cui⁹ armis insidiant. de pe. di. j. si q̄s cū telo
vū tene⁹. lex cornelia d̄ sica. l. j. h̄ ex d̄ h̄oici-
tē ē iusta. h̄ clausula sicut tignū i glo.
q̄n̄ ponit̄ in cōfirmatōib⁹ itelligit̄ cōdicōalit̄
sec⁹ ē q̄n̄ ponit̄ in p̄uilegijs. q̄a p̄mū sp̄ pone
aliquis debet ex de offi. del. quoniā in glo.
igillū autēticū s̄m bñ. ex d̄ fide istrū. sc̄ptu-
ra. d̄ sigillū ep̄i et ei credit̄ q̄diu cōtrariū n̄
ōndit̄ et sigillū cap̄li. et sigillū alicui⁹ p̄nci-
pis secl̄aris cui d̄ cōsuetudie credit̄. Ad h̄ ec̄
q̄ sigillū sit autēticū d̄nt̄ characteres appare
vt id̄ d̄t̄ ibidē c. inter dilectos. in glo. xj.
ilua cedua ē silua ad cedēdū apta. silua pa-
laris ex qua vali et pedamenta assamūtur.
ambolum q̄duplex. s. apl̄orū. sc̄orū p̄m. a.
thanasij. et p̄m⁹ titul⁹ decretaliū. h̄ in glo.
sup̄ p̄mū titulū decretaliū. in fi. glo.
indicus s̄ in vocabulo curator.
iq̄s. h̄ec dictō n̄ tm̄ mares s̄ etiā feias cō-
p̄hēdit. ff. e. l. j. h̄ v̄ez ē q̄n̄ agit̄ d̄ fauore. se-
c⁹ est si de pena. vñ si dicat̄. si quis fecerit h̄
det. x. sol. et n̄ addat̄ si q̄. tūc mulier cōtra fa-
ciēs n̄ ligat̄ ad penā. l. si dicat̄ si q̄s tenuerit
hircos det. x. sol. t̄c tenēs cap̄s nichil dabit.
hac at̄ d̄cōne si q̄ n̄ cōtinēt̄ mares. q̄s feinū nō
d̄cip̄ masculinū. ff. d̄ le. ij. si ita sc̄ptū. jo. an.
sup̄ h̄ p̄les alias snias r̄fert. li. vj. d̄ elec. ḡna
li. et cādē d̄t̄ cū bar. q̄ masculinū a canōe p̄
latū cōphēdit feias qd̄ p̄bat̄. xvij. q. iij. si q̄s
suadēte. diūctō cū ca⁹ de sen. ex. m̄liereq. qd̄
ē v̄ez n̄ eadē cōstōne v̄l alia feia excipia⁹ li.
vj. de elec. indemnitatibus. s. sed cuz ees.
olū quidq̄d plantat̄ serit̄ vel edificat̄. oē
solo cedit radicem si r̄amen egit.
olidū. h̄ dictō insolidū p̄prie habet locū i
p̄missionib⁹ stipulatōne vallatis q̄ stipulatō
cōcipitur p̄ verba de futuro. vt p̄miserūt iso-
lidum se daturōs vel facturos.
oluēdo eē est habere vñ soluat̄ insolidū l̄
p̄ se vel p̄ aliū. ff. de r̄. sig. l. soluendo.
p̄onse vecta ē qui et panimphus. et est qui
curam gerit vt matrimonium cōsumetur.

tationarij dicuntur milites constituti ad h̄
vt alijs teneant stationem.
taturū d̄ p̄sois l̄ reb⁹ aliq̄b⁹ n̄ extēdit̄ ad
res alias l̄ p̄sonas. ex d̄ postul. ex pre. i glo.
tello ē q̄ vari⁹ est aimo verbo et scō vt q̄
rem aliquā alicui pignora obligatā alteri pi-
gnorauit. et d̄ a stellatione serpēte vario et ma-
cōso q̄a ē vari⁹ et icōstās in mente. generali-
ter autem quod i civilibus causis dicit̄ dol⁹
h̄ in criminalibus dicitur stellationatus.
tramtū d̄ ḡna⁹ oē ḡn⁹ vestis. ff. de v. sig.
s̄ magis p̄pe vestes cubiclares. tramtū em a
sternedo d̄. nā i⁹ sternit̄ qd̄ i imū diūct̄. vñ
et via publica stratū d̄. eo q̄ lapidib⁹ sterna⁹
ubastari rē. ē eā venalē p̄poi asta suppoita
ubdianctarum duo sunt genera.
ubscribe ē subsignare. vñ testes solent sub-
scribere in circographo. i. notulas q̄sdā pone.
ubsignare ē aliqd̄ signū alicui rei ipone v̄l
etiam subsignare est subscribere.
uffragiū q̄n̄ sumit̄ p̄ auxilio. cōsilio. sū ser-
uitō. xij. q. ij. suffragio. q̄n̄ ē cōf̄sus i sc̄ptis
redactō. cū. s. q̄s dicit. ego. b. noio. p. in pla-
tum. sic sumitur li. vi. de elec. p̄petuo.
uggereda ē ps tecti eius domus q̄ incūbit
extremis paribus tignorū capitalium.
uppelles ē dōesticū istrū p̄ns failias i q̄o d̄
tinet̄ oia v̄tesilia dom⁹. et ec̄ q̄ n̄ sūt ad aliq̄
sp̄ealia officia d̄putata. et d̄ suppelles. q̄s h̄i
q̄ mitebāt̄ i legatōz sub pellib⁹ secū p̄bat̄
upficiales edes sūt q̄ i solo cōducto l̄ ep̄co
sūt poice q̄z p̄prietas et civilis et naturalis ius-
re. e. q̄ cū e solū. ff. d̄ l̄fficieb⁹. l. edificatū
sup̄ soli faciē sc̄m. puta q̄ d̄ n̄s soli ex locatōe
cōcessit̄ super solo suo edificium fieri.
upplicatō supra in vocabulo explicatō.
ubpactare l̄raz ē eā d̄anare suppoitis pun-
ubrozare est aliquem loco alte c̄tia-
rius substituere.
aciturnitas q̄n̄ est h̄nda p̄ cōfessōe ex
de p̄ba. q̄m̄ contra. in glo. l.
ecta sacra. id est. tecta integra.
elū d̄ n̄ solū qd̄ ab arcu mittit̄ s̄ etiā qd̄ a
maū. eo q̄ i lōgiquū mittit̄. ff. e. l. si calūnie⁹
belō grece tributū latine. vñ h̄ theloniuz
d̄ tributū. d̄ ec̄ loc⁹ i q̄o exigit̄. et hic the-
ermi⁹ p̄p̄toriz loneari⁹ q̄ exigit̄ tributa
obtinē d̄z tm̄ t̄pis q̄ntū tria edcā n̄ aliū exige-
ret alia iusta cā. ex de dila. dilecti. in glo. b.
ermios p̄rimi trāsgredi⁹ aliquis q̄n̄q̄z mo-
dis. s. cū prochianū alteri⁹ ad sepulcrā ad-
mittit̄ cū alteri⁹ subditū excōicat vel iterd̄ic
cū alteri⁹ prochianū ad p̄maz r̄cipit. cū fidei
contrariū predicat et cum terminos possessio-
nū euellit. ex de sepul. glo. vl.
erricoziū ē vniūitas agrorū alic⁹ ciuitatis
eo q̄ mgrat⁹ loci e⁹ itra fines e⁹ terrēdi l̄ ad
monendi ius habet. ff. de v. sig. si pupillis.
s. territorium. cant.
ignū d̄z eē lignū. vñ t̄grij d̄nr oēs q̄ edifi-
estes at̄iq̄t̄ s̄ r̄stices dicebāt̄ eo q̄ s̄r cāe sta-
tu p̄ferebāt̄. n̄c p̄re nois ablata testes v̄ont̄
estes sūt cū iuramēto. testionia sine iuramē-
to. ex d̄ cobi. cle. et mu. tua nos. in glosa.

suppelles

olū

titulus quicquid dicitur signum quicquid causa domini ac
 quiritur. quicquid ipsa ecclesia. ut titulus sancti petri
 quicquid clericatus vel canonicatus in aliqua ecclesia. unde
 dicitur quod in matriculari. i. clericari. vel canonicari
 quicquid quilibet ordo ecclesiasticus. quilibet dignitas.
 vel placio. unde dicitur quis in matriculari in aliqua ecclesia
 id est ordinari vel profici. h. b. n. ex. de elec. dudum
 Titulus possidendi est incipit possessionis. ut
 emptio. donatio. permutatio. per hec enim incipi-
 mus possidere.
 tradere dicitur dupli. uno dicitur re sua in alie-
 rum transferre. unde tradere dicitur transferendo dare
 Alio tradere ponit per eo quod est inducere in pos-
 sessionem siue per corporali rei presentatione.
 raice est mare transire. et inde dicitur traiectus
 et inde pecunia a traiecticia vocatur.
 rāffuga qui transit ad hostes.
 rāflacio sicut per de ea tractatur ex est de sede
 ad sedem commutatio.
 ribuni quiritur et militum perant militibus.
 ribunus plebis dicitur magistratus plebeus
 riumiuri monetales. dicitur sunt auri argenti
 et eris oratores.
 urbana faciunt. xv. s. m. vocabulo collegii
 utos s. in vocabulo curatores.
 alicudinarij. dicitur infirmi. quod valitudo in-
 firmicas per contrarium dicitur.
 endicare est coram iudice re suam intendere
 ut cum quis dicitur hec res est mea.
 endicatio. in instris venditionis solus poni per
 venditorum permittit emptori rem venditam legitime
 defendere. autozizare. et disbrigare quod verba
 debent sic intelligi. s. quod si de re ipsa lis fuerit mo-
 ta emptori. venditor tenetur re in ipsa lite defendere
 legitime. id est sicut leges. Autozizare sicut
 autozisari. id est autor litem fieri siue per se litem
 agere. et disbrigare. id est lite expediri ab omni
 homine reddere. Nota quod quod venditor est certus quod
 rei vendite pars est ei propria et per conditionem. id est
 alicuius conditionem vel alteri domino subiecta. igno-
 rat tamen quod et contra. tunc ponitur in instris venditionis
 sic quod proprium perpetuum quod conditionem unde perituerit
 quod dicitur quod est proprium in hac re habeas ut proprium
 perpetuum quod vero conditionem habeas cum ea
 conditione ad quam pertinet.
 entalarij sunt ut in vocabulo magones.
 erba. a proprietate verborum non est recedendum
 nisi constet loquente aliud voluisse. vel etiam nisi
 res aliter esse salva non possit. et impropetates
 non sunt ad consequentia trahende sed excusande. h. b.
 bern. ex. de v. sig. preterea.
 erborum forma est consideranda nec ab ea rece-
 dendum sine certa causa ibidem. ad audienciam. et ex.
 de spō. ex lris. j. in glo. e. Item quod verba sunt
 intelligenda quod doli. s. in vocabulo doli proximo
 ernaculorum dicitur sicut ex ancilla mea mihi natus
 Estumentum interpolatum dicitur vestimentum veterum
 iterum politum.
 icednis s. in vocabulo curatores.
 ier latitudo si non designatur per contrahentes lege
 diffinitur octo pedibus ubi via est recta et xvj. ubi
 ictus nomine intelligitur omne via est tortuosa
 quod estui potui cultuique corporis. et omne quod est
 necessarium homini ad vivendum. vestis enim habet vicem

victus. ff. de v. sig. victus.
 idua est quod etiam vix non habuit. ff. e. maritu-
 is est rei maioris impetum quod repellit non potest. s.
 omode. ff. quod me. ca. l. j. Est autem multiplex
 vis scilicet impulsiva per quam quis cogitur aliquid facere
 contra voluntatem suam. et h. vis includit in se metum
 et est superius ad ipsum. Expulsiva respectu rei
 immobilium. ablativa respectu mobilium. Turba-
 tiva. s. possessionis ut cum in dubium revocatur quis
 possideat. Inquietativa. s. quod quis non permittit alius
 in quiete re sua. de hac materia requiritur ex. de
 pba. licet in glo. xvj. et de his quod vi. li. vj. ad au-
 dienciam. i. glo. b. Item est quodam vis publica. s.
 quod fit cum armis. quodam puata sine armis. ex. de
 ord. cog. cum dilectus in glo. b. unde vi. vi. bono-
 rum raptorum unde possidetis. per vi aut clam. h. sunt
 quodam interdicta de quibus requiritur in predictis glo.
 suari est quod usum habet alicuius rei. usum nemo-
 ris habet dicitur ille cui dominus nemozis constituit usum
 nemozis ad necessitatem suam et familie sue. et ac-
 cipiet ligna. poma. olera. et flores quod nascuntur
 in nemore per se et suis diuisis non tamen ad venden-
 dum. quod h. non esset va. s. frui. ff. de usu. et hi.
 plenu. q. j. hec glo. de arbi. dilectus. Non potest
 etiam usuari vendere usum nec locare nec gaus
 dare irrequisito domino usufructuarii. ut h. facere
 potest. insti. de usu. et hi. in p. n. Usuarij pre-
 dicitur clerici qui non possunt vendere. testari. donare. s.
 victu tamen et vestitu decti debent esse. x. q. ij. ep. s.
 habeat. h. b. n. ex. de pig. c. d. et in glo. c. Sed
 alios autem clerici seculares possunt usufructuario
 comparari ad quem pertinet omnis fructuum perceptorum
 domini. ff. quemadmodum usufructus. amittit mellez
 nome. et in vita et in morte sunt reddituum suorum
 domini et ex eis debita sua ex quibus cum tractata
 solue possunt. Eallit tamen in placitis secularibus quod dicitur red-
 ditibus suis puenientibus eis ratione placitis solue
 non possunt debita non esset per ecclesie utilitate tractata
 usufructus est ius utendi et fruendi rebus alie-
 nis salva rebus substantia. ff. e. l. j. et est ius in
 corpore. quod sublato et ipsum est tolli necesse destru-
 ctam enim domo destruitur usufructus quod habet in
 ea. ff. e. l. j. Dicitur autem in rebus alienis. quod res
 sua nemi seruit. utendi sicut accur. dicitur ad dram
 creditoris quod ius habet in pignore. non tamen potest esse uti
 imo furtum committit si eo utatur. vel sicut h. b. n. dicitur
 utendi ad dram valis dominij. quod habet in re-
 bus alienis. sicut habet emphiteote et feudotarij. fruendi sicut
 accur. et h. b. n. dicitur ad dram nudum
 usus in quo tamen permittitur uti. salva substantia rebus
 dicitur ad dram usufructuarij et emphiteote quod non te-
 nentur reficere edes. usufructuarius autem tenetur et
 tenetur ad tributum. quod ad eum pertinet omnis fructus
 unde h. b. n. exponit salva rebus substantia. id est ne pe-
 reat in totum substantia. accur. vero exponit sal-
 na rebus substantia. q. d. tadium durat usufructus
 quod diu substantia durat. Nec et plura alia de hac
 materia ex. de pig. cum constituit in glo. et insti. de
 de usufructu in tex. et glo. et de hi. et usu.
 surpare est contra usum et rationem capere.
 conomus supra in vocabulo curatores.
 Explicite titulus de verborum significacionibus
 et de exposicione seu declaracione vocabulorum.

et terminoz cū suis notabilib⁹ i corpe iuris
tam canonici q̄ civilis drentoz .q̄ maximam
difficultatē in iure studentib⁹ dferūt atqz te
diū ppter eoz raritatē seu obscuritatē.

In tabula imediate sequēti ostēdi de
quib⁹ titulis decretaliū et ubi in pres
cedēti sūma tractat⁹ .et pmo pmi libri

De sūma trinitate et fide catholica li. j. a. lo.
De cōstitutōib⁹ .li. j. a. xlvj.
De cōsuetudinib⁹ .li. j. a. xlvj.
De auctoritate et usu pallij .li. vj. a. xliij.
De tpe ord. et q̄litate ordinandoz .li. vj.
De tpe ord. habet⁹ ibi .a. iij. ar. j.
De q̄litate ordinandoz .li. vj. a. vj. vsqz ad a
culum .xxvij.
De scrutinio in ordi. faciēdo .li. vj. a. v.
De etate ordinandoz .li. vj. a. xv.
De sacra vncōe .li. iij. a. de sacramento cōfir
macionis .ar. ix.
De sacramētis nō iterandis .e. li. a. i. ar. vj.
De filiis p̄biteroz .li. vj. a. xxiij.
De seruis obligatis ad rōcinia .li. vj. a. xix.
De corpe viciatis .li. vj. a. xxi.
De bigamis .li. vj. a. titulo .vij.
De pegrinis .li. vj. a. xxiij.
De officio vicarij .li. vj. a. xlvj.
De officio legati .li. vj. a. xl.
De officio ordinarij .li. vj. a. xlv.
De officio iudicis .li. i. a. de iudicibus.
De maiozitate et obediēcia .li. vj. a. d. obia.
De treuga et pace.
De treuga .li. i. a. xxx.
De pace .li. ij. a. xlvj.
De pactis et trāfactōib⁹ .li. iij. a. vj. et .vij.
De postulacōib⁹ .li. i. a. de aduocatis.
De his que vi metusue causa fiūt . vis quid ē
li. viij. a. de cā. effi. mat. ar. iij. vij. et a. fina
li. et ibidē de multiplici vi.
De metu vero .li. ij. a. d. timore. et .li. viij. a.
de cā. effi. matrimonij .ar. iij. et .a. finali.
De titulis sc̄di libri decretaliū.
De iudicis pl'a .li. i. a. de iudicib⁹ .et. a. de
p̄ceptis .euan.
De iuramto calūnie .li. i. a. de iuramto .ar. ij.
De ferijs .li. j. a. xxiij.
De dolo et otumacia.
De dolo vero .li. iij. de emp. ar. vij. li. viij.
a. finali.
De cōtumacia vō .li. vij. a. de causis excōica
cōis in p̄ncipio .et .li. viij. a. finali.
De pbacionib⁹ .li. iij. a. de usu corpis xp̄i
ar. iij. e. et .li. viij. a. finali.
De testibus .li. i. a. xxxvij.
De testibus cogendis ibidem.
De iureiurādo .li. i. a. de iuramento.
De excepōib⁹ .li. iij. a. v. et .li. viij. a. fi.
De p̄scripcōib⁹ .li. iij. a. ij.
De snia et re iudicata .li. vij. a. viij. et .li. viij.
a. titulo finali.
De pegrinantibus .li. vj. a. de pegrinis .in fi.
De titulis tercii libri decretaliū.
De vita et honestate clericoz .li. vj. a. i. ar.

v. et a. de innocēcia ordi. et .a. de sobrietatē
et .a. de pudicia .et .a. de ornatu.
De cohabitacōe clericoz et muliez .li. vj.
a. de pudicia.
De clericis cōiugatis .li. vj. a. j. ar. v. et .li.
viij. de impedimto ordinis.
De clericis n̄ residētib⁹ .li. vj. a. de residēcia .
De p̄bendis et dignitatib⁹ .li. vj. a. xxxij. et
xxxvij.
De clerico egroto vel debili .li. iij. a. de mi
stro euca .ar. ij. et .li. vj. a. de corpe viciatis
De rebus eccie nō alienādis .li. vj. a. xxxvij.
De p̄carijs .li. vj. a. xxxvij. ar. vij.
De cōmodato .li. iij. a. xvj.
De deposito .li. iij. a. xvij.
De empcone .li. iij. a. viij.
De locato .li. iij. a. xiiij.
De pmutacōe .li. iij. a. ix.
De feudis .li. iij. a. xvij.
De pignozib⁹ .li. iij. a. xiiij.
De solucōib⁹ .li. iij. a. xix.
De donacōib⁹ .li. iij. a. xx. et xxi.
De testamto .li. iij. a. xxvij.
De successōibus ab intestato .li. iij. a. xxxv.
De peculio clericoz .li. vj. a. xxxvj.
De sepulturis .li. vj. a. xxxj.
De prochijs .li. vj. a. xxxij.
De decimis .li. vj. a. xxxv.
De regularib⁹ .li. vj. a. xlvij.
De dversioe cōiu. li. viij. a. d. bono fidi ar. ij.
et .a. de bono facti .ar. ij. et .iij. i. fi. et .a. d. ipe
dimto voti dānecie .et .a. de impedimto ordi
De dversioe infidelium .li. viij. a. d. dispa cultu
De voto .li. i. a. xx.
De statu mōachoz .li. vj. a. de regularibus .
De domib⁹ religiosoz .ibidē ar. x.
De capellis monachoz .ar. xj.
De censib⁹ .li. vj. a. liij.
De cōsecracōe .li. vj. a. xxix.
De ecciaz edificacōe .li. vj. a. xxviij.
De ecclesie emunitate .li. vj. a. xxx.
De cl'ici v̄l mōachi sac̄l'aribus ec. li. vj. a. l.
De celebracōe misse .li. iij. a. xiiij.
De baptismo .li. iij. a. iij. iij. v.
De p̄bitero nō baptisato mi .li. vj. a. de sac̄
mento ordinis .ar. iij.
De custodia eucaristie .li. iij. a. de defectib⁹
contingētib⁹ in fine.
De reliquijs .li. vj. a. de cōse. ar. v.
De obseruancia ieiunioz .li. v. a. de ieiunio.
De purificacōe .li. iij. a. de impedimtis vs⁹
euca .ar. ij. ad finem.
De titulis oib⁹ q̄rti libri decretalium
i hac sūma libro .viij. et p se p̄z d̄sides
rāi p̄ter p̄ de paucis de quib⁹ signifi
cabo ubi habent⁹ in ea .ctū sp̄o.
De despōsacōe impu. a. q̄ etate .et .a. de effes
De clandestinis despon. a. de differen
cijs m̄rimonij et .a. de cā. ef. mat. ar. i. q. vlc.
De sp̄o. duoz .a. quō h̄nt sp̄osa. dissolui cāu
viij. et .a. de mō strahēdi sp̄osa. q. qd siqs iur
rauit .et .a. de effectu sp̄saliū q. qd siqs con
trabat sp̄o. sil. et .a. de impe. liga. in p̄ncipio
De cōdicōib⁹ appositis i m̄rimonio a. de mō